Bundel - Raadsvergaderingen 2022-2026 van 29 maart 2023

Agenda bijlagen

Agenda_raadsvergadering_29_maart_2023

1 Opening

2 Vaststellen agenda

2.a Ordevoorstel D66 om van agendapunt 8 Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026 een bespreekstuk te maken

3 Vragenuur

3.a Beantwoorden schriftelijke vragen door het college
De volgende vragen ter mondelinge beantwoording zijn ingediend:
- door de fractie Lokaal Belang inzake Akkergeelsterren
- door de fractie GroenLinks inzake mogelijke ontzanding Ossenwaard Herwen
- door de fractie WijZZ inzake stand van zaken sociaal domein
- door de fractie SP inzake motie dierenwelzijn
- door de fractie Lijst 11 inzake AED

23-801 230325 SVMBR LB Akkergeelsterren

23-802 230328 SVMBR GL mogelijke ontzanding Ossenwaard Herwen

23-803 230328 SVMBR WijZZ stand van zaken sociaal domein

23-804 230328 SVMBR SP Motie Dierenwelzijn

23-805 230328 SVMBR Lijst 11 AED

3.b Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen

3.c Mededelingen college

3.d Wijze van afdoening van de ingekomen stukken

230329 Lijst ingekomen stukken raad 29 maart 2023

1. 230216 Verzoek tot volledige inzage in de stukken van de enquêtecommissie

2. 230227 VNG Ledenbrief 23-007 Ledenraadpleging_principeakkoord_CAO gemeenten_2023

3. 230228 Brief RvS 230216 mbt vertraging uitspraak tracébesluit A12-A15 Ressen Oudbroeken (ViA15) en herstelwet (incl. toelichting)

4. 230228 Jaarverslag 2022 Scalabor

5. 230306 Klacht 230305 klachtenbehandelaar de heer Van Riswijk

6. 230309 Burgerbrief betr. verzoek indienen motie van wantrouwen college

7. 230313 Zienswijze NS op ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Groessenseweg 15

8. 230318 Burgerbrief Ontwikkelingen Vestersbos

9. 230320 Burgerbrief Vesterbos

10. 230321 Burgerbrief Locatie Vestersbos

11. 230322 VNG ledenbrief openstelling vacatures VNG bestuur en commissies

12. 230322 VNG Gelderland Rapportage 230309 Perspectief voor de Veren

13. 230323 Brief GMR Arnhem Nijmegen inzake financiële en algemene uitgangspunten begroting

14. RIB 2023-019 Aanpassingen inrichting voorterrein Turmac Cultuur Fabriek

15. RIB 2023-018 Ontwikkelingen VGGM 2023

16. RIB 2023-023 Het tempelcomplex Herwen-Hemeling en ontwikkelingen ten aanzien van

17. RIB 2023-020 Raadsinformatiebrief Motie Dierenwelzijnsbeleid

18. RIB 2023-022 Datastrategie gemeente Zevenaar

19. RIB 2023-024 Opwaardering Muldershof

20. RIB 2023-021 Vergadering bestuur RDL 23 februari 2023

4 Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering
De raad wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 1 maart jl. vast te stellen.

Concept Besluitenlijst_Raadsvergadering_1_maart_2023.docx

5 Z/23/443618 Vaststellen verordening Rekenkamer gemeente Zevenaar 2023
Dit onderwerp is voorbereid door het presidium. De heer Van Dinther zal als vice- voorzitter van de voormalige Rekenkamercommissie een korte toelichting geven.
De raad wordt voorgesteld:
1. De verordening Rekenkamerfunctie gemeente Zevenaar 2018 in te trekken.
2. De Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen.

1148440 Raadsvoorstel en -besluit vaststellen verordening rekenkamer gemeente Zevenaar 2023

6 Z/23/443770 Benoeming voorzitter en leden Rekenkamer

Dit onderwerp is voorbereid door het presidium.
De raad wordt voorgesteld om:
1. Tot lid van de rekenkamer gemeente Zevenaar te benoemen over de periode 1 april 2023 tot 1 april 2029 :
- de heer A.C. Barske te benoemen als voorzitter
- mevrouw E. Beers en mevrouw M. van den Berg beiden als lid.

1148728 Raadsvoorstel en -besluit benoeming leden Rekenkamer

6.a Beëdigingen van de heer A. C. Barske als voorzitter van de Rekenkamer gemeente Zevenaar en mevrouw M. van der Berg als lid van de Rekenkamer gemeente Zevenaar

7 Z/23/445089 Benoeming commissielid H.T.W. Visser
Op advies van de commissie geloofsbrieven wordt, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 1 april 2023 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 benoemd, tenzij de fractie anders aangeeft: dhr. H.T.W. Visser

1151495-Benoeming commissielid H.T.W. Visser

8 Z/23/441425 Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
De raad wordt voorgesteld de Integrale Veiligheidsagenda Zevenaar 2023 – 2026 vast te stellen.
Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk
Door de fractie D66 is een amendement bij dit voorstel ingediend.

1143489 Raadsvoorstel en besluit Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
1143754 Bijlage 1. Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
1143706 Bijlage 2. Bijlage 1 - Reguliere werkzaamheden OOV
1143669 Bijlage 3. Bijlage 2 - Veiligheidsmonitor 2021 Zevenaar
INGETROKKEN Amendement D66 Zevenaar een veilige gemeente zonder uitzondering

9 HAMERSTUK Z/23/439857 Normenkader 2022
De raad wordt voorgesteld het Normenkader 2022 vast te stellen.
Portefeuillehouder: A.M. Boone

1141609 Raadsvoorstel en -besluit Normenkader 2022
1139983 Bijlage 1. Normenkader 2022

10 HAMERSTUK Z/22/436909 Beschikbaar stellen investeringsbudgetten voor de uitvoering van vervangingen in de openbare ruimte
De raad wordt voorgesteld:
1. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 16.312.236 in totaal) beschikbaar te stellen voor de revitalisatie in delen van de kernen Angerlo, Lobith-Zuid, Lobith-Noord, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek.
2. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 2.000.000) beschikbaar te stellen voor de vervanging van de gemalen.
Portefeuillehouder: Toon Albers

1132999 Raadsvoorstel en besluit Beschikbaar stellen investeringen voor vervanging openbare
230328 Beantwoording aanvullende vraag investeringsbudgetten uitvoering vervangingen openbare ruimte cie. ruimte 22 mrt. 2023

11 HAMERSTUK Z/23/439350 Verordening cliëntenraad RSD de Liemers
De raad wordt voorgesteld:
1. de verordening cliëntenraad RSD de Liemers vast te stellen.
2. de bestaande verordening cliëntenraad RSD 2019 in te trekken.
Portefeuillehouder: Stef Bijl

1138934 Raadsvoorstel en raadsbesluit Verordening cliëntenraad RSD de Liemers
1142134 Bijlage 1. brief cliëntenraad RSD met het verzoek om verordening cliëntenraad RSD te actualiseren
1143200 Bijlage 2. Verschillen tussen bestaande verordening cliëntenraad RSD 2019 en nieuwe verordening cliëntenraad RSD
1142147 Bijlage 3. Verordening cliëntenraad RSD de Liemers
1142148 Bijlage 4. Verordening cliëntenraad RSD de Liemers 2019

12 HAMERSTUK Z/23/444159 Toekennen erepenning
De raad wordt voorgesteld de erepenning van de gemeente Zevenaar toe te kennen.

13 Moties vreemd aan de orde van de dag
Er is een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend:
- door de fracties GroenLinks, Lijst 11, VVD en Lokaal Belang is de motie Zwembaden in de Liemers worden schaars ingediend.

STEMMEN GESTAAKT Aangepaste motie vreemd GL Lijst11 VVD Lokaal Belang Zwembaden in de Liemers worden schaars

13.a STEMMEN GESTAAKT Motie vreemd GL Lijst11 VVD Lokaal Belang Zwembaden in de Liemers worden schaars

STEMMEN GESTAAKT Aangepaste motie vreemd GL Lijst11 VVD Lokaal Belang Zwembaden in de Liemers worden schaars.pdf

14 Sluiting

Agenda raadsvergadering 29 maart 2023

Tijd	19:30 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk

1	**Opening**
2	**Vaststellen agenda**
3	**Vragenuur** a. Beantwoorden schriftelijke vragen door het college b. Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen c. Mededelingen college d. Wijze van afdoening van de ingekomen stukken
4	**Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering** De raad wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 1 maart jl. vast te stellen.
5	**Z/23/443618 Vaststellen verordening Rekenkamer gemeente Zevenaar 2023** Dit onderwerp is voorbereid door het presidium. De heer Van Dinther zal als vice-voorzitter van de voormalige Rekenkamercommissie een korte toelichting geven. De raad wordt voorgesteld: 1. De Verordening Rekenkamerfunctie gemeente Zevenaar 2018 in te trekken. 2. De Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen.

6	**Z/23/443770 Benoeming voorzitter en leden Rekenkamer** Dit onderwerp is voorbereid door het presidium. De raad wordt voorgesteld om tot lid van de rekenkamer gemeente Zevenaar te benoemen over de periode 1 april 2023 tot 1 april 2029 : - de heer A.C. Barske te benoemen als voorzitter; - mevrouw E. Beers en mevrouw M. van den Berg beiden als lid.
6.a	**Beëdigingen van de heer A. C. Barske als voorzitter van de Rekenkamer gemeente Zevenaar en mevrouw M. van der Berg als lid van de Rekenkamer gemeente Zevenaar**
7	**Z/23/445089 Benoeming commissielid H.T.W. Visser** Op advies van de commissie geloofsbrieven wordt, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 1 april 2023 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 benoemd, tenzij de fractie anders aangeeft: dhr. H.T.W. Visser
8	**HAMERSTUK Z/23/441425 Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026** De raad wordt voorgesteld de Integrale Veiligheidsagenda Zevenaar 2023 – 2026 vast te stellen. Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk
9	**HAMERSTUK Z/23/439857 Normenkader 2022** De raad wordt voorgesteld het Normenkader 2022 vast te stellen. Portefeuillehouder: A.M. Boone
10	**HAMERSTUK Z/22/436909 Beschikbaar stellen investeringsbudgetten voor de uitvoering van vervangingen in de openbare ruimte** De raad wordt voorgesteld: 1. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 16.312.236 in totaal) beschikbaar te stellen voor de revitalisatie in delen van de kernen Angerlo, Lobith-Zuid, Lobith-Noord, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek.

	2. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 2.000.000) beschikbaar te stellen voor de vervanging van de gemalen. Portefeuillehouder: Toon Albers
11	**HAMERSTUK Z/23/439350 Verordening cliëntenraad RSD de Liemers** De raad wordt voorgesteld: 1. de verordening cliëntenraad RSD de Liemers vast te stellen. 2. de bestaande verordening cliëntenraad RSD 2019 in te trekken. Portefeuillehouder: Stef Bijl
12	**HAMERSTUK Z/23/444159 Toekennen erepenning** De raad wordt voorgesteld de erepenning van de gemeente Zevenaar toe te kennen.
13	**Moties vreemd aan de orde van de dag**
14	**Sluiting**

Zevenaar, 20 maart 2023.
De burgemeester van Zevenaar,
L.J.E.M. van Riswijk

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: ~~A /~~ B ~~/ C / D~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Eeuwenoude Akkergeelsterren beter beschermen

Naam en fractie: B.L.Y van Die, Lokaal Belang

Datum indienen: 25-03-2023

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Inleiding/Aanleiding:

De akkergeelster is een zeldzame geelbloeiende voorjaarsbloeier met vaak eeuwenoude groeiplaatsen. Door knullig beheer of ondoordachte inrichtingsmaatregelen zijn de afgelopen decennia tientallen populaties verdwenen. Hoe kunnen we deze bijzondere gele parels en lentebodes beter beschermen?

Bij het kapucijnenklooster in Babberich zijn twee populaties Akkergeelster bekend; een bij de boomvoet van een oude lindeboom en de andere op de begraafplaats.

Volgens een nieuws artikel op de website naturetoday.com wordt er gesproken over een vernietigde populatie in Babberich. Er wordt geschreven dat: ‘‘Op 2 maart van dit jaar bleek het perk omgevormd tot een onderhoudsvriendelijke woestijn: het perk was opgevuld met steenslag’’.

(foto is genomen van de website, zie link)
https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=30528

Vragen:

1) Is het college bekend met deze casus?
2) Waarom is er gekozen om de planten/bloemen weg te halen en er stenen voor terug te plaatsen?
3) Is het college van plan om de Akkergeelster (beter) te beschermen? Hoe?
4) Is het college het met ons eens dat de akkergeelster een vertegenwoordiger is van een oud landschap en dus het beschermen waard is?

GROEN LINKS ZEVENAAR

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen ex artikel 36 RvO

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raad

C. Technische vragen (s.v.p. datum commissie- en/of raadsvergadering vermelden).

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: [redacted] / B / [redacted] / [redacted] (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: mogelijke ontzanding Ossenwaard Herwen

Naam en fractie: Micha van Aken (GroenLinks Zevenaar)

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:

24 maart jl. zijn wij per mail geïnformeerd over een mogelijke zandwinning rondom boerderij de Scholvert aan de Ossenwaard in Herwen. Het gebied waar deze activiteit wordt gepland, ligt midden in de Gelderse Poort, een deelgebied van Natura2000 gebied Rijntakken.

Net als de opsteller van de mail maken wij ons zorgen over het ontwikkelen van industriële activiteiten in de directe omgeving van beschermd Natura2000 gebied.

Vraag/Vragen:

1. Is het college ook geïnformeerd over deze voorgenomen activiteit aan de Ossenwaard?

2. Wat is het standpunt van het college over deze ontwikkeling?

3. Gedeputeerde Staten zijn (zeer waarschijnlijk) het bevoegd gezag voor het beoordelen van de voorgenomen ontwikkeling. Welke rol wil/kan gemeente Zevenaar spelen bij het te doorlopen (plan)proces en de uiteindelijke afweging en besluitvorming rondom deze ontwikkeling?

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: ~~A /~~ **B** ~~/ C / D~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Stand van zaken sociaal domein

Naam en fractie: Anita van Loon, fractie WijZZ

Datum indienen: 28 maart 2023

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Wij vernemen van inwoners van Zevenaar alom geluiden over wachtlijsten voor de verlening van zorg in onze gemeente. Recent In de kranten en sociale media zien wij regelmatig berichten over stijgende kosten van zorg en afschaling van jeugdzorg.

Daarnaast zijn er belangrijke ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein waar wij als raad goed vinger aan de pols willen houden. Herhaaldelijk hebben wij in raadscommissie Samenleving hiervoor aandacht gevraagd. Uw college geeft, bij behandeling van dit agendapunt in Commissie Samenleving, bij woorden van de portefeuillehouder tot op heden zelden of nooit toelichting over de stand van zaken in het Sociaal Domein, zelfs niet op expliciete vraag vanuit de commissieleden.

Dit bevreemdt ons zeer. Op deze manier kunnen wij niet onze controlerende taken naar behoren uitvoeren. Wij achten een goed en up-to-date overzicht van de huidige stand van zaken van het Sociaal Domein van essentieel belang voor de inwoners van onze gemeente.

Wij vragen uw college met klem deze grondige beschrijving van de stand van zaken van het Sociaal Domein tijdens de Raadsvergadering dd 29 maart 2023 mondeling toe te lichten door de portefeuillehouder. Daarbij dient deze ook uitvoerig in te gaan op de verrichte acties van het college / portefeuillehouder om de gesignaleerde problematiek aan te pakken voor onze inwoners.

Op basis van deze mondelinge toelichting besluiten wij eventueel tot verdere stappen.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: B (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Motie Dierenwelzijnsbeleid

Naam en fractie: Lotte van der Velden

Datum indienen: 28 maart 2023

Afdeling: …….

Contactpersoon: …….

Inleiding/Aanleiding:
Op 29 september 2021 is de motie Dierenwelzijnsbeleid aangenomen. Op 14 maart ontvingen wij een raadsinformatiebrief met daarin de boodschap dat de motie niet uitgevoerd zal gaan worden.

Vraag/Vragen:

Waarom is er voor gekozen om deze motie vanwege capaciteit helemaal niet uit te gaan voeren, in plaats van deze “on hold” te zetten?

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: ~~A~~ / B / ~~C / D~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: AED

Naam en fractie: Jelle Hugen – Lijst 11

Datum indienen: zaterdag 28 maart 2023
Afdeling: volksgezondheid / raadsvergadering van 29 maart 2023

Contactpersoon: Jelle Hugen

Inleiding/Aanleiding:
Onlangs (zondag jongstleden, 26 maart) was er een incident op het sportpark in Babberich. Hier zou de wedstrijd tussen SV Babberich1 en Sv Gelders Eiland 1 gespeeld worden. Doordat er incident was ontstaan met reanimatie waar de mensen in Babberich snel te hulp schoten en er binnen korte tijd wel drie of vier verschillende mensen met een AED aankwamen.

Een tijd geleden deed de wethouder de mededeling dat er nog een aantal gebieden waren met “zwarte vlekken” rondom het gebruik van de AED. Het ging vooral om de dorpen rondom Aerdt en Herwen. Afgelopen zondag is de urgentie aangetoond en AED’s redden levens.

Vraag/Vragen:

1. Wat is de update rondom de AED’s in de gebieden waar het een “zwarte vlek” was.

2. Als er niets veranderd is, waarom heeft de wethouder beloofd hierop terug te komen en gebeurt er nauwelijks iets, terwijl het levensreddend en een urgente casus was.

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 29 maart 2022

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
1.	16-02-2023	Verzoek tot volledige inzage in de stukken van de enquêtecommissie	Ter afdoening in handen stellen van de griffier
2.	27-02-2023	VNG Ledenbrief 23-007 Ledenraadpleging_principeakkoord_CAO gemeenten_2023	Voor kennisgeving aannemen
3.	28-02-2023	Brief Raad van State 230216 m.b.t. vertraging uitspraak tracébesluit A12-A15 Ressen Oudbroeken (ViA15) en herstelwet (incl. toelichting)	Voor kennisgeving aannemen
4.	28-02-2023	Jaarverslag 2022 Scalabor	Voor kennisgeving aannemen
5.	06-03-2023	Klacht 230305 klachtenbehandelaar de heer Van Riswijk	Ter afdoening in handen stellen van het college waarbij de Interne Klachten-regeling gemeente Zevenaar 2018 in werking treedt
6.	09-03-2023	Burgerbrief betr. verzoek indienen motie van wantrouwen college	Voor kennisgeving aannemen
7.	13-03-2023	Zienswijze NS op ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Groessenseweg 15	Voor kennisgeving aannemen
8.	18-03-2023	Burgerbrief Ontwikkelingen Vestersbos	Brief betrekken bij de discussie in de commissie en raad over dit onderwerp
9.	20-03-2023	Burgerbrief Vesterbos	Brief betrekken bij de discussie in de commissie en raad over dit onderwerp
10.	21-03-2023	Burgerbrief Locatie Vestersbos	Brief betrekken bij de discussie in de commissie en raad over dit onderwerp

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 29 maart 2022

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
11.	22-03-2023	VNG ledenbrief openstelling vacatures VNG bestuur en commissies	Voor kennisgeving aannemen
12.	23-03-2023	VNG Gelderland Rapportage 230309 Perspectief voor de Veren	Voor kennisgeving aannemen
13.	24-03-2023	Brief GMR Arnhem Nijmegen inzake financiële en algemene uitgangspunten begroting 2024	Voor kennisgeving aannemen
Raadsinformatiebrieven			
14.	07-03-2023	2023-019 Aanpassingen inrichting voorterrein Turmac Cultuur Fabriek	Voor kennisgeving aannemen
15.	08-03-2023	2023-018 Ontwikkelingen VGGM 2023	Voor kennisgeving aannemen
16.	09-03-2023	2023-023 Het tempelcomplex Herwen-Hemeling en ontwikkelingen ten aanzien van publieksbereik	Voor kennisgeving aannemen
17.	14-03-2023	2023-020 Motie Dierenwelzijnsbeleid	Voor kennisgeving aannemen
18.	14-03-2023	2023-022 Datastrategie gemeente Zevenaar	Voor kennisgeving aannemen
19.	22-03-2023	2023-024 Opwaardering Muldershof	Voor kennisgeving aannemen
20.	23-03-2023	2023-021 Vergadering bestuur RDL 23 februari 2023	Voor kennisgeving aannemen

Zevenaar, 16 februari 2023

Geachte raadsleden,

Hierbij doe ik een verzoek om uw inmenging. Het betreft onvindbare stukken van de enquêtecommissie van de gemeente Zevenaar uit 2017.

werkafspraken

In de **Werkafspraken onderzoekscommissie Raadsenquête P&O beleid en College van B&W gemeente Zevenaar** staat dat alle verzoeken om informatie worden door de secretaris van de onderzoekscommissie per e-mail gericht aan de ambtelijk contactpersoon.

En: 1.3 De ambtelijk contactpersoon draagt er zorg voor dat de ambtenaren de gevraagde informatie correct en vlot ter beschikking stellen aan de secretaris van de onderzoekscommissie. De maximale termijn hiervoor bedraagt vier werkdagen.

En 1.5 Alle gevraagde informatie die relevant is of kan zijn voor het onderzoek, wordt verstrekt. Dit geldt ook voor vertrouwelijke informatie of informatie waarover geheimhouding is opgelegd.

En 3. Registratie informatieverzoeken en verstrekte informatie

3.1 De secretaris van de onderzoekscommissie registreert de verzoeken om informatie die hij bij de ambtelijk contactpersoon indient. De secretaris registreert de verzoeken die hij van de secretaris van de onderzoekscommissie ontvangt.

3.2 De secretaris van de onderzoekscommissie en de ambtelijk contactpersoon registreren beide welke informatie op welke wijze en op welke datum is verstrekt.

conclusie

Hieruit concludeer ik dat niet alleen de registratie van de door mij aan het college gezonden usb stick met informatie en brief bij de gemeente Zevenaar heeft plaatsgevonden, maar middels de doorzendingsbrief van interim burgemeester Staatsen ook bij de contactambtenaar en de secretaris van de onderzoekscommissie. Deze secretaris is ook heel lang de griffier van de gemeente Zevenaar geweest. In die hoedanigheid heeft hij ooit een goede procesorde getorpedeerd door mijn raadslieden thuis op te bellen en te zeggen dat ze niet aanwezig mochten zijn bij het extern klachtrecht dat door de zogenaamde externe ombudscommissie van de gemeente Zevenaar uitgevoerd had behoren te worden. Het extern klachtrecht werd door Europa verordonneerd en in 2005 ingevoerd. De griffier had geen bemoeienis mogen hebben met mijn klacht van discriminatie die slecht was afgehandeld door het intern klachtrecht. Het toenmalig hoofd van de juridische zaken [redacted] verdraaide mijn woorden voor een schadeloosstelling vanwege discriminatie in de afdoeningsbrief die door alle collegeleden voor gezien en akkoord getekend was. Wanneer je achtergesteld en geframed en gedowngraded wordt, dan vraag je geen schadeloosstelling aan voor de daders! Een schande voor het hele college van Burgemeester en Wethouders! Mijn klacht hierover werd door de toenmalige fractievoorzitter van het CDA afgehandeld. De griffier gaf aan dat de secretaris van deze zogenaamde externe ombudscommissie de namen aan hem had doorgespeeld. In zijn verweer gaf de griffier aan dat hij het zo weer zou doen. Hij heulde met de secretaris die haar ambtseed schond en het briefgeheim. Ik had toen recht op behoorlijk bestuur en

ik heb het nu nog. Dat is een grondrecht bij wet geregeld. De fractievoorzitter van het CDA heeft het ambtsmisdrijf niet gemeld bij het landelijk parket. Ik heb later dan de klachtafdoeningsbrief van de griffier een klacht ingediend over het handelen van de burgemeester. Toch bleef de gemeentesecretaris erbij dat deze afdoening ook de klachtafdoening van de burgemeester was. Dit is onmogelijk aangezien de burgemeester de beslissing nam als hoofd van de agendacommissie, die bij de tussentijdse verkiezingen met Angerlo uit het Presidium was gehaald en toegevoegd als instrument aan het college. Hij ging als hoogste uitvoerende ambtenaar de fout in en behoorde conform het gemeentelijk klachtrecht ondervraagd te worden. Dit gebeurde niet. De gemeentesecretaris zou uit hoofde van zijn functie in staat moeten zijn geweest om dat onderscheid te maken. De inzage in zijn functieprofiel /beschrijving geeft dit aan. Hij is eindverantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering, afstemming en organisatie van de werkzaamheden binnen de organisatie. Hij is eindverantwoordelijk voor de bedrijfsvoering, kwaliteit en kwantiteit van de producten van de organisatie. Hij onderhoudt zowel binnen als buiten de organisatie contacten gericht op ontwikkelingen, afstemming en informatie. Hij is eindverantwoordelijk voor de integrale beleidsontwikkeling en de bijbehorende planning. Hij is voorzitter van het directieoverleg en het managementoverleg. Zijn kennis en vaardigheid omvatten ruime kennis van wetgeving.

Hij had vanuit zijn verplichting om de juiste procedures uit te laten voeren nimmer de secretaris van de zogenaamde externe ombudscommissie weg mogen laten komen met een ambtsmisdrijf. Tevens had hij de klachtafdoening van de griffier niet als afdoening van de klacht over de toenmalige burgemeester zo mogen afdoen als hij deed. Het rapport van de enquêtecommissie is er heel duidelijk over op pagina 64: de burgemeester is geen orgaan. Hij disfunctioneerde! Ik deed geen klacht over een orgaan. Ik klaagde over de burgemeester die een eenmaal genomen raadsbesluit ongedaan maakte.

recente klacht over RSD directeur en raadsbesluiten

Onlangs – oktober 2022 - voerde ik een klachtafhandelingsgesprek met de directeur van de RSD waarin deze aangaf dat hij slechts raadsbesluiten uitvoerde. Meer deed hij volgens hem niet. Maar dat is niet waar. Onder de oude structuur van de Sociale Dienst van de gemeente Zevenaar was het de voorzitter van de commissievergadering [redacted] die mij middels een mail liet weten dat het helemaal niet zeker was dat een zojuist genomen raadsbesluit tot een besloten vergadering waarin ik mijn verhaal kon doen over leugens en framing en downgrading die in gemeentelijke stukken over mij de ronde deden had kunnen weerleggen, ook daadwerkelijk zou worden geagendeerd. Hij plaatste de voorzet en het hoofd van de agendacommissie/burgemeester als voorzitter van het college en niet van de gemeenteraad (!) kopte hem in. Dat is klachtwaardig en had conform de geldende gemeentelijke regels afgehandeld dienen te worden. Uit de stukken van de enquêtecommissie is op te maken dat de sectordirecteur disfunctioneerde en overgeplaatst zou worden. En deze heer [redacted] mocht op een volgende raadsvergadering een ingezonden brief die door ALLE medewerkers was ondertekend per ijlbode van de burgemeester/portefeuillehouder P&O naar de raadsleden verzenden zodat de motie van wantrouwen over het niet door laten gaan van de besloten zitting/ tegen de burgemeester geen meerderheid zou kunnen halen. Hij misbruikte daarbij een steekincident in Utrecht om als ambtenaar maar alles onder de pet te kunnen houden!

Als burger krijg je een lading disfunctionerende ambtenaren over je heen en dat is ronduit schandalig. Mijn recht op behoorlijk bestuur is met voeten getreden.

inzage stukken enquêtecommissie

Bij de stukken van de inzage van de enquêtecommissiestukken zat ook een functie inventarisatie van de gemeente Zevenaar van de chef van de afdeling personeelszaken. Onder punt 7 Korte weergave van de verrichte werkzaamheden staat bij punt 1: Algemene leiding van de afdeling, verdeling van en toezicht op de werkzaamheden en op de tijdige afdoening daarvan.

… Zijn er voor deze deeltaak bepaalde voorschriften, regelingen, afspraken of gebruikelijke werkwijzen? Zo ja, welke zijn dit? Algemeen geformuleerde uitgangspunten, welke voor de afdeling gelden, alsmede procedureafspraken binnen en buiten de afdeling, luidde het antwoord.

…Wie moet u bij deze werkzaamheden kontakt onderhouden, overleg plegen, en wat is dan de inhoud van die kontakten?..met secretaris over aanpassing pers.formatie, organisatie, bevordering, ontslag, beleidsaspecten e.d. Met portefeuillehouders over: personele aspecten, welke de door door hen beheerde portefeuille betreffen. …….. 4. Korte omschrijving van de deeltaak: het voeren van gesprekken enz. Werkbeschrijving: 9. Met diensthoofden en anderen over o.m. conflictsituaties;

….. En bij korte omschrijving van de deeltaak: Controle op het afgeleverde werk. Werkbeschrijving: Alvorens de door de medewerkers gereedgemaakte bescheiden worden verzonden naar andere afdelingen/diensten, naar b. en w. of naar derden (buiten het gemeentehuis) controleer ik of de juiste toepassing van de voorschriften heeft plaatsgevonden en of de stukken op de juiste wijze zijn geredigeerd, waarbij veelal besluiten van de raad, van b. en w. en van de burgemeester moeten worden geraadpleegd.

… Korte omschrijving van de deeltaak: het voeren van gesprekken, bijwonen besprekingen/vergaderingen.*) Werkbeschrijving: ik voer de volgende gesprekken, resp. neem deel aan de volgende besprekingen en vergaderingen: 1. Met de gem.secretaris over diverse beleidszaken betreffende personeelsaangelegenheden;… 3. Met de gem. secretaris en leidinggevenden in de wekelijkse stafvergadering; 4. Met de gem. secretaris en de chefs van afd. en diensten over alg. personeelsaang.heden; …. Hoe en van wie ontvangt u de opdracht tot het werk van deze deeltaak? (Antwoord:) vloeit voort uit functie. Zijn er voor deze deeltaak bepaalde voorschriften, regelingen, afspraken of gebruikelijke werkwijzen? Zo ja, welke zijn dit? (Antwoord:) Verordeningen, regelingen (fuwa), profielschets, overeenkomst (BGD), agenda's voor vergaderingen. Hoe en wanneer worden de werkzaamheden in deze deeltaak gekontroleerd? (Antwoord:)n.v.t. Verder blijkt er wekelijks een stafvergadering bijgewoond te worden. En bij: korte omschrijving van de deeltaak: Vervaardigen/beoordelen van beleidsadviezen en uitvoering van bijzondere opdrachten.(Antwoord:) Ik beoordeel de door de medewerkers vervaardigde beleidsadviezen, welke zijn bestemd voor behandeling door de raad, door b. en w. en door de burgemeester. Bijzondere opdrachten (b.v. over invoering deeltijdarbeid, het aandragen van bouwstenen voor de nota "Kiezen of delen", het leveren van suggesties voor de "bezuinigingsnota" enz.) houden veelal in, dat ik zelf de daaruitvoortvloeiende beleidsadviezen vervaardig. De opdracht tot deze deeltaak wordt door b. en w. en/of de gemeentesecretaris gegeven.

Deze werkzaamheden hadden (ook) uitgevoerd moeten worden door [redacted]. Zij had de onjuiste procedure aanpak van de gemeentesecretaris moeten weerleggen. Zij had moeten aangeven dat Jan de Ruiter uit hoofde van zijn collegefunctie de agendacommissie heeft voorgezeten en derhalve onder het klachtrecht viel. Tevens was zij dan de aangewezen persoon geweest om de klacht over de burgemeester af te handelen en niet haar ondergeschikte die deze competentie niet had.

Op 18 juli 2006 heeft er door de burgemeester een herwaardering van stafafdelingshoofd P&O plaats gevonden die op 14 november 2006 is geaccordeerd. Ik ga er van uit dat er door de herwaardering een hoger salaris mogelijk werd gemaakt. Medewerker [redacted] van de burgemeester, die ook portefeuillehouder P&O is en zijn gemeentesecretaris die deze vaststelling medeondertekend heeft, wordt door de secretaris en naar ik aanneem het hoofd P&O - gezien hun wekelijks overleg - aangezien als bevoegd dan wel capabel geacht om zijn handelingen als hoofd van de agendacommissie bij een klachtafhandeling van de griffier mede af te doen. Dan had zij daartoe bevoegd moeten zijn. En in elk geval aangewezen door het stafadelingshoofd P&O waarbij het motiveringsrapport functiewaardering stelt: het gaat in de functie om werkzaamheden in de sfeer van beleid en bestuur op het gebied van P&O. Bij Handelingsvrijheid stond: het managen van een afdeling vereist een zelfstandig optreden. In de praktijk zullen de werkzaamheden niet direct inhoudelijk gecontroleerd worden. Zij worden echter wel beoordeeld door de gemeentesecretaris. Bij managementtaken wordt bij functie-karakteristieken bij de gemeente Zevenaar wel eens vermeld: ten aanzien van managementtaken is het van belang zicht te hebben op organisatieprincipes.

Voorts citeer ik uit het rapport van de enquêtecommissie:

“De P&O verantwoordelijkheden lagen vrij laag in de organisatie, zeker bij het sectorenmodel lag de grootste verantwoordelijkheid bij teamleiders en afdelingshoofden. Vanuit P&O werden adviseurs betrokken maar die hadden een beperkte rol. P&O stond bij de uitvoering eerder aan de zijlijn. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat er rond 2005 en 2006 P&O gerelateerde onderzoeken werden uitgevoerd buiten de kennis en/of inmenging P&O om. Hoewel het toenmalige hoofd P&O destijds na het voorgenoemde eerste onderzoek heeft aangegeven betrokken te willen worden bij dergelijke externe onderzoeken, werd P&O wederom in 2006 niet betrokken bij het extern begeleide traject voor het management team. Een ander voorbeeld van de beperkte doorzettingsmacht van P&O was dat het gebruikelijk was om geen functioneringsgesprekken te houden in de hogere lagen van de ambtelijke organisatie, zoals met de sectordirecteuren. Er was gedurende deze tijd wel veel inmenging vanuit de gemeentesecretaris in het P&O beleid, hetgeen zorgde voor minder zeggenschap rondom P&O zaken door de afdeling P&O. Verder is gebleken dat de P&O afdeling veelal pas in een laat stadium werd betrokken bij arbeidsconflicten en hier in weinig gevallen een de-escalerende invloed op kon uitoefenen. …… Verder is in het onderzoek gebleken dat ook de gemeentesecretaris die in 2002 aantrad een sterke inbreng had met betrekking tot P&O. Er zijn in deze tijd ook veel informele overleggen geweest over belangrijke P&O thema’s alsmede de arbeidsgeschillen tussen de gemeentesecretaris en het hoofd P&O en tussen de gemeentesecretaris en de portefeuillehouder. ……. De overleggen rondom P&O zijn nooit vastgelegd.” (p.49 en 50)

Dit gesteld hebbende, zie ik conflicterende belangen bij de klachtafhandeling van de griffier die tevens de klachtafhandeling van de klacht over de burgemeester moest zijn.

Voor alle duidelijkheid: de gemeentesecretaris die onreglementair de klachtafhandeling van de klacht over de burgemeester meende afgehandeld te hebben met de klacht over griffier Westra over inmenging in het extern klachtrecht is veel later met een gouden handdruk vertrokken. In het rapport van de enquêtecommissie wordt duidelijk dat zowel de gemeentesecretaris als de burgemeester over een langere periode gezamenlijk hoofdverantwoordelijk waren voor het personeelsbeleid.

controlerende taak voor de raadsleden

Het hiervoor genoemde dient ter verduidelijking om alle huidige raadsleden en collegeleden een eigen inschatting te laten maken over de betrouwbaarheid van de secretaris van de enquêtecommissie. Hij was immers die griffier waarover ik klacht indiende in 2006.

Ten aanzien van de gemeenteraad stelt het rapport: “Van de gemeenteraad had verwacht mogen worden dat hij ten aanzien van de hoge kosten en de vele wisselingen binnen het managementteam zich daadkrachtiger had opgesteld in het kader van de controlerende taak. De rol die de raad in het verleden heeft ingenomen, lijkt veroorzaakt te zijn door een beperkte taakopvatting aangaande het personeelsbeleid. Ondanks dat het personeelsbeleid de bevoegdheid van het college is, staat het de raad echter wel vrij in zijn controlerende hoedanigheid nadere politieke kaders te stellen voor controle, verantwoording en zonodig bijsturing. ” (p.55 en 56)

Ik heb nu meermaals gevraagd om de opvolging van mijn brief met info op usb stick die via Jeroen Staatsen naar de commissie is verzonden. Zijn brief aan mij toont dit immers aan. De juristen van de gemeente Zevenaar geven aan dat die opvolging er niet is en de stukken er niet zijn. Het lijkt van de aardbodem verdwenen. Maar we hebben de archiefwet toch? Waarom wordt daar niet aan voldaan?

archiefwet

De Archiefwet kent geen algemene bewaartermijn voor archiefbescheiden. De wet schrijft wel voor dat elk overheidsorgaan moet beschikken over een of meer selectielijsten. Een selectielijst regelt welke categorieën archiefbescheiden op termijn vernietigd moeten worden, en welke voor altijd bewaard blijven.

Artikel 3 van de Archiefwet stelt: De overheidsorganen zijn verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden.

En artikel 4 stelt:

1Een regeling, waarbij overheidsorganen worden opgeheven, samengevoegd of gesplitst, dan wel waarbij een of meer taken van een overheidsorgaan worden overgedragen aan een ander overheidsorgaan, houdt een voorziening in omtrent hun archiefbescheiden.

2Een regeling, waarbij een tijdelijk overheidsorgaan wordt ingesteld, houdt een voorziening in omtrent de bewaring van de archiefbescheiden na zijn opheffing.

3Een regeling, waarbij taken van een overheidsorgaan geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan een rechtspersoon houdt een voorziening in omtrent de terbeschikkingstelling aan die rechtspersoon van de op die taken betrekking hebbende archiefbescheiden, voor zover deze niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, voor een tijdvak van ten hoogste twintig jaar. Deze voorziening houdt tenminste in een nadere bepaling van het in de eerste volzin bedoelde tijdvak, alsmede een bepaling omtrent het toezicht op het beheer van de desbetreffende archiefbescheiden, overeenkomstig het bij of krachtens deze wet bepaalde.

En artikel 5 stelt: De zorgdrager is verplicht tot het ontwerpen van selectielijsten waarin tenminste wordt aangegeven welke archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking komen.

Reeds in 2021 heb ik via een WOB-verzoek om inzage gevraagd in de stukken van de enquêtecommissie. In haar schrijven van 26 januari 2021 geeft juriste [redacted] als volgt aan: “Uiteraard

laten wij het u weten wanneer er een datum bekend is dat het verzoek tot opheffen van de geheimhouding behandeld wordt." Via de Raad is dit verzoek niet gehonoreerd aan mij maar aan de rechter die een ander WOB-verzoek van 2020 in behandeling had. Ik heb verder geen bericht ontvangen over de datum waarop dit behandeld is geworden. In augustus 2022 kreeg ik pas een brief van uw mevrouw [redacted] (Z/21/380239/UIT/22/1114632) dat ik inzage mocht hebben in de stukken na mijn schrijven van 9 augustus 2022 aan het college. Uit haar schrijven maakte ik op dat ik reeds begin 2021 inzage in het rapport had kunnen hebben wanneer de gemeenteraad hier geen stokje voor had gestoken. Ook uw jurist [redacted] bevestigde dat ik begin 2021 inzage had kunnen verkrijgen. Hij gaf ook aan dat dit rapport slechts kort op de gemeentesite had gestaan en inmiddels er vanaf was gehaald. Tot op heden heb ik van u geen uitleg gekregen waarom voor deze onnodige vertraging is gekozen. En op instigatie/last van wie?

verzoek

Ik verzoek de gemeenteraad als verantwoordelijke voor de uitvoering van de motie tot instelling van een onderzoekscommissie en verantwoordelijk voor de naleving van de archiefwet tot volledige inzage in de stukken van de enquêtecommissie waarbij ook de registratie en het doornemen van mijn brief aan deze commissie en de besluiten dan wel acties die deze commissie genomen heeft. Nu heeft het er alles van weg dat burgemeester Staatsen correct heeft gehandeld. Maar zekerheid heb ik daarover niet. Mijn WOB-verzoek heeft niet tot volledige klaarheid geleid. De USB en brief zijn weg en er staat niets over in het rapport. Gezien de werkwijze van de commissie en ook het verzoek van commissievoorzitter van Dijk onder punt 6 van het communicatie en informatieprotocol van het Plan van aanpak raadsenquête: Daarbij wordt tevens opgenomen dat degene die over informatie denkt te beschikken die van belang kan zijn voor het onderzoek, wordt uitgenodigd zich te melden bij de voorzitter van de commissie.

Ik deed dat en wat is er met mijn informatie gedaan? U dient die vraag te beantwoorden. Zeker gezien het gestelde in punt 9 van het plan van aanpak raadsenquête : Aan het eind van het onderzoek zal de commissie een besluit nemen over de archivering passend binnen de wettelijke voorschriften. Digitale informatie is gedurende het onderzoek opgeslagen in een beveiligde omgeving.

Onder punt 3 wordt het volgende gesteld: De enquête commissie draagt de verantwoordelijkheid voor het onderzoek (proces, inhoud en kwaliteit). De commissie:…….. – presenteert het rapport aan de raad en beantwoordt eventuele vragen van de raad over het eindrapport.

Dit houdt in dat de gemeenteraad gewoon de commissieleden kan bevragen over wat zij gedaan hebben met mijn door Staatsen overgedragen brief en usb-stick. Een van de commissieleden functioneert momenteel als commissielid bij de gemeente Zevenaar.

principes enquêtecommissie

Principes van de commissie waren onder andere:

De verhoren worden afgenomen door de gehele commissie in het bijzijn van de secretaris.

De commissie zal de verhoren onder ede afnemen.

De commissie maakt geen politieke beoordelingen. De commissie geeft wel adviezen. Het rapport bevat tevens een onderzoeksverantwoording, een lijst met gehanteerde documenten, een lijst met

namen van geïnterviewde en gehoorde personen en **een verslag van de werkwijze van de commissie**. De weging van de analyse en conclusie zal plaatsvinden aan de hand van criteria als zorgvuldigheid, volledigheid, tijdigheid en effectiviteit.

advies vanuit de provincie t.a.v. enquêtecommissie

In een mail vanuit het provinciehuis mede gericht aan wethouder Tienke van der Werf worden nog vragen gesteld over de archivering en ook over een verplicht op te maken lijst van te vernietigen stukken indien die vernietigd zijn geworden. Ik heb hierover geen informatie in het kader van mijn WOB-verzoek mogen ontvangen. Er was kennelijk iemand bezorgd dat er stukken zouden kunnen verdwijnen. Ik verzoek u om deze lijst alsnog te mogen ontvangen.

conclusie

In mijn brief aan de enquêtecommissie heb ik mijn twijfels geuit over één van de commissieleden. Ik twijfelde aan zijn vermogen om één van de hoofdverantwoordelijken voor het P&O-beleid scherp te kunnen ondervragen. In het definitieve openbare rapport staat slechts één heel wollige opmerking van deze hoofdverantwoordelijke. En gezien het schrijven van mevrouw [redacted] van 14 december jl. zal ik geen inzage mogen hebben in de notulen van de besloten verhoren. Op de besloten verhoren zijn openbaarheidsbeperkingen van toepassing. Ik ben als burger niet tevreden met wat er uit zijn verhoren naar buiten is gekomen.

Nieuwe gemeenteraad

Inmiddels zijn er in Zevenaar al weer een aantal nieuwe raadsleden bij gekomen. Vooral aan hen wil ik het verzoek doen om het rapport van de enquêtecommissie door te nemen. Van de extra stukken die ik hierboven aangehaald heb, zal ik u een bijlage meezenden.

En verder

Niemand verdient het om 27 jaar verstoken te blijven van burgerrechten. Niet omdat je kleurling bent of omdat je blank bent, niet omdat je homo bent of omdat je hetero bent, niet omdat je alternatief bent of omdat je zwaar conformistisch bent. Niemand mag geheel ten onrechte gevangen gezet worden en van zijn burgerrechten beroofd worden. Dit is een democratie onwaardig.

Gaarne ontvang ik van u een ontvangstbevestiging en datum waarop dit verzoek in de raad behandeld zal worden.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
27 februari 2023
Kenmerk
TAZ/U202300146
Lbr: 23/007
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
1

College voor Arbeidszaken

Onderwerp
Ledenraadpleging principeakkoord Cao Gemeenten 2023

Samenvatting
Dit is de ledenraadpleging over het principeakkoord voor de Cao Gemeenten 2023. U kunt een reactie geven tot **vrijdag 31 maart 2023 12.00 uur**. Het akkoord wordt definitief na bekrachtiging door het bestuur op uiterlijk donderdag 6 april 2023. Het principeakkoord gaat behalve over de Cao Gemeenten ook over de Cao SGO, de cao voor leden van de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO). De VNG en WSGO stemmen het besluit over bekrachtiging af. Deze ledenbrief gaat alleen over de ledenraadpleging van de VNG onder gemeenten.

Het principeakkoord betreft:
- Afspraken over een salarisverhoging met terugwerkende kracht: € 240 en 2%.
- Een vergoeding voor hybride werken van € 3 per thuiswerkdag.
- Een extra vakantiedag vanaf 2023 en 5 mei als feestdag vanaf 2024.
- Uitbreiding van de mogelijkheid om extra vakantie-uren te kopen met het IKB.
- Een RVU-regeling conform die voor rijkspersoneel.
- Afschaffen van het ‘derde ziektejaar’.
- Aanpassingen in Wazo-verlof en onbetaald verlof.
- Onderzoeken naar duurzame mobiliteit, een inclusieve cao en de toekomst van hoofdstuk. 14 in de cao voor de kunsteducatie.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
27 februari 2023
Kenmerk
TAZ/U202300146
Lbr: 23/007
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
1

College voor Arbeidszaken

Onderwerp
ledenraadpleging principeakkoord Cao Gemeenten 2023

Geacht college en gemeenteraad,

Dit is de ledenraadpleging over het principeakkoord voor de Cao Gemeenten 2023. De laatste dag waarop u een reactie kan geven is **vrijdag 31 maart 2023 om 12.00 uur**. Het akkoord wordt definitief na bekrachtiging door het bestuur op uiterlijk donderdag 6 april 2023. Het principeakkoord gaat behalve over de Cao Gemeenten ook over de Cao SGO, de cao voor leden van de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO). De VNG en WSGO stemmen het besluit over bekrachtiging af.

Het principeakkoord gaat behalve over de Cao Gemeenten ook over de Cao SGO. De Cao SGO is de cao voor gemeentelijke samenwerkingsverbanden en is inhoudelijk hetzelfde als de Cao Gemeenten. De VNG (Cao Gemeenten) en de WSGO (Cao SGO) onderhandelen samen over beide cao's, hebben samen het principeakkoord gesloten en bespreken samen het resultaat van de ledenraadplegingen.

Deze ledenbrief gaat alleen over de ledenraadpleging van de VNG onder gemeenten. Gemeenten kunnen reageren met een reactieformulier. De gemeentesecretaris ontvangt daarvoor het reactieformulier. Leden van de WSGO ontvangen hun eigen ledenbrief.

In deze brief staat:
1. Procedure van de ledenraadpleging en de bekrachtiging van het akkoord.
2. Samenvatting van het principeakkoord.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

1. Procedure van de ledenraadpleging en de bekrachtiging van het akkoord
De ledenraadpleging begint met de verzending van deze ledenbrief, op maandag 27 februari 2023. U kunt **tot vrijdag 31 maart 2023 om 12.00 uur** reageren.

Het VNG-bestuur besluit uiterlijk 6 april 2023 of de VNG het akkoord bekrachtigt. De VNG en WSGO stemmen hun besluit met elkaar af.

Als de VNG, de WSGO en de vakbonden het akkoord bekrachtigen, wordt het definitief en meldt het LOGA (VNG, WSGO en vakbonden samen) de nieuwe cao aan. In het akkoord staat op welke datum elke afspraak ingaat.

De ledenraadpleging is elektronisch. De gemeentesecretaris ontvangt een link naar het reactieformulier. Elke gemeente heeft één stem per duizend inwoners met een maximum van 75 stemmen. Alleen de uitgebrachte stemmen tellen mee.

De VNG en WSGO organiseren digitale ledenbijeenkomsten. De uitnodiging hiervoor volgt op het werkgeversforum van de VNG.

2. Samenvatting van het principeakkoord

Looptijd
De cao loopt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. De startdatum van de cao is 2 januari 2023 omdat de vorige cao liep tot en met 1 januari 2023. De cao loopt tot en met 1 januari 2024 omdat een aantal afspraken op 1 januari 2024 ingaat.

De werkgevers hebben geprobeerd om een cao af te spreken die ook voor (een deel van) 2024 geldt. Een langere looptijd dan 2023 bleek niet mogelijk. Vooral vanwege de hoge en ongewisse inflatie wilden de vakbonden geen langere looptijd afspreken.

Salarisontwikkeling
Elke medewerker krijgt per 2 januari 2023 eerst een salarisverhoging van € 240 en daarna van 2%.

De onderkant van het loongebouw wordt aangepast. Het instapsalaris in de gemeentelijke sector blijft € 2.184 per maand, maar geldt voor nieuwe medewerkers maximaal één jaar. De periodieken onder het bedrag van € 2.184 worden geschrapt. Medewerkers die het gemeentelijke minimumsalaris van € 2.184 per maand (€ 14 per uur) verdienen, krijgen een extra periodieke verhoging nadat de salaristabellen zijn aangepast.

Een aanzienlijk deel van de afspraak is vertaald in een verhoging van alle bedragen (periodieken) in het loongebouw met € 240. Daardoor is de salarisverhoging relatief hoger voor medewerkers in de lagere loonschalen.

Vergoeding hybride werken
De vergoeding hybride werken stijgt van € 2 naar € 3 netto per thuiswerkdag. De vergoeding bestaat uit een deel thuiswerkvergoeding (€ 2,15) en een deel internetvergoeding (€ 0,85) en is fiscaal vrijgesteld.

Verlof en vitaliteit
De bovenwettelijke vakantie neemt in 2023 toe van 6 naar 7 dagen (50,4 uur voor een fulltimer). 5 mei is vanaf 2024 een doorbetaalde feestdag.

Medewerkers kunnen voortaan met hun individueel keuzebudget per jaar 187 bovenwettelijke vakantie-uren kopen (dit was 144 uur).

Er komt een RVU (regeling vervroegd uittreden). Instroom in deze regeling is mogelijk tot en met 31 december 2025, onder de in de cao genoemde voorwaarden.

De afspraak over de extra vakantiedag en die over 5 mei is een aanpassing van de eerdere afspraken over de verlofharmonisatie die op 1 januari 2023 is ingegaan. Vakbonden hechtten daar veel belang aan, omdat een deel van de medewerkers er bij die harmonisatie (soms flink) op achteruit ging.

Werkgevers hebben gekozen voor 5 mei vanwege het maatschappelijk belang van een dag waarin mensen stilstaan bij de waarde van vrijheid, democratie en mensenrechten.

De RVU is conform de regeling die geldt voor rijkspersoneel.

Bovenwettelijke sociale zekerheid
Er komen nieuwe regels voor arbeidsongeschikte medewerkers. De loondoorbetaling stopt na 24 maanden ziekte. Medewerkers die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn, kunnen na 24 maanden worden ontslagen (was 36 maanden). In plaats daarvan krijgt elke medewerker die zich aanvullend verzekert tegen arbeidsongeschiktheid een bijdrage aan die verzekering van € 10 bruto per maand.

Of en hoe de medewerker zich verzekert, is een individuele verantwoordelijkheid. De cao regelt niet een verzekering en schrijft niet voor welke verzekering een medewerker moet nemen en of de werkgever een collectieve verzekering moet aanbieden. Er wordt vanuit de VNG en de WSGO ook niet voor een collectieve verzekering gezorgd.

De afspraken over de bovenwettelijke sociale zekerheid zijn een erfenis van de oude ambtelijke rechtspositie. Met deze afspraak zijn de arbeidsvoorwaarden van gemeentelijk personeel een stapje verder gekomen richting die van de rest van werkend Nederland.

Ouderschapsverlof en onbetaald Wazo-verlof
De regels in de cao voor door de werkgever betaald ouderschapsverlof worden aangepast, zodat deze beter aansluiten bij de UWV/Wazo-uitkering voor ouderschapsverlof.

Hiernaast worden de afspraken over de verdeling van pensioenpremies bij onbetaald verlof verbeterd. Medewerkers die ontslag nemen of urenvermindering aanvragen, hoeven genoten ouderschapsverlof niet terug te betalen.

De nieuwe regels voor het betaald ouderschapsverlof zijn er om de keuzes te verhelderen en om de uitvoering te vereenvoudigen. De nieuwe regels over pensioenpremieverdeling en terugbetaling zijn er om de (financiële) belemmeringen weg te nemen voor deelname aan verlofregelingen die de aansluiting tussen werk en privéleven verbeteren en om de uitvoering te vereenvoudigen.

Duurzame mobiliteit, inclusieve cao en kunsteducatie
Er komen onderzoeken naar:

- De haalbaarheid en wenselijkheid van centrale afspraken over reiskosten. Hierin worden ontwikkelingen meegenomen zoals hybride werken en ambities om de arbeidsvoorwaarden te vergroenen.
- De manier waarop de cao inclusiever kan worden gemaakt.
- De mogelijkheid om het cao-hoofdstuk voor de kunsteducatie af te schaffen.

Correcties cao-tekst.
De werkgevers hebben met de vakbonden een aantal technische aanpassingen afgesproken. Het betreft zaken als correcties van fouten en verduidelijkingen. Deze technische aanpassingen worden niet voorgelegd in de ledenraadpleging.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Jongepier
Secretaris van het College voor Arbeidszaken

Principeakkoord Cao Gemeenten en Cao SGO 2023

Inleiding

VNG, de WSGO, FNV Overheid, CNV Overheid en PDO hebben op **21 februari 2023** een principeakkoord voor de Cao Gemeenten en de Cao SGO (samenwerkende gemeentelijke organisaties) gesloten. De cao's gelden samen voor ruim 190 duizend medewerkers. Afgesproken wijzigingen worden eensluidend en tegelijk doorgevoerd in beide cao's. De nieuwe cao's lopen van 2 januari 2023 tot en met **1 januari 2024**. Het akkoord wordt definitief na de ledenraadplegingen van de afzonderlijke partijen en bekrachtiging door de afzonderlijke besturen. Dat is op zijn vroegst **6 april 2023**.

Met dit akkoord willen sociale partners uiting geven aan de waardering voor de inzet van de medewerkers bij het oppakken van de vele en veranderende maatschappelijke opgaven voor de gemeentelijke sector. De financiële afspraken komen tegemoet aan de noodzaak om (extra) te investeren in de koopkracht van de medewerkers die daarin zo'n vitale rol hebben, en in de aantrekkelijkheid van de gemeentelijke sector voor zittende en nieuwe medewerkers.

In het akkoord staan afspraken over:

1. **Looptijd, loonstijging, loongebouw, thuiswerkvergoeding**
2. **Verlof en vitaliteit**
3. **Bovenwettelijke sociale zekerheid**
4. **Ouderschapsverlof en onbetaald WAZO-verlof**
5. **Duurzame mobiliteit**
6. **Inclusieve cao**
7. **Hoofdstuk kunsteducatie**
8. **Correcties cao-tekst**

1. Looptijd, loonstijging, loongebouw, thuiswerkvergoeding

Looptijd

De nieuwe Cao Gemeenten en Cao SGO lopen van 2 januari 2023 tot en met **1 januari 2024**.

Structurele loonstijging

De salarissen stijgen per:

2 januari 2023 met eerst €240 en daarna 2%.

Basis loongebouw - startsalaris

Sinds 1 januari 2022 kent de cao een minimumsalaris van €14 per uur, ofwel €2.184 per maand. Dit bedrag wordt niet geïndexeerd met de in deze nieuwe cao afgesproken salarisverhogingen.

Partijen passen wel een aantal zaken aan in het loongebouw. Zo worden per 2 januari 2023 de loonschalen die periodieken bevatten onder het bedrag van €2.184, aangepast:

- In elke betreffende schaal wordt de periodiek die het dichtst onder het bedrag van €2.184 zit, gezet op €2.184.
- De nieuwe periodiek van €2.184 wordt niet geïndexeerd. De periodieken daarboven worden wel geïndexeerd met toekomstige salarisverhogingen.
- De periodiek van €2.184 wordt de laagste periodiek van de betreffende loonschalen. Hiertoe worden periodieken onder het bedrag van €2.184 geschrapt.
- Medewerkers die op **2 januari 2023** zijn ingeschaald in periodieken van minder dan €2.184 (nadat de loonstijging is doorgevoerd), worden per 2 januari 2023 formeel ingeschaald in de naast hogere periodiek boven de €2.184.
- Medewerkers in schaal A die op **21 februari 2023** in dienst zijn, worden vanaf **2 januari 2023** ingeschaald in periodiek 11 van schaal A.

Vergoeding hybride werken

Vanaf **1 mei 2023** ontvangen medewerkers een vergoeding van €3 netto voor hybride werken. De vergoeding bestaat uit een thuiswerkvergoeding van €2,15 netto en een internetvergoeding van €0,85 netto.

2. Verlof en vitaliteit

Bovenwettelijke vakantiedagen

Het aantal bovenwettelijke vakantiedagen wordt per **2 januari 2023** verhoogd van 6 dagen (43,2 uur) naar **7** dagen.

Nu alle medewerkers vanaf **2 januari 2023** recht hebben op *minimaal* **50,4 uur** uur vakantie, worden de vakantie-uren in artikel 6.2 lid 1 (aantal bovenwettelijke vakantie-uren), lid 3 (overgangsrecht medewerkers geboren vóór 1 januari 1963), en lid 4 (overgangsrecht medewerkers geboren op of na 1 januari 1963), aangepast naar **50,4** uur.

Lopende afbouwtrajecten op basis van de op 1 januari 2023 ingegane verlofharmonisatie worden voortgezet, in relatie tot de nieuwe norm.

Feestdagen

Met ingang van 1 januari 2024 worden de feestdagen in artikel 6.6 cao uitgebreid met 5 mei. Bevrijdingsdag wordt een jaarlijkse feestdag met behoud van salaris en salaristoelage(n), om stil te staan bij de waarde van vrijheid, democratie en mensenrechten.

Verlofsparen

Medewerkers kunnen met hun IKB maximaal 187 vakantie-uren kopen (in plaats van het huidige maximum van 144 uur). Artikel 4.3 cao wordt hierop aangepast. Hierdoor kunnen medewerkers meer uren verlofsparen.

RVU

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2024 deelnemen aan de RVU als zij voldoen aan de wettelijke en fiscale voorwaarden. De volgende regels gelden voor de RVU:

(a) De duur van de RVU is maximaal twee jaar
(b) Recht op deelname ontstaat bij 43 ABP-jaren en 10 jaar in dienst in de sector gemeenten (Cao Gemeenten of Cao SGO).
(c) Instroom in de RVU is tot en met 31 december 2025
(d) De uitkering is gemaximeerd op de fiscale drempel (€2.037 per maand in 2023, naar rato van de arbeidsduur).
(e) Bij deelname aan de regeling volgt volledige uitstroom.
(f) Maatwerk is mogelijk als zowel de werkgever als medewerker ermee instemt.

3. Bovenwettelijke sociale zekerheid

Partijen zijn overeengekomen dat de huidige regels rondom arbeidsongeschiktheid en loondoorbetaling bij ziekte binnen een redelijke termijn kunnen worden aangepast aan de in Nederland in het algemeen geldende regels. Daarbij is ook aandacht voor waar de gemeentelijke sector vandaan komt en wordt recht gedaan aan het voorzieningenniveau.

In dat kader spreken partijen af dat op 1 januari 2024 een einde komt aan de loondoorbetaling bij ziekte na 104 weken. Artikel 7.1 lid 2 wordt daarop aangepast voor alle medewerkers met ingang van 1-1-2024. De staffel van loondoorbetaling bij ziekte wordt dan: 1^{e} jaar 100% en 2de jaar 70%. Daarmee wordt de hoogte en duur in overeenstemming gebracht met het BW.

Daarnaast wordt per 1 januari 2024 het in de cao verlengde ontslagverbod voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten afgeschaft en de daarbij aanvullende voorzieningen beëindigd. Dat betekent (a) dat ook medewerkers die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn, conform het Burgerlijk wetboek, na 2 jaar kunnen worden ontslagen, (b) dat aanvullende voorwaarden voor re-integratie tijdens het derde ziektejaar vervallen, en (c) dat ook de daaraan gekoppelde bijzondere uitkering vervalt. Artikel 7.5 en artikel 10.21 tot en met 10.23 cao worden geschrapt. Werknemers waarvan de eerste ziektedag voor 1 januari 2024 ligt, vallen onder de oude regeling. De oude regeling wordt opgenomen in een bijlage van de cao.

Met de wijziging van de loondoorbetaling bij ziekte en de afschaffing van het derde ziektejaar per 1 januari 2024, krijgen werknemers die vallen onder de nieuwe regeling per 1 januari 2024 een tegemoetkoming in de kosten van een arbeidsongeschiktheidsverzekering. Deze tegemoetkoming is €10 per maand. Werkgevers die voor hun werknemers al een aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering hebben afgesloten voor rekening van de werkgever, hoeven deze tegemoetkoming niet te betalen.

Partijen spreken af dat de vitaliteitsregeling de volle aandacht van de werkgever moet hebben in overeenstemming met goed arbeidsomstandighedenbeleid om zoveel mogelijk verzuim te voorkomen en re-integratie te bevorderen.

4. Ouderschapsverlof en onbetaald WAZO-verlof met ingang van 1 januari 2024

Betaald ouderschapsverlof

Het cao betaald ouderschapsverlof (de gedeeltelijke cao loondoorbetaling voor 13 weken) en de combinatie ervan met de UWV/Wazo-uitkering voor 9 weken wordt vereenvoudigd. De huidige systematiek in artikel 6.10 cao is te ingewikkeld voor zowel werkgevers als werknemers. Artikel 6.10 cao wordt daarop aangepast. Daarom hebben partijen een aantal afspraken gemaakt:

- De huidige doorbetalingsstaffel gekoppeld aan salarisschalen, wordt omgebouwd naar een staffel gebaseerd op het salaris.
- De huidige rekenformule in de cao wordt omgevormd naar vier keuzes waarin de relatie tussen de door de werknemer gekozen hoogte van de loondoorbetaling en de aanspraak in uren tot uitdrukking wordt gebracht. De werknemer kan kiezen uit de volgende percentages doorbetaling salaris en salaristoelagen: 50%, 70% , 80% en 100%.
- De cao biedt werknemers keuzes in relatie tot de UWV/Wazo-uitkering van maximaal 9 weken bij ouderschapsverlof.

- De terugbetalingsregelingen bij vertrek en urenvermindering worden geschrapt. Dit gebeurt al per **1 juni 2023**.

Staffel doorbetaling salaris en salaristoelage(n)

Salaris (maandbedrag)	Percentage doorbetaling salaris en salaristoelage(n)
Lager dan of gelijk aan het maximum van salarisschaal 2	80%
Hoger dan het maximum van schaal 2, maar lager dan of gelijk aan het maximum van salarisschaal 4	70%
Hoger is dan het maximum van salarisschaal 4	50%

Het betreft het salaris op fulltime basis. Voor een parttime salaris van een medewerker wordt eerst gekeken naar wat het salaris zou zijn op fulltime basis voor het bepalen van het percentage doorbetaling. Het salaris op het moment van ingang van het ouderschapsverlof is leidend voor het percentage doorbetaling voor de verlofaanvraag

In de huidige praktijk is het aanvullen van de UWV/Wazo-uitkering van 70% dagloon met een deel van het cao betaald ouderschapsverlof van salaris en salaristoelagen moeilijk in de uitvoering. Daarom zijn de volgende afspraken gemaakt die worden uitgewerkt in een cao tekst:

- De duur van de salarisbetaling tijdens ouderschapsverlof blijft 13 weken in de cao, door de werknemer te gebruiken tot het kind de leeftijd van 8 jaar bereikt.
- De hoogte van de loondoorbetaling wordt:
    - 100% van het salaris en salaristoelage(n) tijdens de periode waarvoor recht is op de UWV-uitkering = 9 weken in het eerste levensjaar.
    - doorbetalingspercentage conform staffel van het salaris en toelagen tijdens de periode waarvoor géén recht is op de UWV/Wazo-uitkering:
        - Deze periode is 4 weken voor werknemers die de 9 weken 100% betaald ouderschapsverlof gaan opnemen in het eerste levensjaar (combinatie met UWV uitkering)
        - Deze periode is 13 weken voor werknemers waarvan het kind ouder is dan 1 of in het eerste jaar geen ouderschapsverlof opnemen met een UWV uitkering
        - Deze periode is tussen de 4 en de 13 weken voor ouders die deels in het eerste levensjaar ouderschapsverlof opnemen met de UWV uitkering (de 100% regeling). Dan resteert er 13 weken minus het aantal weken uit de opname in het 1e levensjaar waarvoor 100% salaris en salaristoelage(n) is betaald.

- De periode is 13 weken cao betaling conform salarisstaffel voor de werknemer die de 9 weken met UWV uitkering niet tot 100% aangevuld wil hebben in het eerste levensjaar. Die medewerker heeft dan 9 weken betaald conform UWV-uitkering (70% dagloon) en 13 weken conform cao betaling o.g.v. de salarisstaffel.

Pensioenpremie en WAZO en onbetaald verlof met ingang van 1 juni 2023

Met ingang van **1 juni 2023** is de reguliere pensioenpremieverdeling van toepassing op zowel betaald als onbetaald WAZO-verlof. De huidige 3 maanden grens komt te vervallen. Er is op dit punt geen onderscheid tussen cao betaald verlof en onbetaald WAZO-verlof. Artikel 6.11 lid 3 Cao wordt daarop aangepast.

Met ingang van **1 juni 2023** wordt artikel 6.14 onbetaald verlof aangepast. De verwijzing naar artikel 6.11 wordt geschrapt. Voor onbetaald verlof in artikel 6.14 gelden de volgende pensioenpremie verdeling afspraken:

- Voor een periode van drie maanden onbetaald verlof geldt de reguliere pensioenpremieverdeling.
- Duurt de onbetaald verlofperiode langer dan drie maanden, dan betaalt de werknemer met ingang van de vierde maand zowel het werknemersdeel als het werkgeversdeel van het pensioen. Verschillende onbetaald verlofaanvraagperiodes die elkaar binnen 6 weken opvolgen, worden gezien als één verlofperiode.

5. Duurzame mobiliteit

Partijen onderzoeken of en hoe een sectorale afspraak over duurzame mobiliteit mogelijk is. Onderdeel van dit onderzoek is of, en onder welke voorwaarden, er draagvlak is onder werkgevers en medewerkers voor zo'n sectorale afspraak. Ook onderdeel van het onderzoek is hoe een eventuele sectorale afspraak kan bijdragen aan CO2-reductie. Het onderzoek betreft naast de 'traditionele' arrangementen voor woon-werkverkeer ook eventuele aanpassing van afspraken in de cao naar aanleiding van de ontwikkeling van het hybride werken.

6. Inclusieve cao

Partijen gaan de cao inclusiever maken. Een inclusieve cao betekent dat alle medewerkers zich kunnen herkennen in de cao en gelijke toegang hebben tot de in de cao opgenomen arbeidsvoorwaarden. Onderdeel van de inclusieve cao is onder andere dat verlof

toegankelijk wordt voor medewerkers die deel zijn van niet-traditionele gezinsvormen. Ook wordt gekeken naar manieren waarop de cao rouw en overgang kan ondersteunen. De cao wordt hierop aangepast. Een nieuwe cao-tekst wordt onderdeel van een volgend akkoord.

7. Hoofdstuk kunsteducatie

Cao-partijen doen een gezamenlijke studie naar de manier waarop de laatste instellingen voor kunsteducatie die onder de Cao Gemeenten en de Cao SGO kunnen vallen, worden ondergebracht bij de Cao Kunsteducatie. Daarmee gaat op een nader te bepalen datum hoofdstuk 14 Kunstzinnige vorming uit de cao verdwijnen.

8. Correcties cao-tekst

Partijen zijn een aantal technische aanpassingen in de cao overeengekomen. De aanpassingen gaan in per 2 januari 2023 tenzij anders aangegeven of tenzij dat om juridische of technische redenen niet kan.

De ontslagcommissie wordt verlengd tot 1 januari 2026.

Slotbepalingen

- Het akkoord is op alle onderdelen voor alle gemeenten en leden van de SGO bindend. De gemaakte afspraken gaan per 2 januari 2023 in, tenzij anders aangegeven in dit akkoord.
- Partijen spreken af, dat zij met het A&O fonds Gemeenten overleggen over de bijdrage die het A&O fonds Gemeenten kan leveren aan de uitwerking van de afspraken in deze cao.

Overeengekomen te Amersfoort op 21 februari 2023

Namens de werkgevers:

A.J.M. Heerts
voorzitter College voor Arbeidszaken van de VNG
voorzitter Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties

Namens de vakbonden:

M. Manschot	J. Schot	G.G. ten Hove
FNV Overheid	CNV Overheid	PDO

Raad van State

Postbus 20019 - 2500 EA Den Haag

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

[redacted]

20 FEB 2023

GESC[redacted]

Betreft : Minister van Infrastructuur en Milieu

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat,
Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Datum	Ons nummer	Uw kenmerk
16 februari 2023	201702813/17/R3	IENW/BSK-2019/37052 (t.a.v. mr. A. Dane)

Inlichtingen
A.J. Blom
070-4264346

Onderwerp
Tracébesluit A12/A15 Ressen - Oudbroeken (ViA15)
Tracébesluit (Crisis- en herstelwet)

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

Bovengenoemde zaak is op 22 november 2022 behandeld op een zitting van de Afdeling.

De Afdeling heeft op de zitting aangegeven dat de termijn van zes weken voor het doen van een uitspraak in deze zaak niet wordt gehaald en dat wellicht ook niet binnen twaalf weken na de zitting uitspraak kan worden gedaan.

De Afdeling kan inderdaad niet binnen twaalf weken na de zitting uitspraak doen. In verband met de complexiteit van de zaak heeft de Afdeling meer tijd nodig. Het streven blijft erop gericht om zo spoedig mogelijk uitspraak te doen, maar dit kan nog enige tijd duren. De Afdeling kan u nu nog geen uitsluitsel geven over wanneer zij verwacht uitspraak te doen. Zij realiseert zich dat het wachten op een uitspraak voor u vervelend is en onzekerheid meebrengt, maar vraagt uw begrip voor de verdere verlenging. Zodra er een concrete uitspraakdatum in zicht is, wordt u daarvan op de hoogte gesteld.

Hoogachtend,

de meervoudige kamer,
voor deze,

mr. M.G. Alderlieste
griffier

Postbus 20019 - 2500 EA Den Haag - T 070 426 44 26 - F 070 365 13 80 - www.raadvanstate.nl
Bij correspondentie de datum en het nummer van deze brief vermelden

Vervolg zaak tracébesluit ViA15 - uitspraak eind eerste kwartaal 2023

In de tussenuitspraak van 20 januari 2021 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak de minister van I&W opgedragen opnieuw te kijken naar de berekeningsmethode om de stikstofgevolgen van wegverkeer te beoordelen. In september 2021 liet de minister weten dat hij de berekeningsmethode heeft aangepast. Enkele bezwaarmakers zijn het daar niet mee eens. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft vervolgens de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak, een onafhankelijk gerechtelijke deskundige, gevraagd om met een advies te komen over de nieuwe berekeningsmethode. Dat advies is in juli 2022 ontvangen. Zowel de minister als de bezwaarmakers hebben tot 3 oktober 2022 de gelegenheid gehad om te reageren op dit 'deskundigenadvies'. Zo'n advies gebruikt de Afdeling bestuursrechtspraak bij haar oordeel in deze zaak, maar bindt haar niet. Op dinsdag 22 november 2022 was de rechtszitting. De Afdeling bestuursrechtspraak streeft ernaar om aan het einde van het 1e kwartaal 2023 uitspraak te doen. Op de hoogte blijven? Meld je dan aan voor de e-mailservice met zaaknummer 201702813/17.

Van: Directiesecretariaat <directiesecretariaat@scalabor.nl>
Verzonden: dinsdag 28 februari 2023 14:54
Aan: Directiesecretariaat <directiesecretariaat@scalabor.nl>
Onderwerp: Jaarverslag 2022 Scalabor

Beste relatie,

Hierbij sturen wij u ons jaarverslag 2022 waarin we u op hoofdlijnen meenemen in onze activiteiten en resultaten.
Met het afsluiten van 2022 sluiten we ook direct de eerste vijf jaar van Scalabor af.
We bestonden natuurlijk al veel langer als Presikhaaf Bedrijven, maar vijf jaar geleden beleefden we een herstart als sociaal ontwikkelbedrijf voor Midden-Gelderland.
Met een heel duidelijke opdracht: een goed werkgever zijn voor de inwoners die aan ons zijn toevertrouwd, zoveel mogelijk mensen te begeleiden naar zo passend
mogelijk werk en dat op een financieel gezonde manier.

We kijken bij Scalabor wederom met trots terug op alles wat we in het afgelopen jaar gedaan en bereikt hebben. In het kader van goed werkgeverschap lag de nadruk
op de verschillende activiteiten van het Fitter/Leuker/Slimmer programma.
Zo werd in samenwerking met Sportbedrijf Arnhem de sportkaart geïntroduceerd, fietsten, wandelden en dansten we met medewerkers en hielpen we collega's om te stoppen met roken.
Met resultaat! De medewerkerstevredenheid steeg, het verzuim daalde en meer medewerkers dan ooit werkten extern.

Om behalve medewerkers met een SW-indicatie ook werkzoekenden vanuit de participatiewet nog beter te begeleiden naar passend werk, introduceerden we aan het begin
van het jaar MogelijkMaken@Scalabor, openden we de Digitale Werkplaats, fietsenreparatiewinkel Scalabikes en De Belevingstuin en organiseerden we branchetrajecten voor de horeca, schoonmaak en de logistiek. Onze coaches en detacheringsconsulenten werden gecertificeerd als jobcoach, waarbij een aantal nu ook loonwaardemetingen kunnen doen,
investeerden we 250.000 euro in innovatie en richten we ons nog specifieker op jongeren, alleenstaande ouders en nieuwkomers.

Dit heeft er toe geleid dat het aantal aanmeldingen voor programma's gestegen is en dat er gemiddeld 350 inwoners deelnemen aan verschillende opleidingen.
Door actief in te zetten op bemiddeling, de verdere uitbouw van het Inclusief Werkgeversnetwerk Samen voor een Baan en de doorontwikkeling van Aan de Slag Personeelsdiensten,
begeleidden we dit jaar 301 inwoners vanuit de uitkering naar een betaalde baan.
Dit betekent niet alleen veel voor de inwoner zelf, maar levert de maatschappij ook 7,2 miljoen per jaar besparing op.

Door de werkzaamheden die onze medewerkers uitvoeren dragen zij bij aan de maatschappij.
Sterker nog, in de steeds krapper wordende arbeidsmarkt zijn onze collega's en diegene(n)
die nu nog langs de kant staan meer nodig dan ooit.

Mede dankzij de inzet van de vele partijen waarmee wij nauw en prettig samenwerken, speelt Scalabor een steeds belangrijkere rol ten aanzien van de inclusieve arbeidsmarkt.

Uw betrokkenheid en bijdrage wordt daarbij zeer gewaardeerd en daarvoor willen we u dan ook hartelijk bedanken.

Wij kijken uit naar een voortzetting van onze plezierige samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Marcel Hielkema

Met vriendelijke groet,

Directiesecretariaat

Scalabor
VERBINDT TALENT & WERK

Mobile:
Email: directiesecretariaat@scalabor.nl
Web: www.scalabor.nl

Jaarverslag 2022

Scalabor
VERBINDT TALENT & WERK

Inclusie als oplossing voor een krappe arbeidsmarkt!

Met het afsluiten van 2022 sluiten we ook direct de eerste vijf jaar van Scalabor af. We bestonden natuurlijk al veel langer als Presikhaaf Bedrijven, maar vijf jaar geleden beleefden we een herstart als sociaal ontwikkelbedrijf voor Midden-Gelderland. Met een heel duidelijke opdracht: een goed werkgever zijn voor diegenen die aan ons zijn toevertrouwd, het begeleiden van zoveel mogelijk mensen – vanuit de SW en de participatiewet – naar zo passend mogelijk werk en dat op een financieel gezonde manier.

In 2022 hebben we opnieuw onze veerkracht getoond en continu gekeken naar mogelijkheden in plaats van beperkingen.

Door alle inspanning begeleiden we steeds meer inwoners naar passend werk binnen onze eigen infrastructuur of bij reguliere werkgevers. In deze krappe arbeidsmarkt staan steeds meer werkgevers open voor inclusie. Daarnaast leveren wij een belangrijke bijdrage in een ingewikkelder wordende maatschappij waar meer mensen behoefte hebben aan begeleiding.

Goed werkgeverschap

Samen werken in een prettige en aangename omgeving

Met het **Fitter / Leuker / Slimmer** programma hebben we ook in 2022 een breed scala aan activiteiten aan medewerkers aangeboden om het werkplezier te verhogen en belemmeringen weg te nemen om extern aan de slag te gaan.

Onze focus lag op **ontwikkeling, vitaliteit** en **(digi)taalvaardigheid**. We hadden daarnaast extra aandacht voor **financiële redzaamheid** door onder meer de inzet van budget- en energiecoaches, het bieden van de mogelijkheid tot urenuitbreiding, het verstrekken van informatie over regelingen en het uitgeven van gratis menstruatieartikelen.

In de afgelopen jaren hebben we het **medewerkersbelevingsonderzoek** in eigen beheer uitgevoerd. Dit jaar wilden we nieuwe inzichten krijgen en onze medewerkersbeleving gericht verbeteren. We schakelden hiervoor een externe partij in. Medewerkers gaven ons het **rapportcijfer 7,3.**

Dankzij alle activiteiten daalde het verzuim van 14,6% in 2021 naar **13,4%,** waarmee we ook dit jaar onder het landelijk gemiddelde bleven van SW-bedrijven (**15,6%**).

Passend werk

Zoveel mogelijk mensen begeleiden naar zo passend mogelijk werk

Om werkzoekenden vanuit de participatiewet nog beter te begeleiden naar een passende baan:

- Introduceerden we het programma **MogelijkMaken@Scalabor** waardoor maatwerk geboden wordt aan inwoners in een combinatie van leren, ervaring opdoen en bemiddeling.
- Openden we de **Digitale Werkplaats** en fietsenwerkplaats **Scalabikes.**
- Organiseerden we branchetrajecten met gegarandeerde banen voor de horeca, schoonmaak en de logistiek.
- Werden onze coaches en detacheringsconsulenten gecertificeerd als **jobcoach.**
- Diplomeerde een aantal zich als loonwaardedeskundige.
- Richtten we ons nog specifieker op jongeren, alleenstaande ouders en nieuwkomers.
- Samen met UWV, WSP en de stichting Inclusief Midden Gelderland organiseerden we voor het Samen voor een Baan Inclusief Werkgeversnetwerk diverse activiteiten.

Dankzij al deze inspanningen, realiseerden wij samen met tal van partners dat:

- Het aantal SW-medewerkers dat extern aan de slag is, is gestegen naar **57%.**
- Van **88%** van onze medewerkers is in 2022 het individuele ontwikkelplan is geactualiseerd.
- **301 inwoners** zijn begeleid en bemiddeld vanuit een uitkering naar een betaalde baan bij een reguliere werkgever.
- Op ieder moment gemiddeld **350 inwoners** deelnemen aan een op de deelnemer gericht arbeidsontwikkeltraject.

Financieel gezond

Winstmaximalisatie past ons niet, maar we moeten wel onze eigen broek ophouden

Ook in 2022 moesten we vanwege de coronamaatregelen onze Intratuin Arnhem tijdelijk sluiten. Maar omdat we de kosten ondanks de inflatie onder controle hielden en coronasteun ontvingen van het Rijk, sluiten we het jaar toch **positief** af.

Door de extreem gestegen kosten kon de nieuwbouw van onze locatie aan de Driepoortenweg helaas niet doorgaan.

Doordat 301 inwoners begeleid worden naar een duurzame baan, wordt een maatschappelijke besparing gerealiseerd van **7,2 miljoen euro per jaar.**

Investeerden we **250.000 euro** in innovatie om **meer passend werk mogelijk te maken** en een betere aansluiting op de arbeidsmarkt te realiseren.

Voor klanttevredenheid scoorden we een **7,1**, met een **7,4** voor de begeleiding van gedetacheerde medewerkers.

Aan de Slag Personeelsdiensten, vierde haar eerste lustrum en had eind 2022 bijna **200 medewerkers** aan de slag.

Scalabor in het nieuws

‘Helft van de mensen in de bijstand is aan een baan te helpen’

ARNHEM - Voor het eerst in tien jaar tijd heeft Arnhem minder dan 7000 inwoners die in de bijstand zitten. Daarmee heeft de stad de afgelopen jaren honderden mensen meer uit hun uitkeringssituatie gehaald dan het landelijk gemiddelde. Toch kunnen er nog altijd flinke stappen worden gezet, stelt directeur Marcel Hielkema van Scalabor. Volgens hem kan nog zeker de helft van de resterende groep aan het werk worden geholpen.

Intratuin koopt minder en kleinere kamerplanten in, zegt

Gratis maandverband en tampons bij Scalabor: ‘Persoonlijke hygiëne moet geen luxe zijn’

Door de huidige personeelskrapte lukt het gemeenten ook om meer mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te krijgen. © ROBIN UTRECHT

Aantal mensen in de bijstand in Arnhem daalt fors: ‘Werkgever denkt mee over aangepaste baan’

ARNHEM/RHEDEN/RENKUM - Het aantal mensen in de bijstand daalt. In Arnhem zakt het aantal voor het eerst sinds 2013 onder de 7000. Ook Rheden en Renkum zien een dalende trend.

Opening inclusieve fietsenwerkplaats én belevingstuin in Presikhaaf

scalabikes
de schakel tussen talent en werk

DE MOOISTE BANEN STARTEN MET SCALABOR!

Shiela krijgt eindelijk droombaan: 'Uitkering voelde klote'

GEEN BEPERKINGEN MAAR MOGELIJKHEDEN. EEN AANPAK DIE WERKT.

Kisho Baskaran sleutelt aan een fiets in de nieuwe fietswerkplaats van Scalabor, met oud BMX'er Jelle van Gorkom naast zich. © Gerard Burgers

Oud-BMX’er opent nieuwe fietswerkplaats Scalabor in Presikhaaf, tot vreugde van Kisho: ‘Ik kan nu ook mensen blij maken en helpen’

Gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

Zevenaar, 5 maart 2023

Onderwerp: klacht klachtenbehandelaar *de heer Van Riswijk*

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij dien ik een bejegeningsklacht in tegen *de heer Van Riswijk* in zijn hoedanigheid van klachtenbehandelaar over de behandeling van mijn klacht omtrent een (valse) GIR-registratie.

Met grote en grove veronachtzaming van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en iedere vorm van zorgvuldigheid heeft *de heer Van Riswijk* mijn klacht behandeld.

<u>Hierbij een opsomming van de vele en grote fouten begaan door de klachtenbehandelaar</u>:

- Mijn getuigen zijn niet gehoord. Het is aantoonbaar dat het een valse melding en registratie betreft van een niet gebeurd incident.

- Ondanks meerdere verzoeken mijnerzijds, heeft *de heer Van Riswijk* nagelaten het college op te dragen om bewijsstukken te overleggen die zouden kunnen aantonen dat er überhaupt een incident zou hebben plaatsgevonden; dit moeten objectieve bewijsstukken zijn. De rechtbank zelf geeft aan dat er bij hun geen incident bekend of gemeld is.

- De door het college gestelde melders zijn niet gehoord, *de heer Van Riswijk* heeft hoofd personeelszaken gehoord ([redacted]), een persoon die niet aanwezig was bij het door het college gestelde incident in de rechtbank Arnhem. Door een niet aanwezig persoon te horen heeft de klachtenbehandelaar een voorgekauwd verhaal gekregen wat het karakter heeft van 'horen zeggen'. Door een niet aanwezig persoon te horen over een vermeend incident kon *de heer Van Riswijk* de waarheid en de details van de verhalen niet toetsen en vergelijken. Hoewel de verhalen van de melders zo stelt hoofd personeelszaken [redacted] op hoofdlijnen overeen zouden komen, betekent dit niet dat de details wezenlijk kunnen verschillen; een voorbeeld, opeens wordt er door [redacted] gesteld dat er circa 7 personen samen met mij aanwezig zouden zijn geweest, maar zoals "circa" al aanduidt, kan het meer of minder betekenen, wellicht hebben de door het college gestelde melders verschillende getallen genoemd; hetgeen *de heer Van Riswijk* niet heeft kunnen verifiëren. Daarbij is het nog steeds erg onduidelijk en frappant hoe men zou weten dat Flipje Tiel, Flipje Tiel is. Dit heeft het college niet kunnen aantonen. Eveneens is het frappant dat de bij de rechtszitting aanwezige huisadvocaat [redacted] en alle overige getuigen niet door de klachtenbehandelaar zijn gehoord.

- <u>Onjuist, onvolledig verslag en misleiding</u>: Aangegeven werd dat op basis van een verslag waar ikzelf (mede) inspraak in zou hebben een besluit zou worden genomen.

Dit is niet gebeurd. Naast dat dit uiterst misleidend is, heeft *de heer Van Riswijk* hierdoor op basis van een onjuist en onvolledig verslag een besluit genomen. Met de opmerkingen en aanpassingen aan het verslag heb ik getracht het een en ander nader duidelijk te maken wat in het originele verslag mijns inziens bepaalde nadruk of nuance miste. Vooral de door de klachtenbehandelaar niet overgenomen opmerkingen waren bedoeld als nuance of verduidelijking van hetgeen tijdens het gesprek is gezegd.

- Grove veronachtzaming van het handboek 'wederzijds respect': het handboek 'wederzijds respect' (handboek) is in vrijwel alle aspecten niet nageleefd. De klachtenbehandelaar heeft er niet op toe gezien dat het handboek door zowel het college als hemzelf überhaupt is gevolgd en nageleefd.

Voorbeelden (niet-limitatief):

1) Volgens het handboek moet de burgemeester duiden wat er zou zijn gebeurd, het louter verwijzen naar mogelijk ongewenst gedrag is daarbij onvoldoende.
2) Volgens bijlage 2 pagina 15, "Voor medewerkers die buiten het gemeentehuis werken **geldt** dat zij bij incidenten direct contact opnemen met de politie." Dit is niet gebeurd (juist omdat er geen incident in Arnhem heeft plaatsgevonden).
3) Bijlage 7 pagina 22, de werkinstructie norm overschrijdend gedrag is in geen enkel opzicht nageleefd.
4) Pagina 32, het college heeft in zijn waarschuwingsbrief niet vermeld welke middelen open zouden staan tegen een (valse) GIR-registratie.
5) Volgens bijlage 12, pagina 32 e.v. had de waarschuwingsbrief niet namens het college maar namens de burgemeester als bestuursorgaan moeten worden ondertekend. Dat betekent dat *de heer Van Riswijk* niet als klachtenbehandelaar had kunnen optreden.

   Ik wil overigens de kanttekening plaatsen, dat zowel *de heer Van Riswijk* alsook het college hadden kunnen en behoren te weten dat het handboek 'wederzijds respect' beleid is dat interne werking heeft waaraan de gemeente is gebonden, "het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregel" zie eerste zinsdeel artikel 4:84 Algemene wet bestuursrecht (Awb). De stelling van [redacted] namens het college dat het handboek "geen wetgeving " maar een "interne richtlijn" is doet niet af aan het feit dat de gemeente wettelijk gebonden is om volgens deze beleidsregel(s) te handelen. Eveneens is nergens in het handboek opgenomen dat het college een melding zou moeten doen bij de politie. Dit is totaal intimiderend. *De heer Van Riswijk* is tekortgeschoten in zijn rol om hier als klachtenbehandelaar beter op in en mee om te gaan. Ik vraag mij überhaupt af of de klachtenbehandelaar kennis heeft genomen van de inhoud van het handboek 'wederzijds respect'. Naar mijn idee had de klachtenbehandelaar geen idee hoe een bestuursorgaan conform het handboek had moeten optreden terwijl dit makkelijk raadpleegbaar was voor de klachtenbehandelaar.

- Grove veronachtzaming van de wet: Zoals reeds naar voren kwam, hebben zowel het college alsook de klachtenbehandelaar in strijd met artikel 4:84 Awb gehandeld. Daarnaast is er in strijd met artikel 3:1 Awb en ook de overige (vaak niet-

gecodificeerde) algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb's) gehandeld. Wat betreft de rol van *de heer Van Riswijk* enerzijds als ondertekenaar van de waarschuwingsbrief (hetgeen ook verkeerd is gegaan, zie bijlage 12 handboek) en anderzijds de rol van klachtenbehandelaar is het de vraag of dit in het kader van de integriteit van *de heer Van Riswijk* überhaupt wel mogelijk is; er is op zijn allerminst de schijn van partijdigheid gewekt doordat *de heer Van Riswijk* in feite zijn eigen vlees keurt. Daarnaast is door bepaalde uitlatingen van *de heer Van Riswijk* tijdens het klachtgesprek over o.a. het social media gebruik van de klachtindiener (hetgeen in zoverre irrelevant was bij de behandeling) een meer objectieve partijdig- of vooringenomenheid vastgesteld.

- Problemen met het GIR-registratiesysteem: Hoewel tijdens het klachtgesprek *de heer Van Riswijk* mij op het hart drukte dat het GIR-registratiesysteem conform de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) zou plaatsvinden en dat alleen de bij wet bevoegde personen inzage zouden kunnen hebben in mijn GIR-registratie is deze stelling van *de heer Van Riswijk* wederom onjuist. Ik heb helaas moeten constateren dat het GIR-registratiesysteem zo lek als een mandje is. Op 14 december 2022 ben ik aanwezig geweest als toeschouwer bij een openbare hoorzitting van de adviescommissie van bezwaarschriften. Aldaar heeft [redacted] (Hekkelman Advocaten/huisadvocaat) de volledige naam en hoeveelheid GIR-registraties van de betreffende persoon (in het openbaar) genoemd. U zult begrijpen dat ik ernstige en reële vrees heb voor een privacy-schending en aantasting van mijn eer en goede naam. Ik heb geen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig met mijn persoonsgegevens in de (valse) GIR-registratie kan omgaan. Hetgeen tijdens de hoorzitting van 14 december 2022 heeft plaatsgevonden is overigens in strijd met de AVG alsook pagina 11 van het handboek. Ik wil hierbij nog opmerken dat ik aantoonbaar bewijs heb van deze uitlatingen door de huisadvocate.

- Grove veronachtzaming van rapporten van de Nationale Ombudsman: De stelling van het college dat ik vooraf aan een GIR-registratie niet gehoord hoef te worden snijdt geen hout. Los van dat hoor- en wederhoor voortvloeit uit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, geven meerdere Nationale Ombudsman rapporten aan dat men wel degelijk vooraf gehoord moet worden. Dit o.a. in het kader van het 'fair play'-beginsel. Nationale Ombudsman rapporten geven ook aan dat het college het gestelde ongewenst gedrag moeten duiden; dit is óók niet gebeurd. *De heer Van Riswijk* is in zijn hoedanigheid van burgemeester in december 2022 nog m.b.t. twee GIR-registraties door de Nationale Ombudsman in het ongelijk gesteld. Desondanks blijven het college en de burgemeester burgers niet conform de behoorlijkheidsnormen op zwarte lijsten plaatsen.

- Niet voldoende of helemaal geen gemotiveerde stellingen: Naast dat de overwegingen van het besluit vol onvoldoende gemotiveerde (of zelfs compleet ongemotiveerde) stellingen staat, is het zeer onduidelijk waarom het belang van de werknemer prevaleert boven dat van de inwoner (en burger in het algemeen). Het feit dat de gemeente als werkgever verplichtingen heeft jegens haar werknemers neemt nog niet weg dat exact hetzelfde geldt voor de (wellicht) veel meer verplichtingen die een gemeente jegens haar inwoners heeft. Het college moet er o.a. op toezien dat

inwoners worden beschermd tegen het onrechtmatige gebruik van GIR-registraties door gemeentelijk ambtenaren o.a. op grond van de mensenrechten, maar zeker ook op grond van andere wet- en regelgeving. De stelling dat de gemeente “in het kader van de privaatrechtelijke relatie” met hun werknemers, de brief heeft gestuurd neemt niet weg dat de gemeente op grond van o.a. artikel 3:14 BW niet de regels van geschreven en ongeschreven publiekrecht compleet in de wind kan slaan (zie ook Didam-arrest).

- Verhoor [redacted] als beklaagde namens het college
  Het is onwenselijk en zelfs niet toegestaan om een ondergeschikte als beklaagde namens het college te horen ter beoordeling van mijn klacht. Alleen een gelijkwaardige in rang of een hogere in rang is hiertoe bevoegd. In het onderhavige geval had binnen de gemeentelijke organisatie alleen het bestuursorgaan de burgemeester kunnen worden gehoord namens het college. De burgemeester had echter al de pet van klachtenbehandelaar op. Het komt verre van transparant en onprofessioneel over dat de klachtenbehandelaar een ondergeschikte ambtenaar zoals [redacted] hoort, over gedragingen van haar leidinggevenden ter beoordeling van mijn klacht. Het is volkomen onduidelijk wat het nut en het belang is om [redacted] te horen mede omdat [redacted] zelf niet bij het vermeende incident aanwezig was. Mijns inziens kan het verhoor van [redacted] niet bijdragen aan enige vorm van objectieve waarheidsvinding. Het kan zelfs een nadelig effect hebben door iemand die slechts als doorgeefluik fungeert te horen omdat deze bewust dan wel onbewust bepaalde details mist en hierdoor een totaal verkeerd beeld kan weergeven.

- Ontoegankelijkheid handboek ‘wederzijds respect’ en vermeende toepassing huisregels buiten het gemeentehuis en de gemeente: Bij de waarschuwingsbrief was geen kopie van het handboek ‘wederzijds respect’ gevoegd terwijl er veelvuldig door het college naar werd verwezen, daarnaast was de meest recente versie van het handboek niet raadpleegbaar of vindbaar op het internet. Het was in eerste instantie vrijwel onmogelijk om mij te kunnen verweren tegen de (valse) beschuldigingen van het college. Ik wil hierbij de constatering plaatsen dat het handboek gepubliceerd had moeten zijn, zie pagina 10 handboek. Verder werd door de klachtenbehandelaar gesteld dat de huisregels van het gemeentehuis van Zevenaar ook van toepassing zouden zijn buiten het gemeentehuis alsmede buiten het grondgebied van de gemeente. Zo werd eveneens gesteld door *de heer Van Riswijk* dat de huisregels van het gemeentehuis van Zevenaar altijd van toepassing zouden zijn ook als bijvoorbeeld een ambtenaar zich privé (buiten werktijd) ergens zou bevinden ongeacht of dit binnen of buiten de gemeente is. Het moge duidelijk zijn dat laatstgenoemde juridisch geen standhoudt. Dit geeft nogmaals blijk van het tekortschieten van d*e heer Van Riswijk* in zijn rol van klachtenbehandelaar.

- Negeren conclusies Nationale Ombudsman: De klachtenbehandelaar ging volledig voorbij aan de opmerkingen die zijn geplaatst door de Nationale Ombudsman m.b.t. het incorrecte gebruik van het GIR door de gemeente Zevenaar. *De heer Van Riswijk* is meermaals op de vingers getikt door de Nationale Ombudsman o.a. over de wijze waarop de gemeente omgaat met GIR-registraties en zijn houding als

klachtenbehandelaar. *De heer Van Riswijk* had moeten weten dat hij zorgvuldiger, professioneler, zakelijker, conform de behoorlijkheidsnormen en volgens het handboek 'wederzijds respect' had moeten handelen. Des te kwalijker is het dat mijn GIR-registratie op zo'n onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen. *De heer Van Riswijk* luistert blijkbaar niet naar de Nationale Ombudsman en lapt de rapporten aan zijn laars. Wat is dan nog überhaupt het nut van de klachtenregeling inclusief de externe klachtenmogelijkheid bij de Nationale Ombudsman?

Het is daadwerkelijk zorgwekkend te noemen de manier waarop en in welke mate *de heer Van Riswijk*, 'eigen' beleid, rapporten, wet- en regelgeving alsook de algemene zorgvuldigheid – dat van een bestuursorgaan en een openbaar lichaam moet en mag worden verwacht – ronduit heeft genegeerd.

Ik hoop dat u mijn klacht uiterst serieus neemt en naast dat ik u verzoek om een neutrale, onpartijdige en onvooringenomen klachtenbehandelaar, wil ik u ook verzoeken om mijn klacht gegrond te verklaren.

Hoogachtend,

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 9 maart 2023 11:00
Aan: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>
Onderwerp: verzoek tot indienen van motie van wantrouwen tegen het college

Geachte raadsleden,

Hierbij wil ik u verzoeken een motie van wantrouwen in te dienen tegen het disfunctionerende college van Burgemeester en Wethouders.

Na herhaaldelijk verzoek tot inschakelen van de sociale recherche, heeft men mij laten bestelen met medeweten van de gemeente Zevenaar.

De zojuist verzonden mails aan de belastingdienst geven u volledig inzicht.

Van Riswijk is als verantwoordelijk lid van het voorgaande college (het college spreekt met 1 mond) ook nu nog in gebreke gebleven.

HIJ KAN EN MAG NIET LANGER AANBLIJVEN. MIJN GRONDRECHTEN WORDEN GESCHONDEN.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

ProRail

AANGETEKEND

Gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Datum	9 maart 2023	Eigenaar	[redacted]
Ons kenmerk	LJV / PLA / ZW / #15867	Telefoonnummer	088 [redacted]
Onderwerp	Zevenaar, zienswijze ontwerp-bestemmingsplan "Buitengebied, Groessenseweg 15"	E-mail	[redacted]@prorail.nl

Financiën
Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

Bezoekadres
Tulpenburgh
Moreelsepark 2
3511 EP Utrecht
Nederland

Postadres
Postbus 2038
3500 GA Utrecht
Nederland

www.prorail.nl

Geachte Raad,

Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied, Groessenseweg 15", welke met ingang van 16 februari tot en met 29 maart 2023 ter inzage ligt, geeft ProRail aanleiding om - in formele zin - tijdig de volgende zienswijze in te brengen.

Aspect Trillingen
ProRail heeft klachten vanwege trillingen ontvangen van bewoners van het Kloosterpad in Babberich. Deze woningen liggen op ruim 200 meter van het spoor. Hoewel het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied, Groessenseweg 15" op nog grotere afstand van het spoor ligt, ligt het vanwege de klachten van de bewoners van het Kloosterpad in de rede om voor deze locatie de optredende trillingsniveaus te beoordelen om hinder door trillingen vanwege het treinverkeer uit te sluiten.

ProRail neemt aan u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en behoudt zich het recht voor in de verdere procedure aanvullende c.q. nieuwe zienswijzen kenbaar te maken.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Directeur Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

ProRail

Postbus 2038, 3500 GA Utrecht

P2202

3SYKMR715425

Aangetekend

D-A-1

GEMEENTERAAD VAN ZEVENAAR
Postbus 10
6900AA ZEVENAAR

Frankering betaald

Aangetekend

3SYKMR715425

NL

Recommandé

3SYKMR715425

AH2-F

AH-JW-1110/
1506(Z3)

Postbus 10 6900AA
Naam: KBR Shop no5
Adres: Nobelstraat 5, 6902PH ZEVENAAR

Beste gemeenteraad,

Er is veel informatie over de invulling van Vesterbos gedeeld.
Helaas is dit niet nodig geweest. Bij de eerste informatie was al bekend dat er geen rekening gehouden ging worden met de mening van de mensen. Dat er onderwijs, kinderopvang en een gymzaal zou komen stond toen al vast. Scholen, kinderopvang en gymzalen zijn er genoeg in Zevenaar. Woningtekort is het grootste probleem in Zevenaar. Het blijkt wel weer dat eigenbelang boven het woningtekort en de mening van de mensen gaat. Stuur svp nooit meer informatie over inspraak voor projecten, heeft geen enkele zin. De bevestiging van veel mensen is helaas dat eigenbelang van de gemeenteraad boven de wensen van de mensen gaat….

[redacted]

GEMEENTE ZEVENAAR

Aan de bewoners van dit pand
[redacted]
Zevenaar

datum	15 maart 2023
zaaknummer	Z/22/412244/UIT/23/1141834
onderwerp	Update ontwikkelingen Vestersbos
contactpersoon	[redacted]

Beste heer, mevrouw,
Op 26 april 2023 besluit de gemeenteraad over de nieuwe invulling van Vestersbos 4 in Zevenaar. Het college vraagt de gemeenteraad om te kiezen voor twee scholen (basisonderwijs), kinderopvang en een gymzaal. In deze brief nemen wij u graag mee in de afwegingen tussen onderwijshuisvesting en woningbouw.

Waarom de voorkeur voor onderwijshuisvesting?
Wij zijn verantwoordelijk voor goede huisvesting van het onderwijs. Een aantal schoolgebouwen zijn sterk toe aan vernieuwing. De nood is hoog. Daarom hebben we de afgelopen jaren uitgebreid onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van nieuwbouw op Vestersbos. Samen met input van omwonenden, de schoolbesturen, gemeenteraad en andere maatschappelijke partners.

Vestersbos is de enige geschikte locatie in de gemeente Zevenaar waar het basisonderwijs, de kinderopvang en een gymzaal samen kunnen komen. Andere locaties zijn helaas niet groot genoeg. Of niet beschikbaar op korte termijn. Op de locatie Vestersbos kunnen we kinderen een stabiele overgang bieden van de kinderopvang naar het basisonderwijs.

Woningbouw
Het woningtekort is een landelijk probleem, dat ook speelt in Zevenaar. Het college vindt het van belang om Zevenaarse inwoners een fijne woonplek te kunnen bieden. Vorig jaar hebben we daarom een QuickScan (kort onderzoek) gedaan naar woningbouw. Vestersbos blijkt geschikt voor woningbouw. Het heeft alleen grote gevolgen voor het onderwijs, omdat er geen geschikt alternatief is voor het onderwijs en gymzaal. Daarom gaat de voorkeur uit naar onderwijshuisvesting.

Hoe verder?
Wij begrijpen dat het besluit van de gemeenteraad gevolgen heeft. Het voorstel dat voorligt bij de gemee nteraad is weloverwogen. Gaat de gemeenteraad akkoord met het voorstel voor onderwijshuisvesting? We gaan dan het plan verder uitwerken. Hierbij betrekken we uiteraard onze maatschappelijke partners en de klankbordgroep Vestersbos. Gaat de gemeenteraad niet akkoord? Dan kijken we opnieuw naar de plannen. Wij informeren u over het besluit van de gemeenteraad per brief.

GEMEENTE
ZEVENAAR

Het voorstel en onderzoeksresultaten inzien
Wilt u het voorstel en de onderzoeksresultaten van het onderzoek naar onderwijs en woningbouw vast inzien? Kijk dan op www.zevenaar.nl/gemeenteraad.

Ideeën of inspreken
Wilt u graag uw idee of mening meegeven aan de gemeenteraad? Neem dan contact op met de griffie via griffie@zevenaar.nl of via (0316) 595 111. Zij kijken dan met u naar de mogelijkheid om in te spreken. Dit kan voorafgaand aan de bijeenkomst van de commissie Samenleving op dinsdag 11 april 2023 (vanaf 19.30 uur).

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Rijswijk
burgemeester

Beste heer/mevrouw,

N.a.v. de ontvangen brief over Update ontwikkelingen Vesterbos, maak ik gebruik van de gelegenheid om mijn mening te geven.

Het voorstel zoals nu is omschreven is niet goed voor de leefbaarheid EN schoolgang voor de komende 30 jaar.

Juist nu er de kans is om een dergelijke, toekomstbestendige accommodatie te bouwen lijkt de Gemeente de kans te missen om dit met oog voor goede toekomst in te zetten.

- het pand moet vrijwel in zijn geheel worden gerenoveerd. De kosten die hierbij komen kijken staan vrijwel gelijk aan volledige nieuwbouw
- de overlast van bouwverkeer/werkzaamheden is een bijzaak maar ook hier moet men zich niet in vergissen.
- de toegangswegen zijn en blijven beperkt. Dit zal de komende 30 jaar niet anders gaan worden terwijl de verkeersintensiteit rondom een school alleen maar zal toenemen wat leidt tot "spitsmomenten" en gevaarlijke situaties

Waarom heeft de Gemeente niet de visie om buiten het woongebied te gaan ontwikkelen. Er is nog tijd! Ook is er nog ruimte om het onderwijs al dan niet tijdelijk in onder te brengen tot er een locatie en oplossing is bedacht die voor iedereen waardevol is en waar Zevenaar trots op kan zijn. E is ruimte op de Industrieterreinen - ook nabij het station. Niet alleen voor kavels maar ook voor het nog kunnen aanpassen van infrastructuur dat wel toekomstbestendig is. Je kunt hiermee de bereikbaarheid verbeteren niet alleen voor het publiek- en leraren voor/naar school maar ook voor bereikbaarheid van medewerkers en ondernemers.

Beste Gemeente - durf een visie te hebben voor de komende 30 jaar! Zet iets neer waar men makkelijk en veilig naar toe kan gaan, met ruimte voor groen rondom- en op het schoolterrein, met kansen voor duurzaamheid en infrastructuur.....

Beste Gemeente - luister naar de omwonenden en niet alleen in de directe nabijheid maar ook/vooral voor alle toekomstige gebruikers van de locatie.

Ik vertrouw op uw begrip en wens u alle wijsheid toe.

Met vriendelijke groeten

[redacted]

Tel: [redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted] Zevenaar

Zevenaar 21 maart 2023

Gemeenteraad Zevenaar
Kerkstraat 27
6901 AA Zevenaar

Betreft: ontwikkeling Vestersbos

Geachte Raadsleden,

Het is algemeen bekend dat Liemersnovum de wens heeft om De Wissel en De Tamboerijn opnieuw te bouwen op de locatie Vestersbos te Zevenaar.

Deze wens ontstaat mede door de voorkeur te hebben van een Integraal Kind Centrum (IKC) te waarbij school en kinderopvang met één bestuur werken vanuit één pedagogische visie.

Locatiegegevens:

	Huidige volgens BAG-viewer:	Locatie Vestersbos	Bouwjaar	Leerlingen
De Wissel	1.230 m²	1.178 m²	1967	Ca. 260
De Tamboerijn	1.370 m²	889 m²	1969	Ca. 180

<u>Vanuit de locatiegegevens blijkt dat beide scholen zullen verkleinen in de nieuwe situatie. Of te wel een vergroting is niet het doel.</u>

Verkeerstechnisch
Geografisch gezien is de verplaatsing niet logisch. Beide scholen staan midden in Zonnemaat, de grootste woonwijk van Zevenaar (ca. 4.200 inwoners). De nieuwe locatie in de wijk Molenwijk is aanzienlijk kleiner (ca. 1.400 inwoners). Dit vraagt om een enorme verkeersverplaatsing. Niet alleen omdat het aanzienlijk verder ligt, maar ook omdat de doelgroep grotendeels met de auto zal komen. Ondanks dat iedereen weet dat het milieutechnisch beter is om met de fiets te komen. Dit ontstaat met name door de lage leeftijd van de doelgroep. De kinderen van het kinderdagverblijf en een groot deel kinderen van de voorschool, basisschool en BSO kunnen simpelweg niet zelfstandig fietsen. Uiteraard hebben weersinvloeden zoals regen, sneeuw, vorst enz ook invloed hierop.
Een aantal oplossingen hiervoor zijn drastische verkeersmaatregelen en een kiss-and-ride parkeerplaats voor 52 parkeerplaatsen. Één van de gevolgen van de drastische verkeersmaatregelen hebben grote gevolgen voor de hulpdiensten en met name voor de Brandweer die midden tussen beide locaties staat. Los of de drastische verkeersmaatregelen wenselijk zijn veranderd het de problematiek niet, ouders blijven met de auto komen. De kiss-and-ride parkeerplaats voorziet hierin ook onvoldoende. Met de 52 parkeerplaatsen zou het betekenen dat 25 parkeerplaatsen per school moet voldoen. In de huidige situatie is dat per school al meer en dan liggen de scholen nog centraal. De opzet van kiss-and-ride zegt het al, maar voldoet niet aan de doelgroep. De doelgroep ‘het schoolkind’ wilt door ouder of verzorger naar de deur gebracht worden. Sterker nog, periodiek worden ouders uitgenodigd om in de klas te komen kijken, zodat hun kind kan laten zien waar ze mee bezig zijn. Of te wel de opzet van kiss-and-ride past niet bij de behoefte. De parkeerbehoefte zal groter en langer zijn.

Sociaal
Doordat beide scholen centraal in een woonwijk staan hebben ze ook sociaal gezien een functie. Ouders treffen mede wijkbewoners tijdens de wandeling naar school toe. In de nieuwe situatie met een kiss-and-ride parkeerplaats is daar geen ruimte voor. Ook wordt het lastiger voor de kinderen om na school met andere kinderen af te spreken. Immers kun je niet onbeperkt kinderen in een auto meenemen, terwijl dit met de wandeling prima gaat. Overigens is met de fiets ook alleen mogelijk als je als ouder direct naast een kind kan fietsen. Voor ouders met meerdere kinderen en eventuele speelafspraakjes zal dit dus zeer onhandig worden.
De scholen organiseren allerlei activiteiten zoals een sponsorloop, carnavalsoptocht, Palmpasen om de scholen heen en lopend door de wijk. Iets wat voor de kinderen erg leuk en herkenbaar is, omdat het nu nog in hun eigen wijk is. Ook spelen kinderen na school op de schoolpleinen. Wanneer de school niet meer in de wijk staat is dat een gemis aan speelactiviteiten voor kinderen. Dit terwijl we weten dat buitenspelen positieve effecten heeft op de gezondheid en ontwikkeling van kinderen.

Woningbouw

Perceelgrote Vestersbos	ca. 12.700 m²
Perceelgrote De Wissel	ca. 2.220 m²
Perceelgrote De Tamboerijn	ca. 2.670 m²

De huidige locatie van Vestersbos heeft een perceel grote van ca. 12.700 m². Naar verwachting kan dat aan meer dan 50 doorsneewoningen ruimte bieden. Op de huidige locatie is al sprake van hoogbouw hierdoor kunnen dus aanzienlijk meer woningen gebouwd worden. In Nederland is op dit moment sprake van een tekort aan ca. 390.000 woningen.

Kwaliteit
Beide scholen moeten op dit moment voldoen aan allerlei kwaliteiten. Een issue dat de scholen niet zouden voldoen zou betekenen dat de scholen in overtreding zijn. Juist door de afgelopen Coronapandemie zijn er opnieuw maatregelen getroffen voor verbeteringen op de scholen. Mochten scholen verplaatst worden wat nog een behoorlijke tijd kan duren zullen er ook nu al maatregelen getroffen moeten worden om tot die tijd de scholen te laten voldoen.

Alternatief
Het gebouw aan de Bizetstraat 1 te Zevenaar levert de volgende gegevens op:

Gebouw	Perceel totaal	Cruyff Court	Bouwjaar
1.230 m²	6.520 m²	1.350 m²	1969

Om zowel voor De Wissel als De Tamboerijn een volledig IKC te maken is er geen alternatief. Dit kan alleen op de locatie Vestersbos, nergens anders is zo'n grote locatie van 12.700 m² beschikbaar. Maar is de perceelgrote van 12.700 m² wel noodzakelijk? En om aan die ultieme wens te kunnen voldoen moeten er de nodige concessies worden gedaan. Of deze concessies in verhouding staan bij de wens is nog de vraag.
Wellicht is het wel mogelijk om voor één locatie een nieuw gebouw te realiseren aan de Bizetstraat 1 te Zevenaar.
Ook daar in de buurt op loopafstand ligt een sporthal/gymzaal (van Beethovenstraat 50) van ca. 574 m². Deze gymzaal komt overeen met de nieuw te bouwen gymzaal op Vestersbos, te weten 660 m².

Daarna kan voor de andere locatie opnieuw bekeken worden welke oplossingen voor die locatie er zijn.

Persoonlijk hoor ik de ultieme wens van leerkrachten om alles onder één dak te hebben, wat ik ook begrijp. Echter hoor ik ook de negatieve reacties van ouders op het schoolplein. Juist veel ouders hebben bewust voor deze scholen gekozen om de kleinschaligheid en bereikbaarheid. Ook in de laatste gemeenteraadsverkiezingen zie je dat de partijen die het plan niet direct steunen gegroeid zijn. Een signaal waar mogelijk ook naar gekeken moet worden.

Samenvatting
De Wissel en De Tamboerijn naar Vestersbos:
+ voldoet aan de ultieme wensen van een IKC
- verkeersproblematiek
- milieutechnisch belastend
- minder sociaal
- minder mogelijkheid tot bouwen van woningen

De Wissel en De Tamboerijn behouden op huidige locatie:
+ verkeerssituatie ongewijzigd
+ milieutechnisch minder belastend door op loopafstand
+ sociaal, midden in de woonwijk
+ mogelijkheid tot bouwen van woningen op de locatie Vestersbos
- voldoet niet aan de ultieme wensen van een IKC

Een locatie behouden en een locatie nieuwbouwen:
+ voldoet deels aan de ultieme wensen van een IKC
+ verkeerssituatie ongewijzigd
+ milieutechnisch minder belastend door op loopafstand
+ sociaal, midden in de woonwijk
+ mogelijkheid tot bouwen van woningen op de locatie Vestersbos

Ongeacht welke keuze u maakt zal deze gevolgen hebben. Ik wens u daarbij dan ook heel veel wijsheid.

Als slot wil ik u meenemen in onze persoonlijke situatie zodat u weet wie deze zorgen met u deelt. Zelf woon ik met mijn vrouw en 3 jonge kinderen midden in de wijk Zonnemaat en is deze problematiek dagelijkse gang van zaken. Ik ben me er ook van bewust dat onze kinderen tegen de tijd dat de nieuwbouw afgerond is groot genoeg zijn om zelfstandig naar school te gaan. Ondanks dat deel ik toch graag mijn zorgen omdat de functie van een school centraal in de woonwijk gelegen onveranderd blijft.

Indien gewenst wil ik mijn brief persoonlijk komen toelichten en of meedenken in verdere uitwerking van alternatieven.

Met vriendelijk groeten,

[redacted]

Aan de leden

Datum
21 maart 2023
Ons kenmerk
U202300187
Lbr. 23/009
Telefoon
070 3738393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Openstelling vacatures VNG-bestuur en commissies

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De VNG zoekt kandidaten voor in totaal 11 vacatures in het VNG-bestuur en in verschillende VNG-commissies (inclusief colleges), waaronder de vacature van vicevoorzitter. We nodigen u van harte uit om u kandidaat te stellen voor een of meer vacatures. In de profielschetsen in de bijlage vindt u nadere informatie over de doelgroepen die in aanmerking komen voor de betreffende vacature en de vereisten per vacature.

Aanmelding kandidaten:
- U kunt zich kandidaat stellen tot **uiterlijk vrijdag 7 april a.s. vóór 12.00 uur**
- Op de website https://governance.vng.nl/ kunt u zich registreren als kandidaat en aangeven naar welke vacature(s) uw belangstelling uitgaat.

De vacatures
Het gaat in deze vacatureronde om de volgende vacatures.

Bestuur/commissie:	**Vacature door (komend) vertrek uit bestuur/commissie van:**
Bestuur: vicevoorzitter (*NB: zie toelichting hierna*)	Hubert Bruls, burgemeester Nijmegen

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Bestuur/commissie:	Vacature door (komend) vertrek uit bestuur/commissie van:
College voor Dienstverleningszaken: 4 leden	Frans Backhuijs, burgemeester Nieuwegein Arne van Hout, secretaris Nijmegen Wim Willems, wethouder Apeldoorn Joyce Vermue, burgemeester Zundert
College voor Arbeidszaken: 2 leden	Bert van Ravenhorst, wethouder Brielle Niet eerdere ingevulde vacature voor een raadslid
Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs: 1 lid	Maarten Struijvenberg, wethouder Rotterdam
Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu: 2 leden	Remco Bosma, burgemeester Bladel Peter Derk Wekx, secretaris Alphen aan den Rijn
Commissie Europa en Internationaal: 1 lid	Nog niet eerder opengestelde vacature in de internationale delegatie

Toelichting op de vacatures

Vacature vicevoorzitter
In de Najaars ALV van 2 december 2022 is Sharon Dijksma, burgemeester van Utrecht, benoemd als vicevoorzitter voor de periode tot aan de ALV van 14 juni a.s. en aansluitend als voorzitter vanaf deze ALV met een benoemingstermijn van vier jaar. In deze vacatureronde stellen we daarom de vacature van vicevoorzitter opnieuw open. In de bijlage vindt u de profielschets. Gelet op het uitgangspunt dat voorzitter en vicevoorzitter niet uit dezelfde politieke partij afkomstig zijn, komen leden van de Partij van de Arbeid in deze vacatureronde niet in aanmerking voor het vicevoorzitterschap.

Vacature commissie Europa en Internationaal
Het gaat om een nog niet eerder opengestelde vacature voor een lid van de internationale delegatie met als portefeuille Vredesbevordering en multilaterale instellingen. Zie de profielschets voor de nadere beschrijving van de vacature.

Selectieprocedure

Selectie door de Voordrachtscommissie
De selectie van kandidaten vindt plaats door de Voordrachtscommissie (voorzitter René Verhulst, burgemeester Ede) die per vacature één kandidaat selecteert. De Voordrachtscommissie baseert zich bij de selectie op de aangeleverde motivatie van kandidaten en de aanbevelingen van de provinciale afdelingen, vereniging van doelgroepen, gemeentelijke netwerken (G4, G40, M50, P10, K80 en R8) en de Scoutingscommissie lokale partijen voor kandidaten uit hun specifieke achterban. Daarnaast streeft de Voordrachtscommissie naar herkenbaarheid voor de achterban op de criteria

gemeentegrootte, spreiding over het land, partijpolitieke achtergrond, geslacht, doelgroep en diversiteit.

We maken de kandidaten op de enkelvoudige voordracht van de Voordrachtscommissie uiterlijk 10 mei a.s. bekend. Conform het Reglement van de commissie-Europa en Internationaal benoemt het bestuur de voorgedragen kandidaat voor de commissie-Europa en Internationaal op voordracht van de Voordrachtscommissie. Voor alle andere voorgedragen kandidaten geldt dat bij hun bekendmaking de mogelijkheid wordt geopend om tegenkandidaten te stellen. In de ALV van 14 juni a.s. spreken de leden zich uit over de kandidaten op de enkelvoudige voordracht van de Voordrachtscommissie en eventuele tegenkandidaten.

Samenstelling Voordrachtscommissie
Op 16 maart jl. heeft het VNG-bestuur drie vacatures in de Voordrachtscommissie ingevuld in verband met het vertrek van Simon Fortuyn, wethouder Lansingerland, en Menno Huisman, griffier Den Helder (beide na hun tweede en laatste benoemingstermijn) en Pim van Vliet, secretaris Leiden (vanwege haar lidmaatschap van de Tijdelijke Commissie Asiel & Migratie).

De nieuwe samenstelling van de Voordrachtscommissie is:

- René Verhulst, burgemeester Ede (voorzitter)
- Jannewietske de Vries, burgemeester Súdwest Fryslân (vicevoorzitter)
- Peter Schop, wethouder Voorne aan Zee
- Eva van der Bruggen, secretaris Texel
- Hans Rijs, griffier Bodegraven-Reeuwijk
- Sebastiaan Vliegen, raadslid Voerendaal
- Leonard Geluk, algemeen directeur VNG.

Mocht u naar aanleiding van het voorgaande vragen hebben, dan kunt u die stellen via kandidaatstelling@vng.nl.

We zijn kandidaten bij voorbaat dankbaar voor hun bereidheid om een bijdrage te leveren aan het werk van de VNG.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

BIJLAGE BIJ LEDENBRIEF 21 MAART 2023

"OPENSTELLING VACATURES IN VNG BESTUUR EN COMMISSIES"

Inhoudsopgave profielschetsen

1. Vicevoorzitter (p. 2)
2. College voor Dienstverleningszaken (p. 4)
3. College voor Arbeidszaken (p. 4)
4. Commissie Economie Klimaat, Energie en Milieu (p. 4)
5. Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (p. 5)
6. Commissie Europa en Internationaal (p. 6)

1. Profielschets vicevoorzitter VNG bestuur

Functies binnen bestuur	**Taken en vereisten**	**Gemiddeld tijdsbeslag**
Vicevoorzitter	**1. Taken van de vicevoorzitter** Eigen taken: - Bijwonen maandelijkse vergaderingen bestuur - Bijwonen VNG Congres (inclusief ALV) en Najaars ALV - Deelnemen aan bestuurlijke overleggen met Rijk, IPO en UvW - Voorbereiden bestuursvergaderingen en bestuurlijke overleggen - Optreden als ambassadeur van de VNG binnen eigen provincie en contact onderhouden met eigen provinciale afdeling Vervanging van de voorzitter in haar taken: - Voorzitten maandelijkse vergaderingen bestuur - Bijdragen aan het VNG Congres (inclusief de ALV) en de Najaars ALV - Voorzitterschap bestuurlijke delegatie in overleggen met Rijk, IPO en UvW - Optreden als boegbeeld van de VNG in de landelijke media en vertegenwoordiging VNG in belangrijke congressen, bijeenkomsten en andere gelegenheden - In andere gevallen wanneer de voorzitter haar rol niet kan invullen. **2. Gevraagde bestuurlijke netwerk en ervaring** De vicevoorzitter dient: - Te beschikken over ruime ervaring in en met het lokaal bestuur, bij voorkeur in verschillende rollen en in verschillende gemeenten - Gezaghebbend en effectief te kunnen opereren in de landelijke politiek en in het bijzonder de Haagse politieke arena - Op basis van het persoonlijke netwerk rechtstreekse toegang te hebben tot de bewindslieden en tot toonaangevende Kamerleden die voor gemeentelijke vraagstukken van belang zijn - Ervaring te hebben met landelijke media - Affiniteit te hebben met de VNG als vereniging. **3. Gevraagde persoonlijkheid en reputatie** De vicevoorzitter dient: - Hart te hebben voor het lokale bestuur en dit ook uit te stralen naar gemeenten en andere stakeholders die voor de gemeenten van belang zijn - Een verbindende rol te kunnen spelen binnen de vereniging en waar nodig ook boven partijen te kunnen staan	Een dag per week

	- Herkenbaar en acceptabel te zijn voor de brede achterban van gemeenten, partijen en doelgroepen - Open te staan voor vernieuwing in de bestuurlijke organisatie van de vereniging en in de inrichting van de relatie met de leden - Gevoel te hebben voor veranderende bestuurlijke en maatschappelijke verhoudingen, waarbij sprake is van horizontalisering en opereren in steeds complexere netwerken - Daadkrachtig te kunnen optreden in de belangenbehartiging, waaronder bestuurlijke overleggen en persoonlijke contacten met bewindslieden en andere spelers - In de landelijke politiek als goede gesprekspartner te worden gezien door de verschillende politieke partijen. **4. Tijdbeslag voor de vicevoorzitter** Kandidaten dienen bereid te zijn om de hiervoor genoemde taken op zich te nemen en daarvoor voldoende tijd vrij te maken. Een indicatie van het tijdbeslag per jaar: a. Bijwonen maandelijkse vergaderingen bestuur b. Bijwonen VNG Congres (incl. ALV) en Najaars ALV (inclusief VNG Bestuurdersdag) c. Deelnemen aan bestuurlijke overleggen met Rijk en IPO, waaronder Overhedenoverleg, BOFv, Strategisch Beraad Veiligheid d. Optreden als (mede)boegbeeld van de VNG in de landelijke media* en vertegenwoordiging VNG in belangrijke congressen, bijeenkomsten en andere gelegenheden e. Nader in overleg met voorzitter en bestuur te bepalen andere verantwoordelijkheden.	a. 12 dagdelen b. 3 dagen/1dag c. 1/2/4 dagdelen d. circa 6 uur per maand PM

2. Profielschets College van Dienstverleningszaken (4 vacatures)

Algemeen
Het College van Dienstverleningszaken is in 2017 opgericht en gaat in 2022 haar tweede bestuursperiode in. Het aantal vaste leden van het College is in vorige vacatureronde uitgebreid van 11 naar 15 leden.

Specifiek
Kandidaten die in het bijzonder worden uitgenodigd om zich kandidaat te stellen:

- Vertegenwoordigers van de G4
- Kandidaten uit de provincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland, Overijssel, Groningen.

3. College voor Arbeidszaken (2 vacatures)

Algemeen
Gelet op de vereisten in het Reglement van het CvA zoeken wij:

- Burgemeester of wethouder uit een gemeente met 0-25.000 inwoners
- Raadslid.

Gewenst profiel
Wij zijn in het bijzonder op zoek naar kandidaten:

- Met affiniteit met Inclusieve arbeid, afstand tot de arbeidsmarkt ivm met deelname aan KIA
- Met affiniteit in het algemeen met P&O, Arbeidsvoorwaardenbeleid, arbeidsmarktbeleid, arbeidsverhoudingen, pensioen, sociale zekerheid en financiën.
- Uit de provincie Zeeland.

4. Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (2 vacatures)

Voor de twee vacatures zoeken wij:

- Een burgemeester of wethouder die binnen de commissie de portefeuille “bodem en water, ZZS en klimaatadaptatie” op zich neemt. Voorkeur voor een vrouw, provincie Brabant, kleine of middelgrote gemeente
- Een gemeentesecretaris. Wij zoeken naar:
    - Kandidaten die affiniteit hebben met het thema uitvoeringskracht op de onderwerpen economie, klimaat en energie, afval en milieu
    - Vrouwen.

5. Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (1 vacature)

Algemeen:

- Het vertrekpunt van de commissie is de propositie 'De winst van het sociaal domein'. In de propositie vragen gemeenten aandacht van het rijk aan de hand van drie pijlers:
    - Herstellen bestaanszekerheid
    - Vergroten kansengelijkheid
    - Gezond leven makkelijker maken
- Het uitwerken van de propositie vraagt van de commissie een nauwe samenwerking met het rijk (interbestuurlijke verhoudingen), maar het vraagt ook om een nauwe samenwerking met stakeholders en intern met VNG-commissies (Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie, Wonen, Financiën, Bestuur en Veiligheid, Economie, Klimaat, Energie en Milieu), achterban en ketenpartners
- Binnen de commissie zijn Publieke Gezondheid, Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugd & Kansengelijkheid (Onderwijs) de hoofdthema's.

Gewenst profiel:

- Bevorderen kansengelijkheid: bestuurders met een onderwijs portefeuille/ affiniteit hebben met worden aangemoedigd te solliciteren
- Focus: Bestuurders met een sterk strategische oriëntatie genieten de voorkeur
- Onderhandelaar: ervaring met overleg met departementen of landelijke koepels hebben de aanbeveling
- Kandidaten hebben aantoonbare bestuurlijke ervaring in het sociaal domein
- Ondersteuning vanuit de eigen gemeente draagt bij aan optimale bijdrage commissie
- De commissie streeft naar een diverse samenstelling van leden.

6. Commissie Europa en Internationaal (1 vacature)

Algemeen
Het gaat om een vacature in de internationale delegatie voor de portefeuille “Vredesbevordering en multilaterale instellingen”.

Specifiek
Hier geldt het volgende specifieke profiel.

Vredesbevordering en multilaterale instellingen	Beleidsterreinen: lid van de internationale delegatie; vertegenwoordiging van VNG (International) in de wereldkoepel United Cities and Local Governments (UCLG), en (indirect) bij de Verenigde Naties, primair op de rol van gemeenten in het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelen, internationale samenwerking en vredesopbouw; UCLG-vredesprijs; verstevigen van relaties VNG International met Afrikaanse en Latijns-Amerikaanse partners. Vereisten: • Affiniteit en ervaring met genoemde beleidsterreinen in huidige of vorige bestuurlijke functies; • Affiniteit en ervaring met gemeentelijke internationale samenwerking in huidige of vorige bestuurlijke functies; • Ervaring met participatie in relevante Nederlandse en/of Europese of internationale netwerken; • In staat zijn de verbinding te maken tussen deze portefeuille en de bredere VN-agenda voor duurzame ontwikkeling, en in het verlengde daarvan de VNG-inzet voor de Global Goals. Inzet: • Deelname aan de vergaderingen van de internationale delegatie van de Commissie Europa & Internationaal; • Regelmatig overleg met voorzitter van Commissie Europa & Internationaal en voorzitter internationale delegatie over inzet in UCLG en andere internationale organisaties • Lid van de VNG-delegatie naar wereldkoepel UCLG; en daarbinnen ambassadeurschap ten aanzien van de UCLG Peace Prize (waarvan VNG International het secretariaat beheert). Uitdragen van de waarde(n) van de Peace Prize, betrokkenheid bij uitreiking van de internationale vredesprijs (eens per vier jaar bij het UCLG wereldcongres) en promotie van de prijs namens VNG International, alsook van het belang van ontwikkelingssamenwerking door gemeenten en de rol van de SDG’s daarbinnen. • Ambassadeur voor VNG International richting regionale secties en hun leden binnen UCLG.

Perspectief voor de veren

VNG Gelderland

Vereniging van Gelderse Gemeenten

RAPPORT VNG Gelderland

1 INLEIDING

Om tot een perspectief voor de veren in Gelderland te komen, is een doorbraak noodzakelijk. Alle betrokkenen bij de veren, moeten uit hun bubbel komen, om samen naar dat perspectief toe te werken. De afgelopen jaren hebben provincie, gemeenten en exploitanten van veren naar elkaar gewezen. De anderen moesten het exploitatietekort van diverse veren oplossen. Of er was meer ondernemerschap nodig.

Het Verenfonds, wat jaarlijks bij bijna de helft van de veren in Gelderland voor een gedeeltelijke afdekking van het tekort zorgt is bijna leeg. Niemand wil het vullen. Dus moeten we zoeken naar andere instrumenten. Dat Verenfonds heeft er enerzijds voor gezorgd, dat veren in de vaart bleven. Anderzijds heeft het er ook toe geleid, dat gemeenten en exploitanten achterover gingen leunen. Er was onvoldoende prikkel, om tot verbetering in de exploitatie te komen.

In het zoeken naar oplossingen is er vier jaar lang veel naar elkaar gewezen. Gemeenten vonden dat de provincie met extra financiering over de brug moest komen en de provincie vond dat gemeenten nu eindelijk hun verantwoordelijkheid moesten nemen. Exploitanten wilden graag het Verenfonds behouden. En iedereen vindt de veren prachtig. Leuk onderdeel van een fiets- of wandeltochtjes door de provincie, of noodzakelijk onderdeel van een schoolroute. Voor de leefbaarheid van het rivierengebied van levensbelang.

Er is nu vier jaar gediscussieerd over en tussen allerlei partijen. Het wordt tijd dat er knopen worden doorgehakt. Het Verenfonds is leeg. Niemand is bereid er nog geld in te stoppen. Bij tal van veren gaan de tarieven omhoog. Soms wordt de dienstverlening verminderd of wordt er op bepaalde tijden niet meer gevaren.

In deze rapportage gaan we eerst in op de ontwikkelingen rond de veren en het Verenfonds. Vervolgens een beeld van de discussie die in vier jaar een motie en twee onderzoeken heeft opgeleverd, maar nog geen doorbraak. Daarvoor hebben we eerst een model ontwikkeld. We laten zien hoe dat model werkt bij de veren met de grootste tekorten. Met die ervaringen en tal van gesprekken met betrokkenen, hebben we een aantal conclusies en voorstellen geformuleerd. Voor een snel beeld verwijzen we naar de hoofdstukken 7 en 8.

De eerste verantwoordelijkheid ligt uiteraard bij de exploitanten van de veren. Zij moeten zorgen voor een goede exploitatie. In veel gevallen lukt dat ook goed zonder financiële hulp van overheden. Bij een aantal veren lukt dat niet. De oorzaken zijn divers. Maar de maatschappelijke belangen maken dat overheden hier een rol hebben. Wij doen hierbij een reeks voorstellen voor alle partijen, inclusief gemeenten en provincie. Het is tijd om het hokjes denken te doorbreken.

Omdat we met deze voorstellen alle betrokken partijen aanspreken, maar deze organisaties daar veelal nog geen standpunt over hebben kunnen innemen, worden deze voorstellen aangeboden door de voorzitter van de stuurgroep, samen met de Programmaregisseur. De adviezen van de werkgroep zijn hierin zo veel mogelijk meegenomen. De stuurgroep stemt in met deze rapportage en de voorgestelde aanpak en biedt hierbij deze voorstellen aan aan alle betrokken partijen.

Voor het vervolg is het van belang, dat de betrokken partijen aan de slag gaan met de voorstellen en daarbij ieder voor zich en gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen.

1 maart 2023

Loes van der Meijs
Voorzitter stuurgroep

Jan Wijnia
Programmaregisseur toekomstbestendige veren

2 VERENBESTAND IN GELDERLAND

Gelderland is de provincie met de meeste veren. De grote rivieren doorsnijden hier het landschap en vormen grote barrières voor inwoners en reizigers. Al eeuwen worden die barrières overbrugd met een diversiteit aan veerponten. In de loop der jaren zijn er bruggen gebouwd, om gemakkelijk en snel aan de overkant te komen. Maar de afstanden tussen die bruggen zijn vaak nog erg groot. Daarom varen er ook nu nog zo'n vijftig veren in de provincie. Een groot deel van die veren is tevens de verbinding met de buurprovincie, omdat onze rivieren vaak de grens bepalen van de provincie.

Ruim vijfentwintig jaar geleden werd de verantwoordelijkheid voor de veren door de Rijksoverheid overgedragen aan provincie en gemeenten. In Gelderland werd die verantwoordelijkheid - als enige provincie - echt serieus genomen. Om er voor te zorgen, dat die veren in de vaart zouden blijven werd door provincie en gemeenten gezamenlijk een "Verenfonds" in het leven geroepen. Belangrijk, om bij een tekortschietende exploitatie een bijdrage te kunnen leveren. Die bijdrage wordt gedaan door de oevergemeenten en gedeeltelijk gedekt uit het Verenfonds.

In een tweetal onderzoeken is de afgelopen jaren de situatie van de veren in Gelderland geschetst (zie hier onder). Van de helft van de veren in Gelderland is financiële informatie beschikbaar. Dat geldt met name voor de veerverbindingen waarvoor een beroep wordt gedaan op het Verenfonds. Daarbij is - zeker voor wat betreft de exploitatie - ook sprake van ontbrekende informatie. Waarom draait het ene veer met een positieve exploitatie en waarom heeft de ander (soms veel) subsidie nodig. Wat wel duidelijk is, is dat het verenbestand zeer divers is en elk veer c.q. veerverbinding zijn eigen unieke karakter kent.

In het kader van het onderzoek van TwijnstraGudde is de beschikbare informatie over alle veren verzameld. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de aansluiting tussen het wegennetwerk en de veren. Waar het voor weggebruikers niet uitmaakt, van wie de weg is, wordt met name door de provincie benadrukt dat de veren niet aansluiten op het regionale netwerk. Gesteld wordt, dat er geen koppeling is van een veer met het provinciale wegennet. Wel worden 10 veren gekoppeld aan het hoofdfietsnetwerk en kunnen nog eens 15 veren daaraan gekoppeld worden. Op de verantwoordelijkheid van gemeenten en provincie komen we straks terug. Echter, om een veer slechts te karakteriseren aan de hand van de weg waar het veer op aansluit, is wel erg kort door de bocht. Belangrijk is in ieder geval het motief van de gebruiker. Dat kan variëren van school, werk of winkelbezoek aan de overkant van de rivier tot recreatieve of toeristische bedoelingen. Veren zijn daarmee niet alleen een verlengstuk van de weg, maar vooral van belang voor (duurzame) mobiliteit, leefbaarheid en recreatie en toerisme. Ook voor de economische en sociale ontwikkeling van het rivierengebied zijn de veren van levensbelang.

Er zijn in deze provincie 29 veren die het hele jaar varen, waarvan 24 met een vaste dienstregeling. Deze worden aangeduid met "utilitair". Twintig veren worden vooral gebruikt voor recreatieve doeleinden. Overigens moet daarbij wel worden opgemerkt dat de "utilitaire" veren ook intensief worden gebruikt door recreanten en toeristen.

Van 49 veerponten, die door TwijnstraGudde zijn onderzocht, zijn indelingen gemaakt naar type veerpont. Het grootste deel bestaat uit vrij varende veerponten. Daarnaast zijn er kabelveerponten, gierponten en zelfbedieningskabelveerponten. De meeste veren maken gebruik van fossiele brandstoffen, enkelen zijn elektrisch of maken gebruik van biobrandstof. Daarnaast zijn er grote verschillen vanwege de omvang van de waterweg die overgestoken wordt. Onder meer vanwege de veiligheid en drukke scheepvaart worden er bij diverse veerverbindingen extra eisen gesteld aan vaartuig en personeel (o.a. dubbele bemanning).

Veel veerponten zijn behoorlijk op leeftijd. Tien veerponten zijn jonger dan dertig jaar. De rest is ouder, met uitschieters van veerponten die ouder zijn dan 80 jaar. Dat betekent dat er de komende jaren veel geïnvesteerd zal moeten worden in

nieuwe (duurzame) veren. Dat heeft ongetwijfeld zijn weerslag op de exploitatieresultaten en daarmee, in een aantal situaties, op het voortbestaan van de verbinding.
De capaciteit van de veerponten is heel divers, variërend van klein (tot 49 passagiers), middelgroot (tot 99) en groot (100 en meer). In Gelderland varen ca. 19 kleine veerponten, 11 middelgrote en 17 grote veerponten.

De meeste veren worden geëxploiteerd door een particuliere organisatie. Zowel bedrijven als stichtingen die meerdere veerponten kunnen bezitten. Acht veerponten worden geëxploiteerd door een gemeentelijke organisatie.

De tarieven van de veren zijn zeer divers. Een fietser betaalt op het ene veer €0,50 en op een ander veer €3,00 voor een overtocht. Voor een automobilist kan het variëren van €2,00 tot €3,50, voor vrachtauto's tussen €4,00 en €12,00. Daarnaast zijn er vaak abonnementen voor mensen die dagelijks gebruik maken van het veer (scholieren, forenzen, etc.).

Er wordt vaak onderscheid gemaakt tussen utilitaire veren en recreatieve veren. Daarnaast wordt gesproken over auto-veren en fiets/voet-veren. Het is belangrijk om vast te stellen, dat ook de zogenaamde autoveren veel fietsers en voetgangers vervoeren. Van de 21 grote veren, die zowel auto's, fietsen als voetgangers vervoeren, zijn er zeven, die gebruik maken van het Verenfonds om het tekort te dichten. Per veer gaat het om gemiddeld €85.000. Met een uitschieter van meer dan €350.000 bij de veerdienst Brakel-Herwijnen. Deze veren zetten gemiddeld per jaar 240.000 mensen over per jaar. Het totaal aan overzettingen in Gelderland voor alle veren bedraagt ca. 10 miljoen.

Van de fiets en voetveren zijn er 14 die gebruik maken van het Verenfonds, met een gemiddelde bijdrage van minder dan 10.000 per jaar. Gemiddeld maken er ongeveer 22.000 reizigers per jaar gebruik van deze veerverbindingen. In de meeste gevallen gaat het hierbij vooral om recreatieve doeleinden.

Voor verdere informatie over de veren in Gelderland verwijzen we naar de twee onderzoeken, waar we later in deze rapportage op terug komen:

1. Rapport: Onderzoek naar veren in Gelderland, opgesteld door TwijnstraGudde in opdracht van Provincie Gelderland. Mei 2020
2. Onderzoek Toekomstbestendige Gelderse veren 2022 door Rob Joosten Advies BV, in opdracht van VNG Gelderland. Mei 2022

3 HET VERENFONDS.

In september 1995 is de Stichting Veren Gelderland in het leven geroepen, door de provincie Gelderland en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, afdeling Gelderland. De Stichting heeft ten doel een bijdrage te leveren aan de doelmatige instandhouding van overzetveren in Gelderland in de ruimste zin des woords. Dat doel moet, volgens de statuten, bereikt worden door een subsidieregeling, waardoor gelden ter beschikking gesteld kunnen worden aan die gemeenten die verantwoordelijk zijn voor de instandhouding van een veerverbinding. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een modelexploitatie, modeltarief en "al wat daarmee in de ruimste zin des woords verband houdt".
Het bestuur van de stichting bestaat uit zeven leden, waarvan er drie worden benoemd door de provincie en drie door de Gelderse VNG. Een bestuurslid wordt op voordracht van de veerexploitanten benoemd.
Het middel van de stichting is het Verenfonds. De werkwijze van het Verenfonds is als volgt. In eerste instantie wordt de veerdienst bekostigd vanuit de opbrengsten van de exploitatie. Bij een tekort kan een veereigenaar een verzoek tot subsidie indienen bij een oevergemeente. De oevergemeente heeft de mogelijkheid om vervolgens een verzoek om een bijdrage in te dienen bij de Stichting Veren Gelderland. De stichting honoreert het verzoek, mits er sprake is van een verlieslatende exploitatie en er wordt voldaan aan diverse eisen die geformuleerd zijn in een modellenboek. Het Verenfonds heeft geen directe subsidierelatie met de exploitanten. De subsidieverzoeken lopen altijd via de gemeenten.
Er zijn twee type dekkingsbijdragen uit het Verenfonds mogelijk voor de jaarlijkse exploitatietekorten. Bij een structureel tekort van veren die auto's, fietsers en voetgangers kunnen vervoeren, wordt dit voor 80% gedekt door het Verenfonds. Bij de veren die alleen fietsers en voetgangers vervoeren, kan tot 35% van het tekort gedekt worden uit het fonds. Bij een veer wat twee provincies verbindt bedragen deze percentages de helft van 80% of 35%. Het overblijvende tekort wordt door de betreffende oevergemeenten bekostigd.

Budget

Bij de oprichting van de stichting hebben de provincie en de Gelderse VNG beiden een eenmalige bijdrage geleverd aan het fonds.
Het gaat om middelen die beschikbaar werden gesteld door het Rijk in het kader van de Wet Herverdeling Wegen, aangevuld met een bijdrage van de provincie. Bij de start was 16 miljoen gulden (7,3 miljoen euro) beschikbaar. Vanaf 1997 heeft de provincie jaarlijks een bijdrage van 160.000 toegevoegd aan het Verenfonds. Een bijdrage die oorspronkelijk beschikbaar was voor recreatieve veren. In 2006 is een eenmalige bijdrage van 8 miljoen euro aan het fonds toegevoegd. Hiervan is 3 miljoen afkomstig van een rijksbijdrage en 5 miljoen van de provincie Gelderland.
De provincie heeft in 2013 besloten de jaarlijkse bijdrage te verlagen van 160.000 naar 12.000 per jaar.
Aan het einde van 2018 was er nog een bedrag van circa 6 miljoen beschikbaar in het fonds. Aangezien de jaarlijkse uitgaven rond 1 miljoen zijn, was het toen voor het bestuur van de Stichting Veren Gelderland duidelijk dat het Verenfonds, zonder ingrijpen, in 2024 uitgeput zou zijn. Dit was mede aanleiding voor Provinciale Staten om een motie in te dienen, gericht op de toekomst van de veren in Gelderland.
De gemeenten die gebruik maken van het Verenfonds betalen aan het exploitatietekort van hun veren gezamenlijk jaarlijks een half miljoen naast een miljoen uit het Verenfonds.
In de zomer van 2022 heeft het bestuur van de Stichting enkele scenario's ontwikkeld voor de afbouw van het fonds, aangezien de bodem van het fonds in zicht kwam. Na afstemming met achterbannen door de bestuursleden, is in oktober 2022 een besluit genomen over de definitieve afbouw van het Verenfonds. Alle betrokken gemeenten zijn over dit besluit geïnformeerd. Aangezien de verwachting is, dat alleen nog over het jaar 2023 bijdragen geleverd kunnen worden uit het Verenfonds aan de gemeenten, moeten er vanaf de exploitatie van 2024 andere oplossingen gezocht worden.

4 EEN MOTIE EN TWEE ONDERZOEKEN

Inleiding

Op 14 november 2018 werd een motie (unaniem) aangenomen in Provinciale Staten van Gelderland. In deze motie wordt het belang van de Gelderse veren benadrukt en aan Gedeputeerde Staten verzocht om onderzoek te doen naar veer- en vaarverbindingen en een visie te ontwikkelen op duurzame, betrouwbare, financieel gezonde en innovatieve veervoorzieningen voor de toekomst.

De motie was voor GS aanleiding om een onderzoek naar de veren in Gelderland in te stellen. In opdracht van de provincie werd dit onderzoek uitgevoerd door TwijnstraGudde. In de rapportage van mei 2020, geeft TwijnstraGudde inzicht in de maatschappelijke achtergrond en het beleid van de provincie Gelderland. Er wordt een overzicht gegeven van de situatie van de veren in Gelderland. En tenslotte wordt een viertal ontwikkelingsrichtingen geformuleerd.

De provincie heeft in november 2018 de bestuursleden van de Stichting Veren in Gelderland geïnformeerd over de uitvoering van de motie, en dat dit door middel van een onderzoek zal plaats vinden. In een bestuursvergadering van januari 2020 heeft de provincie het bestuur van de stichting geïnformeerd over haar denkrichting en toekomstige rol bij de veren.

Diversiteit aan veren

Het is niet eenvoudig een eenduidig beeld van de veren te schetsen. TwijnstraGudde geeft aan dat veren in de provincie Gelderland zeer divers zijn. “Zo is er onderscheid in type veren: auto-, fiets en voetveren. Er is onderscheid in soorten aandrijving: vrij varende, kabelveerponten, gier veerponten en zelfbedieningsveerponten. Er is onderscheid in het aantal overzettingen per veer, van enkele duizenden per jaar tot honderdduizenden per jaar. Er is onderscheid in functie, er zijn utilitaire veren en recreatieve veren. En er is onderscheid in welke partij de veer exploiteert en het beheer en het onderhoud verzorgt van de veren en veerstoepen. Wel bieden alle veren dezelfde voorziening, namelijk het efficiënt overzetten van personen en/of voertuigen over water tussen twee oevers.”

Beleid

Volgens het rapport maakt de provincie sinds 1993, in samenwerking met oevergemeenten, beleid voor veren. Dat beleid is gericht op de instandhouding van overzetveren. TwijnstraGudde (p.5): “Dit doet zij via de Stichting Veren in Gelderland. Deze Stichting ondersteunt onder voorwaarden, via oevergemeenten, alle veren die een verlieslatende exploitatie hebben met een jaarlijkse financiële bijdrage aangevuld met de hoogte van het tekort.”

Bij de decentralisatie van de verantwoordelijkheid voor de veren van het Rijk naar provincies en gemeenten hebben provincie en gemeenten eenmalig een bijdrage ontvangen. “De provincie en de oevergemeenten hebben in afstemming met de sector gekozen voor dit beleid vanwege een herverdeling van de middelen voor het beheer van wegen op nationaal en decentraal niveau. Deze wet leidde er toe, dat de beschikbare gelden voor het beheer van de veren door gemeenten niet meer specifiek gealloceerd waren voor de veren”. Het bedrag dat de oevergemeenten toen eenmalig ontvingen van de Rijksoverheid heeft de provincie Gelderland verdubbeld. Bij de start kwam daardoor 7,3 miljoen Euro beschikbaar bij de oprichting van de Stichting Veren Gelderland. In 2006 heeft de provincie nogmaals een bijdrage aan het fonds gedaan, als cofinanciering van een eenmalige Rijksbijdrage. Dat was onderdeel van de uitvoering van een amendement gericht op de instelling van een landelijk Verenfonds. “Dit fonds voor het instand houden van veren is er nooit gekomen. In Nederland is er één Verenfonds, dat is de Stichting Veren Gelderland”.

De provincie heeft daarnaast sinds 1993 jaarlijks 160.000 Euro beschikbaar gesteld aan fiets- en voetveren uit het beleidsveld recreatie. Vanwege efficiency is dit bedrag vanaf 1997 jaarlijks toegevoegd aan de Stichting. “Vanwege de voldoende liquide middelen bij de stichting, heeft de provincie haar bijdrage in 2013 verlaagd naar 12.000 Euro per jaar.

Naast de deelname in de Stichting Veren Gelderland voert de provincie Gelderland geen actief verenbeleid. In de bovengenoemde motie is aangegeven, dat de veren van belang zijn voor leefbaarheid, mobiliteit, recreatie en de economie binnen de provincie. In het rapport van TwijnstraGudde zijn deze thema's geschetst.

Ten aanzien van **recreatie** wordt aangegeven dat veren een belangrijke rol spelen in het bereikbaar houden en verbinden van recreatie gebieden. Bovendien kunnen veel veren een relevante voorziening zijn in het verbinden van routes en zo het routenetwerk verbeteren. Opmerkelijk is, dat hierbij niet wordt ingegaan op de jarenlange ondersteuning van veren en bijdragen aan het Verenfonds vanuit het beleidsveld recreatie. Immers er wordt alleen aangegeven, dat deze bijdrage vanuit efficiency is overgegaan naar het Verenfonds en vervolgens is verminderd vanwege voldoende omvang van dat fonds. Inhoudelijke afweging ontbreekt. Aangenomen mag dan ook worden, dat de veren nog steeds belangrijk onderdeel zijn van beleid van de provincie ten aanzien van recreatie en toerisme.

Ten aanzien van het thema **mobiliteit** wordt een relatie gelegd met het "functioneel Kader Wegen", het regionale kader voor de afwikkeling van verkeer. "Er zijn geen veren in dit netwerk, op basis waarvan geconstateerd wordt dat deze niet van provinciaal belang zijn voor auto's en andere voertuigen. Veren zijn wel van groot belang voor het beleid voor fietsen in de provincie Gelderland. Zo zijn er 25 veren in Gelderland direct of indirect gekoppeld aan het hoofdfietsnetwerk. Als meer recreatieve veren vaartijden uitbreiden kan dit ook een toename zijn voor het fietsgebruik."

In relatie tot **leefbaarheid** wordt geconstateerd, dat bij het wegvallen van veren een natuurlijke barrière ontstaat. Daardoor moeten gebruikers gemiddeld ruim 17 kilometer omrijden. Dat heeft met name grote gevolgen voor scholieren, zoals bij het veer van Tiel-Wamel.

Staat van veren

In de rapportage van TwijnstraGudde wordt een beeld geschetst van de staat van de veren in Gelderland. Er is slechts van een deel van de veren voldoende inzicht om uitspraken te doen over de exploitatie. Dat geldt alleen voor de veren die een beroep hebben gedaan op het Verenfonds. Dat geldt voor 21 veren. Van de overige veren is weinig bekend over de exploitatie. Tevens wordt aangegeven, dat er maar drie veren zijn, die een bijdrage ontvangen van meer dan 50.000 per jaar. Ook andere veren ontvangen bijdragen van gemeenten, of worden geëxploiteerd door gemeenten. De bijdragen van gemeenten buiten het Verenfonds zijn niet bekend. Als aandachtspunten worden genoemd: tarieven die in tijd nauwelijks veranderen, verouderde schepen die vervangen moeten worden en noodzakelijke innovatie in relatie tot duurzaamheid.

Toekomstig beleid

In de rapportage komt TwijnstraGudde tot een viertal ontwikkelrichtingen voor toekomstig beleid:

1. Regie op vernieuwing van veren: de provincie geeft sturing aan oevergemeenten en veerexploitanten en organiseert de samenwerking om specifieke beleidsdoelen van de provincie te behalen.
2. Samen achter het belang van veren staan: de provincie faciliteert een samenwerking met oevergemeente (en in afstemming met veerexploitanten) in een gebiedsbenadering. Op deze wijze kan vanuit lokaal perspectief de behoefte voor veren worden ingevuld.
3. Behouden wat er is: de provincie Gelderland stelt via de Stichting Veren Gelderland eisen aan het gebruik van subsidies van veren in de provincie Gelderland om haar beleidsdoelstellingen te behalen, dit kan zij doen door afspraken te maken in het bestuur van de Stichting Veren Gelderland.
4. Gemeente en exploitanten zijn aan zet: de provincie heeft geen bemoeienis met de opgave, omdat het niet past bij haar ambities en beleidsdoelstellingen. De opgave wordt door andere partijen opgepakt."

Visie

Op basis van de rapportage van TwijnstraGudde concludeert Gedeputeerde Staten (Statenbrief 23 juni 2020): "Wij hebben op basis van uw motie onderzoek gedaan naar de toekomst van veren in Gelderland. Per relevante ambitie in de omgevingsvisie Gaaf Gelderland, voor mobiliteit, het Hoofdfietsnet, recreatie en energietransitie, hebben we gekeken in hoeverre het beleid, of mogelijkheden voor beleid, heeft voor veren. Hieruit blijkt dat er nu geen provinciaal beleid is. Wij zien wel mogelijke aanknopingspunten met het Hoofdfietsnet en recreatieve routes."

Gezien de knelpunten die benoemd zijn in de rapportage, over exploitatietekorten en benodigde financiële ondersteuning, zijn door GS enkele scenario's beschreven over de rol van de provincie.

"Per beleidsveld hebben we dat bekeken. Uit voorgaande analyse blijkt dat veren voor het gemotoriseerde verkeer geen schakel vormen in regionale verbindingen. Ook komen we tot de conclusie dat de bijdrage van veren om onze klimaatdoelstellingen te halen nagenoeg nihil is. De analyse laat wel mogelijkheden zien vanuit fietsgebruik en recreatie. Veren kunnen het fietsgebruik vergroten en kernen op fietsafstanden met elkaar verbinden. De helft van de veren kan gekoppeld worden aan het hoofdfietsnetwerk. Ook zouden wij recreatieve veren kunnen stimuleren hun vaartijden uit te breiden door ook in het winterseizoen te varen. Veren maken op dit moment geen deel uit van het beleidsveld fiets binnen mobiliteit. Veren zijn een relevante voorziening voor een dekkend routenetwerk voor recreanten en toeristen, maar ook hier geldt, net als bij de fiets, dat veren niet zijn opgenomen in het beleid van toerisme en recreatie. Het hoofdfietsnetwerk en het realiseren van een dekkend recreatief routenetwerk bieden mogelijkheden voor veren. Echter, beide hebben geen beleid en geen budget."

Aangegeven wordt, over de rol van de provincie: (scenario 1) "de exploitatie van veren ligt bij commerciële partijen en gemeenten. De provincie heeft in dit scenario geen beleidsmatige of financiële rol". Aan Provinciale Staten wordt voorgesteld voor dit scenario te kiezen, met als toevoeging: "als u gezien de mogelijke aanknopingspunten op het gebied van fiets en toerisme een grotere rol wil, bespreken we dat graag met u".

De andere twee scenario's, waar GS niet voor kiest: (scenario 2) een mogelijkheid voor gemeenten om steun aan te vragen bij de provincie voor een veer en dit veer draagt bij aan de doelstellingen van Gaaf Gelderland, dan kan samen met die gemeente een maatwerkoplossing gezocht worden of (scenario 3) we ontwikkelen een subsidieregeling waar gemeenten een beroep op kunnen doen en tonen aan wat de bijdrage van het betreffende veer is voor de provinciale doelstellingen.

Tevens wordt voorgesteld om te stoppen met het Verenfonds. "In bovengenoemde scenario's is het instrument van het onafhankelijke Verenfonds in beheer van Stichting Veren Gelderland minder passend". Uitgangspunt voor de provincie is, dat de veren lokaal relevant zijn en oevergemeenten verantwoordelijk voor de veren en de contacten met de veerexploitanten. Eventuele financiële ondersteuning moet dan direct met de gemeenten afgestemd worden.

Oordeel Provinciale Staten

In een oordeelvormende vergadering van Provinciale Staten op 9 september 2020 is gesproken over het onderzoek van TwijnstraGudde en de boven aangehaalde Statenbrief.

De aanwezige Statenleden kunnen zich nadrukkelijk niet vinden in scenario 1. Er wordt gesproken over scenario 2 of drie, of een combinatie van die twee. De gedeputeerde (Van der Wal) geeft namens Gedeputeerde Staten aan, dat het hier volgens haar niet gaat om een rol voor de provincie en dat de regie bij de oevergemeenten moet liggen. Over het Verenfonds wordt door haar nogmaals aangegeven, dat dat fonds bedoeld was als overbrugging naar zelfstandigheid voor de veren. Ze stelt vast, dat dat bij 21 veren (nog) niet is gelukt. Ze ziet geen verdere rol van de provincie bij het Verenfonds. Dat wordt door de meeste statenleden onderschreven. Ze wil wel nadenken over een maatwerkoplossing, zoals in scenario 2 is geformuleerd. Scenario 3 wordt door haar afgewezen, omdat het niet om een wettelijke taak van de provincie gaat. Bovendien wil ze integraal naar mobiliteit kijken.

Door de meeste fracties wordt benadrukt, dat de provincie een actieve rol moet invullen. De woordvoerder van het CDA (Van Ark) stelt vast, dat het niet primair gaat over maatwerk of subsidie, maar om die actieve rol. Gericht op veren die de exploitatie niet rond krijgen. De regie moet bij de gemeenten liggen. De actieve rol van de provincie moet gericht zijn op drie thema's/belangen: recreatie, duurzaamheid en fiets/mobiliteit. Hij vraagt om dit verder uit te werken, en daar vooral creatief bij te zijn.

Door diverse fracties wordt aandacht gevraagd voor de ontwikkeling van de tarieven, die moeten niet te veel omhoog als ondersteuning uit het Verenfonds uitblijft.

Door de heer De Looff, namens de fractie van de VVD, wordt voorgesteld om een scenario 2+ uit te werken. Daarbij legt hij de nadruk op de veren die ondersteuning echt nodig hebben. Hij vraagt daarbij aandacht voor betrouwbaarheid, ook naar de veren die geen gebruik hebben gemaakt van ondersteuning. Zijn voorstel wordt door diverse fracties omarmd. Daarbij wijst het CDA nogmaals op de eerder geformuleerde drie belangen/thema's.

De conclusie van het gesprek is, dat de provincie geen rol meer wil spelen in het Verenfonds nadat het fonds leeg is. De gedeputeerde wil nadrukkelijk geen aparte subsidieregeling (scenario 3). Ze wil

scenario 2+ (of 4) nader uitwerken. Ze gaat uit van het mobiliteitsbeleid. De regie moet bij de gemeenten liggen. De provincie kan een actieve rol invullen. Daarbij geeft ze weinig ruimte aan het thema duurzaamheid, gezien de geringe bijdrage ten opzichte van het totaal van de binnenvaart. Zij benadrukt, dat eventuele ondersteuning alleen 5 – 7 veren betreft, die een belang hebben in het kader van het fietsverkeer. Ze wil hierover het gesprek aan gaan met de gemeenten, onder meer in de vervoerberaden. De ontwikkeling van de 21 veren, die nu nog gebruik maken van het Verenfonds wil ze monitoren.

De statenleden gaan akkoord met de toezegging van de gedeputeerde, dat ze dit binnen enkele maanden uitwerkt. De gedeputeerde geeft aan dat zal plaats vinden in het kader van de perspectiefnota en in een mededelingenbrief.

In de perspectiefnota 2022 is de volgende tekst opgenomen: “Wij hebben aangegeven dat we geen rol zien voor de provincie in de Stichting Veren Gelderland. Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) Gelderland laat een onafhankelijk onderzoek doen naar een gezonde toekomst van de veren in Gelderland en de rol van de gemeenten. Dit onderzoek bepaalt welke inzet gemeenten willen doen voor de instandhouding van veren en of de gemeenten Stichting Veren Gelderland willen voortzetten. De provincie wil samen met de gemeenten bepalen waar gemeenten kunnen worden ondersteund met maatwerk bij het in stand houden van hun veerverbindingen. Het onderzoek is nog niet uitgevoerd. Wij stellen u via de mededelingenbrief op de hoogte van de voortgang.

Vervolg

Op diverse momenten, met name in overleg tussen provincie en gemeenten, komt sinds september 2020 de vraag aan de orde, hoe het staat met de toegezegde uitwerking. In een vervoerberaad (overleg van provincie en gemeenten in betreffende regio) van de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen, op 17 november 2021 werd vanuit gemeenten aandacht gevraagd voor het vervolg na het Verenfonds. Namens Gedeputeerde Staten antwoordt gedeputeerde Van der Wal dat veren een gemeentelijke verantwoordelijkheid is en geen provinciale taak. Zij meldt dat Gelderland alleen maatwerk biedt voor veren met een regionale doorstromingsfunctie of die deel uitmaken van schoolroutes.

In de bestuursvergadering van de Stichting Veren Gelderland heeft de gedeputeerde aangegeven, dat maatwerk al een keer is geagendeerd in vervoerberaden. Zij stelt dat gemeenten hebben aangegeven dat eerst het rapport van VNG klaar moet zijn, om te weten hoe de toekomstvisie is en waar maatwerk noodzakelijk is.

Rapport Joosten/VNG Gelderland

De boodschap van de kant van de provincie, dat de exploitatie van de veren een zaak van exploitanten en gemeenten moet zijn, waarbij de provincie hooguit in de vorm van (nog uit te werken) maatwerk een rol zou kunnen hebben en het besluit dat de provincie Gelderland zich uit het Verenfonds zou terugtrekken, was voor VNG Gelderland (de andere eigenaar van het Verenfonds) reden om nader onderzoek te laten doen. Aan Rob Joosten Advies werd gevraagd onderzoek te doen en met advies te komen. De vraag daarbij was: “wat is er nodig om te komen tot een visie op een vitaal bestel aan veerponten en welke rol heeft de overheid bij de instandhouding van veren, wanneer exploitatie tekort schiet”.

VNG Gelderland vindt draagvlak onder exploitanten en van overheden van belang om tot een keuze te komen. Bij de totstandkoming van het rapport van Joosten werd duidelijk, dat de veranderende rol van de provincie en de uitputting van het Verenfonds bij veel overheden en exploitanten niet bekend waren. Bewustwording van de nieuwe situatie voor alle partijen is de eerste stap die voor het vervolg gezet moet worden.

In het rapport van Joosten wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van het Verenfonds. Het gebruik van dat fonds door gemeenten. En vooral de visie van gemeenten en exploitanten over het belang van de veren en de ondersteuning door een Verenfonds.

In het rapport worden twee scenario’s voor het vervolg geschetst:

1. Het Verenfonds houdt op te bestaan, de provincie voorziet in (nog niet gedefinieerd) beperkt maatwerk.
2. Het gezamenlijk ontwikkelen van een adequaat arrangement (instrument) ter ondersteuning van veren. Voor dit scenario is het nodig om de ondersteuning vanuit het Verenfonds met enkele jaren te verlengen na 2023, maar aangepast en gericht op een adequate en lagere onttrekking. Samen met de provincie zou gezocht moeten worden naar financiële aanvulling voor de overgangsperiode. Daarmee zou tijd gekocht kunnen worden om gezamenlijk met alle partijen een instrument te ontwikkelen, waarmee zij veren, die ondersteuning nodig hebben, structureel in stand kunnen houden.

De conclusies en aanbevelingen in de rapportage van Joosten zijn vooral gebaseerd op het tweede scenario. Voor de haalbaarheid van dit scenario is medewerking van de provincie nodig. VNG Gelderland heeft de rapportage in juni 2022 aan het provinciebestuur gezonden. Daarin is met name de vraag gesteld, om een financiële bijdrage te leveren door de provincie voor een transitieperiode voor het Verenfonds. Op 13 juni 2022 laat GS in een brief aan VNG Gelderland weten, dat “mede gezien onze inzet naar een duurzame toekomst van de begroting houden wij vast aan deze lijn en zullen daarom geen financiële middelen bijdragen voor de overbruggingsperiode.”

Het besluit van GS is nader toegelicht in een Statenbrief aan Provinciale Staten. Over mogelijke toekomstige ondersteuning door de provincie wordt daarin aangegeven, dat de provincie in de Stichting die het Verenfonds beheert blijft participeren, tot er een vervolgproces gereed is. Na deze vervolgfase moet meer duidelijk zijn over toekomstige noodzakelijke ondersteuning. “Als provincie kunnen we na terugtrekking uit de Stichting maatwerk leveren, als gemeenten knelpunten hebben bij lokale veren en er een relatie is met het thema fiets in de Visie Bereikbaar Gelderland.”

5 PERSPECTIEF ONTWIKKELEN, WERKGROEP, STUURGROEP.

Inleiding

Op basis van de beide onderzoeken en de besluitvorming door de provincie en de Stichting die het Verenfonds beheert, zijn in juli 2022 een werkgroep en een stuurgroep samengesteld. De werkgroep is samengesteld uit medewerkers van gemeenten, Regio Rivierenland, provincie Gelderland, Stichting Veren Gelderland, VNG Gelderland en twee extern ingehuurde krachten. De stuurgroep bestaat uit bestuurders van gemeenten, waarbij twee wethouders tevens deel uitmaken van het stichtingsbestuur.

Opdracht

De werkgroep kreeg de volgende opdracht mee: “Kom tot een toekomstbestendig geheel van veren in Gelderland dat zichzelf in stand houdt door een goede exploitatie en commercieel verantwoorde bedrijfsvoering. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de mobiliteitsbehoefte, aan recreatief-toeristische doelen en aan de sociale en economische ontwikkeling van de gebieden rond de veren. Wanneer die exploitatie tekortschiet en de gemeente heeft afgewogen dat instandhouding gewenst, kan ondersteuning worden gegeven op basis van een heldere rol en vorm waarin de overheid gericht ondersteuning kan geven op die resultaten die passen bij het overheidsbelang.”

Werkzaamheden

Na de zomer van 2022 is de werkgroep van start gegaan, op zoek naar gezamenlijke instrumenten voor een toekomstbestendig verenbestand. Naast de eerdergenoemde onderzoeken, was daarbij de besluitvorming van de provincie van belang (geen financiën voor een overbrugging – c.q. langere instandhouding van het Verenfonds – en dus op korte termijn op zoek naar nieuwe instrumenten) en het besluit van de Stichting Veren Gelderland, met informatie over het laatste jaar waarover uitkeringen uit het fonds mogelijk zullen zijn (2023).

De situatie bij veel veren en met name gemeenten is urgent. Immers, als alleen nog over de exploitatie van 2023 geput kan worden uit het Verenfonds, moeten er op korte termijn oplossingen gevonden worden voor 2024 en volgende jaren. De oevergemeenten zijn aan zet. Bij de 21 veren, waarbij de gemeenten putten uit het Verenfonds, kunnen gemeenten geen beroep meer doen op dat fonds. Het tekort in de exploitatie komt dan geheel voor rekening van de gemeente en/of de exploitant. Over mogelijk maatwerk van de provincie is nog geen duidelijkheid.

De werkgroep heeft een model ontwikkeld, met een achttal knoppen die bepalend zijn voor uitgaven en inkomsten. Dat model kan gebruikt worden door de oevergemeenten om samen met de exploitant van het veer te kijken naar mogelijkheden om inkomsten en uitgaven meer in balans te brengen. Het model is vooraf besproken met een aantal exploitanten, oevergemeenten en de brancheorganisaties van de veren (LVP en Veeon).

Met de stuurgroep is vervolgens een traject afgesproken over het toetsen van het model. Gekozen is voor een selectie van de veren met de grootste tekorten. Het betreft 9 veren, met een jaarlijkse bijdrage van meer dan 15.000 Euro uit het Verenfonds. Dit betreft voor het grootste deel autoveren, waarbij de oevergemeenten tot 80% van het tekort een beroep hebben gedaan op het Verenfonds. De bijdragen uit het Verenfonds variëren van 17.000 tot 430.000 Euro. Daarnaast zijn er twee fiets/voetveren, beide met een bijdrage uit van het Verenfonds rond 40.000 per jaar (dat is 35% van het tekort).

De verwachting is, dat bij de andere veren, met een relatief kleine bijdrage uit het Verenfonds in een overleg tussen beide oevergemeenten en de exploitant – met behulp van het model – tot een oplossing gekomen kan worden.

Het model is begin november 2022 gepresenteerd aan alle negen betrokken oevergemeenten en de exploitanten van de veren. Afgesproken is, om op basis van dit model per veer gesprekken te voeren tussen beide oevergemeenten en veerexploitant. Deze gesprekken zijn in de daaropvolgende

maanden gepland en gevoerd. Over de uitkomsten hiervan meer in het volgende hoofdstuk. We kunnen constateren, dat het model heeft gewerkt en dat de gesprekken hebben geleid tot afspraken tussen de partijen.

Naast de negen piekgebruikers van het Verenfonds, hebben we ook meegedacht met enkele veren, waarover knelpunten werden gemeld. Ook bij deze veren maken we gebruik van het ontwikkelde model, om te kijken hoe gemeenten en exploitant gezamenlijk tot een oplossing kunnen komen.

Iedereen is positief over de veren. Toch wordt er door partijen veelal naar elkaar gewezen, wanneer er ergens problemen ontstaan. Dat geldt voor de exploitanten, maar zeker ook voor de overheden. Gemeenten vinden dat de provincie een oplossing moet zoeken voor financiële tekorten en de provincie vindt dat de regie bij de gemeenten ligt. Exploitanten willen het liefst doorgaan met het Verenfonds, waarbij de overheden voor nieuwe aanvulling van het fonds moeten zorgen. Maar met wijzen naar elkaar komen we niet tot een toekomstbestendig verenbestand.

Met tal van organisaties hebben we gesproken, om te kijken waar en hoe tot toekomstbestendige oplossingen kan worden gekomen. We hebben gesprekken gevoerd met organisaties van exploitanten (brancheorganisaties Veeon en LVP). Met diverse overheden: gemeenten, provincie Gelderland (bestuurlijk, politiek, ambtelijk) en ministerie Infrastructuur en Waterstaat. Ook bij andere provincies hebben we geïnformeerd naar hun rol en inzet. Bij diverse partijen was urgentiegevoel nog onvoldoende aanwezig. In de gesprekken is die urgentie nadrukkelijk op tafel gekomen.

Met tal van organisaties van gebruikers zijn we in gesprek. Het gaat onder meer om de Fietsersbond, ANWB, Vrienden van de veren, wandelnet en Pieterpad. Ook hier is met name de urgentie van een duurzame oplossing voor de veren op tafel gekomen. Diverse organisaties hebben zich verenigd in een coalitie voor de veren. Er is een petitie gestart voor instandhouding van de veren. Eind januari 2023 is een bijeenkomst georganiseerd met politieke partijen, gericht op de verkiezingen van Provinciale Staten van maart 2023. De algemene conclusie was, dat alle politieke partijen zich hebben uitgesproken voor de instandhouding van de veren. Daarbij zijn diverse mogelijkheden verwoord.

Naast contacten met tal van organisaties, is er veel aandacht besteed aan de veren in de media. Vrijwel dagelijks wordt in “De Gelderlander” aandacht besteed aan een veer of de ontwikkeling van de veren. Dat varieert van een exploitant die zijn veer niet kan verkopen, tot de aanpak waar deze werkgroep mee bezig is.

Uitkomsten

We gaan nu eerst in op de werking van het model in de praktijk. Kijken naar de opbrengst van de gesprekken met en over een aantal veren. Vervolgens formuleren we op basis van de ervaringen met deze veren en de vele gesprekken een reeks conclusies en aanbevelingen.

6 MODEL EN KNOPPEN

Inleiding

Van de gemeenten die gebruik maken van het Verenfonds, gaat het bij de meeste fiets/voet-veren om kleine bedragen. Vaak gaat het om veren die alleen in de zomer varen. De verwachting is, dat in de meeste gevallen (al dan niet met behulp van ons model) tot afspraken tussen beide gemeenten en de exploitant gekomen kan worden. Hierom hebben we gekozen voor een nadere studie van de veren met de grootste tekorten, met een bijdrage uit het Verenfonds van €15.000 of meer. Bij deze veren hebben we het model toegepast in overleggen tussen beide gemeenten en de exploitant van het veer.

Bij (7) auto-voet-fiets-veren is een bijdrage van €15.000 uit het Verenfonds 80% van het tekort. Bij de (2) fiets/voet-veren gaat het om een groter tekort (35%).

Op basis van de ontwikkelingen van het Verenfonds Gelderland in de afgelopen jaren is binnen de werkgroep Veren van het VNG een model ontwikkeld op basis waarvan de exploitatie van een veer kan worden geanalyseerd, besproken en beoordeeld.

Dit model kan de bewustwording van betrokken partijen bij de exploitatie van een veer verhogen en bevat een 8-tal knoppen waaraan gedraaid kan worden om onderdelen van de exploitatie in een bepaald jaar (of meerdere jaren) te wijzigen. De knoppen gaan over (beperken van) kosten dan wel (verhogen) van inkomsten.

Bij het gebruik van het model kan worden bezien welke financiële effecten een wijziging van een exploitatieonderdeel betekenen voor de opvolgende jaren. Tevens is het met dit model mogelijk om, op basis van een gesteld financieel doel in de toekomst, te beoordelen aan welke knoppen, of een combinatie van knoppen, gedraaid moet worden om dit doel binnen een reeks van jaren al of niet te kunnen bereiken.

De knoppen zijn respectievelijk:

1. **Brandstofkosten**
   fossiele brandstoffen, elektriciteit, duurzaamheid maatregelen
2. **Onderhoud**
   dagelijks en jaarlijks onderhoud, werf- en inspectiebeurten
3. **Personeelskosten**
   aantal Fte’s, benodigd personeel, arbeidsvoorwaarden, etc.
4. **Kapitaallasten**
   investeringen en renovaties aan het veer, de stoepen, etc.
5. **Algemene kosten**
   overhead, marketing, verzekeringen, opslag, etc.
6. **Dienstregeling**
   kostenbesparing als gevolg van wijzigingen in de dienstregeling
7. **Tarieven**
   inkomsten op basis van kaartverkoop
8. **Bijdragen/subsidie**
   exploitatiebijdragen oevergemeenten, subsidies, etc.

Met dit model als basisinstrument hebben in de afgelopen maanden gesprekken plaatsgevonden met betrokken partijen van een 10-tal veerexploitaties die jaarlijks een bijdrage van minimaal € 15.000, -- van het Verenfonds ontvangen. Bij al deze gesprekken waren de oevergemeenten en exploitanten (inclusief organisaties met meerdere veren) present. In de meeste gevallen was vanuit de gemeenten een ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordiging aanwezig. Daarnaast zijn met diverse andere veerexploitanten en gemeenten in Gelderland contacten c.q. gesprekken geweest, veelal op basis van (vragen over) de invulling en uitwerking van het exploitatiemodel.

Uitwerking

Op basis van de in de inleiding genoemde gesprekken met exploitanten en oevergemeenten kan een aantal constateringen worden gedaan en/of uitspraken worden opgetekend als we spreken over

de knoppen in het exploitatiemodel in relatie met de mogelijkheden die betrokken partijen zien als het gaat om de continuïteit en/of verbetering van de veerexploitatie. In de volgorde van de knoppen uit het model:

1. Brandstofkosten

Op brandstof is het lastig besparen. Kosten voor dieselolie nemen nu, vanwege de energiecrisis, extreem toe. Wellicht dat de prijzen in de toekomst weer wat zakken. Hoge brandstofprijzen zorgen wel voor wat meer klanten. Kostenbesparing op brandstof door minder varen is relatief. Bij minder varen nemen de opbrengsten ook af. Gezamenlijk inkoop van brandstof is vanwege de in gebruik zijnde brandstofvariëteiten moeilijk te realiseren.

Elektrisch varen in de toekomst is zeker gunstig. Zowel qua kosten als m.b.t. duurzaamheid en klimaat. Echter, de kosten gaan hierbij voor de baten, investeringen voor elektrisch varen zijn heel hoog. En het levert geen extra financiële inkomsten op.

Oevergemeenten: Duurzaam varen in de toekomst is zonder meer noodzakelijk. Investeringssubsidies vanuit de overheid zijn waarschijnlijk nodig.

Exploitanten: Zonder bijdragen van de overheid is ombouw naar duurzaam varen van veren niet te realiseren.

2. Onderhoud

Onderhoudskosten van een veer zijn relatief vast. Dagelijks en jaarlijks onderhoud is jaar na jaar min of meer hetzelfde. De wettelijke inspectie van het veer (1 x per 4/5 jaar) levert soms wel extra onvoorziene kosten op. Kosten voor onderhoud zijn lastig te beïnvloeden. In enkele gevallen kunnen investeringen in (betere) apparatuur en machines zorgen voor minder structureel onderhoud.

Oevergemeenten: Geen specifieke opmerkingen over onderhoud aan de veerboot. Onderhoud aan stoepen en toegangswegen is maatwerk.

Exploitanten: De kosten voor onderhoud zijn sterk afhankelijk van de leeftijd van de boot en de machines. Onderhoud aan veerstoepen en toevoerwegen naar het veer door de gemeenten laat in sommige gevallen te wensen over. Evenals aan de aanwezigheid en het onderhoud aan de bewegwijzering.

3. Personeelskosten

De personeelskosten zijn mede afhankelijk van de wijze van varen. Een vrij varend veer heeft over het algemeen meer personeelskosten dan een kabelpont. De salarissen van veerpersoneel kennen een vrij marginale bandbreedte. Veelal is een kapitein en een kaartverkoper nodig. Op basis van een toegangskaarten systematiek kan er bezuinigd worden (digitale kaartverkoop en – toegang).

Oevergemeenten: Besparen op personeel is belangrijk. Invoer van digitale ticketservice is aan te bevelen.

Exploitanten: Besparen op personeel is vanwege wettelijke eisen en veiligheid vrijwel niet te doen. Digitale toegang systemen kunnen een besparing opleveren doch daar zijn wel eerst investeringen voor nodig.

4. Kapitaallasten

Kapitaallasten zijn sterk afhankelijk van de leeftijd van de veerpont en de bijbehorende machines en apparatuur. Kapitaallasten zijn moeilijk te beïnvloeden. Noodzakelijke en/of onvoorziene investeringen (veerpont of veerstoepen) zorgen voor een extra kapitaallast.

Oevergemeenten: Als de veerpont eigendom is van de gemeente dan kan in de jaarlijkse exploitatie gekeken worden naar de boekhoudkundige wijze m.b.t. Kapitaallasten. Rentelasten voor een gemeente zijn in het algemeen lager dan voor een particuliere exploitant.

Exploitanten: Kapitaallasten zijn voor een private onderneming nauwelijks of niet te beïnvloeden.

5. Algemene kosten

Op algemene kosten kan bezuinigd worden doch dat is besparen in de kantlijn. Overhead en verzekeringen zijn “relatief” vaste kosten. Op abonnementen en kantoorkosten kan in een enkel geval worden bespaard maar dit levert slechts marginale voordelen op. Wellicht is het zinvol de verzekeringspremies van de diverse maatschappijen te vergelijken en de contractuele voorwaarden te heroverwegen.

Oevergemeenten: Goed ondernemerschap betekent ook zo laag mogelijke kosten voor een goed product. Dit is aan de ondernemer.

Exploitanten: Marketingkosten zijn reeds marginaal. Marketing en promotie zet (letterlijk) weinig zoden aan de dijk.

6. Dienstregeling

De dienstregeling is maatwerk op basis van het aantal overzettingen, frequentie en verdeling van de overzettingen per dag, week, maand, seizoen en jaar. Aanpassing van de dienstregeling heeft consequenties voor het serviceniveau van de veerdienst en de ervaren kwaliteit van de voorziening.

Weliswaar kan een afschaling van de dienstregeling (minder varen per uur of per dag of in de winterperiode, de weekenden en/of slechts enkel varen in de zomermaanden) leiden tot vermindering van kosten, doch dit heeft tevens gevolgen voor de dienstverlening en het aanbod van klanten. Een optimale afstemming van de in de praktijk genoteerde overzettingen met het daarop aangepaste aanbod van vaartijden kan vanuit het oogpunt van efficiëntie en effectiviteit zeker een kostenbesparing opleveren. Hier is een belangenafweging aan de orde tussen bedrijfseconomische optimalisatie en maatschappelijke belangen, zoals leefbaarheid.

Oevergemeenten: Het goed bijhouden van overzettingen en de bijbehorende categorieën en daar de dienstregeling op aan te passen, is belangrijk. Wellicht is het een overweging om met een autoveer te stoppen en een voet/fietsveer daarvoor in de plaats te laten varen. Of, gezien de belendende (concurrerende) veren, de veerdienst helemaal maar te stoppen.

Exploitanten: De dienstregeling aanpassen is iets wat in overleg tussen gemeente en exploitant moet gebeuren. Soms is het vanuit bedrijfseconomisch perspectief zinvol om een dienstregeling te verschralen maar dat kan voor de leefbaarheid van een gebied of dorp of vanuit toeristisch recreatief perspectief voor de gemeente ongewenst zijn. In dat verband spreken exploitanten uit dat zij een “beter en intensiever” contact met de gemeenten op prijs stellen.
Echter in veel gevallen zal een afschaling van de dienstregeling per dag niet direct leiden naar een sterk verbeterde exploitatie.

7. Tarieven

Een aanpassing van de tarieven is een belangrijk middel (wellicht hét belangrijkste middel) om de exploitatie van een veerdienst te verbeteren (dat is in vrijwel alle gesprekken de conclusie van zowel de oevergemeenten als van de exploitanten). Gezien de marktomstandigheden (hoge actuele inflatie, sterke toename van allerlei kosten, afbouw van het Verenfonds, etc.) acht vrijwel eenieder dit noodzakelijk.

Echter, de wijze waarop een tarievenaanpassing plaats zal vinden (fasering, aantal stappen), de mate van verhoging en voor welke categorieën, is maatwerk en afhankelijk van de specifieke eigenschappen van de veerdienst en de wens van de exploitant én de oevergemeenten.

Oevergemeenten: De tarieven van de overzettingen zijn over het algemeen aan de exploitant. Echter de veertarieven van fiets/voetverkeer (met name voor scholieren en/of inwoners) dienen beperkt of niet te worden verhoogd. Veren zijn heel belangrijk voor de wandel- en fietsnetwerken. Recreanten en toeristen kunnen en willen waarschijnlijk wel (behoorlijk) meer betalen dan nu het geval is (die betalen ook voor de beleving en kennen een lage prijselasticiteit).

De meeste veren hebben onmiskenbaar een meervoudig maatschappelijk belang en zijn vaak ook van (grote) betekenis voor de mobiliteit binnen en buiten de gemeente. Tarieven verhogen is weliswaar onontkoombaar maar moet wel geschieden met in acht neming van dit maatschappelijk belang. Veerdiensten die weinig toevoegen aan het maatschappelijk belang kunnen in een enkel geval worden gestaakt of worden getransformeerd van een autoveer naar een fiets/voetveer of van een heel jaar varend veer naar een seizoen veer.

Exploitanten: Prijselasticiteit per categorie overzetting is van groot belang. Dit is een kwestie van “trial and error”. De verhoging van de tarieven kan niet in 1x en is mede afhankelijk van de alternatieven voor klanten in de (directe) omgeving, de omrijdkilometers die minimaal gelden en de aanpassingen van de tarieven per categorie van collega-veerdiensten (in ogenschouw nemen dat de argumenten voor omrijden bij klanten vaak niet reëel zijn). Daarnaast is een goede communicatie naar gebruikers en potentiële klanten vanuit de gemeenten, de brancheverenigingen en de veerdienst zelf, noodzakelijk.

Voor het vaststellen van de tarieven is van belang welke alternatieven er nu en in de toekomst zijn (bruggen, onderhoud en uitbreiding van het wegenetwerk, toename autoverkeer, etc.).

Echter er dient ook rekening te worden gehouden met het feit dat de tarieven niet “zomaar” tot een veel hoger niveau dan nu kunnen worden verhoogd. Een 100% kostendekking van de veerdienst op basis van slechts enkel het verhogen van de tarieven is een utopie.

8. Bijdragen/subsidie

Oevergemeenten zijn in de meeste gevallen bereid om een bijdrage te verstrekken aan een veer- exploitatie. De hoogte van de jaarlijkse bijdrage en de wijze waarop een dergelijke bijdrage wordt verstrekt is niet standaard of een vanzelfsprekendheid. Een en ander is afhankelijk van het belang en de behoefte van het veer en de wijze waarop een jaarlijkse bijdrage kan worden verantwoord naar het gemeentebestuur. Gemeenten en exploitanten geven aan dat er hier zeker ook een taak ligt voor de andere overheden (provincie, het Rijk) maar realiseren zich ook dat dit, met uitzondering van fiets- en wandel netwerken en/of nog te bepalen maatwerk, waarschijnlijk een kwestie van een lange adem zal zijn.

Oevergemeenten: Oevergemeenten geven aan dat zij over het algemeen bereid zijn een bijdrage te verstrekken als helder kan worden aangetoond dat de veerexploitatie goed is geanalyseerd en geoptimaliseerd en de veerdienst zonder bijdrage geen bestaansrecht heeft. Echter de hoogte van de bijdrage is niet tot aan het oneindige en zal in de meeste gevallen niet zonder discussie in de gemeenteraad worden vastgesteld. Een concrete motivatie voor een bijdrage is zonder meer noodzakelijk. In een enkel geval kan een bestuurlijke discussie wellicht leiden naar een aanpassing van de veerdienst (van auto- naar fiets/voetveer of van hele jaar varend veer naar een seizoen veer) of in een uiterst geval naar een stopzetting van de veerexploitatie (bij het niet of beperkt verlenen van een gemeentelijke bijdrage).

De twee Oevergemeenten van een veerdienst gaan met elkaar in gesprek over de onderlinge verdeling c.q. verhouding van de bijdrage. Een en ander op basis van belang en gewenste dienstverlening.

Enkele oevergemeenten geven tevens aan dat er bij het eventueel verstrekken van een bijdrage een verschil bestaat tussen investerings- en uitvoeringskosten. Indien het om duurzaamheidsinvesteringen gaat is er volgens de gemeenten in de toekomst wellicht een rol weggelegd voor de provincie of voor het Rijk.

Gemeenten zijn erg benieuwd naar het toegezegde “maatwerk” van de provincie. Op basis daarvan kan worden geanticipeerd.

Exploitanten: Vrijwel alle veerexploitanten die nu een bijdrage van een of beide oevergemeenten ontvangen geven aan dat de veerexploitatie voor de toekomst slechts mogelijk zal blijven als de oevergemeenten bij de stopzetting van het Verenfonds in de toekomst een bijdrage zullen blijven verstrekken. Exploitanten zijn daarbij wel bereid om een optimalisatie van de exploitatie door te voeren (tarieven, dienstregeling, zoveel mogelijk beperken van kosten, etc.).
Het beloofde maatwerk vanuit de provincie moet zo spoedig mogelijk concreet worden. Zonder bijdragen van de overheid is ombouw naar duurzaam varen van veren volgens veerexploitanten niet te realiseren.

N.B.

Op verzoek van gedeputeerde Helga Witjes, voegen we hierbij onderstaande tekst toe:

“In de werkgroep is met de provincie gesproken over de inhoud van het maatwerk voor fietsverkeer, maar ook over de wijze waarop dat praktisch handen en voeten kan worden gegeven. Op 26 januari 2023 is er een gesprek geweest met gedeputeerde Witjes. Hierin heeft zij aangegeven dat de provincie het belangrijk vindt dat er in de vormgeving van het maatwerk een prikkel moet zijn om tot een verbetering te komen. In het maatwerk wordt gekeken naar het belang van fietsers (hoofdfietsnetwerk). De insteek is nu dat het een regeling voor een te bepalen periode moet zijn op basis van gelijke inbreng van gemeente en provincie, waarbij de bijdrage zich afbouwt en de veerverbinding zoveel mogelijk zelfstandig moet kunnen draaien. Het maatwerk zal dan ook voor een bepaalde periode worden afgesproken, zodat niet ieder jaar opnieuw afspraken hoeven te worden gemaakt over de ondersteuning.

Daarnaast kijkt de provincie naar mogelijke ondersteuning bij het verduurzamen van de veerponten. Wij oriënteren ons hierbij onder andere op de provincie Zuid-Holland, die een verduurzamingslening onder gunstige voorwaarden kent (revolverend fonds). Daarmee is het voor veren makkelijker om te verduurzamen en komen de financiële middelen uiteindelijk ook terug. Besluitvorming hierover is aan de nieuwe staten.”

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Op basis van de eerder vermelde onderzoeken, gesprekken met tal van organisaties, politieke debatten en de ervaringen met het model hebben we een reeks conclusies geformuleerd. Deze zijn gepresenteerd in een bijeenkomst (1 februari 2023) waarbij alle oevergemeenten waren uitgenodigd. De deelnemers konden zich vinden in de onderstaande conclusies en aanbevelingen. Uiteraard is het aan de verantwoordelijken van de betreffende organisaties en overheden om hier besluiten over te nemen. Met name waar het gaat over de inzet van gemeenten en provincie bij exploitatietekorten is het van belang, dat er in de loop van dit jaar (2023) duidelijke besluiten worden genomen. Immers per exploitatiejaar 2024 kan geen beroep meer gedaan worden op het Verenfonds. In het volgende hoofdstuk werken we dat uit naar aanbevelingen voor de verschillende actoren.

1. **Door-ontwikkelen**
   Het is duidelijk dat het Verenfonds stopt. Alleen over 2023 kunnen gemeenten nog verzoeken indienen. Daarna niet meer. Gemeenten en exploitanten moeten op korte termijn afspraken maken over 2024 en de jaren er na. Dat kan door gebruik te maken van het model wat ontwikkeld is. Het model is getest bij de veren met de grootste tekorten en werkt in de praktijk. Er wordt vooral aan de knoppen gedraaid die gaan over de tarieven, dienstverlening en bijdrage van de overheid (gemeente en provincie). In veel gevallen gaan de tarieven omhoog. Aangezien de meeste gemeenten geen gebruik maken van het Verenfonds, zijn nog niet alle knelpunten voldoende in beeld. Het merendeel van de oevergemeenten is zich nu wel voldoende bewust van de situatie met betrekking tot de veren.

2. **Model blijven benutten en uitbouwen**
   Het model met de knoppen werkt en kan voor alle veren gebruikt worden. Daarbij is inzet nodig van beide oevergemeenten en de exploitant van het veer. De exploitant moet daarvoor de gegevens op tafel leggen: inkomsten, uitgaven en aantallen reizigers. Het is van belang om tenminste eenmaal per jaar een gesprek te organiseren tussen de beide oevergemeenten en de exploitant(en). Aan de hand van het model wordt de stand van zaken besproken. Tevens maken oevergemeenten en exploitant afspraken voor de langere termijn. De regie ligt hiervoor bij de oevergemeenten.

3. **Meeste veren lossen het met de gemeente op**
   De meeste exploitanten kunnen de kosten en baten goed in evenwicht brengen. Ook nu maken de meeste gemeenten geen gebruik van het Verenfonds. Diverse veren krijgen wel ondersteuning van gemeenten, zonder dat de gemeente een beroep doet op het Verenfonds. Ook in de toekomst, zonder Verenfonds, zullen de meeste veren de exploitatie rond krijgen. Diverse veren hebben daarbij wel ondersteuning van de gemeente nodig, voor kortere of langere termijn. Bij grote tekorten moet ook de provincie bijspringen.

4. **Bijdrage overheden**
   Bij enkele veren met een groot exploitatietekort moet ook de provincie bijspringen. De provincie kan dit in 2023 uitwerken, waardoor vanaf 2024 gebruik gemaakt kan worden van de regeling. Uitgangspunt daarbij is, dat bij een tekort boven een (nog vast te stellen bedrag) gemeente en provincie samen zorgen voor dekking, ieder voor 50%. Daarbij worden gezamenlijk afspraken gemaakt, onder meer gericht op de afbouw van de overheidsbijdrage. Bij kleinere tekorten zorgen beide gemeenten voor dekking. Dit onder meer om te voorkomen dat afspraken met te veel partijen over kleine bedragen moeten worden gemaakt. De kosten van administratie zouden daarmee hoger kunnen komen dan het tekort.

5. **Revolverend fonds**
   De provincie kan een revolverend fonds in het leven roepen. Uit het fonds kunnen leningen verstrekt worden voor investeringen in veerponten. Het gaat dan met name om investeringen in innovatie, duurzaamheid en vervanging van veren. Aangezien een groot aantal schepen op leeftijd is en innovatie

noodzakelijk is om op langere termijn in de vaart te kunnen blijven, kan dit fonds ingezet worden. Het gaat nadrukkelijk niet om bijdragen in de exploitatie. Aangezien het om leningen gaat, blijft het fonds beschikbaar op langere termijn. Aflossing en rente kunnen opnieuw geïnvesteerd worden.

6. **Actieve rol provincie**
   De gemeenten hebben een regierol waar het gaat om te komen tot afspraken per veer. Daarbij kunnen ze gebruik maken van het model. De provincie kan samen met de regio's voor instandhouding en ontwikkeling van het model zorgen. Jaarlijks moet daarvoor door de provincie een bijeenkomst met alle oevergemeenten en exploitanten belegd worden. Er wordt dan samen met exploitanten, brancheorganisaties, gebruikersorganisaties en gemeenten gesproken over de ontwikkelingen met betrekking tot de veren in Gelderland. Deze informatie-uitwisseling is nodig, om tijdig de ontwikkeling van de veren te kunnen beoordelen, met name na de afronding van het Verenfonds.

7. **Tarieven omhoog, zorg voor dagelijkse gebruikers**
   In de overeenkomst tussen gemeenten en exploitanten worden afspraken gemaakt over een stapsgewijze verhoging van de tarieven, om tot een betere balans tussen kosten en baten te komen. Daarbij worden tevens afspraken gemaakt over betaalbare abonnementen voor veelgebruikers (zoals scholieren en forenzen).

8. **Samenwerking exploitanten**
   De samenwerking tussen exploitanten is onderdeel van oplossingen voor de langere termijn. Brancheorganisaties hebben meegedacht aan de ontwikkeling van het model. Ook in de toekomst werken ze mee aan de doorontwikkeling daarvan. Waar mogelijk wordt nagedacht over uitwisseling van kennis of het zoeken van voordelen door gezamenlijke inkoop. De brancheorganisaties werken mee een de organisatie van een jaarlijkse bijeenkomst met provincie en gemeenten.

9. **Gemeenten zorgen voor goede infrastructuur**
   De gemeenten zorgen – samen met de exploitant – voor de weg naar het veer, veerstoep en aankleding. Het gaat dan onder meer over fietsenstalling, zitbankjes of schuilgelegenheid bij regen. Overheden zorgen voor een goede bewegwijzering. De gemeente pakt hierbij de regie.
   Waar nodig zoekt de gemeente samenwerking met Rijkswaterstaat om het water bevaarbaar te houden en de veerstoep bereikbaar. Aangezien dit knelpunt zich bij meerdere veren voordoet zorgt VNG Gelderland voor afspraken met Rijkswaterstaat.

10. **Maatschappelijk belang**
    Bijdragen aan de instandhouding van de veren dienen een maatschappelijk belang. Het gaat dan met name om (duurzame) mobiliteit, instandhouding van routenetwerken (wandelen en fietsen), recreatie en toerisme, duurzaamheid en (wellicht als belangrijkste) de leefbaarheid van het platteland in het Rivierengebied. Enkele veren in het Rivierengebied zijn - ondanks een relatief klein gebruik - van groot belang voor de leefbaarheid van het gebied. Het beperken van de diensten van deze veren, in combinatie met onaanvaardbaar grote omrijdroutes kan tot isolatie van het achterland leiden. De diversiteit van de veerverbindingen is dermate groot, dat het niet eenvoudig naar één maatschappelijk thema ingedeeld kan worden. Door bijvoorbeeld alleen te kijken naar het exploitatietekort bij veren die onderdeel uitmaken van het fietsnetwerk, wordt voorbijgegaan aan andere maatschappelijke belangen, zoals een leefbaar rivierengebied.

8 VOORSTELLEN

Bovenstaande leidt tot de onderstaande voorstellen en adviezen aan gebruikers, exploitanten, gemeenten, provincie en stichting veren Gelderland. Het is aan iedere betrokkene om op basis hiervan besluiten te nemen. Waar nodig in overleg met andere betrokkenen.

De basis voor een toekomstbestendig verenbestand ligt in een goede samenwerking tussen overheden, betrokken partijen en belanghebbenden. Het is van belang, dat niet naar elkaar gewezen wordt, maar samen aan perspectief voor de veren gewerkt wordt.

Gebruikers

- De gebruikers van de veren gaan meer betalen. Daarvoor krijgen ze meer zekerheid, dat de meeste veren in de vaart kunnen blijven.
- Organisaties van de gebruikers van de veren worden betrokken bij jaarlijkse bijeenkomst in Gelderland en geïnformeerd over besluitvorming op basis van deze adviezen.
- Met organisaties wordt gesproken over optimale informatie voor (potentiële) gebruikers.
- Diverse belanghebbenden bij de veren (zoals horecaondernemers, BenB's langs wandel/ fietsroutes, werkgevers, etc.) kunnen betrokken worden bij de exploitatie van de veren en daar een (financieel) aandeel in leveren.

Exploitanten

- Per veer werken exploitanten samen met de oevergemeenten aan afspraken, voor korte en langere termijn. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het model.
- Exploitanten zijn bereid hun bedrijfsgegevens te delen met oevergemeenten bij de inzet van het model en het vastleggen van afspraken.
- De exploitanten werken beter samen in brancheorganisaties.
- Er wordt meegewerkt aan inzet en doorontwikkeling van het model.
- De branche werkt mee aan een jaarlijkse bijeenkomst met gemeenten en provincie
- Waar mogelijk wordt gezocht naar het delen van kennis en mogelijkheden van gezamenlijke inkoop

Oevergemeenten

- Oevergemeenten hebben de regie bij het maken van afspraken per veer en de inzet van het model: er wordt per veer tenminste eenmaal per jaar een overleg gepland tussen de beide oevergemeenten en de exploitant van het veer
- Met de inzet van het model worden afspraken gemaakt over inkomsten en uitgaven per veer, inclusief de hoogte van de tarieven en een exploitatiesubsidie van de gemeente
- Bij een exploitatietekort groter dan € 50.000, wordt (op basis van de vooraf vast te stellen voorwaarden) 50% door de beide gemeenten betaald en 50% door de provincie.
- In de afspraken over de tarieven worden betaalbare abonnementen mogelijk gemaakt, indien nodig met een bijdrage van de gemeente.
- De gemeenten zorgen – samen met de exploitant – voor de weg naar het veer, goede bewegwijzering, veerstoep en aankleding.
- Gemeenten en provincie stemmen af met Rijkswaterstaat over de bevaarbaarheid van het water en bereikbaarheid van de veerstoep. Er wordt overlegd over het baggeren, waar dat nodig is.

Provincie

- De actieve rol van de provincie wordt ingevuld, door jaarlijks een bijeenkomst over de veren te organiseren, met oevergemeenten en exploitanten. Provincie zorgt samen met de bracheorganisaties van exploitanten voor instandhouding en doorontwikkeling van het model. Provincie zorgt voor een goede informatie-uitwisseling om jaarlijks de ontwikkeling van de veren te volgen.
- De provincie ontwikkelt een revolverend fonds, waaruit leningen beschikbaar gesteld kunnen worden ten behoeve van investeringen voor innovatie, vervanging en duurzaamheid voor veren. Exploitanten zorgen voor aflossing en rente, waardoor het fonds beschikbaar blijft voor nieuwe investeringen. Dit fonds heeft geen directe invloed op de exploitatie.
- Indien bij het hanteren van het model een (door

betrokken partijen onderkent) tekort ontstaat waarbij de gemeenten meer dan €50.000 bijdragen in de exploitatie, draagt de provincie voor 50% bij aan dit tekort. Voorwaarde is wel, dat er gezamenlijk meerjarige afspraken worden gemaakt, gericht op afbouw van het jaarlijkse tekort. De provincie spant zich in, om - in overleg met de buurprovincies – tot een zelfde regeling te komen, voor al die gevallen waar een oevergemeente in een andere provincie ligt.

Stichting Veren Gelderland

- De Stichting zorgt voor uitkeringen uit het Verenfonds aan gemeenten, conform de afspraken in het stichtingsbestuur van oktober 2022.
- Het stichtingsbestuur neemt besluiten over beëindiging van de stichting en afronding van het Verenfonds.

9 VERVOLG

Nadat de stuurgroep heeft ingestemd met de verspreiding van deze rapportage, inclusief de adviezen voor de diverse betrokken organisaties, kan de werkgroep verder aan de slag met de uitwerking van de diverse onderdelen.

Voor een verdere uitwerking is afstemming en besluitvorming door diverse organisaties noodzakelijk. Deze rapportage zal worden toegestuurd naar de diverse betrokkenen, met het verzoek om op korte termijn te reageren op de voorstellen, zoals ze hier met name voor de betrokken organisatie zijn gedaan. Aan allen wordt tevens gevraagd aan te geven op welke termijn besluitvorming kan plaats vinden. Voor de termijnen is het van belang, dat het Verenfonds in 2024 leeg is. Dat vraagt om besluitvorming in de loop van dit jaar (2023).

We streven naar besluitvorming voor de zomer van 2023. Daarna zal de werkgroep opgeheven worden.

10 BIJLAGE

Samenstelling Stuurgroep:

Loes van der Meijs, voorzitter (namens VNG Gelderland, burgemeester Doesburg)
Gea Hofstede, wethouder Rheden
Eric Jan de Haan, wethouder Lochem
Ans Mol, wethouder West Maas en Waal (tevens lid van bestuur Stichting Veren Gelderland)
Frank Groen, wethouder Tiel (tevens lid van bestuur Stichting Veren Gelderland)
Stefan van Someren, wethouder Neder-Betuwe (tevens portefeuillehouder Rivierenland)
Adviseurs: Leo Bezemer en Jan Wijnia

Samenstelling werkgroep

Jan Wijnia, voorzitter (Programmaregisseur toekomstbestendige veren)
Leo Bezemer, VNG Gelderland
Perry Ceelen, Regio Rivierenland
Arie van der Staaij, gemeente Neder-Betuwe
Rolf Kloosterman, provincie Gelderland
John Hendriks, externe deskundige
Jan Fijan, provincie Gelderland (Stichting Veren Gelderland)

uit@waarde

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

AAN:
De gemeenteraden en colleges van de 18 deelnemende gemeenten

Datum : 17 maart 2023
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 2023-GMDB-17
Contactpersoon : H. van den Berg
Telefoonnummer : [redacted]

Onderwerp: financiële en algemene uitgangspunten begroting 2024

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding
Deze (kader-)brief vindt zijn basis in het Spoorboekje P&C-cyclus 2022-2023 (september 2022). Wij informeren u over beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor de begroting 2024 e.v. van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De conceptbegroting 2024 wordt in de tweede helft van april aan de 18 gemeenten aangeboden. Wij vragen de colleges en gemeenteraden kennis te nemen van deze brief. De informatie uit de brief kunt u betrekken bij het opstellen van uw eigen meerjarenprogramma-begroting.

Vertrekpunt
In de vergadering van 6 juli 2022 heeft het algemeen bestuur de regionale agenda 2023-2024 en bijbehorende begroting 2023-2026 vastgesteld. De begroting is opgebouwd uit de 5 integrale opgaven en het regiobureau. In de 18 gemeenten heeft in de zomer van 2022 besluitvorming plaatsgevonden over het intekenen op de vijf opgaven. De uiteindelijke deelname aan de 5 opgaven door de gemeenten is in lijn met hetgeen waarmee in de begroting 2023-2026 rekening is gehouden.

De volgende inwonerbijdragen per opgaven zijn opgenomen in de regionale agenda 2023-2024 en daarmee in de begroting 2023-2026:

	Regiobureau	Verbonden regio	Productieve regio	Circulaire regio	Ontspannen regio	Groene groeiregio	Totaal
2023	€ 2,57	€ 1,49	€ 0,94	€ 0,91	€ 0,62	€ 0,94	€ 7,49
2024	€ 2,62	€ 1,50	€ 0,97	€ 0,94	€ 0,64	€ 0,96	€ 7,62

Met de periode van twee jaar voor de regionale agenda is tegemoetgekomen aan de breed gedragen wens vanuit veel gemeenteraden. Dit betekent dat de inzet door de Groene Metropoolregio op de 5 opgaven voor 2024 vastligt. Wanneer actuele ontwikkelingen het wenselijk of noodzakelijk maken aanpassingen voor te stellen in de agenda voor 2024, dan worden deze in de conceptbegroting 2024-2027 expliciet opgenomen. Deze voorstellen worden dan aangedragen door het bestuurlijk platform van de betreffende opgave, op voorstel van de bestuurlijk opdrachtgever. Eventuele wijzigingen bij het regiobureau worden eveneens in de begroting toegelicht. De uiteindelijke afweging geschiedt, conform de gemeenschappelijk regeling, door het algemeen bestuur.

Uitgangspunten

Voor het opstellen van de begroting 2024 e.v. hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. de begroting 2024-2027 heeft als uitgangspunt de activiteiten die zijn vastgelegd in de regionale agenda 2023-2024 en de gesloten opgavenovereenkomsten met de gemeenten;
2. het bedrijfsplan en de vastgestelde financiële verordeningen;
3. het spoorboekje P&C-cyclus 2022-2023;
4. de Groene Metropoolregio hanteert de indexeringsmethodiek zoals die is opgesteld door de adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen en vastgelegd in de Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN);
5. de inwonerbijdrage is uitgesplitst per 5 opgaven en voor het regiobureau;
6. hoogte algemene reserve is conform de gemeenschappelijke regeling maximaal € 100.000,00;
7. de bijdrage aan The Economic Board is voor 2024 ongewijzigd ten opzichte van 2023 (€ 1,00 per inwoner door 15 gemeenten);
8. de loon- en prijsontwikkelingen leiden tot een verhoging van de inwonerbijdrage voor 2024.

Ontwikkelingen

- **Inflatie**
  Sinds de inval van Rusland in Oekraïne heeft Nederland te maken met een hoge inflatie. Effecten hiervan zijn een forse stijging van de loonkosten en prijzen. Op basis van de BRN-methodiek is de index 2024 berekend en deze komt uit op 7,3%. In de begroting 2024 zoals opgenomen in de regionale agenda 2023-2024 werd nog uitgegaan van 2,7%. In de lijn van eerdere uitspraken van het algemeen bestuur zijn wij van plan het verschil (4,6%) in de begroting van 2024 te verdisconteren. Uit een eerste globale berekening komt de totale inwonersbijdrage a.g.v. de indexering net onder de € 8,- uit.

- **Arbeidsmarkt**
  Het is een inmiddels genoegzaam bekend dat er krapte is op de arbeidsmarkt. Gemeenten ervaren dit en daarmee de GMR ook. De regionale samenwerking is een netwerkorganisatie waarbij één van de uitgangspunten is dat medewerkers van de 18 samenwerkende gemeenten actief, veelal in deeltijd, een bijdrage leveren aan de 5 opgaven en de speerpunten binnen deze opgaven. De personele krapte bij de gemeenten maakt dat de Groene Metropoolregio steeds vaker genoodzaakt wordt externen in te huren. Dit heeft naast een prijseffect ook consequenties voor (de versteviging) van het regionale netwerk. Voor de Netwerkdirectie is dit een actueel gespreksthema.

- **Regiodeal**
  De regering heeft besloten voor de Regio Deal 4e tranche 15 miljoen te reserveren voor de Groene Metropoolregio. In het 2e kwartaal 2023 vindt de matchmakingsfase plaats waarna de ondertekening van het convenant in de zomer is voorzien. De effecten van de Regio Deal voor de organisatie van de Groene Metropoolregio, zowel in organisatorisch, juridisch, personeel en financieel opzicht, worden in de eerste helft van 2023 in beeld gebracht. De effecten voor 2024 en verder zijn op dit moment niet te duiden.

- **Provincie Gelderland**
  De provincie Gelderland is bij de versterking van de regionale samenwerking in onze regio een belangrijke partner gebleken. Samen is gewerkt aan een regionale visie en regionale agenda 2022 en 2023-2024. In 2022 sloten de Groene Metropoolregio, The Economic Board en de provincie een bestuursakkoord om de bestaande samenwerking te bestendigen en is een investeringsagenda opgesteld.

In 2022 heeft de provincie Gelderland een heroriëntatie uitgevoerd op haar provinciale rol en begroting. Hierdoor is afgelopen jaar weinig financiële partnerschap van de provincie ervaren.

De provinciale verkiezingen leiden tot een nieuwe samenstelling van de staten en een nieuw college van GS. Onze inspanningen zijn en blijven erop gericht om de gezamenlijke onderschreven ambities tot uitvoering te brengen met passende en toereikende (financiële) steun van onze provinciale partner.

- **RES (Regionale Energie Strategie)**
  Met ingang van 2023 heeft het Rijk een jaarlijkse bijdrage van € 500.000 structureel toegekend tot 2030. Om de ambities en afspraken uit de RES 1.0 uit te voeren en in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen is een bedrag van ongeveer 5 ton jaarlijks nodig, boven op de rijksbijdrage.
  In het Bestuurlijk Platform Circulaire Regio is aangegeven dat hiervoor draagvlak is. Gemeenten beschikken nu over een stevig gegroeid budget voor klimaataanpak. Voor de regiogemeenten gezamenlijk ca. 13 miljoen. De verdere onderbouwing wordt nu uitgewerkt in het Uitvoeringsplan RES 2023 -2030. Financieel betekent dit dat de gevraagde inwonerbijdrage voor de Opgave Circulaire Regio met ingang van 2024 met € 0,65 - € 0,70 toeneemt ten behoeve van RES-taken. Dekking kunnen gemeenten financieren uit de "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)". Dit voorstel zal via het Bestuurlijk Platform Circulaire Regio aan het DB en AB worden voorgelegd.

- **Regiobureau**
  Door de meerjarige financiering op basis van de regionale agenda 2023-2024 zijn per 1 januari 2023 een aantal medewerkers die direct betrokken zijn bij de 5 opgaven (opgavemanagers en procesondersteuners) in dienst getreden van de regio. Ook is de bestaande communicatiecapaciteit werkzaam bij/voor de opgaven geconcentreerd in het regiobureau. De verwachting is dat de omvang van de formatie van het regiobureau in 2024 geen wijzigingen zal ondergaan.

- **Woondeal**
  De financiering van de activiteiten voor de versnellingsopgave/ Woondeal staat onder druk omdat onduidelijkheid bestaat over procesgelden Woondeal. Deze worden, naast de inwonersbijdrage voor de inhuur speerpunt coördinatoren, grotendeels gefinancierd door rijks en provinciale bijdragen, de zogenaamde procesgelden. De gelden die vanuit BZK voor de Woondeals beschikbaar worden gesteld (die nu over het hele land zijn opgesteld) lijken uit te komen op jaarlijks ca. 80.000. Dit is een stuk minder dan de jaarlijkse besteding van 3 à 4 ton. Deze gelden worden via de provincies verdeeld, waarbij de provincies dit bedrag eventueel aanvullen afhankelijk van de ambities en begroting. Zekerheid over de aanvulling is er vanwege de provinciale verkiezingen allerminst.

  Op dit moment lopen gesprekken over de hoogte van deze (proces)gelden met de partners. Mogelijk dat dit leidt tot verhoging van de bijdrage, maar op dit moment is hierover nog geen duidelijkheid. Als er niet meer procesgeld Woondeal komt zal sterk geprioriteerd moeten worden in de ambities.

- **Regionaal programma werklocaties (RPW)**
  Het RPW is een verplicht onderdeel voor alle gemeenten onafhankelijk van deelname aan de opgave Productieve regio. Standaard is hiervoor €130.000 begroot.
  Met Economie van de Toekomst, onze economische visie voor de lange(re) termijn, kiezen we een koers die meer bijdraagt aan onze maatschappelijke opgaven (zoals ruimte voor circulaire economie, meer focus op verdichting en herstructurering, afspraken over campusontwikkeling).

Hiervoor is meer onderzoek nodig. Daarnaast landt een deel van de vraag vanuit Bruisende Binnensteden, Krachtige Kernen (Ontspannen regio) bij het RPW. De kosten voor het RPW gaan daarmee eenmalig met € 100.000 omhoog. Deze stijging wordt deels opgevangen door een bijdrage van de provincie en deels zal de Groene Metropoolregio dit vanuit haar eigen middelen financieren. De geschetste extra inzet heeft geen gevolgen voor de inwonersbijdrage 2024.

- **Gemeente Montferland**
  Op 19 januari 2023 heeft de gemeenteraad van Montferland een richtinggevend besluit genomen over de toekomstige regionale samenwerking van Montferland. De definitieve keuze staat gepland op 5 oktober 2023. Wanneer de keuze inderdaad valt voor de Regio Achterhoek dan leidt dit tot een proces van uittreding conform de daarvoor geldende regels. Gelet op de gesloten opgaveovereenkomsten heeft dit evenwel voor 2024 geen directe (financiële) consequenties voor de drie opgaven waaraan Montferland deelneemt.

Proces begroting 2024-2027

In eerdergenoemd Spoorboekje is het begrotingsproces uiteengezet. Hieronder in grote lijnen de stappen die gezet worden:

- 19 april 2023 Vaststellen conceptbegroting 2024-2027 door het algemeen bestuur
  Zienswijzeperiode gemeenteraden loopt tot 30 juli 2023
- 22 mei 2023 regioagendacommissie
- 6 september 2023 Vaststellen begroting 2024-2027 door het algemeen bestuur

Slot

Met deze brief hebben wij getracht u een beeld te geven van actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de op te stellen begroting voor 2024 e.v. Wij hopen dat deze brief in een behoefte voorziet. Mocht de brief aanleiding geven tot vragen dan kunt u contact opnemen met Henk van den Berg.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
Secretaris

Kopie:
- regiocoördinatoren

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-019

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	7 maart 2023
Zaaknummer	Z/23/440980 /ADV/23/1146224
Onderwerp	Aanpassingen inrichting voorterrein Turmac Cultuur Fabriek
Portefeuillehouder	T. Albers

Contactpersoon	E. Jacobs
E-mail	e.jacobs@zevenaar.nl
Telefoon	0316-595111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Wij hebben eind 2021 het voorterrein van de Turmac Cultuurfabriek heringericht. Met de herinrichting willen we een uitnodigende en duurzame plek creëren. Er is gekozen om het gebied autoluw in de vorm van Shared Space in te richten zonder parkeervoorzieningen, met uitzondering van enkele gehandicaptenparkeerplaatsen De praktijk is anders. Het vaak in- en uitrijden van auto's van bezoekers en bevoorradingsvoertuigen doet afbreuk aan de oorspronkelijke opzet van het terrein. Het leidt ook tot schades aan de openbare ruimte. Zoals toegezegd informeren wij u over de uitgevoerde aanpassingen en nog uit te voeren aanvullende maatregelen om de ervaren overlast te voorkomen.

Kernboodschap
Op het voorterrein van de Turmac Cultuur Fabriek vinden ongewenste verkeersbewegingen plaats die overlast veroorzaken voor voetgangers en schade aanbrengen aan de openbare ruimte. Om deze overlast tegen te gaan hebben wij enkele aanpassingen uitgevoerd om het parkeren te ontmoedigen. Daarnaast gaan wij verharding aanbrengen en delen van de weg afsluiten. Ook gaan we regulier handhaven.

Context
- ☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

Oorspronkelijke uitgangspunten

De opzet van het ontwerp van het voorterrein was om een aantrekkelijke, autoluwe en duurzaam plek te creëren waarbij mens en natuur in balans zijn. Uitgangspunten voor het ontwerp:
- gebruik van duurzame en circulaire materialen;
- hemelwater zoveel mogelijk in de openbare ruimte infiltreren
- een groen voorterrein zonder parkeerplaatsen met uitzondering parkeervoorzieningen voor gehandicapten;
- laden en lossen gebeurt aan de achterzijde van het complex van de Turmac Cultuur Fabriek.

Ervaren knelpunten met analyse

Er vinden teveel autobewegingen plaats op het voorterrein. Bezoekers komen met de auto om te voorkomen dat ze parkeergelden moeten betalen of om dicht bij de bestemming te parkeren. De looproute van en naar het gratis parkeerterrein is voor met name ouderen een (te) grote afstand. Vaak komen inwoners gemiddeld één keer per jaar naar het gemeentehuis om een paspoort of andere producten van de gemeente op te halen. Of ze brengen een kort bezoek aan de gemeente en de organisaties in het TCF gebouw. Denk hierbij aan het ophalen van plastic huisvuilzakken en het terugbrengen van boeken bij de bibliotheek. Voor zo'n kort bezoek parkeert men niet snel ergens anders.

Het bevoorraden gebeurt in de praktijk aan de voorkant, omdat dit ook via navigatiesystemen wordt aangegeven als adres. Bovendien zijn de meeste functies binnen het complex aan de voorzijde van het gemeentehuis gevestigd. Men vindt het handiger om aan de voorzijde te bevoorraden, dan hoeft men binnen en buiten het complex minder te lopen. Er geldt nu alleen een parkeerverbod voor het voorterrein. Dit betekent dat laden en lossen en het afzetten van personen is toegestaan.

Er is een natuurlijke halfverharding toegepast dat conform de uitgangspunten voor het terrein duurzaam en waterdoorlatend is. Het materiaal is niet bestand tegen de hoge verkeersintensiteit, en het draaien en keren van (zware) voertuigen. Hierdoor ontstaan kuilen en gaten in de verharding.

Reeds uitgevoerde maatregelen

Om de overlastsituatie van voertuigen op het terrein te beperken hebben wij inmiddels enkele aanpassingen in het oorspronkelijke ontwerp uitgevoerd. Het gaat hierbij om de volgende maatregelen:
- het aanbrengen van nieuwe plantvakken voor het complex om het parkeren voor het gebouw te voorkomen;
- het aanbrengen van hogere beplanting op de plantvakken aan de zijde van de personeelsingang van het gemeentehuis om te voorkomen dat deze vakken worden overreden door gemotoriseerd verkeer.

Daarnaast hebben wij cortenstalen bakken om de bomen ter hoogte van de Kerkstraat aangebracht.
Bij de realisatie van het plein en de Kerkstraat zijn nieuwe hoogtes uitgezet. Daarbij zijn de wortelaanzetten van de bomen aan de Kerkstraat vrij komen te liggen. In het oorspronkelijke plan kon het hoogteverschil niet worden opgevangen. We hebben gezocht naar een nette oplossing door om de bomen bakken van cortenstaal te plaatsen en deze op te vullen met lava en af te werken met Padvast halfverharding. Tussen de bakken zijn stallingsvoorzieningen voor fietsers geplaatst.

Aanvullende maatregelen

Om het parkeren verder te ontmoedigen voeren wij op korte termijn de volgende maatregelen uit:
a. het weggedeelte naast de hoofdingang naar de Turmac Cultuur Fabriek afsluiten met uitneembare paaltjes (het gedeelte dat nu nog met hekken wordt afgezet).
b. de toegangsweg langs het gemeentekantoor en de rijbaan voor het TCF tot aan de sluitzegel met klinkers verharden. Het hemelwater wordt afgevoerd via lijngoten;
c. het instellen van een stopverbod om effectief tegen het laden en lossen en kort parkeren op het terrein te kunnen handhaven;
d. het aanbrengen van definitieve bebording op het terrein en de verwijzing naar het terrein.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
Wij gaan in overleg met onze eigen leveranciers en met de overige gebruikers van het complex om de bevoorrading zoveel mogelijk via de achterzijde van het gebouw te laten plaatsvinden. De genomen maatregelen en eventueel aanvullende maatregelen moeten het bezoek aan de Turmac Cultuurfabriek in goede banen gaan leiden. De medewerkers van het KCC worden door ons op de hoogte gebracht van de stand van zaken, zodat zij bij vragen een reactie kunnen geven. Ook op onze website en op intranet maken we kenbaar dat parkeren op het voorterrein niet is toegestaan.

Vervolgproces
Voor de bestrating maken wij gebruik van vrijkomende klinkers uit de projecten Kerkstraat en Raadhuisplein. We verwijderen de halfverharding en herbruiken het op enkele voetpaden in de omgeving van De Breuly. Het instellen van een stopverbod vraagt nog om een verkeersbesluit. Verder moet er nog materiaal vrijkomen van het project Raadhuisplein. Hierdoor verwachten wij medio mei de aanpassingen uit te voeren.

De aanvullende maatregelen worden geraamd op € 30.000. Deze lasten kunnen wij niet dekken uit het restant investeringsbudget 'herinrichting voorterrein Turmac Cultuurfabriek'. In de 1e VGR 2023 verhogen wij het investeringsbudget met dit bedrag. Dit leidt vanaf 2024 tot een stijging van de kapitaalasten van € 750 per jaar.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

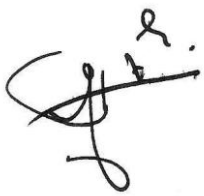

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1	1146605	Tekening maatregelen voorterrein

Legenda

Geometrie	Omschrijving	Status
	Lijngoot	Nieuw

Arcering	Omschrijving	Status
	Heesters	Nieuw
	SBS dikformaat keperverband	Nieuw

Ca. 195 m2

Ca. 85 m2

Ca. 67 m2

Ontmoetingsplein

E2

E2

E2

P

Entree

Entree

6.00

2.00

5.00

1.50

0.305 Bibliotheek (onder entreeso) 1145 m²

0.304 Bibliotheek 510.6 m²

25332

0.307 Verkeersruimte 30.4 m²

15061

0.308 Werkruimte Bibliotheek 41.2 m²

0.309 Fitlab 37.9 m²

14713

5625

10225

29126

7602

0.311 Toestuken 22.1 m²

0.312 Filmzaal 1 95.6 m²

0.314 Filmzaal 2 95.6 m²

0.301 Ontmoetingsruimte 82.4 m²

12245

0.313 Toestuken 8.8 m²

0.315 Opslag/stallen 11 m²

0.351 Kooipost 5.3 m²

0.302 Verkeersruimte

0.300 Entree Westgevel 23.3 m²

4850

0.352 Berging 1.5 m²

0.353 Berging 3.9 m²

9118

16532

2700

2175

kolom niet aanwezig

GEMEENTE ZEVENAAR

Project:
Voorterrein BAT

Onderdeel:
Aanpassen padvast naar elementen

Getekend : Thijs Koenders

Datum:	Nr:	Par:
Wijzigingen		

Gezien : Maarten Hageman

Datum : 22-2
Schaal : 1:200
Bestek Nr :
Aantal Bl :
Tek.Nr : 1/1

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-018

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	7 maart 2023
Zaaknummer	Z/23/443109 /ADV/23/1147345
Onderwerp	Ontwikkelingen VGGM 2023
Portefeuillehouder	Burgemeester L. van Riswijk

Contactpersoon	Thijs Barten
E-mail	t.barten@zevenaar.nl
Telefoon	0316 595 580

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
De Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) informeert u over de ontwikkelingen binnen de organisatie. In de bijlage vindt u de ontwikkelingenbrief.

Kernboodschap
In de afgelopen jaren (met uitzondering van vorig jaar i.v.m. de Covid-19 pandemie) was het gebruikelijk dat u eind december door het Dagelijks Bestuur VGGM werd geïnformeerd over de verwachte algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het jaar t+2, waarbij tevens de ontwerpbegroting voor het jaar t+2 werd aangeboden met als doel om de gemeenteraden in de gelegenheid te stellen hierover een zienswijze uit te brengen.

Het Algemeen Bestuur VGGM heeft in november 2022 besloten om de planning-en-controlcyclus aan te passen en de gemeenteraden zoveel mogelijk gebundeld op één moment alle documenten aan te bieden. Hierbij is gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (per 1 juli 2022) biedt. Concreet betekent dit dat u begin april 2023 de volgende documenten zou ontvangen: een informatiebrief over ontwikkelingen bij VGGM, de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting 2024 (de "kaderbrief"), de ontwerpbegroting 2024, de gewijzigde begroting 2023 en de concept-jaarrekening 2022. Vanuit enkele raden is het verzoek ontvangen om de kaderbrief reeds nu te ontvangen. Het algemeen bestuur heeft naar aanleiding van deze verzoeken

besloten de informatiebrief over ontwikkelingen bij VGGM alvast te zenden aan de colleges zodat ze deze kunnen gebruiken om hun raden te informeren.

Context

☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
√ Anders, namelijk VGGM informeert de gemeenteraad

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

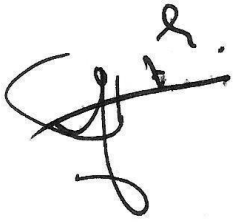

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. INK/23/1147341 Ontwikkelingenbrief VGGM 2023

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Informatiebrief over ontwikkelingen bij Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) 21 februari 2023

Inleiding

In deze brief informeren wij u over ontwikkelingen bij VGGM op het brede gebied van veiligheid en publieke gezondheid waarin VGGM als uitvoeringsorganisatie werkzaamheden verricht namens de 15 gemeenten in de regio Gelderland-Midden. In deze brief wordt niet ingegaan op de algemene en financiële kaders in relatie tot de begroting. Hierover wordt u in april 2023 nader geïnformeerd.

U kunt deze brief betrekken bij de bespreking van de informatieve brieven en kaderbrieven van andere verbonden partijen.

In de maanden mei/juni zal VGGM wederom een aantal raadsinformatiebijeenkomsten organiseren waarin u, samen met raadsleden van andere gemeenten in onze regio, nadere informatie kunt krijgen over de ontwikkelingen bij VGGM alsmede over de begroting en jaarrekening. Dit jaar zal tevens in deze regionale bijeenkomsten aandacht worden besteedt aan het te actualiseren dekkingsplan brandweerzorg. De uitnodiging voor deze raadsinformatiebijeenkomsten wordt binnenkort separaat verzonden.

Een schets van de maatschappelijke context

We leven in een realiteit van bijna permanente **maatschappelijke spanningen** en hybride dreigingen die vanwege de onderlinge verbondenheid en verwevenheid tezamen in toenemende mate onze samenleving kunnen ontwrichten. Partijen werken steeds vaker en langer in opgeschaalde modus aan acute crises. Dit vraagt veel van crisisorganisaties in termen van ad-hoc inzet, flexibiliteit, capaciteit en financiën.

Er is sprake van **krapte op de arbeidsmarkt**. Met een verdere toename van het aantal openstaande vacatures en opnieuw een daling van het aantal werklozen, loopt de spanning op de arbeidsmarkt verder op. Hierdoor is het lastig om aan nieuw personeel te komen. Grote transitievraagstukken hebben urgentie, maar worden niet van vandaag op morgen opgelost. Deze krapte biedt de kans om mensen te betrekken die tot nu toe minder vanzelfsprekend tot onze doelgroep behoren maar wel graag mee willen doen. Dit vraagt ons meer aandacht te hebben voor het zijn van een diverse en inclusieve organisatie. Door de inzet van meer digitaal en hybride werken kunnen wij kennis aan ons binden die voorheen niet beschikbaar was.

Wereldwijd is er meer **geopolitieke instabiliteit** dan we afgelopen jaren gewend waren. We hebben in 2022 ervaren dat die onrust snel financiële gevolgen heeft. Door de toenemende schaarste van grondstoffen kunnen leveringen stagneren, waarmee het belang van en onze deelname aan een circulaire economie toeneemt. De verminderde stabiliteit vraagt financiële wendbaarheid van organisaties maar mogelijk ook een ander gebruik van materieel.

Moderne technologieën zoals *robotics, artificial intelligence, augmented reality* en krachtige sensoren bieden kansen voor het voorkomen van en zo snel mogelijk reageren op crises en op termijn het verbeteren van bedrijfsvoeringsprocessen. Hebben we de juiste mensen, middelen en kennis beschikbaar om deze technologieën toe te kunnen passen? Deze ontwikkelingen vragen om een andere kijk op ons strategische personeelsbeleid, gericht op inhoudelijke en persoonlijke ontwikkeling.

De bebouwde omgeving transformeert naar een **dynamisch stedelijke context**, met meer hoogbouw, gemengd ruimtegebruik, andere manieren van mobiliteit en heterogene demografische samenstelling. Dit vraagt van de veiligheidsregio om andere operationele concepten te ontwikkelen en toe te passen, met ander materiaal/materieel, andere arbeidsarrangementen en een andere maatschappelijke positionering, samen met onze collega hulpverleners.

De wens om **informatiegestuurd** te werken en de toegenomen beschikbaarheid van data staat op gespannen voet met privacywetgeving en informatieveiligheid. Uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, de Algemene verordening gegevensbescherming, de Archiefwet en de Wet Open Overheid vloeit een ogenschijnlijk tegenstrijdige maatschappelijke verwachting voort waar we het antwoord vooralsnog schuldig op moeten blijven.

Klimaatverandering leidt niet alleen tot nieuwe typen crises, het vraagt ook wat van bedrijfsvoering. Energieopwekking en -gebruik, ons materieel en de kennis van onze collega's moeten aansluiten op wat inwoners van een hedendaagse publieke organisatie vragen.

Terecht vraagt de maatschappij van ons dat we **midden in de samenleving** staan, en dat onze collega's een afspiegeling zijn van de omgeving waarin wij opereren. We willen meer divers worden en inclusief zijn. Het maakt ons niet alleen effectiever in de uitvoering van ons werk, het is onontbeerlijk om toekomstbestendig personeelsbeleid te kunnen voeren.

Het Rijk wil met de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen per 1 juli 2022 de **democratische legitimiteit** versterken door de gemeenteraden meer invloed te kunnen laten uitoefenen op de gemeenschappelijke regelingen. De raden van de gemeenten kunnen daarbij met name aan de voorkant van dit proces een belangrijke richting geven door bijvoorbeeld afspraken te maken over onderwerpen waarbij zij nader betrokken willen worden (verruiming zienswijze) of door een raadsadviescommissie in te stellen. In verschillende regio's worden plannen gemaakt voor implementatie waarbij o.a. ervaringen in de regio Rivierenland van nut zijn om ook in onze regio te komen tot een integraal plan waarin raden en colleges beide een rol hebben en waar de verschillende gemeenschappelijke regelingen op aangesloten zijn.

Impact op de organisatie VGGM

In hoeverre raken deze ontwikkelingen de VGGM organisatie? In het algemeen zijn er drie ontwikkelingen die als een rode draad terugkomen in bijna alle organisatieonderdelen van VGGM:

1. Arbeidsmarkt: Voor een aantal functies (o.a. ICT, informatiebeveiliging, zorg) lukt het niet om openstaande vacatures in te vullen. Daar komt bij dat de complexiteit van maatschappelijke opgaven toeneemt waardoor een groter beslag wordt gelegd op kennis en capaciteit. Denk daarbij enerzijds

aan opgaven zoals de energietransitie en klimaatverandering/-adaptatie c.q. gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing en anderzijds aan constante crises zoals de coronapandemie en de opvang vluchtelingen uit de Oekraïne en asielzoekers.

2. Door de sterke **prijsinflatie** nemen de personeels-, onderhouds- en kapitaallasten sterk toe. Het algemeen bestuur heeft in november 2022 besloten dat bij aanbieden van de ontwerpbegroting 2024 eveneens een bijgestelde begroting 2023 zal worden aangeboden, waarbij per uitgave categorie en voor de meerjaren investeringen een bijstelling van het prijsniveau zal plaatsvinden op basis van bekende gegevens per januari 2023. Hierdoor is er duidelijkheid over het financieel kader en kan de taakuitvoering in overeenstemming met voorgaande jaren worden gecontinueerd.

3. VGGM is in toenemende mate afhankelijk van een sterke **informatiepositie**. Hierbij gaat het enerzijds om interne sturingsinformatie en anderzijds om informatie die door o.a. gemeenten benut kan worden bij realisatie van beleidsdoelstellingen.

Bijzondere ontwikkelingen per organisatieonderdeel

In het onderstaande zoomen we in op enkele bijzondere ontwikkelingen per organisatieonderdeel: Covid-19, Crisisbeheersing, Brandweerzorg, Bedrijfsvoering, GGD en Ambulancezorg.

Voor zowel de brandweer als de ambulancezorg speelt de verhuizing van de 112-meldkamer naar haar nieuwe locatie in Apeldoorn, in maart 2023. Deze nieuwe meldkamer is een samenvoeging van de meldkamers van vijf veiligheidsregio's in Oost-Nederland en is daarmee één van de grootste meldkamers van Nederland. Het bestuur en de directie is er trots op dat deze grote operatie volgens plan en binnen budget lijkt te gaan verlopen.

Covid-19
In de begroting 2022 is een apart programma Covid-19 opgenomen. In 2023 wordt de project-organisatie Corona afgebouwd. Binnen de GGD is aandacht voor de structurele versterking van de infectieziektebestrijding.

Crisisbeheersing
De hedendaagse crises zoals die zich in de afgelopen jaren openbaarden kenmerken zich in langdurigheid en noodzaak tot bovenregionale afstemming. Uit de recente crises is gebleken dat er een structurele versterking van de veiligheidsregio's noodzakelijk is. Onlangs heeft het Rijk besloten de rijksuitkering aan veiligheidsregio's structureel te verhogen, geleidelijk opbouwend vanaf 2023 tot uiteindelijk 83 mln structureel. Voor VGGM gaat het hierbij voor 2023 om naar schatting 1,4 mln. Expliciet geeft het Rijk aan dat de financiële impuls niet mag leiden tot vermindering van de gemeentelijke bijdrage aan veiligheidsregio's. Door de extra middelen kan VGGM vanaf 2023 de bestaande crisisorganisatie ontwikkelen tot een meer robuuste netwerkorganisatie met een eigen ontkleurde positie in de organisatie.

Brandweerzorg
In relatie tot de versterking en aparte positionering van de crisisbeheersing is het nodig de regionale brandweerorganisatie te herijken. In de begroting 2024 zal verhelderd worden hoe de taakvelden

brandweerzorg en crisisbeheersing worden gefinancierd. De “ontkleurde” crisisbeheersing wordt daarbij voornamelijk gefinancierd vanuit landelijke middelen (BDUR) en de brandweerzorg vanuit de bijdrage van de gemeenten.

In 2023 wordt het regionaal dekkingsplan geactualiseerd. In het huidige (verouderde) dekkingsplan wordt uitgegaan van een objectgerichte benadering waarbij de opkomsttijd van de 1e tankautospuit bij brand wordt vastgelegd. Voor de actualisatie van het dekkingsplan wordt een nieuwe (landelijk vastgestelde) methodiek toegepast die uitgaat van een gebiedsgerichte benadering waarbij ook andere criteria zoals slagkracht, beschikbaarheid en werkdruk van brandweerposten worden meegewogen. De verwachting is dat deze nieuwe methodiek een meer realistisch beeld schetst van de werkelijkheid als het gaat om de opkomsttijden van voertuigen. In de raadsinformatie-bijeenkomsten die VGGM in de maanden mei/juni gaat organiseren zal nadere duiding worden gegeven bij het dekkingsplan en gaan wij graag met u in gesprek over dit onderwerp.

Bedrijfsvoering
De directie heeft in 2022 aangegeven zich zorgen te maken over de staat van de bedrijfsvoering. Er rust een constante druk op de omvang van bedrijfsvoering. De overhead wordt vaak nog gezien als enkel een kostenpost die op de begroting moet worden verantwoord. Zonder overhead kun je de toegevoegde waarde, de betekenis die wij als organisaties willen hebben, niet realiseren. Primaire en ondersteunende processen zijn geen twee kanten van een medaille meer, maar het betreft hierbij om gezamenlijke expertise die ingezet wordt om organisatiebrede beleidsdoelen en veranderings-processen te realiseren. Bedrijfsvoering is daarmee een domein waarmee aanvullende waarde wordt toegevoegd aan het primaire proces en dus ook gericht is op het verhogen van onze veiligheid. Dit betekent onder andere dat de bedrijfsvoeringsfunctie bij organisatieontwikkelingen, bij groei dan wel krimp, zal mee-ontwikkelen.

In opdracht van het bestuur wordt nader onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bedrijfsvoering. In november 2022 is een bestuurlijke begeleidingscommissie ingesteld die het dagelijks bestuur gaat adviseren over omvang en werkwijze waarop de bedrijfsvoering van de VGGM organisatie zou moeten worden versterkt. In de loop van 2023 zal duidelijk worden welke stappen in 2023 en in de jaren daarna gezet moeten c.q. kunnen worden.

GGD
In 2022 is een extern bekostigingsonderzoek uitgevoerd naar de kosten van de algemene gezondheids-zorg en de jeugdgezondheidszorg. De onderzoekers constateren dat de GGD Gelderland-Midden in vergelijking met andere GGD-en een breed dienstenpakket heeft met lage kosten voor deze dienstverlening. Dit maakt onze dienstverlening kwetsbaar bij ontwikkelingen. Deze kwetsbaarheid hebben we in 2022 daadwerkelijk ervaren. Denk aan het afschalen van de jeugdgezondheidszorg door een krappe arbeidsmarkt en complexe vraagstukken als gevolg van crises. De uitkomsten van het bekostigingsonderzoek worden in 2023 vertaald naar benodigde acties in samenspraak met het bestuur. Bestuurlijke keuzes kunnen van invloed zijn op de uitvoeringstaken van de GGD.

Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen van invloed op de GGD zoals de afbouw van coronazorg en de uitbreiding op infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. De opdracht vanuit VWS voor coronabestrijding (inclusief landelijke gelden) loopt formeel tot 1 juli 2023. De minister van VWS heeft

in april 2022 de beleidsagenda pandemische paraatheid aangeboden aan de Kamer. Hierbij meldt de minister van VWS dat het versterken van de basis van infectieziektebestrijding op GGD-niveau noodzakelijk is. Vooruitlopend op de structurele versterking heeft GGD GHOR Nederland samen met de 25 GGD'en een plan van aanpak opgesteld voor de korte termijn (2023-2024). Voor de uitvoering van dit plan is voor 2023 en 2024 jaarlijks een budget van ruim 37 mln euro vanuit VWS beschikbaar voor 25 GGD'en.

De GGD voert taken uit op het gebied van de forensische geneeskunde. De continuïteit van de dienstverlening staat momenteel onder druk. Om het tij te kunnen keren werken de 5 GGD'en in politieregio Oost-Nederland aan een toekomstbestendige bovenregionale organisatie van forensische geneeskunde in Gelderland en Overijssel per 1 januari 2024.

Ook de continuïteit van de jeugdgezondheidszorg staat onder druk en is de toekomstbestendigheid van dit organisatieonderdeel onderwerp van gesprek. De zorgvraag is de afgelopen jaren toegenomen en complexer geworden. Binnen de JGZ speelt dit met name op het gebied van jeugdartsen. Voor 2023 is het streven om de inhoud van het toekomstige regionale basispakket JGZ en het lokale aanbod in kaart te brengen.

Ambulancezorg Gelderland-Midden
De acute zorg en toegang ertoe is een belangrijke schakel in ons zorgstelsel. De acute zorg staat onder druk, er is steeds meer vraag naar zorg en patiënten komen laagdrempeliger bij alle zorgprofessionals op de lijn. Voor de ambulancezorg vertaalt zich dit in een explosieve toename van het aantal 112-meldingen en inzetten, hetgeen zorgt voor grote druk op de paraatheid. Desondanks zijn we in staat om hoogwaardige ambulancezorg te bieden.
De verwachting is dat in 2023 hogere kosten gemaakt moeten worden voor brandstof, energie, materialen en materieel.

Zorgcoördinatiecentra zullen een belangrijke taak krijgen in het coördineren van de zorg, zo is ook de wens van het ministerie van VWS. Hoe dit vorm gaat krijgen zal naar verwachting volgend jaar duidelijk worden. In dit licht zal de samenwerking met de partners uit de pilot Zorgcoördinatie gecontinueerd worden en worden uitgebreid met de ziekenhuizen, de verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-023

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	9 maart 2023
Zaaknummer	Z/22/435510 /ADV/23/1142095
Onderwerp	Het tempelcomplex Herwen-Hemeling en ontwikkelingen ten aanzien van publieksbereik.
Portefeuillehouder	B. Kagei
Contactpersoon	Lillian Werdmuller
E-mail	lwerdmuller@zevenaar.nl
Telefoon	217

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Het organiseren van tentoonstellingen met vondsten van het tempelcomplex Herwen-Hemeling neemt meer tijd in beslag dan verwacht. Dit heeft gevolgen voor de uitgaven van het via de 2de VGR 2022 toegekende budget voor publieksbereik. Via deze brief informeert het college u daarover.

Kernboodschap
Met de vaststelling van de 2e VGR 2022 heeft de raad € 25.000,00 beschikbaar gesteld voor publieksbereik m.b.t. de opgraving van de tempellocatie Herwen-Hemeling. Er is hard gewerkt om vanaf het voorjaar 2023 twee tentoonstellingen te realiseren. Wegens afstemming tussen partijen kon dit niet eerder. Als gevolg daarvan is van de € 25.000,00 slechts € 3.000,00 uit gegeven.

Het resterende bedrag van € 22.000,000 is voor 2022 beschikbaar gesteld en kan niet gereserveerd worden voor 2023. In de 1e VGR 2023 wordt het restant bedrag daarom opnieuw aangevraagd.

Besluitvorming over de 1ste VGR 2023 door de raad is pas in juni 2023. Dit betekent dat alle activiteiten waarvoor nu uitgaven gedaan moeten worden, stil komen te liggen.
Omdat dit niet wenselijk is, heeft het college besloten dat - vooruitlopend op het besluit van de raad – het Liemers Museum geplande verplichtingen aan kan gaan, zodat vanaf half maart 2023 geplande tentoonstellingen gerealiseerd kunnen worden. Hier wordt gehandeld volgens de wens van de raad om zo spoedig mogelijke vondsten van het tempelcomplex Herwen-Hemeling aan het publiek te tonen.

Context
☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☒ Collegeprogramma
☒ Motie/amendement/toezegging 204

☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
In de 2de VGR 2022 is een opsomming gegeven wat voor het budget van € 25.000,00 wordt gerealiseerd. Dit is hier overgenomen. Er is per punt aangegeven wat al gerealiseerd en in gang gezet is.

1. *Budget voor het museum om een lezing in de Cultuurfabriek te organiseren over de tempellocatie.*

   20 oktober 2022 heeft Jos van Nistelrooij in de Cultuurfabriek een zeer goed bezochte lezing gehouden over het tempelcomplex Herwen-Hemeling.

2. *In het najaar 2022 een tijdelijke tentoonstelling in het Liemers museum van objecten van de tempellocatie. Voor de extra kosten van het museum voor transport, verzekering en extra klimaatbeheersingsvitrines wordt budget gevraagd.*

   Expositie topvondsten vanaf mei/juli 2023
   Inmiddels is gebleken dat de expositie met topvondsten – onder andere van de tempellocatie die tot eind september 2022 in Museum Het Valkhof is geweest - pas vanaf mei/juni 2023 in het Liemers Museum kan worden tentoongesteld. Deze expositie is een half jaar te bezoeken.

   Warming up
   Vanwege de wens van het college en de raad om het Liemerse publiek niet te lang te laten wachten heeft het college ingestemd met een 'warming-up' expositie, in aanloop naar de expositie van de topvondsten in mei/juni 2023.

   De tentoonstelling 'Romeinen op komst' focust met name op de vondsten die voorafgaand aan de ontdekking van Herwen-Hemeling al in dit gebied, de Geitenwaard, zijn gedaan.
   In de hoofdopzet van de expositie wordt aandacht besteed aan de rol van vrijwilligers in de archeologie. Verder worden enkele thema's gekozen die zowel in de Romeinse tijd als in de prehistorie van belang waren, zoals het thema 'rituelen', ritueel 'landschap' en het dagelijks leven. Deze tentoonstelling loopt van medio maart tot de expositie van de topvondsten.

3. *Organiseren van een permanente Limes-tentoonstelling in het Liemers Museum waar objecten van de tempellocatie aan toegevoegd worden. Start december 2022 - gereed 2023. Voor de extra kosten van het museum voor ontwerp en uitvoering wordt budget gevraagd.*

   Er wordt sedert het najaar 2022 gewerkt aan het realiseren van een permanente Romeinen tentoonstelling. Wanneer deze permanente tentoonstelling gereed is, is nog niet te zeggen. Dat is immers afhankelijk van het onderzoek van de objecten gevonden bij de tempellocatie Herwen-Hemeling.
   Het Limes-eiland wordt zo opgezet dat het grote zware objecten maar ook heel erg kleine objecten kan bevatten. Er zullen objecten worden geplaatst van het castellum Carvium uit de Bijland en objecten van het opgegraven tempelcomplex bij Herwen-Hemeling.

4. *Budget voor interviews, een filmpje, vlogs en krantenartikelen om inwoners en publiek te kunnen informeren over en betrekken bij het onderzoek dat na de opgraving van start gaat.*

Uit dit budget is een opdracht betaald - mede gefinancierd door Erfgoed Gelderland - om het basis verhaal van de Romeinen (inclusief de tempellocatie Herwen Hemeling) in de Liemers te schrijven.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
Hierover wordt via de gebruikelijke kanalen (online en offline) gecommuniceerd.

Vervolgproces
De Romeinen zijn een belangrijk thema voor Zevenaar en de Liemers en ook voor de regio Arnhem – Nijmegen. De GMR en de Provincie Gelderland zetten ook op dit thema in.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

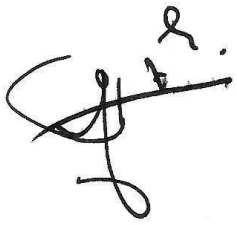

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen
-

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-020

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	14 maart 2023
Zaaknummer	Z/23/439726 /ADV/23/1140864
Onderwerp	Raadsinformatiebrief Motie Dierenwelzijnsbeleid
Portefeuillehouder	B. Kagei

Contactpersoon	Marit Koelen
E-mail	m.koelen@zevenaar.nl
Telefoon	0316 – 595 111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Op 29 september 2021 is de motie Dierenwelzijnsbeleid (M296/2021) aangenomen. Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de uitvoering van deze motie.

Kernboodschap
We hebben onderzoek gedaan naar de uitvoering van de motie Dierenwelzijnsbeleid. Daarbij hebben we een lijst met aanbevelingen van de Dierenbescherming als leidraad genomen. Ook hebben we gekeken naar de wettelijke taken die de gemeente heeft t.a.v. dieren en dierenwelzijn. Onze conclusie is dat we op dit moment geen uitvoering kunnen geven aan deze motie.

Context
☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☒ Motie/amendement/toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
Met de motie Dierenwelzijnsbeleid droeg u ons op om:
- samen met zowel professionele landelijke als lokale organisaties te komen tot een dierenwelzijnsnota;
- het dierenwelzijnsbeleid expliciet te benoemen binnen de portefeuilleverdeling van het college en daarmee expliciet bij één van de portefeuillehouders onder te brengen;
- de raad op de hoogte te houden van de vorderingen.

Wettelijke taken

Wettelijk hebben gemeenten de volgende taken t.a.v. dieren en dierenwelzijn:

- opvang en vervoer van gevonden dieren (Burgerlijk Wetboek);
- opvang en vervoer van dieren bij bijv. huisontruimingen (Algemeen Wet Bestuursrecht);
- ondersteuning van de brandweer en politie bij calamiteiten t.b.v. mens én dier (Wet Veiligheidsrisico's);
- opvang en vervoer van in het wild levende dieren (Wet Dieren en Wet Natuurbescherming).

Deze taken worden voor de gemeente Zevenaar uitgevoerd door het Dierentehuis Arnhem, in samenwerking met de Stichting Dierenambulance. Daartoe is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met het Dierentehuis Arnhem.

Subsidierelaties met externe organisaties t.a.v. dieren en dierenwelzijn
De gemeente heeft goede subsidierelaties met diverse externe organisaties als het gaat om (educatie over) dieren en dierenwelzijn. Er wordt o.a. jaarlijks subsidie verleend aan kinderboerderij Rosorum en het Liemers Centrum voor Natuur Milieueducatie (NME).

Dierenwelzijnsbeleid
Dierenwelzijn is een complex en divers thema dat raakt aan verschillende gemeentelijke afdelingen, zowel in beleid als in uitvoering. De Dierenbescherming heeft een lijst met aanbevelingen opgesteld voor gemeenten die aan de slag willen met een beleidsnota dierenwelzijn. Aan de hand van deze lijst met aanbevelingen hebben we gekeken wat dit betekent voor het opstellen van een beleidsnota dierenwelzijn voor gemeente Zevenaar.

Het positioneren van het thema dierenwelzijn binnen de gemeentelijke organisatie en het opstellen van een beleidsnota vraagt veel ambtelijke inzet, van verschillende afdelingen. Er moet nader onderzocht worden op welke wijze dierenwelzijn nu al terugkomt in de diverse gemeentelijke beleidsvelden en uitvoering, en op welke wijze dit uitgebreid of aangescherpt kan worden. Hiervoor is ook afdelingsoverstijgende afstemming nodig. De motie Dierenwelzijnsbeleid roept bovendien expliciet op om bij het opstellen van de beleidsnota samen te werken met professionele landelijke en lokale organisaties, wat nog extra inzet en afstemming vraagt. Het positioneren van het thema dierenwelzijn binnen de gemeentelijke organisatie; het formuleren van een beleidsvisie met doelstellingen en resultaten; de afstemming daarvan zowel intern als met externe partners; de monitoring en borging van de uitvoering van het beleid, kosten veel tijd en capaciteit.

Ambtelijke capaciteit
Binnen de gemeentelijke organisatie is momenteel onvoldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar voor het opstellen en borgen van dierenwelzijnsbeleid. We hebben overwogen om voor het opstellen van een beleidsnota Dierenwelzijn tijdelijk externe expertise in te zetten. Doordat het thema dierenwelzijn echter raakt aan diverse afdelingen binnen de gemeente, in beleid en in uitvoering, is ook bij externe inhuur nog veel interne afstemming en tijdsinzet nodig die niet beschikbaar is. Bovendien garandeert de tijdelijke inhuur van externe expertise niet de borging van het beleid voor de komende jaren. Daarvoor is alsnog ook veel interne capaciteit nodig. Tot slot gaat het om vrij specifieke beleidskennis waarvan het de vraag is of deze in de huidige arbeidsmarkt gevonden kan worden. Het inhuren van externe capaciteit is dan ook geen realistische oplossing om tot dierenwelzijnsbeleid te komen.

Conclusie
Gezien de vraagstukken die op de gemeente afkomen, nu en de komende jaren, liggen de prioriteiten t.a.v. de inzet van de ambtelijke capaciteit elders. Onze conclusie is dat we geen uitvoering kunnen geven

aan de motie Dierenwelzijnsbeleid. Het niet uitvoeren van de motie heeft geen invloed op de uitvoering van de wettelijke taken of op de subsidierelaties met externe organisaties.

Communicatie en vervolgproces
Wij informeren u over de uitvoering van de wettelijke taken en de subsidierelaties met externe partners t.a.v. dieren en dierenwelzijn binnen de reguliere voortgangsrapportages, onderdeel van de planning en control cyclus.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

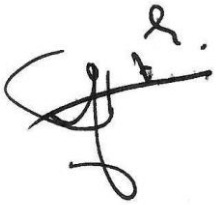

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen
Geen

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-022

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	14 maart 2023
Zaaknummer	Z/22/437525 /ADV/23/1142675
Onderwerp	Datastrategie gemeente Zevenaar
Portefeuillehouder	A. Boone

Contactpersoon	Wieneke Olthof
E-mail	w.olthof@zevenaar.nl
Telefoon	0316 595 111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Als gemeente nemen we veel besluiten die invloed hebben op inwoners, bedrijven en instellingen. Om tot goede besluiten te komen, hebben we veel informatie nodig. Die informatie halen we onder andere uit data: de gegevens die we in onze eigen systemen, maar ook in landelijke registraties kunnen vinden.
Het werken met data wordt steeds belangrijker om tot goede analyses te komen. Het is dan belangrijk dat de data correct en vergelijkbaar zijn, dat er een goede reden is om ze te gebruiken en dat op privacy en ethische aspecten wordt gelet. De nieuwe door ons vastgestelde datastrategie van gemeente Zevenaar beschrijft hoe we de komende jaren het datagedreven werken verder vormgeven. Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u daarover.

Kernboodschap
Door data slim in te zetten kan de gemeente Zevenaar haar dienstverlening naar inwoners en organisaties verder verbeteren, en sneller en beter inzicht krijgen in maatschappelijke vraagstukken. Met de juiste data kunnen we beleid steeds beter toetsen aan de werkelijkheid en kijken of we het gewenste effect ook bereiken. Tegelijkertijd willen we situaties als de toeslagenaffaire in Zevenaar voorkomen.
De datastrategie is een leidraad om het datagedreven werken in de gemeentelijke organisatie verder te ontwikkelen. Hierbij wordt gelet op organisatie inrichting, verantwoordelijkheden en rollen, kennisontwikkeling en thema's zoals beveiliging en privacy.

Context
x Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
x Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
Zonder een goed datafundament kunnen we als organisatie geen geavanceerde analyses uitvoeren, laat staan dat we ontwikkelingen kunnen voorspellen. Datahuishouding vormt de basis voor alle ontwikkelingen op het gebied van data. De 'datastrategie gemeente Zevenaar' (zie bijlage 1) beschrijft landelijke ontwikkelingen, de risico's van niets doen, de positie van gemeente Zevenaar en twee ambities voor de komende jaren:

Ambitie 1: Leren van en met data

- **Gemeentelijke data delen met de samenleving**
  Bij een transparante overheid die de maatschappij wil activeren, hoort ook het delen van gegevens. Zo geven we inwoners en organisaties de kans om op basis van onze openbare data meerwaarde voor onze maatschappij te creëren. Buienradar is hier een landelijk voorbeeld van. Als gemeente moeten we een afweging maken over wat belangrijk is om te delen, wat gedeeld mag worden en welke datasets hier kwalitatief hoogwaardig genoeg voor zijn. Daar zetten we de komende jaren op in, deze maand te starten met de livegang van het platform 'Zevenaar in Cijfers' (hierover meer in de paragraaf 'communicatie naar buiten').

- **Leren in de afdelingen en data bewustzijn stimuleren**
  Werken met data is een relatief nieuw onderwerp. Verantwoording afleggen over en het monitoren van beleidsdoelstellingen echter niet. We hebben verplichte KPI's in onze begroting en jaarrekening, die in lijn zijn met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarom bieden de bestaande momenten van verantwoording (voortgangsrapportages, jaarrekening) een goede aanleiding om het werken met data verder onder de aandacht te brengen bij de hele gemeentelijke organisatie. Tegelijkertijd laten maatschappelijke vraagstukken zich allang niet meer vangen door de grenzen van een afdeling, of zelfs de gemeentelijke organisatie! Relevante gegevens voor een vraagstuk zijn vaak verspreid over verschillende organisaties. De komende jaren zetten we in op kennisontwikkeling in de organisatie over hoe met data te (samen)werken.

Ambitie 2: Datagedreven werken systematischer aanpakken

- **Data-architectuur, ethiek en beveiliging**
  De data-architectuur[1] is een onderdeel van de informatie-architectuur[2] en geeft inzicht in de informatie die beschikbaar moet zijn voor de uitoefening van gemeentelijke taken. Bij het bouwen van deze architectuur maken we de komende jaren afspraken over: principes, standaarden, gegevensdefinities, ethiek en beveiliging.

- **Rollen, werkprocessen en datakwaliteit:** Procesmatig werken is een vereiste voor het genereren van duidelijke en vergelijkbare data. De gemeentelijke organisatie zet in op procesmatig werken en houdt daarbij de definitie van de bedrijfsprocessen aan zoals deze in de landelijke

[1] Data-architectuur: een overzicht van de aanwezige en de benodigde gegevens in een organisatie. De data-architectuur wordt gebouwd op basis van de informatiebehoefte van een organisatie en toont onder andere aspecten zoals dataverzameling en data integratie in een schematische weergave.
[2] Informatie-architectuur: een overzicht van de inrichting van de informatiehuishouding van de gemeente. Zevenaar heeft dit in het programma i-Navigator.

Gemeentelijke Model Architectuur (GEMMA) zijn gedefinieerd. Daarnaast maken we afspraken over de governance (o.a. rollen en spelregels) voor het werken met data.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
Onderdeel van de datastrategie is om bepaalde openbare data met inwoners te delen via een online dataplatform. We maken hierin de eerste stap door deze maand op de gemeentelijke website 'Zevenaar in Cijfers' te lanceren. Deze website toont gebundeld verschillende relevante gegevens over gemeente Zevenaar, die uit openbare bronnen zoals het CBS zijn gehaald. Belangstellenden kunnen hier onder andere data vinden over thema's als bevolking, economie en gezondheid in onze gemeente.

Vervolgproces
U wordt via de P&C cyclus verder geïnformeerd over de voortgang.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

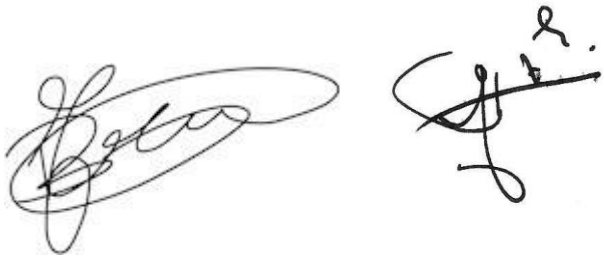

Danielle Jansen	Lucien van Riswijk
secretaris	Burgemeester

Bijlagen
1. 1138831 - *Datastrategie gemeente Zevenaar*

Datastrategie gemeente Zevenaar

Februari 2023

ZEVENAAR

"Waar vind ik overmorgen de data die ik nodig heb om mijn gemeentelijke taken uit te voeren, om te innoveren en ingewikkelde maatschappelijke opgaven te tackelen?"

Karin van Steensel en Maurits Kreijveld in iBestuur
artikel: 'Kracht benutten en macht verdelen met open data'

Inhoud

Managementsamenvatting 4
1. Inleiding 7
2. Landelijke ontwikkelingen 9
2.1 De wettelijke context van digitalisering en data 9
2.2 Technische ontwikkelingen 10
3. Het risico van niets doen 12
4. Positie: waar staan we nu? 13
4.1 Positionering van data in onze informatievoorziening 13
4.2 Datavolwassenheid van de organisatie 14
4.2.1 Enquête: Leiderschap en cultuur lopen voorop 14
4.2.2 Enquête: 'mens en lerend vermogen' en 'organisatie en governance' een impuls geven .. 15
4.2.3 Enquête: Kennis over werken met data in de organisatie moet zich nog verspreiden 15
4.2.4 Interviews: veel kansen en behoefte 15
4.2.5 Stand van zaken: fase 1 - leren werken met dashboards 16
5. Ambitie: waar willen we naartoe! 18
Ambitie 1: Leren van en met data 18
1. Leren in de afdelingen en data bewustzijn 18
2. Gemeentelijke data delen met de samenleving 20
Ambitie 2: Datagedreven werken systematischer aanpakken 20
1. Data-architectuur, ethiek en beveiliging 20
2. Rollen, werkprocessen en datakwaliteit 22
6. Planning 23
7. Middelen 25
Bijlage 1. Enquête over datavolwassenheid 27
Bijlage 2. Uitkomsten enquête datavolwassenheid 31
Bijlage 3. Uitkomsten interviews over datagedreven werken 32
Bijlage 4. Rollen datagedreven werken 37
Bijlage 5. Business case datagedreven werken 38
Bijlage 6. Begrippenlijst 39

In deze strategie komen veel begrippen voor. Ken je een begrip niet? Kijk dan eens in de voetnoten of in de begrippenlijst in bijlage 6.

Managementsamenvatting

Aanleiding
In de informatiesamenleving waarin we leven, is werken met data de 'glanzende toekomst' die naar ons lonkt. Het belooft ons dat we onze leefomgeving en dat wat daarin gebeurt vaak kunnen "meten" en op basis van die gegevens slimmer kunnen handelen en beter beleid kunnen maken. Maar net zoals een laptop met internettoegang een wereldwijd netwerk van datacenters en satellieten nodig heeft om goed te kunnen functioneren, heeft het werken met data een uitgebreide en goed ingerichte technische infrastructuur nodig, bijbehorend beheer en ook medewerkers die de capaciteiten hebben om de data uit die systemen te kunnen controleren en analyseren. Daarnaast speelt het aspect privacy een grote rol: mag je gegevens zomaar verzamelen en inzetten voor verdere analyse? Zijn de gegevens wel goed beveiligd? Wat moet achter slot en grendel en wat wil je juist in het kader van 'open data' met de gemeenschap delen? Er komen steeds meer vraagstukken, kansen én knelpunten op gemeente Zevenaar af die samenhangen met data. Te midden van snelle, landelijke ontwikkelingen en na een eerste experimentele fase binnen de eigen organisatie, is deze datastrategie een handreiking om met duidelijke investeringen de toekomst van data tegemoet te treden.

"Met meer inzicht uit data wordt het voor teams duidelijker waar we gezamenlijk naartoe werken. Zo kunnen teams en individuen, en de gemeentelijke organisatie als geheel nog beter verantwoordelijkheid nemen."
– Citaat van de gemeentesecretaris / algemeen directeur

Landelijke en Europese ontwikkelingen
Nationaal en internationaal zijn er grote ontwikkelingen op het gebied van data gaande. Zo is er de Europese datastrategie die inspeelt op het delen van data binnen Europese sectoren (industrie, mobiliteit, landbouw, overheid enzovoort[1]). Wetten als de Wet open overheid (Woo), de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who), de Omgevingswet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vragen allemaal inzet van de gemeente rondom het delen van data en informatie. De VNG publiceerde een rapport over datagedreven sturing bij gemeenten en bracht in januari 2022 een handreiking Digitale Ethiek uit. Ook zijn er ontwikkelingen als Common Ground en een federatief datastelsel[2], de slimme stad, werken met sensoren, algoritmen en open data, die in hoofdstuk 2 kort toegelicht worden.

Organisatiedoelen
Onze organisatiedoelen zijn: klantgericht, resultaatgericht, samenwerken. Datagedreven werken kan een bijdrage leveren aan al deze doelen en met name het doel 'resultaatgericht'. Want resultaatgericht impliceert dat we een resultaat kunnen meten en monitoren. Het doel van datagedreven werken is tweeledig. Datagedreven werken zorgt ervoor dat we meer grip op werkprocessen krijgen (verantwoording, compliancy). Het zorgt er ook voor dat we via gestructureerde data meer inzicht krijgen in maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen en hier beter op in kunnen spelen met ons beleid ('bedrijfsprestatie').

[1] NL Digitaal: Interbestuurlijke Datastrategie Nederland, oktober 2021, pagina 12
[2] Zie ook de Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) van de rijksoverheid uit 2021.

Stand van zaken: datagedreven werken in de beginfase

Uit een enquête en interviews met onze medewerkers blijkt dat we met het datagedreven werken nog in de beginfase zitten. Qua datavolwassenheid beoordelen zij onze organisatie gemiddeld met een 1,8 op een schaal van 1 tot 4. Leiderschap en cultuur worden met een 2 het beste beoordeeld. Kijken we organisatiebreed, dan wordt er in beperkte mate datagedreven gewerkt en heeft de gemiddelde medewerker hier ook weinig kennis over. Wel is de afgelopen jaren op facilitair niveau een basis gelegd voor datagedreven werken. Er is geïnvesteerd in een centrale data infrastructuur met de aanschaf van een datapakhuis[3]. Hierin wordt data beveiligd opgeslagen voor gebruik bij analyses.

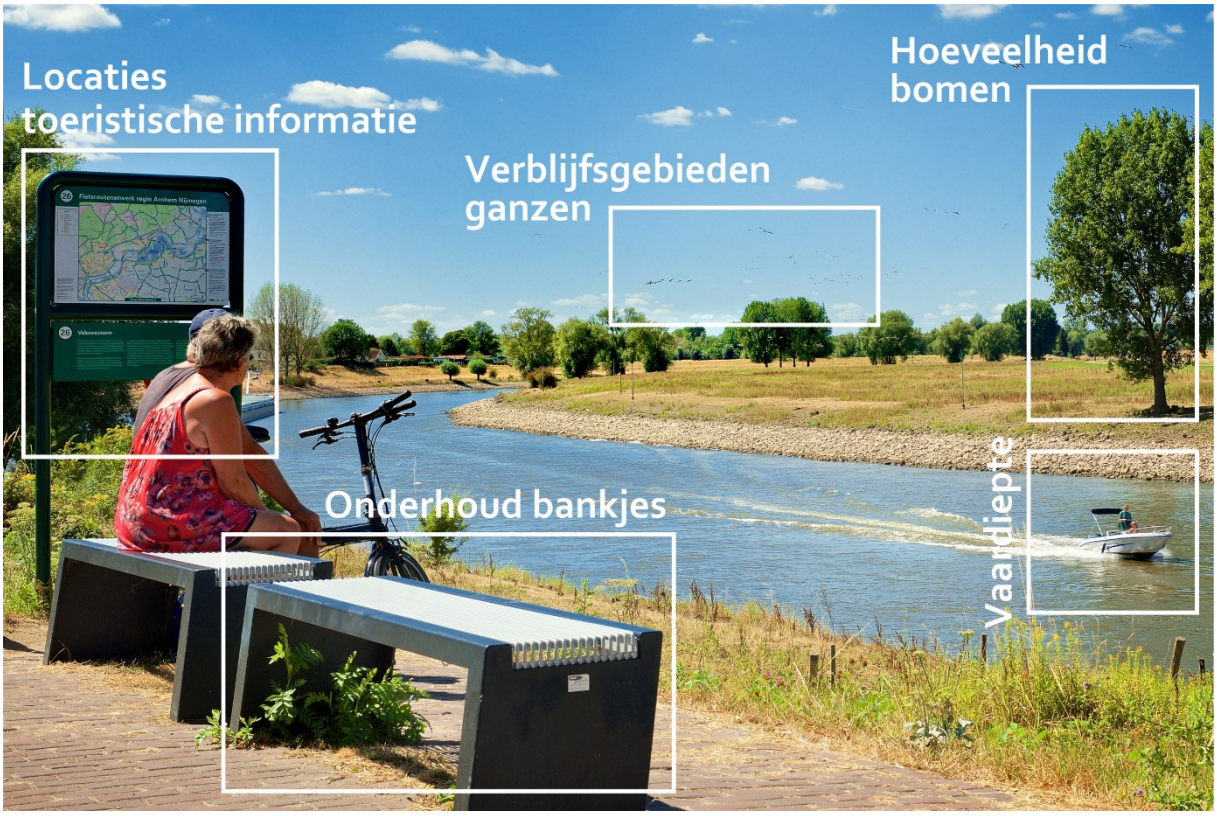

Figuur 1 De IJssel bij Lathum

Daarnaast is er een Business Intelligence-team (hierna: BI-team) opgetuigd. Het BI-team heeft ervaring opgedaan met de technische infrastructuur, het werken met en verrijken van data en het bouwen van dashboards. Tijdens de eerste experimenten is duidelijk geworden dat:

- de samenwerking tussen eindgebruiker (primair proces) en BI-team een randvoorwaarde is om te komen tot een werkbaar en toepasbaar dashboard (of een ander data-product),
- een goede kwaliteit[4] van datasets essentieel is voor een goed dashboard, goede analyses en uiteindelijk goede ondersteuning van medewerkers in hun werkzaamheden,
- het nog niet vastgelegd is wie in de organisatie verantwoordelijk is voor databeheer en kwaliteit,

[3] Datapakhuis: een databeheersysteem dat is ontworpen om business intelligence-activiteiten (BI) mogelijk te maken. Data pakhuizen worden gebruikt om historische data op te slaan en hier analyses op uit te voeren.
[4] Met datakwaliteit doelen we op de mate van geschiktheid van data voor het gebruiksdoel. Data moet onder andere betrouwbaar en vergelijkbaar zijn. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van werkprocessen en rollen, taken en verantwoordelijkheden.

- de applicaties die we gebruiken niet persé geselecteerd zijn op, of ingericht zijn voor de mogelijkheid om er eenduidige data uit te halen en te analyseren (en hierdoor de datakwaliteit nu niet altijd op orde is),
- datagedreven werken zowel een goede technische infrastructuur vraagt, als tijd, kennis en kunde van medewerkers, dat deze kennis en kunde in de hele organisatie beperkt aanwezig is en opgebouwd moet worden, en
- dat betrokkenheid, prioriteit en de benodigde middelen vanuit bestuur en ambtelijke top erg belangrijk zijn om datagedreven werken naar een hoger volwassenheidsniveau te tillen.

Twee ambities voor 2022-2026

Tijdens de afgelopen twee jaar (de 'beginfase') zijn steeds meer vraagstukken ontstaan, zoals: hoe wordt het werken met data een natuurlijk onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden? Hoe gaan we om met techniek, datakwaliteit, data delen, ethiek en governance[5]? Deze vragen pakken we in 2022-2026 op. We handelen in de context van een lastige arbeidsmarkt en een maatschappij die steeds verder digitaliseert. Het is daarom belangrijk om prioriteiten te stellen en haalbare ambities te formuleren, die een grote toegevoegde waarde hebben voor Zevenaar. We richten ons op data voor grip op werkprocessen (verantwoording en compliancy) en het verbeteren van ons beleid (bedrijfsprestatie). In lijn met het collegeprogramma[6] zijn twee ambities uitgewerkt:

Ambitie 1. Leren van en met data

De komende jaren zet gemeente Zevenaar de lijn door van werken met dataprojecten. De kracht van het werken met data op de afdelingen is dat dit bijdraagt aan een moderne, efficiënte organisatie. De organisatie leert van het werken met data, deelt ervaringen en verbindt er conclusies aan voor beleid, de inrichting van werkprocessen en systemen. We zetten in op:

1. Leren in de afdelingen en databewustzijn stimuleren
2. Gemeentelijke data delen met de samenleving

Ambitie 2. Datagedreven werken systematischer aanpakken

Zonder een goed datafundament kunnen we geen analyses uitvoeren, laat staan dat we kunnen voorspellen. Datahuishouding vormt de basis voor alle ontwikkelingen op het gebied van data. We investeren in het verbeteren van datamanagement en hebben twee aandachtsgebieden:

1. Data-architectuur, ethiek en beveiliging
2. Rollen, werkprocessen en data(kwaliteit)

Het risico van 'niets doen'

In Zevenaar geven zowel de afdelingen met primaire dienstverlening als bedrijfsvoering aan dat er behoefte is aan werken met data. Men ziet kansen om werkprocessen efficiënter en overzichtelijker te maken en om meer grip te krijgen. Zetten we niet in op data, dan kunnen we minder succesvol anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen, omdat we beperkt inzicht krijgen in deze ontwikkelingen. We kunnen dan bijvoorbeeld geen inzichten krijgen door data te koppelen vanuit verschillende afdelingen (bijv.: demografische data en ruimtelijke plannen). We blijven dan in een situatie waarin het 'onderbuikgevoel' bepaalt. We lopen het risico ons beleid onvoldoende te kunnen verantwoorden (compliancy), niet aan te sluiten op landelijke ontwikkelingen en niet aan wetgeving (bijv. over gegevensverwerking) te voldoen.

[5] Het geheel van aspecten die nodig zijn voor het systematisch werken met data. Denk hierbij aan een data architectuur, datadesign, dataopslag, data veiligheid, data integratie, datakwaliteit.

[6] Collegeprogramma Zevenaar 2022-2026, onderdeel o.4.6 'Wij verbeteren onze datahuishouding en ontwikkelen het datagedreven werken in Zevenaar', pagina 8

1. Inleiding

Iedereen heeft steeds meer met data te maken, zowel zakelijk als privé. Een hardloopapp op onze mobiel meet hoe ver en hard we rennen. Webwinkels tonen actuele overzichten van hun voorraden aan de hand van data. Google is in feite één grote database. De moderne burger is eraan gewend om real time informatie te kunnen vinden met één druk op de knop. Waarom is dit voor gemeenten zo lastig te realiseren?

De complexe overheid

Overheden zijn ingericht om te administreren en zorgvuldige afwegingen te maken. Tussen zorgvuldigheid en snelle informatievoorziening zit een spanningsveld. Daarnaast voeren gemeenten bijzonder veel verschillende processen uit. Voor elk proces worden er gegevens verwerkt in andere software. Doordat we steeds meer applicaties gebruiken, wordt het ook steeds belangrijker om deze applicaties in samenhang te beschouwen en na te denken over hoe we de data die hierin staat willen verwerken. Daarnaast hebben we niet altijd eenduidige werkafspraken en werkprocessen. Het gevolg hiervan is dat medewerkers op zeer verschillende niveaus met data werken en dat die data niet eenvoudig onderling te vergelijken of te koppelen zijn. Medewerkers weten niet welke kansen het werken met data biedt en welke valkuilen dit met zich meebrengt. Ze zijn ook beperkt op de hoogte van welke data intern en extern beschikbaar is voor het onderbouwen en monitoren van beleid. Daarnaast mogen we vanuit de AVG (naar personen herleidbare) data niet zomaar (her)gebruiken.

Datagedreven werken (definitie)

Datagedreven werken is een middel om maatschappelijke vraagstukken beter en slimmer aan te pakken. Het informeert sturing, beleidsvorming en uitvoering en heeft als doel de gemeentelijke dienstverlening ('bedrijfsprestaties' en verantwoording) te verbeteren. Hierbij maken bestuur en medewerkers van onze organisatie in hun *dagelijkse werkzaamheden* gebruik van data-analyses. Binnen datagedreven werken worden in samenhang beschikbare en relevante data ontsloten en gevisualiseerd, bijvoorbeeld in dashboards. Een grote meerwaarde zit in het vergelijken van data uit verschillende vakgebieden. Daarvoor is een gemeenschappelijke taal in onze organisatie over dataregistratie, beheer, gebruik en analyse, essentieel.

Meerwaarde van data

Gemeente Zevenaar wil resultaatgericht zijn. Dit is één van onze drie organisatiedoelen. Data bieden daarbij zowel intern als extern kansen. Intern kunnen we data inzetten om beter onderbouwd met maatschappelijke opgaven om te gaan in beleid, uitvoering en verantwoording. Met data kunnen we bijvoorbeeld processen monitoren en waar nodig efficiënter in te richten. Dit kan via processturing, maar met inzicht in data kan ook de inhoudelijk professional zelf bijsturen.

"Het is voor het beheer van de openbare ruimte belangrijk om beter aan te tonen hoe de beschikbare middelen zich verhouden tot de geleverde kwaliteit. Je moet inzage kunnen geven in waarom je een bepaald budget nodig hebt en de politiek vervolgens de keuze laten maken over wat er wordt geschrapt als er bezuinigd moet worden. Data maken het inzichtelijker dat bezuinigingen gevolgen hebben en wat die gevolgen zijn voor het beheer van de openbare ruimte." – Citaat van de manager Openbare Werken (OW) en Beheer, Ontwerp en Realisatie (BOR)

Externe kansen zijn er ook. Voor externen kan het delen van gemeentelijke data leiden tot inzicht én innovatie. Inzicht, omdat de inwoner via de gedeelde informatie sneller een realistisch beeld krijgt van onderwerpen binnen de gemeente. Innovatie, omdat de gegevens die wij als overheid verzamelen en delen aan marktpartijen duidelijk kunnen maken waar behoefte aan is in Zevenaar, zodat zij hierop in kunnen spelen. De Wet hergebruik overheidsgegevens (Who) dwingt ons ook al tot het delen van datasets met openbare overheidsinformatie wanneer hiernaar gevraagd wordt. Zetten we in op extern data delen, dan leveren we ook een bijdrage aan de organisatiedoelen klantgericht en samenwerken!

Deze datastrategie

Het succesvol werken met data kan veel meerwaarde bieden. Deze datastrategie zet een stip op de horizon en geeft aan waar we als gemeente deze collegeperiode (2022-2026) aan werken. We beschrijven landelijke ontwikkelingen (h2), de risico's van niets doen (h3), onze positie (h4), ambities (h5) en de inzet van middelen (h6). Bij de ambities beschrijven we concrete actiepunten.

Afbakening

In deze datastrategie benoemen we vraagstukken en aspecten die in de komende collegeperiode verder uitgewerkt moeten worden. Een voorbeeld is het aspect 'data ethiek', dat bij de ambities als aandachtspunt wordt benoemd, maar niet verder is uitgewerkt in deze strategie. We beschrijven het waarom en het wat, maar nog niet het hoe en het wanneer. Dat volgt in een plan van aanpak. Qua tijdlijn geven we aan de gestelde ambities binnen de collegeperiode 2022-2026 te willen realiseren. De volgorde waarin dit gebeurt, is sterk afhankelijk van middelen, capaciteitsinzet en maatschappelijke ontwikkelingen die uitnodigen tot het prioriteren van het ene of het andere aspect. Zo gaan we de toekomst wendbaar tegemoet.

Figuur 2 Herfstloop in Babberich, 2018

2. Landelijke ontwikkelingen

De overheid heeft te maken met complexe opgaven, zoals de energietransitie, het klimaatvraagstuk, woningbouw, kansenongelijkheid, cybercriminaliteit en armoede. Dit zijn uitdagingen die niet eenvoudig op te lossen zijn. Vaak moeten ze in samenhang benaderd worden. De energietransitie heeft bijvoorbeeld invloed op het klimaatvraagstuk, maar ook op armoede en woningbouw. Het integraal analyseren van data vanuit verschillende vakgebieden wordt steeds belangrijker. Dat vraagt om data die vergelijkbaar en/of te koppelen en goed te duiden zijn. De (nationale) overheid is dan ook niet voor niets bezig met een enorme digitaliseringsslag en heeft hiervoor onder andere de NL DIGIbeter Agenda opgesteld. Deze heeft vijf speerpunten:

1. Innovatie
2. Bescherming van grondrechten en publieke waarden
3. Toegankelijkheid voor iedereen
4. Persoonlijke dienstverlening
5. Voorbereiden op de toekomst door samenwerking met externen

Te zien is dat niet alleen de technische aspecten van digitalisering aandacht krijgen, maar dat juist de gebruikers centraal staan. Digitalisering wordt nadrukkelijk benaderd als meer dan enkel een technische opgave. Hier zetten we in Zevenaar ook op in.

2.1 De wettelijke context van digitalisering en data

Dat digitalisering een blijvertje is, wordt duidelijk aan de hand van nieuwe wetten. Ze stellen allemaal eisen aan het digitaal beschikbaar maken van informatie. Denk aan de Omgevingswet, waarvan één van de uitgangspunten is dat iedereen die betrokken is bij een ruimtelijke ontwikkeling recht heeft op gelijke informatie, van raadslid tot jurist en van inwoner tot wethouder. Of de Wet elektronische publicaties (Wep) die ons verplicht om bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten online te publiceren. Vanaf 1 januari 2023 komt daar ook een verplichting bij om kennisgevingen digitaal ter inzage te leggen. Ook de Wet open overheid (Woo) verplicht ons om documenten uit (minstens) 11 informatiecategorieën (zoals raadsstukken, Woo-verzoeken en besluiten, convenanten et cetera) op overheid.nl te publiceren. Digitalisering is alom tegenwoordig. Er zijn drie wetten die specifiek op het verwerken van data/gegevens ingaan.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De gemeente mag persoonsgegevens verzamelen. Op de verwerking van persoonsgegevens en het gebruik van persoonsgegevens voor data-analyses is de AVG van toepassing. Denk hierbij aan het aangeven wat de wettelijke grondslag is waarop we baseren dat we bepaalde gegevens mogen gebruiken.

Archiefwet

'Data' vallen ook onder het begrip 'archiefbescheiden'. De Archiefwet (1995) stelt onder andere eisen aan duurzame toegankelijkheid van informatie. Informatie moet, voor iedereen die daar recht op heeft en voor zo lang als noodzakelijk (ofwel gedurende de vastgestelde bewaartermijn), voldoen aan de DUTO-principes: vindbaar, beschikbaar, leesbaar, interpreteerbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig. De Archiefwet stelt ook eisen aan het vernietigen van informatie en bewaartermijnen. Hier dienen we bij het gebruik en de opslag van data rekening mee te houden.

Wet hergebruik overheidsinformatie (Who)

Uitgangspunt van de Who is dat in beginsel alle openbare overheidsinformatie zo gemakkelijk mogelijk beschikbaar moet zijn voor burgers, bedrijven en onderzoeksinstellingen. De overheid bezit grote hoeveelheden informatie over onder meer burgers, gebouwen, wegen en klimaat. Deze

gegevens kunnen ook gebruikt worden voor economische doeleinden. Op basis van overheidsinformatie kunnen nieuwe (niet-)commerciële producten en diensten worden ontwikkeld[7]. Dat stimuleert de economie en levert meerwaarde op voor burgers en bedrijven. Als gemeente zijn we verplicht om, op verzoek, overheidsinformatie als open data beschikbaar te stellen[8].

Overige relevante richtlijnen
Naast de beschreven wetgeving levert de VNG regelmatig relevante handreikingen: zoals de 'Principes voor de digitale samenleving' (2019) en de 'Handreiking digitale ethiek' (2022).

2.2 Technische ontwikkelingen

Common Ground
Common Ground is sinds enkele jaren het leidende inrichtingsprincipe voor de overheidsinformatievoorziening. Het concept Common Ground heeft twee basisprincipes:

1. Data loskoppelen van werkprocessen en applicaties, waardoor de data voortaan berust bij het verantwoordelijke bestuursorgaan. Hierdoor blijft ook wanneer applicaties worden vervangen (de toegang tot) de data ongewijzigd en in eigendom van de verantwoordelijke.
2. Data bevragen bij de bron, in plaats van gegevens veelvuldig te kopiëren en op te slaan met het risico op verouderde en dubbele versies.[9]

Het realiseren van Common Ground is een landelijke transitie die is gericht op het datalandschap van de hele overheid. Landelijk wordt gewerkt aan een 'federatief datastelsel' waarbinnen op een veilige manier data kan worden gedeeld binnen ketens en netwerken van overheidsorganisaties[10]. Ingeschat wordt dat deze transitie zeker tien jaar duurt. In die tijd zal ook steeds duidelijker worden wat dit voor onze gemeente betekent. Er zullen bovendien steeds meer applicaties op de markt komen die ingericht zijn volgens de Common Ground filosofie en ons meer eigenaarschap over de data in onze applicaties geven. De website van gemeente Zevenaar voldoet aan common ground[11].

"Op de lange termijn zie ik de gemeente als een ICT-bedrijf met democratische licentie. We kruipen toe naar het fenomeen lokale datafabriek, met steeds meer ICT en analyse. We worden steeds pro-actiever richting onze inwoners, we kunnen steeds meer voorspellen, en we krijgen steeds meer concurrentie! Andere data verwerkende bedrijven hebben betere informatie over de inwoner dan de gemeente, dat geeft te denken. Als gemeente moeten we daarbij goed nagaan wat onze toegevoegde waarde is en blijft."
– Citaat van de manager Informatiebeheer

De slimme stad en open data
"De slimme stad is een innovatieve stad die informatie- en communicatietechnologie toepast samen met andere middelen, om de kwaliteit van leven, efficiëntie van stedelijke diensten en services en concurrentiekracht te verbeteren en om de behoefte van huidige en toekomstige generaties op

[7] Een voorbeeld hiervan is buitenradar.nl
[8] Zie de VNG-website over de Wet hergebruik overheidsgegevens, geraadpleegd op 12 oktober 2022
[9] Common Ground 2020, Concretisering van de meerjarige transitiestrategie
[10] Zie ook: website Realisatie IBDS
[11] De website is open source, er worden gegevens uitgewisseld via API's en we maken gebruik van platform onafhankelijke cloud hosting (HAVEN standaard) waardoor we niet gebonden zijn aan een leverancier.

economisch, sociaal, milieu, en cultureel vlak in te vullen"[12]. Wereldwijd wordt erop ingezet om door datagebruik en monitoring de kwaliteit van onze leefomgeving te verbeteren, voor nu én de toekomst. Dit is een klus die een gemeente niet in zijn eentje kan klaren. Daarom worden 'slimme stad' en 'open data' vaak in één zin genoemd, want door data openbaar te maken, geven we inwoners en organisaties de kans om een bijdrage aan onze leefomgeving te leveren op basis van data. Zo kan een hele gemeenschap gemobiliseerd worden om de uitdaging van nu en de toekomst aan te pakken. Gemeente Zevenaar heeft nog geen inventarisatie gedaan om te kijken welke data we openbaar beschikbaar kunnen stellen. Vanuit enkele specialismen worden al gegevens online gepubliceerd. Denk bijvoorbeeld aan de verkiezingsuitslagen, maar ook aan afval aanbiedplaatsen, glasbakken en parkeerautomaten. Ook de gemeente zelf kan gebruik maken van (open) data om haar beleid te verbeteren, bijvoorbeeld van het CBS, Waar Staat Je Gemeente, de Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO) van de VNG et cetera.

Algoritmen en sensoren

"Sensoren verzamelen data over de openbare ruimte. Denk aan het monitoren van drukte in het verkeer of het meten van de hoeveelheid fijnstof in de lucht. Algoritmen zijn slimme rekenregels die zorgen dat computers grote hoeveelheden data in korte tijd kunnen analyseren. Sensoren en algoritmen leveren veel waardevolle informatie op."[13] Door te werken met algoritmen en sensoren verandert het werk van medewerkers van 'meten en berekenen' in 'het analyseren van en toezicht houden op' het gebruik van sensoren en (de inrichting van) algoritmes.
In gemeente Zevenaar is nog niet geïnventariseerd met welke algoritmes en sensoren we werken. Dit geldt overigens ook voor de meeste andere gemeenten. Dat we ermee (gaan) werken is aannemelijk. De anonimiseringssoftware die we willen aanschaffen, bevat bijvoorbeeld een algoritme dat stukken tekst herkent en suggesties kan doen over wat wel of niet weggelakt moet worden op basis van wetgeving. In 2023 / 2024 wordt het wettelijk verplicht om, op basis van de Europese Artificial Intelligence (AI) verordening, algoritmen en sensoren te registreren. Zo worden we als overheid transparanter naar burgers toe over welke handelingen door mensen worden uitgevoerd en welke geautomatiseerd.

Figuur 3 Zout strooien in Zevenaar, 2019

[12] Definitie zoals gehanteerd door de Verenigde Naties
[13] VNG Trendanalyse 1: registratie van sensoren en algoritmen, 18 mei 2022

3. Het risico van niets doen

6% van de jaarlijkse overheidsuitgaven
Omdat werken met data gevolgen heeft voor alle afdelingen, is het niet eenvoudig de impact hiervan te becijferen. Ook voor Nederland is de totale maatschappelijke waarde van data nog niet in kaart gebracht. Voor de Zweedse overheid is de potentiële waarde van het invoeren van datagedreven werken ingeschat op 6% van de jaarlijkse overheidsuitgaven[14]. Deze berekende potentiële waarde wordt gezien als maatschappelijke waarde op drie gebieden:

- snellere en betere dienstverlening
- gerichter en beter geïnformeerd beleid
- betere toezichts- en verantwoordingsmogelijkheden.

Een deel van deze baten komt direct bij burgers en bedrijven terecht, een deel bij de overheid. De OECD verwacht dat het gebruik van data een essentieel onderdeel is van de herstelfase na de coronacrisis.[15]

Voldoen aan wetgeving
Er is geen wet die van ons eist om datagedreven te werken. De Wet hergebruik overheidsinformatie (Who) verplicht ons wel om, wanneer hierom gevraagd wordt, overheidsdata openbaar te maken. De Who is een aanjager voor een goede informatiehuishouding, juist ook op het gebied van data. Ook wetten als de Omgevingswet en de Wet open overheid (Woo) geven een duidelijk signaal af dat van ons als overheid wordt gevraagd om proactief informatie en gegevens te delen. Hoewel hierin niet specifiek over 'data' wordt gesproken, is het duidelijk dat de Nederlandse overheid richting 'meer openheid' gaat.
We delen al gegevens via www.waarstaatjegemeente.nl en leveren gegevens aan het CBS.

Reageren op een duidelijke behoefte
In Zevenaar geven zowel de afdelingen met primaire dienstverlening als de bedrijfsvoering aan dat er behoefte is aan werken met data. Bij afdeling Beheer, Onderhoud en Realisatie zou men bijvoorbeeld met meer geo-data willen werken waarin de data over de openbare ruimte staat, de ingekochte onderhoudscontracten zichtbaar worden en voortgang van de uitvoering ervan. Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling wil meer/betere data over de contracten met zorgleveranciers. Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling is voor het Nationaal Isolatieprogramma op zoek naar correcte data over energielabels van huizen en voor de energiearmoede aanpak moeten die gegevens vergeleken worden met inkomens. Ofwel: om maatschappelijke vraagstukken effectiever aan te pakken willen we datagedreven werken verder ontwikkelen. Zetten we niet in op data, dan kunnen we minder succesvol anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen, omdat we slechts beperkt inzicht krijgen in deze ontwikkelingen. Het 'onderbuikgevoel' bepaalt en we lopen het risico ons beleid onvoldoende te kunnen verantwoorden (compliancy).

Ook als we datagedreven werken willen invoeren, zijn er risico's
De grootste risico's voor de uitvoering van deze datastrategie zijn:

- Het niet kunnen vinden van het juiste personeel met kennis over datagedreven werken in de huidige krappe arbeidsmarkt.
- De vooralsnog onduidelijke rol van en beperkte capaciteit bij de RID op het gebied van datagedreven werken. Dit wordt ondervangen in de nieuwe bestuursopdracht voor de RID.
- Zolang onze werkprocessen niet duidelijk gedefinieerd zijn en gemonitord worden, is de data die uit die werkprocessen komt niet op het juiste kwaliteitsniveau voor analyse.

[14] Analyse gebaseerd op onderzoek van McKinsey Global Institute, zie ook NL Digitaal: Interbestuurlijke Datastrategie Nederland, oktober 2021, pagina 7
[15] NL Digitaal: Interbestuurlijke Datastrategie Nederland, oktober 2021, pagina 3

4. Positie: waar staan we nu?

4.1 Positionering van data in onze informatievoorziening

De datastrategie is een onderdeel van de Informatievoorzieningsvisie (IV-visie) en die valt op zijn beurt weer onder de Organisatievisie. Data is één van de vier componenten, die samen vorm geven aan de informatievoorziening in onze gemeente:

1. Organisatie: het geheel van processen, structuren en hiërarchie
2. Mensen: de medewerkers die de informatievoorziening (in)richten, uitvoeren en ontwikkelen én alle medewerkers die op strategisch, tactisch en/of operationeel niveau gebruik maken van informatievoorziening
3. Data: de gegevens binnen informatiestromen die inzicht geven in de uitvoering van onze dienstverlening en de sturing daarvan
4. Middelen: de budgetten en applicaties die de informatievoorziening mogelijk maken.[16]

Data staat dus niet los, maar is één van de vier ingrediënten voor een goede informatievoorziening.

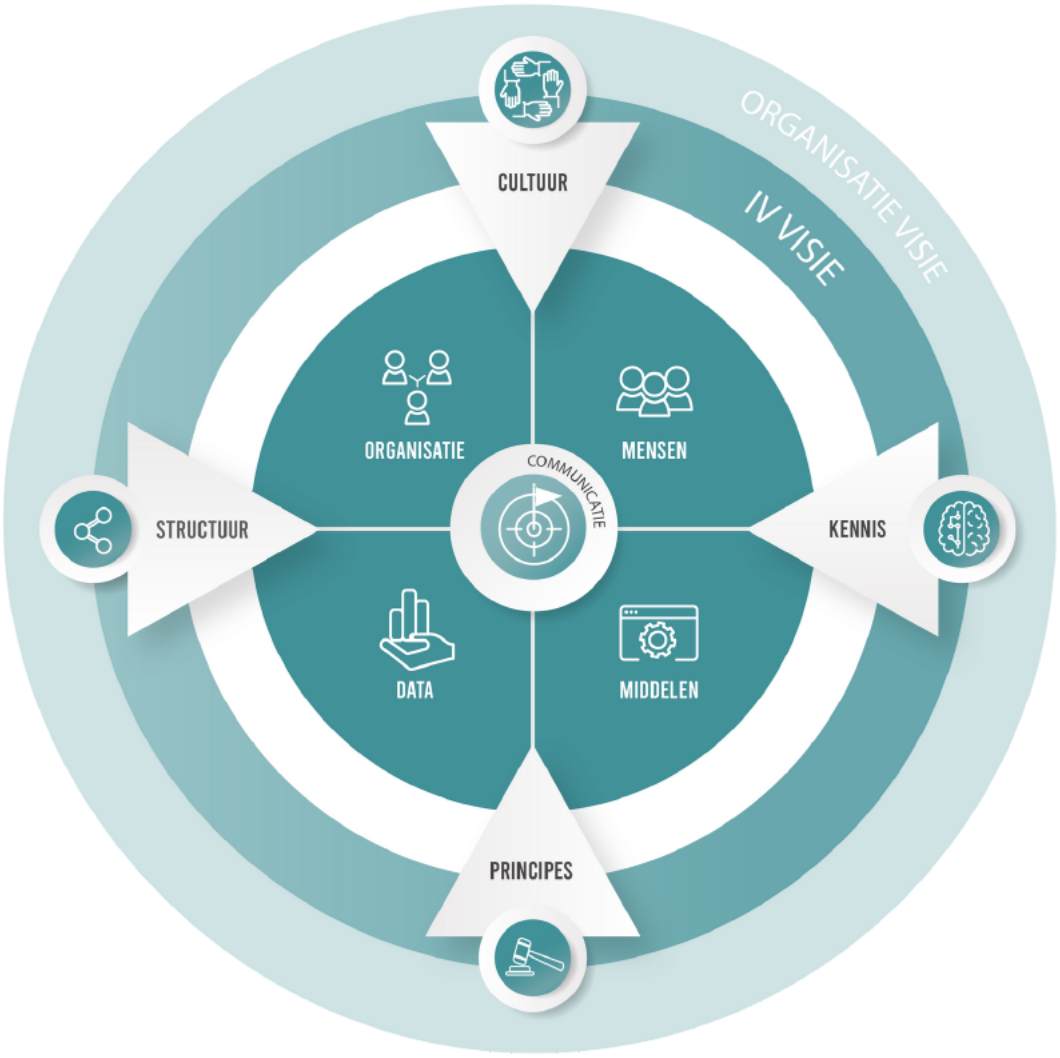

Figuur 4 Het IV ecosysteem

[16] 'Het IV ecosysteem' van adviesbureau IV-experts, 2021

4.2 Datavolwassenheid van de organisatie

De datavolwassenheid van een organisatie geeft aan in hoeverre het datagedreven werken geïntegreerd is in de bedrijfsprocessen van een organisatie en dus ingezet kan worden voor verantwoording en compliancy en het verbeteren van onze bedrijfsprestaties. Een veelgebruikte werkwijze om deze datavolwassenheid te bepalen is een toetsing aan de hand van het datavolwassenheidsmodel.

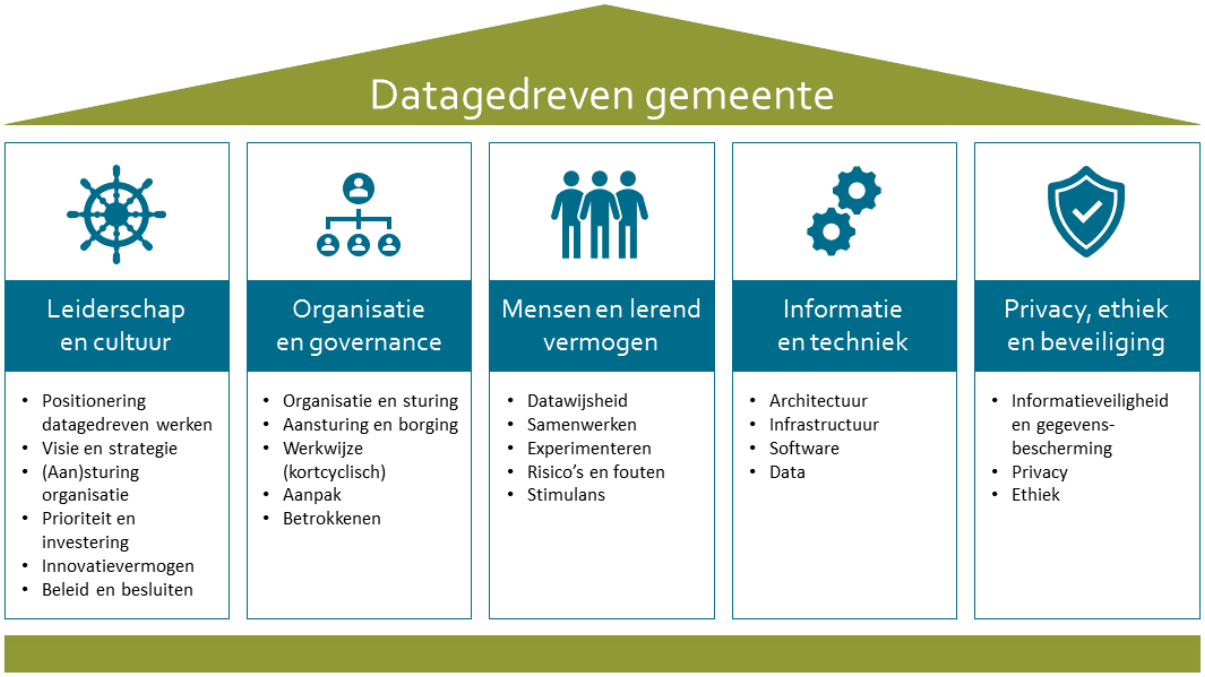

Figuur 5 Datavolwassenheidsmodel van de datagedreven gemeente[17] van 'Native'

25 medewerkers (vrijwel alle afdelingshoofden + twee medewerkers per afdeling) hebben via een enquête (zie bijlage 1) de datavolwassenheid van onze organisatie beoordeeld. Zij konden elke stelling beoordelen met een score van 1 tot 4:

1 = een 'ad hoc' aanpak (fase 1)
2 = experimenteren (fase 2)
3 = verbreden (fase 3)
4 = verankeren (fase 4)

Juist omdat we aan het begin van het datagedreven werken staan en medewerkers ook aangaven het lastig te vinden hier een oordeel over te vellen, kijken we 'door de oogharen' naar de resultaten van de enquête. We staren ons niet blind op de cijfers die er als oordeel uit komen. Deze geven (enkel) een indicatie van hoe binnen de organisatie het datagedreven werken ervaren wordt. Nemen we het gemiddelde van alle scores van de betrokken medewerkers, dan zit gemeente Zevenaar met een gemiddelde score van 1,8 (zie bijlage 2), tussen fase 1 'ad hoc' en fase 2 experimenteren' in. Enkele conclusies voortkomend uit de enquête:

4.2.1 Enquête: Leiderschap en cultuur lopen voorop

Leiderschap en cultuur worden door iedereen het meest positief beoordeeld met een gemiddelde

[17] Bron: Native consulting.

score van 2 op een schaal van 4 (zie bijlage 2). Dit betekent dat het leiderschap en de organisatiecultuur ruimte bieden om te experimenteren met het werken met data. Dit is gunstig: de kans op succes bij de (verdere) invoering van datagedreven werken is groter wanneer de leidinggevenden binnen de organisatie en de organisatiecultuur dit stimuleren, wanneer zij vooroplopen en wanneer medewerkers dit ook zo ervaren.

4.2.2 Enquête: 'mens en lerend vermogen' en 'organisatie en governance' een impuls geven

De hoofdcategorieën 'mens en lerend vermogen' en 'organisatie en governance worden met een 1,6 gemiddeld het laagste beoordeeld. Dit is niet gek, want hier is ook in beperkte mate op ingezet de afgelopen jaren. Daarom geven de ambities in deze datastrategie met name een impuls aan deze twee aspecten en wordt de nadruk gelegd op het trainen van mensen, kennisdelen en het inrichten van de organisatie (kaders, rollen et cetera) voor datagedreven werken.

4.2.3 Enquête: Kennis over werken met data in de organisatie moet zich nog verspreiden

Degenen die het dichtst bij het vuur zitten, zijn het meest positief over de datavolwassenheid van de gemeente. Zo beoordelen de leden van het BI-team (dat dashboards maakt en het datapakhuis beheert) de datavolwassenheid van de gemeente veruit het meest positief (1,9), gevolgd door het Management Team (1,8). Medewerkers van de afdelingen beoordelen de datavolwassenheid van de gemeente het laagste (1,5). Dat is verklaarbaar: er is nog geen organisatiebrede aanpak uitgerold en de gemiddelde medewerker is niet of beperkt meegenomen in het datagedreven werken.

Figuur 6 Halfvasten optocht in Angerlo

4.2.4 Interviews: veel kansen en behoefte

Naast het uitvoeren van een enquête zijn de medewerkers ook geïnterviewd. Managers benadrukken de kansen én moeilijkheden van het delen van data tussen verschillende afdelingen. Zij lopen tegen verschillende en/of slechte systemen, verschillende definities en verschillende werkwijzen aan, waardoor data nog niet te koppelen en vergelijken is. De datakwaliteit laat – voor

analyses - vaak ook te wensen over. Tenslotte benadrukken afdelingen dat zij zich in hun primaire proces onvoldoende gefaciliteerd voelen door de ondersteunende afdeling voor wat betreft datagedreven werken.

Medewerkers geven aan dat zij het moeilijk vinden de enquête in te vullen, omdat zij vinden dat ze slechts beperkt kennis hebben over (het totaalplaatje van) datagedreven werken in onze gemeente. Dat is ook niet gek, er is nog geen inzet geweest om het datagedreven werken bij iedereen onder de aandacht te brengen de afgelopen twee jaar (tijdens de beginfase). In die fase is juist ingezet op 'ad hoc' projecten om van te leren, in samenwerking met een kleine groep geïnteresseerde medewerkers. Beleidsmedewerkers en adviseurs zijn zelf op zoek naar databronnen en voelen zich - op een enkeling na, die wel heeft deelgenomen aan de ad hoc projecten - weinig ondersteund. Het werken met en zoeken naar data wordt ervaren als een individuele tocht en geen gezamenlijk gedragen werkwijze. Meer resultaten uit de interviews zijn te lezen in bijlage 3.

4.2.5 Stand van zaken: fase 1 - leren werken met dashboards

In de afgelopen twee jaar is geëxperimenteerd met een onderdeel van het datagedreven werken: werken met dashboards. Al doende is kennis ontwikkeld over het maken van dashboards en de daarmee samenhangende randvoorwaarden. Er is een Business Intelligence team (BI-team) opgestart, een datapakhuis aangeschaft waarin data geladen wordt vanuit (bron)applicaties en geanalyseerd wordt. Via het datapakhuis (TimeXtender) kunnen we verantwoorden vanuit welke bronnen data wordt ontsloten en welke bewerkingen erop zijn uitgevoerd ("datalineage"[18]). Het datapakhuis wordt systematisch ingericht in lijn met moderne theorieën hierover[19]. Er is ook visualiseringssoftware in gebruik genomen (PowerBI). De kennis en vaardigheden zijn inmiddels 'in huis' om hier goed mee te werken.

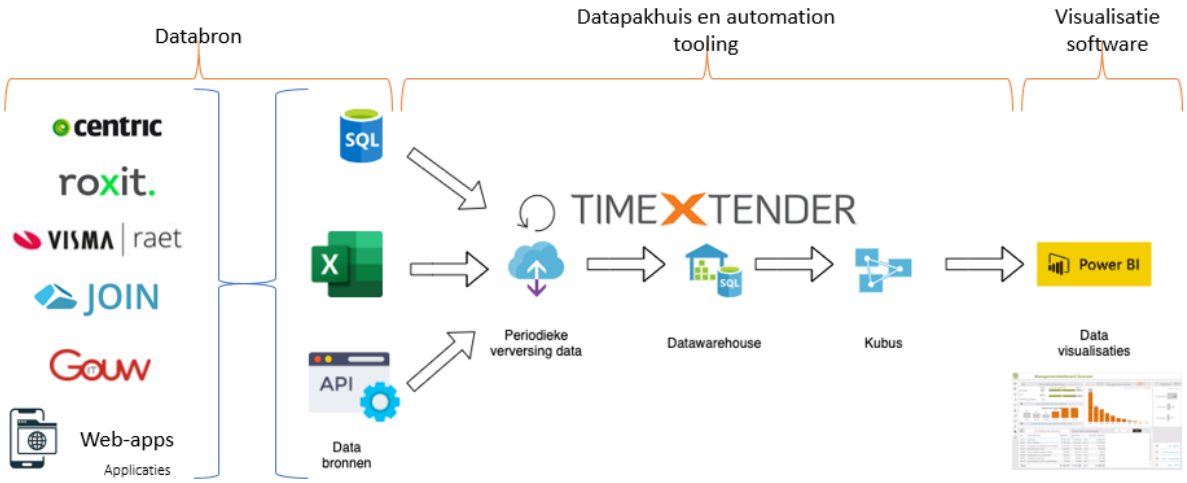

Figuur 7 De Zevenaarse data infrastructuur, van databron tot visualisatie

De mate waarin een dashboard kan voorzien in de behoefte vanuit de organisatie blijkt sterk afhankelijk van hoe werkprocessen zijn ingericht, welke data daardoor aanwezig is en wat de kwaliteit is van die data.

[18] Datalineage: de reis die data afleggen vanaf het moment van creatie. Via datalineage kan men de bron en tussentijdse bewerkingen van data traceren.
[19] De huidige standaard is te modelleren volgens het sterschema met een onderscheid tussen feiten en gebeurtenissen/relaties. Zie ook de 'dimensional modelling techniques' van Kimball.

We nemen verschillende lessen uit het werken met dashboards en de 'ad hoc' beginfase van het datagedreven werken mee naar de volgende fase (fase 2. Experimenteren) (zie ambitie 1 h5):

- Samenwerking tussen eindgebruiker en BI team een randvoorwaarde is om te komen tot een werkbaar en toepasbaar dashboard (of een ander data-product). Het is nog niet altijd duidelijk wie hierin welke rol neemt, werkafspraken moeten nog gemaakt worden.
- Een goede kwaliteit van datasets is essentieel voor een goed dashboard, goede analyses en uiteindelijk goede ondersteuning van medewerkers in hun werkzaamheden (van uitvoering tot sturing). Tot nu toe wordt bij het inrichten van dashboards vaak duidelijk dat de datakwaliteit te wensen overlaat (zie het citaat onderaan deze pagina).
- Het is nog niet vastgelegd en dus niet duidelijk wie in de organisatie verantwoordelijk is voor het databeheer en de kwaliteitscontroles van data die met een werkproces samenhangen. Duidelijkheid over eigenaarschap / verantwoordelijkheid is belangrijk.
- De applicaties die we gebruiken zijn niet persé ingericht om er eenduidige data uit te halen en deze te analyseren. De inrichting van een applicatie moet het werkproces ondersteunen en de juiste functiescheiding en autorisaties weerspiegelen. Om te kunnen sturen moet de gegevensstructuur zo ingericht wordt dat een applicatie de data kan genereren die nodig is voor het monitoren van KPI's. Er liggen kansen bij de inkoop van applicaties om hier beter op te letten. In de GIBIT[20] inkoopvoorwaarden is al opgenomen dat je als afnemer altijd de eigenaar blijft van je eigen data en de leverancier ook mogelijkheden moet bieden om de data te kunnen ontsluiten. Daarnaast kunnen functioneel beheerders een grotere rol spelen in het signaleren van de wensen op een afdeling en het onderzoeken van de mogelijkheden binnen applicaties. Door te bepalen welke data belangrijk is en aan welke criteria deze moet voldoen, kan de datakwaliteit worden verbeterd.
- Datamanagement en datagedreven werken vragen zowel om een goede technische infrastructuur, als tijd, kennis en kunde van medewerkers. Deze kennis en kunde is beperkt aanwezig en moeten we verder ontwikkelen om datagedreven werken een centrale rol te geven. Denk hierbij aan kennis over het goed inrichten van applicaties (functioneel beheer), en het kunnen verwerken, analyseren en visualiseren van data.
- De voortdurende betrokkenheid van het managementteam (MT) is erg belangrijk om datagedreven werken naar een hoger niveau te tillen. Het commitment en de sturing van het MT is belangrijk om werkprocessen en applicaties te kunnen herinrichten en hiervoor zo nodig middelen en capaciteit ter beschikking te stellen. Daarnaast is het belangrijk dat managers binnen hun eigen afdeling kansen voor het werken met data signaleren.

"Pas wanneer we een dashboard bouwen, wordt het voor de aanvrager duidelijk wat we bedoelen. Dan kloppen namelijk alle definities en aannames die je doet voor de bouw van het dashboard, maar de uitkomsten niet. Vaak werken de processen dan niet goed of worden gegevens niet eenduidig ingevoerd. Het belangrijkste is wat er gebeurt wanneer je die fouten ontdekt! Het ligt dan aan het enthousiasme en mandaat van de opdrachtgever of de werkprocessen werkelijk heringericht worden om tot betere data, monitoring en sturing te komen."
- Citaat van een medewerker BI-team.

---

[20] GIBIT: Gemeentelijke inkoop bij IT Toolbox van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

5. Ambitie: waar willen we naartoe!

In de wereld van het datagedreven werken geldt 'the sky is the limit'. Technisch gezien is er ongelooflijk veel mogelijk: van machine learning[21] tot robot gestuurde procesautomatisering[22] en het werken met algoritmes en sensoren (zie ook 2.2). Maar net zoals alle andere organisaties heeft gemeente Zevenaar beperkte middelen en capaciteit. Bovendien is er op dit moment een krappe arbeidsmarkt en zetten alle overheidslagen in op digitalisering, wat werving voor deze taak lastig maakt. Realistische ambities zijn nodig.

Om maatschappelijke problemen effectiever aan te pakken en betere objectieve en transparante besluitvorming en monitoring van beleid te realiseren, wil Zevenaar het datagedreven werken verder integreren. In deze collegeperiode is onze ambitie om qua datavolwassenheid van de eerste fase 'ad hoc' naar fase 2 'experimenteren' te groeien. We richten ons op data voor grip op werkprocessen[23] (verantwoording en compliancy) en het verbeteren van ons beleid (bedrijfsprestatie[24]). We starten verschillende dataprojecten op om als organisatie van te leren en pakken het datagedreven werken systematischer aan.

Ambitie 1: Leren van en met data

Met dataprojecten jagen we het werken met data in de organisatie aan. We leren van het experiment zelf, we delen ervaringen en verbinden conclusies aan de uitkomsten voor de inrichting van onze werkprocessen en systemen. We richten ons op:

1. Leren in de afdelingen en data bewustzijn stimuleren
2. Gemeentelijke data delen met de samenleving

1. Leren in de afdelingen en data bewustzijn

Werken met data is een relatief nieuw onderwerp. Verantwoording afleggen over en het monitoren van beleidsdoelstellingen echter niet. We hebben verplichte KPI's in onze begroting en jaarrekening in lijn met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarom bieden de bestaande momenten van verantwoording (voortgangsrapportages, jaarrekening) een goede aanleiding om de omgang met data onder de aandacht te brengen bij de gehele organisatie.

Elke afdeling heeft zijn eigen type data: bij BOR, RO en OW zit meer geografische data, bij MD meer persoonsgegevens. Tegelijkertijd laten maatschappelijke vraagstukken zich allang niet meer vangen door de grenzen van een afdeling, of zelfs een organisatie! Relevante gegevens voor een vraagstuk zijn vaak verspreid over verschillende organisaties. Landelijk worden slimme geïntegreerde toepassingen ontwikkeld (onder andere door de VNG en op basis van data), waar wij als lokale gemeente gebruik van kunnen maken. Voorbeelden hiervan zijn:

- Project Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO)
- Project Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart / Ondermijning (DOOK)
- ELSA Lab 'Armoede en Schulden'

[21] Machine learning: een vorm van kunstmatige intelligentie die gericht is op het bouwen van systemen die van de verwerkte data kunnen leren of data gebruiken om beter te presteren.

[22] Robot gestuurde procesautomatisering (RPA): een techniek die gebruikt wordt voor het automatiseren van bedrijfsprocessen, door softwarematige robots in te zetten die het handmatige proces nabootsen.

[23] Grip op werkprocessen vraagt om meer gedetailleerde data op uitvoeringsniveau (wie doet wat hoe wanneer), deze data zijn goed uit vak applicaties te halen.

[24] Het monitoren van bedrijfsprestaties zit op het niveau van sturing en beleid. Hiervoor zijn minder gedetailleerde en meer geaggregeerde data nodig, die goed uit het datapakhuis te halen zijn.

Wat gaan wij doen?	
1.1 Training (cultuur)	In 2023-2024 trainen we beleidsmedewerkers, adviseurs en functioneel beheerders stapsgewijs in het werken met data, zodat zij zelf analyses uit kunnen voeren met eventuele ondersteuning vanuit het centrale BI-team.
1.2 Data community	We starten in 2023 een data-community binnen de gemeente, waarin we voorbeelden onderling delen en relevante onderwerpen bespreken (data-infrastructuur, data-analyse, privacy, ethiek en beveiliging, het data pakhuis, werken met PowerBI, open data). Deze gemeenschap leert van elkaars ervaringen, ontdekt wat mogelijk is en hoort ook over de obstakels die men onderweg tegenkomt. We delen ervaringen vanuit de data-community op Wies, om de hele organisatie druppelsgewijs mee te nemen in het datagedreven werken.
1.3 Data-analyses	We zetten gedurende 2022-2026 met name in op de eerste twee van de drie typen data-analyses: 1. **Beschrijvende analyses (**hoe vaak komt iets voor, hoe groot is de omvang daarvan?). Hier zetten we op in door beleidsmedewerkers en adviseurs dit te leren, gefaciliteerd door het BI-team. 2. **Diagnosticerende analyses** (wat zijn de oorzaken, waarom en hoe gebeurt dit?) Dit gaan dieper op de beschrijvende data in, onder andere met behulp van statistiek. Hiervoor kunnen we op incidentele basis een onderzoeker en/of data-analist inzetten met afdelingsspecifieke kennis. De derde categorie betreft **Voorspellende analyses** (kunnen we voorspellen waar iets gaat plaatsvinden en risicoprofielen opstellen?) Hier zijn een data-scientist en geavanceerde applicaties (denk aan datamining, tekst mining, afbeeldingverwerkers) voor nodig. Vrijwel geen enkele gemeente is hiertoe in staat. Mocht er in de periode 2022-2026 een geschikt onderwerp naar voren komen (mogelijke in samenwerkingsverband) voor een voorspellende analyse, dan zal gemeente Zevenaar dit als een pilot verkennen. Hiervoor zou incidenteel een data scientist kunnen worden ingehuurd.
1.4 Externe data toepassen	Door externe betrouwbare data te betrekken, kunnen nieuwe inzichten ontstaan die van wezenlijk belang zijn voor het opstellen en uitvoeren van realistisch beleid. Met de medewerkers in de data community gaan we in 2023-2024 op zoek naar open data in hun vakgebieden, beoordelen we de kwaliteit, we delen onze bevindingen met collega's en gebruiken de data in de P&C cyclus. We zorgen ervoor dat op iedere afdeling de top 10 van meest relevante externe databronnen bekend is.
1.5 Gebruik van data in sjablonen opnemen	In 2024 passen we sjablonen zoals beleidsvoorstellen aan, zodat ook het aspect data aan bod komt in het kader van monitoring en evaluatie van beleid. Dit "dwingt" opstellers om hierover na te denken en maakt data een integraal onderdeel.
1.6 Collectieve dataprojecten	In 2023 verkennen we de mogelijkheid om aan te sluiten bij samenwerkingsverbanden zoals DataLab Gelderland-Oost (GO)[25], waar in collectief verband met andere gemeenten dataprojecten worden opgepakt.

[25] DataLab Gelderland-Oost

2. Gemeentelijke data delen met de samenleving

Bij een transparante overheid die de maatschappij wil activeren, hoort ook het zelf delen van gegevens. Zo geven we inwoners en organisaties de kans om op basis van onze openbare data meerwaarde voor onze maatschappij te creëren. Hier moet een afweging gemaakt worden over wat belangrijk is om te delen, wat gedeeld mag worden en welke datasets hier kwalitatief hoogwaardig genoeg voor zijn. Daar gaan we de komende jaren wel mee oefenen, aan de hand van de volgende drie datawaarden:

Wat gaan wij doen?	
2.1 Gegevens zijn open als het kan	In 2025-2026 stellen we gegevens openbaar beschikbaar aan inwoners via een dataplatform. We brengen deze gegevens ook bij interne organisatie onder de aandacht, zodat iedereen er gebruik van kan maken. We gaan verantwoord om met gegevens bij het online publiceren ervan en besteden aandacht aan kwaliteit en privacy. De 'principes voor de digitale samenleving' (VNG)[26] zijn hierbij onze richtlijn. Bij het openbaar maken houden we qua prioritering waar mogelijk rekening met de landelijke 'High Value Datalijst'[27].
2.2 Privacy en vertrouwelijk-heid krijgen prioriteit	We beschermen persoonsgebonden en vertrouwelijke informatie. Voordat we gegevens publiceren in 2025-2026, wordt door de publicerende medewerker eerst een ethische afweging gemaakt samen met de vakafdeling. We gebruiken hierbij De Ethische Data Assistent (DEDA-model)[28].
2.3 Continue verbetering van openbare data	We werken in 2025-2026 aan de verbetering van de datakwaliteit volgens het principe 'plan, do, check, act'. We publiceren data niet online, zolang de kwaliteit niet gegarandeerd is. Op die manier bewaken we de betrouwbaarheid van de gedeelde data. De gewenste datakwaliteit is afhankelijk van het doel van publicatie.

Ambitie 2: Datagedreven werken systematischer aanpakken

Zonder een goed datafundament kunnen we als organisatie geen geavanceerde analyses uitvoeren, laat staan dat we kunnen voorspellen. Datahuishouding vormt de basis voor alle ontwikkelingen op het gebied van data. We gaan investeren in het datamanagement. Hier werken we continu aan, via monitoring verbeteren we. We hebben de volgende aandachtsgebieden:

1. Data-architectuur, ethiek en beveiliging
2. Rollen, werkprocessen en datakwaliteit

Hieronder wordt elk aandachtsgebied nader toegelicht.

1. Data-architectuur, ethiek en beveiliging

De data-architectuur is een onderdeel van de informatie-architectuur[29] en geeft inzicht in de informatie die beschikbaar moet zijn voor de uitoefening van gemeentelijke taken. Bij het bouwen van deze architectuur maken we afspraken over: principes, standaarden, gegevensdefinities, ethiek en beveiliging.

[26] VNG Principes voor de digitale samenleving
[27] VNG High Value Datalijst
[28] DEDA model
[29] De informatiearchitectuur gaat over de inrichting van de informatiehuishouding van de gemeente. De informatiearchitectuur is in Zevenaar nog niet opgesteld.

Wat gaan we doen?	
3.1 Data-architectuur	We geven in 2025 invulling aan de data-architectuur als onderdeel van de informatiearchitectuur. Een data-architectuur biedt kaders en samenhang en maakt het mogelijk dat verschillende onderdelen (applicaties en gegevensdragers) op elkaar aansluiten, omdat dezelfde (data)logica is toegepast. De architectuur zorgt er uiteindelijk voor dat het datalandschap van de gemeente toekomstbestendig(er) wordt.
3.2 Principes	We stellen in 2025 principes op die als uitgangspunten fungeren voor de keuzes die we maken binnen de data-architectuur. Denk hierbij aan principes zoals cloud first (voorrang geven aan cloudoplossingen), open by design (bij het produceren van informatie rekening houden met welke informatie wel en welke niet (automatisch) openbaar kan worden), altijd open source (gebruik maken van openbare broncodes), het wel of niet publiceren van broncodes et cetera.
3.3 Standaarden	We maken in 2025 gebruik van open standaarden. Standaarden ondersteunen gegevensuitwisseling tussen ICT-systemen. De Nederlandse overheid heeft een open-standaardenbeleid, omdat open standaarden bijdragen aan interoperabiliteit - het kunnen uitwisselen van digitale gegevens tussen overheden onderling en tussen de overheid, bedrijven en burgers - en aan leveranciersonafhankelijkheid. Open standaarden zijn niet software specifiek en kunnen door iedere leverancier worden ingebouwd in een ICT-systeem. Het gebruik van open standaarden in ICT-systemen bespaart kosten en verlicht administratieve lasten.
3.4 Gegevensdefinities	We stellen in 2023-2024 gegevensdefinities op om ervoor te zorgen dat datasets vanuit verschillende bronnen vergelijkbaar worden. We maken hierbij gebruik van het Gemeentelijk Gegevensmodel (GGM)
3.5 Datacatalogus	We stellen in 2023-2024 een data catalogus[30] op, waarin beschreven staat waar welke data beschikbaar is (in het datapakhuis) en wie eigenaar van en/of verantwoordelijk voor de data is[31].
3.6 Ethiek	Er is op het gebied van data verzameling steeds meer mogelijk. Denk aan algoritmes, sensoren, scanauto's enzovoort. De inzet van toepassingen voor het verzamelen van data vraagt om een ethische afweging: kan het? Mag het? Is het doel duidelijk en transparant? We stellen kaders voor ethisch gebruik van data op in 2023, op basis van de 'handreiking digitale ethiek' van de VNG en De Ethische Data Assistent (DEDA).
3.7 Beveiliging	De Baseline Informatie Beveiliging (BIO) is bepalend voor het niveau van beveiliging van data. Op basis van een risicoafweging wordt het Basisbeveiligingsniveau (BBN) bepaald en hierop worden maatregelen ingericht. Het standaardniveau voor werken met data is minimaal BBN2 op een schaal van een tot drie. De i-Navigator die wij voor de inrichting van onze informatievoorziening gebruiken, geeft voor elk werkproces weer welk beveiligingsniveau erbij hoort. In 2023 stellen we kaders voor de beveiliging van data op. Bij nieuwe business cases wordt in overleg met de Functionaris Gegevensbescherming de veiligheid getoetst aan de hand van een Data Protection Impact Assessment (DPIA).

[30] Met als referentie het Gemeentelijke Gegevensmodel (GGM)

[31] Voorbeeld: de (Zevenaarse) data in de BRP valt onder verantwoordelijkheid van de manager Publiekszaken. De eigenaar van deze data is de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens

2. Rollen, werkprocessen en datakwaliteit

Procesmatig werken is een vereiste voor het genereren van duidelijke en vergelijkbare data. De gemeentelijke organisatie zet in op procesmatig werken en houdt daarbij de definitie van de bedrijfsprocessen aan zoals deze in de Gemeentelijke Model Architectuur (GEMMA) zijn gedefinieerd. Alle rollen die belangrijk zijn in het datagedreven werkproces zijn in bijlage 4 te vinden. Daarnaast maken we afspraken over de governance (rollen en spelregels) voor het werken met data.

Wat gaan we doen?	
4.1 Functioneel beheer van applicaties	In 2022-2023 werken we via training van de functioneel beheerders aan het verbeteren van het functioneel beheer. Bij de organisatieontwikkeling wegen we af of de taak van functioneel beheer centraal wordt belegd in lijn met de 0-meting Informatievoorziening (IV) van IV-experts. Technisch beheer van ICT ligt bij de Regionale ICT-Dienst de Liemers (RID) en/of leverancier.
4.2 Proceseigenaar en aansturing datagedreven werken	Elk werkproces in de gemeente heeft een proceseigenaar. In 2023 laten we vaststellen dat de proceseigenaar in principe verantwoordelijk is voor de data uit dat werkproces, voor de kwaliteit ervan en voor het al dan niet opnieuw (laten) inrichten van een werkproces om tot goede data te komen. Managers nemen zo, als proceseigenaar, verantwoordelijkheid over de aansturing en verbetering van datagedreven werken binnen een werkproces.
4.3 Visualisaties (o.a. dashboards)	Informatiebeheer is al beschikbaar om te adviseren over het gebruik van data en om dashboards te bouwen. Dit gebeurt op basis van een business case (zie bijlage 5), die is opgesteld door de leidinggevende (van de opdrachtgevende afdeling). De opdrachtgever geeft daarbij aan wat gevisualiseerd moet worden.
4.4 Data-analyse en werken met dashboards	De analyse van de data en het werken met dashboards is de verantwoordelijkheid van de betreffende vakafdelingen. De afdelingen hebben kennis van de vakspecifieke data. Het BI-team staat klaar om te sparren met de vakafdelingen. We leiden (beleids)medewerkers in 2023 op om data te gebruiken (zie ambitie 1: training).
4.5 Richtlijnen datagedreven werken	We stellen in 2024, volgend op de data-architectuur, richtlijnen voor datagedreven werken op. Denk hierbij aan richtlijnen over het werken met open standaarden, metadatering voor duurzame toegankelijkheid, werkwijze toegang tot data (doelbinding) en archivering van data.

6. Planning

In deze planning staat per kwartaal aangegeven wanneer welke onderwerpen opgepakt worden. Dit betreft het opstellen van stukken, kaders of het organiseren van activiteiten op een bepaald moment. Natuurlijk hebben de meeste onderwerpen na het geplande moment ook nog een impact, zo zal nadat een kader rondom ethiek is opgesteld, hier ook naar gehandeld moeten worden. Dit is de overgang naar beheer / uitvoering in reguliere werkprocessen.

Ambitie 1: leren van en met data	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4	2026 Q1	2026 Q2
1. Leren op de afdelingen en data bewustzijn stimuleren															
1.1 Training (cultuur)															
1.2 Data community															
1.3 Data-analyses															
1.4 Externe data toepassen															
1.5 Gebruik van data in sjablonen opnemen															
1.6 Collectieve dataprojecten															
2. Gemeentelijke data delen met de samenleving															
2.1 Gegevens zijn open als het kan										Inzetten op open data / een open data platform is een groot nieuw project wat sterk gebaat is bij een goed data fundament. We werken eerst aan dit fundament, en starten daarna per 2025 het verkennen van de opties voor een open data platform.					
2.2 Privacy en vertrouwelijkheid krijgen prioriteit															
2.3 Continue verbetering van openbare data															

Ambitie 2: data-gedreven werken systematischer aanpakken	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4	2026 Q1	2026 Q2
3. Data architectuur, ethiek en beveiliging															
3.1 Data architectuur										Kan van start wanneer business- en informatiearchitectuur zijn vormgegeven					
3.2 Principes										Hangt samen met de data architectuur (1.1)					
3.3 Standaarden										Hangt samen met de data architectuur (1.1)					
3.4 Gegevensdefinities															
3.5 Datacatalogus															
3.6 Ethiek															
3.7 Beveiliging															
4. Rollen, werkprocessen en datakwaliteit															
4.1 Functioneel beheer van applicaties															
4.2 Proceseigenaar en aansturing datagedreven werken															
4.3 Visualisaties (o.a. dashboards)															
4.4 Data-analyse en werken met dashboards					In Q3 2023 begint de training van adviseurs en beleidsmedewerkers, daarop volgt het steeds meer werken met data-analyse en dashboards										
4.5 Richtlijnen datagedreven werken															

7. Middelen

Spreken we over middelen, dan hebben we het over budget, maar ook ander kapitaal (medewerkers, kennis, technische inrichting). Door een combinatie van interventies (zie ook: hoofdstuk 5. Ambities) vergroten we de datavolwassenheid van onze organisatie. Deze interventies zijn gericht op cultuur, kennis, principes en structuur (zie Figuur 7). In de Meerjarenbegroting (MJB) is rekening gehouden met inzet voor de ontwikkeling van het datagedreven werken om de doelstellingen uit het collegeprogramma te halen. Er is incidenteel budget beschikbaar voor pilots.

Cultuur

We zetten in op de training van beleidsmedewerkers, adviseurs en functioneel beheerders. We bouwen een datagemeenschap op binnen onze organisatie, en gaan verder met data-analyses. Managers zijn als proces- en dus data-eigenaren nauw betrokken. Door deze set aan maatregelen gaat het onderwerp datagedreven werken steeds meer leven binnen onze organisatie en wordt het (hopelijk) onderdeel van de organisatiecultuur.

Kennis

Niet alleen via training krijgen we meer kennis in de organisatie. We breiden ook de capaciteit die we inzetten voor datagedreven werken de komende jaren uit.

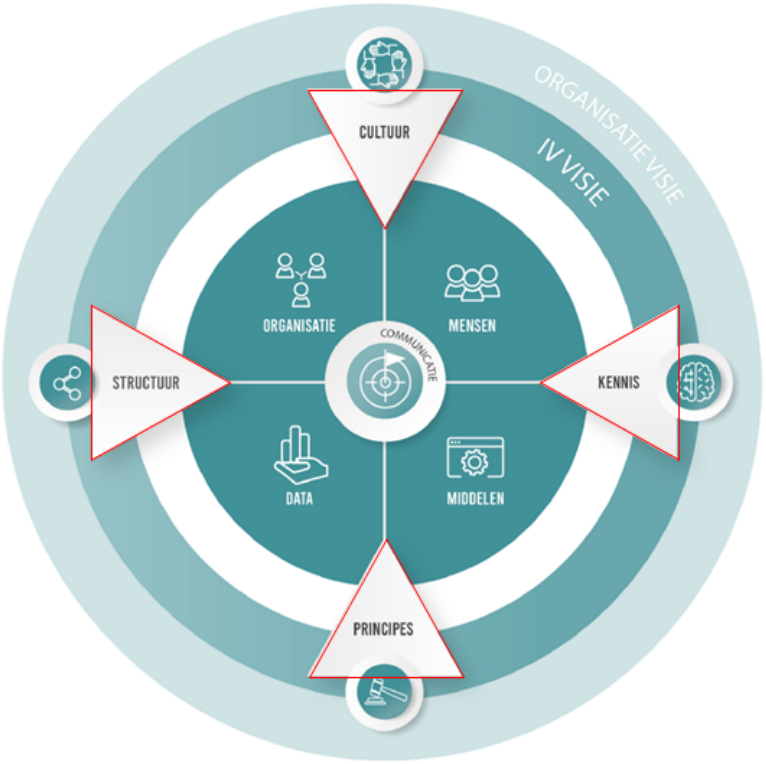

Figuur 8 Het IV ecosysteem met interventies op cultuur, kennis, principes en structuur

De komende jaren zetten we eerst in op beschrijvende en diagnosticerende analyses van data. Dit vraagt om een data-analist binnen de verschillende afdelingen. Deze analist heeft expertise over een vakgebied, kan de data daardoor beter duiden en is een duidelijk aanspreekpunt voor medewerkers op een afdeling wanneer zij data-analyses in willen zetten. Een data-scientist voorspellende analyses kan op den duur op projectbasis betrokken worden, als zich een duidelijke vraag voor een voorspellende analyse voordoet. Een Data-scientist kan dan beoordelen of het mogelijk is een voorspellende analyse op te leveren en wat hiervoor nodig is.

Principes

Er zijn verschillende richtlijnen, beleidsstukken en afspraken die we gaan vormgeven voor het datagedreven werken in Zevenaar. Deels zullen we deze met kennis vanuit de organisatie kunnen opstellen. Soms zal er inhuur van externe partijen nodig zijn voor advisering over specialistische onderwerpen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan data-architectuur en ethiek.

Structuur

We zetten in op het verder definiëren en beleggen van rollen en verantwoordelijkheden. De aandacht voor de 'data-governance' levert een wezenlijke bijdrage aan de mate waarin

datagedreven werken raakt ingebed in onze organisatie. Het beleggen van de verantwoordelijkheden levert naar inschatting geen meerkosten op. Eventuele nieuwe rollen (functies?) die nodig zijn voor een goed uitgeruste datagedreven organisatie komen, waar deze de algehele bedrijfsvoering betreffen, uit het budget dat hiervoor door de raad is toegekend (bij de begroting) aan informatiebeheer. Rollen die belegd worden bij afdelingen of teams komen ook uit de budgetten van die afdelingen.
De technische inrichting die nodig is voor datagedreven werken is deels gerealiseerd met de aanschaf van een datapakhuis en visualisatie software. Kosten voor afdelingsspecifieke software voor data-analyse komen vanuit reguliere budgetten.

Voor de realisatie van een open data-platform, waarop wij data publiceren die inwoners en externe partijen in kunnen zien, is aanvullend budget nodig (bader te bepalen).

Bijlage 1. Enquête over datavolwassenheid

Medewerkers is gevraagd een score te geven aan elk onderwerp, van 1 = fase ad hoc tot 4 = fase verankering.
Om hen op weg te helpen, is ter illustratie ook per onderwerp een tekstuele beschrijving toegevoegd.

1 Leiderschap & Cultuur				
onderwerp	**1. ad-hoc**	**2. experimenteren**	**3. verbreden**	**4. verankering**
beleid / besluit	Besluiten en beleid worden gestuurd door onderbuikgevoelens en oude patronen. Data wordt niet gebruikt ter onderbouwing.	Als experiment worden enkele besluiten/beleidsstukken onderbouwd door data.	Besluiten en beleidsstukken worden veelal onderbouwd door data.	Besluiten of beleidstukken zijn onderbouwd door data. Zo niet, dan roept het vragen op.
sturing / aansluiting organisatie	Management en directie sturen de organisatie op gevoel. Een enkele manager is op zoek naar onderbouwende gegevens voor haar/zijn doelstellingen.	Een aantal management- en directieleden vraagt om data om de organisatie te sturen. De wens begint te leven om de bedrijfs- en teamdoelstellingen SMART te formuleren.	De meeste management- en directieleden zijn begonnen met het sturen van de organisatie met behulp van data en KPI's gebaseerd op de SMART bedrijfs- en teamdoelstellingen.	Alle management- en directieleden sturen de organisatie met behulp van data. Periodiek wordt gerapporteerd over de SMART doelstellingen en actie ondernomen op KPI's.
prioriteit / investering	Bestuur en directie hebben datagedreven werken niet op de agenda staan en er wordt niet in geïnvesteerd.	Bestuur en directie tonen interesse in datagedreven werken, ondersteunen kleinschalige experimenten en stellen ad hoc budget en uren beschikbaar.	Datagedreven werken krijgt prioriteit, is opgenomen in het coalitieakkoord, staat op de ambtelijke agenda en er wordt in geïnvesteerd.	Bestuur en directie gaan ervan uit dat er datagedreven gewerkt wordt. Er is structureel innovatiebudget beschikbaar dat voor de doorontwikkeling gebruikt kan worden.
innovatie-vermogen	Directie en management houden van zekerheid en voorspelbare projecten met een gegarandeerde uitkomst, waar op afgerekend kan worden.	Directie en management staan experimenten toe en volgen ze nauwlettend op Return on Investment.	Directie en management accepteren de onzekerheid van innovatie en bespreken de rol en het belang van datagedreven innovatie in de organisatie.	Directie en management stimuleren innovatie door medewerkers te vertrouwen en los te laten, fouten te omarmen als leermoment en multidisciplinair werken te ondersteunen.
visie / strategie	Er is geen visie op data en geen datastrategie. Data wordt gezien als 'iets' van I&A	Het belang van (goede) data en de mogelijkheden worden duidelijk. Er ontstaat behoefte aan een visie op data en een datastrategie.	De datavisie en datastrategie worden opgesteld. Bestuur, directie en management praten mee en zien data als strategisch middel.	Data wordt gezien en behandeld als kapitaal. De visie op data en de datastrategie worden nageleefd. Jaarlijks wordt de datastrategie herijkt.
positionering datagedreven werken	Datagedreven werken wordt voornamelijk gezien als hype. Enkele medewerkers zien meerwaarde en zijn er al mee aan de slag. Verantwoordelijkheid voor datakwaliteit ligt bij I&A.	Meerwaarde van datagedreven werken wordt gezien, maar men verwacht slechts impact op deel van medewerkers. Datakwaliteit, dus correct invoeren, wordt belangrijk gevonden.	Datagedreven werken wordt gezien als de nieuwe manier van werken, waarbij (kennis van) data erg belangrijk is voor vrijwel iedereen. Gegevensmanagement wordt ingericht.	Datagedreven werken is een normale en vaststaande wijze van ieders werk. Iedereen voelt zich verantwoordelijk voor de constante verbetering van de kwaliteit van de gegevens.

Organisatie en Governance				
organisatie en sturing	Enkele enthousiastelingen starten met het bouwen van dashboards en rapporten naast hun gewone werk. Er is geen samenhang tussen de eerste initiatieven.	Voorlopers zoeken elkaar op voor dataprojecten en delen kennis en ervaringen. Uitvoering van dataprojecten gebeurt op projectbasis. Er ontstaat behoefte aan een programma om de structurele verandering te ondersteunen.	Naast een programma dgw , is er een (virtueel) dgw-team opgericht als kennis en expertisecentrum, dat meewerkt in de dataprojecten. Benodigde functies worden geworven en/of medewerkers worden getraind.	Het programma is afgerond en dgw is in de lijn geborgd. Alle benodigde taken en rollen zijn opgenomen in het functiehuis. Dataprojecten worden nog altijd uitgevoerd.
werkwijze (kortcyclisch)	Projectmatig werken wordt lastig gevonden. Een enkeling experimenteert al met kortcyclisch projecten uitvoeren.	De eerste datagedreven werken projecten worden op kortcyclische wijze uitgevoerd.	Kortcyclisch projecten uitvoeren is de standaard bij dataprojecten. Door evalueren en leren gaat het steeds beter.	De medewerkers van de organisatie zijn gewend aan kortcyclisch werken en aan evalueren en leren.
aansturing / borging	Taken op operationeel niveau worden opgepakt, maar er is geen officiële borging. Er is geen aansluiting op strategisch niveau.	Gesprekken over waar welke verantwoordelijkheden liggen en hoe af te stemmen ontstaan.	De aansturing wordt ingeregeld op alle organisatieniveaus. Bijbehorende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn helder en worden belegd.	Aansturing, afstemming en borging is op strategisch, tactisch en operationeel is ingeregeld met duidelijke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
aanpak	Hoe het datavraagstuk opgepakt wordt, is afhankelijk van waar het ontstaat. Geen standaard aanpak.	Datavraagstukken worden gedeeld en verdeeld. Er ontstaat vraag naar een standaard werkwijze en wijze van prioriteren en beoordelen van datavraagstukken.	Het werkproces om datavraagstukken te prioriteren en op te pakken wordt geïmplementeerd. De eerste experimenten worden opgeschaald en ingebed in de processen.	Het werkproces om datavraagstukken uit de organisatie op te pakken, op te lossen met data-analyse en succesvolle experimenten te implementeren is volledig ingebed.
betrokkenen	Datavraagstukken spelen binnen een team.	Een aantal datavraagstukken zijn team overstijgend.	Op enkele datavraagstukken wordt samengewerkt in de keten, met (semi-)overheden en/of met commerciële partijen, als dit meerwaarde toevoegt.	Datavraagstukken worden veelal opgepakt samen met inwoners, ondernemers, ketenpartners, (semi-)overheden en/of commerciële partners.
Mens en lerend vermogen				
datawijsheid	Een aantal medewerkers beseft dat gegevens analyseren en interpreteren belangrijk is en zoekt naar hulp.	Een aantal medewerkers beseft dat gegevens analyseren en interpreteren belangrijk is en zoekt naar hulp.	Medewerkers worden gestimuleerd zelf met gegevens te werken en deze te analyseren en interpreteren. Er worden trainingen datawijsheid gegeven.	Medewerkers zijn gewend aan het werken met gegevens en weten waar ze hulp kunnen krijgen als het nodig is.
samenwerken	Medewerkers vinden samenwerking met verschillende teams belangrijk. Er ontstaat onderling begrip en een gezamenlijke taal.	Medewerkers vinden samenwerking met verschillende teams belangrijk. Er ontstaat onderling begrip en een gezamenlijke taal.	Medewerkers zien samenwerking als essentieel en zoeken de eerste samenwerking buiten de organisatie in de keten.	Samenwerking in en buiten de keten is vanzelfsprekend en wordt actief opgezocht om van elkaar te leren. Verzuiling is afgebroken.

experimenteren	Enkele medewerkers starten met experimenteren. Ze moeten de werkwijze vaak uitleggen en verdedigen.	Enkele medewerkers starten met experimenteren. Ze moeten de werkwijze vaak uitleggen en verdedigen.	Meer medewerkers durven te experimenteren en te innoveren. Ze zijn nieuwsgierig naar data en ontdekken de mogelijkheden. Ze voelen dat dit geaccepteerd wordt.	De medewerkers hebben vertrouwen in experimenteren en innoveren. Ze voelen zich gestimuleerd en ondersteund door de organisatie in hun datanieuwsgierigheid.
risico's en fouten	De eerste medewerkers ervaren dat twijfelen, fouten maken, proberen en leren hoort bij experimenteren. Succesverhalen en geleerde lessen worden gedeeld.	De eerste medewerkers ervaren dat twijfelen, fouten maken, proberen en leren hoort bij experimenteren. Succesverhalen en geleerde lessen worden gedeeld.	Experimenteren, fouten maken, evalueren en hiervan leren wordt regelmatig ervaren. Succesverhalen en lessons learned worden onder de aandacht gebracht bij de organisatie.	De medewerkers hebben vertrouwen in fouten maken, evalueren en hiervan leren. Successen en mislukkingen (met hun geleerde lessen) worden gevierd in de organisatie.
stimulans	Tijdens beoordelingen komt werken met data, innoveren en samenwerken naar voren, alhoewel het nog niet formeel geregeld is. Tijdens sollicitaties wordt er vaak bij stilgestaan, maar het is meestal geen doorslaggevende vaardigheid.	Tijdens beoordelingen komt werken met data, innoveren en samenwerken naar voren, alhoewel het nog niet formeel geregeld is. Tijdens sollicitaties wordt er vaak bij stilgestaan, maar het is meestal geen doorslaggevende vaardigheid.	Medewerkers voelen zich gestimuleerd zelf met gegevens te werken, in de keten samen te werken en te experimenteren. De beoordelingssystematiek, functieprofielen en vacatureteksten worden aangepast.	Medewerkers worden door de beoordelingssystematiek beloond voor datawijsheid en datagebruik. Datawijsheid, innovatief vermogen en samenwerking zijn altijd een onderdeel van vacatures en functieprofielen.
Informatie en Techniek				
infrastructuur	Er is een eigen database beschikbaar, waarin gegevens verzameld kunnen worden. Verder wordt de bestaande omgeving ingezet.	Er is een eigen database beschikbaar, waarin gegevens verzameld kunnen worden. Verder wordt de bestaande omgeving ingezet.	De basisomgeving is aanwezig voor het verzamelen, opslaan, analyseren, visualiseren en rapporteren van data.	Op een flexibel en schaalbaar dataplatform (in de Cloud) met zowel een data pakhuis als een datalake draaien stabiele geautomatiseerde processen om data te verzamelen.
software	De standaard aanwezige applicaties worden uitgebreid met betaalbare of opensource software voor specifieke taken, zoals bijvoorbeeld ETL.	De standaard aanwezige applicaties worden uitgebreid met betaalbare of opensource software voor specifieke taken, zoals bijvoorbeeld ETL.	De beste software voor de dataplatform onderdelen is onderzocht en aangeschaft. Data science tools zoals Python of R worden ingezet.	De beste software voor de dataplatform onderdelen is aanwezig. Data science tools zijn aanwezig. Automation wordt ingezet daar waar zinvol.
architectuur	Men ontdekt dat afspraken over tools, werkwijze, documentatie en naamgeving missen om elkaars werk over te nemen en te beheren.	Men ontdekt dat afspraken over tools, werkwijze, documentatie en naamgeving missen om elkaars werk over te nemen en te beheren.	Er wordt een architectuur ontwikkeld waaronder men kan door ontwikkelen met afspraken over tools, werkwijze, documentatie en naamgeving.	Er wordt onder architectuur gewerkt, hierdoor is er een duidelijke richting en kunnen ontwikkelaars elkaars werk overnemen en beheren.
data	Data bevindt zich in silo's, combineren gebeurt mondjesmaat, datamodellen worden uitgeplozen.	Data bevindt zich in silo's, combineren gebeurt mondjesmaat, datamodellen worden uitgeplozen.	De meest gebruikte data worden ontsloten via het data pakhuis. Er ontstaat behoefte aan een datalake.	De benodigde data zijn beschikbaar in het data pakhuis of het datalake.

Privacy, ethiek & beveiliging				
CISO / FG	De CISO en FG worden betrokken bij datavraagstukken en voeren een privacy/security check uit.	De CISO en FG worden betrokken bij datavraagstukken en voeren een privacy/security check uit.	De CISO en FG zijn onderdeel van het (virtuele) team (hub, DataLab) en vanaf het begin betrokken bij datavraagstukken. DPIA's worden uitgevoerd.	Algemene CISO/FG en datagedreven werken kennis is onderdeel van alle teams. Men weet wanneer extra expertise ingeschakeld moet worden. DPIA's worden uitgevoerd.
privacy	Privacy is een uitdaging. Er wordt geleerd om er op een goede manier mee om te gaan.	Privacy is een uitdaging. Er wordt geleerd om er op een goede manier mee om te gaan.	Er wordt bewust omgegaan met gegevens. Dataminimalisatie, pseudonimiseren of andere technieken worden toegepast om de privacy te beschermen.	Privacy by design (met standaard technieken) is onderdeel van het standaard werkproces.
ethiek	Er wordt ad hoc over ethische kwesties nagedacht.	Er wordt ad hoc over ethische kwesties nagedacht.	Ethische normen worden beschreven en er wordt aan voldaan.	Ethische normen zijn een integraal onderdeel alle dataprojecten.

Bijlage 2. Uitkomsten enquête datavolwassenheid

1. Leiderschap & Cultuur (gemiddelde score: 2,04)		
1.1 beleid / besluit	**1,96**	Als experiment worden enkele besluiten/beleidsstukken onderbouwd door data.
1.2 sturing / aansluiting organisatie	**1,85**	Een aantal MT- en directieleden vraagt om data om de organisatie te sturen. De wens begint te leven om de bedrijfs/teamdoelstellingen SMART te formuleren.
1.3 prioriteit / investering	**2,13**	Bestuur en directie tonen interesse in datagedreven werken, ondersteunen kleinschalige experimenten en stellen ad hoc budget en uren beschikbaar.
1.4 innovatie-vermogen	**2,10**	Directie en management staan experimenten toe en volgen ze nauwlettend op Return on Investment.
1.5 visie / strategie	**2,12**	Het belang van (goede) data en de mogelijkheden worden duidelijk. Er ontstaat behoefte aan een visie op data en een datastrategie.
1.6 positionering datagedreven werken	**2,09**	Meerwaarde van datagedreven werken wordt gezien, maar men verwacht slechts impact op deel van medewerkers. Datakwaliteit, dus correct invoeren, wordt belangrijk gevonden.
2. Organisatie & Governance (gemiddelde score: 1,66)		
2.1 organisatie en sturing	**1,64**	Enkele enthousiastelingen starten met het bouwen van dashboards en rapporten naast hun gewone werk. Er is geen samenhang tussen de eerste initiatieven.
2.2 werkwijze (kortcyclisch)	**1,5**	Projectmatig werken wordt lastig gevonden. Een enkeling experimenteert al met kort-cyclisch projecten uitvoeren.
2.3 aansturing / borging	**1,84**	Taken op operationeel niveau worden opgepakt, maar er is geen officiële borging. Er is geen aansluiting op strategisch niveau.
2.4 aanpak	**1,54**	Hoe het datavraagstuk opgepakt wordt, is afhankelijk van waar het ontstaat. Geen standaard aanpak.
2.5 betrokkenen	**1,79**	Datavraagstukken spelen binnen een team.
3. Mensen & Lerend vermogen (gemiddelde score: 1,59)		
3.1 datawijsheid	**1,62**	De meeste medewerkers vinden gegevens analyseren en interpreteren lastig en vermijden het.
3.2 samenwerken	**1,63**	Medewerkers zoeken eerste samenwerking tussen de teams en ontdekken elkaars taal en wereld
3.3 experimenteren	**1,76**	De medewerkers houden van duidelijke taken en projecten. Ze zijn behoudend, zodat ze nergens op afgerekend worden.
3.4 risico's en fouten	**1,73**	De medewerkers zijn over het algemeen risicomijdend en willen geen fouten maken. Fouten worden bij voorkeur niet belicht.
3.5 stimulans	**1,2**	Het verkrijgen, beheren en/of gebruiken van data is geen standaard onderdeel van beoordelingen, vacatures en functieprofielen. Dit geldt ook voor vaardigheden als innovatief denken of samenwerken.
4. Informatie & Techniek (gemiddelde score: 1,78)		
4.1 infrastructuur	**1,96**	Er is een eigen database beschikbaar, waarin gegevens verzameld kunnen worden. Verder wordt de bestaande omgeving ingezet.
4.2 software	**1,43**	Standaard aanwezige applicaties worden ingezet voor datagedreven werken (DBMS, GIS, Excel, meegeleverde rapportagetools zoals bijv. Cognos).
4.3 architectuur	**1,78**	Iedere ontwikkelaar heeft zijn eigen voorkeur voor tools, werkwijze, documentatie en naamgeving. Hier zijn geen afspraken voor.
4.4 data	**1,95**	Data bevindt zich in silo's, combineren gebeurt mondjesmaat, datamodellen worden uitgeplozen.
5. Privacy, Ethiek & Beveiliging (gemiddelde score: 1,81)		
5.1 CISO / FG	**1,65**	Als eraan gedacht wordt, wordt de CISO en/of FG betrokken bij een datavraagstuk.
5.2 privacy	**2**	Privacy is een uitdaging. We leren er op een goede manier mee om te gaan.
5.3 Ethiek	**1,77**	Ethiek vormt geen onderdeel van de visie en strategie van de organisatie omtrent datagedreven werken.
Gemiddelde totaalscore: 1,78		

Bijlage 3. Uitkomsten interviews over datagedreven werken

In het kader van de datastrategie is met (vrijwel) alle afdelingshoofden en enkele, door de afdelingshoofden aangewezen, medewerkers gesproken over het werken met data. Dat ging van strategisch niveau tot uitvoerend niveau. In de volgende paragrafen is geprobeerd de wijsheid uit de interviews te bundelen en een gezamenlijk beeld van de stand van zaken rondom datagedreven werken in de organisatie te creëren.

Een resultaatgerichte organisatie waarin op basis van data wordt gestuurd

We werken eraan steeds meer een resultaatgerichte organisatie te worden. Hiervoor is sturing op basis van data essentieel. En dat kan, want de gemeente is in feite een datafabriek die informatie tot zich neemt, verwerkt en archiveert. Om resultaatgericht te kunnen werken, moeten we weten welke resultaten en beleidsindicatoren zijn bepaald (landelijk, in het coalitieprogramma, het concernplan en het afdelingsplan) en hoe we deze willen meten / meetbaar maken. Hebben de managers de data beschikbaar om op deze resultaten te sturen? En hebben de medewerkers de data om hun werk te kunnen beoordelen? Vervolgens moet gekeken worden naar het werkproces en de systemen en hoe deze ingericht moeten worden om de gestelde resultaten ook werkelijk te kunnen meten. Dit moet grotendeels nog gebeuren. Op het gebied van datavolwassenheid staat gemeente Zevenaar dan ook aan het begin van een transitie. Het uitgangspunt is dat werken met data geen doel is op zichzelf, maar een manier om de resultaten die gemeente Zevenaar wil bereiken te ondersteunen, te administreren en te monitoren.

"Met meer inzicht uit data wordt het ook voor teams duidelijker waar we gezamenlijk naartoe werken. Zo kunnen teams en individuen nog beter verantwoordelijkheid nemen."

Leren werken met data

Binnen de gemeente is veel informatie beschikbaar die niet zomaar toegankelijk voor iedereen kan en mag zijn. We moeten goed nadenken welke informatie op welk niveau nodig is: wat hebben medewerkers nodig om hun werk goed te doen? Wat hebben managers nodig om te sturen? Wat heeft het MT nodig om samenhang tussen afdelingen en capaciteitsinzet (integrale sturing) te kunnen beoordelen? En wat hebben bestuurders nodig om de ontwikkelingen binnen het vastgestelde beleid te kunnen zien? Hoe hoger je in de organisatie zit, hoe algemener de data zou moeten zijn. Spelregels op het gebied rondom privacy, ethiek en beveiliging zijn hierbij essentieel. Is dat allemaal ingeregeld, dan gaat het niet om de data, maar om de duiding van de data. Wat veroorzaakt bepaalde afwijkingen of trends? En in hoeverre heeft gemeente Zevenaar hier invloed op? Het is belangrijk verantwoording af te kunnen leggen over de data: deze te kunnen interpreteren en verklaren. Dit vraagt om bepaalde capaciteiten bij de medewerkers.

"Ik kreeg uit de telefoniedata terug dat mijn afdeling contactverzoeken vaak niet tijdig afhandelde. Toen ben ik gaan rondvragen: waar ligt dit aan? Het bleek dat de contactverzoeken alleen vanaf een desktop konden worden afgehandeld, terwijl mijn afdeling juist vaak op pad is. Toen hebben we het mobiel afhandelen van

contactverzoeken mogelijk gemaakt en bleek mijn afdeling het hartstikke goed te doen."

We leren hieruit dat het erg belangrijk is om het genereren van data goed af te stemmen op het werkproces waar dit over gaat en het in te richten in overleg met de gebruiker. Gebruikersgemak helpt om goede data te verzamelen. Als iemand voornamelijk buiten werkt, moet diegene ook daar gegevens goed kunnen verwerken. Tegelijkertijd hebben verschillende werkprocessen ook verschillende frequenties van monitoring nodig: beleid wordt per jaar geëvalueerd, terwijl de verwerking van telefoontjes wekelijks of zelfs dagelijks gemonitord moet worden.

Omgaan met een continu veranderende omgeving
Hoewel het werken met data misschien afgebakend en wiskundig overkomt, zal er nooit sprake zijn van perfectie. Niet alleen de data zelf verandert, maar ook de systemen waarmee we werken en de beleidsdoelen en resultaten die we willen meten. In deze continu veranderende context is het belangrijk dat data en data-analyse als fenomeen meegenomen worden in de beslissingen rondom het aanschaffen van applicaties en het inrichten van werkprocessen. Aan de voorkant moet bij de inrichting van het werk nagedacht worden over welke output er nodig is om het werk te kunnen meten en monitoren en of die ook werkelijk uit de systemen te halen is. De vorm te geven gegevens-architectuur biedt daarbij houvast om op basis van principes en standaarden ontwerpkeuzes te maken.

De veranderingen waaraan we als gemeente onderhevig zijn, zijn niet alleen intern. Op het gebied van data en digitalisering heeft de landelijke overheid hoog ingezet. Daardoor zal er de komende jaren ook veel veranderen in de (gegevens)infrastructuren waar we op aangesloten zijn.

"Kijk maar naar het landelijke initiatief Doorontwikkeling in Samenhang GEO Basisregistraties (DiS GEO). Binnen dit initiatief wordt gewerkt aan samenhang tussen de GEO Basisregistraties die ooit afzonderlijk zijn ontwikkeld en waar meer samenhang in gewenst is. Uiteindelijk heeft dat ook gevolgen voor hoe gemeente Zevenaar bijvoorbeeld in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) werkt."

We hebben bovendien continu te maken met nieuwe wetgeving die eisen stelt op het gebied van dataverwerking. Het werken met data gaat dan ook niet om het bereik van een perfecte infrastructuur, maar meer over bewustzijn (hoe gaan we om met data?) en aansluiten op landelijke trends.

Data-infrastructuur, inrichting en uitwisseling
Onze data zitten in veel verschillende systemen. Juist de combinatie van data kan tot interessante inzichten leiden, maar niet alle systemen zijn zo maar te koppelen. Daarom is het data pakhuis dat is aangeschaft belangrijk: het is de bibliotheek waar data uit verschillende applicaties (geautomatiseerd) in geladen kan worden, waarbij aandacht is voor privacy en ethiek (anonimiseren, bundelen van gegevens et cetera). Deze data kunnen dan voor verschillende analyses worden gebruikt. Essentieel is wel dat de data van goede kwaliteit is. Hier heeft Zevenaar een grote stap te maken. Het creëren van dashboards heeft dit de afgelopen goed aan het licht gebracht. Ineens zie je grafieken, waarvan je weet dat ze niet kloppen. Zo is het gevolg van de dashboards vaak geweest dat aanpassingen moesten worden gedaan en afspraken moesten worden gemaakt over de data

invoer. Om data te kunnen vergelijken is een eenduidige invoer van data essentieel. Hier moet controle op zijn ingeregeld.

> *"Een ander punt is dat ook niet alle data beschikbaar is die je wilt hebben om goed te kunnen sturen: om inzicht te krijgen in budgetten wil je weten wat er uitgegeven is en welke verplichtingen open staan. Gemeente Zevenaar heeft echter geen verplichtingenadministratie. Daardoor is het minder eenvoudig om goed op budgetten te sturen."*

Voor goede analyses is het belangrijk om gelijke definities te gebruiken. Nu heeft elke applicatie eigen definities, een huishouden in de ene applicatie kan een andere omvang hebben dan een huishouden in een andere applicatie. Door te werken met data wordt dit steeds zichtbaarder en kunnen we de data-infrastructuur op een meer eenduidige wijze inrichten aan de hand van standaarden en principes die zijn benoemd in de data-architectuur. Dit maakt de uitwisseling van data tussen afdelingen en collega's ook beter mogelijk.

Ambitie en capaciteit
Het is belangrijk te weten wat er aan beschikbare informatie is: intern én extern. Er is enorm veel (open) data in landelijke databases te vinden. Deze kan ingezet worden door onze medewerkers bij het opstellen en monitoren van beleid. Het is daarbij belangrijk om te weten wat er achter de cijfers zit. Werken we met dashboards, dan is altijd een analyse van inhoudelijke vakkennis nodig om werkelijk duiding te geven aan de cijfers en die vakkennis zit op de vakafdelingen.

Het zoeken van externe data om beleidsdoelen te meten gebeurt nu op ad hoc basis. Weliswaar wordt de data van 'Waar staat je gemeente[32]' verplicht gebruikt voor verantwoording binnen de P&C cyclus, maar medewerkers van het MO geven bijvoorbeeld aan dat die data op het moment dat verantwoording moet worden afgelegd nog niet actueel is.

Binnen gemeente Zevenaar zijn nog geen afspraken gemaakt over waar de verantwoordelijkheden liggen voor de invoer, controle en analyse van data. Willen we hierin verder ontwikkelen, dan moeten we rekening houden met de aanwezige capaciteit in de organisatie en, wanneer er technische inrichting aan te pas komt, ook de aanwezige capaciteit bij het Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID de Liemers). De ervaring leert dat er voldoende ambities op afdelingen zijn om werkprocessen te verbeteren, maar dat het schort aan de technische uitvoering hiervan door gebrek aan capaciteit, kennis en kunde. Bij ambities hoort een realistische inschatting van capaciteit en de kosten.

Maatschappelijke afdelingen: MO en MD
Vanuit verschillende hoeken komt de roep dat waar het data betreft, prioriteit moet worden gegeven aan de activiteiten op de maatschappelijke afdelingen. Dit betreft de afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) en Maatschappelijke Dienstverlening (MD), die samen verantwoording dragen voor ongeveer de helft van de gemeentelijke begroting.
Op de afdelingen MD en MO is iedereen aan het shoppen naar informatie, omdat er geen centraal data-punt is. De data zitten verspreid over systemen waarbij de ene hogere kwaliteit data aan kan leveren dan de andere. Daarnaast heeft gemeente Zevenaar niet altijd alle data, maar bevindt deze

[32] https://www.waarstaatjegemeente.nl/

zich ook bij de Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD). Bovendien zijn de doelstellingen van MO en MD niet altijd even goed meetbaar: hoe meet je het terugdringen van eenzaamheid? En wanneer is zorg 'genoeg'?

> *"Neem een Kulturhus. Dat is een gebouw waar we onderhoud moeten plegen. Er maken verenigingen gebruik van. Maar voor mij is het een instrument, een investering om iets te bereiken. Je wilt er doelstellingen mee behalen, tegen eenzaamheid, voor cultuurbesef, sporten, integratie. Alleen die waarde is moeilijk kwantificeerbaar. Daardoor kijken we als gemeente snel naar de kosten van het onderhoud en minder snel naar de bijdragen die zo'n gebouw levert."*

Bij MD en MO wordt gewerkt aan het herijken van beleidsdoelstellingen en hoe deze gemeten worden. Daarna volgen de werkafspraken om gegevens eenduidig in te voeren om monitoring op deze invoer en de analyse van data mogelijk te maken. Indien nodig, kan in overleg met de leveranciers van applicaties gesproken worden over de inrichting van de applicaties, om de monitoring zo goed mogelijk te ondersteunen. Goed functioneel beheer en kennis van de aanwezige en benodigde datasets is erg belangrijk. Dit is nu nog niet goed ingeregeld. Medewerkers van MD en MO geven ook aan dat er nog geen capaciteit binnen de afdeling aanwezig is om de data te kunnen analyseren.

De aanbesteding van de vervangende software voor de groene en blauwe suites (de applicaties waar deze afdeling mee werkt) biedt alleen kansen, als bij de inrichting van de nieuwe applicaties aan dataverwerking en analyse wordt gedacht (welk resultaat willen we meten? Wat moet er dan geregistreerd worden?) en goed functioneel beheer wordt ingericht.

Figuur 9 De maatschappelijke afdelingen hebben met verschillende wetten te maken

Ruimtelijke afdelingen: BOR, OW, RO en VTH

Vanuit de ruimtelijke afdelingen wordt ervaren dat de applicaties die vanuit bedrijfsvoering perspectief zijn ingericht, het primaire proces niet goed ondersteunen. Binnen de afdelingen Beheer Ontwerp en Realisatie (BOR), Openbare Werken (OW), Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) en Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) mist een goede infrastructuur waarin data verwerkt

kunnen worden en integraal benaderd kan worden met uitwisseling tussen de afdelingen. De eerder beschreven ambitie voor het opzetten van een data-architectuur kan hier veel impact op hebben. Zo is er de wens om de gegevens van VTH (de informatie over de vergunningsaanvragen die inwoners doen, 'de behoefte') te gebruiken om richting te geven aan de bestemmingsplannen die bij afdeling RO worden geschreven ('de kaders'). Afdeling BOR zou graag meer real time informatie willen hebben over de activiteiten die afdeling OW in de openbare ruimte uitvoert. Het ontbreken van een goed informatiesysteem levert problemen op in uitvoering (omslachtige administratie), in overzicht (geen sturing mogelijk want geen live data) en bij bedrijfsmatige controles zoals de accountantscontrole (want geen centrale administratie van het aangekochte/uitgevoerde).

Om de openbare ruimte efficiënt te beheren zijn resultaatomschrijvingen nodig en een duidelijk werkproces waarbinnen die resultaten eenvoudig worden geadministreerd. De ruimtelijk afdelingen willen de buitenruimte kunnen definiëren, in een applicatie kunnen aangeven wat zich in de buitenruimte bevindt en welke contracten en afspraken er lopen voor onderhoud. Idealiter kan de buitendienst gelijk in de applicatie aangeven welke werkzaamheden zij waar heeft uitgevoerd. Dit maakt de administratie uiteindelijk een stuk eenvoudiger, omdat opdrachten en de uitvoering hiervan in één bron verwerkt kunnen worden. Ook externe partijen/aannemers hebben behoefte aan digitale ondersteuning bij de uitvoering werkzaamheden. Naast dat zij met onze data efficiënt kunnen werken houden zij ook de brondata up-to-date. Daarnaast kan een dergelijke applicatie een belangrijke bron worden voor de monitoring van beleid.

"Via planmatig werken kan ook beter aangetoond worden hoe de beschikbare middelen zich verhouden tot de kwaliteit. En dat is belangrijk, om aan te kunnen tonen waarom je bepaald budget nodig hebt en om de politiek keuzes te laten maken over wat er dan wordt geschrapt als er bezuinigd moet worden. Het maakt het inzichtelijker dat bezuinigingen gevolgen hebben voor het beheer, en wat die gevolgen zijn."

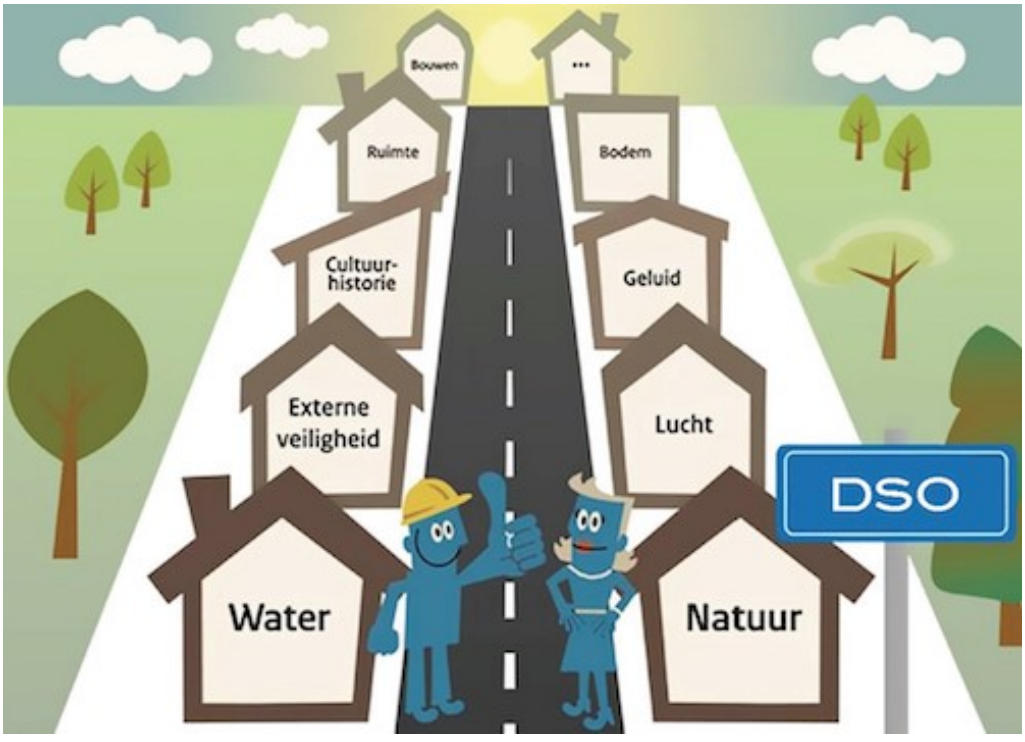

Figuur 10 De omgevingswet integreert verschillende onderwerpen in één werkproces

Bijlage 4. Rollen datagedreven werken

Onderstaande afbeelding geeft de ideale inrichting weer voor datagedreven werken.
Rood omlijnd zijn de functies die op het moment van schrijven aanwezig zijn binnen onze organisatie.

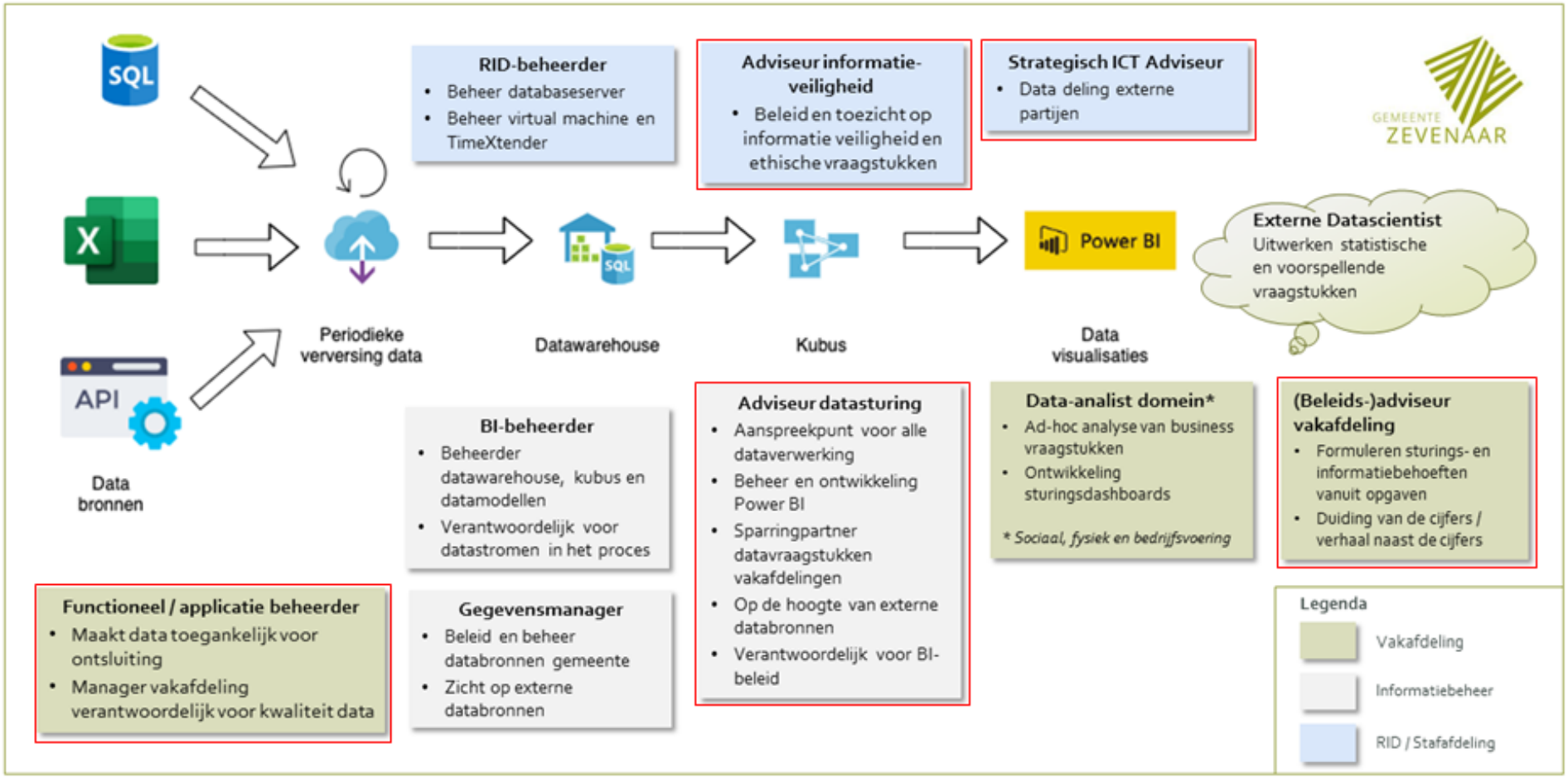

Bijlage 5. Business case datagedreven werken

Zevenaar gebruikt het "Dat Kan!" model om een business case voor datagedreven werken te definiëren. Het "Dat Kan!" model is een aangepaste versie van het Datagedreven Innovatie Canvas (DatCan)[33]

<table>
<tr><th colspan="3">Waarom</th><th>Wat</th><th colspan="3">Hoe</th></tr>
<tr><td>Wat zijn onze doelen?</td><td>Welk probleem gaan we oplossen?</td><td>Aan welke opgave is dit probleem gerelateerd?</td><td>Welke analyses hebben we nodig om de doelen te kunnen realiseren?</td><td>Welke data hebben we nodig?</td><td>Welke partijen hebben we nodig om dit vraagstuk op te lossen?</td><td>Wat moeten we hiervoor doen?</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Welke meerwaarde heeft dit voor de burger?</td><td rowspan="4"></td><td rowspan="4"></td><td>Wat moeten we beschrijven om het probleem op te lossen?</td><td>Wie is data-eigenaar?</td><td>denk aan functioneel beheerders, data-analist met vakspecialisme</td><td></td></tr>
<tr><td>Wat moeten we diagnosticeren?</td><td>Wie is proces-eigenaar?</td><td>Welke partijen willen we erbij betrekken?</td><td></td></tr>
<tr><td>Wat moeten we voorspellen?</td><td>Zijn er procesbeschrijvingen aanwezig?</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Wat kunnen we optimaliseren?</td><td>Wat is de data-kwaliteit?</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Wie is de opdrachtgever?</td><td>Voor wie is dit een probleem?</td><td>Welke processen worden hiermee geraakt?</td><td>Wat zijn de ethische en privacyaspecten?</td><td colspan="3">Welke kennis hebben we hiervoor nodig?</td></tr>
<tr><td>Wie is de eigenaar van het vraagstuk?
Wie is aanspreekpunt?</td><td></td><td>Worden processen hierdoor gewijzigd?</td><td>Wat moeten we organiseren om de oplossing succesvol te kunnen gebruiken?</td><td colspan="3">Wat is het budget?
Wat zijn de benodigde investeringen in tijd en geld voor alle betrokkenen?</td></tr>
</table>

[33] DatCan model, Vrije Universiteit Amsterdam | School of business and Economics | Center for Digital Innovation, https://datcan.nl/

Bijlage 6. Begrippenlijst

21e -eeuwse vaardigheden: de 11 vaardigheden die landelijk en internationaal zijn gedefinieerd voor het succesvol werken in de huidige kennis- en informatiemaatschappij:

1. Communiceren
2. Samenwerken
3. Probleemoplossend vermogen
4. Creativiteit
5. Kritisch denken
6. Sociale en culturele vaardigheden
7. ICT-basisvaardigheden
8. Informatievaardigheden
9. Mediawijsheid
10. Computational thinking (zie uitleg verderop)
11. Zelfregulering.

Actieplan Open Overheid (2020-2022): actieplan gericht op een gezonde relatie tussen overheid en burger in de moderne informatiemaatschappij, die veel meer mogelijkheden voor het delen van informatie en voor co-creatie biedt en zo kan bijdragen aan betere besluitvorming. Met slogan: "Open organisaties voor een open democratie".

Algoritme: een geautomatiseerde serie stappen om een bepaald doel te bereiken. Vaak gebruikt om beslissingen (deels) te automatiseren op basis van kansberekening. Algoritmes kunnen prioriteren, classificeren, associëren (koppelen) en filteren.

Algoritme- en sensorenregister: de registratie van (risicovolle) algoritmen voor meer transparantie en om publieke controle, onderzoek en discussie mogelijk te maken. Deze registratie wordt in 2023/2024 wettelijk verplicht op basis van de Europese AI verordening. Op dit moment is het niet bekend in hoeverre gemeente Zevenaar gebruik maakt van algoritmen en/of sensoren.

Algoritme Register Standaard: open standaard voor inventarisatie, registratie en publicatie van algoritmische toepassingen.

Basisregistratie: een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin gegevens van hoogwaardige kwaliteit, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek worden gebruikt bij de uitvoering van publieke taken. Er zijn 10 basisregistraties, waarvan enkelen gedeeltelijk of volledig in beheer zijn van gemeenten:

Nr.	Basisregistratie	Gemeente is enige of mede-bronhouder	Gemeente is gebruiker
1	BAG | Basisregistratie Adressen en Gebouwen	Ja, volledig	Ja
2	BGT | Basisregistratie Grootschalige Topografie	Ja, mede	Ja
3	BRI | Basisregistratie Inkomen	Nee	Ja
4	BRK | Basisregistratie Kadaster	Nee	Ja
5	BRO | Basisregistratie Ondergrond	Ja, mede	Ja
6	BRP | Basisregistratie Personen	Ja, volledig	Ja
7	BRT | Basisregistratie Topografie	Nee	Ja
8	BRV | Basisregistratie Voertuigen	Nee	Ja
9	HR | Handelsregister	Nee	Ja
10	WOZ | Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken	Ja, volledig	Ja

Basisregistratie stelselvoorzieningen: vier voorzieningen die het ontsluiten van de basisregistraties ondersteunen:

- **Digikoppeling:** standaarden voor digitaal berichtenverkeer tussen overheidsorganisaties.
- **Digimelding:** generieke oplossing voor het melden van fouten in basisregistraties op een uniforme manier.
- **Digilevering:** mogelijkheid tot 'abonneren' op gebeurtenisberichten (bijv. bij wijzigingen) uit de basisregistraties.
- **Stelselcatalogus:** online catalogus die het Stelsel van Basisregistraties en de definities van soorten objecten, gegevens en berichten beschrijft.

Common Ground: de hervorming van de gemeentelijke informatievoorziening, gebaseerd op de principes van de informatiekundige visie 'Common Ground'. Gegevens worden losgekoppeld van processen en in plaats van data heen en weer te sturen, kopiëren en opslaan, wordt deze uitgevraagd bij de bron. Ook wel beschreven als het principe: enkelvoudige opslag, meervoudig gebruik. De aanname is dat met deze herinrichting van de informatievoorziening, gemeenten hun dienstverlening en bedrijfsvoering ingrijpend kunnen verbeteren en dat dit gemeenten ook in staat stelt om op een moderne en flexibele manier in te spelen op maatschappelijke opgaven.

Componentencatalogus: een landelijk gestandaardiseerd overzicht van zakelijke oplossingen, zoals applicaties en technische componenten die nodig zijn om deze oplossingen te kunnen implementeren. Met de componentencatalogus kan een ICT-referentiearchitectuur worden beschreven (zie ook: GEMMA en referentiearchitectuur), die inzage geeft op de specificaties van en de samenhang tussen applicaties en technische componenten.

Computational Thinking: de vaardigheden die essentieel zijn om problemen op te lossen waarbij veel informatie, variabelen en rekenkracht nodig zijn. [...] Het is daarbij belangrijk om te begrijpen hoe informatie tot stand komt, zodat computersystemen benut kunnen worden voor het oplossen van problemen, voor het denken in stappen en het werken met voorwaarden voor de volgorde van de benodigde gegevens." (Bron: Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling (SLO)).

Data architectuur: een overzicht van de aanwezige en de benodigde gegevens in een organisatie. De data architectuur wordt gebouwd op basis van de informatiebehoefte van een organisatie en behandelt de aspecten data verzameling, data integratie en data modelleren in een schematische weergave.

Data governance: een set aan aspecten die nodig is voor het systematisch werken met data. Denk hierbij aan een data architectuur, data modeleren en design, dataopslag en activiteiten, data veiligheid, data integratie, datakwaliteit et cetera

Datakwaliteit: de mate van geschiktheid van data voor het gebruiksdoel. Dit betekent dat data betrouwbaar genoeg moet zijn om er conclusies aan te kunnen verbinden. Voor het bepalen van de datakwaliteit wordt onder andere gekeken naar hoe correct, compleet en integer de data is en in welk format deze staat.

Data warehouse: een databeheersysteem dat is ontworpen om business intelligence-activiteiten (BI) mogelijk te maken en te ondersteunen. Data pakhuizen zijn bedoeld om analyses uit te voeren en kunnen grote hoeveelheden data bevatten vanuit verschillende bronnen zoals applicaties. Door het centraal bijeenbrengen van data kunnen dwarsverbanden worden gemaakt. Hierbij moet wel

een ethische/privacy afweging worden gemaakt, of gegevens werkelijk ingezet mogen worden voor het betreffende doel.

Digitale Stedenagenda (DSA): een samenwerkingsverband van overheids-, kennis- en andere instellingen dat "streeft naar een vitale en weerbare samenleving waarin burgers voor zichzelf zorgen, voor elkaar zorgen en samen optrekken om een prettige, leefbare samenleving te creëren, waarbij ICT-kansen biedt op betere kwaliteit en meer maatwerk tegen lagere kosten." Dit samenwerkingsverband is gestopt sinds 2017.

Digitale duurzaamheid: het in de tijd gezien toegankelijk, vindbaar en bruikbaar houden van digitale (overheids)informatie. De gemeente is hiertoe verplicht vanuit onder andere de Archiefwet, de Wet open overheid en de Omgevingswet.

Doelbinding: gegevens verwerken en verzamelen voor een 'welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde' doel. 'Welbepaald en uitdrukkelijk omschreven' houdt in dat men geen gegevens mag verzamelen zonder een precieze doelomschrijving. Het doel moet zijn bepaald voordat men tot verzamelen overgaat. 'Welbepaald' houdt in dat deze doelomschrijving duidelijk moet zijn, niet zo vaag of ruim dat zij tijdens het verzamelproces geen kader biedt waaraan getoetst kan worden of de gegevens nodig zijn voor dat doel of niet. 'Uitdrukkelijk omschreven' houdt in dat de verantwoordelijke het doel waarvoor hij verwerkt moet hebben omschreven.

De Europese datastrategie: deze focust op de Europese markt voor data en het vrijelijk delen van gegevens binnen de hele EU en door alle sectoren heen, ter ondersteuning van ondernemers, onderzoekers en overheden.

Externe data: alle gegevens die buiten de eigen gemeentelijke organisatie worden verzameld. Externe data (bijvoorbeeld van het CBS, het Kadaster, of van leveranciers) kan ingezet worden om beleid te monitoren en verbeteren.

Gegevensmanagement/datamanagement: het integraal en beheerst verwerken van gegevens in een organisatie zowel op strategisch-tactisch, als operationeel niveau, met als doel de gewenste kwaliteit en beschikbaarheid van data te realiseren. Dit betreft alle aspecten die nodig zijn om medewerkers en systemen te voeden met de juiste gegevens om hun werk te doen. Dat werk is in de meeste gevallen het leveren van diensten of producten aan burgers en bedrijven. Gegevensmanagement staat in dienst van het primaire proces.

GEMMA: GEMMA staat voor de GEMeentelijke Model Architectuur. Dit is de landelijke referentiearchitectuur (zie uitleg verderop) voor gemeenten. GEMMA helpt gemeenten om (ICT-) ontwikkelingen in samenhang aan te sturen.

High Value Datalijst: een landelijke lijst die gemeenten ondersteuning biedt bij het (starten met) het openen van data. Zo helpt de lijst bijvoorbeeld bij de keuze welke data met prioriteit te openen. Een dataset wordt als 'high value' beschouwd wanneer deze in hoge mate bijdraagt aan transparantie, wettelijke plicht, kostenbesparing, doelgroep, en/of potentie van hergebruik. Op de lijst staan onder andere: gezondheidsvoorzieningen, bomen, subsidies, kwaliteit van zorg, locatie AED's et cetera.

Kunstmatige intelligentie (KI): ook wel Artificiële Intelligentie genoemd, naar het Engelse Artificial Intelligence (AI). Het betreft systemen of machines die onze eigen intelligentie nabootsen om taken uit te voeren en die zichzelf tijdens dat proces kunnen verbeteren op basis van de vergaarde informatie.

Machine Learning: een vorm van kunstmatige intelligentie die gericht is op het bouwen van systemen die van de verwerkte data kunnen leren of data gebruiken om beter te presteren.

Metadata: gegevens die gegevens beschrijven. Metadata beschrijft de eigenschappen van informatieobjecten (bijvoorbeeld een artikel, of de inhoud van een website), zodat deze beter te zoeken en interpreteren is. Denk bij metadata aan specificaties als: titel, taal, datum laatste wijziging, maker, eindverantwoordelijke.

NL DigiBeter Agenda: ook wel de Agenda Digitale Overheid. Beschrijft 5 ambities en specificeert deze met resultaten. De ambities zijn:

1. We investeren in innovatie
2. We beschermen grondrechten en publieke waarden
3. Toegankelijk, begrijpelijk en voor iedereen
4. Onze dienstverlening maken we persoonlijker
5. Klaar voor de toekomst

NORA: Nederlandse Overheid Referentie Architectuur. NORA is begonnen als een set van afspraken om digitale dienstverlening in de publieke sector mogelijk te maken en te verbeteren. Nog steeds vormen de bindende afspraken over interoperabiliteit en kwaliteit van dienstverlening de kern van de NORA: 10 basisprincipes en 38 afgeleide principes. De NORA richt zich op de publieke sector in het geheel en geldt dus voor alle afdelingen en bestuurslagen. Afspraken in NORA maken samenwerken en informatie-uitwisseling mogelijk over bestuurslagen, ketens en afdelingen heen.

Internet der dingen: (Engels: *Internet of Things*, IoT) het geheel aan apparaten ("dingen") die via internetverbindingen met andere apparaten of systemen in contact staan en daarmee gegevens uitwisselen. Alledaagse voorwerpen fungeren als een entiteit op het internet, kunnen communiceren met personen en met andere objecten, en op grond hiervan autonome beslissingen nemen. De mogelijkheden die ontstaan wanneer fysieke objecten en de virtuele wereld samenkomen, vormen een belangrijk aspect van het internet der dingen.

Open by design principe: het bij de productie van informatie (zoals documenten, video's of andere informatiedragers) rekening houden met welke informatie wel en welke informatie niet openbaar kan worden. Zo kan gevoelige of persoonlijke informatie opgenomen worden in een aparte bijlage. Op deze manier kan het hoofddocument altijd, actief of passief, openbaar gemaakt worden.

Open source: gebruikt in de context van software, om aan te duiden dat de achterliggende codering van de software vrij toegankelijk is. Iedereen kan deze inspecteren, aanpassen en verbeteren. Daarmee wordt de software gemeenschapsgoed.

Open standaarden: Standaarden ondersteunen gegevensuitwisseling tussen ICT-systemen. De Nederlandse overheid heeft een open-standaarden-beleid, omdat open standaarden bijdragen aan interoperabiliteit (het kunnen uitwisselen van digitale gegevens tussen overheden onderling en tussen de overheid, bedrijven en burgers) en leveranciersonafhankelijkheid. Open standaarden zijn niet software specifiek en kunnen door iedere leverancier worden ingebouwd in een ICT-systeem. Het gebruik van open standaarden in ICT-systemen bespaart kosten en verlicht administratieve lasten.

OWMS: Overheid.nl Web Metadata Standaard. De landelijke standaard die is ontwikkeld voor metadata. OWMS definieert meta-data die de eigenschappen en structuur beschrijven van informatie die de overheid op het internet publiceert. Hierdoor wordt de overheidsinformatie op het internet beter vindbaar en beter te interpreteren.

Publicatieplatform: een publicatieplatform is een digitale omgeving waarop informatie en/of data gepubliceerd kan worden. Een voorbeeld is platform PLOOI, waarop overheden volgens de Wet open overheid (Woo) 11 informatiecategorieën moeten gaan publiceren. De gepubliceerde documenten zijn vervolgens zichtbaar op www.overheid.nl

Privacy: een grondrecht en een voorwaarde om vrij te zijn in wie iemand is en wat diegene doet. In de context van data refereert privacy aan regie over gegevens en dat inwoners bijvoorbeeld niet zomaar gevolgd mogen worden, dat hun medische gegevens veilig zijn en dat ze inzage hebben in welke gegevens over hen geregistreerd worden. In Nederland wordt privacy geregeld via de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Rechtmatigheid: Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten.

Referentiearchitectuur: een sjabloon voor bedrijfsarchitecturen (processen en organisatie specifieke functionaliteiten). Gemeente Zevenaar heeft een eerste aanzet voor deze referentiearchitectuur. Bij vervanging van applicaties toont een dergelijke ICT-architectuur wat de gevolgen hiervan binnen andere ICT-onderdelen in de organisatie zijn. Gemeente Zevenaar heeft nog geen formeel vastgestelde ICT-architectuur.

Robot gestuurde procesautomatisering (RPA): een techniek die gebruikt wordt voor het automatiseren van bedrijfsprocessen, door robots in te zetten die het handmatige proces nabootsen. Er is hierbij geen sprake van fysieke robots, maar van softwarematige robots.

Slimme stad: (Engels: smart city) een innovatieve stad die informatie- en communicatietechnologie toepast samen met andere middelen, om de kwaliteit van leven, efficiëntie van stedelijke diensten en services en concurrentiekracht te verbeteren en om die behoefte van huidige en toekomstige generaties op economisch, sociaal, milieu, en cultureel vlak in te vullen (VN).

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023- 024

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	22 maart 2023
Zaaknummer	Z/21/391312 /ADV/23/1149287
Onderwerp	Opwaardering Muldershof
Portefeuillehouders	A. Boone en T. Albers

Contactpersoon	Yvette Abbing
E-mail	y.abbing@zevenaar.nl
Telefoon	0316-595 358

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In 2015 heeft u de Centrumvisie vastgesteld. Een van de opgaven uit deze visie is het compact maken van het kernwinkelgebied. Een andere belangrijke opgave voor het toekomstbestendig maken van het centrum is het opwaarderen van de verschillende pleinen. In deze raadsinformatiebrief leest u over de stand van zaken met specifiek betrekking tot Muldershof.

Kernboodschap
Om tot een toekomstbestendig centrum te komen, verkennen we in de eerste helft van dit jaar samen met vastgoedeigenaren en centrumondernemers waar mogelijkheden liggen om het kernwinkelgebied compact te maken. Onderdeel van de discussie is het voorkomen van een toenemende leegstand door te krimpen in het aantal m²-ers detailhandel. Om te voorkomen dat we Muldershof op de verkeerde manier opknappen willen we hier tijdelijk een pas op de plaats maken. Wanneer in de tweede helft van dit jaar duidelijk is wat de toekomst van Muldershof is, pakken we het opwaarderen van het plein weer op.

Context
- ☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☒ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

Huidige opdracht Muldershof
In opdracht van uw raad zijn we gestart met het opwaarderen van het plein op Muldershof. Dit project is een uitwerking van de Centrumvisie 2015, waarin is beschreven dat de pleinen in het centrum opgewaardeerd worden. We hebben u toegezegd dat we dit uitvoeren voordat het FOZ geopend wordt. We zijn gestart met het maken van ontwerpen en schetsen in afstemming met omwonenden en ondernemers. Inmiddels zijn we nu zover dat de laatste hand wordt gelegd aan de definitieve schets. Daarna volgt de aanbesteding en uitvoering.

We zijn altijd uitgegaan van het behoud van de huidige functie van het Muldershof en hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:

- het plein is ondersteunend aan de omliggende horeca en detailhandel;
- het is een plek waar gespeeld kan worden, bij voorkeur met een vervangende waterattractie;
- het is een plek waar evenementen plaats kunnen vinden;
- hier is ruimte voor de loempiabakker en de oliebollenkraam;
- het heeft een prettig verblijfsklimaat en is ingericht met groen en zitmogelijkheden.

Rondom het plein is op de begane grond plek voor horeca en detailhandel. Boven de winkels en de horeca liggen woningen. Het commerciële vastgoed is in eigendom van één vastgoedbelegger, de woningen zijn koopwoningen en de belangen worden door 4 VVE's vertegenwoordigd.

Transformatieopgave centrum
Om het centrum toekomstbestendig te maken starten we binnenkort samen met (vastgoed)ondernemers een project om te komen tot een toekomstvisie op het centrum. De belangrijkste opgave hierbij is om het kernwinkelgebied compacter te maken. Dit houdt in dat er commerciële retail-meters moeten verdwijnen en dat hiervoor andere functies in de plaats komen. Voorstelbaar is dat de functie wonen hier een groter aandeel krijgt. De opdracht is verleend aan het Kadaster, die als procesbegeleider dit project zal leiden. Aangezien het Muldershof aan de rand van het kernwinkelgebied ligt kunnen we ons voorstellen dat dit een kansrijk deelgebied is om van functie te veranderen. Het zou in dat geval een bijzondere desinvestering zijn als er juist hier een prachtig plein opgeleverd wordt dat helemaal opgeknapt is met als doel ondersteunend te zijn aan de retail- en horecafunctie.
Wanneer Muldershof bestempeld wordt als transformatiegebied (dit is uiteindelijk een keuze die aan u wordt voorgelegd), wijzigen uiteraard de uitgangspunten voor de opwaardering van de openbare ruimte van het plein. Dit heeft gevolgen voor de feitelijke herinrichting.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
We informeren de direct omwonenden, de vastgoedeigenaar van het commerciële vastgoed en de centrumondernemers over dit besluit en over het vervolg.

Vervolgproces
Wij maken op dit moment een pas op de plaats met de herinrichting van Muldershof. We willen graag investeren in het plein, maar wel op de juiste manier en op het juiste moment. We wachten eerst het resultaat af van het transformatieproces en werken dan de schetsen verder uit of we passen ze aan, met nieuwe uitgangspunten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

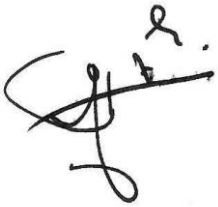

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2023-021

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 23 maart 2023
Zaaknummer Z/23/443630 /ADV/23/1148485
Onderwerp Vergadering bestuur RDL 23 februari 2023
Portefeuillehouder B. Kagei

Contactpersoon Marcel Krosenbrink
E-mail m.krosenbrink@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595136

Geachte leden van de gemeenteraad,

Context

☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☒ Anders, toezending van stukken: het betreft een afspraak met de raad dat betreffende informatie wordt gedeeld.

Communicatie en vervolgproces
Van de komende vergaderingen brengen wij u op dezelfde wijze op de hoogte.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

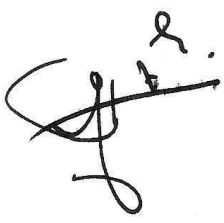

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1.	(1153408)	Vergaderstukken 23 februari 2023
2.	(1148487)	Verslag 23 februari 2023

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuursvergadering
23 februari 2023
14.30 uur in Didam

AGENDA

1. Opening
2. Verslag 8 december 2022
3. Stand van zaken aanbiedstations
4. Toekomst RDL
5. Klankbordgroep
6. Plan van aanpak integriteit
7. Toekomst vegen
8. Resultaten aanbiedstations 2022
9. Rondvraag

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuur RDL
Vergadering 8 december 2022

Aanwezig: J. Derksen-Geuijen en B. Kagei (voorzitter)
Ambtelijke ondersteuning: M. Krosenbrink (verslag) en H. Weijers.

1. Opening
De voorzitter opent de (digitale) vergadering en voegt agendapunt 8 Toekomst RDL toe aan de agenda.

2. Verslag 26 oktober 22
Het verslag wordt vastgesteld.

3. Stand van zaken aanbiedstation
De heer Krosenbrink vult aan dat de huidige planning voor openstelling op 1 maart uitkomt. Mevrouw Derksen vraagt in welke mate (onder)aannemers kunnen worden aangesproken op vertragingen voorzover zij daarvoor verantwoordelijk zijn. De heer Krosenbrink gaat de vraag voorleggen aan de projectleider. De vertraging bij de (ver)bouw van de aanbiedstations heeft overigens verschillende oorzaken. Het is deels veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden (zoals bodemverontreiniging 's-Heerenberg), deels door oorzaken die bij ons zelf liggen en deels door de aannemer (zoals het vertrek van personeel). En omdat de planning een complex geheel is, kan een vertraging van drie weken bij de ene partij, bij wijze van spreken een vertraging van zes weken voor een andere partij opleveren.

4.Vervanging inzamelwagen
Mevrouw Derksen merkt op dat elke aanschaf nu consequenties kan hebben voor de toekomst van RDL. Voor gesprekken met toekomstige partners kan dat betekenen dat RDL als randvoorwaarde de overname van al het materieel moet inbrengen. Op dit moment is de voorgestelde aanschaf echter de beste oplossing.
Het bestuur stemt in met de vervanging van de inzamelwagen door een tweedehands voertuig en stelt daarvoor een krediet van € 33.500 beschikbaar.

5. Resultaat aanbestedingen
Het bestuur neemt kennis van het aanbestedingsresultaat en stemt in met de begrotingswijziging. Het voordeel zal worden verwerkt in de voorschotten die per kwartaal aan de gemeenten voor het begrotingsjaar 2023 in rekening worden gebracht.

6. Normenkader
Het bestuur stelt het normenkader vast volgens de bijlage bij dit agendapunt.
Dit normenkader is hetzelfde als voor de jaarrekening 2021. De verwachting is dat voor de accountantscontrole 2023 het normenkader wel aanpassing behoeft, omdat de controle op de rechtmatigheid dan ook verandert.

7. Acceptatiebeleid
Het bestuur stelt het acceptatiebeleid vast volgens de bijlage bij dit agendapunt.

8. Toekomst RDL
In de colleges van beide gemeenten is aan de hand van het rapport van IPR Normag gesproken over de toekomst RDL. De heer Kagei licht toe dat de gemeente Zevenaar als eerste stap RDL meer wil ontvlechten van de gemeentelijke organisatie van Zevenaar.
Mevrouw Derksen geeft aan dat de gemeente Montferland dat standpunt deelt, maar vraagt er wel aandacht voor om bij de eerste stap ook meteen verder te kijken naar het vervolg. De eerste stap lost namelijk niet het probleem van de kwetsbaarheid op.
De heer Kagei geeft aan dat Zevenaar nog geen uitgewerkt beeld heeft van de uiteindelijke vorm, maar dat zij wel een voorkeur heeft om de inzameling in een publiekrechtelijke organisatie te houden.
Het bestuur vraagt om een discussiestuk met een actualisatie en verdieping van de huidige problematiek op personeelsgebied. Dit stuk kan samen met het rapport van IPR dienen als basis voor een externe partij die in ieder geval de eerste stap verder gaat uitwerken.

9. Rondvraag
Mevrouw Derksen vraagt naar aanleiding van punt 3 van het verslag of er nog contact is geweest met de accountant over de zaken die zij in het gesprek met het bestuur hebben aangedragen.
De heer Krosenbrink heeft om een toelichting gevraagd bij de accountant. Die heeft aangegeven dat er onduidelijkheid heerste over het voorzitterschap bij de tijdelijke afwezigheid van de heer Kagei. Omdat geen andere regeling was getroffen, was hij ook tijdens zijn afwezigheid formeel de voorzitter.
De accountant heeft bij de jaarrekening 2021 opmerkingen gemaakt, waarop het (voormalige) bestuur van RDL schriftelijk heeft gereageerd. Dit stuk wordt aan het huidige bestuur ter informatie toegezonden.

Mevrouw Derksen vraagt of de ophef over Pur-schuim nog consequenties heeft voor het aanbieden hiervan op de aanbiedstations.
Voor zover nu bekend doen de problemen met Pur-schuim zich voor bij het aanbrengen van het schuim, en niet bij het inleveren in de afvalfase.

Mevrouw Derksen vraagt of er een regeling is voor ideële instelling om spullen gratis naar het aanbiedstation te mogen brengen.
Iedereen die geen particulier is, valt onder de noemer bedrijfsafval. Ook ideële instellingen. Als de gemeente zulke instellingen tegemoet wil komen, zal in eerste instantie de gemeente daar een eigen regeling voor moeten maken, bijvoorbeeld in de subsidiesfeer.

De heer Krosenbrink vraagt of beantwoording van de raadsvragen over het aanbiedstation Lobith (aldaar na opening nieuwe aanbiedstation alleen nog voor gratis stromen) in de communicatie gebruikt kan worden.
De heer Kagei geeft aan dat dat vanaf dit moment zo gebruikt kan worden.

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuursvergadering 23 februari 2023
Onderwerp:
Toekomst RDL

Advies:
1. Kennisnemen van discussiestuk
2. Besluit nemen over vervolgtraject

Agendapunt 4

In de vergadering van 8 december 2022 heeft het bestuur gevraagd om een discussiestuk met een actualisatie en verdieping van de huidige problematiek op personeelsgebied. In samenspraak met het afdelingshoofd verantwoordelijk voor de reiniging is onderstaande memo opgesteld. Hierin is een aantal aandachtspunten benoemd die direct of indirect te maken hebben met het personeel in de relatie RDL/gemeente Zevenaar.

Inzetbaarheid medewerkers
De leeftijdsopbouw van de medewerkers van RDL is onevenwichtig. Dit komt omdat er in de loop der jaren vrij weinig verloop is geweest onder de medewerkers, waardoor de gemiddelde leeftijd van de medewerkers langzaam maar zeker is opgelopen. Deze vergrijzing zien we ook bij andere onderdelen van de (gemeentelijke) overheid, maar in een afdeling met werk van fysieke aard levert dat extra uitdagingen op. Binnen het takenpakket van RDL zijn weinig mogelijkheden voor alternatieve werkzaamheden. Hoewel de organisatie inzet op duurzame inzetbaarheid van de medewerkers, bestaat toch het risico dat deze personeelsopbouw leidt tot productieverlies. Een belastbaarheidsonderzoek bij de buitendienst heeft aangetoond dat vooral bij de inzameling van PMD de belasting hoog is. Hierop zijn aanpassingen in enkele routes gedaan.
Bij een andere inzamelmethode zoals met zijladers kan de fysieke belasting verminderd worden, maar zijn er anderzijds ook minder mensen nodig. Dat is een dilemma van deze denkrichting.

Kwetsbaarheid organisatie
Bij het wegvallen van sleutelfiguren is de organisatie heel kwetsbaar. Dit is recent nog gebleken na het vertrek van de coördinator. Het kostte in de praktijk veel moeite om de taken goed over te kunnen dragen aan andere medewerkers. Ook het feit dat benodigde diploma's niet breed beschikbaar zijn, maakt de organisatie kwetsbaar.
Betere procesbeschrijvingen kunnen er toe bijdragen om dit problemen te verkleinen, maar anderzijds vergt het opstellen daarvan ook weer een forse investering van de al beperkt beschikbare mankracht. De kwetsbaarheid is ook in het rapport van IPR Normag als één van de belangrijkste knelpunten van RDL benoemd.

Functiescheiding
De secretaris van RDL heeft voor zijn RDL-taken 0,4 fte beschikbaar. Het overige deel van zijn functie is hij beleidsmedewerker afval van de gemeente Zevenaar. Dit is in ieder geval uit het oogpunt van functiescheiding een onwenselijke combinatie van functies. Zelfs als RDL niet op grotere afstand van de gemeente wordt gepositioneerd is het wenselijk deze functies te scheiden.

Inzet medewerkers Uitvoering bij RDL

De buitendienst van de gemeente Zevenaar bestaat uit twee onderdelen. De cluster Uitvoering (groen en grijs) en de cluster RDL. Omdat soms last minute mensen niet beschikbaar zijn door bijvoorbeeld ziekte, doet RDL soms een beroep op medewerkers van Uitvoering om de bemensing van de inzameling rond te krijgen.
In 2020 ging het om 230 uur, in 2021 om 200 uur en in 2022 (op basis van 44 weken) om 143 uur die door RDL zijn ingehuurd van Uitvoering. Hoewel het in 2022 uitkomt op iets minder dan 3 uur per week is het voor Uitvoering lastig als er soms op het laatste moment mensen uit de planning worden gehaald. Daardoor blijft in ieder geval tijdelijk werk liggen. Omdat Uitvoering de uren vergoed krijgt, kan ze met opbrengst zelf op een later moment wel weer mensen inhuren.

Organisatiestructuur

In het rapport van IPR Normag staat in hoofdstuk 3 onderstaande omschrijving van de gevolgen van de organisatiestructuur voor de aansturing binnen de RDL. Aan de analyse van de onderzoekers valt in dit kader weinig toe te voegen.

Plaats van personeelsmanager buiten de GR, waardoor eindverantwoordelijkheid van de operatie, het personeel, de budgetten en de organisatieontwikkeling verspreid zijn zonder duidelijke vastlegging van de onderlinge (machts)verhoudingen.

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuur 23 februari 2023
Onderwerp:
Plan van aanpak integriteit

Advies:
1. Kennisnemen van de besluitvorming

Agendapunt 6

Op 13 januari 2023 heeft het bestuur het plan van aanpak integriteit vastgesteld. Dit document treft u in de bijlage aan.

Reinigingsdienst De Liemers

Betreft: Plan van aanpak integriteit RDL

In 2022 hebben er bij Reinigingsdienst De Liemers (RDL) enkele onregelmatigheden plaatsgevonden. Om die in de toekomst te voorkomen is een plan van aanpak opgesteld. Dit plan bevat maatregelen voor de korte en wat langere termijn. Het bestuur zal op de hoogte gehouden worden van en toezicht houden op de uitvoering van het plan van aanpak.

a.Korte termijn

1. Integriteitsnorm vaststellen en uitdragen
In afstemming met de algemeen directeur heeft het afdelingshoofd van de afdeling Openbare Werken de normen opnieuw gedefinieerd. Die norm is niet nieuw, maar mogelijk was de aandacht hiervoor wat verslapt.Het afdelingshoofd heeft deze norm uitgedragen naar de medewerkers (zie ook a2)

2.Integriteitsessies
Met de medewerkers van RDL zijn enkele sessies gehouden om de basisnorm onder de aandacht te brengen en anderzijds dilemma's te bespreken die tijdens het werk op het gebied van integriteit kunnen ontstaan. Hoe ga je daar in de praktijk mee om ? Wanneer moet je iets melden en bij wie ? En wat mag er wel ?

3.Integriteit onderdeel afdelingsoverleg
Praten over integriteit dient structurele aandacht te krijgen en te houden. Daarom is integriteit nu een vast onderdeel van het periodieke afdelingsoverleg met de medewerkers geworden.

b. Middellange termijn

1. *Nieuw (in te richten) camerasysteem*
Bij de bouw van het nieuwe aanbiedstation op 7Poort en de verbouw van het aanbiedstation 's-Heerenberg het camerasysteem zo inrichten dat medewerkers de instellingen niet zelf kunnen aanpassen. Aandachtspunt hierbij is deze wens in overeenstemming te brengen met de afspraak die er is met de Ondernemingsraad over het cameragebruik op werklocaties, namelijk dat deze daar niet staan om medewerkers te "bespioneren", maar voor de veiligheid van medewerkers (en bezoekers).

2.Nieuw betaalsysteem aanbiedstations
Op de aanbiedstations betalen bezoekers nu op basis van volume. Dit volume wordt ingeschat door de medewerkers aan de poort. Het is in de praktijk heel moeilijk om het precieze volume te bepalen. Op het nieuwe aanbiedstation 7Poort en in 's-Heerenberg wordt een weegbrug geplaatst. Bezoekers betalen dan op basis van het gewicht van de aangeboden afvalstoffen. Dit kan objectief bepaald worden.

c. Lange termijn

1.Herijking inzamelproces
Door het nieuwe systeem van wegen en afrekenen (zie b2) op de aanbiedstations is er een directe(re) relatie te leggen tussen de hoeveelheid gebracht afval en de opbrengst daarvan. Het is echter nog steeds niet uit te sluiten dat tussen het verlaten van het aanbiedstation en de aankomst bij de eindverwerker de hoeveelheid afval op de vrachtauto toe of afneemt. Dit zou theoretisch ondervangen kunnen worden door bij vertrek vanaf het aanbiedstation het afval te wegen.
De onderzoeksvraag is of dit technisch en praktisch in het bedrijfsproces ingevoerd kan worden, waarbij ook de proportionaliteit van zo'n maatregel tot het afwegingskader behoort.

2.Functiescheiding en interne controle
Bij de inrichting van de werkorganisatie op de nieuwe aanbiedstations moet aandacht zijn voor wie wat mag. Welke medewerker krijgt bijvoorbeeld toegang tot de data in het weegsysteem, waarbij aandacht is voor functiescheiding.
Hoewel RDL een kleine organisatie is, zal ten aanzien van de interne administratieve en financiële controle onderzocht worden of en welke functiescheidingen worden toegepast. Deze vraag wordt meegenomen bij het inrichten van de toekomstige organisatiestructuur van RDL.
Daarnaast worden verbandscontroles uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn verbandscontroles tussen de aangeleverde afvalstromen en de daarvoor betaalde vergoedingen en verbandscontroles tussen de aangeleverde betaalde afvalstromen en de afgevoerde betaalde afvalstromen.

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuursvergadering 23 februari 2023
Onderwerp:
Toekomst vegen in RDL

Advies:
1. Kennisnemen van de memo
2. Houding RDL over vraag gemeenten bepalen
3. Zo nodig nadere informatie bij de gemeenten inwinnen

Agendapunt 7

In 2020 is de gemeente Montferland overgestapt op integraal beheer van de buitenruimte. Onder dat integrale beheer viel ook het straatvegen. Omdat Montferland het straatvegen deels heeft ondergebracht bij RDL is voor de constructie gekozen om de aannemer van het integrale bestek de chauffeur van de veegwagen van RDL te laten aansturen. Dit is in de praktijk niet de meest ideale oplossing gebleken.
Met ingang van 2023 gaat ook de gemeente Zevenaar overstappen naar een integraal beheer van de buitenruimte. Ook hier gaat mogelijk de aansturing van de veegmachine naar de coördinator van het integrale bestek.

Omdat beide gemeenten nu op de koers zitten om het vegen onderdeel te laten zijn van het integraal beheer van de buitenruimte, is dit het moment om in kaart te brengen wat de consequenties zijn als de veegtaak uit RDL wordt gehaald.
Deze vraag heeft een materieel en personeel aspect.

<u>Materieel</u>
RDL beschikt over twee vrij recent (2019 en 2020) aangeschafte veegmachines. De boekwaardes eind 2023 bedragen respectievelijk 136.000 en 116.00 euro.
De veegmachines maken (begroting 2023) gezamenlijk zo'n 3725 uur, waarvan 1425 in Montferland (38%) en 2300 in Zevenaar (62%).

Welke mogelijkheden zijn er:

- A: Wachten tot de veegmachines zijn afgeschreven.
  De machines zijn in 2030 afgeschreven.

- B: De veegmachines verkopen aan derden.
  Verkopen voor de boekwaarde is niet te verwachten, dus dit zal in ieder geval tot verlies lijden.

- C: De veegmachines verkopen aan Montferland en Zevenaar.
  Montferland en Zevenaar kunnen ook zelf de veegmachines overnemen. De belangstelling hiervoor zal gepolst moeten worden bij de gemeenten.

Personeel
De veegmachines hebben nu een min of meer vaste chauffeur.
In het geval van optie B of C blijven deze mensen in dienst bij RDL. In hoeverre kunnen zij op andere taken worden ingezet? Want als dat (gedeeltelijk) niet het geval is, leidt dat tot extra personeelskosten voor RDL.

Handmatig vegen
Het product handmatig vegen bestaat in hoofdzaak uit het leegmaken van prullenbakken en het opruimen van kleine afvaldumpingen en zwerfafval. Dit product wordt alleen door Zevenaar afgenomen. De voertuigen die hiervoor worden gebruikt hebben eind 2023 nog een boekwaarde van respectievelijk 21.000 en 35.000 euro.
Als de gemeente Zevenaar de voertuigen overneemt voor de boekwaarde, dan heeft dat voor RDL geen financiële consequenties. Als Zevenaar ook de twee mensen overneemt die deze werkzaamheden normaliter uitvoeren, dan heeft dat op personeel vlak ook geen consequenties.

Gevolgen toekomstige samenwerking
Bij bovenstaande overwegingen is niet meegenomen wat de gevolgen zijn voor RDL bij een eventuele toekomstige samenwerking met andere partijen/gemeenten. De verwachting is overigens dat het loslaten van de veegtaken door RDL weinig consequenties zal hebben op een eventuele toekomstige samenwerking met derden. De hoofdtaak van RDL bestaat uit het in opdracht van de gemeente Montferland en Zevenaar inzamelen van het huishoudelijk afval en de exploitatie van aanbiedstations.

Vervolgproces
Om de consequenties voor RDL beter in beeld te kunnen brengen, is het van belang om te weten of de gemeenten bereid zijn het materieel en eventueel personeel van de veegmachines over te nemen.

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuursvergadering 23 februari 2023
Onderwerp:
Resultaten aanbiedstations

Advies:
1. Kennisnemen van de informatie

Agendapunt 8

In de bijlage staan de gegevens vermeld over de afvalhoeveelheden die in 2022 zijn ingezameld op de aanbiedstations. Deze gegevens maken te zijner tijd deel uit van de nog op te stellen jaarrekening.
De hoeveelheid afval op de aanbiedstations was in 2021 al flink gedaald ten opzichte van het Coronapiekjaar 2020 en die daling heeft zich in 2022 (-18%) in iets mindere mate voortgezet. De daling ten opzichte van de begroting (-35%) is overigens nog groter, omdat de begroting 2022 al is opgesteld in het voorjaar 2021 en daarin was de daling die zich in 2021 heeft voorgedaan nog maar beperkt verwerkt.
De hoeveelheid restafval, een belangrijke indicator voor het gemeentelijke afvalstoffenbeleid, is gedaald van 24 kg per inwoner naar 20 kg per inwoner. In dit geval is dat overigens geen gevolg van een verbeterende afvalscheiding, omdat het aanbod van de overige afvalstromen ook is gedaald.

De hoeveelheden zijn ten opzichte van het vorige jaar op alle aanbiedstations gedaald.

	Daling in %
's-Heerenberg	20
Lobith	26
Zevenaar	16

Reinigingsdienst De Liemers

Gegevens aanbiedstations

's-Heerenberg

	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Verschil werkelijk-begroot	Werkelijk 2021	Verschil 22-21
Asbest	12	14	2	7,7	6,3
Puin	950	589	-361	681	-92
Grond	260	160	-100	224	-64
Autobanden	5,5	3	-2,5	4,9	-1,9
Bouw- en Sloopafval(BSA)	90	62	-28	48	14
AB Hout	500	378	-122	424	-46
C Hout	70	36	-34	55	-19
Restafval	608	300	-308	370	-70
Matrassen	30	17	-13	21	-4
Gips	35	27	-8	22	5
Dakafval	7	5	-2	0	5
Drukhouders	0,2	0,7	0,5	0	0,7
Totaal betaalde stromen	2.567,7	1.591,7	-976	1.857,6	-265,9
Tuinafval	1250	777	-473	1163	-386
Afgewerkte Olie	2,5	1,8	-0,7	3,4	-1,6
Klein chemisch afval (KCA)	20	16	-4	16	0
Hard Plastic	50	36	-14	37	-1
Luiers	42	33	-9	30	3
Vlakglas	15	18	3	23	-5
Textiel	17	8	-9	18	-10
Glas	16	16	0	18	-2
TL-lampen	1	0,3	-0,7	0,6	-0,3
Piepschuim(EPS)	4	3,5	-0,5	4,9	-1,4
PMD	24	21	-3	23	-2
Papier	80	56	-24	64	-8
Metalen	85	65	-20	63	2
Wit- en Bruingoed (WEB)	110	49	-61	79	-30
Frituurvet	1,5	1,0	-0,5	1,7	-0,7
Accu's	1,8	0,6	-1,2	1,6	-1
Totaal gratis stromen	1.719,8	1.102,2	-617,6	1.543,2	-441
Totaal	4.287,5	2.693,9	-1.593,6	3.400,8	-706,9
Bezoekers		20998		23.344	-2346

Lobith

	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Verschil werkelijk-begroot	Werkelijk 2021	Verschil 22-21
Asbest	6,5	4,3	-2,2	7,4	-3,1
Puin	760	457	-303	664	-207
Grond	160	40	-120	159	-119
Autobanden	2,5	1	-1,5	0	1
Bouw- en Sloopafval(BSA)	100	75	-25	76	-1
AB Hout	280	236	-44	264	-28
C Hout	40	33	-7	39	-6
Restafval	232	199	-33	234	-35
Gips	15	14	-1	17	-3
Dakafval	13	8	-5	11	-3
Matrassen	14	11	-3	13	-2
Totaal betaalde stromen	1623	1078,3	-544,7	1484,4	-406,1
Tuinafval	675	505	-170	679	-174
Hard Plastic	25	35	10	32	3
Luiers	28	25	-3	20	5
Vlakglas	13	12	-1	8,9	3,1
Textiel	3,5	5,4	1,9	4,5	0,9
Glas	9	8,4	-0,6	9,4	-1
TL Lampen	0	0	=	0,3	-0,3
PMD	20	24	4	24	0
Papier	60	41	-19	49	-8
Metalen	35	33	-2	34	-1
Wit- en Bruingoed (WEB)	105	93	-12	75	18
Frituurvet	0,8	0,7	-0,1	0,7	0
Accu's	0	1,3	1,3	0,7	0,6
Totaal gratis stromen	974,3	783,8	-190,5	927,5	-143,7
Totaal	2.597,3	1.862,1	-735,2	2.411,9	-549,8
Bezoekers		13865		15681	-1816

Reinigingsdienst De Liemers

Bestuur RDL
Vergadering 23 februari 2023

Aanwezig: J.Derksen-Geuijen en B.Kagei (voorzitter)
Ambtelijke ondersteuning: M. Krosenbrink (verslag) en H.Weijers.

1. **Opening**

De heer Kagei opent de vergadering

2. **Verslag 8 december 2022**

Het verslag van 8 december 2022 wordt ongewijzigd vastgesteld

3. **Stand van zaken aanbiedstation**

- De toegangspasjes zijn verstuurd.
- De laatste test aan de weegbruggen moeten nog plaatsvinden.
- De opening staat gepland voor 14 maart. Tijdig bekendmaken in verband met sluitingstijden plaatselijke kranten.
- In filmpje graag ook aandacht voor afwijkende werkwijze ‘s Heerenberg.
- De opening ‘s ochtends in Zevenaar is vanaf 7.30 uur, ‘s middags in ‘s-Heerenberg in verband met collegevergadering om 13.30 uur.
- Bestuur bevestigt standpunt om op aanbiedstations om reden van veiligheid geen cash geld toe te staan.
- Tijdens middagpauze is er op 7Poort tijdelijk een halve bezetting en daarmee minder toezicht.
- 27 februari vindt er een RIE plaats op 7Poort.

4. **Toekomst RDL**

De in de memo beschreven knelpunten worden onderkend, deze zullen in komende jaren eerder groter dan kleiner worden. Het bestuur vraagt ook aandacht voor de personele bezetting op termijn, mede gezien het aangekondigde vertrek van de secretaris per 1 maart 2024.

Bestuur staat open voor gesprek met Duiven en Westervoort. Hiervoor wordt een afspraak gemaakt. Ook wordt bij gemeente Doetinchem geïnformeerd of er met Buha nog samenwerking op andere wijze dan via DVO mogelijk is.

5. **Klankbordgroep**

Er wordt een datum gezocht voor een bijeenkomst van de klankbordgroep. Onderwerpen kunnen zijn toekomst RDL en aanpassing gemeenschappelijke regeling. Ook concept-jaarrekening kan besproken worden, mits die dan gereed is.

6. **Plan van aanpak integriteit**

Op 13 januari 2023 heeft het bestuur het plan van aanpak integriteit vastgesteld.

7. **Toekomst vegen**

Bestuur is niet op voorhand tegenstander van taakoverdracht vegen, maar personele en financiële gevolgen mogen niet ten laste van RDL komen. Bij zowel Montferland als

Zevenaar wordt navraag gedaan of en zo ja onder welke voorwaarden zij veegmachine en bemanning willen overnemen.

8. Resultaten aanbiedstations

In 2022 is het afvalaanbod op de aanbiedstations verder gedaald. Dit geldt ook voor de hoeveelheid restafval. Die is gedaald van 24 naar 20 kg per inwoner. Dit levert een bijdrage aan de Vang-doelstelling van de gemeenten.

9. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

Besluitenlijst raadsvergadering 1 maart 2023

(de beraadslagingen zijn terug te luisteren op de website van de gemeente Zevenaar op:
https://channel.royalcast.com/zevenaar/#!/gemeentezevenaar/20230301_1)

Tijd	19:30 – 20:26 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk
Aanwezigen	Lokaal Belang: T.G.H. Boekhorst, B.L.Y. van Die, H.F.G.M. Staring; WijZZ: J.W.H. Winters, A.Y. van Loon, T.J.E.M. Riswick-Keultjes; CDA: J. de Nooij, G.T.H.J. Ariessen, F.B.M. Evers, W.J.M. van Dinther; PvdA: N. Niebuur-Sluiter, M.B.M. Jansen, B.A. Metz; VVD: P.A.T. de Winkel, J.M. Koenen, G.A. Stokman ; D66: B. van Bindsbergen, P.W.M. Pollmann; GroenLinks: C.P.J.M. van Aken, K. Godschalk; SP: L. van der Velden; ONS Zevenaar: M.H.A.G. Witjes; Lijst 11: E. Vernes.
Afwezigen	WijZZ: N. van Dellen; VVD: P.A. Vos; Sociaal Zevenaar: H.L.M. Meijer; Lijst 11: J. Hugen.
College	A.H.M. Albers, S.H. Bijl, A.M. Boone, B.M. Kagei en A.H. van Orden.

1	**Opening** De vergadering wordt om 19.30 uur geopend.
2	**Beëdiging van mevrouw M. van Bergen als interim-griffier van de gemeente Zevenaar** Mevrouw Van Bergen spreekt de belofte uit.
3	**Vaststellen agenda** De raad stemt unaniem in met de gewijzigde agenda.
4	**Vragenuur** **a. Beantwoorden schriftelijke vragen door het college** De volgende vragen zijn ingediend: 1. door de fractie Lokaal Belang over de Parkeerproblematiek bij station Zevenaar De vragen worden ter vergadering mondeling door beantwoord door wethouder Albers. **Toezegging**: de wethouder zal in de komende commissie Ruimte terugkomen op de vragen 3 en 4 van deze vragen om verslag te doen van de actuele stand van zaken.

	2. door de fractie CDA over de voortgang Stolpersteine De vragen worden ter vergadering beantwoord door wethouder Kagei **b. Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen** De heer De Winkel brengt verslag uit over de vergadering van de Auditcommissie van 6 februari 2023. Mevrouw Riswick-Keultjes brengt verslag uit van een VNG excursie naar woongelegenheden voor arbeidsmigranten. **c. Mededelingen college** Wethouder Kagei: In de commissie Ruimte heb ik aangekondigd dat het aanbiedstation 14 maart geopend zal worden. Nu blijkt dat de weeg- en meetapparatuur niet goed geïnstalleerd is. De opening wordt niet 14 maart maar twee weken later. **d. Wijze van afdoening van de ingekomen stukken** De fractie Lijst11 verzoekt om agendering RIB nr. 2023-12 Toekomstvisie RID De Liemers in de commissie Middelen na de informatieve raadsbijeenkomst over dit onderwerp De fractie WijZZ verzoekt RIB 2023-011 Stand van zaken uitvoeringsdruk jeugdgezondheidszorg januari 2023 en RIB 2023-008 Herstelplan continuïteit Pluryn te agenderen voor de commissie Samenleving. De fractie wil met de wethouder in gesprek over inhoud van deze beide RIB's
5	**Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering** Deze is ongewijzigd vastgesteld.
6	**HAMERSTUK Z/22/435883 Vaststellen bestemmingsplan Wethouder Jan Tieckenstraat, Angerlo** De raad besluit met algemene stemmen: 1. Het bestemmingsplan 'Wethouder Jan Tieckenstraat, Angerlo' ongewijzigd vast te stellen, overeenkomstig de daartoe behorende verbeelding, regels en toelichting; 2. Geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.
7	**HAMERSTUK Z/21/398514 Vaststellen van geactualiseerde archeologische kaarten, inclusief de beleidskaart** De raad besluit met algemene stemmen: het onderstaande archeologisch rapport met de bijhorende archeologische kaarten, inclusief de beleidskaart, vast te stellen: *Archeologie in de gemeente Zevenaar. Actualisatie van de archeologische waarden*

	en verwachtingskaart; archeologisch onderzoek.
8	**HAMERSTUK Z/23/439241 Aanvragen suppletie-uitkering explosieven 2021/2022 i.r.t. diverse projecten** De raad besluit met algemene stemmen: in te stemmen met het aanvragen van een suppletie-uitkering explosieven met een totaalbedrag van € 46.206,05 exclusief BTW voor de gemeentelijke kosten over 2021 en 2022 uit het Gemeentefonds bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
9	**Moties vreemd aan de orde van de dag** Door de fracties SP, WijZZ, D66 en GroenLinks is de **motie Giro 555** ingediend. In deze motie wordt het college opgeroepen Namens de gemeente Zevenaar een donatie van 1 euro per inwoner te doen aan Giro 555 ter ondersteuning van de noodhulp die nu geboden moet worden in de getroffen gebieden en dit bedrag te dekken uit de algemene reserve. Mevrouw Van der Velden (SP) geeft een korte toelichting op deze motie. *College* College laat weten positief tegenover deze motie te staan en staat klaar om het geld over te maken. *Gemeenteraad* Bij de beraadslagingen gaan de fracties in op de vraag of dit een taak van de gemeente is. *Stemming* De motie is UNANIEM aangenomen. Door de fractie Lokaal Belang is de **motie Spitfire overdue** Mevrouw Van Die geeft een korte toelichting bij de motie. *College* De constateringen en overwegingen staan niet ter discussie voor het college. Het college heeft bedenkingen bij de vraag over contact opnemen. Er is contact opgenomen met cultureel erfgoedpact De Liemers dat aangeeft dat de initiatiefnemers van deze documentaire een aanvraag kunnen indien die vervolgens beoordeeld zal worden. Als het in de motie gaat om een oproep voor extra budget, dan vindt het college daarvoor geen grondslag in verordening (voor extra budget). Het college zal contact opnemen met de initiatiefnemers en hen informeren over de mogelijkheid van de subsidieaanvraag. *Gemeenteraad* Na de beraadslagingen besluit de fractie Lokaal belang deze motie in te trekken.

10	Sluiting De voorzitter sluit onder dankzegging de vergadering om 20:26 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 31 maart 2023.

De griffier,
M. van Bergen

De burgemeester,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvoorstel

onderwerp	Vaststellen Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023
zaaknummer	Z/23/443618
documentnummer	INT/23/1148440
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/Griffie
telefoon	0316-595282
email	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden.
Deze wet is gebaseerd op de overweging dat het voor de versterking van het decentrale rekenkameronderzoek wenselijk is de rekenkamerfunctie voor gemeenten en provincies af te schaffen en de bevoegdheden van de rekenkamers uit te breiden met betrekking tot overheidsdeelnemingen en inkooprelaties die goederen en diensten leveren die betrekking hebben op de uitvoering van een publieke taak. Rekenkamers onderzoeken of beleid en bestuur kostenefficiënt, effectief en volgens de regels gebeurt. Daartoe is o.a. de Gemeentewet gewijzigd.
Zevenaar heeft op dit moment de rekenkamerfunctie ingevuld in de vorm van een rekenkamercommissie. Deze moet vervangen worden door een rekenkamer. Daartoe dient een nieuwe verordening te worden vastgesteld.
Dit raadsvoorstel ziet toe op het intrekken van de verordening Rekenkamerfunctie gemeente Zevenaar 2018 en het vaststellen van de Verordening rekenkamer gemeente Zevenaar 2023.

Door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) is een modelverordening opgesteld. De verordening is opgesteld conform de modelverordening.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. De verordening Rekenkamerfunctie gemeente Zevenaar 2018 in te trekken.
2. De Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023 vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

Het vaststellen van een verordening is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het voldoen aan de Wet versterking decentrale rekenkamers, die per 1 januari 2023 in werking is getreden.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 De oude verordening moet ingetrokken worden
Voor een nieuwe verordening vastgesteld kan worden, moet eerst de oude verordening ingetrokken worden. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

2.1 . Hiermee wordt voldaan aan de Wet versterking decentrale rekenkamers, die op 1 januari 2023 in werking is getreden. Het nieuwe artikel 81a Gemeentewet bepaalt dat de raad een rekenkamer instelt.

Alternatieven
geen

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

8. Communicatie
Na vaststelling van de Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023 door uw raad wordt de verordening op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

9. Kosten, baten en dekking
Het budget van de Rekenkamer is samengesteld uit een bedrag bestemd voor de uitvoering van onderzoeken en voor de vergoeding voor de leden van de rekenkamer. Voor onderzoek is voor 2023 beschikbaar € 11.000. Voor dit bedrag kan een onderzoek van een gemiddelde omvang uitgevoerd worden.
Het budget voor de vergoeding van de leden van de Rekenkamer bedraagt op jaarbasis €12.000. De vergoeding is conform artikel 6, lid 1 en 2 van de Verordening rekenkamer gemeente Zevenaar 2023.
De vergoeding voor de leden van de rekenkamer is gebaseerd op de maandelijkse vergoeding voor een raadslid van de gemeente Zevenaar. Het benodigde budget voor 2024 komt hiermee op € 14.000 (gebaseerd op de vergoeding per 1-1-2023). De verhoging wordt verwerkt in de nieuwe meerjarenbegroting 2024-2027.

10. Wensen en bedenkingen college (artikel 147a Gemeentewet)
Op grond van artikel 147 a lid 4 Gw dient het college in de gelegenheid gesteld te worden om wensen en bedenkingen in te dienen op een voorstel dat door een lid of leden van de raad is ingediend.
Van het college is het volgende advies ontvangen:

"Overweging/advies Op 20 maart is de modelverordening van de VNG binnengekomen. Het college geeft in de overwegingen mee om te bezien of er naar aanleiding van de modelverordening nog wijzigingen moeten plaatsvinden op de verordening rekenkamer 2023."

Dit advies is opgevolgd.

11. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1153359	Collegeadvies bij raadsvoorstel vaststellen verordening Rekenkamer gemeente Zevenaar 2023

Het presidium,

de griffier,

M. van Bergen

de voorzitter,

L.J.E.M. van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Vaststellen Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023
zaaknummer	Z/23/443618
documentnummer	INT/23/1148440

De raad van de gemeente Zevenaar,

gelezen het voorstel van het Presidium ;

gelet op artikel 81k en 149 van de Gemeentewet;

B E S L U I T:

Over te gaan tot vaststelling van de volgende verordening:

Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023

Artikel 1 Definities
In deze verordening wordt verstaan onder:
- college: college van burgemeester en wethouders;
- rekenkamer: gemeentelijke rekenkamer als bedoeld in artikel 81a van de Gemeentewet;
- voorzitter: de voorzitter van de rekenkamer.

Artikel 2 Rekenkamer
1. Er is een rekenkamer.
2. De rekenkamer bestaat uit drie leden, waaronder een voorzitter.

Artikel 3 Herbenoeming
De leden van de rekenkamer, waaronder de voorzitter kunnen maximaal eenmaal voor een periode van zes jaar worden herbenoemd.

Artikel 4 Ambtelijke ondersteuning
1. De rekenkamer heeft een ambtelijk secretaris.

Artikel 5 Budget
De voorzitter van de rekenkamer is bevoegd binnen zijn budget uitgaven te doen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de rekenkamer.

Artikel 6 Vergoeding

1. De leden van de rekenkamer ontvangen voor hun werkzaamheden een vaste maandelijkse vergoeding.
2. De vergoeding bedraagt voor de voorzitter 40% en voor de overige leden 30% van de vergoeding voor raadsleden.
3. De leden van de rekenkamer ontvangen daarnaast een vergoeding voor hun reiskosten.

Artikel 7 Slotbepalingen

1. Deze verordening treedt in werking een dag na bekendmaking.
2. De Verordening rekenkamerfunctie gemeente Zevenaar 2018 komt te vervallen.
3. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening gemeentelijke rekenkamer gemeente Zevenaar 2023.

Aldus vastgesteld in de vergadering de raad van de gemeente Zevenaar op 29 maart 2023.

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvoorstel

onderwerp	Benoeming leden Rekenkamer
zaaknummer	Z/23/443770
documentnummer	INT/23/1148728
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/Griffie
telefoon	0316-595282
email	griffie@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Conform artikel 2 lid 2 van de Verordening rekenkamer gemeente Zevenaar 2023, bestaat de rekenkamer uit 3 externe leden, de voorzitter daarbij inbegrepen. De raad benoemt de voorzitter en de overige leden. Op grond van de gevoerde sollicitatieprocedure worden voorgedragen voor benoeming:
- de heer A.C. Barske te benoemen als voorzitter
- mevrouw E. Beers en mevrouw M. van den Berg beiden als lid.

De heer Barske is eerder door uw raad benoemd tot voorzitter van de voormalige Rekenkamercommissie en is hij betrokken geweest bij de gevoerde sollicitatieprocedure.

2. Raadsvoorstel

De raad wordt voorgesteld om:

1. Tot lid van de rekenkamer gemeente Zevenaar te benoemen over de periode 1 april 2023 tot 1 april 2029 :
   - de heer A.C. Barske te benoemen als voorzitter
   - mevrouw E. Beers en mevrouw M. van den Berg beiden als lid.

3. Waarom naar de raad

De raad benoemd de leden van de Rekenkamer.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met de benoeming van de leden van de rekenkamer is aan de verordening voldaan.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

Uit de gevoerde selectieprocedure zijn beide leden als geschikte kandidaten naar voren gekomen.

Alternatieven

geen

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie
De leden van de rekenkamer worden op de website vermeld.

9. Kosten, baten en dekking
De raad heeft bij de begroting het budget voor de rekenkamer vastgesteld.

10. Bijlagen
geen

Het presidium,

de griffier,	de voorzitter,
M. van Bergen	L.J.E.M. van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Benoeming leden Rekenkamer
zaaknummer	Z/23/443770
documentnummer	INT/23/1148728

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van het Presidium:

Gelet op artikel 81 c van de Gemeentewet en artikel 2 lid 2 van de Verordening rekenkamer gemeente Zevenaar 2023 .

besluit:

1. Tot lid van de rekenkamer gemeente Zevenaar te benoemen over de periode 1 april 2023 tot 1 april 2029 :
   - de heer A.C. Barske te benoemen als voorzitter
   - mevrouw E. Beers en mevrouw M. van den Berg beiden als lid.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 29 maart 2023.

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Z073A8B9EAE

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Benoeming commissielid H.T.W. Visser
zaaknummer	Z/23/445089
documentnummer	INT/23/1151495
behandelend ambtenaar/afdeling	R.Heemsbergen/griffie
telefoon	0316-595282
email	griffie@zevenaar.nl

1. **Samenvatting**
   Conform artikel 4 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar draagt een fractie, als bedoeld in artikel 5 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar, raadsleden en commissieleden voor als vertegenwoordiger van de fractie in de commissies. Het door de fractie voorgedragen commissielid dient te voldoen aan de in artikel 4, lid 3 van de Verordening op de raadscommissies gestelde voorwaarden. Daarnaast tekent hij/zij de integriteits- en geheimhoudingsverklaring.

   Een commissielid wordt, op voordracht van zijn/haar fractie, door de raad benoemd. De fractie Sociaal Zevenaar draagt dhr. H.T.W. Visser als commissielid per 1 april 2023

   De commissie voor geloofsbrieven heeft op 29 maart 2023 de geloofsbrieven van de voorgedragen commissieleden onderzocht en zal tijdens de gemeenteraadsvergadering op 29 maart 2023 verslag uitbrengen van haar bevindingen. Met dit voorstel wordt, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, besloten om dhr. H.T.W, Visser per 1 april 2023 te benoemen voor de raadsperiode 2022 – 2026, tenzij de fractie anders aangeeft.

2. **Raadsvoorstel**
   Op advies van de commissie geloofsbrieven wordt, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 1 april 2023 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 benoemd, tenzij de fractie anders aangeeft:
   - Dhr. H.T.W. Visser

3. **Waarom naar de raad**
   Conform de artikelen 4 en 5 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar besluit de raad over het benoemen van commissieleden.

4. **Doelstelling en beoogd resultaat**
   Met de benoeming van het commissielid wordt het mogelijk voor het commissielid om onderdeel uit te maken van één van de commissies.

5. **Argumenten en alternatieven**

   Argumenten
   n.v.t.

   Alternatieven
   n.v.t.

6. **Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?**
   n.v.t.

7. **Klimaat en duurzaamheid**
   n.v.t.

8. **Communicatie**
   De commissieleden worden op de website van de gemeente Zevenaar vermeld.

9. **Kosten, baten en dekking**
   n.v.t.

10. **Bijlagen**
    n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Benoeming commissielid H.T.W. Visser
zaaknummer	Z/23/445089
documentnummer	INT/23/1151495

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van de griffier en de burgemeester;

gelet op artikelen 4 en 5 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar

besluit:

1. Met ingang van 1 april 2023 te benoemen als commissielid namens Sociaal Zevenaar Dhr. H.T.W. Visser

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 29 maart 2023.

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Z07165152BF

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
zaaknummer	Z/23/441425
documentnummer	INT/23/1143489
portefeuillehouder	Burgemeester L. van Riswijk
portefeuille	Openbare Orde en Veiligheid
behandelend ambtenaar/afdeling	Thijs Barten & Martijn Simons, bedrijfsvoering
telefoon	0316-595580
e-mail	t.barten@zevenaar.nl

1. Samenvatting

In de Integrale Veiligheidsagenda Zevenaar 2023-2026 (hierna: IVA) zijn op basis van het landelijke en lokale veiligheidsbeeld prioriteiten uitgewerkt om het veiligheidsniveau in Zevenaar vast te houden en te versterken. De komende jaren zetten we met onze (lokale) partners in op:

1. Het tegengaan, verstoren of stoppen van georganiseerde criminaliteit;
2. Een gecombineerde zorg en veiligheidsaanpak waardoor kwetsbare inwoners minder vaak in de problemen komen of dat problemen verder escaleren;
3. Het voorkomen, verstoren/stoppen, opsporen en vervolgen van veelvoorkomende vormen van cybercrime en digitale criminaliteit.

Bij de uitwerking van deze prioriteiten houden we oog voor achterliggende hulp- en zorgvragen van inwoners en de positie en betrokkenheid van jongeren. Dat vraagt voortdurend aandacht voor professionalisering en een intensieve samenwerking met en tussen collega's en (lokale) partners.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor:

1. De Integrale Veiligheidsagenda Zevenaar 2023 – 2026 vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

Artikel 38b van de Politiewet bepaalt dat de gemeenteraad één keer in de vier jaar de gemeentelijke veiligheidsdoelen vaststelt. De IVA is in nauwe afstemming met (onder andere) de politie, (lokale) partners en een aantal deskundige inwoners tot stand gekomen. De lokale prioriteiten uit deze IVA en de landelijke prioriteiten vormen de basis voor het meerjarenbeleidsplan van de Eenheid Oost-Nederland dat in het vierde kwartaal van dit jaar aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

We willen voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers een veilige en leefbare gemeente blijven. Daarom prioriteren we de onderwerpen georganiseerde criminaliteit, zorg en veiligheid en digitale criminaliteit. De bijbehorende ambities en inspanningen zijn zo concreet mogelijk geformuleerd in hoofdstuk 3 van de IVA. We hebben aan deze inspanningen geen outcome-indicatoren gekoppeld. Dergelijke cijfers zijn van teveel externe factoren afhankelijk en dus zeker niet alleen van de geformuleerde inspanningen. Aan de hand van o.a. politiecijfers, de Veiligheidsmonitor en de ervaringen van inwoners en professionals op straat houden we in grote lijnen zicht op de veiligheid- en leefbaarheidsontwikkelingen en hoe deze zich verhouden tot de gestelde ambities.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Veiligheid blijft van groot belang voor onze inwoners.

Veiligheid is een primaire levensbehoefte voor mensen en elementair voor het functioneren van de (lokale) samenleving. Veiligheid is nooit een gemakkelijk bezit. Het vraagt voortdurend alertheid, onderhoud en reactie op snel veranderende maatschappelijke ontwikkelingen.

Deze maatschappelijke ontwikkelingen zien we op veiligheidsgebied onder andere terug in de verschuiving van criminaliteit. De traditionele criminaliteit (waaronder woninginbraak, geweld, diefstal en vernieling) daalt. Daarvoor in de plaats komt digitale criminaliteit waar steeds meer mensen slachtoffer van worden en waarvan de gevolgen worden onderschat. Vooral jongeren, ouderen en het midden en kleinbedrijf vormen belangrijke slachtofferdoelgroepen. Verder blijft georganiseerde criminaliteit een urgent thema vanwege de inbreuk op de (lokale) economie, de democratische rechtsstaat en de samenleving. Bij dit alles zien we een kleine groep kwetsbare inwoners en jongeren die vatbaar zijn voor criminele invloeden en/of door een stapeling van problemen op meerdere levensgebieden voor overlast en gevaar zorgen.

Als lokale overheid hebben we een primaire taak en een voortrekkersrol op veiligheidsgebied. Voor een deel van de betrokken partijen bij deze IVA geldt dat niet, maar zij kunnen wel een belangrijke bijdrage aan veiligheid leveren. Deze IVA vormt de basis voor de onderlinge samenwerking. Samen zijn we aanspreekbaar op de ambities en het realiseren van de geformuleerde inspanningen om Zevenaar veilig te houden.

Alternatieven

Team zorg & veiligheid

De geformuleerde ambities in het kader van zorg & veiligheid zijn gebaseerd op de huidige inzet en capaciteit van het team zorg en veiligheid dat in 2021 als pilot is gestart is. Wanneer hier veranderingen in optreden, heeft dit mogelijk gevolgen voor de geformuleerde ambities en inspanningen.

Prioriteiten kunnen veranderen binnen de looptijd van de IVA

Het kan zijn dat de voorgestelde prioriteiten of de ambities en inspanningen in de looptijd van de IVA aangepast moeten worden als gevolg van maatschappelijke omstandigheden. Zo hebben de coronacrisis

en de toestroom van vluchtelingen bijvoorbeeld grote invloed gehad op de ambities uit de vorige beleidsperiode. Indien er aanpassingen nodig zijn, wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
We voeren vanuit openbare orde en veiligheid de regie op de gestelde ambities en inspanningen. We werken nauw samen met collega's en (lokale) partners. Over de voortgang van de IVA wordt gerapporteerd via de reguliere planning & control cyclus en via periodieke raadsinformatiebijeenkomsten.

7. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

8. Communicatie
Communicatie vindt plaats via de reguliere kanalen, onder andere door middel van het persgesprek met de portefeuillehouder. Daarbij ontvangen de veiligheidspartners de vastgestelde versie van de IVA.

9. Kosten, baten en dekking
De kosten voor de uitvoering van deze IVA worden gedekt uit bestaande budgetten van de afdeling bedrijfsvoering (veiligheid) en andere afdelingen. Waar nodig kunnen aanvullende subsidies worden aangevraagd. Over de voortgang van de IVA wordt gerapporteerd via de reguliere Planning & Control Cyclus.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/23/1143754	Integrale Veiligheidsagenda 2023 – 2026
2.	INT/23/1143706	Bijlage 1 - Reguliere werkzaamheden OOV
3.	INT/23/1143669	Bijlage 2 - Veiligheidsmonitor 2021 Zevenaar

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
zaaknummer	Z/23/441425
documentnummer	INT/23/1143489

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat;
- de gemeente Zevenaar verantwoordelijk is voor de regie op het lokaal veiligheidsbeleid;
- veiligheidsvraagstukken vragen om een integrale aanpak door interne en externe partners;
- de integrale aanpak gewaarborgd wordt door de gestelde prioriteiten in de Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 38b van de Politiewet en artikel 147 jo 108 van de Gemeentewet en
besluit:

1. De Integrale Veiligheidsagenda Zevenaar 2023 – 2026 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 29 maart 2023.

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026

Vasthouden & versterken

ZEVENAAR

afdeling	Bedrijfsvoering / openbare orde en veiligheid
datum	08-02-2023
status	definitief

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding **3**
1.1 Waarom een integrale veiligheidsagenda? 3
1.2 Waar willen we naartoe? 3
1.3 Wat zijn onze uitgangspunten? 4
1.4 Hoe is de integrale veiligheidsagenda tot stand gekomen? 5

2 Veiligheidsbeeld **6**
2.1 Landelijke trends en ontwikkelingen 6
2.1.1 Crime change en online criminaliteit 6
2.1.2 Maatschappelijke onrust en verharding 7
2.1.3 Georganiseerde criminaliteit en het risico van 'jonge aanwas' 8
2.1.4 Kwetsbare inwoners in de knel 10

2.2 Lokale trends en ontwikkelingen 11
2.2.1 We blijven een relatief veilige en leefbare gemeente 11
2.2.2 Zichtbaar zijn en in verbinding blijven vormt een uitdaging 12
2.2.3 Overlast door kwetsbare inwoners blijft een aandachtspunt 12
2.2.4 Jongerenoverlast daalt door online straatcultuur? 13
2.2.5 Daling traditionele criminaliteit en stijging online criminaliteit 14
2.2.6 Meer meldingen en signalen van georganiseerde criminaliteit 15

2.3 Terugblik 2019-2022 16
2.3.1 Aanpak kwetsbare en overlastgevende personen 16
2.3.2 Aanpak georganiseerde criminaliteit 17

3 Ambities en prioriteiten **18**
3.1 Georganiseerde criminaliteit 18
3.2 Zorg & Veiligheid 21
3.3 Digitale criminaliteit 24
3.4 Prioriteit overstijgend: professionaliseren en samenwerken 28

4 Organisatie **29**
4.1 Regie 29
4.2 Rol burgemeester, college van B&W en gemeenteraad 29
4.3 De gezagsdriehoek 29
4.4 Relevante kaders en regionale samenwerking 30
4.5 Sturing en monitoring 30
4.6 Financiën 30

Bronnen **31**
Bijlage 1 Reguliere werkzaamheden OOV **32**
Bijlage 2 Veiligheidsmonitor Zevenaar **33**

1 Inleiding

1.1 Waarom een integrale veiligheidsagenda?

Met de integrale veiligheidsagenda 2023-2026 (IVA) leggen we de prioriteiten op het gebied van veiligheid vast. Dat doen we in de eerste plaats om onze inwoners, ondernemers en bezoekers een veilige en leefbare gemeente te bieden. Er is ook een formele reden. Artikel 38b van de Politiewet schrijft voor dat de gemeenteraad één keer in de vier jaar de gemeentelijke veiligheidsdoelen vaststelt.

1.2 Waar willen we naartoe?

Het is onze missie om voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers een veilige en leefbare gemeente te blijven. Vandaar de ondertitel 'vasthouden & versterken'. Dat kan alleen samen met interne en externe partners (integraal) en op basis van een gedeelde verantwoordelijkheid waarbij iedere partij zijn verantwoordelijkheid neemt in het voorkomen, verstoren of opsporen en vervolgen van crimineel en/of overlastgevend gedrag. We vinden het belangrijk dat we hierbij altijd oog houden voor achterliggende hulp- en zorgvragen. Om het veiligheidsniveau in Zevenaar vast te houden en te versterken prioriteren we onderstaande thema's. Deze zijn op basis van het veiligheidsbeeld uit hoofdstuk 2 tot stand gekomen en uitgewerkt in hoofdstuk 3. Bij alle drie de prioriteiten besteden we aandacht aan de positie van jongeren.

Georganiseerde criminaliteit
We zetten in op het tegengaan, verstoren of stoppen van georganiseerde criminaliteit door:
- het vergroten van de weerbaarheid van inwoners, branches en gebieden die vatbaar zijn voor de invloed en aantrekkingskracht van de georganiseerde criminaliteit;
- het vergroten van onze eigen weerbaarheid (politiek, bestuur, ambtelijke organisatie);
- zichtbaar, snel en correct te reageren op signalen.

Zorg en veiligheid
We zorgen ervoor dat kwetsbare inwoners minder vaak in de problemen komen of dat problemen escaleren. Daarom zetten we in op:
- een lokale persoonsgerichte aanpak waarbij inwoners met complexe problematiek die herhaaldelijk betrokken zijn bij ernstige overlast en criminaliteit kunnen rekenen op een passende combinatie van zorg en ondersteuning, bestuurlijke sancties of straf;
- een duurzame samenwerking met professionals in het zorg, veiligheid-, en justitieel domein waardoor er domeinoverstijgend gewerkt wordt.

Digitale criminaliteit
We voorkomen, verstoren/stoppen, sporen op en vervolgen veelvoorkomende vormen van cybercrime en digitale criminaliteit door:
- het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van burgers en ondernemers;
- het versterken van preventie voor groepen in een kwetsbare positie, zoals jongeren en ouderen;
- het toepassen van interventies om cybercrime en digitale criminaliteit te verstoren, te stoppen, op te sporen en te vervolgen;
- in eigen huis het goede voorbeeld te geven.

1.3 Wat zijn onze uitgangspunten?

1. We werken op basis van gedeelde verantwoordelijkheid
Het voorkomen en bestrijden van onveiligheid en criminaliteit maakt altijd onderdeel uit van andere beleidsprocessen op het gebied van bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkeling, wonen, zorg, welzijn, jeugd, onderwijs, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dat vraagt dus om een integrale benadering met zowel intern als externe partners.

2. We betrekken onze inwoners en ondernemers
We vragen onze inwoners mee te doen met de veiligheidsmonitor die iedere vier jaar wordt gehouden. De resultaten nemen we mee in ons veiligheidsbeleid, maar ook in ons beleid gericht op zorg en veiligheid, inrichting en beheer van de openbare ruimte, verkeersveiligheid en toezicht en handhaving. Ook vragen we inwoners en ondernemers actief zaken bij ons te melden (dat kan ook via Meld Misdaad Anoniem), faciliteren en waarderen we burgerinitiatieven zoals WhatsApp Buurtpreventiegroepen en werken we in de uitvoering nauw samen met bijvoorbeeld dorpsraden en ondernemersverenigingen.

3. We zorgen voor een persoonsgerichte aanpak en balans tussen zorg en straf
Inwoners met problemen op meerdere leefgebieden en politie- en justitiecontacten vormen in onze gemeente een kleine maar complexe groep. Werken met deze doelgroep vraagt veel van professionals, omdat zij vaak moeilijk te bereiken en te motiveren zijn. Daarom hanteren we met het team zorg en veiligheid waar mogelijk de werkwijze van de lokale persoonsgerichte aanpak. Deze aanpak is gestoeld op praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek naar jongeren en jongvolwassenen en vormt een effectieve manier om samen te werken met verschillende samenwerkingspartners bij complexe casuïstiek.

4. We zijn wendbaar
Ontwikkelingen gaan snel en niet alles is te voorzien. De coronacrisis en de toestroom van vluchtelingen hebben bijvoorbeeld grote invloed gehad op de ambities uit de vorige beleidsperiode. De prioriteiten in deze integrale veiligheidsagenda zijn dan ook niet in beton gegoten. Waar nodig wordt de veiligheidsagenda bijgesteld. De gemeenteraad wordt hier tijdig over geïnformeerd.

5. We leren vanuit de praktijk
We nemen ieder jaar de tijd voor één of twee lokale leer/netwerkbijeenkomsten die verband houden met de geprioriteerde thema's. Deze bijeenkomsten zijn ook bedoeld voor onze externe partners en hebben een drieledig doel: 1. kennen en gekend worden, 2. inhoudelijke kennis en expertise vergroten, 3. de samenwerkingsafspraken evalueren en waar nodig bijstellen. Deze leer/netwerkbijeenkomsten worden voorbereid onder regie van openbare orde en veiligheid.

1.4 Hoe is de integrale veiligheidsagenda tot stand gekomen?

De integrale veiligheidsagenda hebben we onder regie van het team openbare orde en veiligheid opgesteld. Hiervoor is in de eerste plaats gekeken naar landelijke en lokale veiligheidscijfers en trends. Voor het lokale beeld is o.a. gebruik gemaakt van politiecijfers en de veiligheidsmonitor.

Veiligheidsmonitor
Voor de Veiligheidsmonitor is door het CBS een aselecte steekproef getrokken van 2.059 inwoners uit de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Zevenaar. De geselecteerde inwoners kregen in augustus 2021 een brief thuis met een persoonlijke uitnodiging voor deelname aan het onderzoek en konden vervolgens tot november online de vragenlijst invullen. Aan non-responders is tweemaal een herinnering per post gestuurd. In totaal hebben 714 van de 2.059 geselecteerde inwoners een volledige vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 34,7 procent. Het landelijke responspercentage van de Veiligheidsmonitor 2021 bedraagt 31,7 procent.

We hebben het lokale beeld voorgelegd aan de collega's binnen de gemeente en lokale en regionale partners zoals politie, Openbaar Ministerie, Regionale Sociale Dienst, Zorg en Veiligheidshuis, Omgevingsdienst Regio Arnhem, Veiligheidsnetwerk Oost Nederland, jongerenwerk, corporaties etc. We hebben gevraagd in hoeverre zij de trends herkennen, wat dat betekent voor onze maatschappelijke opgave de komende jaren en hoe we daar samen invulling aan kunnen geven. Dit heeft geresulteerd in een concept integrale veiligheidsagenda waar men in januari op heeft kunnen reageren. De concept integrale veiligheidsagenda is door de burgemeester op 18 januari 2023 ook voorgelegd aan een aantal deskundige inwoners die beroepsmatig bij de onderwerpen uit deze integrale veiligheidsagenda betrokken zijn. Op basis van ieders feedback is deze integrale veiligheidsagenda in februari 2023 afgerond.

2 Veiligheidsbeeld

2.1 Landelijke trends en ontwikkelingen

In deze paragraaf schetsen we de 'crime change' waarin de ontwikkeling naar online criminaliteit een grote rol speelt. Daarna zoomen we in op maatschappelijke verharding en onrust, georganiseerde criminaliteit en inwoners met verward en onbegrepen gedrag. Iedere beschrijving sluiten we af met de rol van de lokale overheid.

2.1.1 Crime change en online criminaliteit

"Je hebt maar 1 techneut nodig en een lokale dadergroep *breidt zijn repertoire van woninginbraken en autokraken succesvol uit naar cyber"* – Dr. Rutger Leukfeldt, directeur Centre of Expertise Cybersecurity, De Haagse Hogeschool

Van traditionele criminaliteit naar online criminaliteit

In heel Nederland is een verschuiving van criminaliteit zichtbaar. De traditionele criminaliteit waaronder woninginbraak, geweld, diefstal en vernieling is sterk gedaald. Maar daarvoor in de plaats komt online criminaliteit. Deze vorm van criminaliteit kent twee varianten: cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit. Bij cybercriminaliteit is ICT zowel het middel als het doel. Hierbij kan gedacht worden aan onrechtmatig toegang verkrijgen tot computers, e-mailaccounts en online bankplatformen (hacken). Bij gedigitaliseerde criminaliteit wordt ICT alleen als middel ingezet. Denk hierbij aan het bedreigen van personen via e-mail, WhatsApp-berichten of social media en het oplichten van aan- en verkopers op handelsplatformen. Bij digitale delicten kan sprake zijn van ingrijpende materiële, financiële maar ook psychische schade bij slachtoffers en hun directe omgeving. Het Cybersecuritybeeld Nederland (2021) laat zien dat de dreiging van online criminaliteit niet meer verdwijnt. De samenleving moet vanwege de grote afhankelijkheid en risico's van digitalisering rekening houden met incidenten die leiden tot maatschappij-ontwrichtende schade en veel persoonlijk leed.

Slachtoffers en daders

Jongeren, ondernemers uit het Midden en Kleinbedrijf (MKB) en ouderen vormen belangrijke slachtofferdoelgroepen (Saxion Hogeschool & Haagse Hogeschool, 2021). Jongeren worden vaak slachtoffer omdat ze veel tijd op internet doorbrengen en zich risicovoller gedragen. Ze lijken vooral een verhoogd risico te lopen op interpersoonlijke cyberdelicten, zoals stalking, bedreiging met geweld en laster. MKB-ondernemers worden slachtoffer omdat ze veel basale veiligheidsmaatregelen niet (kunnen) nemen. Ze lopen verhoogd risico op zowel financiële als technische cyberdelicten, zoals phishing, hacking en malware. Ouderen zijn een gewild doelwit omdat ze relatief veel geld hebben en minder vaardig zijn op het internet. Ze worden vooral slachtoffer van financiële cyberdelicten zoals online oplichting.

Jongeren in de spotlights
Politie en OM constateren de laatste jaren steeds meer betrokkenheid van jongeren bij digitale criminaliteit. Zo was in 2021 in 47% van de zaken iemand van 21 jaar of jonger betrokken. In 2018 lag dat percentage nog op 33%. Politie en OM merken dat jonge daders de ernst van hun daden vaak niet beseffen. Alsof er achter digitale criminaliteit geen echte slachtoffers zitten. Ook vermengt digitale criminaliteit zich meer en meer met traditionele criminaliteit en de georganiseerde misdaad. Onderzoek van Leukfeldt en Kranenbarg (2017) wees al eerder uit dat het bij gedigitaliseerde criminaliteit vaak om jonge, lager opgeleide mannen uit kwetsbare milieus gaat die vaak meerdere antecedenten op het gebied van traditionele criminaliteit hebben.

Rol van de lokale overheid
- Zorgen voor weerbare systemen en de veiligheid van informatie in die systemen.
- De voorbereiding op cyberincidenten die maatschappelijke impact hebben.
- (Mede) inzetten op de cyberweerbaarheid van inwoners, bedrijven en instellingen.
- Het tegengaan van online aangejaagde ordeverstoringen.

2.1.2 Maatschappelijke onrust en verharding

"Ongelijkheid wordt een steeds belangrijker thema. Er is een gevoel dat de kloof tussen de 'haves' en de 'have nots' toeneemt, ook al zit je in Nederland best goed. Allerlei berichten, denk aan hoe druk de voedselbank het heeft, appelleren aan een gevoel van toenemende onrechtvaardigheid en ongelijkheid." – Jacquelien van Stekelenburg, hoogleraar Sociale verandering en conflict, Vrije Universiteit Amsterdam.

Maatschappelijke scheidslijnen steeds zichtbaarder
Volgens het Strategisch Omgevingsbeeld van het ministerie van Justitie en Veiligheid (2020 & 2021) staat de relatie tussen inwoner en overheid onder druk door onrust in de maatschappij. Een belangrijke indicator hiervoor is het aantal toegenomen demonstraties. Deze zijn in de vier grote steden de afgelopen vijf jaar bijna verdubbeld. Maar onder deze onrust ligt een groter probleem. In de Atlas van afgehaakt Nederland (2021) laten de auteurs René Cuperus en Josse de Voogd zien 'hoe, vaak gestapelde, verschillen in opleidingsniveau, inkomen en gezondheid zich vertalen in sociaal-culturele voorkeuren en politieke keuzes en hoe die over het land zijn verdeeld. Feitelijke of gevoelde maatschappelijke deprivatie kan er volgens de auteurs toe leiden dat mensen 'afhaken' van het traditionele bestel'. Zo worden de scheidslijnen zichtbaar tussen de zogenaamde 'haves' en de 'have nots'. Deze scheidslijnen werken dus door in de mate waarin mensen vertrouwen hebben in de overheid, maar ook in hoeverre ze leefbaarheid en veiligheidsproblemen in hun woonbuurt ervaren. Door de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne zijn deze scheidslijnen nog eens extra zichtbaar geworden. Mensen die al kwetsbaar waren, werden dat nog meer. De begrijpelijke onvrede die dat met zich meebrengt, wordt via sociale media massaal gekanaliseerd en georganiseerd in bijvoorbeeld demonstraties. Soms slaat een kritische houding richting de overheid om in intimidatie, bedreiging en geweld. Tegelijkertijd mag niet vergeten worden dat het overgrote deel van de samenleving zich doorgaans rustig gedraagt, zich wil voegen naar wat van hen gevraagd wordt en een kritische maar open en aanspreekbare houding ten opzichte van de overheid heeft (VNG, 2022).

Desinformatie en radicalisering
Desinformatie triggert de maatschappelijke onrust op een gevaarlijke manier. Bij desinformatie wordt opzettelijk onware of onnauwkeurige informatie verspreid om personen, groepen, organisaties of landen te beschadigen (Rathenau, 2021). Het kan zelfs tot radicalisering en het afwijzen van de rechtsorde leiden. De Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid waarschuwt in zijn dreigingsbeelden voor de snelle online radicalisering van jongeren in rechtsextremistische denkbeelden. Ook wordt gewezen op de dreiging van fluïde anti-overheids-groepen waarbinnen vernieling, belediging opruiing en geweld tegen de politie wordt geaccepteerd.

Rol van de lokale overheid
Het is de uitdaging van de lokale overheid om de vormen, tijdstippen en locaties van onvrede en protest in enige mate te voorspellen. Maar nog belangrijker is het om met de redelijke middengroep in contact te blijven. Door het gesprek met ze aan te gaan, ze te betrekken bij beleid en door zichtbaar en nabij te zijn.

Ten aanzien van jongeren is het van belang om processen van radicalisering tijdig te herkennen zonder daarbij in een kramp te schieten. We weten dat jongeren vaker 'extremer' zijn in hun gedachtegoed en zich willen afzetten tegen de wereld om hen heen. Hun brein is biologisch niet uitontwikkeld, wat een gebrek aan nuance en langere termijn perspectieven tot gevolg kan hebben.

2.1.3 Georganiseerde criminaliteit en het risico van 'jonge aanwas'

"Een criminele carrière is snel gestart. Het verdient beter dan vakkenvullen bij de lokale supermarkt. De status en het aanzien die bij dat geld komen kijken, maken blind voor de risico's. Eenmaal binnen kom je er niet meer uit. Stoppen en weglopen gaat niet, ze weten jou en je familie te vinden. En zo glijden jongeren af, nog voordat hun leven goed en wel begonnen is" (Depla et al, 2021).

Onzichtbare vormen van criminaliteit nemen toe
In het VNG-essay 'De andere kant van de medaille' (2019) over georganiseerde criminaliteit beschrijft prof. dr. Hans Boutellier dat de reguliere criminaliteit weliswaar afneemt, maar meer onzichtbare vormen juist toenemen. Het zijn illegale activiteiten die relatief weinig directe slachtoffers maken. Ze maken vooral inbreuk op systemen: op de economie, op internet, op de infrastructuur, op de democratische rechtsstaat en op de samenleving . Ook in dit opzicht is er dus sprake van een crime change. Het gevaar van ondermijning is dat illegale activiteiten en reguliere functies naar elkaar toegroeien. Enerzijds is er sprake van puur crimineel gedrag dat vaak samenhangt met drugscriminaliteit (productie, afvaldump, handel en consumptie). Anderzijds ontwikkelt zich volgens Boutellier omstreden en onwenselijk gedrag op basis van reguliere activiteiten of ondernemingen. Denk aan autoverhuurbedrijven, makelaars, boeren met leegstaande loodsen, recreatieparkhouders etc. Vaak ontbreekt de morele remming of de handhaving en het toezicht om te voorkomen dat er een proces van afglijden ontstaat. Zo ontstaat een voedingsbodem die ondersteunend is aan georganiseerde criminaliteit en die voorlopig niet verdwijnt. Toch mag de nadruk in de aanpak volgens het WODC (2022) de komende jaren niet eenzijdig op drugscriminaliteit liggen en moet de modeterm 'ondermijning' plaats maken voor de term georganiseerde criminaliteit.

Een sociaal vraagstuk
Georganiseerde criminaliteit moet ook gezien worden als een sociaal vraagstuk. Criminele netwerken maken misbruik van afhankelijkheden en sociale problemen en bouwen bewust schuldposities op. "Er worden bijvoorbeeld diensten aanvankelijk gratis ter beschikking gesteld, zoals woonruimte, vervoer of zorg, maar daarna worden er toch wederdiensten opgeëist". Zo worden veelal kwetsbare mensen de criminele wereld ingezogen. Vooral jongeren (met een beperking) lopen risico.

Ze staan veelvuldig in het vizier van criminelen om foute hand- en spandiensten te verlenen. Middelbare scholen worden genoemd als wervingsplek waar criminelen zich op de buitenbeentjes van een groep richten.

In diverse studies is bovendien bevestigd dat met name jongeren met financiële problemen, verslavingsproblemen en schoolverzuim zich aangetrokken voelen tot criminele organisaties en/of instappen in (online) criminaliteit. Overigens mag hier niet de conclusie getrokken worden dat de jeugdcriminaliteit in zijn algemeenheid toeneemt. Uit de laatst gehouden Monitor Jeugdcriminaliteit (WODC & CBS, 2020) blijkt dat er de afgelopen jaren steeds minder jongeren crimineel actief zijn. 21% tot 37% van de jongeren rapporteert betrokkenheid bij traditionele criminaliteit en 4% tot 20% rapporteert betrokkenheid bij online criminaliteit. In 2015 waren die percentages aanzienlijk hoger. Dat is op zichzelf genomen positief. Maar er zijn ook zorgelijke ontwikkelingen die belangrijk zijn om in de gaten te houden: de lichte vormen van jeugdcriminaliteit dalen niet verder, er zijn meer jongeren betrokken bij wapenincidenten en ernstige geweldsmisdrijven en er worden meer jeugdigen veroordeeld voor cybercrime.

Mensenhandel
Mensenhandel is in de landelijke Veiligheidsagenda 2023-2026 geprioriteerd. Mensenhandel maakt op grove wijze inbreuk op de waardigheid en lichamelijke en geestelijke integriteit van slachtoffers. Het heeft langdurig ontwrichtende gevolgen voor hun leven. Onder mensenhandel worden verschillende vormen van uitbuiting begrepen, zoals seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting, arbeidsuitbuiting of zelfs gedwongen orgaanverwijdering. Het gaat jaarlijks om zo'n 5000 slachtoffers van seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting en arbeidsuitbuiting. Maar de grootste groep slachtoffers blijft buiten beeld (WODC, 2021). Uitbuiting vindt volgens de landelijke veiligheidsagenda steeds meer online plaats, daders en slachtoffers zijn steeds jonger en er is sprake van verschuivingen in dader- en slachtofferschap. Ook zijn jongeren steeds meer slachtoffer van criminele uitbuiting. Tot slot vergroot de toename van vluchtelingen en arbeidsmigranten het risico op zowel mensensmokkel als mensenhandel.

Zorgfraude
Zorgfraude vormt een onderschat probleem binnen het veiligheidsdomein en sociaal domein. In 2020 rapporteerde het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ) 613 signalen van zorgfraude over 526 verschillende zorgaanbieders. Fraude betekent in de meeste gevallen dat kwetsbare inwoners geen of onvoldoende kwaliteit van zorg ontvangen. De meeste fraudesignalen gaan over misbruik van de wet maatschappelijke ondersteuning en de zorgverzekeringswet.

Rol van de lokale overheid
- Beschouw georganiseerde criminaliteit ook als een sociaal vraagstuk.
- Benader het breed: met politie en justitie, maar ook met onderwijs, jongerenwerk, sociaal domein, vergunningverlening, toezicht en handhaving, openbare orde en veiligheid.
- Wees zichtbaar in de wijk en op school.
- In het Interbestuurlijk Programma is afgesproken dat gemeenten een duidelijke en geborgde aanpak van mensenhandel moeten hebben. Deze aanpak voorziet in het versterken van de signaleringsfunctie (o.a. toezichthouders, baliepersoneel), preventie en het bieden van hulp en ondersteuning.
- Naar verwachting treedt in 2023 de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg in werking. Met inwerkingtreding van deze wet wordt het IKZ een stichting met een wettelijke taak. Vanaf dat moment zijn gemeenten bij wet aangesloten bij het IKZ. Gemeenten hebben een belangrijke rol in selectie en screening en de ketenaanpak van inkoop, account- en contractmanagement, toezicht en handhaving.

2.1.4 Kwetsbare inwoners in de knel

"Veiligheidsissues hebben komen niet uit de lucht vallen. Ze hebben een geschiedenis en een context. Vaak is er al een zorgvraag voordat veiligheid een issue wordt. Mensen belanden in de criminaliteit of andere ellende omdat de onderliggende vraag, of het probleem dat eraan ten grondslag ligt, niet wordt gezien of opgepakt. Mensen worden bijvoorbeeld niet zomaar dakloos. Vaak was er in de gezinnen waar ze vandaan kwamen van alles aan de hand: huiselijk geweld, verslavingsproblematiek, verwaarlozing" (Vangnet voor Victor, 2021).

Personen met verward en onbegrepen gedrag en huiselijk geweld
Veiligheidspartners komen sociale problematiek tegen in hun werk. Andersom worden zorgpartners en ook corporaties geconfronteerd met veiligheidsproblematiek. De laatste jaren is er veel aandacht voor personen met verward en onbegrepen gedrag. De incidenten nemen nog steeds toe en leggen beslag op 20% van het politiewerk (Politie, 2021). Deze personen kunnen een hulpvraag hebben, overlast veroorzaken en/ of een strafbaar feit plegen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de incidenten in 2022 treffend geanalyseerd.

Huiselijk geweld en kindermishandeling
Andere belangrijke veiligheidsissues betreffen geweld in afhankelijkheidsrelaties en mensenhandel. Bij geweld in afhankelijkheidsrelaties gaat het voornamelijk over huiselijk geweld en kindermishandeling. Maar ook partnergeweld en ouderenmishandeling vallen er onder. Bijna 5% van de volwassenen en 3% van de kinderen in Nederland heeft er de afgelopen vijf jaar mee te maken gehad (Janssen, 2021). Het ingewikkelde bij bovengenoemde doelgroepen is dat ze vaak geen beroep op hulp kunnen doen in het eigen netwerk. Daarom is in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling samenwerking en coördinatie cruciaal. Met name tussen politie, Veilig Thuis en sociale teams.

Tussen wal en schip
Inwoners krijgen met een overheid te maken die ingewikkeld en gefragmenteerd georganiseerd is (Trendanalyse Veiligheidscoalitie Midden-Nederland, 2021). Dat is voor inwoners die psychisch kwetsbaar zijn, een licht verstandelijke beperking hebben, laaggeletterd zijn of voortdurend in stress leven een hindernis in het werken aan herstel. Ze raken tussen wal en schip terwijl ze juist gebaat zijn bij rust, een goede regie en samenwerking tussen professionals uit het sociaal en veiligheidsdomein. Ook de overgang van 18- naar 18+ gaat vaak met drempels gepaard. Sinds 1 januari 2015 is de zorg en ondersteuning voor jongeren onder de 18 jaar voor een belangrijk deel belegd in de Jeugdwet. Vanaf 18 jaar vallen zij onder de Wmo 2015. Ook andere wettelijke kaders, zoals de Zorgverzekeringswet, de Participatiewet, onderwijswetten en de Wet langdurige zorg zijn van belang bij de overgang na het achttiende levensjaar.

De gevolgen van schaarste
Er zijn grote (personeels-)tekorten, wachtlijsten in de zorg en schaarste op de woningmarkt. Als er niet op tijd passende huisvesting en hulpverlening beschikbaar is voor inwoners met complexe problematiek blijft de druk op de politie hoog. Maar niet alleen op de politie, ook op de naaste omgeving en de professionals in het 'voorliggend veld' zoals praktijkondersteuners in de huisartsenposten, scholen, jongerenwerkers, maatschappelijk werkers enzovoorts. Zij hebben dan de zware taak om hun cliënten in afwachting van specialistische hulp zo stabiel mogelijk te houden.

Rol van de lokale overheid

- Aan de hand van gesignaleerde risico's eerder en actiegericht samenwerken met partners uit het zorg-, veiligheids- en sociaal domein. Hierdoor kan de veiligheid eerder worden hersteld en de benodigde zorg worden geboden. De samenwerking is actiegericht op de casuïstiek. Ieder vanuit de eigen professionaliteit. De politie sluit aan vanuit haar verantwoordelijkheid op (fysieke) veiligheid en de opsporing van strafbare feiten (Kamerbrief voortgang aanpak personen met verward en onbegrepen gedrag, 15 december 2022).

- Om de samenwerking tussen het zorg-, sociaal- en veiligheidsdomein te intensiveren en structureel te maken, wordt er vanuit de coalitieakkoordmiddelen tussen 2023 tot en met 2026 in totaal 59 miljoen euro extra (ca. 14,75 miljoen euro op jaarbasis) beschikbaar gesteld voor **lokale en regionale** initiatieven (Voortgangsbrief aanpak personen met verward en onbegrepen gedrag, 15 december 2022).

2.2 Lokale trends en ontwikkelingen

Voor het beschrijven van lokale trends en ontwikkelingen zoomen we in op lokale cijfers uit de veiligheidsmonitor 2021, politieregistraties, Meld Misdaad Anoniem, Halt, Veilig Thuis en overige gemeentelijke bronnen. Bij de politiecijfers is alleen gebruikgemaakt van registraties die voor de integrale veiligheidsagenda 2023-2026 relevant zijn. Dat betekent dat categorieën over verkeer, milieu of categorieën met zeer lage aantallen registraties niet zijn meegenomen. Het aantal registraties dat in 2022 lager of hoger ligt dan de gemiddelde registratie in de periode 2018-2021 is in dit overzicht groen of rood gearceerd.

2.2.1 We blijven een relatief veilige en leefbare gemeente

Het rapportcijfer voor veiligheid in de woonbuurt komt in Zevenaar uit op een 7,7. Dit is hoger dan in de Veiligheidsregio en ook hoger dan in Nederland (beide 7,5). De mate waarin inwoners sociale overlast ervaren, ligt met 6,2% lager dan het landelijke percentage van 12,3%. Bij sociale overlast gaat het bijvoorbeeld om burenoverlast, drugs dealen en lastig gevallen worden op straat. Het algemene rapportcijfer voor leefbaarheid komt ook uit op een 7,7 maar verschilt nauwelijks met de Veiligheidsregio (7,7) en de rest van Nederland (7,6). Op de leefbaarheid ten aanzien van de fysieke kwaliteit van de woonomgeving en het functioneren van de gemeente wordt lager gescoord dan in de Veiligheidsregio. Dat zit vooral in het onderhoud van pleintjes, stoepen en het groen in de openbare ruimte, maar ook in de aanwezigheid en kwaliteit van de speelplekken voor kinderen en voorzieningen voor jongeren.

Slachtofferschap

12% van de inwoners van Zevenaar werd in 2021 slachtoffer van traditionele delicten. Dat is significant minder dan in de regio Gelderland-Midden (16%) en in Nederland (17%). Inwoners werden vooral slachtoffer van vermogensdelicten, vernielingen en geweldsdelicten. Het slachtofferschap van online criminaliteit laat een ander beeld zien. 18% geeft aan slachtoffer te zijn geworden van online criminaliteit waarbij online oplichting, fraude eruit springen. Hacken, online bedreiging en intimidatie zijn apart onderzocht. 6% werd het slachtoffer van hacken en 2% het slachtoffer van online bedreiging en intimidatie. Online criminaliteit komt, met uitzondering van phishing, niet meer of minder voor in Zevenaar in vergelijking met andere gebieden.

(Online) preventie
Inwoners van Zevenaar scoren op preventief gedrag net iets boven het landelijk gemiddelde. Zo neemt een groot deel van de inwoners waardevolle spullen uit hun auto, laat men lampen branden als er niemand thuis is, laat men waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen en zet men waar het kan de fiets in een bewaakte stalling. Ten aanzien van preventie maatregelen in en om de woning valt op dat er wel significante verschillen zijn tussen Zevenaar en het land. Inwoners in Zevenaar hebben veel vaker (rol)luiken voor de ramen en deuren (41%) dan landelijk gezien (21%). Op het gebied van online preventie zijn geen significante verschillen waarneembaar. Tot slot valt op dat een groot deel van de inwoners aangesloten is bij burgernet (42%) en WhatsApp Buurtpreventie (30%).

2.2.2 Zichtbaar zijn en in verbinding blijven vormt een uitdaging

34% van de inwoners geeft aan (zeer) tevreden te zijn met het functioneren van de politie in de buurt. Dat is een licht lager percentage in vergelijking met de regio en het land. 6% geeft aan (zeer) ontevreden te zijn. Dat is lager dan het landelijke percentage. Het functioneren is o.a. getoetst met stellingen over de mate van contact met inwoners in de buurt en zichtbaarheid. 70% van de inwoners is tevreden over het laatste contact met de politie. Als inwoners niet tevreden zijn is dat vooral omdat ze vinden dat hun problemen niet zijn opgelost, ze niet serieus worden genomen of onvoldoende op de hoogte gehouden worden na bijvoorbeeld een melding of aangifte. Over het functioneren van de gemeente oordeelt 41% (zeer) tevreden. Dat is iets lager in vergelijking met de regio en het land (44%). 14% geeft aan (zeer) ontevreden te zijn. Dat is gelijk aan het landelijk percentage. Het functioneren is getoetst met stellingen over de gemeentelijke inzet op veiligheid en leefbaarheid, zichtbaarheid en het informeren en betrekken van inwoners bij de aanpak.

2.2.3 Overlast door kwetsbare inwoners blijft een aandachtspunt

De overlastregistraties van de politie laten een wisselend beeld zien. De overlast van personen met verward/onbegrepen gedrag en zwervers blijft hoog. De registraties 'sociale wijkproblematiek' zijn fors toegenomen en geven een voorzichtige indicatie van hoe het in een wijk gaat. Het is in dit verband ook relevant om te weten dat we het aantal aanmeldingen voor buurtbemiddeling de afgelopen jaren zagen stijgen van 51 in 2019 naar 86 in 2021 (Buurtbemiddeling Rijnstad, 2021). Ook het aantal complexe zaken nam toe. Bij complexe zaken speelt er vaak meer binnen een gezin of bij de verschillende betrokken huishoudens. De meeste aanmeldingen hebben betrekking op pesten/treiteren, tuinproblemen en geluidsoverlast. De toename is mogelijk te verklaren door corona waardoor mensen veel meer thuis waren. Maar mogelijk is er ook sprake van een registratie-effect, omdat meer woningcorporaties bij buurtbemiddeling zijn aangesloten.

Overlastregistraties	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Gem. 2018-2021*	*2022*
Personen met verward gedrag	110	178	217	234	185	188
Overlast zwervers	4	9	12	18	11	34
Overlast alcohol en drugs	81	85	136	156	115	95
Overlast sociale wijkproblematiek	276	249	351	543	355	774

2.2.4 Jongerenoverlast daalt door online straatcultuur?

De registraties jongerenoverlast en vandalisme nemen af. Maar er is voorzichtigheid geboden om op basis hiervan uitspraken te doen over de aanwezigheid van jeugdcriminaliteit. Immers, een groot deel van de jongeren blijft onder de radar. Bovendien is er sprake van een 'online straatcultuur' waar we met elkaar in Zevenaar nog onvoldoende zicht op hebben. Er wordt door professionals op gewezen dat het van groot belang is om ook in het online domein zichtbaar een aanspreekbaar te zijn voor jongeren. Aan incidenten op straat (soms met ernstig geweld tot gevolg) gaan vaak lange periodes van online conflicten vooraf.

Overlastregistraties	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Gem. 2018-2021*	*2022*
Overlast jeugd	138	106	295	231	193	121
Overlast vandalisme	25	14	12	5	14	8

Haltverwijzingen (bron: Halt, regio Oost NL)

Haltcijfers	*2019*	*2020*	*2021*	*2022 t/m nov*
Instroom	20	17	21	14
Verwezen door politie	16	15	17	13
Verwezen door boa		1	1	
Verwezen door leerplicht	4	1	3	
Aantal uitgevoerde excuusopdrachten	1	14	7	9
Meest voorkomende feiten: diefstal, vermogensdelicten en verboden toegang				

2.2.5 Daling traditionele criminaliteit en stijging online criminaliteit

Het aantal diefstallen en inbraken in woningen en bedrijven neemt al jaren af, maar lijkt een ondergrens bereikt te hebben. Dat geldt ook voor diefstal uit/vanaf motorvoertuigen. Fietsendiefstallen laten een minder gunstige ontwikkeling zien. Bij fietsendiefstallen speelt de aantrekkelijkheid van dure elektrische fietsen volgens de politie een belangrijke rol. Vooral het centrum en het stationsgebied vormen risicolocaties.

De geweldsregistraties laten over bijna de hele linie een positieve ontwikkeling zien. Huiselijk geweld wordt niet apart door de politie geregistreerd. Uit de jaarverslagen van Veilig Thuis blijkt dat het aantal meldingen in 2021 (240) in vergelijking met 2019 (226) is gestegen. Het overgrote deel van de meldingen komt bij de politie vandaan. Het aantal huisverboden blijft de laatste jaren stabiel (5).

De politie registreert vooralsnog alleen cybercriminaliteit apart. Gedigitaliseerde criminaliteit zit verwerkt in tal van andere registraties. Een onderzoek van I&O-research naar online criminaliteit in Noord-Holland (2021) laat zien dat er niet of nauwelijks verschil zit in landelijke en lokale cijfers voor online criminaliteit. We kunnen er dus vanuit gaan dat landelijke ontwikkelingen ook representatief zijn voor Zevenaar. Op basis van die landelijke cijfers worden de meeste inwoners slachtoffer van online oplichting en fraude, hacken en online bedreiging of intimidatie. Dat komt overeen met wat inwoners in de veiligheidsmonitor Zevenaar gerapporteerd hebben.

High-impact-crimes en veel voorkomende criminaliteit	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Gem. 2018-2021*	*2022*
Diefstal / inbraak woning	56	50	27	38	43	27
Diefstal / inbraak bedrijven, kantoren en instellingen	24	27	33	18	25	20
Winkeldiefstal	25	28	53	75	45	44
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	51	37	48	36	43	32
Diefstal brom-, snor-, fietsen	74	105	99	90	92	113

Geweld	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Gem. 2018-2021*	*2022*
Doodslag/moord	4	2	6	9	5	4
Bedreiging	47	45	33	50	44	25
Ruzie / twist zonder vervolg	474	475	471	557	494	480
Mishandeling	54	63	44	42	51	52
Zeden	18	16	17	21	18	15

Cyber	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Gem. 2018-2021*	*2022*
Cybercriminaliteit	*3*	*5*	*28*	*51*	*22*	*42*

2.2.6 Meer meldingen en signalen van georganiseerde criminaliteit

De weinige gegevens die over georganiseerde criminaliteit gepubliceerd worden, geven een toename van de drugshandel en wapenbezit aan. Het gaat bij de registratie wapenhandel vooral om het bezit van steekwapens. In vijf gevallen ging het hierbij om jongeren tussen de 13 en 20 jaar. De meldingen van Meld Misdaad Anoniem zijn meestal gerelateerd aan de productie, opslag en handel in (hard) drugs. Wat de bestuurlijke maatregelen betreft zien we meer bestuurlijke waarschuwingen en minder sluitingen. Dit houdt verband met een ontwikkeling waarbij de voorzieningenrechter bij een voornemen tot sluiting kritischer naar de belangenafweging kijkt.

Georganiseerde criminaliteit	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Gem. 2018-2021*	*2022*
Drugshandel	30	54	26	30	35	44
Wapenhandel en bezit	5	9	14	25	13	20

Meld Misdaad Anoniem (bron: bureau MMA)

2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022 t/m nov*
16	25	25	19	36

Civiele en bestuursrechtelijke maatregelen (bron: gemeente Zevenaar, oov)

	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Contractontbinding verhuurder	1	4		1	
Bestuurlijke waarschuwing	1	4		6	5
Tijdelijke sluitingen	5	5	7	5	1
Totaal	7	13	7	12	6

2.3 Terugblik 2019-2022

De coronapandemie en de opvang van vluchtelingen heeft forse impact gehad op de voorgenomen ambities uit de vorige beleidsperiode. We hebben alles in het werk gesteld om samen met de politie en onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) de openbare orde te handhaven, deze waar nodig te herstellen en de verbinding met de samenleving te behouden. Ook hebben we onze verantwoordelijkheid genomen in de opvang van vluchtelingen. Dit heeft er wel toe geleid dat onze focus minder op het integraal veiligheidsbeleid lag. Daarom volstaan we in deze paragraaf met een globale terugblik op onze inspanningen ten aanzien van de aanpak van kwetsbare en overlastgevende personen en georganiseerde criminaliteit.

2.3.1 Aanpak kwetsbare en overlastgevende personen

Ambitie: een passende ketenaanpak voor personen met verward en onbegrepen gedrag. Ten aanzien van jeugd was de ambitie om jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit te beperken.

- In mei 2021 zijn we bij wijze van pilot gestart met een expertiseteam Zorg en Veiligheid. Deze pilot heeft als doel om sneller en beter ondersteuning te bieden bij complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Het team zorgt voor analyse en triage op de binnengekomen meldingen en signalen, maakt afspraken met zorg en veiligheidspartners over de in te zetten interventies en pakt regie waar nodig. Begin 2023 wordt een besluit genomen over de borging van de pilot. Het expertiseteam heeft jaarlijks tussen de 100 en 150 casussen zorg en veiligheid behandeld. Dit heeft in tientallen gevallen geleid tot de inzet van bemoeizorg vanwege zorgmijdende inwoners. In enkele gevallen was er sprake van zeer zware woonoverlast (vervuiling, verwaarlozing, verzamelwoede).

- In 2022 is de integrale aanpak van problematische jeugdgroepen op basisteamniveau geprioriteerd. Dit heeft geresulteerd in extra inzet van OM, politie en gemeente om jeugdgroepen in beeld te brengen en te houden (jeugdgroepen zijn fluïde). Nu is het zaak om tot een samenhangend geheel van preventieve en repressieve interventies te komen die erop gericht zijn het gedrag van jongeren dusdanig om te buigen dat de overlast vermindert, hun sociale positie wordt versterkt, de negatieve groepsdynamiek wordt doorbroken en jonge aanwas wordt voorkomen. In hoeverre dit maatschappelijk effect daadwerkelijk wordt bereikt, moet de komende jaren duidelijk worden. Een instrument om dit scherp te krijgen is de in Midden-Nederland ontwikkelde PGA-monitor en PGA-rapportage. PGA staat voor persoonsgerichte aanpak.

- De inzet van outreachend jongerenwerk per 1 januari 2023, een pilot met twee jeugdboa's per 2023, de aansluiting van jeugdconsulenten bij de groepsaanpak, de preventieve inzet van Halt en jongerenwerkers op scholen zijn voorbeelden van (extra) maatregelen om jeugdcriminaliteit en jongerenoverlast te voorkomen en tegen te gaan.

- Professionals maken zich meer en meer zorgen over de normalisatie van (steek)wapenbezit en de betrokkenheid van jongeren bij geweldsdelicten en gedigitaliseerde criminaliteit.

- Voor de inzet en ontwikkelingen Veilig Thuis: zie de jaarverslagen VGGM.

2.3.2 Aanpak georganiseerde criminaliteit

Ambitie: het tegengaan, verstoren en stoppen van georganiseerde criminaliteit in Zevenaar.

- We hebben veel aandacht besteed aan bewustwording van (nieuwe) medewerkers. Collega's van publiekzaken, buitendienst, vastgoed en vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn specifiek getraind op het herkennen van signalen van georganiseerde criminaliteit. Ook zijn er bewustwordingscampagnes gehouden.

- We zijn ondermijningsoverleggen gestart. In eerste instantie is gestart met een signalenoverleg en een basisteamoverleg. Bij het signalenoverleg worden signalen met interne collega's en de politie besproken. Collega's van bedrijfsvoering, informatiebeheer, maatschappelijke dienstverlening, publiekszaken, beheer ontwerp en realisatie, vergunning toezicht en handhaving en de Regionale Sociale Dienst (RSD) zijn aangesloten. In het basisteamoverleg worden gemeente overstijgende zaken besproken samen met politie, het RIEC[1] en de gemeenten Duiven en Westervoort.

- Er is een kernteam ondermijning opgezet waardoor signalen laagdrempelig aan een controle worden gekoppeld. Signalen worden eens in de zes weken besproken en één week later wordt er daadwerkelijk gecontroleerd. Bij dit overleg zijn collega's van bedrijfsvoering, vergunning toezicht en handhaving, de RSD en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) betrokken. De controle wordt over het algemeen uitgevoerd door één toezichthouder bouw en de politie. Deze manier van werken wordt als zeer positief ervaren (vanwege de kleinschaligheid, de bejegening en het voorlichtende element erin). Ook heeft het een positief effect op de samenwerking tussen de verschillende partijen. Men weet elkaar sneller en beter te vinden. Het kernteam ondermijning wordt in de regio vaak als goed voorbeeld genoemd.

- Het Damoclesbeleid is op basis van huidige ontwikkelingen en jurisprudentie geactualiseerd.

- Er worden (grootschalige) integrale controles georganiseerd en met behulp van het project Ariadne[2] is de situatie op een recreatiepark in kaart gebracht. Ook is er steeds meer aandacht voor witte vlekken (o.a. bedrijventerreinen en het buitengebied).

- In het begin van 2021 is door het RIEC een weerbaarheidsscan uitgevoerd. Doel van deze weerbaarheidsscan was de interne weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie in het kader van georganiseerde criminaliteit te analyseren. Deze scan heeft tot aanbevelingen geleid ten aanzien van structurele bewustwording in de organisatie, de aanpak van zorgfraude, het toepassen van de wet Bibob en integriteit. De aanbevelingen zijn vertaald naar het uitvoeringsplan ondermijnende criminaliteit 2022-2023.

[1] Het RIEC is een samenwerkingsverband dat is opgericht ter ondersteuning van gemeenten en andere overheidspartners bij de bestuurlijke- en integrale aanpak van georganiseerde- en ondermijnende criminaliteit. Het RIEC wordt gefinancierd vanuit de regio en landelijke versterkingsgelden. Doelen zijn: economische machtsposities doorbreken die zijn opgebouwd met behulp van op criminele wijze vergaard kapitaal. De vermenging van onder- en bovenwereld tegengaan. Voorkomen dat criminelen door de overheid worden gefaciliteerd.

[2] Dit betreft een samenwerkingsproject van het OM, politie en provincie Gelderland rond de aanpak van criminaliteit en ondermijning op en rondom vakantieparken

3 Ambities en prioriteiten

In dit hoofdstuk beschrijven we de ambities op de prioriteiten georganiseerde criminaliteit, zorg en veiligheid en digitale criminaliteit. De ambities zijn vertaald naar inspanningen en een agenda op hoofdlijnen. We hebben aan deze agenda geen outcome-indicatoren gekoppeld. Dergelijke cijfers zijn van teveel externe factoren afhankelijk en dus zeker niet alleen van de geformuleerde inspanningen. Op interventieniveau wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van (praktijk) wetenschappelijke inzichten. Aan de hand van o.a. politiecijfers, de Veiligheidsmonitor en de ervaringen van inwoners en professionals op straat houden we in grote lijnen zicht op de veiligheid- en leefbaarheidsontwikkelingen en hoe deze zich verhouden tot de gestelde ambities.

De inspanningen in dit hoofdstuk worden in het uitvoeringsproces verder vertaald naar de bijdrage en werkzaamheden per partner. In zijn algemeenheid geldt de lijn dat we ons met onze lokale (zorg)partners vooral richten op preventie, wonen, zorg en hulpverlening en gemeentelijke handhaving. De politie richt zich vooral op haar wettelijke taken conform artikel 2 van de Politiewet: het in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. Vanuit deze wettelijke taak voert de politie het gesprek met lokale partners over de onderwerpen uit deze integrale veiligheidsagenda.

3.1 Georganiseerde criminaliteit

Wat is het probleem?
Het gevaar van georganiseerde criminaliteit is dat illegale activiteiten en reguliere functies in de gemeente naar elkaar toegroeien. Dat ondermijnt de democratische rechtsstaat en schaadt de samenleving en de levens van (jonge) en kwetsbare mensen op allerlei manieren. Het beeld uit de landelijke trends en ontwikkelingen wordt lokaal door professionals herkend. Er is zorg over jongeren die 'doorgroeien' naar de georganiseerde (drugs-) criminaliteit, een zichtbare toename van straatdealers en er is onvoldoende zicht op zorgfraude waardoor mensen geen of onvoldoende kwaliteit van zorg krijgen. Ook wordt gewezen op het belang van toezicht en handhaving in buitengebieden, (kleine) bedrijventerreinen, vakantieparken en jachthavens. Tot slot moeten we als gemeente niet naïef zijn en goed naar de weerbaarheid van onze eigen organisatie blijven kijken.

Ambitie
We zetten in op het tegengaan, verstoren of stoppen van georganiseerde criminaliteit door:
- het vergroten van de weerbaarheid van (jonge) inwoners, branches en gebieden die vatbaar zijn voor de invloed en aantrekkingskracht van de georganiseerde criminaliteit;
- het vergroten van onze eigen weerbaarheid (politiek, bestuur, ambtelijke organisatie);
- zichtbaar, snel en correct te reageren op signalen.

Inspanningen
Paragraaf 2.3.2 maakt duidelijk dat we de afgelopen jaren flinke stappen hebben gezet in de lokale aanpak van georganiseerde criminaliteit. We gaan daarom door op de ingeslagen weg. De inspanningen die hier genoemd staan komen ook deels terug in het lokaal uitvoeringsplan 'aanpak georganiseerde criminaliteit'.

Bewustwording en preventie	Wanneer
We trainen sleutelfunctionarissen zoals toezichthouders, medewerkers beheer, ontwerp en realisatie boa's, consulenten, jongerenwerkers, woonconsulenten, medewerkers publiekszaken etc. op het signaleren en melden van georganiseerde criminaliteit en met name op signalen van mensenhandel en zorgfraude.	2023 en 2025
We vragen het Platform Veilig Ondernemen Oost Nederland iedere twee jaar voor trainingsactiviteiten ter van georganiseerde criminaliteit. Deze zijn in eerste instantie gericht op georganiseerde criminaliteit in het buitengebied, op bedrijventerreinen, de vastgoedsector en de transportsector.	2024 en 2025
Voorafgaand aan het nieuwe schooljaar bepalen we met politie, zorg, jongerenwerk en onderwijs het aanbod van preventieve interventies om 'jonge aanwas' richting georganiseerde criminaliteit te voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan voorlichting op scholen, contact op straat via inzet jeugdboa's en outreachend jongerenwerkers (waar mogelijk in combinatie met verslavingszorg), inzet ervaringsdeskundigheid, lokale rolmodellen, vrijetijds- en sportvoorzieningen etc..	Jaarlijks
Nieuwe medewerkers van de gemeente volgen de module georganiseerde criminaliteit. Deze module krijgt ieder jaar een update vanuit de Zevenaar Academie. De collega's van openbare orde en veiligheid bezoeken jaarlijks één of meer afdelingen om de bewustwording over georganiseerde criminaliteit te vergroten	Jaarlijks

Controleren[3] en interveniëren	Wanneer
We organiseren zeswekelijkse kleinschalige integrale controles op basis van het kernoverleg georganiseerde criminaliteit (politie, ODRA en RSD). We richten ons in eerste instantie op de (kleine) bedrijventerreinen, kamerverhuur en het buitengebied.	Doorlopend
We gaan door met het brede signalenoverleg georganiseerde criminaliteit waar collega's van bedrijfsvoering, informatiebeheer, maatschappelijke dienstverlening, publiekszaken, beheer ontwerp en realisatie, vergunning toezicht en handhaving , ODRA en de RSD zijn aangesloten. In het basisteamoverleg worden gemeente overstijgende signalen besproken samen met politie, het RIEC en de gemeenten Duiven en Westervoort.	Doorlopend
We organiseren vier grote integrale controles (bijv. in het kader van Ariadne)	2023 - 2026
We onderzoeken of we op basisteamniveau (en met behulp van landelijke subsidies) een preventieve aanpak kunnen ontwikkelen om het gebruik van (steek)wapens te ontmoedigen en de kennis/expertise hierover bij onszelf en de lokale partners te vergroten.	2023 en 2024
We zetten in op een persoonsgerichte en waar mogelijk een groepsgerichte aanpak van overlastgevende en criminele jongeren. We besteden hierbij extra aandacht aan de door professionals geconstateerde toename van dealen op straat. Met politie, OM, jongerenwerk, jeugdboa's en hulpverlening zetten we in op grenzen stellen en perspectief bieden.	Doorlopend

[3] De controles hebben tevens een preventief/voorlichtend karakter. Procedurele rechtvaardigheid en kleinschaligheid zijn kernelementen in onze bejegening.

Beleidsontwikkeling en initiatieven	Wanneer
In het kader van zorgfraude wordt vanuit het sociaal domein een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Arnhem overeengekomen voor het aanstellen van een toezichthouder rechtmatigheid.	2023
De afdeling Vergunning, Toezicht en Handhaving start in 2023 met de pilot jeugdboa's en maakt met de politie en openbare orde en veiligheid afspraken over samenwerking en inzet. Zie ook paragraaf 3.4.	2023
We onderzoeken met Duiven en Westervoort, RSD, de toezichthouder rechtmatigheid[4], het RIEC en de afdeling maatschappelijke ontwikkeling de mogelijkheid voor een pilot 'zorgfraude'. De pilot moet meer zicht geven op signalen en meldingen van zorgfraude, wat (dossier)-onderzoek kan opleveren (kwaliteit zorg/financieel) en wat dat betekent voor de inzet van betrokken partijen op het gebied van contractmanagement, informatie-uitwisseling, capaciteit etc. Er wordt informatie ingewonnen bij de twee innovatieve proeftuinen in Twente en Brabant die eind 2022 door minister Helder zijn aangewezen.	2024 en 2025
We maken vanuit de afdeling bedrijfsvoering een analyse van 'kwetsbare functies' in de gemeentelijke organisatie. Dat wil zeggen: functies die een bovengemiddeld kwetsbaar zijn voor beïnvloeding vanuit de georganiseerde misdaad. Op basis van deze analyse worden beheersmaatregelen voorgesteld.	2023
We herijken het lokaal uitvoeringsplan aanpak georganiseerde criminaliteit.	2024
We maken een lokaal beleidsplan mensenhandel voor het versterken van de signaleringsfunctie (o.a. toezichthouders en baliepersoneel), preventie en het bieden van hulp en ondersteuning. We gebruiken hiervoor het landelijk beleidsformat van het coördinatiecentrum tegen mensenhandel (Comensha).	2023

[4] Met de gemeente Arnhem wordt een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor een toezichthouder rechtmatigheid in de regio.

3.2 Zorg & Veiligheid

Wat is het probleem?
Het landelijke beeld van inwoners met complexe problematiek die overlast veroorzaken of delicten plegen, wijkt niet af van het lokale beeld. Professionals in Zevenaar zien vaak dat een opeenstapeling van problemen iemands leven fors ontwricht met allerlei narigheid en onveiligheid voor zichzelf en de omgeving tot gevolg. Ook in Zevenaar wordt een aanzienlijk deel[5] van de politiecapaciteit besteed aan personen met verward of onbegrepen gedrag.

Ambitie
We zorgen ervoor dat kwetsbare inwoners minder vaak in de problemen komen of dat problemen escaleren. Daarom zetten we in op:

- een lokale persoonsgerichte aanpak waarbij inwoners met complexe problematiek die herhaaldelijk betrokken zijn bij ernstige overlast en criminaliteit kunnen rekenen op een passende combinatie van zorg, bestuurlijke sancties of straf;
- een duurzame samenwerking met professionals in het zorg, veiligheid-, en justitieel domein waardoor er domeinoverstijgend gewerkt wordt.

Inspanningen
Sinds de start van het team zorg en veiligheid vanuit het sociaal domein, kunnen we sneller en professioneler reageren op signalen en meldingen. Het team zorg en veiligheid vormt voor ketenpartners de toegang bij complexe domeinoverstijgende casuïstiek, complexe (gezins-)situaties en casuïstiek die (naar verwachting) kan leiden tot crimineel en/of overlastgevend gedrag of verder afglijden. De procesregisseurs uit het team zijn verantwoordelijk voor het coördineren, ontwikkelen, structureren, bewaken, onderhouden en versterken van de samenwerking tussen professionals in het sociaal- en veiligheidsdomein. Het realiseren van een 'sluitende aanpak' is echter niet realistisch. In de eerste plaats omdat menselijk gedrag daarvoor veel te complex is. In de tweede plaats omdat we als gemeente niet overal invloed op hebben. Zo hebben we bijvoorbeeld te maken met schaarste op tal van terreinen (politie, zorg, onderwijs, woningmarkt etc.). Wel is het van belang om ons in de gezamenlijk aanpak van zorg en veiligheidsproblematiek te richten op onderstaande bouwstenen uit het preventieplan zorg en veiligheid (VNG, 2022).

[5] Landelijk gaat het om 20%. Lokale cijfers zijn niet bekend.

Lokale persoonsgerichte aanpak	Wanneer
Het team zorg en veiligheid werkt in samenspraak met openbare orde en veiligheid toe naar een lokale persoonsgerichte aanpak voor jongeren en volwassenen per 2024. Leidraad vormt het rapport 'samen werk maken van de persoonsgerichte aanpak'. Dit rapport is door middel van praktijkgericht onderzoek tot stand gekomen. Met de PGA-werkwijze kunnen we de samenwerking organiseren tussen tal van in- en externe partners bij complexe casuïstiek die te veeleisend is voor het gebiedsteam / sociaal team, maar te licht voor het Zorg- en Veiligheidshuis. Ook biedt de lokale PGA goede handvatten voor afbakening van de doelgroep, gegevensdeling, monitoring en het integreren van bestaande overleggen.	2024, 2025 en 2026
Onder regie van openbare orde en veiligheid en het team zorg en veiligheid reflecteren we met alle betrokken partners op de lokale persoonsgerichte aanpak en formuleren we samen de opgaven op het gebied van 1.) samenwerking en professionalisering, 2.) op- en afschalen, 3.) aanbod zorg, wonen, werk en dagbesteding. We vertalen deze opgaven naar de prestatieafspraken met corporaties en de uitvoeringsplannen behorend bij het beleidsplan sociaal domein, de woonzorgvisie en de (regionale) inkoop van preventieve voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Wanneer dat laatste niet mogelijk is, wordt een voorstel uitgewerkt om met een vrij besteedbaar zorg- en veiligheidsbudget te werken dat direct ingezet kan worden bij actuele en urgente casuïstiek. We gebruiken het preventieplan zorg en veiligheid als leidraad bij het formuleren van deze opgaven.	Jaarlijks
We maken gebruik van de consultatiefunctie die het Zorg en Veiligheidshuis heeft ten aanzien van casuïstiek met verward en gevaarlijk gedrag, mensenhandel en uitingen van radicalisering en extremisme.	Doorlopend

Lokale en regionale samenwerking en beleid	Wanneer
We geven gevolg aan de prestatieafspraken met de woningcorporaties. We brengen samen met hen in kaart hoe groot de groep inwoners is die vanwege ernstige overlast en complexe problematiek op meerdere levensgebieden niet zonder begeleiding en/of niet in reguliere huurwoningen gehuisvest kan worden en wat dat betekent voor onze gezamenlijke opgave ten aanzien van wonen, zorg en veiligheid.	2023 en 2024
We stellen lokaal beleidsregels op voor de Wet aanpak woonoverlast. Deze wet wijzigt de Gemeentewet door toevoeging van artikel 151d. In dit artikel is bepaald dat de gemeenteraad de burgemeester bij verordening de bevoegdheid kan verlenen tot oplegging van een last onder bestuursdwang aan degene, die een woning – of een bij die woning behorend erf – gebruikt, indien door gedragingen in of vanuit die woning of dat erf omwonenden ernstig worden gehinderd. De burgemeester kan pas een gedragsaanwijzing geven als een waarschuwing, mediation of buurtbemiddeling niet werkt.	2024
We sluiten vanuit het sociaal domein beleidsmatig aan bij regionale initiatieven en overleggen voor de aanpak van personen met verward en onbegrepen gedrag, GGZ, Beschermd Wonen en jeugd. Voor personen met verward en onbegrepen gedrag kijken we in het bijzonder naar de mogelijkheden binnen het Actieprogramma Grip op Onbegrip. Op 15 december 2022 heeft de minister van Justitie en Veiligheid opnieuw middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie en borging van best-practices zoals bijvoorbeeld E33-analyse, GGZ in de wijk etc.. Het gaat in totaal om €64,46 miljoen euro tot en met 2026. Iedere Veiligheidsregio kan een subsidieaanvraag doen. Zie: voortgangsbrief personen met verward en onbegrepen gedrag. Voor ondersteuning en advies kan een beroep worden gedaan op de VNG regio-adviseurs zorg en veiligheid.	Doorlopend

Lokale en regionale samenwerking en beleid	Wanneer
We implementeren als gemeente onder regie van de afdelingen bedrijfsvoering (openbare orde en juridische zaken) en Samenleving de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein (WAMS) en de Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS). Zie ook paragraaf 3.4.	2024
In de regionale nota 'samen werken aan veilig herstel' (Veilig Thuis), staan de verantwoordelijkheden en samenwerkingsafspraken voor Veilig Thuis en gemeenten beschreven. Deze afspraken gaan over de werkwijze van Veilig Thuis, de in te zetten interventies en de overdrachtsmomenten tussen Veilig Thuis en lokale teams. De afdeling maatschappelijke ontwikkeling draagt zorg voor de vertaling van deze afspraken naar het werkproces van het gebiedsteam.	Doorlopend
We pakken een actieve rol in de nazorg van ex-gedetineerden. We vertalen het bestuurlijk akkoord nazorg (ex) gedetineerden naar concrete werkafspraken over detentiemeldingen en hulpvragen van ex-gedetineerden. Voor het zorg en veiligheidshuis dat de nazorg (ex) gedetineerden coördineert, organiseren we één aanspreekpunt binnen het sociaal domein die de randvoorwaarden voor een goede terugkeer regelt (bijv. identiteitsbewijs, huisvesting, uitkering, werk en- dagbesteding). Ook moet er expertise en ervaring worden opgebouwd om vanuit de gemeente in de penitentiaire inrichting gesprekken te kunnen voeren met gedetineerden over hun terugkeer.	2023 en 2024

3.3 Digitale criminaliteit

Wat is het probleem
Digitalisering biedt ons als samenleving heel veel kansen. Tegelijkertijd brengt het nieuwe risico's en bedreigingen met zich mee. Waar we met elkaar ons fysieke huis de afgelopen decennia steeds beter hebben beveiligd, laten we in ons digitale huis de ramen en deuren nog vaak openstaan. Helaas wordt de impact van online criminaliteit op slachtoffers nog onderschat. Daarbij gaat het niet alleen om financiële schade en verlies van waardevolle gegevens, maar ook om verlies van vertrouwen, de wereldwijde schaal van verspreiding en victimblaming, en het gevoel nooit slachtoffer af te zijn ('wanneer duikt die compromitterende foto opnieuw op?'). De mens blijkt keer op keer de zwakste schakel in de informatiebeveiliging te zijn. Bij veelvoorkomende vormen van digitale criminaliteit zoals bijvoorbeeld CEO-fraude, WhatsAppfraude en spoofing wordt hier door middel van social engineering goed op ingespeeld. Dit is een aanvalstechniek waarin misleiding en bedrog worden gebruikt om doelwitten actief te laten meewerken aan hun eigen slachtofferschap. Dit betekent dat met bewustwordingscampagnes en interventies gericht op die menselijke factor veel winst te behalen valt.

Ambitie
We voorkomen, verstoren, stoppen, sporen op en vervolgen veelvoorkomende vormen van cybercrime en digitale criminaliteit. Dit doen we door in eigen huis het goede voorbeeld te geven. Maar ook door:

- het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van burgers en ondernemers;
- het versterken van preventie voor groepen in een kwetsbare positie, zoals jongeren en ouderen;
- het toepassen van interventies om cybercrime en digitale criminaliteit te verstoren, te stoppen, op te sporen en te vervolgen.

Inspanningen

'Eigen huis op orde' (intern)	Wanneer
We werken (waar mogelijk in RID-verband) aan een zo goed mogelijke[6] invulling van de vier risicoclusters zoals beschreven in het Focusblad Digitale Veiligheid (VNG). 1. Diefstal, verlies, aantasting van informatie 2. Digitale ontregeling, ontwrichting, blokkades van systemen 3. Gedigitaliseerde criminaliteit 4. Online aangejaagde ordeverstoring De gemeentelijke chief information security officer (CISO), de adviseur openbare orde en veiligheid, de portefeuillehouders ICT en de burgemeester bespreken twee keer per jaar de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven op basis van bovenstaande risicoclusters. Eén van die opgaven betreft in ieder geval het integraal inrichten of op elkaar afstemmen van de crisis- en bedrijfscontinuïteitplannen in geval van cyberincidenten.	n.t.b.
In verband met bovenstaande houden we minimaal 2 cyberoefeningen. Deze worden opgezet onder regie van de CISO en in samenwerking met openbare orde en veiligheid en de Veiligheidsregio (VGGM). De oefeningen en scenario's van de informatiebeveiligingsdienst (VNG) zijn met handleidingen beschikbaar en richten zich op: 1. Gemeentelijk crisisteam – Focus op continuïteit/bedrijfsvoering/interne crisisstructuur 2. Gemeentelijk crisisteam en driehoek - Focus op criminaliteit 3. Gemeente en driehoek - Regionaal Operationeel Team – Focus maatschappelijke impact Afhankelijk van de scenario's wordt externe expertise toegevoegd. We combineren één van deze oefeningen met een werkbezoek aan https://www.bit-meetme.nl/. Dit is onderdeel van het bedrijf Exonet uit Zevenaar.	2024 en2026
Nieuwe medewerkers van de gemeente zijn verplicht de module i-bewustzijn te volgen. Deze module krijgt ieder jaar een update vanuit de Zevenaar Academie en is opgenomen in het onboardingsprogramma van de gemeente Zevenaar.	Doorlopend
Voor medewerkers wordt twee keer een interactieve lunchbijeenkomst over i-bewustzijn en digitale veiligheid georganiseerd vanuit openbare orde en veiligheid en de CISO. Hierbij staan recente praktijkvoorbeelden centraal.	2023 en 2025

[6] De Rijksoverheid en de VNG hebben op 21 december 2022 een convenant ondertekend om gemeenten bij deze fundamentele uitdagingen op het gebied van digitale veiligheid (financieel) te ondersteunen.

Aanpak digitale criminaliteit	Wanneer
We maken lokaal maar bij voorkeur in Liemersverband met de gemeenten Duiven en Westervoort een plan van aanpak digitale criminaliteit waarin we een selectie maken van de meest veelbelovende en beproefde interventies voor de belangrijkste dader en slachtoffergroepen van digitale criminaliteit (jeugd, MKB en ouderen). We betrekken de digitaal wijkagent hierbij. Ook vragen we het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland om advies en subsidiemogelijkheden vanuit de Citydeal Lokale Weerbaarheid Cybercrime. Ondertussen starten we in 2023 per doelgroep met het toepassen van één beproefde interventie en doen we mee met landelijke campagnes en actiedagen over internetveiligheid. Voor de selectie van interventies maken we o.a. gebruik van het projectenboek 'aanpak gedigitaliseerde criminaliteit' van de Veiligheidsalliantie Rotterdam (publicatie 2023), de databank van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Politie en Wetenschap en het lectoraat Maatschappelijke Veiligheid van Saxion-Hogescholen dat o.a. in Oost Nederland praktijkgericht onderzoek uitvoert naar gemeentelijke interventies cyberweerbaarheid.	Doorlopend

Enkele voorbeelden van interventies voor jongeren	
 Halt. 	Hackshield: een cybersecurity game voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar die al door vele gemeenten wordt ingezet. Op een speelse manier leren kinderen zich wapenen tegen digitale gevaren. De beste cyberagents worden door de burgemeester gehuldigd. Hackshield kan individueel gespeeld worden, maar ook klassikaal online of offline (door middel van het spel Hackersdebaas). Voorlichting Halt en jongerenwerk middelbare scholen: online fraude en cybercriminaliteit en sexting. Speciale game-events vanuit politie, cybersecuritybedrijven en de gamingindustrie om jongeren met talent in het legale circuit te houden. Interventies geldezels[7]. Er zijn inmiddels vele interventies beschikbaar: waarschuwingsbrieven, huisbezoeken en stopgesprekken, online advertisement door gemeenten.

[7] Een geldezel is iemand die zijn of haar pinpas en bankgegevens beschikbaar stelt aan criminelen.

Enkele voorbeelden van interventies voor algemeen publiek en ouderen	
	Interactieve voorlichtingsfilm Echt of nep (voor senioren). De film bestaat uit vijf korte scenes over even zoveel vormen van digitale oplichting. De vormen van digitale oplichting die te zien zijn komen uit de dagelijkse praktijk. De samenstellers van de film hebben hiervoor geput uit politieaangiftes. Digitale buurtambassadeurs zijn inwoners die helpen hun omgeving digitaal veiliger te maken. Ze krijgen hiervoor een aparte training. (Dit initiatief biedt mogelijkheden voor vernieuwende vormen van samenwerking tussen bijvoorbeeld digitaal wijkagenten, gemeenten, ICT bedrijven en vrijwilligers met ICT-affiniteit uit bestaande WhatsApp-Buurtpreventiegroepen in Zevenaar). Veiliginternetten.nl biedt inwoners alle benodigde handvatten om hun digitale apparatuur en slimme apparaten digitaal veilig te houden. De website bevat campagnemateriaal, filmpjes, instructies, video's, quizzen en tools zoals https://checkjelinkje.nl/ om de veiligheid van internetlinkjes te checken. Het is vanuit de lokale overheid eenvoudig om hier via de (online) mediakanalen naar te verwijzen.

Enkele voorbeelden van interventies voor het MKB	
PVO Oost-Nederland digital trust center.	Het Platform Veilig Ondernemen Oost-Nederland organiseert in samenwerking met gemeenten en ondernemersverenigingen onder de noemer Cybercrime Alert informatie- en trainingsavonden. Ondernemers krijgen tijdens deze bijeenkomsten voorlichting en tips over hoe zich te wapenen tegen cybercriminaliteit. Het kabinet heeft in juli 2022 extra steun toegezegd aan MKB'ers. Het Digital Trust Centre en de Platformen Veilig Ondernemen hebben hierin een belangrijke rol. Bijvoorbeeld door het bieden van dreigingsinformatie en concrete beveiligingstools en adviezen. Voor gemeenten en PVO's is hiervoor een aparte tool beschikbaar.

3.4 Prioriteit overstijgend: professionaliseren en samenwerken

In deze paragraaf benoemen we de belangrijkste inspanningen op het gebied van professionalisering en samenwerking die nodig zijn voor een succesvolle uitvoering van deze IVA. We trekken hier als gemeentelijke afdelingen en externe partners samen in op en zijn daarop aanspreekbaar.

Professionalisering

- We zorgen dat we klaar zijn voor nieuwe wetten. Het gaat de komende jaren naar verwachting om de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein (WAMS). Deze voorziet in grondslagen voor domeinoverstijgende gegevensverwerking in het kader van de gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein. Maar ook om de Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden die zich richt op de bestrijding van fraude en georganiseerde criminaliteit. We volgen de benodigde cursussen en trainingen om met deze wetten te kunnen werken.

- We organiseren onder regie van openbare orde en veiligheid jaarlijks een leer/netwerkbijeenkomst over één van de geprioriteerde thema's. Deze lokale bijeenkomsten voor interne en externe partners hebben een drieledig doel: 1. Kennen en gekend worden (van groot belang vanwege personeelsverloop), 2. Inhoudelijke kennis en expertise vergroten. 3. De samenwerkingsafspraken evalueren en waar nodig bijstellen.

- Maatschappelijke onrust (en de dreiging van radicalisering en extremisme) is niet apart geprioriteerd. Toch hebben ze raakvlakken met de geprioriteerde thema's. We nemen deel aan de regionale netwerk en expertisebijeenkomsten die hiervoor georganiseerd worden door regionale partners zoals het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland. Ook maken we in casuïstiek waar nodig gebruik van de diensten die het landelijke steunpunt extremisme (LSE) biedt.

Samenwerking

- Veiligheidsbeleid is facetbeleid. Daarom kijken we ieder jaar per prioriteit met beleidsmakers en uitvoerders wat openbare orde en veiligheid van andere afdelingen en partners nodig heeft en vice versa. Denk bijvoorbeeld aan de prestatieafspraken met de corporaties, de opdrachtverstrekkingen aan welzijnswerk, jongerenwerk, Halt, de lokale en regionale inkoop van zorg en het jaarplan vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

- In Zevenaar werken boa's en politie steeds meer samen. Toch rijst regelmatig de vraag wie nu voor welke handhavingsonderwerpen aan zet is. Daarom stimuleren we vanuit OOV dat VTH en de politie werk maken van een handhavingsarrangement waarin duidelijk wordt wie welke taken oppakt, welke taken samen opgepakt worden, hoe om te gaan met informatiedeling (o.a. briefings bijwonen), 24/7 beschikbaarheid, persoonlijke veiligheid, centrale aanspreekpunten over en weer etc..

- WhatsApp Buurtpreventie kan de veiligheid en leefbaarheid in buurten een impuls geven. Dat waarderen we. Daarom bieden we in overleg met de coördinatoren en de betrokken deelnemers jaarlijks een actueel, leerzaam en interessant programma aan (met goede sprekers) over veiligheidsgerelateerde onderwerpen en het eigen handelingsperspectief daarin. Daarnaast is er twee keer per jaar een afstemmingsoverleg tussen gemeente, politie en de coördinatoren van de WhatsApp Buurpreventiegroepen.

4 Organisatie

4.1 Regie

In de Nederlandse context slaat het woord regie vooral op een egalitaire vorm van sturing. Daarbij staan onderhandelen, overtuigen en wederzijds vertrouwen centraal tussen partijen die als min of meer gelijken worden beschouwd (Terpstra, 2010). In mindere mate gaat het om regie op basis van hiërarchie en autoriteit en sturing via financiële prikkels (bijv. subsidies). Als gemeente voeren we de regie op de integrale veiligheidsagenda vooral vanuit de egalitaire visie. Dat is voor de adviseurs en medewerkers openbare orde en veiligheid een complexe opgave omdat bij de aanpak van (georganiseerde) criminaliteit, onveiligheid en overlast meerdere organisaties betrokken zijn met verschillende regels, belangen, kaders en perspectieven.

4.2 Rol burgemeester, college van B&W en gemeenteraad

In ons landelijke bestel is de burgemeester wettelijk belast met de handhaving van de openbare orde. Hij heeft hiervoor een uitgebreid palet aan bevoegdheden. Maar de burgemeester kan zijn regierol niet waarmaken zonder een integrale veiligheidsagenda die door het college van B&W en de gemeenteraad wordt gedragen. Immers, veiligheid raakt altijd andere inhoudelijke portefeuilles. Daarom zijn de onderwerpen die in de integrale veiligheidsagenda zijn uitgewerkt ook een collectieve verantwoordelijkheid van het hele college. De rol van de gemeenteraad is het prioriteren van de thema's en het controleren van het college.

4.3 De gezagsdriehoek

De aansturing van de politie door het bevoegd gezag is geregeld in de Politiewet 2012. De burgemeester gaat over de handhaving van de openbare orde en de officier van justitie over de strafrechtelijke handhaving. Politie, burgemeester en officier van justitie vormen met elkaar de lokale driehoek. Deze kan door zowel burgemeester als officier van justitie te allen tijde bij elkaar worden geroepen in het geval van incidenten of (dreigende) maatschappelijke onrust en crises. De driehoek komt echter ook periodiek bij elkaar op basisteamniveau. Dat wil zeggen met politie, OM en de burgemeesters van Zevenaar, Westervoort en Duiven gezamenlijk. In deze gezagsdriehoek wordt het beleid en de inzet van capaciteit met elkaar afgestemd.

In 2026 zou het dan ook een logische stap zijn om een integrale veiligheidsagenda op basisteamniveau op te stellen. Hierbij kan gewerkt worden met een algemeen deel dat voor alle drie de gemeenten geldt en een apart deel met ruimte voor specifieke lokale speerpunten.

4.4 Relevante kaders en regionale samenwerking

De prioriteiten en ambities in deze IVA zijn de basis voor de afspraken met de politie. De lokale prioriteiten uit de IVA en de landelijke prioriteiten uit de landelijke veiligheidsagenda vormen de basis voor de veiligheidsstrategie Oost-Nederland en daarmee samenhangend het meerjarenbeleidsplan van de Eenheid Oost-Nederland. Daarom werken we in de regio samen met een aantal vaste partners zoals Openbaar Ministerie (OM) en de politie. Maar ook met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM), het zorg en veiligheidshuis (ZVH), de Regionale Sociale Dienst (RSD), het Platform Veilig Ondernemen (PVO) en het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Op eenheidsniveau participeren we in het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland (VON).

Het VON biedt gemeenten, politie en OM een netwerk, kennis en hulpmiddelen voor de brede aanpak van criminaliteit. Het is tevens een platform dat met expertgroepen nieuwe interventies/aanpakken ontwikkelt maar ook landelijk aandacht kan vragen voor regionale en lokale knelpunten in de criminaliteitsbestrijding.

De komende beleidsperiode sluiten we als gemeente Zevenaar ambtelijk en/of bestuurlijk aan bij minimaal één expertgroep van het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland.

Uitgelicht: het Platform Veilig Ondernemen Oost Nederland
In het nieuw actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026 zijn voor de versterking van ondernemers in de strijd tegen criminaliteit afspraken gemaakt met diverse branches en de ondernemersorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland. De minister investeert vanaf 2023 jaarlijks structureel 10 miljoen euro extra in de regionale Platforms Veilig Ondernemen (PVO's). Het platform Veilig Ondernemen Oost-Nederland is daarom een belangrijke partner op het gebied van Publiek-Private Samenwerking (PPS) tussen gemeenten, brancheorganisaties, ondernemers(verenigingen), politie, justitie en het Openbaar Ministerie (OM).

4.5 Sturing en monitoring

Via de reguliere Planning & Control cyclus rapporteren we over de veiligheidsontwikkelingen en de voortgang van deze IVA. Daarnaast wordt in de periode 2023-2026 tweemaal een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd over de veiligheidsontwikkelingen.

4.6 Financiën

De kosten voor de uitvoering van de IVA worden gedekt uit het budget voor openbare orde en veiligheid en budgetten van andere gemeentelijke afdelingen (voornamelijk sociaal domein en vergunningverlening, toezicht en handhaving). Daarnaast zijn er landelijke subsidies beschikbaar. Deze kunnen lokaal of regionaal aangevraagd worden. Wanneer bestaande middelen niet toereikend zijn voor de uitvoering van deze IVA, zal in de Kadernota een aanvraag voor aanvullend budget worden gedaan.

Bronnen

- Atlas van afgehaakt Nederland (2021). Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Bestuurlijk convenant digitale veiligheid gemeenten (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Cybersecuritybeeld Nederland (2021). Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.
- De andere kant van de medaille (2019). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Een gemeentelijk offensief ter preventie van slachtofferschap van cybercrime (2020-2022). Den Haag: Haagse Hogeschool. Enschede: Saxion Hogescholen.
- Focusblad Digitale Veiligheid (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Inventarisatie Veiligheidstrends (2022). Utrecht: Veiligheidscoalitie Midden-Nederland.
- Jaarverslag Buurtbemiddeling (2021). Arnhem: Rijnstad.
- Lokaal Veiligheidsbeleid in 2030 (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Monitor bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit (2022). Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum.
- Monitor jeugdcriminaliteit (2020). Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum & Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Multiple Systems Estimation Slachtoffers Mensenhandel Nederland 2016-2019. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum.
- Online Ontspoord. Een verkenning van schadelijk en immoreel gedrag op het internet in Nederland (2021). Den Haag: Rathenau Instituut.
- Samen werk maken van de persoonsgerichte aanpak rond jongeren en jongvolwassenen (2020). Utrecht: Lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid Hogeschool Utrecht.
- Stop het Stapelen. Preventieplan Zorg en Veiligheid (2022). Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
- Strategisch Omgevingsbeeld (2020). Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Terpstra, J. & Krommendijk, M. (2010). Gemeentelijke regie in de veiligheidszorg. Tijdschrift voor veiligheid 9-4. Via: https://repository.ubn.ru.nl/handle/2066/85418.
- Veiligheidsagenda 2023-2026. Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- Veiligheidsmonitor gemeente Zevenaar (2022). Enschede: I&O Research.
- Veiligheidsmonitor 2022 - Analyse online criminaliteit eenheid Noord-Holland. Amsterdam: I&O Research.
- Voortgangsbrief aanpak voor personen met verward en/of onbegrepen gedrag (14 december 2022 / kenmerk 4297350).

Bijlage 1 Reguliere werkzaamheden OOV

Bijlage 2 Veiligheidsmonitor Zevenaar

Bijlage 1 Reguliere werkzaamheden en aandachtspunten OOV

Bevolkingszorg

We werken sinds 2019 met een kernteam Bevolkingszorg. Dat is de geregionaliseerde tak van de gemeentelijke crisisorganisatie binnen de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) die in actie komt bij incidenten en crises in de gemeenten en in de regio. Denk hierbij aan grote branden of de vondst van explosieven waarbij inwoners opgevangen moeten worden, maar ook aan het meehelpen organiseren van (nood)opvang voor vluchtelingen.

Brandveiligheid

We zetten ons in voor het verbeteren van brandveiligheid en het vergroten van het bewustzijn hierover. Daarom werken we bijvoorbeeld mee aan de brandpreventieweken in oktober. De VGGM is hierbij een belangrijke partner. We sturen op het beleid van de VGGM via de jaarlijkse kadernotitie, begroting en jaarrekening en via consultatie op het regionaal risicoprofiel, het regionaal beleidsplan en het regionaal crisisplan.

De lokale brandweer en de corporaties waarschuwen voor brandonveilige situaties die ontstaan (blokkade vluchtroutes) in seniorencomplexen als gevolg van de toename van scootmobielen. Hier moeten in overleg met de brandweer, sociaal domein, corporaties/gebouwenbeheerders maatregelen op worden voorgesteld.

High-Impact-Crimes en veelvoorkomende criminaliteit

Woninginbraken en geweld zijn voorbeelden van High Impact Crimes (HIC). Fietsendiefstal en vernielingen zijn voorbeelden van veelvoorkomende criminaliteit. Vanwege de daling van de traditionele criminaliteit reageren we alleen reactief bij een plotselinge toename van veel voorkomende criminaliteit en highimpact crimes. Indien nodig betrekken het Platform Veilig Ondernemen (PVO) voor het inschakelen van ondersteuning en advies.

Veilig Ondernemen

We kunnen als gemeenten niet alle veiligheidsonderwerpen zelfstandig oppakken. Dat geldt ook voor veilig ondernemen. Dank zij de landelijke investeringen is het PVO de komende jaren van grote meerwaarde. Bijvoorbeeld om in onze gemeente de samenwerking rond de thema's schoon, heel en veilig te organiseren op bedrijventerreinen, in winkelgebieden (centrum Zevenaar) en eventueel ook ten aanzien van buitengebieden, jachthavens en vakantieparken. Dit alles in samenwerking met de betrokken ondernemersverenigingen. Vanuit het basisteam en de gemeenten zijn de teamchef, de adviseur openbare orde en veiligheid en de bedrijfscontact-functionaris de centrale aanspreekpunten/accounthouders voor het PVO.

Evenementen

Zevenaar kent grootschalige evenementen die veel bezoekers trekken. Samen met onze veiligheidspartners, brandweer, politie en GHOR zorgen we voor een veilig verloop van de evenementen.

Huiselijk geweld en kindermishandeling

De regie op dit thema ligt bij de afdeling maatschappelijke ontwikkeling en Veilig Thuis. Vanuit openbare orde en veiligheid wordt uitvoering gegeven aan de Wet Tijdelijk Huisverbod.

Rapport

Hoe veilig is Zevenaar?

Veiligheidsmonitor gemeente Zevenaar 2021
juli 2022

i&o research

www.ioresearch.nl

Colofon

Uitgave
I&O Research
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer
2022/147

Datum
juli 2022

Opdrachtgever
Gemeente Zevenaar

Auteurs
Thom Klein
Frank ten Doeschot

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting 5

1 Inleiding 9
1.1 Over de Veiligheidsmonitor 9
1.2 Steekproef en respons 10
1.3 Vragenlijst 10
1.4 Analyse 11
1.5 Presentatie van cijfers 11
1.6 Leeswijzer 12

2 Leefbaarheid woonbuurt 13
2.1 Fysieke voorzieningen 13
2.2 Sociale cohesie 15
2.3 Oordeel over de woonbuurt 17
2.4 Functioneren gemeente 19

3 Overlast in de buurt 22
3.1 Totale overlast 22
3.2 Fysieke verloedering 23
3.3 Sociale overlast 25
3.4 Verkeersoverlast 27
3.5 Milieuoverlast 29
3.6 Aanpak van buurtproblemen 31

4 Veiligheidsbeleving 32
4.1 Veiligheidsbeleving in de buurt 32
4.2 Veiligheidsbeleving algemeen 36
4.3 Verwachte kans op slachtofferschap 37
4.4 Respectloos gedrag 38
4.5 Discriminatie 39
4.6 Weerbaarheid 40

5 Slachtofferschap traditionele criminaliteit 43
5.1 Slachtofferschap traditionele criminaliteit 43
5.2 Slachtofferschap geweldsdelicten 45
5.3 Slachtofferschap vermogensdelicten 47
5.4 Slachtofferschap vandalismedelicten 49

6 Slachtofferschap online criminaliteit 51
6.1 Slachtofferschap online criminaliteit 51
6.2 Slachtofferschap online oplichting of fraude 53
6.3 Hacken 54
6.4 Online bedreiging of intimidatie 55

7 Preventie 56
7.1 Preventief gedrag 56
7.2 Preventieve maatregelen in en om de woning 58
7.3 Online preventie 60
7.4 Buurtpreventie 62

8 Burgers en politie 63
8.1 Contacten burgers met politie 63
8.2 Functioneren politie in de buurt 65
8.3 Functioneren politie in het algemeen 68

A Bijlage trends en ontwikkelingen 69
A.1 Landelijke trends in de veiligheidsmonitor 69
A.2 Patronen in de Veiligheidsmonitor 72

Samenvatting

Hieronder zijn de belangrijkste resultaten van de Veiligheidsmonitor Zevenaar 2021 beschreven. Allereerst door middel van een situatiebeschrijving per veiligheidsthema van Zevenaar ten opzichte van de Veiligheidsregio Gelderland en daarna door in te zoomen op benchmarks en wijken.

Leefbaarheid en veiligheid in Zevenaar t.o.v. Veiligheidsregio Gelderland-Midden

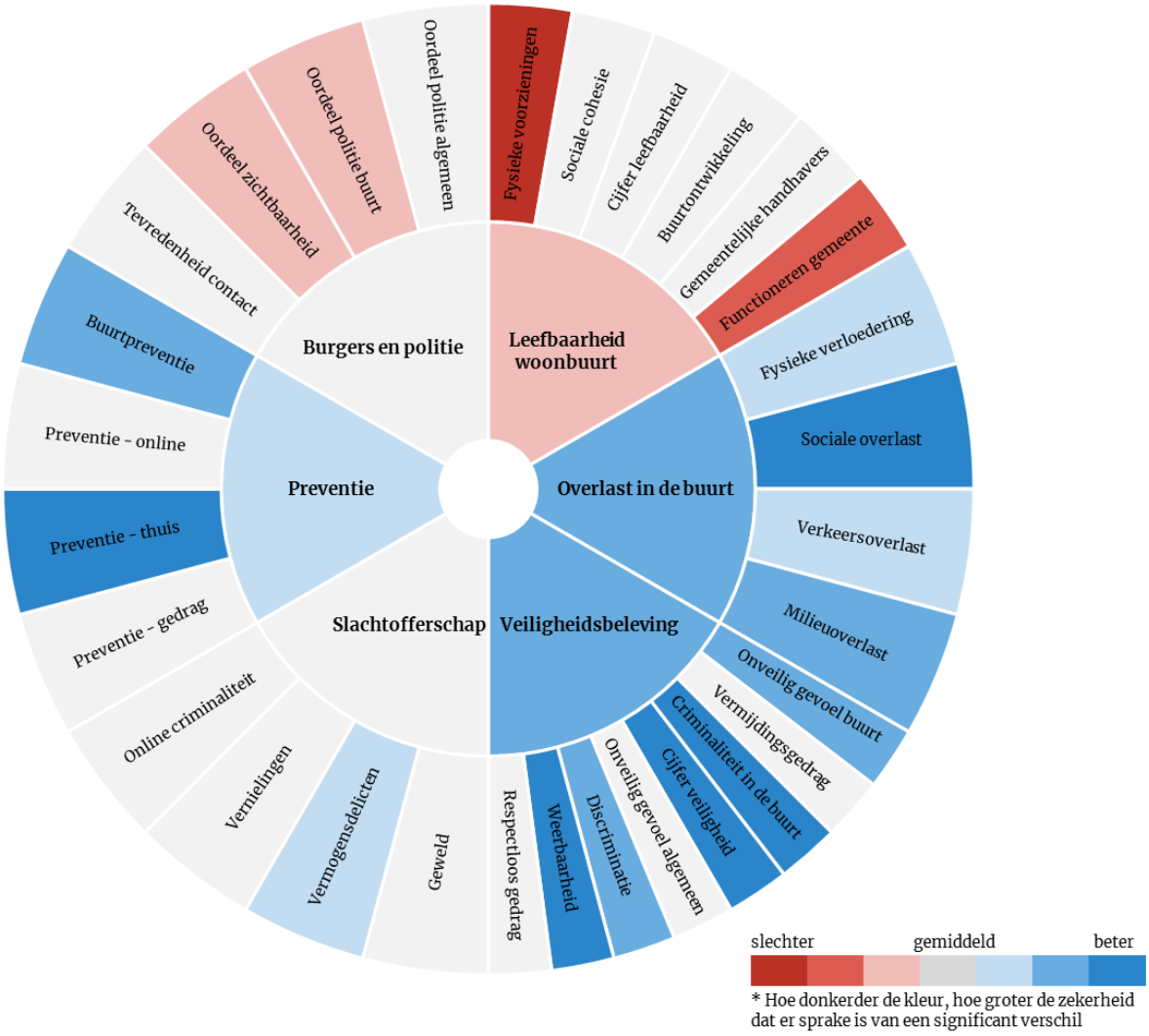

* Hoe donkerder de kleur, hoe groter de zekerheid dat er sprake is van een significant verschil

Leefbaarheid woonomgeving: Zevenaarders beoordelen de fysieke kwaliteit en functioneren van de gemeente negatiever dan inwoners uit de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Hierdoor is de algemene waardering van de leefbaarheid in Zevenaar slechter dan gemiddeld in de Veiligheidsregio.

Over het geheel genomen wordt de leefbaarheid in de gemeente Zevenaar slechter beoordeeld dan de leefbaarheid in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Het meest in het oog springend zijn de afwijking in de waardering van de fysieke voorzieningen en het functioneren van de gemeente. Deze worden negatiever beoordeeld dan gemiddeld in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Wat betreft de fysieke voorzieningen wordt vooral het onderhoud van pleintjes, stoepen en het groen in de openbare ruimte als negatiever beoordeeld. Ook de aanwezigheid en kwaliteit van de speelplekken voor kinderen en voorzieningen voor jongeren worden slechter beoordeeld dan gemiddeld. Wat betreft het functioneren van de gemeente is de tevredenheid met de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in Zevenaar lager dan in de Veiligheidsregio. Op het gebied van sociale cohesie, de waardering van de gemeentelijke handhavers, de gepercipieerde buurtontwikkeling en het algemene cijfer die de inwoners van Zevenaar aan de leefbaarheid in hun woonbuurt geven (7,7) zijn geen significante verschillen te zien ten opzichte van de Veiligheidsregio.

Overlast in de buurt: 37 procent van de inwoners van Zevenaar ervaart zelf wel eens overlast in de buurt. Dit is significant minder dan in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden.

Op het gebied van overlast in de buurt scoort Zevenaar beter dan de Veiligheidsregio. Op alle vier de onderzochte hoofdvormen binnen het onderwerp doet de gemeente Zevenaar het beter dan het gemiddelde in de Veiligheidsregio. Zevenaarders ervaren vooral significant minder vaak sociale overlast (zoals rondhangende jongeren of verwarde personen) in hun woonbuurt. Ook milieuoverlast wordt minder genoemd. In totaal is onderzoek gedaan naar 17 verschillende vormen van overlast. Bij de meeste vormen van overlast scoort Zevenaar beter dan het gemiddelde in de Veiligheidsregio, en is er dus minder sprake van ervaren overlast.

Veiligheidsbeleving: de veiligheidsbeleving in Zevenaar is beter dan gemiddeld in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden.

Op vijf van de acht aspecten scoort de gemeente Zevenaar beter dan gemiddeld in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Op geen van de aspecten scoort de gemeente slechter. Het rapportcijfer voor veiligheid in de woonbuurt in Zevenaar is een 7,7, dit is significant hoger dan in de Veiligheidsregio en ook hoger dan in Nederland (beide 7,5). Ook voelen Zevenaarders zich minder vaak onveilig. Minder dan 1 procent van de inwoners van Zevenaar voelt zich vaak onveilig in de woonbuurt. Ook zijn de inwoners van Zevenaar significant weerbaarder dan gemiddeld in de Veiligheidsregio. Op het gebied van vermijdingsgedrag en respectloos gedrag zijn geen verschillen tussen Zevenaar en de Veiligheidsregio.

Slachtofferschap: Zevenaar scoort op drie van de vier vormen van slachtofferschap van traditionele delicten vergelijkbaar met de Veiligheidsregio.

In de Veiligheidsmonitor wordt onderscheid gemaakt tussen slachtofferschap van traditionele criminaliteit en online criminaliteit. Op het gebied van traditionele criminaliteit zijn in Zevenaar in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek 21 delicten per 100 inwoners gemeld. Van alle inwoners van Zevenaar was 12 procent slachtoffer van een delict. Dit is significant minder dan in de Veiligheidsregio en ook minder dan in Nederland. Er zijn dus relatief minder slachtoffers van traditionele delicten in Zevenaar. Vooral op het gebied van vermogensdelicten scoort Zevenaar beter dan het gemiddelde in de veiligheidsregio Gelderland-Midden. Op het gebied van slachtofferschap van online criminaliteit wijkt Zevenaar niet af van het gemiddelde in de Veiligheidsregio.

Preventie: in Zevenaar doet men significant vaker aan preventie dan gemiddeld in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden.

Zevenaarders nemen relatief vaker fysieke preventieve maatregelen thuis dan andere mensen in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Zo hebben inwoners van Zevenaar vaak (rol)luiken, buitenverlichting met sensor, of andere preventieve maatregelen. Het Politiekeurmerk Veilig Wonen is echter minder aanwezig in de gemeente Zevenaar. Ook de buurtpreventie in de gemeente Zevenaar komt meer voor gemiddeld in de Veiligheidsregio. Op het gebied van preventief gedrag en online preventie wijkt Zevenaar niet af van het gemiddelde beeld in de Veiligheidsregio.

Contact burgers en politie: de waardering voor de politie in de gemeente Zevenaar is op hoofdlijnen vergelijkbaar met die in de Veiligheidsregio. Wel zijn er op een aantal punten negatieve afwijkingen te zien.

Op twee van de vier punten die te maken hebben met het contact tussen burgers en politie, scoort de gemeente Zevenaar significant slechter dan de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. Dit zijn het oordeel over de zichtbaarheid van de politie in de buurt en het oordeel over het functioneren van de politie in de buurt. Het algemene oordeel van de politie wijkt in Zevenaar niet significant af van de Veiligheidsregio. Ook de tevredenheid over het contact met de politie verschilt niet van de gemiddelde tevredenheid in de Veiligheidsregio.

Wijken vergeleken: op veel indicatoren scoort Zevenaar Noord het best. Zevenaar Zuid scoort daarentegen vaak onder het gemiddelde van de gemeente.

In Zevenaar Noord is veel sociale cohesie en voelen mensen zich veilig. In Zevenaar Zuid is dit juist andersom, dit lijkt een wijk met meer uitdagingen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Het beeld ten aanzien van Zevenaar Centrum is iets minder uitgesproken, maar de wijk valt toch op een aantal punten op. Zo is hier minder sociale cohesie en heeft men vaker last van (geluids)overlast van bijvoorbeeld horeca. Ook geven inwoners van Zevenaar Centrum veel vaker aan regelmatig politie te zien. Dit past allemaal goed bij een iets dichtbevolktere centrumwijk met meer voorzieningen.

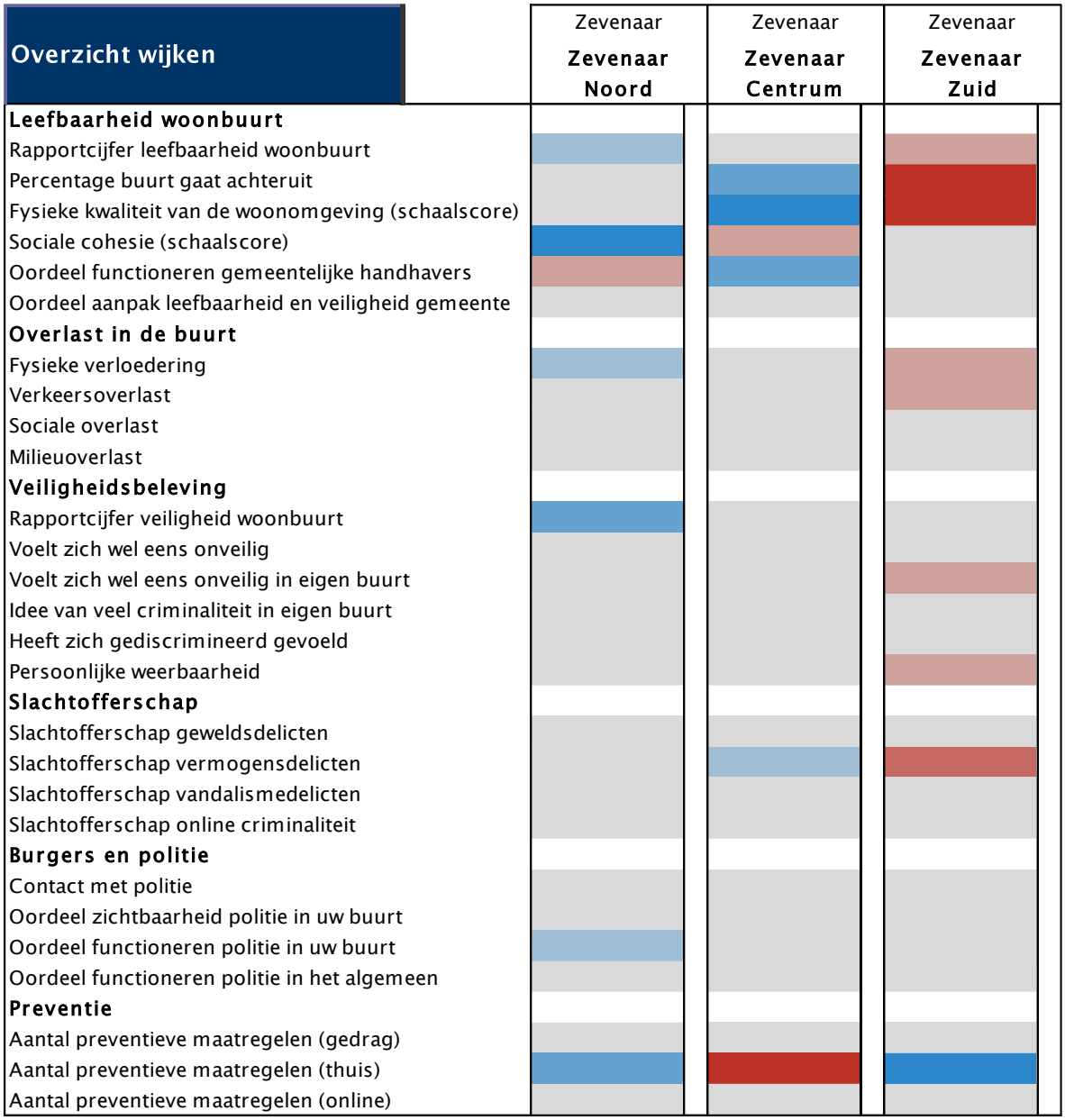

* Hoe donkerder de kleur, hoe groter de zekerheid dat er sprake is van een significant verschil

1 Inleiding

De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. De Veiligheidsmonitor wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, gemeenten en politie. In 2021 heeft Zevenaar voor de derde keer meegedaan aan de Veiligheidsmonitor (eerder in 2014 en 2017). Dit rapport doet verslag van dit grootschalige onderzoek. Achtereenvolgens bespreken we in dit inleidende hoofdstuk de achtergrond van de Veiligheidsmonitor (paragraaf 1.1), de steekproef en respons (par. 1.2), de vragenlijst (par. 1.3), de weging en analyse (par. 1.4), presentatie van de cijfers (par. 1.5) en de leeswijzer (par. 1.6).

1.1 Over de Veiligheidsmonitor

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid laat tweejaarlijks 65.000 enquêtes onder de Nederlandse bevolking afnemen door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en I&O Research. Individuele gemeenten kunnen zich aansluiten bij de Veiligheidsmonitor (deelnemers). Deelnemers aan de Veiligheidsmonitor kopen enquêtes in bij I&O Research, boven op de enquêtes die vanuit het landelijke deel voor hun eigen gemeente beschikbaar zijn. Daarbij kunnen deelnemers zelf kiezen met welke frequentie ze aan de Veiligheidsmonitor willen deelnemen (tweejaarlijks of anders).

Meer informatie over de Veiligheidsmonitor is na te lezen op de website van de Veiligheidsmonitor (www.veiligheidsmonitor.nl).

In 2021 is de opzet en inhoud van de Veiligheidsmonitor tegen het licht gehouden[1]. Het onderzoeksterrein is immers continu in beweging: nieuwe vormen van criminaliteit ontstaan en ontwikkelen zich steeds sneller (denk aan online criminaliteit) en in het verlengde daarvan verandert ook de behoefte aan informatie vanuit bestuur en beleid. Concreet is de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor grondig herzien, daarnaast is het onderzoek alleen als internetenquête uitgevoerd en zijn er geen papieren vragenlijsten meer gebruikt en is er niet meer nagebeld op de non-respons.

Als gevolg van dit herontwerp zijn de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor 2021 niet meer 1-op-1 vergelijkbaar met eerdere edities. Om toch trends en ontwikkelingen in beeld te kunnen brengen is een voorziening getroffen waarmee - door middel van omrekenfactoren - voor een aantal belangrijke indicatoren toch vergelijkingen met eerdere jaren kunnen worden gemaakt. Op het moment van opstellen van deze rapportage zijn de omrekenfactoren op gemeenteniveau echter nog niet beschikbaar. CBS verwacht deze omrekenfactoren in de zomer van 2022 te publiceren.

[1] *CBS – Veiligheidsmonitor 2021*

De rapportage van de Veiligheidsmonitor Zevenaar 2021 bevat om deze redenen geen trends en ontwikkelingen op gemeenteniveau, maar alleen de uitkomsten van 2021. In de bijlage van deze rapportage is wel een samenvatting van belangrijke landelijke trends en ontwikkelingen opgenomen uit de landelijke rapportage van de Veiligheidsmonitor 2021 van het CBS.

1.2 Steekproef en respons

Voor dit onderzoek is door het CBS een aselecte steekproef getrokken van 2.059 inwoners[2] uit de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Zevenaar. Bij het trekken van de steekproef is rekening gehouden met het schaalniveau waarop de gemeente Zevenaar informatie wenst te ontvangen. De gemeente wil graag inzicht in de ervaren veiligheid op gemeente- en wijkniveau.

De geselecteerde inwoners kregen in augustus 2021 een brief thuis met een persoonlijke uitnodiging voor deelname aan het onderzoek en konden vervolgens tot november online de vragenlijst invullen. Aan non-responders is tweemaal een herinnering per post gestuurd.

In totaal hebben 714 van de 2.059 geselecteerde inwoners een volledige vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 34,7 procent. Het landelijke responspercentage van de Veiligheidsmonitor 2021 bedraagt 31,7 procent. Er hebben 98 inwoners van Zevenaar deelgenomen aan de landelijke Veiligheidsmonitor. Deze zijn toegevoegd aan het respondentenbestand. De totale respons in Zevenaar komt daarmee uit op 812. In de separate bijlage tabellenboek is de responsverdeling opgenomen, uitgesplitst naar persoonlijke kenmerken.

Tabel 1.1 - Respons per wijk

Wijknaam	Respons	Responspercentage (I&O)
Zevenaar Noord	177	34,0%
Zevenaar Centrum	384	37,6%
Zevenaar Zuid	251	31,7%
Gemeente Zevenaar	**812**	**34,7%**

1.3 Vragenlijst

De vragenlijst van de Veiligheidsmonitor bestaat uit 11 standaard vragenblokken waarin verschillende onderwerpen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid aan bod komen. Zevenaar heeft geen gebruik gemaakt van de vrije ruimte van de vragenlijst om vragen over lokale onderwerpen toe te voegen. Het kader hieronder geeft een overzicht van de verschillende onderwerpen in de vragenlijst van Zevenaar.

[2] *Het betreft inwoners van 15 jaar en ouder in particuliere huishoudens. Dit is exclusief inwoners die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.*

Overzicht van vraagblokken in vragenlijst van de Veiligheidsmonitor

- Leefbaarheid woonbuurt
- Beleving overlast in de buurt
- Veiligheidsbeleving
- Slachtofferschap
- Tevredenheid laatste politiecontact
- Oordeel functioneren politie in de buurt
- Oordeel functioneren politie algemeen
- Oordeel functioneren gemeente
- Preventie
- Respectloos gedrag
- Achtergrondkenmerken

1.4 Analyse

Voor steekproefonderzoek is het van groot belang dat de steekproef op grond waarvan uitspraken worden gedaan zo veel mogelijk representatief is voor de populatie waarnaar wordt gegeneraliseerd. Om de representativiteit van de steekproef te vergroten is een weging toegepast. Weging is een rekenkundige bewerking, die ervoor zorgt dat een eventuele scheefheid van de respons ten opzichte van de populatie wordt gecorrigeerd. Dit gebeurt door bevolkingsgroepen die in de respons onder- dan wel oververtegenwoordigd zijn zwaarder of juist minder zwaar in de resultaten mee te laten tellen. Aan het databestand van de Veiligheidsmonitor is door het CBS een weging toegevoegd. In deze weging zijn onder andere de volgende kenmerken meegenomen: leeftijd, geslacht, huishoudgrootte, stedelijkheidsgraad en herkomst. De steekproef van de Veiligheidsmonitor is dankzij de weging op deze kenmerken representatief voor de bevolking van de gemeente Zevenaar.

1.5 Presentatie van cijfers

In dit rapport worden de resultaten voornamelijk op twee wijzen gepresenteerd:

- Een deel van de resultaten wordt gepresenteerd in de vorm van percentages, bijvoorbeeld het percentage personen dat ergens tevreden over is. Bij de berekening van de percentages in deze rapportage is de werkwijze van het CBS gevolgd: de ‘weigert’- en ‘weet niet’-antwoorden zijn *niet* buiten beschouwing gelaten.
- In dit rapport wordt veel gebruik gemaakt van zogenoemde schaalscores. Dit zijn cijfermatige samenvattingen van meerdere met elkaar samenhangende vragen. Bij de berekening van deze scores is de werkwijze van het CBS gevolgd: de waarde van iedere schaalscore varieert op een schaal tussen 0 en 10. Bij de berekening van de schaalscores zijn de ‘weigert’- en ‘weet niet’-antwoorden , eveneens conform CBS-werkwijze, *wel* buiten beschouwing gelaten.

Let op! Een schaalscore staat niet gelijk aan een rapportcijfer, omdat de indicatoren zijn samengesteld op basis van percentages en niet op basis van rapportcijfers.

De uitkomsten van Zevenaar zijn in dit rapport afgezet tegen de resultaten in Basisteam Gelderland Midden – Rivierenland-Oost, Veiligheidsregio Gelderland-Midden en de landelijke cijfers over 2021 (Nederland). De uitkomsten volgens de geografische indeling van de politie (basisteam, district en politie-eenheid) zijn opgenomen in de bijlage tabellenboek.

Tabel 1.2 - Geografische indeling gemeente Zevenaar

Basisteam(s)	District / Veiligheidsregio	Eenheid
Gelderland Midden – Rivierenland-Oost	Gelderland-Midden	Oost-Nederland

Verschillen tussen de resultaten van de gemeente Zevenaar en Nederland worden beschreven als deze 3 procent of groter zijn (bij percentages) en 0,3 punt (bij rapportcijfers en indicatoren). Er is voor deze gradaties gekozen omdat deze het dichtst in de buurt komen van de standaard betrouwbaarheidsmarge van de resultaten.

Verschillen tussen de resultaten van de wijken en het gemiddelde van de gemeente Zevenaar, en tussen gemeente Zevenaar en het gemiddelde van het basisteam en van de veiligheidsregio, worden beschreven als deze *significant* zijn. Het is dan minimaal 95 procent zeker dat de resultaten ook daadwerkelijk van elkaar verschillen en het gevonden verschil niet te wijten is aan toeval.

1.6 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 4 worden de resultaten gepresenteerd over achtereenvolgens de leefbaarheid van de woonbuurt, beleving van buurtoverlast en veiligheidsbeleving. De hoofdstukken 5 en 6 gaan in op slachtofferschap van traditionele criminaliteit en online criminaliteit. Hoofdstuk 7 geeft een beeld van genomen preventiemaatregelen en buurtpreventie en hoofdstuk 8 behandelt de tevredenheid over de politie. In bijlage 1 geven we een korte samenvatting van landelijke trends en samenhangen in de Veiligheidsmonitor.

Bij dit rapport horen verder een Excel-bestand (‘tabellenboek’) met alle uitkomsten van de Veiligheidsmonitor en een overzicht van de Indicatoren Kernbeleid Veiligheid voor Zevenaar, en de vragenlijst. Deze zijn als separate bijlagen meegeleverd.

2 Leefbaarheid woonbuurt

Dit hoofdstuk gaat over de leefbaarheid van de woonomgeving in Zevenaar. In paragraaf 2.1 wordt de door inwoners ervaren kwaliteit van fysieke voorzieningen in de woonbuurt beschreven. In paragraaf 2.2 staat de betrokkenheid van inwoners bij de woonbuurt, oftewel de sociale cohesie in Zevenaar centraal. Paragraaf 2.3 beschrijft hoe de bewoners de leefbaarheid beoordelen en hoe zij de ontwikkeling van de buurt ervaren. Paragraaf 2.4 sluit af met de tevredenheid over het functioneren van de gemeente als het gaat om leefbaarheid en veiligheid, en over zichtbaarheid van de gemeentelijke handhavers.

2.1 Fysieke voorzieningen

De aanwezigheid van fysieke voorzieningen en het onderhoud hiervan kunnen van invloed zijn op de leefbaarheid van de eigen woonbuurt. Bewoners is gevraagd hoe tevreden zij zijn over vijf voorzieningen in hun eigen leefomgeving (figuur 2.1). Daarnaast is op basis van de scores op deze vijf stellingen een schaalscore 'fysieke kwaliteit' berekend (figuur 2.2).

De schaalscores voor fysieke kwaliteit zijn berekend op basis van de vijf stellingen over fysieke voorzieningen. De schaalscore kan variëren tussen 0 en 10. Hoe hoger de score, des te meer inwoners de kwaliteit van de aanwezige fysieke voorzieningen waarderen.

Figuur 2.1 - Tevredenheid fysieke voorzieningen

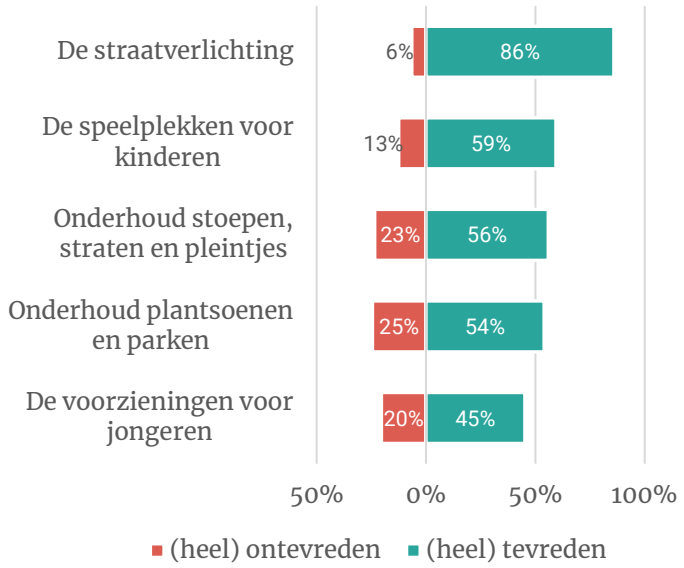

Figuur 2.2 - Fysieke kwaliteit (schaalscore)

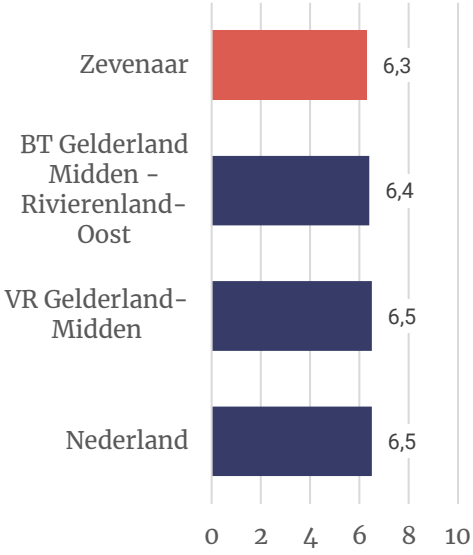

Inwoners van de gemeente Zevenaar zijn, van de vijf fysieke voorzieningen die werden voorgelegd, het meest tevreden over de straatverlichting. Bijna negen op de tien inwoners zijn hier (heel) tevreden over. Zes procent geeft aan hier (heel) ontevreden over te zijn. Inwoners zijn minder tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte. Een kwart van de inwoners is hier (heel) ontevreden over.

Niettemin geeft meer dan de helft van de inwoners aan hier (heel) tevreden over te zijn. Het minst tevreden zijn de inwoners van de gemeente Zevenaar over de voorzieningen voor jongeren: 45 procent van de inwoners geeft aan hier (heel) tevreden over te zijn en 20 procent is ontevreden.

De schaalscore fysieke kwaliteit voor Zevenaar is een 6,3. Hiermee scoort de gemeente gelijk aan het basisteam en significant lager dan de veiligheidsregio en het landelijke gemiddeld. Met uitzondering van de straatverlichting zijn inwoners van Zevenaar over alle aspecten minder tevreden.

86% van de inwoners van Zevenaar is (heel) tevreden over de straatverlichting in hun gemeente. Slechts 6 procent is hier (heel) ontevreden over.

Figuur 2.3 - Schaalscores fysieke kwaliteit per wijk

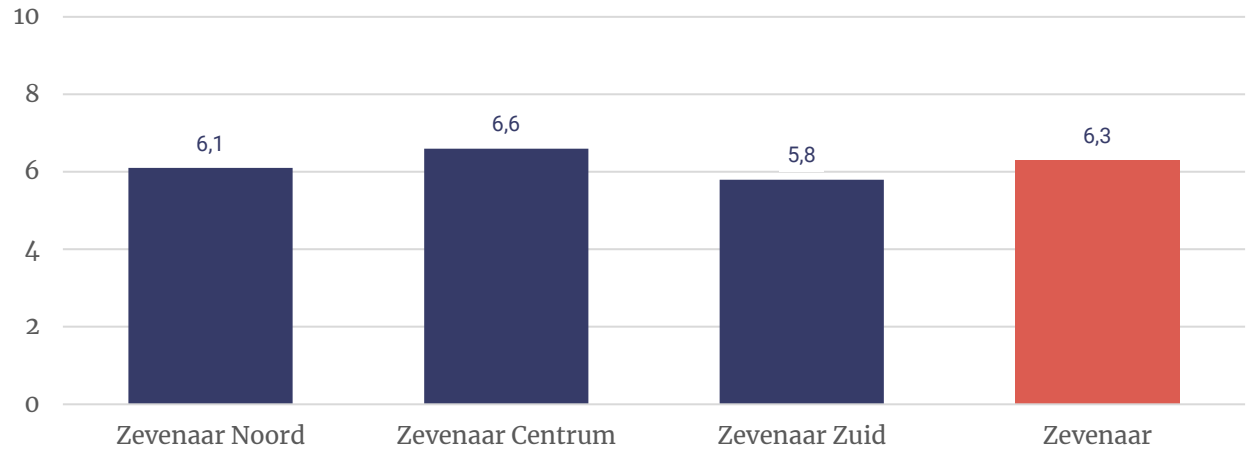

In figuur 2.3 zijn de schaalscores fysieke kwaliteit per wijk (in het blauw) te zien. Deze zijn vergeleken met de schaalscore van de gemeente (in het rood). De schaalscore voor de wijk Zevenaar Zuid is significant lager dan de score van de gemeente in zijn geheel. Zoals te zien is in tabel 2.1 zijn de inwoners van Zevenaar Zuid op vier van de vijf punten minder tevreden dan het gemeentelijk gemiddelde. Voor de wijk Zevenaar Centrum ligt dit juist andersom. De schaalscore van deze wijk ligt significant hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. De waardering voor de fysieke kwaliteit in Zevenaar Noord wijkt nauwelijks af van het gemeentelijk gemiddelde.

Tabel 2.1 - Stellingen fysieke kwaliteit per wijk (percentage (heel) tevreden)

	Onderhoud stoepen, straten en pleintjes	Onderhoud plantsoenen en parken	De straatverlichting	De speelplekken voor kinderen	De voorzieningen voor jongeren
Zevenaar Noord	59,5%	51,9%	84,1%	57,7%	38,7%
Zevenaar Centrum	59,2%	58,4%	88%	67,4%	50,6%
Zevenaar Zuid	47,9%	46,4%	82,7%	44,3%	37,4%
Gemeente Zevenaar	**55,9%**	**54%**	**85,9%**	**59,4%**	**45,2%**

Uitleg tabel
De zogenaamde stoplichttabel laat zien hoe bewoners uit de verschillende wijken oordelen over de fysieke voorziening in de wijk ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

2.2 Sociale cohesie

De leefbaarheid van een woonbuurt wordt niet alleen bepaald door de aanwezigheid en kwaliteit van fysieke voorzieningen. Ook de sociale cohesie in de woonbuurt speelt hierbij een rol. Bij sociale cohesie gaat het om de mate waarin burgers vinden dat zij zelf en anderen betrokken zijn bij hun woonbuurt. Aan de inwoners zijn acht stellingen voorgelegd over sociale cohesie (Figuur 2.4). Daarnaast is op basis van de scores op *vier van de acht* voorgelegde stellingen een schaalscore berekend (Figuur 2.5).

De schaalscores voor sociale cohesie zijn berekend op basis van de stellingen ‘de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om’, ‘ik voel me thuis bij de mensen in de buurt’, ‘ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen’ en ‘de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks’. De schaalscore kan variëren tussen 0 en 10. Hoe hoger de score, des te positiever men is over de sociale cohesie in de eigen woonbuurt.

Figuur 2.4 - Stellingen over sociale cohesie
** in schaalscore sociale cohesie*

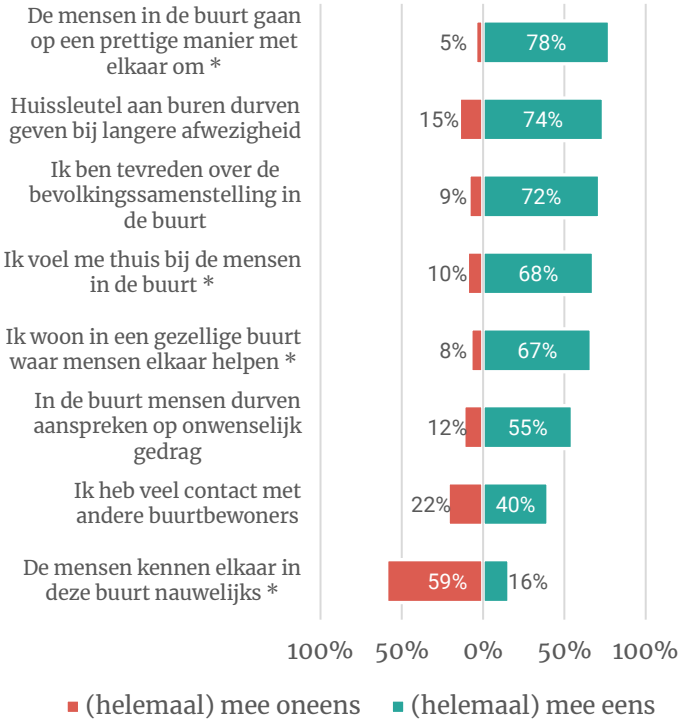

Figuur 2.5 - Sociale cohesie (schaalscore)

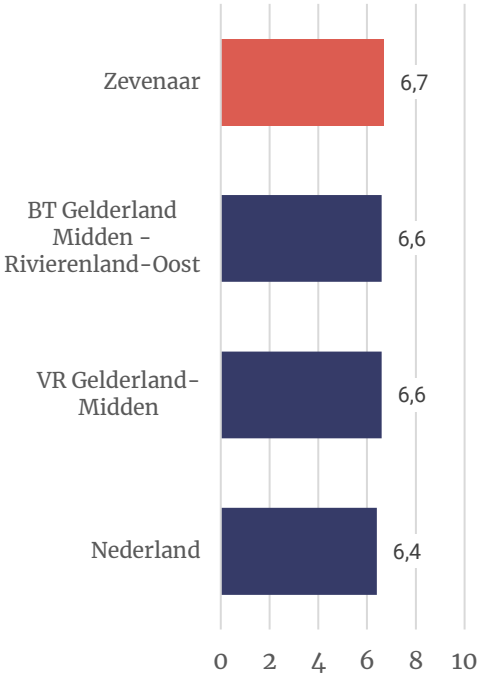

Bijna acht op de tien inwoners van Zevenaar vinden dat inwoners op een prettige manier met elkaar omgaan in de buurt. Zo'n driekwart van de inwoners van Zevenaar durft de huissleutel af te geven bij de buren. Vier van de tien geven aan het (helemaal) eens te zijn met de stelling 'Ik heb veel contact met andere buurtbewoners' en 22 procent is het hier (helemaal) mee oneens. Zo'n zes op de tien inwoners van Zevenaar zeggen het oneens te zijn met de stelling dat buurtbewoners elkaar niet kennen. Een ruime meerderheid van de inwoners meent dus dat buurtbewoners elkaar kennen.
Inwoners van de gemeente Zevenaar zijn positiever over de sociale cohesie in hun buurt dan de gemiddelde Nederlander. De schaalscore sociale cohesie ligt met een 6,7 boven het Nederlands gemiddelde van een 6,4. De schaalscore wijkt niet noemenswaardig af van die van het basisteam en de veiligheidsregio.

74% van de inwoners van Zevenaar durft de huissleutel aan de buren te geven bij langere afwezigheid. 15 procent durft dit niet.

Figuur 2.6 – Schaalscores sociale cohesie per wijk

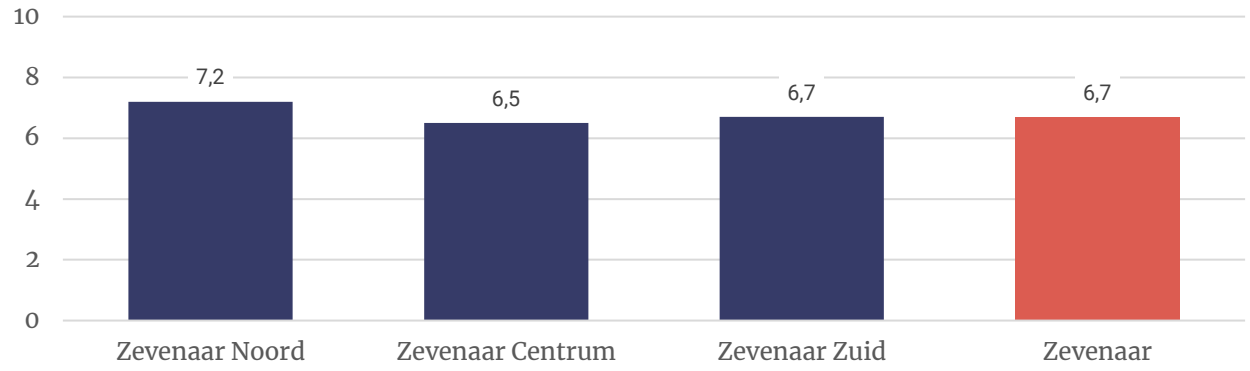

De sociale cohesie in Zevenaar verschilt behoorlijk tussen de wijken. De schaalscore voor sociale cohesie voor de gemeente in zijn geheel is een 6,7. Dit geldt ook voor Zevenaar Zuid. In Zevenaar Centrum ligt deze score lager (6,5). In Zevenaar Noord is de afwijking van het gemiddelde groter, in positieve zin. De schaalscore voor sociale cohesie is hier met een 7,2 duidelijk het hoogst. In de tabellen 2.2 en 2.3 is te zien dat voor zes van de acht stellingen inwoners van Zevenaar Noord de sociale cohesie positiever waarderen dan gemiddeld in de gemeente. In Zevenaar Centrum is de waardering juist vaker negatief: dit is zo voor vier van de acht stellingen. De verschillen tussen Zevenaar Noord en Zevenaar Centrum zijn soms best groot. Zo zegt slechts 35 procent van de inwoners in Zevenaar Centrum veel contact te hebben met andere buurtbewoners, terwijl dit in Zevenaar Noord voor maar liefst 55 procent van de inwoners het geval is.

Tabel 2.2 - Stellingen schaalscore sociale cohesie per wijk (percentage (helemaal) mee eens)

	De mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks	De mensen in de buurt gaan op een prettige manier met elkaar om	Ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen	Ik voel me thuis bij de mensen in de buurt
Zevenaar Noord	10,6%	82,5%	77,9%	78,1%
Zevenaar Centrum	20,2%	77,6%	64,2%	65,9%
Zevenaar Zuid	10%	75,9%	66,3%	67,4%
Gemeente Zevenaar	16%	77,8%	66,6%	67,7%

Tabel 2.3 - Overige stellingen sociale cohesie per wijk (percentage (helemaal) mee eens)

	Ik heb veel contact met andere buurtbewoners	Ik ben tevreden over de bevolkings-samenstelling in de buurt	Huissleutel durven geven aan buren bij langere afwezigheid	In de buurt mensen durven aanspreken op onwenselijk gedrag
Zevenaar Noord	55,2%	82,7%%	85,9%%	66,5%
Zevenaar Centrum	34,7%	72%	71%	49,9%
Zevenaar Zuid	43,5%	66,1%	74,4%	59,7%
Gemeente Zevenaar	39,9%	71,6%	73,9%	54,9%

2.3 Oordeel over de woonbuurt

De inwoners van Zevenaar is ook een aantal algemene vragen voorgelegd over de ontwikkeling van hun eigen woonbuurt. Vindt men dat de eigen buurt in het afgelopen jaar vooruit of achteruit is gegaan? Het oordeel over de ontwikkeling van de woonbuurt wordt uitgedrukt in het aandeel inwoners dat zegt dat de buurt vooruit is gegaan en het aandeel dat vindt dat de buurt achteruit is gegaan (Figuur 2.7). Ook is gevraagd naar een oordeel over hoe prettig men het vindt om in de buurt te wonen (Figuur 2.8).

Figuur 2.7 – Ontwikkeling woonbuurt (percentage)

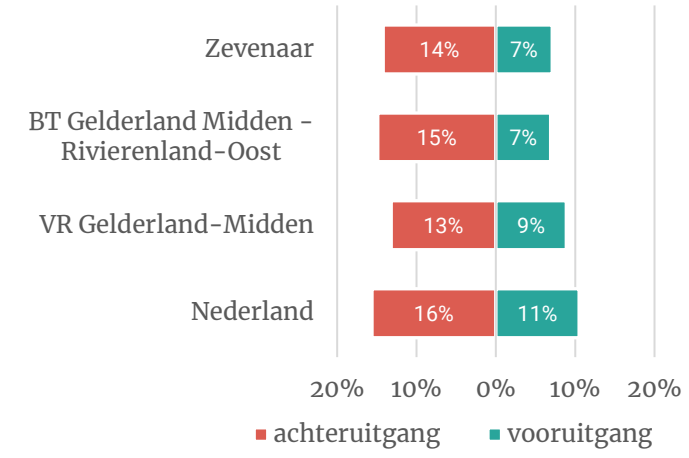

Figuur 2.8 – Oordeel leefbaarheid woonbuurt (rapportcijfer)

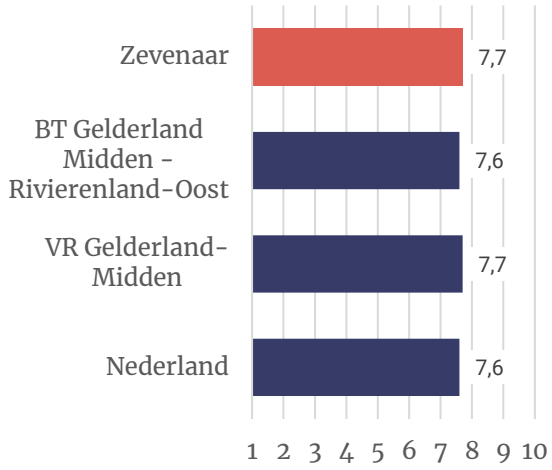

Inwoners van Zevenaar beoordelen de leefbaarheid in hun woonbuurt met een 7,7 als gemiddeld rapportcijfer. Dit cijfer wijkt nauwelijks af van het Nederlands gemiddelde (7,6) en de gemiddelden van het basisteam en de veiligheidsregio.
De ontwikkeling van de leefbaarheid van de woonbuurt in Zevenaar wordt vaker negatief dan positief beoordeeld: 14 procent van de inwoners van Zevenaar ziet een achteruitgang in de leefbaarheid van de woonbuurt en 7 procent ziet een vooruitgang. De meeste inwoners (75%) vinden dat de buurt gelijk is gebleven. Deze verhoudingen wijken niet veel af van de Nederlandse en regionale gemiddelden. Wel lijken inwoners van Zevenaar iets neutraler te zijn in hun oordeel ten opzichte van de rest van Nederland. Hier vindt namelijk 16 procent dat er sprake is van achteruitgang, en 11 procent ziet vooruitgang van de leefbaarheid in hun woonbuurt.

7,7 Inwoners van Zevenaar geven de leefbaarheid gemiddeld een 7,7 (rapportcijfer). Dit wijkt niet veel af van het Nederlands gemiddelde.

In figuur 2.9 zijn de rapportcijfers over leefbaarheid in de woonbuurt per wijk te zien. De verschillen tussen de wijken zijn niet groot, maar duidelijk is wel dat de leefbaarheid in Zevenaar Noord het best wordt gewaardeerd. De leefbaarheid krijgt hier net geen rapportcijfer 8 (een 7,9). De leefbaarheid in Zevenaar Zuid krijgt de laagste waardering, maar ook deze is met een 7,5 niet veel lager dan het gemeentelijk, landelijk en regionale gemiddelde.
In Zevenaar Zuid vindt een bovengemiddeld deel van de inwoners (22%) dat de buurt in het afgelopen jaar achteruit is gegaan (niet in figuur). En in Zevenaar Centrum is dat met 11 procent significant lager dan het gemeentelijke gemiddelde.

Figuur 2.9 - Oordeel leefbaarheid woonbuurt per wijk (rapportcijfer)

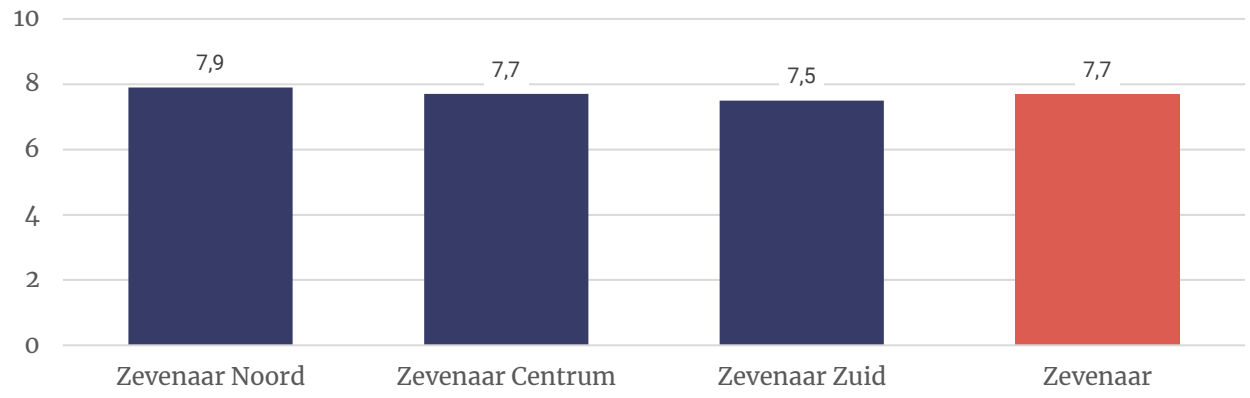

2.4 Functioneren gemeente

De inwoners is gevraagd om een oordeel te geven over het totale functioneren van de gemeente Zevenaar op het gebied van leefbaarheid en veiligheid (Figuur 2.10).

Figuur 2.10 – Oordeel totale functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid (percentage)

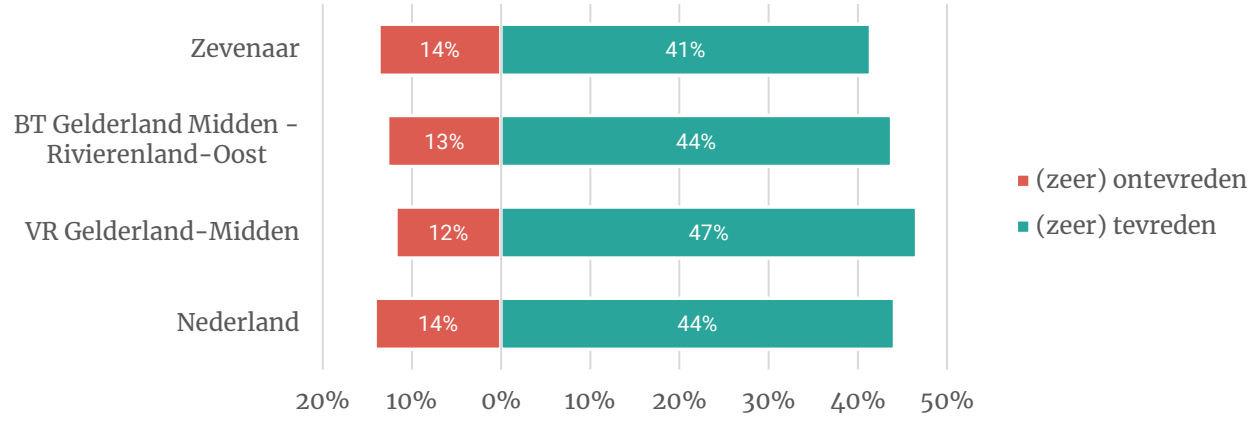

Een groot gedeelte – maar geen meerderheid – van de inwoners van Zevenaar is (zeer) tevreden over het functioneren van de gemeente op de aanpak van leefbaarheid en veiligheid (44%). Het oordeel over het functioneren van de gemeente Zevenaar ligt wel lager dan de landelijke waardering. Ook ligt het lager dan de waardering in de regio Gelderland-Midden. Een op de zeven inwoners (14%) is ontevreden met het functioneren van de gemeente op de aanpak van leefbaarheid en veiligheid. Dit is gelijk aan het landelijke cijfer.

Figuur 2.11 – Oordeel totale functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid per wijk (percentage (zeer) tevreden)

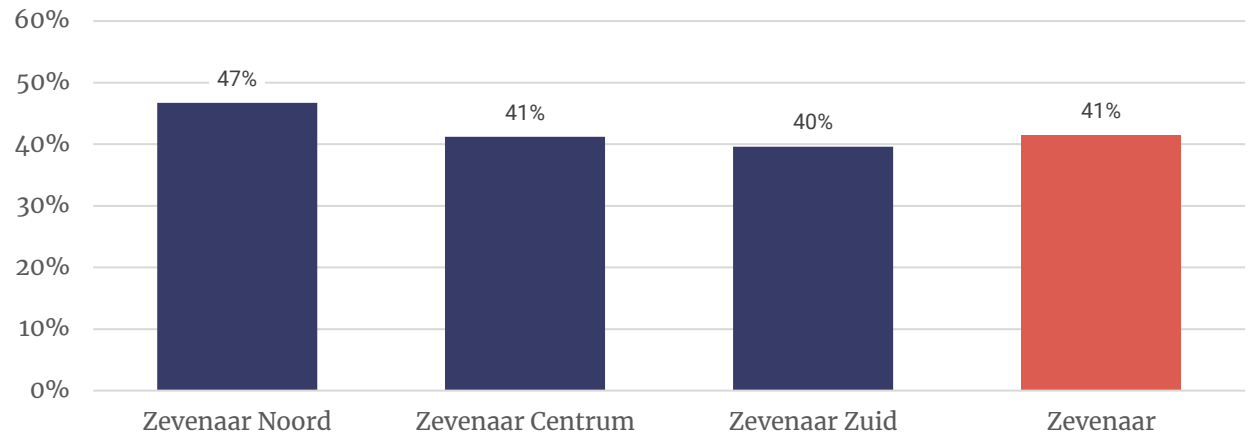

Inwoners van Zevenaar Noord zijn meer tevreden over het functioneren van de gemeente op de aanpak van leefbaarheid en veiligheid. Bijna de helft (47%) is hier (zeer) tevreden. In de andere twee wijken van Zevenaar ligt dit percentage op een vergelijkbaar niveau als dat van de gemeente in het geheel. Dit is te zien in figuur 2.11.

Daarnaast is door middel van drie specifieke stellingen bepaald hoe inwoners denken over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid door de gemeente. De stellingen zijn alleen voorgelegd aan inwoners die een oordeel konden geven over het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. In totaal gaat het om 90 procent van de respondenten.

In figuur 2.12 is te zien dat vier op de tien inwoners van Zevenaar – die een oordeel hebben gegeven over het functioneren – vinden dat de gemeente zich inzet voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt. Een derde vindt dat de gemeente hen hierover ook voldoende informeert. Iets minder dan een op de drie inwoners vinden dat de buurt ook voldoende bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid wordt betrokken.

Er zijn weinig verschillen in de beantwoording van deze stellingen tussen de inwoners van de verschillende wijken in Zevenaar. Het enige significante verschil is dat inwoners van Zevenaar Noord vaker noemen dat de buurt betrokken wordt bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid door de gemeente. Het gaat hier om meer dan een derde van de inwoners van Zevenaar Noord, terwijl het voor de twee andere wijken en de gemeente als geheel rond een kwart ligt.

Figuur 2.12 - Oordeel functioneren gemeente (percentage (helemaal) eens, basis: inwoners die een totaaloordeel hebben gegeven over functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid)

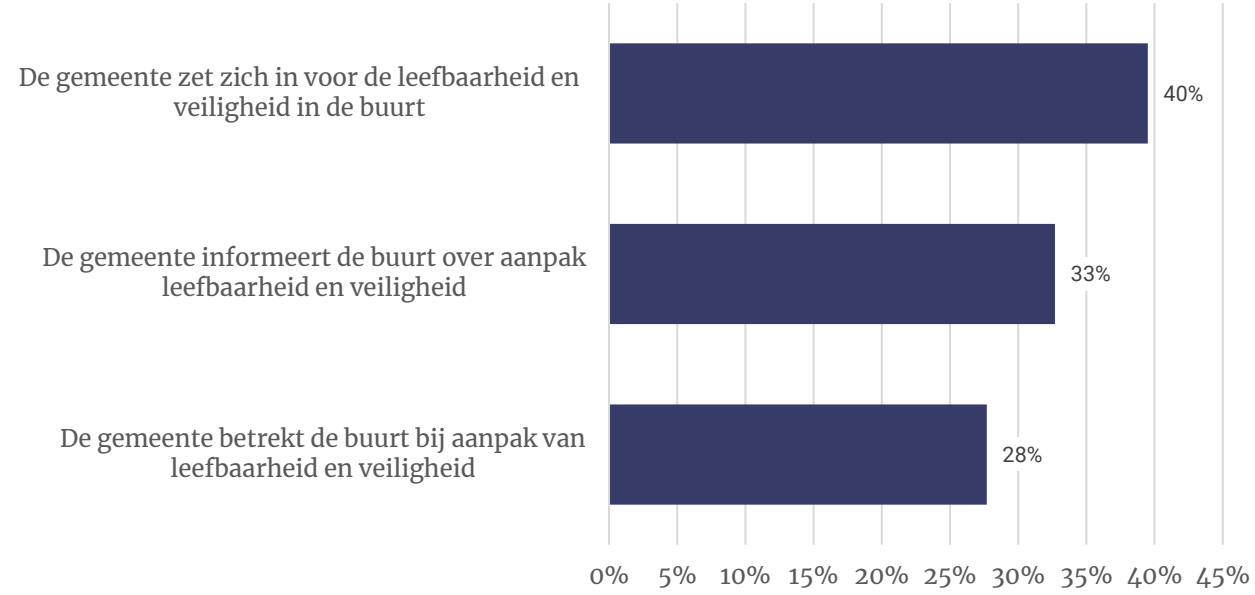

Gemeentelijke handhavers

Aan inwoners van Zevenaar is ook gevraagd wat volgens hen de zichtbaarheid is van gemeentelijke handhavers in de eigen buurt en ergens anders in de gemeente (Figuur 2.13). Inwoners die gemeentelijke handhavers hebben gezien, konden vervolgens ook een oordeel geven over het functioneren van deze handhavers (Figuur 2.14). Gemeentelijke handhavers houden zich bezig met het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid.

Inwoners van de gemeente Zevenaar geven aan niet vaak gemeentelijke handhavers in de buurt te zien. Driekwart ziet deze zelden tot nooit, een kwart ziet deze soms of nooit. Iets meer dan de helft van de inwoners ziet wel eens handhavers ergens anders in de gemeente. De zichtbaarheid van handhavers in de buurt is in Zevenaar minder dan in de veiligheidsregio en landelijk.
Inwoners van Zevenaar Centrum geven significant vaker aan gemeentelijke handhavers te zien, terwijl inwoners van Zevenaar Noord en Zuid deze significant minder vaak zien.
De tevredenheid met de gemeentelijke handhavers in de gemeente Zevenaar is vergelijkbaar met de gemiddelde tevredenheid over gemeentelijke handhavers in het basisteam, de veiligheidsregio of in Nederland als geheel. Deze vraag is alleen voorgelegd aan respondenten die vaak of soms gemeentelijke handhavers zien.

Figuur 2.13 – Zichtbaarheid gemeentelijke handhavers (percentage)

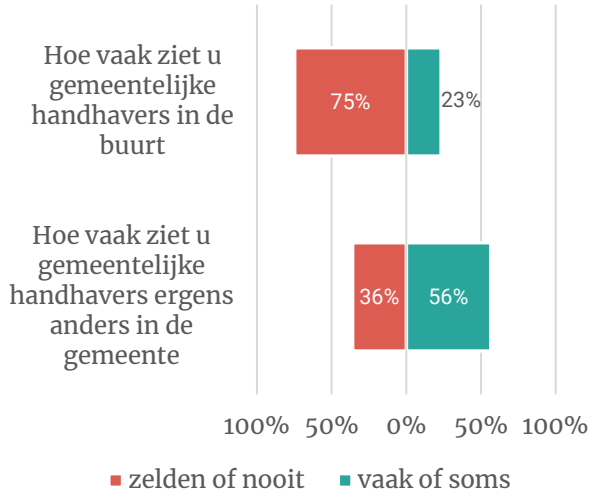

Figuur 2.14 – Tevredenheid functioneren gemeentelijke handhavers (basis: inwoners die vaak of soms gemeentelijke handhavers zien)

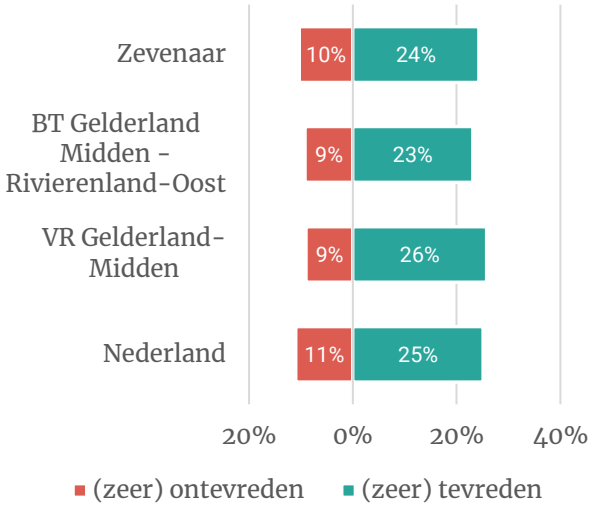

3 Overlast in de buurt

In dit hoofdstuk staat de door de inwoners van Zevenaar ervaren overlast in hun buurt centraal. Eerst volgt een totaalbeeld van de verschillende vormen van overlast (paragraaf 3.1), daarna worden de uitkomsten per type overlast nader toegelicht: fysieke verloedering (par. 3.2), sociale overlast (par. 3.3), verkeersoverlast (par. 3.4) en milieuoverlast (par. 3.5). Inwoners konden aangeven welk buurtprobleem met prioriteit moet worden aangepakt (par. 3.6).

3.1 Totale overlast

De diverse vormen van overlast zijn geclusterd tot vier scores: fysieke verloedering, sociale overlast, verkeersoverlast en milieuoverlast (Figuur 3.1). Elk van deze scores is berekend op basis van het percentage inwoners dat veel overlast ervaart van één of meerdere verschijningsvormen van overlast. Welke vormen van overlast horen bij welk type wordt nader beschreven in de verschillende paragrafen.

Figuur 3.1 - Totale overlast per cluster (percentage ervaart zelf veel overlast)

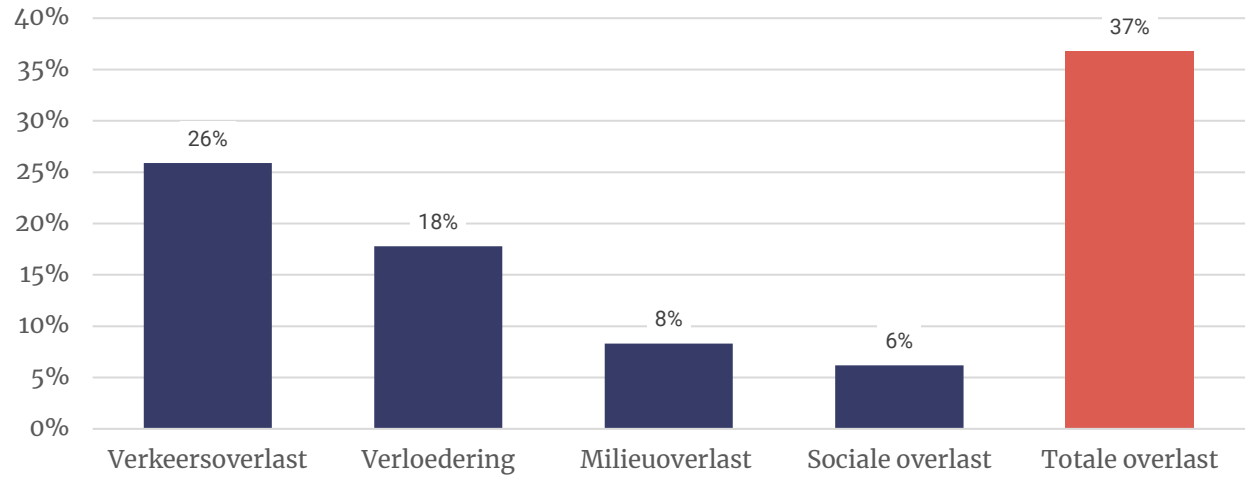

Bijna vier op de tien inwoners van Zevenaar ervaren zelf veel overlast op één of meer terreinen. De meest ervaren overlast is afkomstig van verkeer: 26 procent van de inwoners geeft aan veel verkeersoverlast te ervaren. Daarnaast ervaart bijna een op de vijf inwoners fysieke verloedering in de openbare ruimte. Milieuoverlast en sociale overlast worden relatief minder vaak genoemd.

In dit hoofdstuk gaan we op alle vier van deze typen overlast dieper in. We kijken naar de verschillen per wijk, naar hoe Zevenaar het doet ten opzichte van referentiegebieden, en naar verschillende soorten overlast binnen de vier hoofdvormen van overlast.

3.2 Fysieke verloedering

Een van de problemen waar een woonbuurt mee te maken kan hebben, is fysieke verloedering in de buurt. In de Veiligheidsmonitor zijn daarover vier mogelijke buurtproblemen voorgelegd aan de inwoners. Figuur 3.2 geeft weer hoe vaak deze buurtproblemen voorkomen volgens inwoners. Figuur 3.3 toont het percentage inwoners dat zelf veel overlast ervaart van de vier vormen van fysieke verloedering.

Figuur 3.2 - Fysieke verloedering (percentage komt wel eens voor in de buurt)

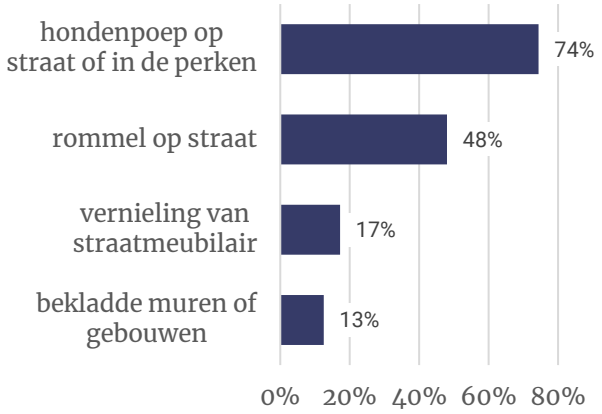

Figuur 3.3 - Fysieke verloedering (percentage ervaart zelf veel overlast)

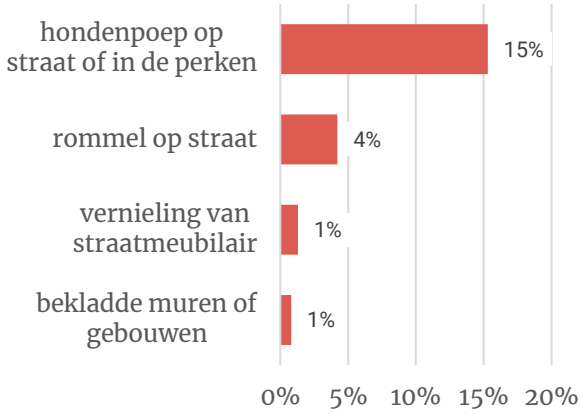

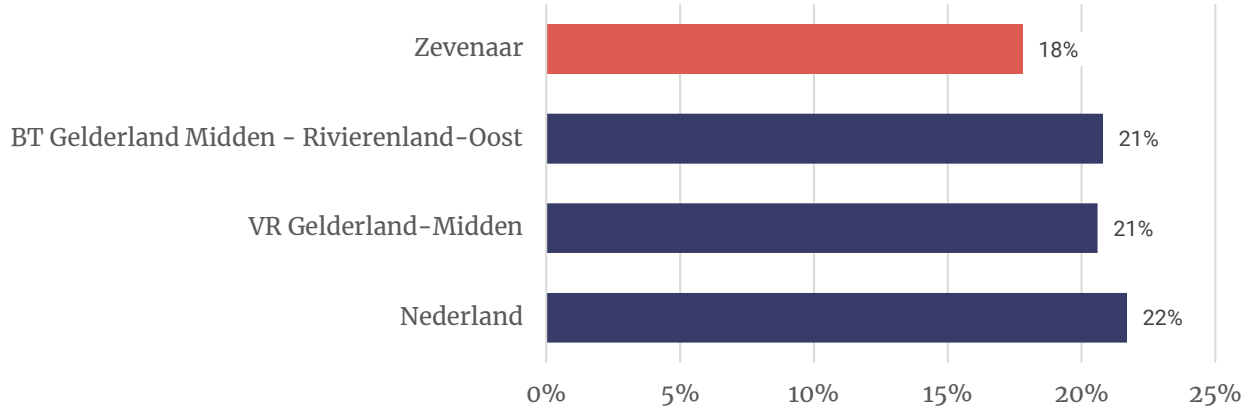

Figuur 3.4 – Totale fysieke verloedering per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

Driekwart van de inwoners van Zevenaar geeft aan dat ze in de buurt wel eens hondenpoep op straat of in de perken zien, 15 procent geeft aan hier ook zelf veel overlast van te ondervinden. Het deel van de inwoners dat aangeeft dit te zien in de buurt is dus veel groter dan het deel dat hier ook echt veel overlast van ervaart. Eenzelfde beeld is ook zichtbaar bij de andere voorgelegde vormen van verloedering. Zo ziet bijvoorbeeld bijna de helft van de inwoners van Zevenaar wel eens rommel op straat, terwijl ‘slechts’ 4 procent aangeeft hier veel overlast van te ervaren.

De totale fysieke verloedering (het percentage van de inwoners dat zelf veel overlast ervaart) in Zevenaar is 18 procent. Dit is significant lager in vergelijking met de Veiligheidsregio en landelijk.

18% van de inwoners van Zevenaar ervaart zelf veel overlast van fysieke verloedering, dit is significant lager dan in de veiligheidsregio als geheel.

Figuur 3.5 – Totale fysieke verloedering per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

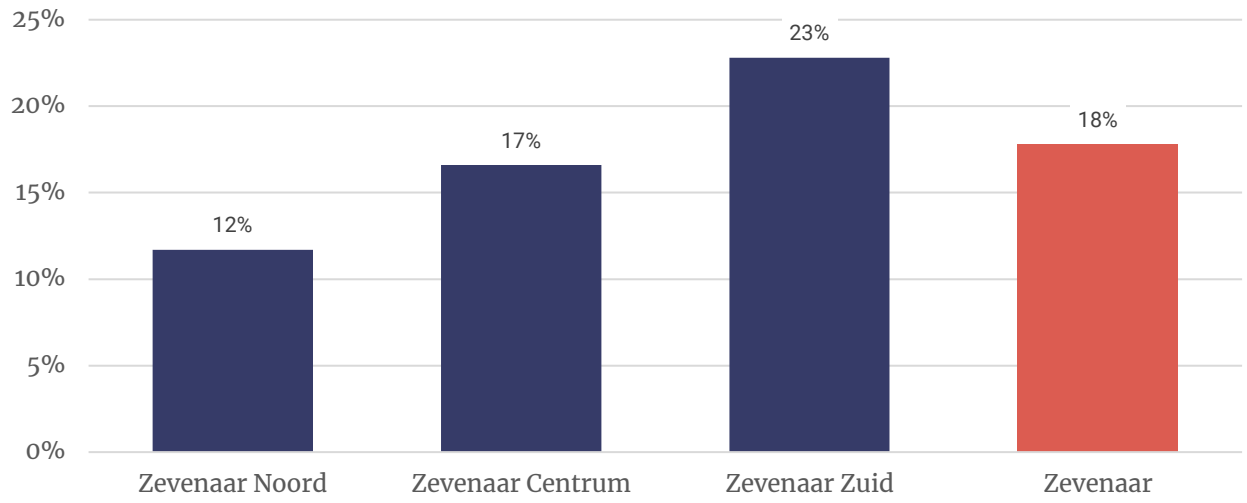

Binnen de gemeente zijn ook verschillen te zien in de ervaren overlast van fysieke verloedering. Dit is weergegeven in bovenstaande figuur (figuur 3.5). Zevenaar Noord doet het significant beter dan de gemeente als geheel, terwijl het in Zevenaar Zuid significant slechter gaat als er gekeken wordt naar overlast van fysieke verloedering.

Tabel 3.1 – Vormen van fysieke verloedering per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Hondenpoep op de stoep of op grasveldjes	Rommel op straat	Bekladde muren of gebouwen	Vernieling van straatmeubilair
Zevenaar Noord	10,6%	1,4%	1%	1,7%
Zevenaar Centrum	14,2%	3,6%	0,4%	1%
Zevenaar Zuid	19,6%	6,6%	1,4%	1,7%
Gemeente Zevenaar	**15,3%**	**4,2%**	**0,8%**	**1,3%**

Uitleg tabel

De zogenaamde stoplichttabel laat zien hoe bewoners uit de verschillende wijken oordelen over de fysieke verloedering in de wijk ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

3.3 Sociale overlast

In de Veiligheidsmonitor is gevraagd naar zeven vormen van sociale overlast die in de buurt voor zouden kunnen komen. Figuur 3.6 geeft weer hoe vaak deze vormen van sociale overlast voorkomen. Figuur 3.7 toont het percentage inwoners dat overlast ervaart van vormen van sociale overlast.

Figuur 3.6 - Sociale overlast (percentage komt wel eens voor in de buurt)

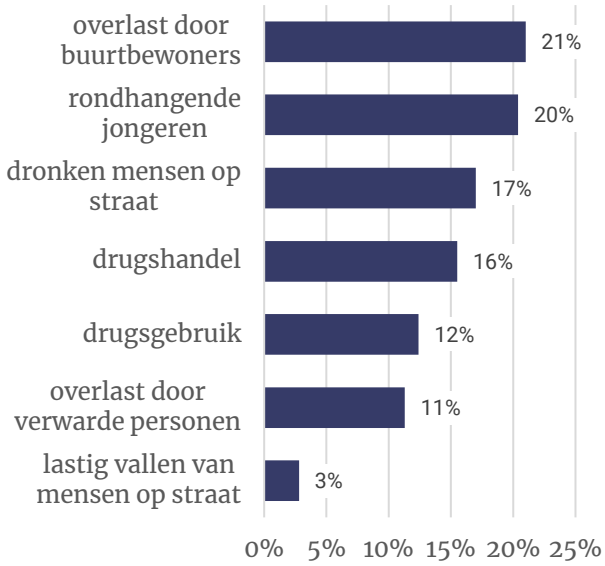

Figuur 3.7 - Sociale overlast (percentage ervaart zelf veel overlast)

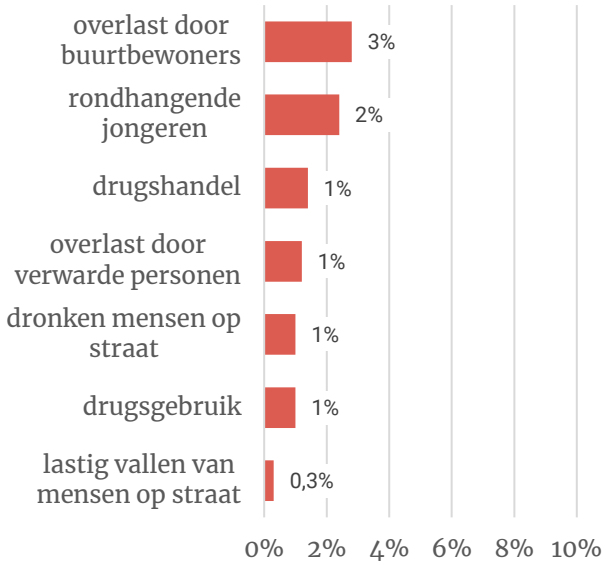

Net zoals bij de fysieke verloedering is in beide bovenstaande figuren te zien dat op alle vormen van sociale overlast de inwoners van Zevenaar vaker noemen dat de overlast wel voorkomt, dan dat ze er daadwerkelijk zelf last van ervaren. De meest ervaren vorm van sociale overlast is overlast door buurtbewoners: 21 procent geeft aan dat dit wel eens voorkomt en 3 procent geeft aan hier veel overlast van te ervaren. De minst ervaren sociale overlast in de gemeente Zevenaar is het lastig vallen van mensen op straat: 3 procent zegt dat dit wel eens voorkomt in de buurt en minder dan 1 procent van de inwoners ervaart hiervan veel overlast. In totaal ervaart 6 procent veel overlast van minimaal een vorm van sociale overlast. Dit is significant minder dan gemiddeld in de Veiligheidsregio en ook ten opzichte van het landelijke percentage ervaren sociale overlast.

Figuur 3.8 - Totale sociale overlast per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

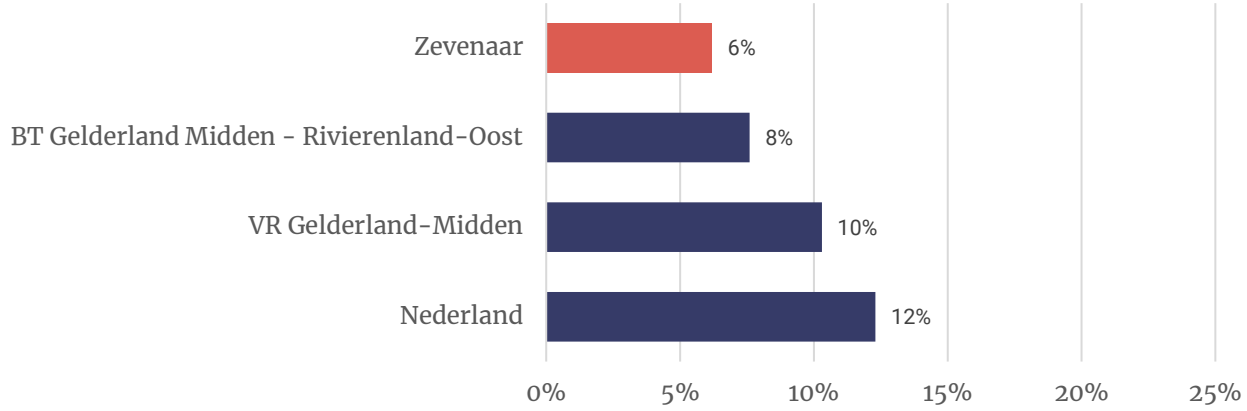

6,2% van de inwoners van Zevenaar ervaart zelf een van de zeven vormen van sociale overlast. Dit is significant lager dan het nationale percentage van 12,3 procent.

Figuur 3.9 – Totale sociale overlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

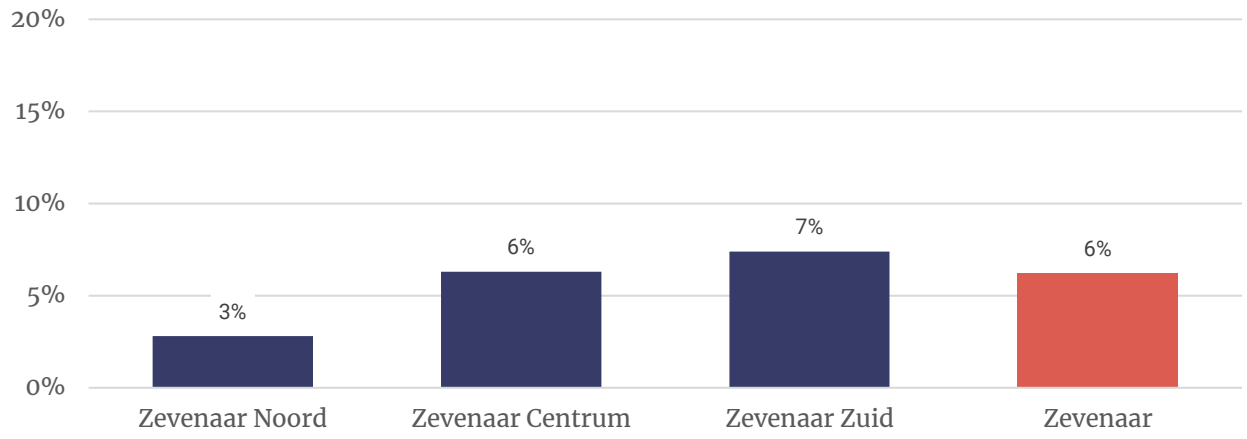

In figuur 3.9 is de totale sociale overlast die inwoners ervaren per wijk te zien. Zoals eerder gezegd is dit significant lager in Zevenaar dan in de Veiligheidsregio en de rest van Nederland. Er zijn geen significante verschillen te zien bij de verschillende wijken ten opzichte van de gemeente in het geheel. Wel is in tabel 3.2 te zien dat er in Zevenaar Noord significant minder mensen zijn die aangeven overlast te ervaren van rondhangende jongeren dan in de rest van de gemeente. Verder zijn er op de andere zes vormen van sociale overlast ook geen significante verschillen gevonden in de ervaren overlast.

Tabel 3.2 - Vormen van sociale overlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Rondhangende jongeren	Overlast door buurtbewoners	Overlast door verwarde personen	Drugsgebruik	Drugshandel	Dronken mensen op straat	Lastigvallen van mensen op straat
Zevenaar Noord	0%	2,5%	2%	0%	0%	1%	1,3%
Zevenaar Centrum	2,4%	2,5%	1,2%	0,7%	1,3%	0,9%	0%
Zevenaar Zuid	3,5%	3,6%	0,9%	2,1%	2,2%	1,3%	0,4%
Gemeente Zevenaar	2,4%	2,8%	1,2%	1%	1,4%	1%	0,3%

3.4 Verkeersoverlast

Een ander probleem van een woonbuurt betreft de mate van verkeersoverlast in de buurt. In de Veiligheidsmonitor zijn daarover drie buurtproblemen voorgelegd aan de inwoners.

Figuur 3.10 – Verkeersoverlast (percentage komt wel eens voor in de buurt)

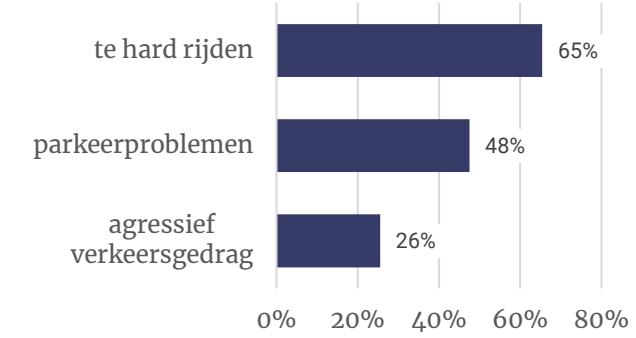

Figuur 3.11 – Verkeersoverlast (percentage ervaart zelf veel overlast)

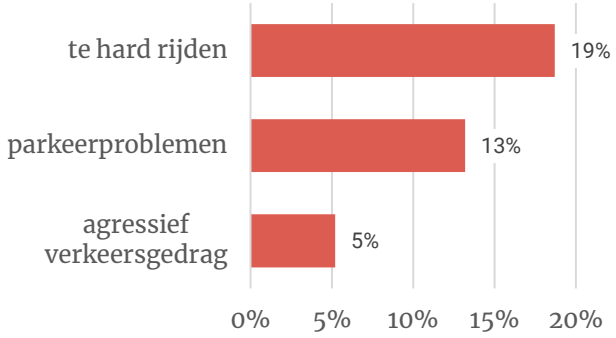

De voorgelegde buurtproblemen die te maken hebben met verkeersoverlast zijn te hard rijden, parkeerproblemen (bijvoorbeeld fout geparkeerde voertuigen of weinig ruimte) en agressief verkeersgedrag. Twee derde van de inwoners van Zevenaar geeft aan dat er wel eens te hard wordt gereden in de buurt. Een op de vijf inwoners ervaart hier zelf ook overlast van. Bij de twee andere voorgelegde vormen van verkeersoverlast is een soortgelijk beeld zichtbaar. Inwoners van Zevenaar geven vaker aan dat het voorkomt, dan dat ze er zelf veel overlast van ervaren.

Figuur 3.12 - Totale verkeersoverlast per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

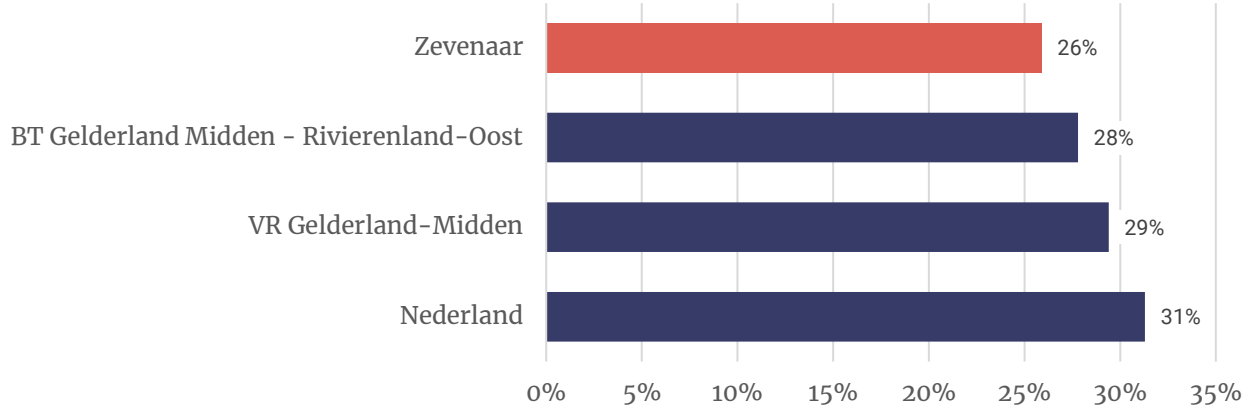

De totale verkeersoverlast die inwoners van Zevenaar ervaren is 26 procent. Dit is significant beter dan in de rest van de Veiligheidsregio, waar dit percentage ruim 29 procent is. Landelijk ligt het percentage ervaren totale verkeersoverlast nog hoger, met 31 procent. Ten opzichte van de Veiligheidsregio doet Zevenaar het significant beter op het gebied van parkeerproblematiek en agressief verkeersgedrag. Significant minder mensen in Zevenaar geven aan dit te ervaren dan in de Veiligheidsregio het geval is.

13% van de inwoners van Zevenaar ervaart zelf parkeeroverlast. Dit is een minder dan in Nederland (18%).

Figuur 3.13 – Totale verkeersoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

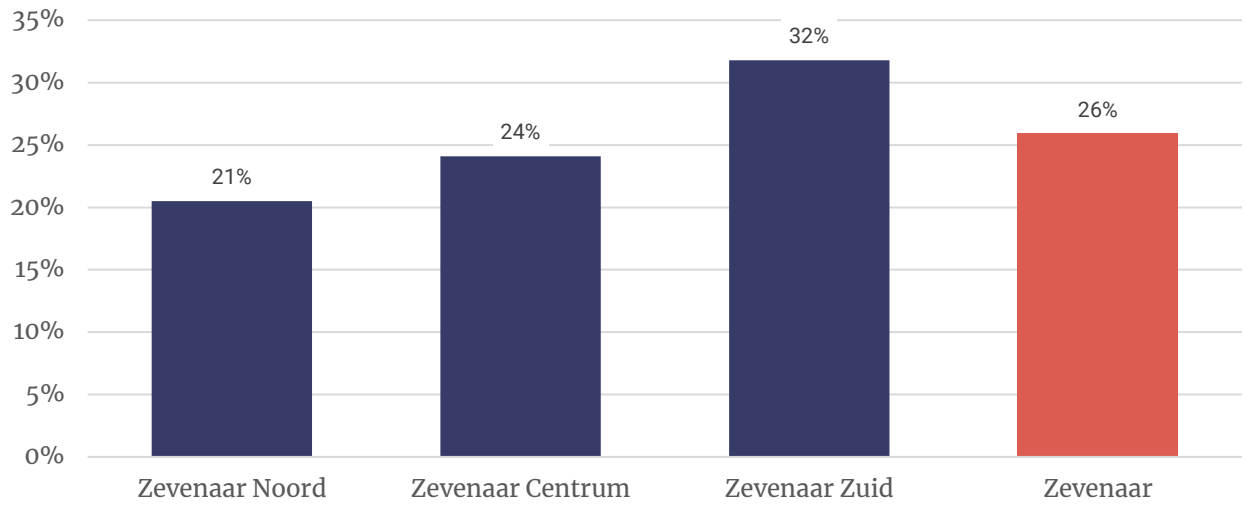

De totale ervaren verkeersoverlast in Zevenaar Zuid ligt met 32 procent significant hoger dan in de rest van de gemeente. Verder zijn er geen significante verschillen gevonden. In Zevenaar Zuid is vooral vaker sprake van inwoners die aangeven overlast te ervaren van hardrijders. Een kwart van de inwoners van Zevenaar Zuid noemt dit als vorm van ervaren overlast.

Dit is significant meer dan in de rest van de gemeente. Agressief verkeersgedrag wordt in alle drie wijken als minst genoemd.

Tabel 3.3 – Vormen van verkeersoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Te hard rijden	Parkeerproblemen	Agressief verkeersgedrag
Zevenaar Noord	13,5%	12,5%	3,3%
Zevenaar Centrum	16,5%	13,5%	4,5%
Zevenaar Zuid	25,2%	12,9%	7,4%
Gemeente Zevenaar	**18,7%**	**13,2%**	**5,2%**

3.5 Milieuoverlast

De laatste vorm van overlast in de buurt die aan inwoners is voorgelegd betreft milieuoverlast. Deze vorm van overlast bestaat uit drie buurtproblemen: overlast van horecagelegenheden, geluidsoverlast en stankoverlast (figuur 3.13).

Figuur 3.14 – Milieuoverlast (percentage komt wel eens voor in de buurt)

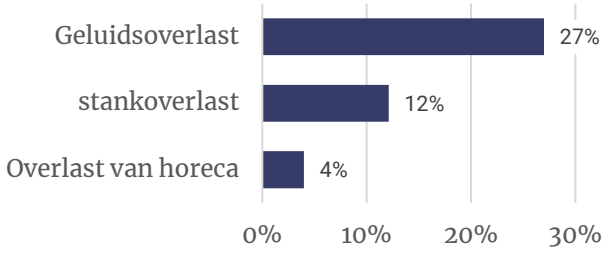

Figuur 3.15 – Milieuoverlast (percentage ervaart zelf veel overlast)

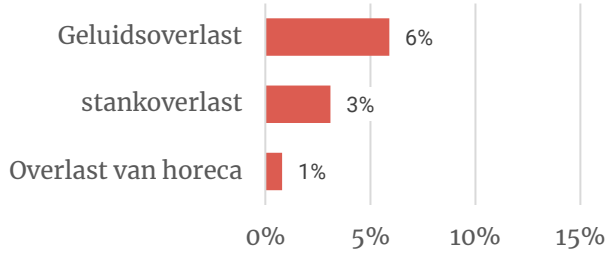

Van de inwoners van de gemeente Zevenaar geeft 34 procent aan dat een of meer vormen van milieuoverlast wel eens voorkomen in de buurt. Acht procent van de inwoners ervaart hiervan ook echt overlast. Geluidsoverlast is de meest genoemde vorm van milieuoverlast, 27 procent geeft aan dat dit wel eens voorkomt en 6 procent ervaart hier veel overlast van. Dit is beide significant lager dan in de rest van de Veiligheidsregio (respectievelijk 33 en 9%) en ook een stuk lager dan in de rest van Nederland (resp. 35 en 10%).

Figuur 3.16 – Totale milieuoverlast per gebied (percentage ervaart zelf veel overlast)

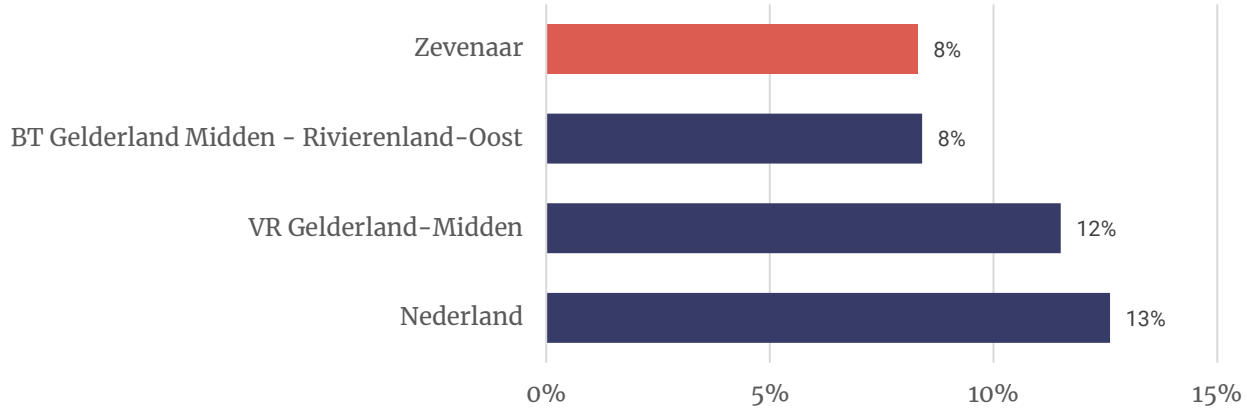

De totaal ervaren milieuoverlast is zoals hierboven al vermeld 8 procent. Dit is significant lager dan in de Veiligheidsregio en ook lager dan het Nederlands gemiddelde van 13 procent.

27% van de inwoners van Zevenaar zegt dat geluidoverlast wel eens voorkomt in de buurt. Landelijk ligt dit percentage op 35 procent.

Er zijn geen significante verschillen tussen de wijken op het gebied van de totale ervaren milieuoverlast. Wel zijn er verschillen als wordt ingezoomd op stankoverlast. In de gemeente Zevenaar geeft 12 procent aan dat dit in de buurt wel eens voorkomt (3% ervaart hiervan ook echt veel overlast). In Zevenaar Centrum geeft een kleine 10 procent van de inwoners aan wel eens stankoverlast in de buurt te hebben, dit is significant minder dan in de gemeente als geheel. In Zevenaar Zuid is dit andersom: hier zegt 19 procent van de inwoners wel eens stankoverlast in de buurt te hebben, significant meer ten opzichte dan het gemeentelijke gemiddelde.

Figuur 3.17 - Totale milieuoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

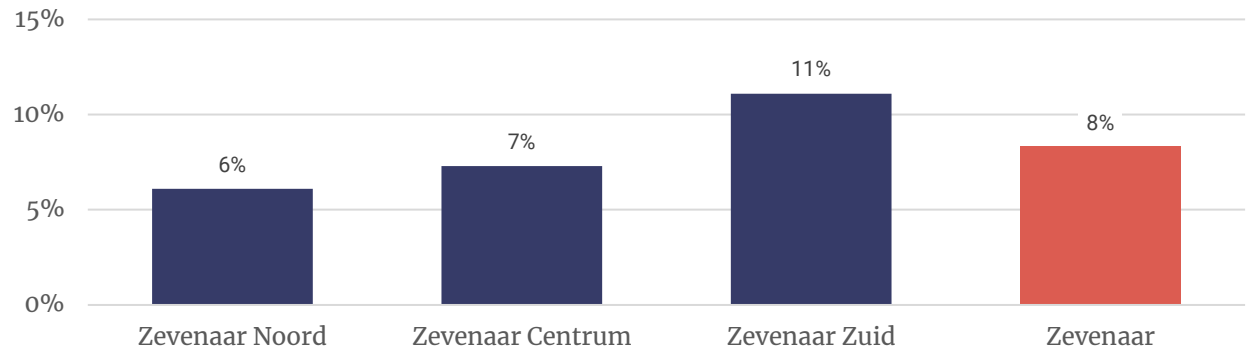

Tabel 3.4 - Vormen van milieuoverlast per wijk (percentage ervaart zelf veel overlast)

	Overlast van horeca	Geluidsoverlast	Stankoverlast
Zevenaar Noord	1,6%	3,8%	1,3%
Zevenaar Centrum	0,5%	5,2%	2,8%
Zevenaar Zuid	1,2%	8,3%	4,3%
Gemeente Zevenaar	**0,8%**	**5,9%**	**3,1%**

3.6 Aanpak van buurtproblemen

Er is in de Veiligheidsmonitor ook aandacht voor de aanpak van buurtproblemen. De inwoners van Zevenaar is gevraagd welk buurtprobleem zij als eerste aangepakt zouden willen zien. Hieruit komt een top 3 van buurtproblemen.

Te hard rijden	26%	Parkeer-problemen	18%	Hondenpoep op straat	17%
#1		#2		#3	

Tabel 3.5 - Belangrijkste buurtproblemen per wijk.

	EERSTE	TWEEDE	DERDE
Zevenaar Noord	Te hard rijden (28,4%)	Parkeerproblemen (19,1%)	Hondenpoep (16,7%)
Zevenaar Centrum	Te hard rijden (22,4%)	Parkeerproblemen (20,4%)	Hondenpoep (17,5%)
Zevenaar Zuid	Te hard rijden (30,6%)	Hondenpoep (15,7%)	Parkeerproblemen (14,3%)

4 Veiligheidsbeleving

In dit hoofdstuk wordt de veiligheidsbeleving van inwoners van Zevenaar beschreven. Paragraaf 4.1 zoomt in op de veiligheidsbeleving in de eigen woonbuurt en paragraaf 4.2 behandelt de veiligheidsbeleving in het algemeen. In paragraaf 4.3 komt de verwachte kans op slachtofferschap aan de orde. Afgesloten wordt door respectloos gedrag (par. 4.4), discriminatie(par. 4.5) en weerbaarheid (par. 4.6).

4.1 Veiligheidsbeleving in de buurt

Gevoelens van onveiligheid

In Figuur 4.1 worden de onveiligheidsgevoelens in de eigen woonbuurt weergegeven, alsmede de frequentie ervan. In Figuur 4.2 wordt het voor komen van onveiligheidsgevoelens in Zevenaar vergeleken met de referentiegebieden.

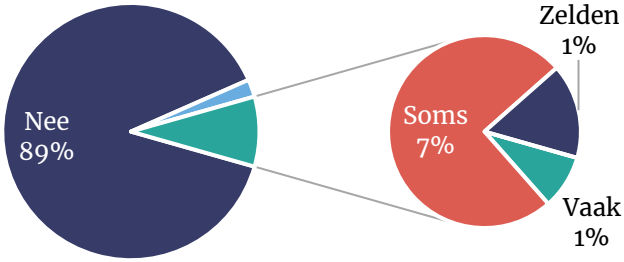

Figuur 4.1 - Onveiligheidsgevoel in de buurt

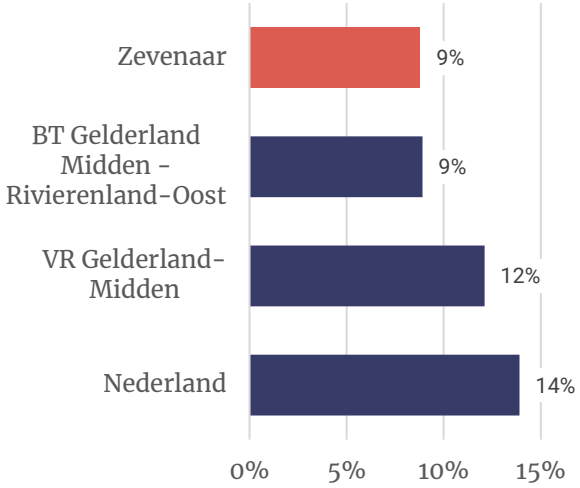

Figuur 4.2 - Onveiligheidsgevoel in de buurt (percentage 'wel eens' onveilig)

Op de vraag 'Voelt u zich wel eens onveilig in uw eigen buurt?' antwoorden de meeste inwoners van Zevenaar dat dit niet het geval is. Iets minder dan een op de tien inwoners geeft aan zich wel eens onveilig te voelen. Dit is significant minder dan in de veiligheidsregio en landelijk.

Van de groep die aangeeft zich wel eens onveilig te voelen in de eigen buurt geeft het grootste gedeelte aan dat dit gevoel soms is. In totaal voelt 1 procent zich vaak onveilig in de eigen buurt.

9% van de inwoners van Zevenaar voelt zich wel eens onveilig in de buurt. .

Tussen de wijken binnen de gemeente Zevenaar zijn ook verschillen te zien in het percentage van de inwoners dat aangeeft zich wel eens onveilig te voelen in de buurt. Dit percentage is het hoogst in Zevenaar Zuid: 12 procent. Dit is significant hoger dan het gemiddelde percentage in de gemeente (9%). Het laagste percentage mensen die zich wel eens onveilig voelt in de buurt is te vinden in Zevenaar Noord (6%), maar dit verschilt niet significant van de gemeente als geheel.

Figuur 4.3 - Onveiligheidsgevoel in de buurt per wijk (percentage 'wel eens' onveilig)

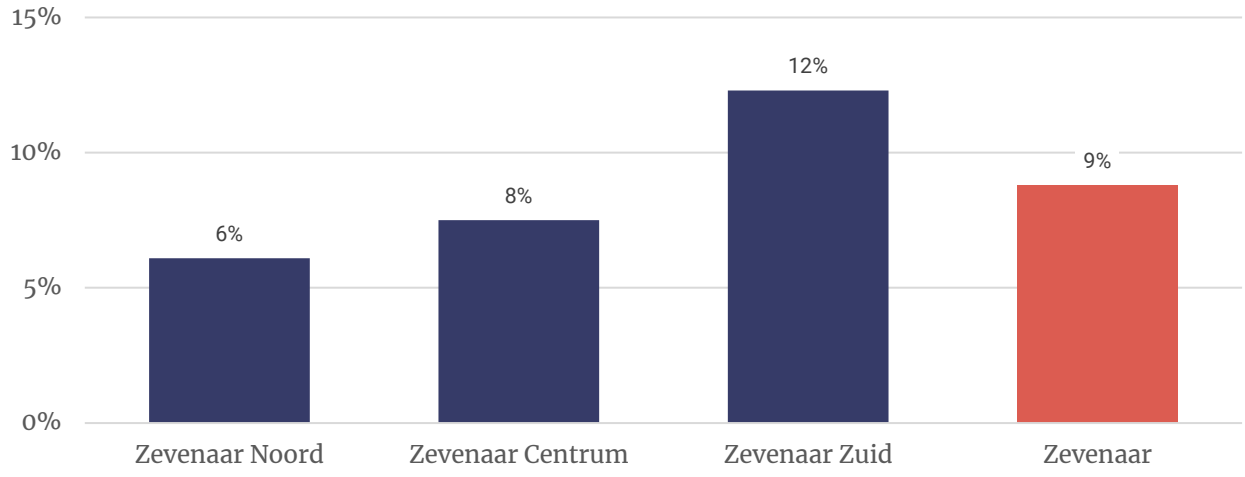

Vermijdingsgedrag

Inwoners die zich in een bepaalde situatie onveilig of onprettig voelen kunnen vermijdingsgedrag vertonen, ze passen hun gedrag aan uit gevoelens van onveiligheid. Figuur 4.4 geeft weer hoeveel procent van de inwoners van Zevenaar zegt dat een bepaalde vorm van vermijdingsgedrag bij hen persoonlijk vaak voor komt.

Figuur 4.4 - Vermijdingsgedrag (percentage 'komt vaak voor')

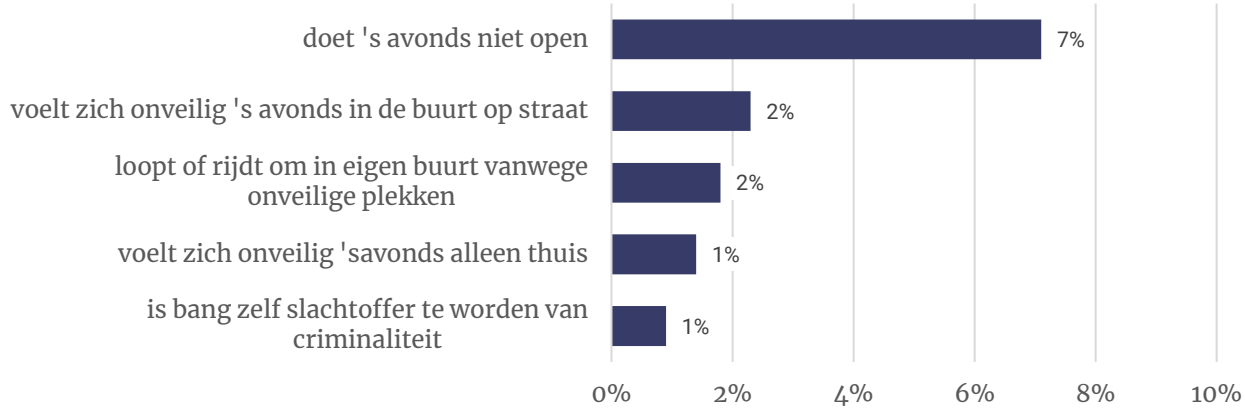

Figuur 4.4 laat zien dat de meeste vormen van vermijdingsgedrag niet vaak voorkomen in de gemeente Zevenaar. Het 's avonds niet open doen van de deur is de meest voorkomende vorm van vermijdingsgedrag onder de inwoners van de gemeente Zevenaar: 7 procent zegt dat dit vaak voorkomt. Dit verschilt niet significant van het gemiddelde in de veiligheidsregio en in Nederland.

Het enige significante verschil dat is gevonden is het percentage inwoners dat aangeeft vaak bang te zijn om slachtoffer te worden van criminaliteit. In Zevenaar is dit 1 procent, in het basisteam Gelderland – Midden Rivierenland Oost is dit 2 procent. Een significant verschil waarin Zevenaar het beter doet.

Criminaliteit in de buurt

Figuur 4.5 toont het percentage inwoners dat het idee heeft dat er veel criminaliteit plaatsvindt in de buurt. Figuur 4.6 laat zien in welke mate inwoners denken dat de criminaliteit in hun buurt de afgelopen twaalf maanden is toegenomen of afgenomen.

Figuur 4.5 – Criminaliteit in de buurt (percentage 'veel')

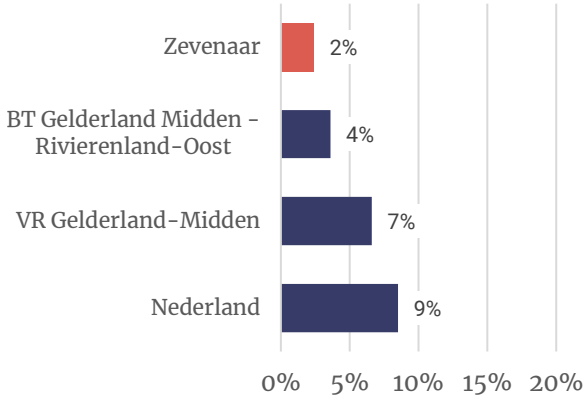

Figuur 4.6 - Ontwikkeling criminaliteit in de afgelopen 12 maanden

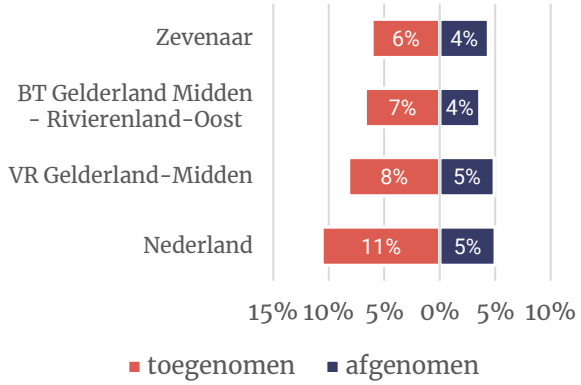

Twee procent van de inwoners van Zevenaar zegt dat criminaliteit veel voorkomt in de eigen buurt. Dit is significant lager dan in de Veiligheidsregio (7%) en het landelijke percentage van 9 procent. Zevenaar doet het hier dus goed. Wel heeft een klein deel van 6 procent van de inwoners van Zevenaar het gevoel dat de ontwikkeling van criminaliteit in de buurt negatief is. Deze groep is iets groter dan de inwoners die het gevoel hebben dat de criminaliteit in de buurt afneemt. De meeste inwoners (61%) denken dat de criminaliteit in de buurt gelijk is gebleven. Inwoners van Zevenaar zijn significant minder vaak van oordeel dat de criminaliteit in de buurt is toegenomen dan de inwoners van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden in zijn geheel.

Tabel 4.1- Criminaliteit in de buurt en ontwikkeling per wijk

	Criminaliteit in de buurt (percentage 'veel')	Ontwikkeling criminaliteit (percentage afgenomen)	Ontwikkeling criminaliteit (percentage toegenomen)
Zevenaar Noord	2,9%	6,1%	3,7%
Zevenaar Centrum	1,7%	4,5%	5,2%
Zevenaar Zuid	3,7%	3,7%	8,9%
Gemeente Zevenaar	**2,4%**	**4,4%**	**6,1%**

In tabel 4.1 is het percentage van de inwoners per wijk te zien dat aangeeft dat er veel sprake is van criminaliteit in de eigen buurt. Ook is de ontwikkeling (gevoel van toename of afname) van criminaliteit per wijk in de tabel te zien. Alleen in Zevenaar Zuid geeft een significant (t.o.v. de gemeente) hoger percentage aan het gevoel te hebben dat de criminaliteit toe is genomen: 9 procent tegenover 6 procent gemiddeld.

Rapportcijfer veiligheid in de woonbuurt

De inwoners is gevraagd om een algemeen rapportcijfer te geven voor de veiligheid in de eigen buurt (Figuur 4.7).

Figuur 4.7 - Oordeel veiligheid woonomgeving per wijk (rapportcijfer)

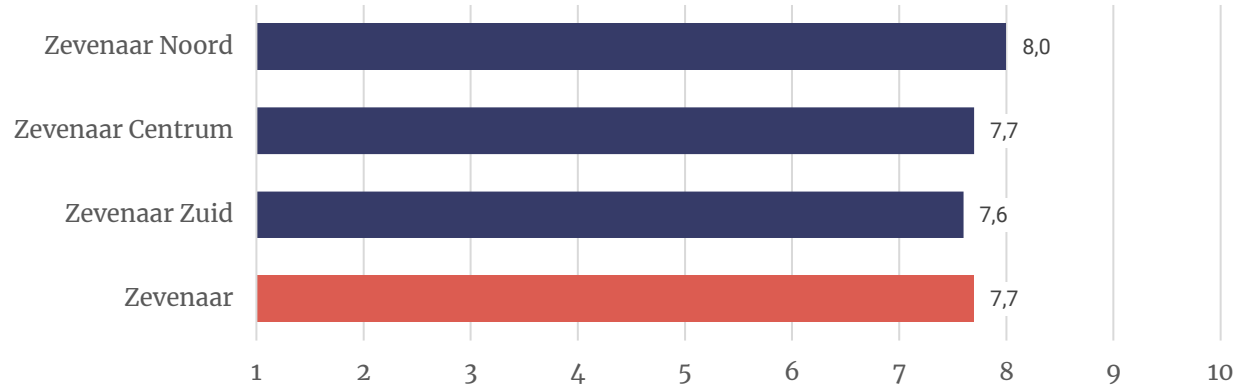

Het gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de eigen woonbuurt van de gemeente Zevenaar is een 7,7. Dit is significant hoger dan het rapportcijfer dat in de Veiligheidsregio (7,5) wordt gegeven. Ook is het hoger dan het landelijke cijfer (7,5).

De rapportcijfers van de drie afzonderlijke wijken die we onderscheiden in Zevenaar zijn te zien in figuur 4.7. Hier is te zien dat het rapportcijfer voor de veiligheid in Zevenaar Zuid met een 7,6 het laagst is, en in Zevenaar Noord met een 8,0 het hoogst. Laatstgenoemde is ook significant hoger dan het gemiddelde rapportcijfer van de gemeente. Inwoners van Zevenaar Noord oordelen dus het positiefst over de veiligheid in hun wijk.

7,7 De inwoners van Zevenaar geven de veiligheid in hun eigen woonbuurt gemiddeld een 7,7. Dit is significant hoger dan het gemiddelde cijfer in de Veiligheidsregio (7,5).

4.2 Veiligheidsbeleving algemeen

Naast de veiligheidsbeleving in de eigen buurt is gevraagd of men zich wel eens onveilig voelt in het algemeen. In figuur 4.8 en figuur 4.9 worden deze onveiligheidsgevoelens weergegeven.

Figuur 4.8 - Gevoel van onveiligheid in het algemeen	*Figuur 4.9 - Onveiligheidsgevoel per gebied (percentage 'wel eens' onveilig)*

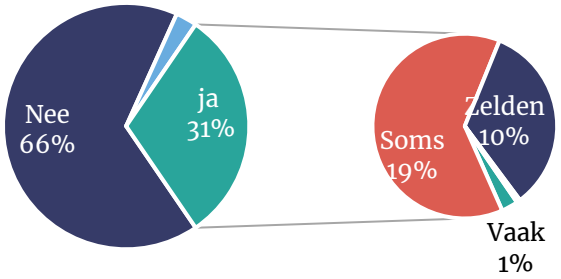

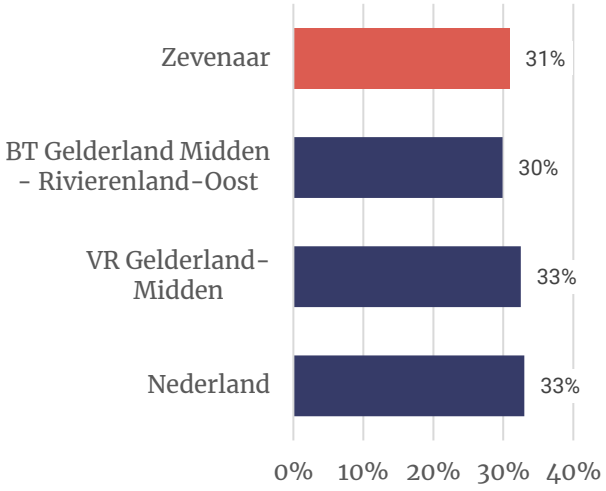

Eenendertig procent van de inwoners van de gemeente Zevenaar geeft aan zich wel eens onveilig te voelen in het algemeen. Twee derde van deze groep geeft aan dat dit gevoel soms is. Een derde zelden. Een kleiner gedeelte (1% van alle inwoners) geeft aan zich vaak onveilig te voelen in het algemeen. In vergelijking met andere regio's zijn er geen significante verschillen gevonden.

Ook binnen de gemeente zijn er geen significante verschillen tussen de wijken in het voorkomen van algemene onveiligheidsgevoelens. Wel geven inwoners van Zevenaar Zuid significant vaker aan zich 'vaak onveilig' te voelen in het algemeen (2,3% t.o.v. 0,9%). In Zevenaar Centrum is juist het tegenovergestelde het geval en geven inwoners significant minder vaak aan zich vaak onveilig te voelen in het algemeen (0,3% t.o.v. 0,9%).

4.3 Verwachte kans op slachtofferschap

In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe groot inwoners denken dat de kans is om in de komende twaalf maanden slachtoffer te worden van een delict of voorval (Figuur 4.810). Er is onderscheid gemaakt tussen vijf verschillende soorten delicten of voorvallen. Voor al deze vijf delicten of voorvallen is gevraagd hoe groot ze de kans inschatten om het komende jaar slachtoffer te worden van dit delict of voorval.

Figuur 4.80 - Kans slachtofferschap ... is (heel) groot

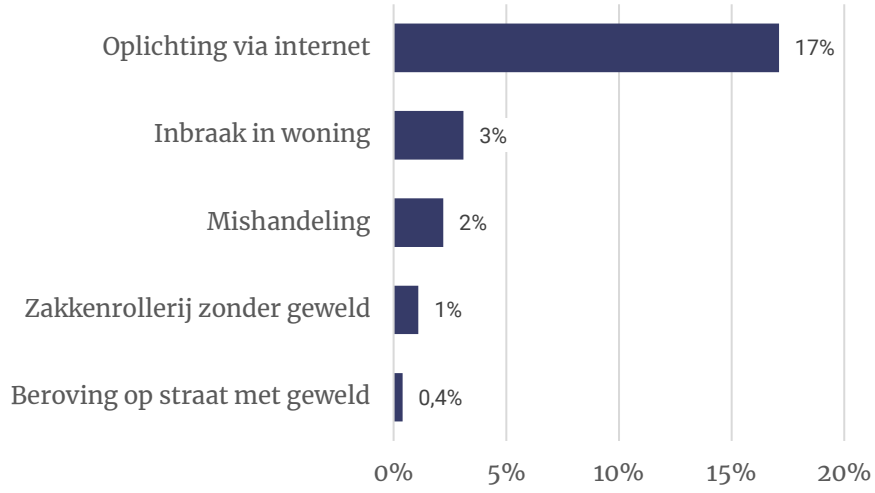

Zoals te zien is in de figuur wordt internetcriminaliteit als de grootste bedrijging gezien. Bijna een op de vijf inwoners van Zevenaar ziet de kans om hier slachtoffer van te worden als (heel) groot. Bij andere vormen van (traditionele) criminaliteit is dit een stuk lager, zoals te zien is in de figuur. Tussen de wijken in de gemeente is geen van de verschillen significant (zie tabel 4.2).

Tabel 4.2 - Verwachte kans op slachtofferschap … is (heel groot per wijk

	Inbraak in woning	Mishandeling	Zakkenrollerij	Beroving	Oplichting via internet
Zevenaar Noord	2,6%	2%	2,4%	0%	12,1%
Zevenaar Centrum	3,2%	2,1%	1,1%	0,2%	17,8%
Zevenaar Zuid	3,2%	2,6%	0,4%	1%	18%
Gemeente Zevenaar	**3,1%**	**2,2%**	**1,1%**	**0,4%**	**17,1%**

4.4 Respectloos gedrag

Met respectloos gedrag wordt gedrag bedoeld waarbij de grenzen van fatsoen worden overschreden. Figuur 4.91 geeft weer hoe vaak burgers in de gemeente Zevenaar persoonlijk door personen of instanties respectloos worden behandeld.

Figuur 4.91 - Percentage inwoners dat wel eens respectloos wordt behandeld door…

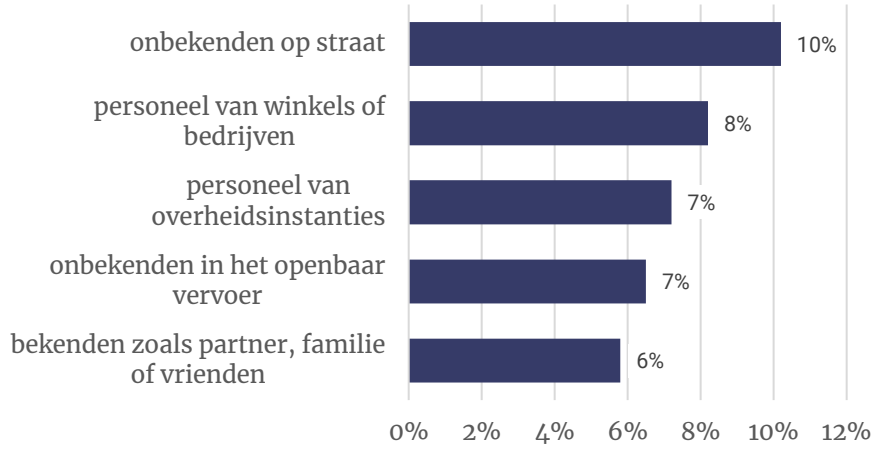

In de gemeente Zevenaar geeft 10 procent van de inwoners aan wel eens respectloos behandeld te worden door onbekenden op straat. Dit is de meest genoemde persoon of instantie. Wel worden onbekenden minder vaak genoemd dan in de andere referentiegebieden. In veiligheidsregio Gelderland-Midden wordt 14 procent van de inwoners wel eens respectloos behandeld door onbekenden op straat. Dit is significant hoger. Ook landelijk is het cijfer hoger, bijna 15 procent voelt zich landelijk wel eens respectloos behandeld door onbekenden op straat.

Het minst worden de inwoners van Zevenaar respectloos behandeld door bekenden, 6 procent geeft dit aan. Dit is gelijk aan het landelijke percentage en het percentage in de regio Gelderland-Midden.

4.5 Discriminatie

Burgers konden aangeven of zij zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd hebben gevoeld. Discriminatie kan op verschillende gronden plaatsvinden, zoals ras of huidskleur, godsdienst of leeftijd. Figuur 4.12 geeft weer hoe vaak de inwoners van Zevenaar zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd hebben gevoeld.

Figuur 4.12 - Percentage inwoners dat zich in afgelopen 12 maanden gediscrimineerd voelt per gebied

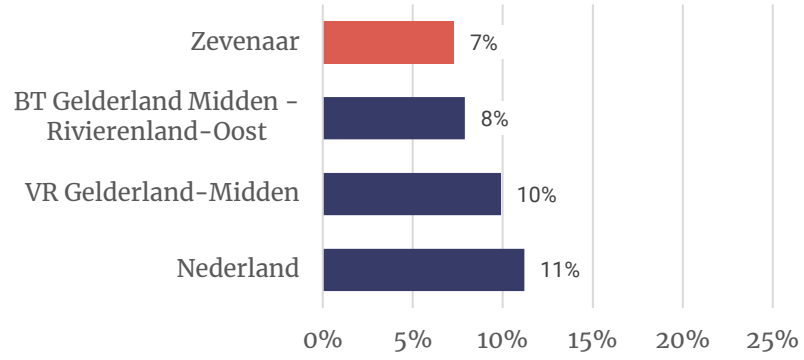

Zeven procent van de inwoners in Zevenaar geeft aan zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd te hebben gevoeld. Dit is significant minder dan in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (9,9%) en ook minder dan het landelijke percentage van ruim 11 procent.

Inwoners die zich in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd voelden, konden aangeven op welke grond deze discriminatie was en waardoor men zich gediscrimineerd heeft gevoeld. De drie meest genoemde gronden in Zevenaar zijn: nationaliteit, seksuele oriëntatie en ras/huidskleur. De meest genoemde redenen waarom men zich gediscrimineerd heeft gevoeld zijn ongelijke behandeling/benadeling/voortrekken van bepaalde groepen, discriminerende opmerkingen en een negatief beeld/stigmatisering (bijvoorbeeld in de media).

Nationaliteit	36%	Seksuele oriëntatie	25%	Ras, huidskleur	23%
#1		#2		#3	

Er is ook gekeken naar het percentage inwoners dat zich gediscrimineerd voelt per wijk. Hier zijn geen significante verschillen te zien. Deze percentages zijn te vinden in figuur 4.13. Gedetailleerdere percentages, uitgesplitst naar grond en reden, zijn te vinden in het tabellenboek.

Figuur 4.103 - Percentage inwoners dat zich in afgelopen 12 maanden gediscrimineerd voelt per wijk

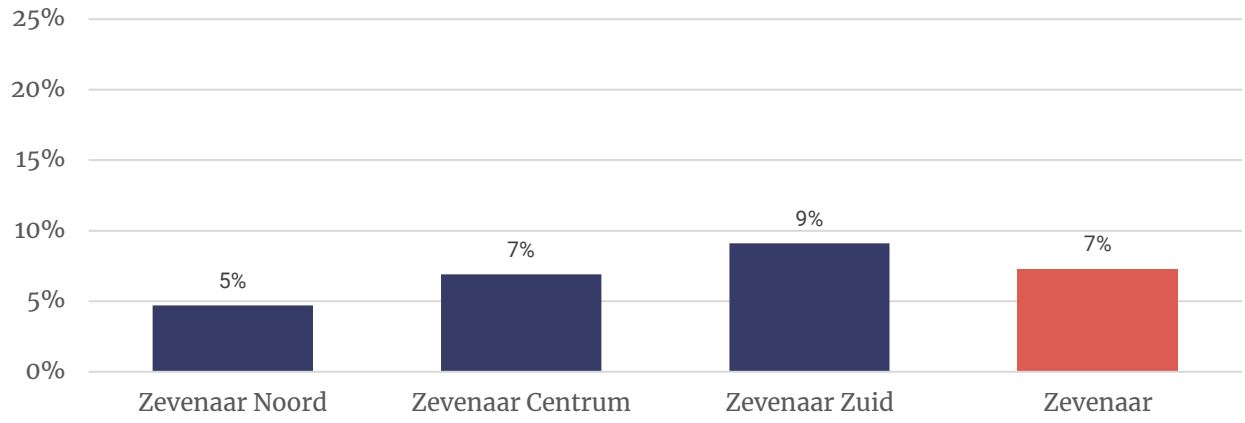

4.6 Weerbaarheid

Om iets te kunnen zeggen over de persoonlijke weerbaarheid van de inwoners van de gemeente Zevenaar, is op basis van vijf stellingen een schaalscore berekend. Figuur 4.14 geeft weer hoe inwoners het eens zijn met de verschillende stellingen, figuur 4.15 laat de schaalscore voor persoonlijke weerbaarheid zien voor Zevenaar en de referentiegebieden.

Figuur 4.14 - Stellingen persoonlijke weerbaarheid

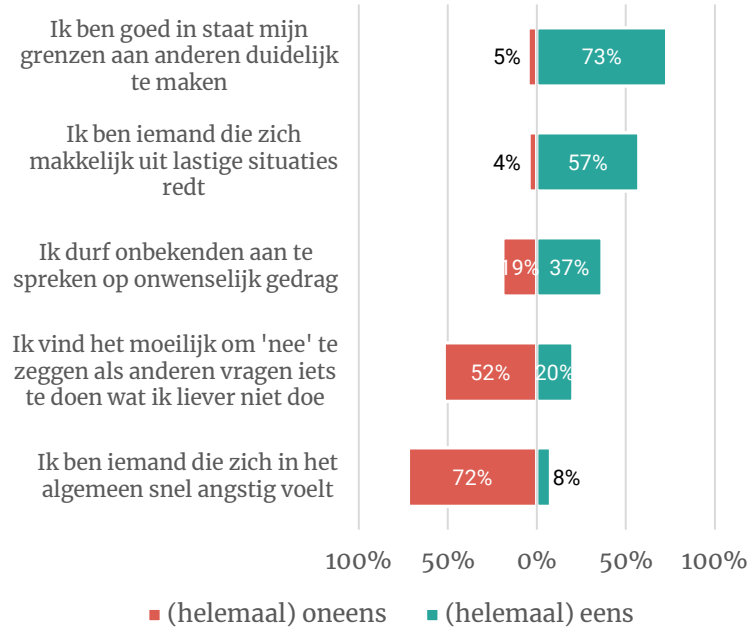

Figuur 4.15 - Persoonlijke weerbaarheid (schaalscore)

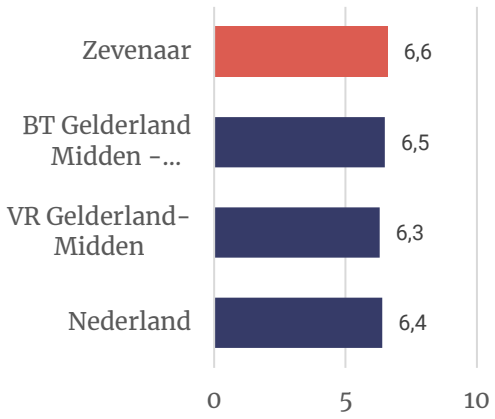

Driekwart van de inwoners van Zevenaar geeft aan goed in staat te zijn hun grenzen aan te geven. Een klein gedeelte van 5 procent geeft aan dit niet te kunnen. Ook een meerderheid van de inwoners zegt zich makkelijk te kunnen redden uit lastige situaties. Op de vraag of inwoners onbekenden durven aan te spreken op ongewenst gedrag wordt wisselend geantwoord. Een op de vijf durft dit niet, iets meer dan een derde durft dit wel.

Een krappe meerderheid geeft aan het niet lastig te vinden om ‘nee’ te zeggen op iets wat ze liever niet doen, een op de vijf zegt dit wel lastig te vinden. Ruim zeven op tien inwoners voelen zich niet snel angstig.

Op basis van deze vijf vragen is een schaalscore berekend. De schaalscore voor Zevenaar op het gebied van weerbaarheid is een 6,6. Dit is significant hoger dan die van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden. De weerbaarheid van inwoners van Zevenaar is dus groter dan die van inwoners uit de veiligheidsregio.

72% van de inwoners van Zevenaar voelt zich niet snel angstig.

Figuur 4.116 - Persoonlijke weerbaarheid per wijk (schaalscore)

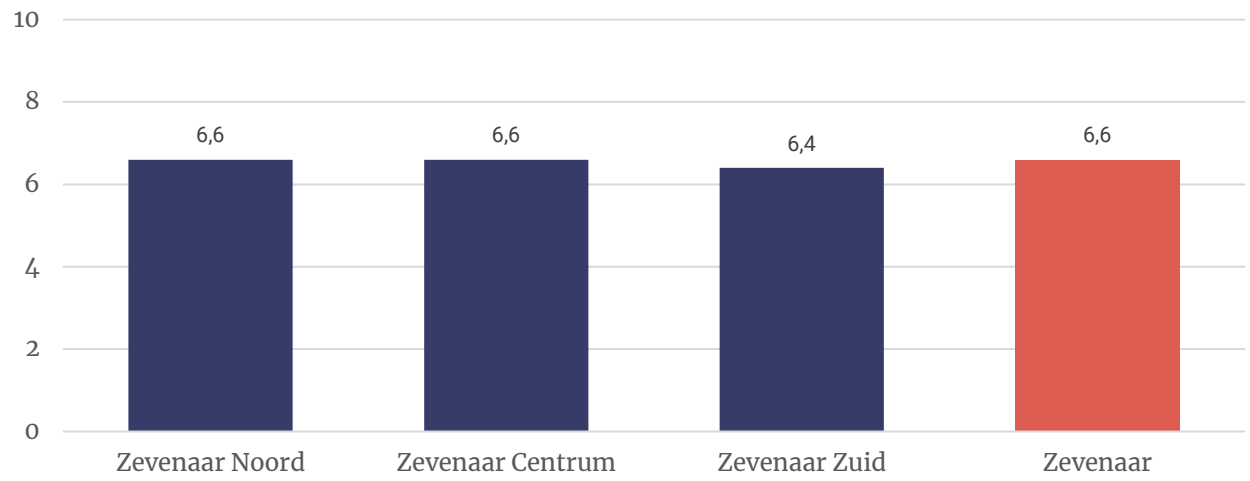

De weerbaarheid van inwoners in Zevenaar Zuid is significant lager dan die van de gehele gemeente. In onderstaande tabel is weergegeven op welke aspecten de weerbaarheid in Zevenaar Zuid lager is dan in de rest van de gemeente.

Tabel 4.3 - Stellingen weerbaarheid per wijk

	Ik ben iemand die zich makkelijk uit lastige situaties redt	Ik ben goed in staat om mijn grenzen aan anderen duidelijk te maken	Ik vind het moeilijk om ‘nee’ te zeggen als anderen vragen iets te doen wat ik liever niet doe	Ik ben iemand die zich in het algemeen snel angstig voelt	Ik durf onbekenden aan te spreken op onwenselijk gedrag
Zevenaar Noord	60,2%	73,2%	22,4%	6,9%	42,3%
Zevenaar Centrum	59,4%	73,6%	18,4%	7,4%	38,0%
Zevenaar Zuid	51,7%	71,4%	23,3%	8,6%	31,4%
Gemeente Zevenaar	**57,3%**	**72,9%**	**20,3%**	**7,7%**	**36,6%**

Uitleg tabel
De zogenaamde stoplichttabel laat zien hoe bewoners uit de verschillende wijken oordelen over de fysieke voorziening in de wijk ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

5 Slachtofferschap traditionele criminaliteit

Dit hoofdstuk gaat over slachtofferschap van veel voorkomende delicten en voorvallen van traditionele criminaliteit. Dat is afgemeten aan het percentage inwoners van Zevenaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een delict. Het hoofdstuk begint met een totaaloverzicht en daarna komen achtereenvolgens aan de orde slachtofferschap van geweldsdelicten (paragraaf 5.2), vermogensdelicten (par. 5.3) en vernielingen (par. 5.4).

5.1 Slachtofferschap traditionele criminaliteit

Traditionele criminaliteit bestaat uit drie categorieën van slachtofferschap: geweldsdelicten, vermogensdelicten en vandalismedelicten (vernieling). Elk van deze cijfers is berekend op basis van het percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden persoonlijk slachtoffer is geworden van één of meerdere vormen van criminaliteit. Welke vormen van criminaliteit horen bij welke categorie wordt nader beschreven in de verschillende paragrafen.

Figuur 5.1 - Slachtofferschap delicten in de afgelopen twaalf maanden

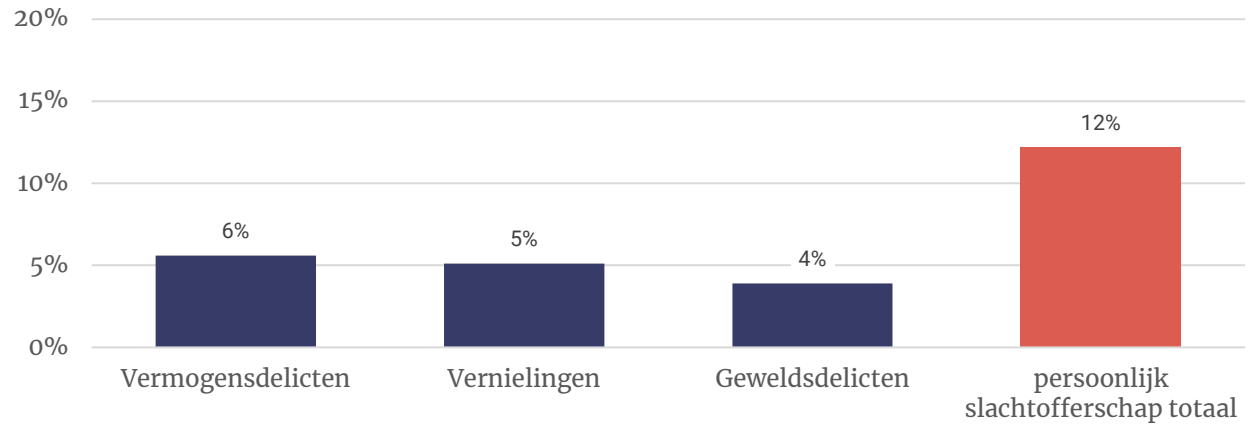

Geweldsdelicten, vermogensdelicten en vernieling worden samengevat onder de noemer ‘traditionele criminaliteit’. In Figuur 5.2 wordt het totale slachtofferschap van traditionele criminaliteit in Zevenaar vergeleken met de referentiegebieden.

In totaal is 12 procent van de inwoners van Zevenaar slachtoffer geweest van een delict in de afgelopen 12 maanden. Dit is significant minder dan in de regio Gelderland-Midden (16%) en ook minder dan in Nederland (17%). Het meest genoemd zijn vermogensdelicten (6%), gevolgd vernielingen (5%) en geweldsdelicten (4%).

Figuur 5.2 - Slachtofferschap traditionele criminaliteit

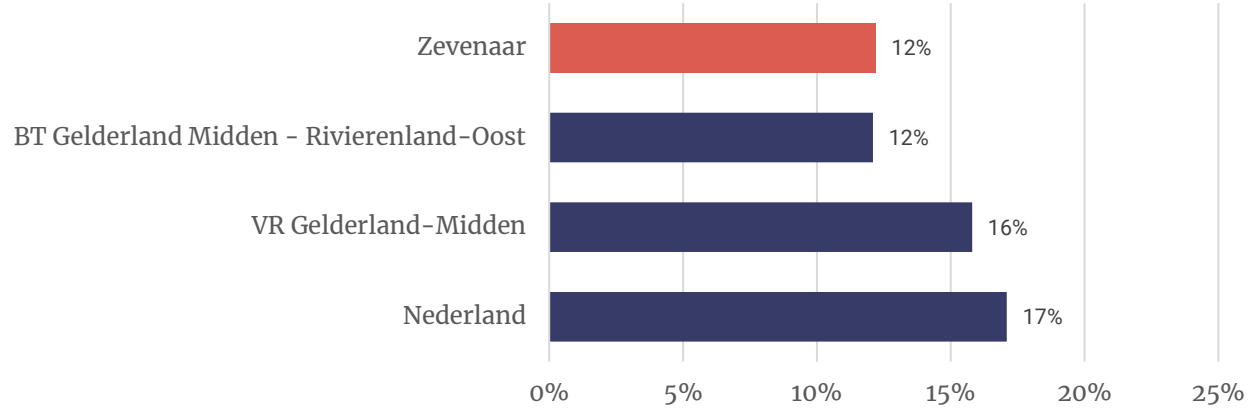

Er waren in Zevenaar in totaal 21 delicten traditionele criminaliteit per 100 inwoners in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 40 procent gemeld bij de politie. Er worden in Zevenaar significant minder vaak meldingen gemaakt dan in het basisteam Gelderland Midden - Rivierenland-Oost (45%), maar significant vaker meldingen gemaakt dan in de Veiligheidsregio (35%). Landelijk wordt er van 35 procent van de delicten meldingen gemaakt.

In de Veiligheidsmonitor wordt ook gevraagd of slachtoffers van een delict melding of aangifte hebben gedaan bij de politie en wat, in het geval dat ze dit niet hebben gedaan, hiervoor hun reden was. Hier kwam een top 3 van redenen om geen melding of aangifte te doen uit voor de gemeente Zevenaar.

Helpt toch niets	28%	Was niet zo belangrijk	12%	Andere redenen	11%
#1		#2		#3	

Nieuw in de Veiligheidsmonitor is een vraag naar de gevolgen van delicten voor slachtoffers, ondervindt men emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van een delict?

Van alle slechtoffers van traditionele criminaliteit geeft 28 procent aan hier emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen aan over te houden. Hierin is geen significant verschil te zien ten opzichte van andere regio's. Bij alle slachtoffers van traditionele criminaliteit gaat het in een kwart van de gevallen om emotionele of psychische problemen als gevolg van het delict. Bij kleinere gedeeltes gaat het om lichamelijke verwondingen of letsel (5%) of financiële problemen (4%). Ook hierin verschilt Zevenaar niet van de rest van Nederland of de Veiligheidsregio.

5.2 Slachtofferschap geweldsdelicten

Voor het slachtofferschap van geweldsdelicten is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van mishandeling, bedreiging of seksueel geweld. Dit is weergegeven in Figuur 5.3. In Figuur 5.4 is het totale percentage inwoners van Zevenaar zichtbaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een geweldsdelict.

Figuur 5.3 - Slachtofferschap geweldsdelicten

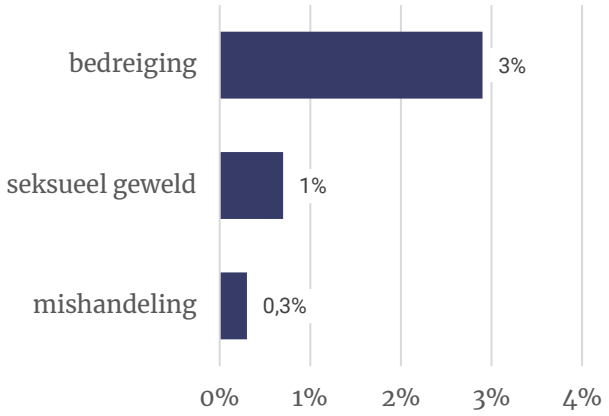

Figuur 5.4 - Totaal slachtofferschap geweldsdelicten

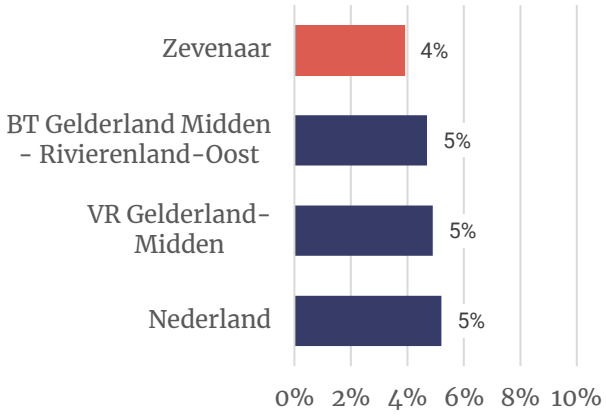

De meest voorkomende geweldsdelicten in Zevenaar zijn bedreigingen. Drie procent van deze inwoners geeft aan deze te hebben meegemaakt in de afgelopen 12 maanden. Eén procent gaf aan slachtoffer te zijn geweest van seksueel geweld en minder dan een halve procent gaf aan slachtoffer te zijn geweest van mishandeling. Mishandeling komt hiermee significant minder voor in Zevenaar dan in de Veiligheidsregio; daar gaat het om 1 procent. Het totale percentage van de inwoners van Zevenaar dat aangaf persoonlijk slachtoffer te zijn geweest van geweldsincidenten in de afgelopen 12 maanden ligt op 4 procent. Dit wijkt niet af van de landelijke en regionale cijfers.

In totaal waren er in Zevenaar 5,5 geweldsdelicten per 100 inwoners in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 37 procent gemeld bij de politie. De meldingsbereidheid voor geweldsdelicten verschilt niet significant van de meldingsbereidheid in de referentiegebieden. De resultaten voor Zevenaar zijn wel indicatief, aangezien de antwoorden zijn gebaseerd op een kleine steekproef van slachtoffers.

Onder slachtoffers van geweldsdelicten in Zevenaar ondervond 45 procent emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van het delict. Ook deze resultaten zijn indicatief.

Figuur 5.5 - Totaal slachtofferschap geweldsdelicten per wijk

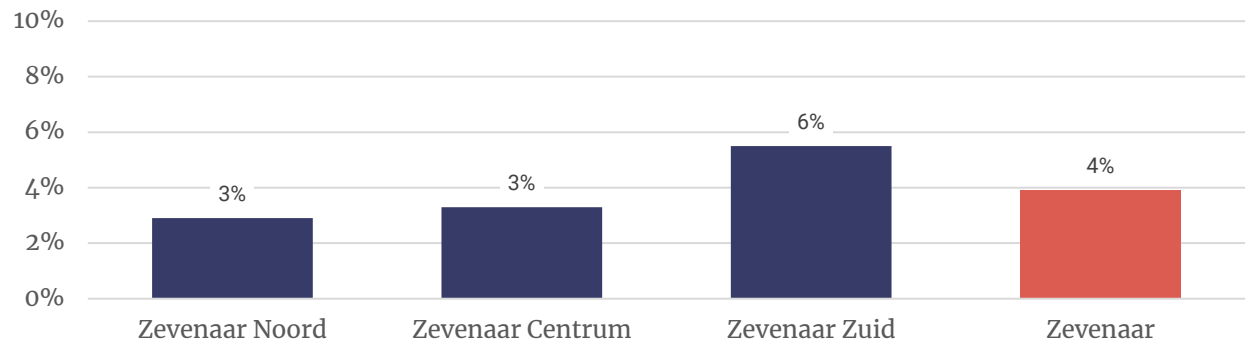

In bovenstaande figuur is het percentage van de inwoners van de drie wijken te zien dat slachtoffer is geworden van een geweldsdelict. Het lijkt alsof er in Zevenaar Zuid meer slachtoffers van geweldsincidenten zijn, maar de resultaten wijken niet significant af van het gemiddelde van de gemeente.

Tabel 5.1 – Slachtofferschap geweldsdelicten in de afgelopen twaalf maanden

	Bedreiging	Mishandeling	Seksueel geweld
Zevenaar Noord	1,2%	1%	0,7%
Zevenaar Centrum	2%	0,2%	0%
Zevenaar Zuid	4,6%	0%	0,9%
Gemeente Zevenaar	**2,9%**	**0,3%**	**0,7%**

Uitleg tabel
Deze tabel laat zien hoe vaak bewoners uit de verschillende wijken aangeven dat zij de afgelopen twaalf maanden slachtoffer zijn geweest van een bepaald delict ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

5.3 Slachtofferschap vermogensdelicten

Voor het slachtofferschap van vermogensdelicten is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van poging tot woninginbraak, fietsendiefstal, diefstal uit/vanaf auto's, autodiefstal, diefstal ander motorvoertuig, (poging tot) zakkenrollerij/beroving of overige diefstal (Figuur 5.6). Ook is het totale percentage inwoners van Zevenaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een vermogensdelict berekend (Figuur 5.7).

Figuur 5.6 - Slachtofferschap vermogensdelicten

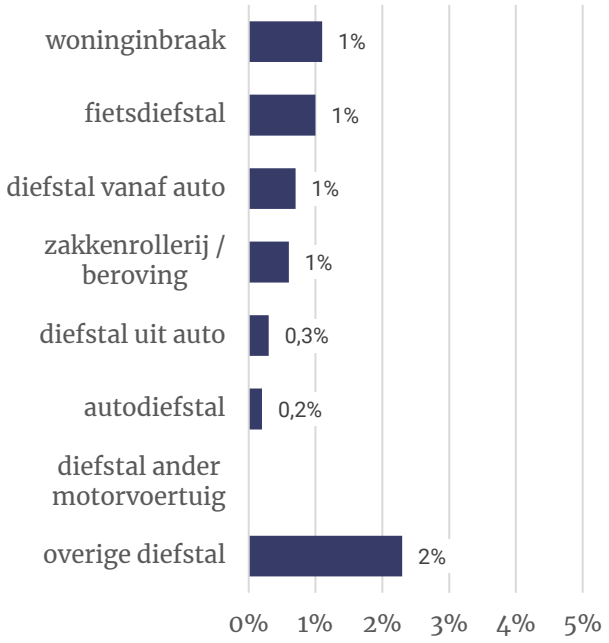

Figuur 5.7 - Totaal slachtofferschap vermogensdelicten

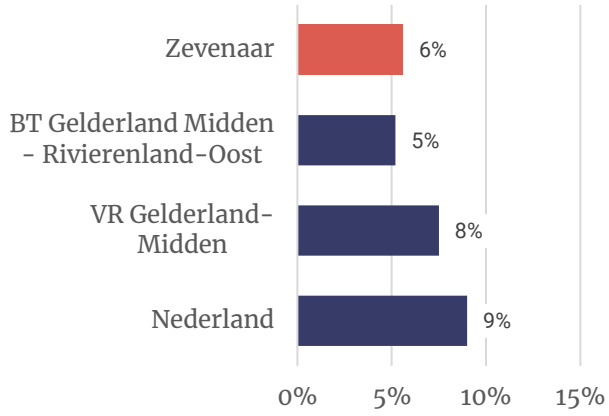

Zes procent van de inwoners van Zevenaar is de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van een vermogensdelict. Deze delicten variëren van woninginbraken tot zakkenrollerij. In Zevenaar zijn significant minder slachtoffers van vermogensdelicten dan in de Veiligheidsregio (8%) en ook minder dan in Nederland (9%). De meest voorkomende vorm in Zevenaar is woninginbraak, iets meer dan een van de inwoners was hier slachtoffer van.

In totaal waren er in Zevenaar 7,8 vermogensdelicten per 100 inwoners in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 53 procent gemeld bij de politie. Dit is een hogere meldingsbereidheid dan in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (45%), maar lager dan in het basisteam, waar dit percentage op bijna 70 procent ligt. De resultaten voor Zevenaar zijn wel indicatief, aangezien de antwoorden zijn gebaseerd op een kleine steekproef van slachtoffers.

Onder slachtoffers van vermogensdelicten in Zevenaar ondervond ruim 24 procent emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van het delict. Meest voorkomend was hier emotionele of psychische schade (ruim 18%). Ook deze resultaten zijn indicatief.

1% van de inwoners van Zevenaar was slachtoffer van een fietsendiefstal in de afgelopen 12 maanden. Dit is significant lager dan in de Veiligheidsregio en Nederland, waar dit respectievelijk 2,5 en 3,8 procent is.

Figuur 5.8 - Totaal slachtofferschap vermogensdelicten per wijk

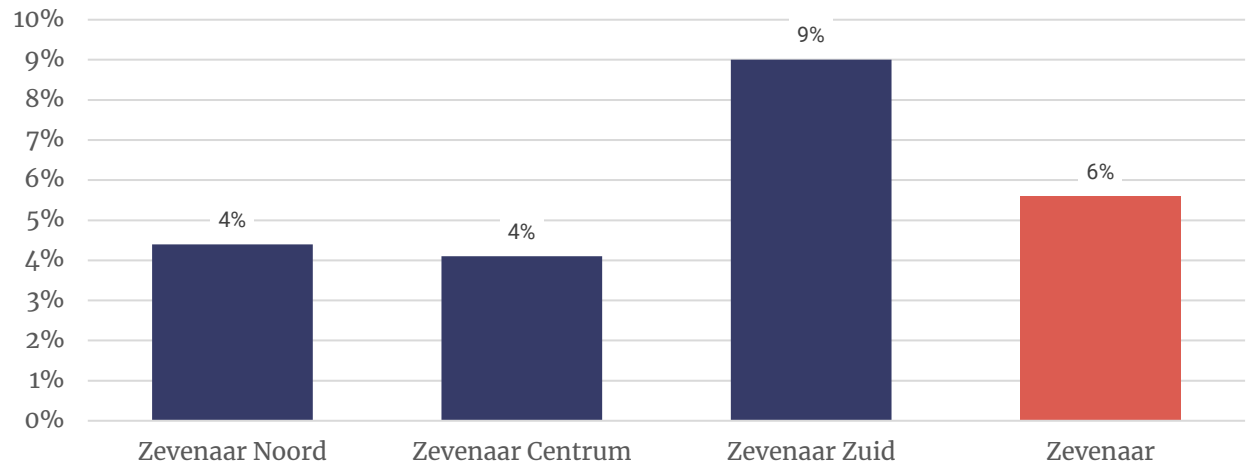

De verschillende wijken verschillen sterk van elkaar op het gebied van slachtofferschap van vermogensdelicten. Maar liefst 9 procent van de inwoners in Zevenaar Zuid is slachtoffer geweest van een vermogensdelict. Significant meer dan in de gemeente als geheel. In Zevenaar Centrum daarentegen is het percentage met 4 procent significant lager. In onderstaande tabel zijn de verschillende te onderscheiden vermogensdelicten per wijk te zien. Er is op delictniveau geen significante verschillen.

Tabel 5.2 – Slachtofferschap vermogensdelicten in de afgelopen twaalf maanden

	Woning-inbraak	Fiets-diefstal	Zakkenrollerij/ beroving	Diefstal vanaf auto	Diefstal uit auto	Diefstal ander motorvoertuig	Autodiefstal	Overige diefstal
Zevenaar Noord	0,3%	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%	0,0%	1,0%	2,2%
Zevenaar Centrum	0,8%	0,9%	0,2%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%
Zevenaar Zuid	2,0%	1,2%	1,3%	1,4%	0,5%	0,0%	0,4%	3,0%
Gemeente Zevenaar	**1,1%**	**1,0%**	**0,6%**	**0,7%**	**0,3%**	**0,0%**	**0,2%**	**2,3%**

5.4 Slachtofferschap vandalismedelicten

Voor het slachtofferschap van vernielingen is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van vernieling of beschadiging. Figuur 5.9 toont het totale percentage inwoners van Zevenaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van vandalismedelicten.

Figuur 5.9 - Totaal slachtofferschap vandalismedelicten

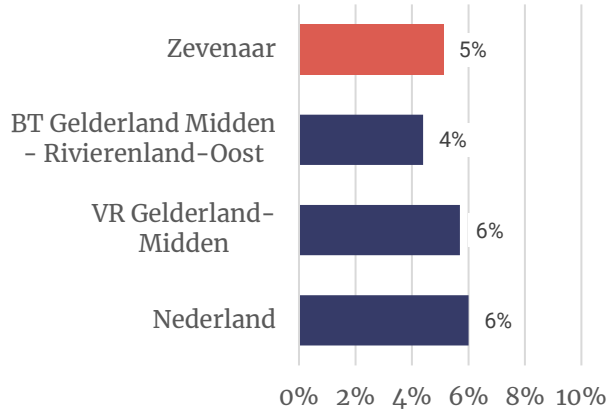

Vijf procent van de inwoners van Zevenaar heeft vandalisme meegemaakt in de afgelopen 12 maanden. Dit percentage verschilt niet significant van de referentiegebieden.

In totaal waren er in Zevenaar 7,6 vernielingen per 100 inwoners in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek. Hiervan werd 30 procent gemeld bij de politie. De meldingsbereidheid van vandalisme is in Zevenaar hoger dan in de referentiegebieden. De resultaten voor Zevenaar zijn wel indicatief, aangezien de antwoorden zijn gebaseerd op een kleine steekproef van slachtoffers.

Onder slachtoffers van vernielingen in Zevenaar ondervond 22 procent emotionele, psychische, lichamelijke of financiële problemen als gevolg van het delict. In de alle gevallen gaat het hier om emotionele of psychische schade. Ook geeft 5 procent nog aan lichamelijke verwoningen of letsel als gevolg van de vernieling of beschadiging te hebben overhouden. Niemand ondervond financiële problemen als gevolg van een vandalismedelict. Ook deze resultaten zijn indicatief.

7,6 Vandalismedelicten per 100 inwoners in Zevenaar in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek. Landelijk is dit 9,6 per 100 inwoners.

Figuur 5.10 - Totaal slachtofferschap vernielingen per wijk

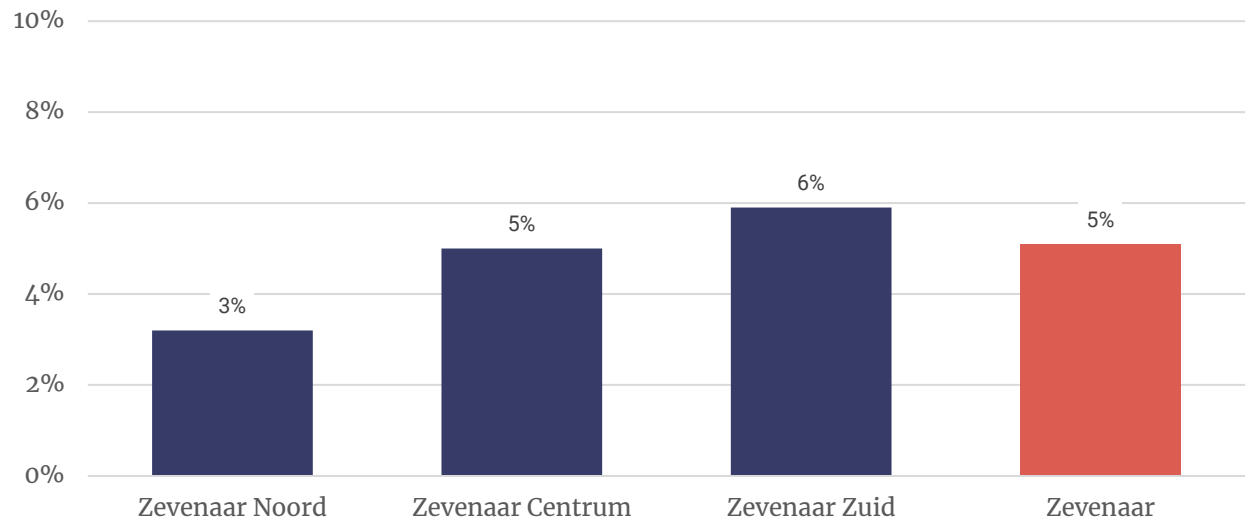

Tussen de wijken zijn geen significante verschillen te zien ten aanzien van het percentage van de inwoners dat slachtoffer was van een vandalismedelict. Wel is te zien in de figuur dat de cijfers voor Zevenaar Zuid negatiever lijken dan die van Zevenaar Noord, zoals al op meerdere punten het geval was in deze rapportage. Ondanks dat er geen significante verschillen zijn in deze figuur, sluit dit aan bij het patroon.

6 Slachtofferschap online criminaliteit

Dit hoofdstuk gaat over slachtofferschap van online criminaliteit (cybercrime). Dit is afgemeten aan het percentage inwoners van Zevenaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van een delict of incident via internet, e-mail of app. Het hoofdstuk begint met een totaaloverzicht en daarna komen achtereenvolgens aan de orde slachtofferschap van online oplichting of fraude (par. 6.2), hacken (par. 6.3) en online bedreiging of intimidatie (par. 6.4).

6.1 Slachtofferschap online criminaliteit

Online criminaliteit bestaat uit drie categorieën van slachtofferschap: online oplichting of fraude, hacken en online bedreiging of intimidatie. Daarnaast is ook de restcategorie andere misdrijven via internet opgenomen in het totaal van online criminaliteit. Elk van deze cijfers is berekend op basis van het percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden persoonlijk slachtoffer is geworden van één of meerdere vormen van criminaliteit. Welke vormen van online criminaliteit horen bij welke categorie wordt nader beschreven in de verschillende paragrafen.

Figuur 6.1 - Slachtofferschap online criminaliteit

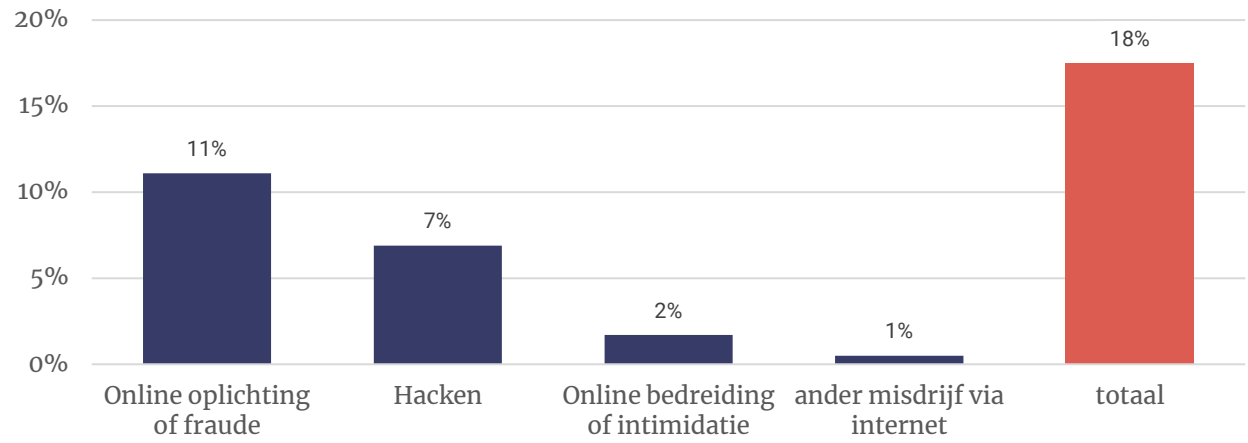

In totaal geeft 18 procent van de Zevenaarders, bijna een op de vijf, aan slachtoffer te zijn geworden van online criminaliteit in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek. De meest voorkomende vorm is online oplichting en fraude, 11 procent maakte dit mee. De restcategorie wordt het minst genoemd.

In figuur 6.2 is het percentage inwoners dat slachtoffer is geworden van online criminaliteit afgezet tegen het percentage in het Basisteam, de Veiligheidsregio en de landelijke cijfers. Zevenaar verschilt niet significant van de referentiegebieden. Online criminaliteit komt dus niet meer of minder voor in Zevenaar in vergelijking met de andere onderzochte gebieden.

Onder slachtoffers van online criminaliteit in Zevenaar ondervond 15 procent emotionele, psychische of financiële problemen als gevolg van het delict. Het meest worden emotionele of psychische problemen genoemd (13%), maar ook financiële problemen kunnen een gevolg zijn (4%).

Figuur 6.2 - Slachtofferschap online criminaliteit per gebied

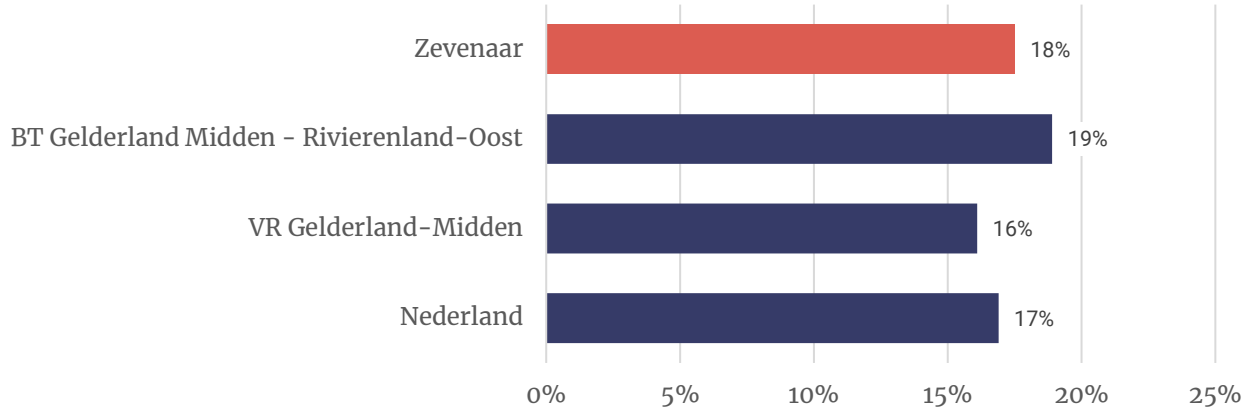

18% van de Zevenaarders is in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer geworden van een van de vormen van online criminaliteit. Dit wijkt niet af van de referentiegebieden.

Ook binnen de gemeente Zevenaar zijn geen significante verschillen te zien in het slachtofferschap van online criminaliteit.

Figuur 6.3 - Slachtofferschap online criminaliteit per wijk

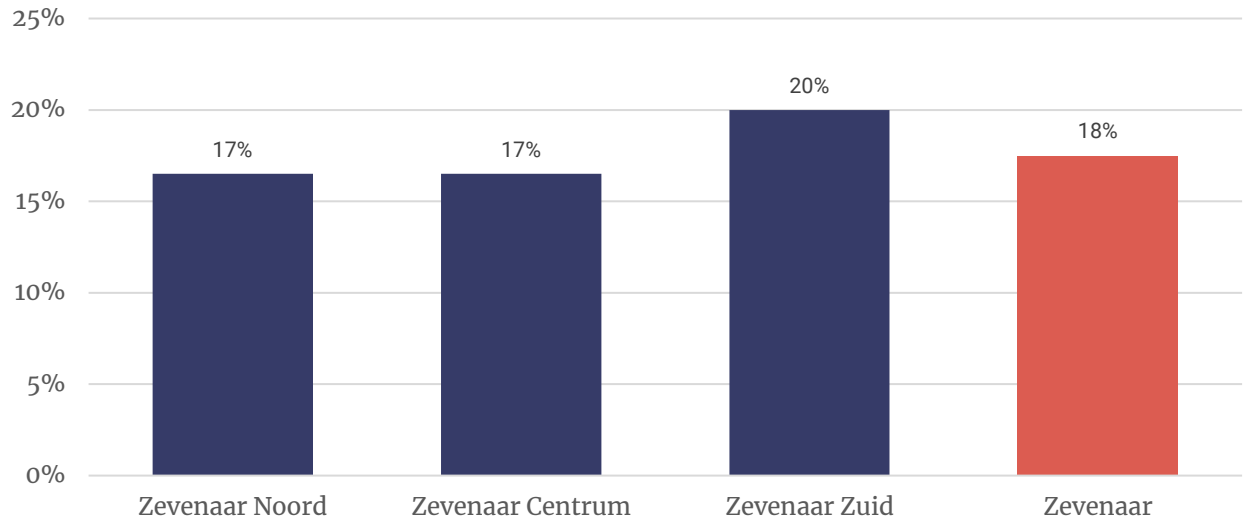

6.2 Slachtofferschap online oplichting of fraude

Voor het slachtofferschap van online oplichting of fraude is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van aankoopfraude, verkoopfraude, fraude betalingsverkeer, illegaal gebruik van persoonsgegevens of phishing. Dit is weergegeven in Figuur 6.4.
In Figuur 6.5 is het totale percentage inwoners van Zevenaar zichtbaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van online oplichting of fraude.

Figuur 6.4 - Slachtofferschap online oplichting of fraude

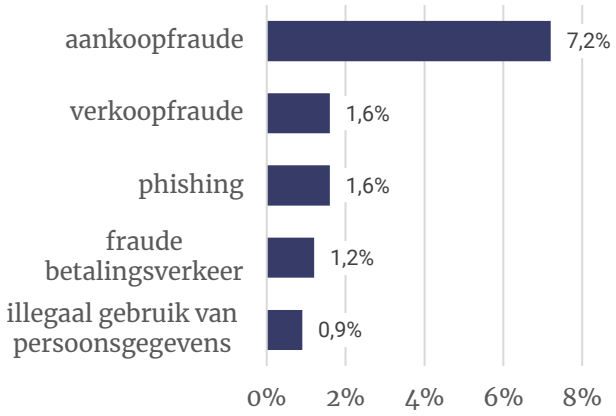

Figuur 6.5 - Totaal slachtofferschap online oplichting of fraude per gebied

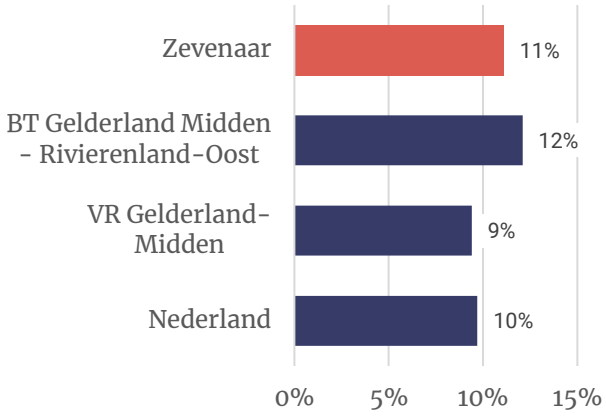

Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven, is online oplichting of fraude met 11 procent slachtofferschap de meest voorkomende vorm van online criminaliteit in de gemeente Zevenaar.

Er zijn vijf vormen van online oplichting of fraude onderzocht in dit onderzoek. Hiervan wijkt het percentage van de inwoners van Zevenaar dat slachtoffer is geworden van phishing significant af van het percentage uit de veiligheidsregio (1,6% tegenover 0,7%). Inwoners van Zevenaar zijn, vergeleken met alle inwoners van Gelderland-Midden, dus relatief vaker het slachtoffer van phishing geweest in de afgelopen 12 maanden. Verder zijn er geen significante afwijkingen gevonden.

6.3 Hacken

Voor het slachtofferschap van hacken is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker te maken hebben gehad met hacking van een apparaat of een account. Dit is weergegeven in Figuur 6.6. In Figuur 6.7 is het totale percentage inwoners van Zevenaar zichtbaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van hacking.

Figuur 6.6 - Slachtofferschap hacken

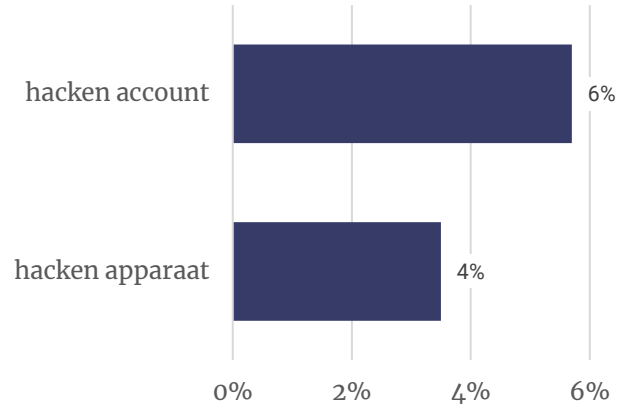

Figuur 6.7 - Totaal slachtofferschap hacken per gebied

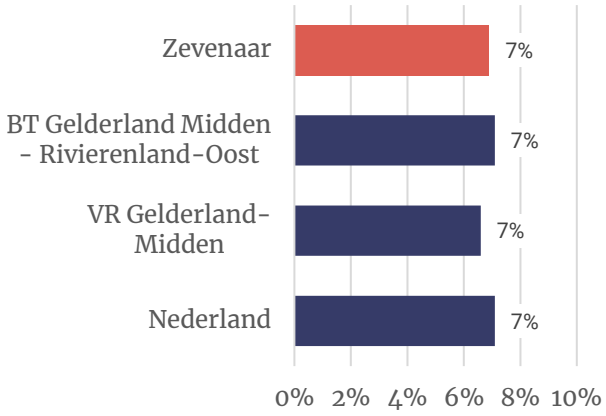

Zeven procent van de inwoners van Zevenaar is slachtoffer geworden van hacken. Er is onderscheid gemaakt tussen twee soorten hacken: hacken van een account (bijvoorbeeld Facebook of e-mail) en hacken van een apparaat (bijvoorbeeld een laptop). Zevenaarders zijn vaker slachtoffer van het hacken van een account dan van een apparaat. Inwoners van Zevenaar worden niet significant vaker gehackt dan gemiddeld in referentiegebieden.

6.4 Online bedreiging of intimidatie

Voor het slachtofferschap van online bedreiging of intimidatie is berekend hoeveel inwoners één keer of vaker slachtoffer zijn geweest van online bedreiging, online pesten, online stalking of shamesexting. Dit is weergegeven in Figuur 6.9. In Figuur 6.10 is het totale percentage inwoners van Zevenaar zichtbaar dat in de 12 maanden voorafgaand aan dit onderzoek slachtoffer is geworden van online bedreiging of intimidatie.

Figuur 6.8 - Slachtofferschap online bedreiging of intimidatie

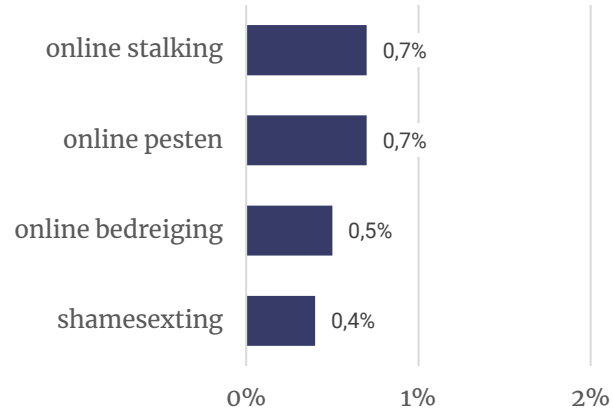

Figuur 6.9 - Totaal slachtofferschap online bedreiging of intimidatie

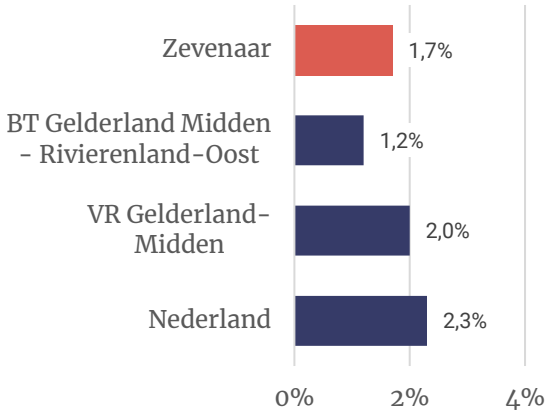

In vergelijking met de andere, in eerdere paragrafen besproken, vormen van online criminaliteit komt online bedreiging of intimidatie wat minder voor in Zevenaar. Voor alle vormen liggen de percentages slachtofferschap onder de 1 procent. Het totale slachtofferschap online bedreiging of intimidatie ligt op 2 procent. Zevenaar wijkt hierin niet significant af van de referentiegebieden.

2% van de Zevenaarders is de afgelopen 12 maanden online bedreigd of geïntimideerd.

7 Preventie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de maatregelen die burgers treffen ter preventie van criminaliteit, voornamelijk in de woonomgeving. Burgers hebben immers ook een eigen verantwoordelijkheid om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van criminaliteit. Als het gaat om persoonlijke maatregelen is criminaliteitspreventie onder te verdelen in preventief gedrag (par. 7.1), preventieve maatregelen (par. 7.2) en online preventie (par. 7.3). Het hoofdstuk sluit af met paragraaf 7.4 over buurtpreventie.

7.1 Preventief gedrag

Aan de inwoners is een viertal voorzorgsmaatregelen voorgelegd die betrekking hebben op preventie. Hierbij is gevraagd of zij wilden aangeven welke maatregelen zij hebben genomen (figuur 7.1). Daarnaast is op basis van het gebruik van deze vier maatregelen een somscore voor preventief gedrag berekend (figuur 7.2).

De somscore geeft een totaalbeeld van het gebruik van de vier beschreven maatregelen. Daarmee verschilt de score van de eerder toegepaste schaalscores. Voor de somscore geldt: hoe hoger de somscore, des te hoger de mate van preventief gedrag. De minimale waarde van de somscore is 0. De maximale waarde is 4.

Figuur 7.1 - Preventief gedrag (percentage)

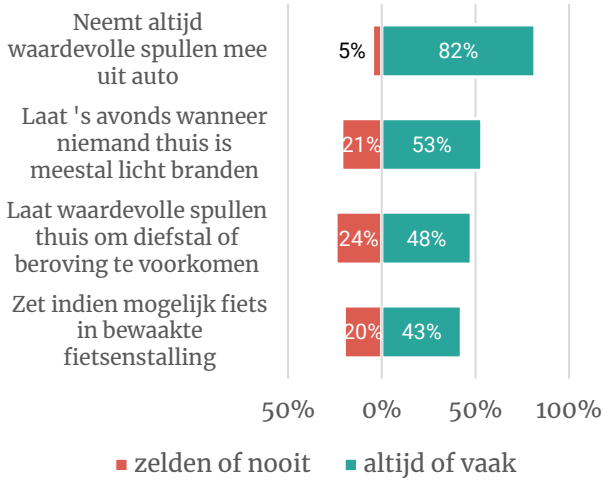

Figuur 7.2 - Preventief gedrag (somscore 0-4)

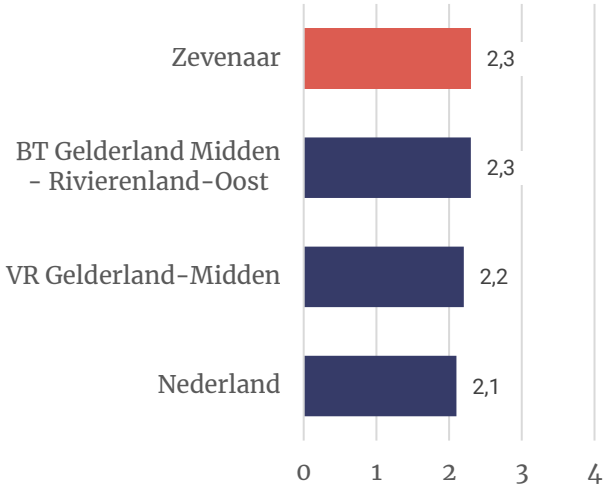

Burgers van Zevenaar hebben vier stellingen voorgelegd gekregen die te maken hebben met preventief gedrag. Uit de analyse hiervan blijkt dat Zevenaarders meerdere vormen van preventief gedrag toepassen. Het vaakst nemen inwoners van Zevenaar hun waardevolle spullen mee uit de auto om zo te voorkomen dat dit gestolen kan worden. Ruim vier op de vijf inwoners doen dit. Ook laat de helft het licht thuis branden als ze 's avonds niet thuis zijn, om zo een potentiële inbreker te doen vermoeden dat er wel degelijk iemand thuis aanwezig is. De helft van de inwoners laat ook waardevolle spullen thuis, om diefstal of beroving elders te voorkomen.

Het minst wordt er gelet op het plaatsen van de fiets in een bewaakte fietsenstalling. Dit doen twee op de vijf mensen. Een op de vijf doet dit niet.

Op basis van de uitslag op deze vier stellingen is een somscore voor preventief gedrag berekend. De somscore voor Zevenaar is 2,3 (van maximaal vier maatregelen). Deze wijkt niet significant af van de somscores van het Basisteam en de Veiligheidsregio. Zevenaarders doen dus net zoveel aan preventief gedrag als de gemiddelde inwoner van de referentiegebieden. De landelijke somscore is 2,1.

82% laat nooit of bijna nooit waardevolle spullen liggen in de auto. Vijf procent denkt er zelden of nooit aan om waardevolle spullen mee te nemen uit de auto.

Figuur 7.3 - Preventief gedrag per wijk (somscore 0-4)

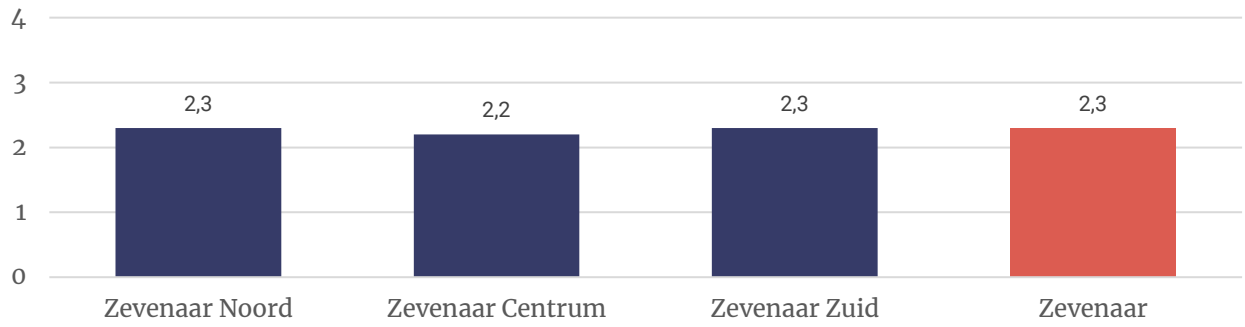

Er zijn geen significante verschillen tussen de somscores van de verschillende wijken en de somscore van de gemeente als geheel. Wel zijn er op een aantal afzonderlijke stellingen verschillen gevonden. Zo laten inwoners van Zevenaar Noord significant vaker het licht branden als ze niet thuis zijn: 62 procent doet dit. In de gemeente is dit gemiddeld 53 procent en de wijken Zevenaar Centrum en Zevenaar Zuid verschillen hier niet van. Inwoners van Zevenaar Zuid zetten echter wel vaker hun fiets in een bewaakte fietsenstalling, 54 procent doet dit vaak of altijd, terwijl dit in de rest van de gemeente door 48 procent vaak of altijd wordt gedaan (zie tabel 7.1).

Tabel 7.1 - Sociaal preventieve maatregelen per wijk (percentage altijd/vaak)

	Neem waardevolle spullen mee uit auto	Laat 's avonds wanneer niemand thuis is licht branden	Zet indien mogelijk fiets in bewaakte fietsenstalling	Laat waardevolle spullen thuis om diefstal of beroving te voorkomen
Zevenaar Noord	80,1%	61,7%	44,5%	42,9%
Zevenaar Centrum	80,6%	51,6%	42,2%	46,0%
Zevenaar Zuid	85,3%	53,4%	42,5%	53,8%
Gemeente Zevenaar	**81,9%**	**53,4%**	**42,6%**	**47,9%**

Uitleg tabel
Deze tabel laat zien hoe vaak bewoners uit de verschillende wijken aangeven dat zij bepaalde maatregelen hebben genomen ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde. Dit is per wijk en per stelling met verschillende kleuren aangegeven:

- Rood: negatiever dan het gemeentelijk gemiddelde
- Grijs: vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde
- Blauw: positiever dan het gemeentelijk gemiddelde

7.2 Preventieve maatregelen in en om de woning

Vervolgens is aan de inwoners een lijst met zes voorzieningen voorgelegd die betrekking hebben op het nemen van preventieve maatregelen. Hierbij gaat het vooral om de aanwezigheid van voorzieningen om woning en bezittingen te beschermen (figuur 7.4). Op basis van deze zes voorzieningen is een somscore voor het aantal beveiligingsmaatregelen in en rondom de woning berekend (figuur 7.5).

De somscore 'preventieve maatregelen' geeft het gemiddelde aantal aanwezige beveiligingsmaatregelen in en rondom woningen per huishouden in de vergelijkingsgebieden weer. De waarde van de somscore is minimaal 0 en maximaal 6.

Figuur 7.4 - Preventieve maatregelen thuis (percentage aanwezig)

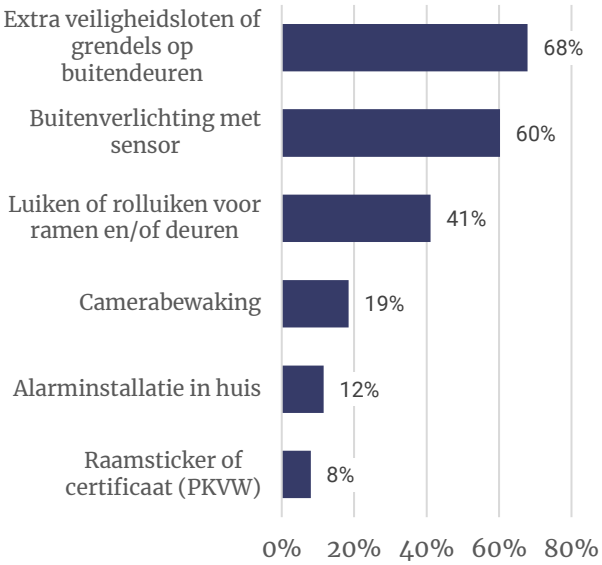

Figuur 7.5 - Preventieve maatregelen thuis (somscore 0-6)

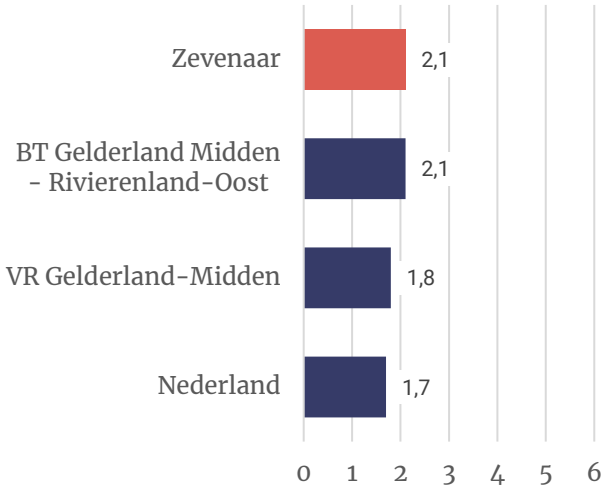

De meest voorkomende preventieve maatregel thuis is het plaatsen van extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren. Bijna zeven op de tien inwoners van Zevenaar hebben dit aangebracht. Dit is significant meer dan in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden (64 procent), maar minder dan in het kleinere referentiegebied Basisteam Gelderland Midden - Rivierenland-Oost (73%). Landelijk heeft 63 procent deze maatregel thuis toegepast.

Een raamsticker of Politiekeurmerk Veilig Wonen komt het minst voor bij inwoners van Zevenaar: 8 procent heeft dit, significant minder dan elders in de Veiligheidsregio het geval is (12%). De somscore voor preventieve maatregelen thuis is echter wel hoog in Zevenaar: 2,1 (van maximaal zes maatregelen). Dit is significant hoger dan de score van de Veiligheidsregio (1,8) en ook hoger dan de landelijke score (1,7). Zevenaarders passen thuis dus vaker fysieke preventieve maatregelen toe.

41% van de inwoners in Zevenaar heeft thuis rolluiken of luiken voor de ramen of deuren. Inwoners van Zevenaar hebben dit significant vaker dan inwoners uit de referentiegebieden. Landelijk heeft slechts 21 procent dit.

Figuur 7.6 - Preventieve maatregelen thuis, per wijk (somscore 0-6)

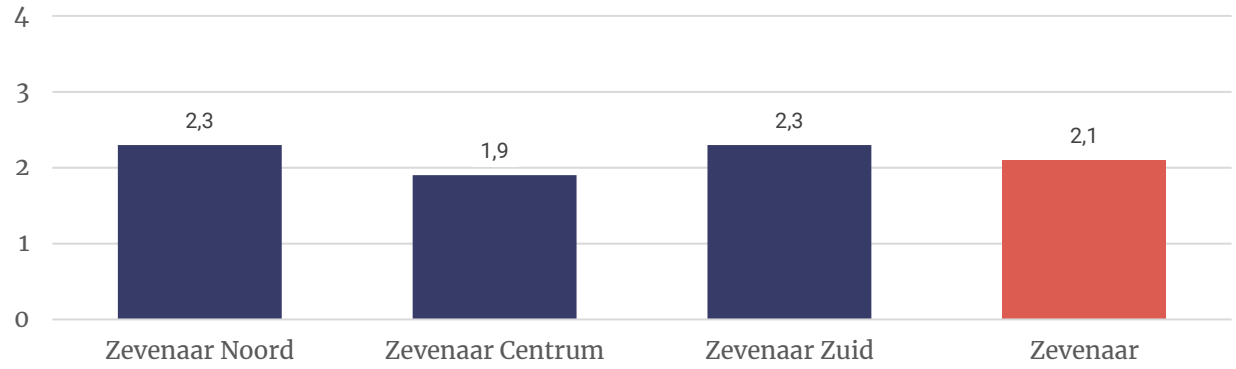

Op het gebied van fysieke preventieve maatregelen thuis zijn er veel verschillen te zien tussen de wijken en de gemeente in het geheel. Dit is te zien in tabel 7.2. Blauwe vakjes betekenen dat de wijk het significant beter doet dan de rest van de gemeente, terwijl rood betekent dat ze het slechter doen. In deze context betekent slechter dat er minder preventie is, dus minder mensen preventieve maatregelen zoals sloten of rolluiken hebben toegepast op hun woning. In de tabel is te zien dat inwoners van Zevenaar Noord het op bijna alle punten beter doen dan het gemiddelde in de gemeente. Inwoners van Zevenaar Centrum doen het juist op de helft van de punten significant slechter. Dit laatste is ook terug te zien in de somscore, zoals zichtbaar in figuur 7.6. Zevenaar Centrum heeft een significant lagere somscore ten opzichte van de gemeente Zevenaar totaal. De andere twee wijken hebben juist een significant hogere somscore, hier wordt dus meer aan preventie in en om de woning gedaan dan gemiddeld in de gemeente.

Tabel 7.2 – Preventieve maatregelen thuis, per wijk (percentage aanwezig)

	Extra sloten of grendels	Luiken of rolluiken	Buiten-verlichting met sensor	Alarm-installatie	Camera-bewaking	Politiekeur-merk Veilig Wonen
Zevenaar Noord	76,2%	30,2%	70,2%	16,4%	27,6%	12,4%
Zevenaar Centrum	65,8%	35,9%	53,6%	10,3%	15,4%	7,9%
Zevenaar Zuid	68,3%	55,9%	69,0%	11,9%	20,7%	6,4%
Gemeente Zevenaar	**67,9%**	**41,1%**	**60,3%**	**11,6%**	**18,5%**	**8,0%**

7.3 Online preventie

Inwoners konden ook aangeven welke maatregelen zij nemen om hun digitale gegevens te beschermen. Hiervoor zijn zes verschillende soorten maatregelen voorgelegd (figuur 7.7). Op basis van deze zes voorzieningen is een somscore berekend voor 'online preventie' (figuur 7.8).

De somscore 'online preventie' geeft het gemiddelde aantal aanwezige maatregelen voor de bescherming van digitale gegevens weer. De waarde van de somscore is minimaal 0 en maximaal 6.

Figuur 7.7 - Online preventie (percentage gebruikt)

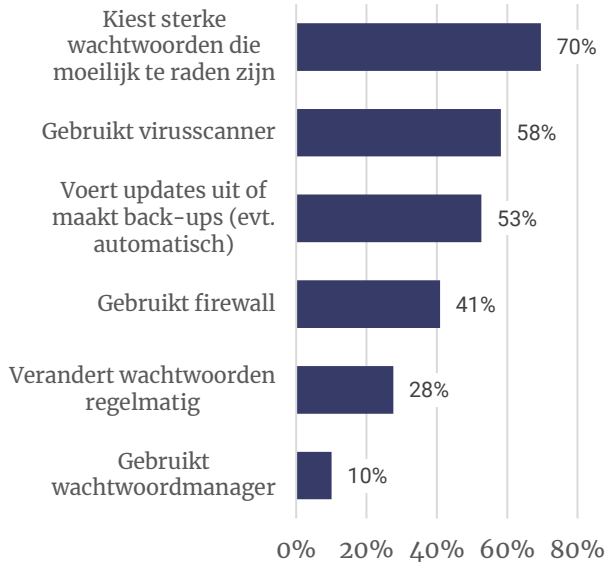

Figuur 7.8 - Online preventie (somscore 0-6)

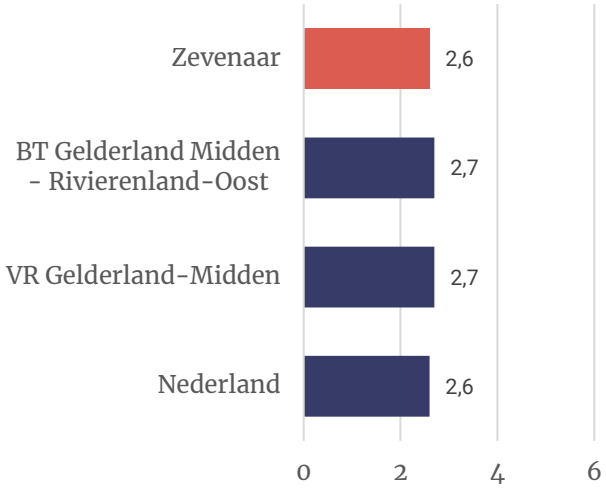

In hoofdstuk 6 is reeds het slachtofferschap van online criminaliteit besproken. In dit hoofdstuk zal worden besproken hoe Zevenaarders zich voorbereiden op online criminaliteit: welke preventieve maatregelen past men toe. Dit kan verschillende vormen aannemen, zoals het kiezen van sterke wachtwoorden of het gebruik van een virusscanner of firewall. De zes door ons onderscheiden maatregelen samen zijn wederom samengevat in een somscore.

Zeven van de tien inwoners van Zevenaar gebruiken sterke wachtwoorden. Dit is het meest voorkomende online preventiemaatregel. Inwoners van Zevenaar doen dit significant minder vaak dan gemiddeld in de veiligheidsregio (73%). Ook het gebruik van een wachtwoordmanager – in Zevenaar door 10 procent van de inwoners gebruikt – ligt lager dan in de Veiligheidsregio (14%). Op de andere gebieden verschilt Zevenaar niet significant van de referentiegebieden. Dit vertaalt zich dan ook in een vergelijkbare somscore.

53% van de inwoners van Zevenaar – meer dan de helft – maakt regelmatig back-ups of voert vaak updates uit.

Figuur 7.9 - Online preventie per wijk (somscore 0-6)

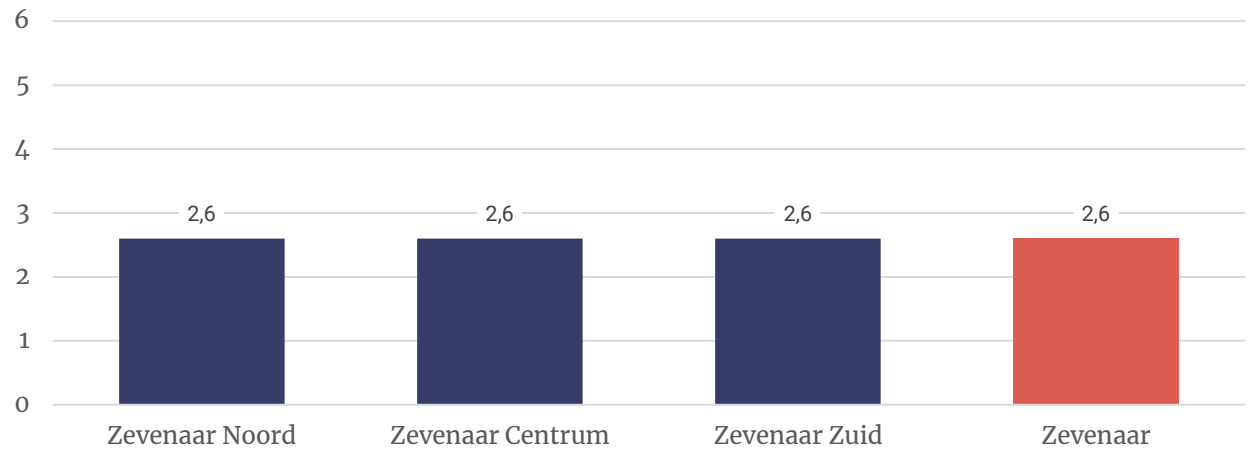

Tussen de wijken zijn geen verschillen waargenomen in de somscore voor online preventie. Voor alle wijken is de somscore een 2,6. Ook in de zes verschillende vormen van online preventie zit geen verschil tussen de wijken en de gemeente als geheel in het percentages van de inwoners dat deze maatregelen toepast. Dit is te zien in tabel 7.3.

Vier procent van de inwoners van Zevenaar neemt geen enkele van de genoemde online preventiemaatregelen. Ook dit verschilt niet van het landelijke en regionale beeld, en ook hierin zijn geen verschillen tussen de wijken en de gemeente.

Tabel 7.3 – Online preventie per wijk (percentage gebruikt)

	Sterk, moeilijk te raden wachtwoord	Wachtwoord regelmatig veranderen	Gebruik wachtwoord manager	Gebruik virus-scanner	Gebruik firewall	Updates uitvoeren of back-ups maken
Zevenaar Noord	70,3%	25,4%	12,8%	57,4%	38,7%	53,5%
Zevenaar Centrum	68,0%	29,7%	9,6%	57,5%	40,2%	52,7%
Zevenaar Zuid	72,4%	24,5%	9,9%	59,8%	43,2%	52,6%
Gemeente Zevenaar	**69,6%**	**27,6%**	**10,1%**	**58,2%**	**40,9%**	**52,7%**

7.4 Buurtpreventie

Sinds 2019 zit er in de Veiligheidsmonitor ook een vragenblok over verschillende vormen van buurtpreventie. Inwoners van de gemeente Zevenaar kunnen aangeven of er buurt- of burgerwacht en/of WhatsApp buurtpreventie aanwezig is, en of er iemand uit het huishouden actief deelneemt aan een buurtpreventie-app of zich heeft aangemeld bij burgernet (Figuur 7.10).

Figuur 7.10 - Buurtpreventie (percentage)

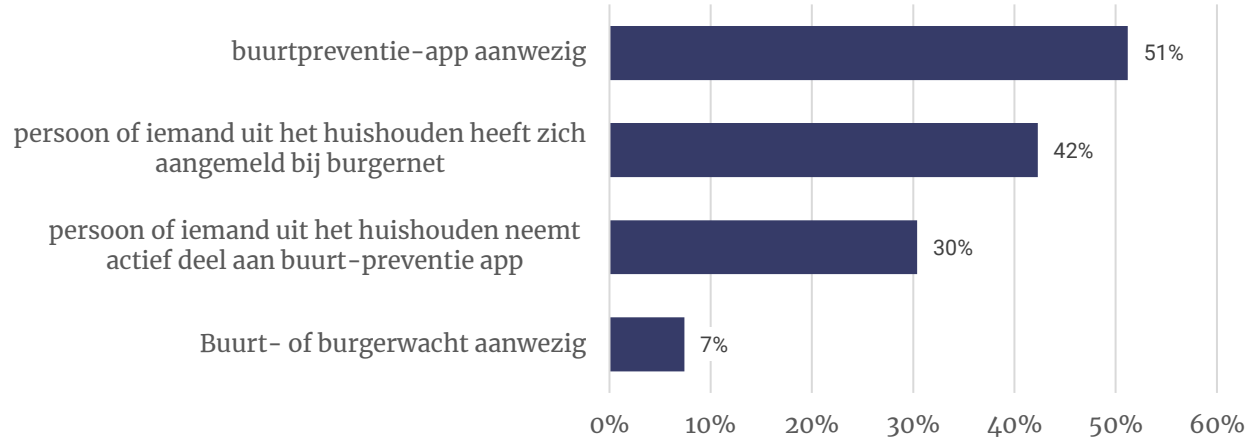

De helft van de inwoners van Zevenaar geeft aan dat er WhatsApp buurtpreventie is. Dit is het hoogst (significant) in Zevenaar Noord en het laagst (ook significant) in het Centrum. De grootste verschillen zijn te zien bij de burgerwacht. Een kwart van de inwoners van Zevenaar Noord geeft aan dat deze aanwezig is, terwijl dit in de andere wijken slechts 5 procent is.

Tabel 7.4 - Buurtpreventie per wijk (percentage aanwezig of percentage deelname)

	Heeft buurt of burgerwacht	Heeft WhatsApp buurtpreventie	Aangemeld bij WhatsApp buurtpreventie	Aangemeld bij Burgernet
Zevenaar Noord	26,9%	66,6%	42,2%	44,7%
Zevenaar Centrum	4,5%	46,6%	25,5%	40,8%
Zevenaar Zuid	4,6%	56,2%	35%	62,2%
Gemeente Zevenaar	**7,4%**	**51,2%**	**30,4%**	**42,3%**

8 Burgers en politie

In dit hoofdstuk staat de tevredenheid over het functioneren van de politie centraal. Allereerst wordt de tevredenheid over contacten tussen burgers en de politie beschreven (paragraaf 8.1). Daarna beschrijft dit hoofdstuk het functioneren van de politie in de buurt (par. 8.2) en het functioneren van de politie in het algemeen (par. 8.3).

8.1 Contacten burgers met politie

Deze paragraaf beschrijft de contacten van de inwoners van Zevenaar met de politie. Achtereenvolgens gaan we in op het percentage dat contact heeft gehad, de reden(en) hiervoor en de tevredenheid over dit contact.

Figuur 8.1 laat het percentage inwoners zien dat contact heeft gehad met de politie in de afgelopen 12 maanden in vergelijking met de referentiegebieden. In Figuur 8.2 wordt het contact met de politie binnen de buurt, elders in de gemeente en buiten de gemeente getoond.

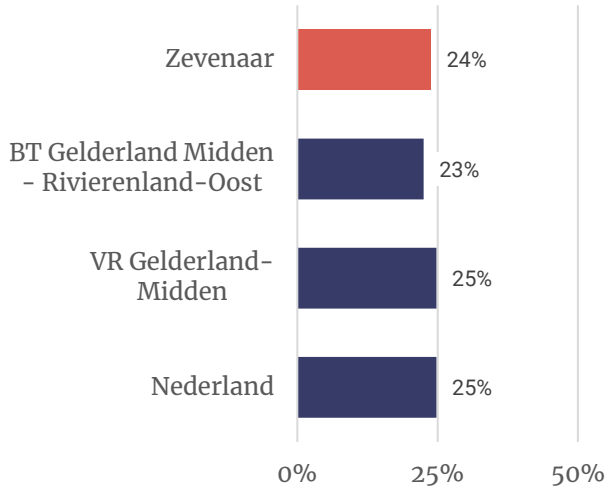

Figuur 8.1 - Contact met de politie

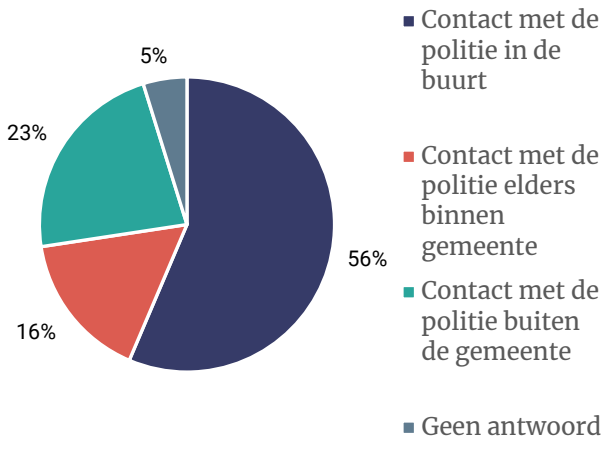

Figuur 8.2 - contact met de politie (% van bewoners met contact met de politie)

In Zevenaar heeft een op de vier inwoners de afgelopen 12 maanden contact gehad met de politie. Dit verschilt niet van de referentiegebieden. In de meeste gevallen (56%) ging het om contact met de politie in de buurt.

Tabel 8.1 gaat verder in op het contact dat inwoners hebben gehad met de politie. Waarom hebben zij contact gehad, op wiens initiatief en op welke manier(en)? In meer dan de helft van de gevallen ging het om een aangifte of melding. Meestal (acht op de tien keer) nam de burger het initiatief. Slechts zeer weinig van het contact gaat via internet, het meeste gaat persoonlijk of telefonisch. Er zitten geen verschillen in de wijze en redenen en initiatiefnemers van het contact met de referentiegebieden.

Tabel 8.1 - Reden contact, initiatief, wijze van contact (basis: inwoners die contact met politie hebben gehad)

REDEN CONTACT	%	INITIATIEF CONTACT	%	WIJZE CONTACT	%
bekeuring/waarschuwing	18%	politie	21%	persoonlijk	56%
aangifte/melding	53%	burger	79%	telefonisch	32%
andere contacten	12%			via Burgernet	1%
				via sociale media op internet, bijv. twitter	1%
				anders via internet, bijv. via de website van de politie	10%
				anders niet via internet, bijv. schriftelijk	1%

Tevredenheid

Aan de inwoners van Zevenaar is ook gevraagd of zij tevreden zijn over hun laatste contact met de politie: zeven van de tien zijn hierover tevreden. De tevredenheid over het laatste contact met de politie wijkt in Zevenaar niet af van de tevredenheid in de referentiegebieden.

70% van de bewoners is tevreden over het contact met de politie

Inwoners die minder tevreden waren konden aangeven wat hiervoor de redenen waren. Hieruit komt een top 3 van redenen voor ontevredenheid over contact met de politie.

#1	#2	#3
Problemen niet opgelost 55%	Politie nam mij niet serieus of was niet geïnteresseerd 47%	Achteraf niet/onvoldoende op de hoogte gehouden 29%

Tabel 8.2 - Belangrijkste redenen voor ontevredenheid contact met politie per wijk

	EERSTE	TWEEDE	DERDE
Zevenaar Noord	Andere reden: 68%	Politie nam mij niet serieus of was niet geïnteresseerd: 35%	Problemen niet opgelost: 32%
Zevenaar Centrum	Problemen niet opgelost: 61 %	Politie nam mij niet serieus of was niet geïnteresseerd: 52%	Politie discrimineerde: 24%
Zevenaar Zuid	Achteraf niet/onvoldoende op de hoogte gehouden: 50%	Problemen niet opgelost: 49%	Politie nam mij niet serieus of was niet geïnteresseerd: 40%

Let op! Het is van belang om te beseffen dat bij de cijfers in tabel 8.2 sprake is van een laag aantal waarnemingen (n<50), en het geheel dus als indicatief dient te worden beschouwd.

8.2 Functioneren politie in de buurt

Allereerst is inwoners gevraagd een algemeen oordeel te geven over het functioneren van de politie in de buurt. Vervolgens is aan de inwoners gevraagd naar hun oordeel over de zichtbaarheid van de politie in de buurt. Ten slotte is een aantal stellingen voorgelegd die verder inzoomen op het functioneren van de politie in de woonbuurt.

Tevredenheid

Aan de inwoners van Zevenaar is gevraagd een oordeel te geven over het functioneren van de politie in de woonbuurt en over de zichtbaarheid van de politie in de buurt. Figuur 8.3 en Figuur 8.4 geven dit weer op gemeenteniveau, in Figuur 8.5 en Figuur 8.6 staat de tevredenheid over het functioneren en de zichtbaarheid van de politie per wijk.

Als het gaat om het oordeel over het functioneren van de politie in de buurt zijn Zevenaarders vaker positief (34%) dan negatief (6%). Zevenaarders zijn significant minder vaak (zeer) tevreden over het functioneren van de politie dan gemiddeld in de Veiligheidsregio.

Over de zichtbaarheid van de politie in de buurt zijn Zevenaarders verdeelder. Bijna een op de drie is hierover tevreden, maar dit is significant minder dan in de Veiligheidsregio. Een op de vijf is ontevreden over de zichtbaarheid. Dit wijkt niet af van het percentage dat hetzelfde zegt in de Veiligheidsregio.

Figuur 8.3 - Oordeel functioneren politie in de buurt

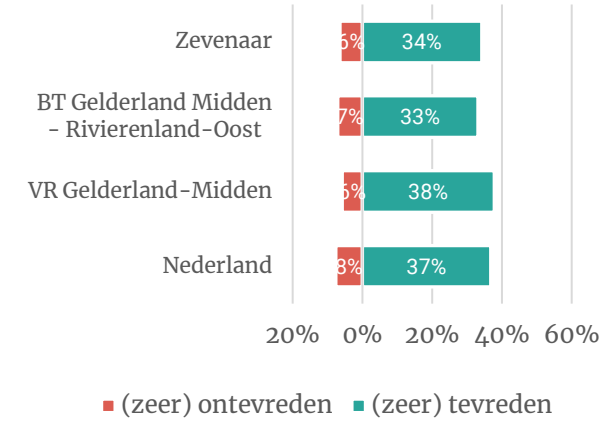

Figuur 8.4 - Oordeel zichtbaarheid politie in de buurt

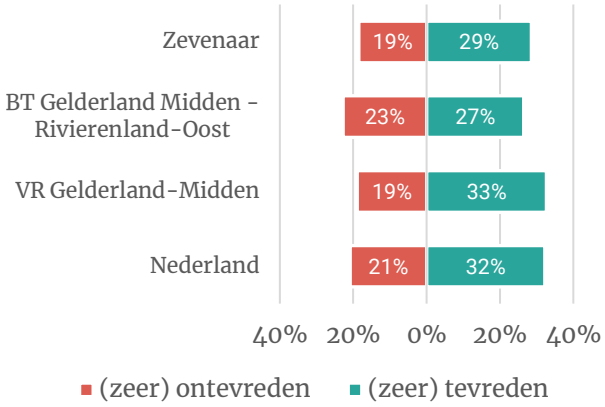

Figuur 8.5 - Tevredenheid over functioneren politie in de buurt (percentage (zeer) tevreden)

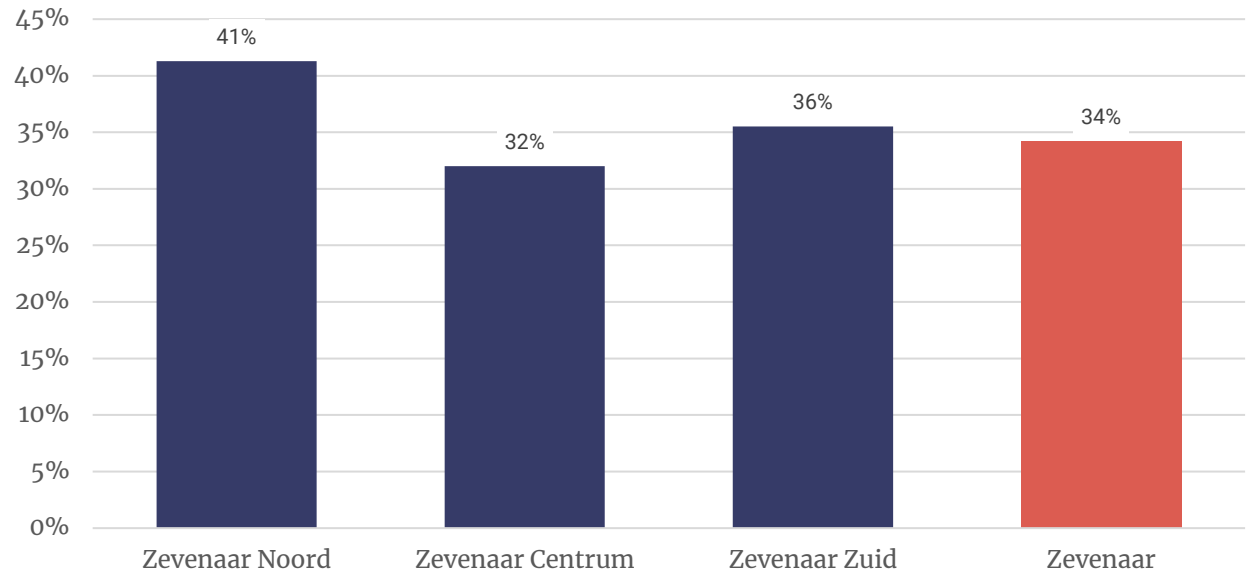

Op het gebied van tevredenheid over de politie in de buurt zijn weinig significante verschillen te zien binnen de gemeente Zevenaar. Alleen inwoners van Zevenaar Noord zeggen vaker (zeer) tevreden te zijn (41%) dan het gemiddelde in de gemeente (34%). De andere wijken zijn gelijk aan de gemeente in zijn geheel.

Figuur 8.6 - Tevredenheid over zichtbaarheid politie in de buurt (percentage (zeer) tevreden)

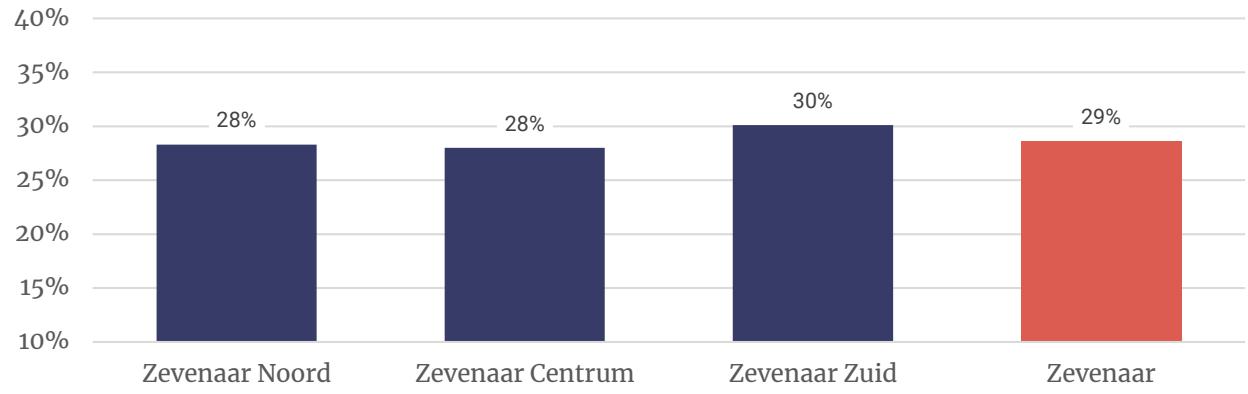

Op het gebied van zichtbaarheid zijn ook geen significante verschillen gevonden tussen de wijken en de gemeente. De zichtbaarheid wordt overal in Zevenaar hetzelfde beoordeeld.

Functioneren van de politie

Daarnaast is aan de inwoners een aantal stellingen voorgelegd over het functioneren van de politie in de buurt. Figuur 8.7 geeft het percentage inwoners weer dat het (helemaal) eens of (helemaal) oneens is met de stellingen.

Figuur 8.7 - Stellingen functioneren politie in de buurt (basis: inwoners met oordeel over functioneren politie)

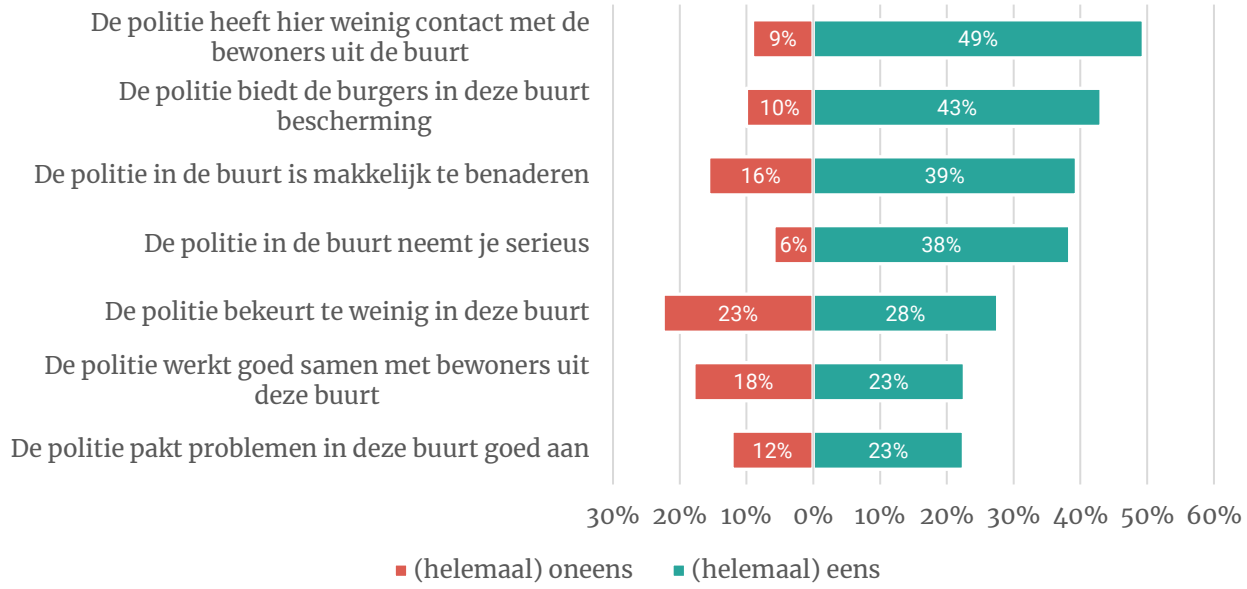

Met geen van de stellingen is een meerderheid van de inwoners het helemaal eens of oneens. De helft van de inwoners van Zevenaar geeft aan dat de politie weinig contact heeft met de bewoners uit de buurt. Over het te veel of te weinig bekeuren in de buurt zijn Zevenaarders verdeeld. Een kwart zegt dat er te veel bekeuringen worden uitgedeeld, en een ongeveer even groot gedeelte vindt het tegenovergestelde. Een stelling waarover meer consensus is, is of de politie de buurtbewoners serieus neemt. Slechts 6 procent zegt van niet, terwijl vier op de tien vinden van wel. Toch werd dit vaak als zwak punt van de politie genoemd, zie tabel 8.2 en in paragraaf 8.1. Bijna de helft van de mensen die contact op namen met de politie en hierover niet tevreden waren, gaf namelijk aan zich niet serieus genomen te voelen.

Verdere percentages gerelateerd aan de stellingen, inclusief uitsplitsingen naar wijk, zijn te vinden in het meegeleverde tabellenboek.

8.3 Functioneren politie in het algemeen

In deze laatste paragraaf van dit hoofdstuk staat het functioneren van de politie in het algemeen centraal. Inwoners van Zevenaar is gevraagd om een oordeel te geven over het functioneren van de politie in het algemeen (Figuur 8.8).

In het algemeen is 48 procent van de inwoners van Zevenaar (zeer) tevreden over het functioneren van de politie. Al lijkt het verschil op het oog niet heel groot, dit is wel significant minder dan in de Veiligheidsregio (51%). Landelijk is 49 procent (zeer) tevreden over het functioneren van de politie in het algemeen.

Figuur 8.8 - Tevredenheid over het functioneren van de politie in het algemeen

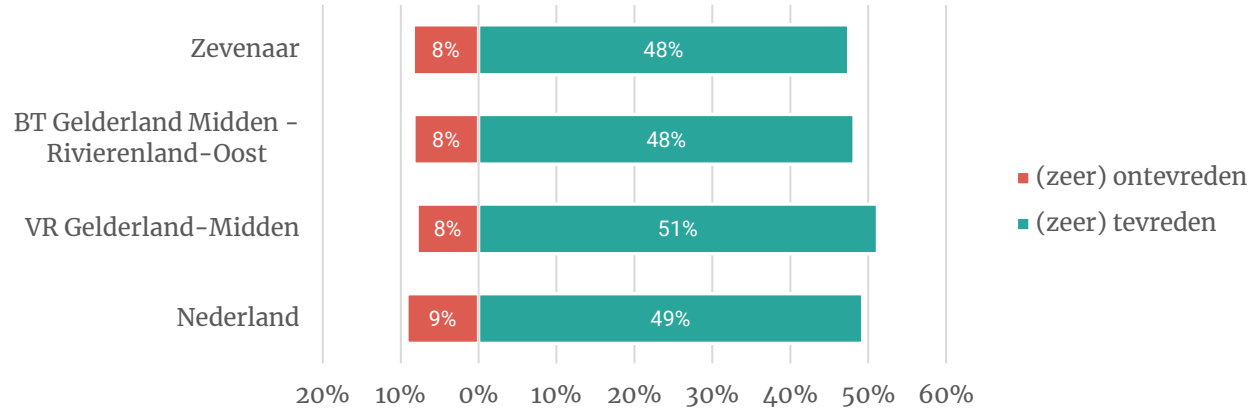

A Bijlage trends en ontwikkelingen

A.1 Landelijke trends in de veiligheidsmonitor

In het eerste hoofdstuk van deze bijlage worden de belangrijkste landelijke trends uit de Veiligheidsmonitor samengevat. Deze trends staan uitgebreid beschreven in de landelijke rapportage van het CBS (2021). De samenvatting in dit rapport is bedoeld voor het gemak van de lezer en om de resultaten uit het rapport in een breder perspectief te plaatsen.

Beoordeling leefbaarheid en veiligheid

De rapportcijfers over veiligheid in de buurt laten al een aantal jaar een stijgende trend zien, deze trend wordt in 2021 doorgezet. Gemiddeld zijn inwoners van Nederland steeds positiever over hoe veilig wonen het is in de buurt. De rapportcijfers voor leefbaarheid lieten de afgelopen jaren ook een (lichte) stijgende trend zien. In 2021 is hier echter sprake van een stabilisatie.

Figuur A.1.1 - Rapportcijfers leefbaarheid en veiligheid woonbuurt, trend 2013-2021

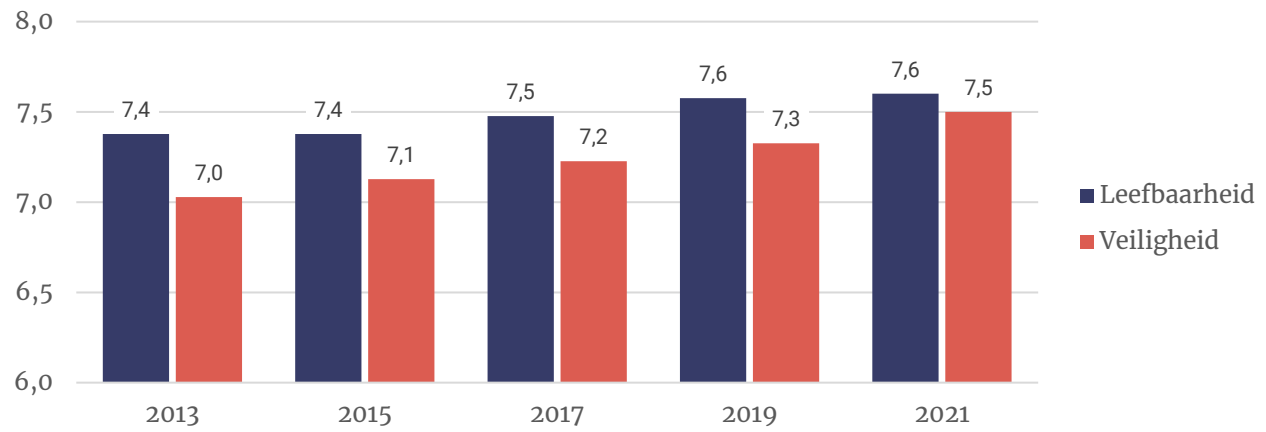

De mate van waardering voor het totale functioneren van de gemeente betreffende de aanpak van leefbaarheid en veiligheid is in 2021 gedaald. Dit volgt op een eerdere stijgende lijn in het aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over hoe de gemeente functioneert op het gebied van veiligheid en leefbaarheid.

Figuur A.1.2 – Oordeel functioneren gemeente op aanpak leefbaarheid en veiligheid

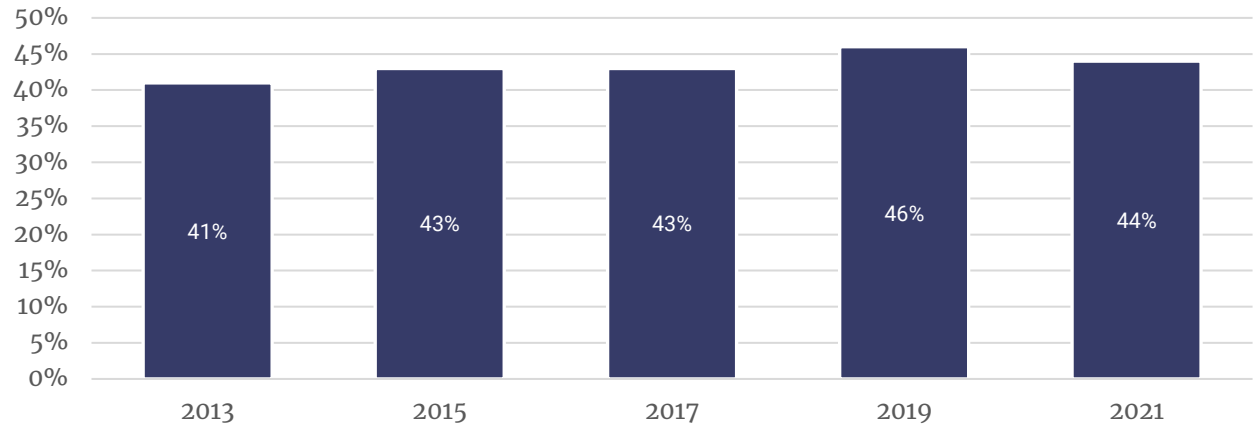

Overlast

Gemiddeld ervaart 43 procent van de burgers zelf veel overlast van één of meer vormen van overlast die in de buurt voor kunnen komen. Dit is vergelijkbaar met 2017, maar minder dan in 2013 toen dit aandeel nog 46 procent was. De afname zit met name in overlast van fysieke verloedering. Sociale overlast[3] was tussen 2013 en 2019 ook aan het dalen, maar is tussen 2019 en 2021 weer toegenomen. De ervaren verkeersoverlast is over de hele periode vergelijkbaar gebleven.

Figuur A.1.3 - Ervaren overlast in de buurt

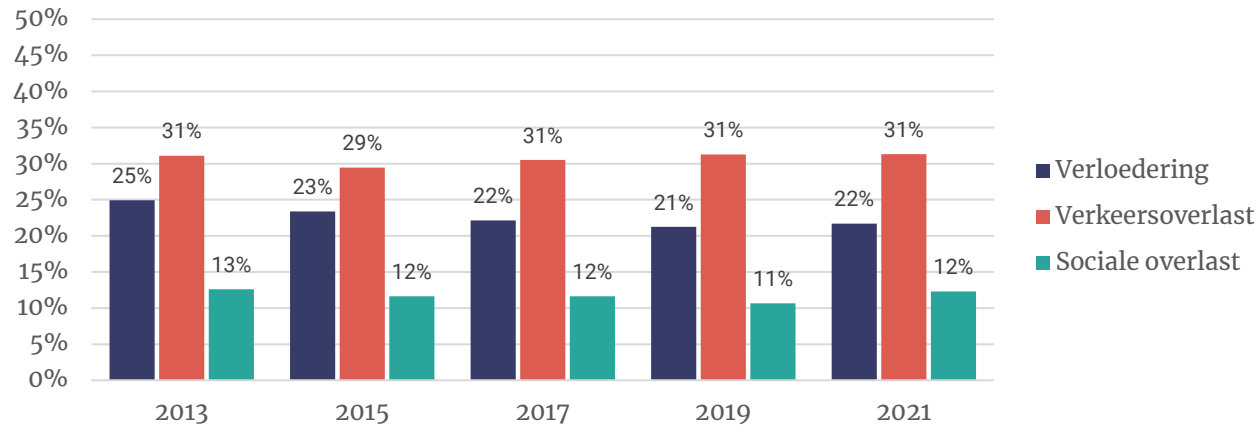

Veiligheidsbeleving

In 2021 voelt 14 procent van de burgers zich wel eens onveilig in de eigen buurt. Dat is gelijk aan 2019, maar lager dan 2017 (16%). Naast de veiligheidsbeleving in de buurt is in de Veiligheidsmonitor ook naar de veiligheidsbeleving in algemene zin gevraagd. In 2021 voelt 33 procent van de mensen zich wel eens onveilig. Dit is gelijk aan 2019 (33%), maar minder dan in de voorgaande jaren. Het percentage inwoners dat zich vaak onveilig voelt – zowel in algemene zin als in de buurt – bedraagt 2 procent, in 2019 was dit in beide gevallen 1 procent.

[3] *In 2021 worden de cijfers voor sociale overlast in de buurt berekend op basis van zeven vormen van overlast (CBS, 2021, p. 19). De cijfers voor sociale overlast uit de eerdere jaren bestaan uit vijf verschillende stellingen.*

Figuur A.1.4 - Onveiligheidsgevoel

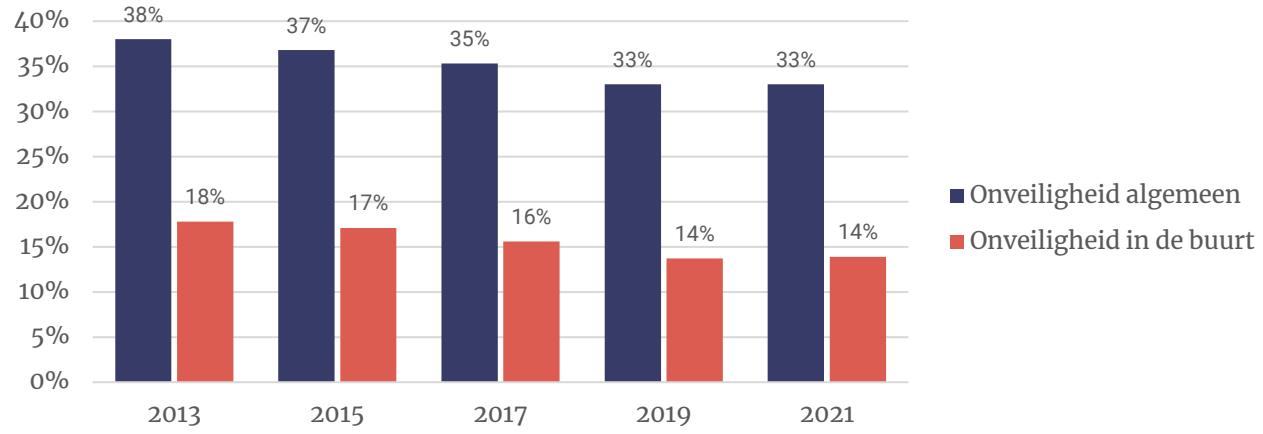

Slachtofferschap criminaliteit

Er is een dalende trend te zien in slachtofferschap van vermogensdelicten en vandalismedelicten, deze dalende trend zet bij beide type delicten door in 2021. Bij vermogensdelicten is er sprake van een iets sterkere daling. In 2013 werd 19 procent slachtoffer van een vermogensdelict, in 2021 ligt dit op 9 procent. Het aantal geweldsdelicten is gelijk gebleven ten opzichte van 2019 (5%), maar ligt lager dan in de jaren daarvoor.

De aangiftebereidheid van traditionele criminaliteit vertoonde tussen 2013 en 2019 een dalende trend. Slachtoffers meldden delicten minder vaak bij de politie en deden minder vaak aangifte. In 2013 meldde 36 procent van de slachtoffers zich nog bij de politie, in 2019 is dit gedaald tot 31 procent. In 2021 is er echter weer een stijgende lijn zichtbaar, 33 procent van de slachtoffers deed aangifte bij de politie van wat hen overkomen was.

Figuur A.1.5 - Persoonlijk slachtofferschap delicten

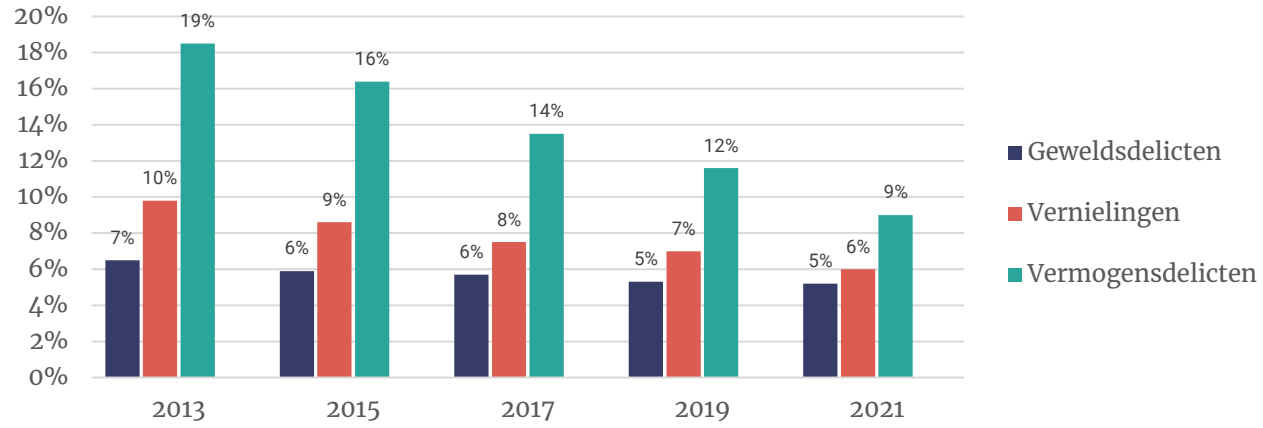

Burgers en politie

Tussen 2013 en 2019 steeg de tevredenheid over het totale functioneren van de politie in de eigen buurt. In 2021 is de tevredenheid echter (licht) afgenomen ten opzichte van 2019. De tevredenheid over het contact met de politie in de gemeente laat tevens een stijgende trend zien tussen 2013 en 2019 en neemt vervolgens af na 2019. De belangrijkste redenen voor burgers om soms ontevreden te zijn over contact met de politie is als problemen niet zijn opgelost of als de politie hen niet serieus nam of niet geïnteresseerd was.

A.2 Patronen in de Veiligheidsmonitor

In het tweede hoofdstuk van deze bijlage bespreken we een aantal patronen in de landelijke Veiligheidsmonitor tussen belangrijke onderwerpen en kenmerken als leeftijd en stedelijkheid. Dit is een samenvatting van de patronen die in het landelijke rapport worden beschreven. Meer informatie en cijfermateriaal is beschikbaar via statline van CBS of via I&O Research.

Leefbaarheid

De tevredenheid van Nederlanders over het functioneren van de gemeentelijke aanpak van leefbaarheid en veiligheid verschilt nauwelijks naar de mate van stedelijkheid van het gebied. In meer stedelijke gebieden geven inwoners vaker aan gemeentelijke handhavers te zien dan in minder stedelijke gebieden. Naast de zichtbaarheid neemt ook de tevredenheid toe over deze handhavers met een grotere stedelijkheidsgraad. In niet stedelijke gemeenten is 21 procent tevreden over het functioneren van gemeentelijke handhavers, in zeer stedelijke gemeenten is dit 28 procent (CBS, 2021, p. 19).

In gebieden waar de stedelijkheid groter is, ervaren bewoners meer buurtoverlast. Ook in gemeenten met meer inwoners is er meer sprake van buurtoverlast. In 70-duizend-plus-gemeenten ervaart 51 procent veel buurtoverlast, terwijl dit in 2021 gemiddeld 46 procent is (CBS, 2021, p. 23).

Veiligheidsbeleving

De veiligheidsbeleving verschilt naar leeftijd: als Nederlanders ouder worden, ervaren zij minder vaak gevoelens van onveiligheid. Mensen in de leeftijdsgroepen 15-24 en 25-44 voelen zich onveiliger dan 45-64-jarigen en vooral 65-plussers. Dit patroon was in 2019 ook al zichtbaar. De verschillen zijn groter bij onveiligheidsgevoelens in het algemeen dan bij onveiligheidsgevoelens in de buurt (p. 26). In het algemeen voelt 43 procent van de 15-24-jarigen zich wel eens onveilig en 24 procent van de 65-plussers. Bij onveiligheidsgevoel in de buurt gaat het om 18 procent van de 15-24-jarigen en 10 procent van de 65-plussers.

Figuur A.2.1 - Onveiligheidsgevoel naar leeftijd, 2021

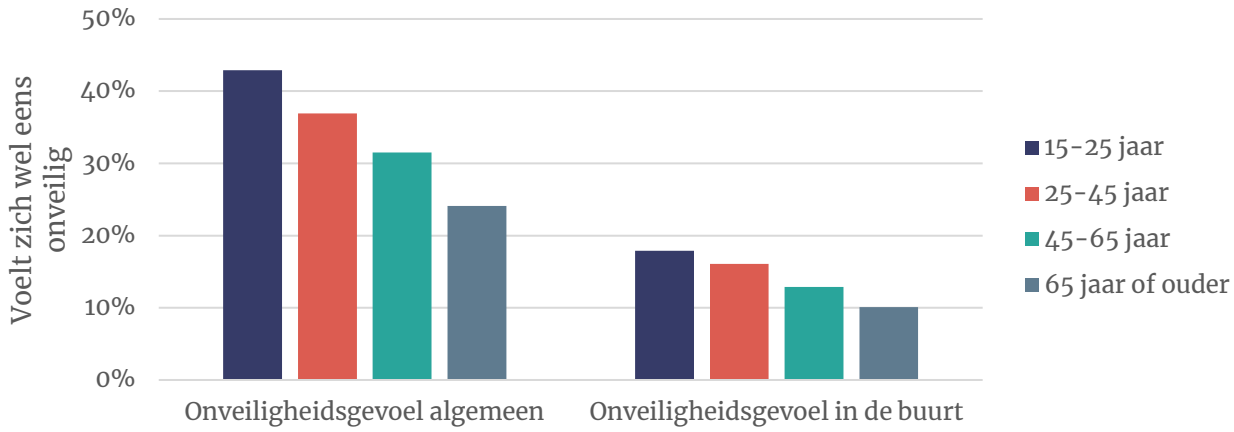

Veiligheidsbeleving verschilt bovendien naar geslacht. In zowel de eigen buurt als in het algemeen voelen vrouwen zich vaker onveilig dan mannen, respectievelijk 17 tegen 11 procent en 42 procent tegen 24 procent (CBS, 2021, p. 26). Jonge vrouwen van 15 tot 25 jaar voelen zich het vaakst onveilig. Zij voelen zich in het algemeen en in de buurt ongeveer twee keer zo onveilig als jonge mannen in dezelfde leeftijdsgroep.

Gevolgen van criminaliteit

In totaal heeft ruim een kwart van de slachtoffers van traditionele criminaliteit emotionele, lichamelijke of financiële gevolgen ervaren als gevolg van hun slachtofferschap (CBS, 2021, p. 44). Emotionele problemen kwamen het vaakst voor bij geweldsdelicten. Bijna 32 procent van de slachtoffers gaf aan emotionele problemen te ervaren, tegenover 18 procent en 15 procent van de slachtoffers van vermogensdelicten en vernielingen. Financiële problemen kwamen het vaakst voor bij vermogensdelicten, slachtoffers kampten het vaakst met lichamelijke verwondingen of letsel in het geval van geweldsdelicten.

Figuur A.2.2 – Gevolgen criminaliteit naar type geweldsdelict, 2021

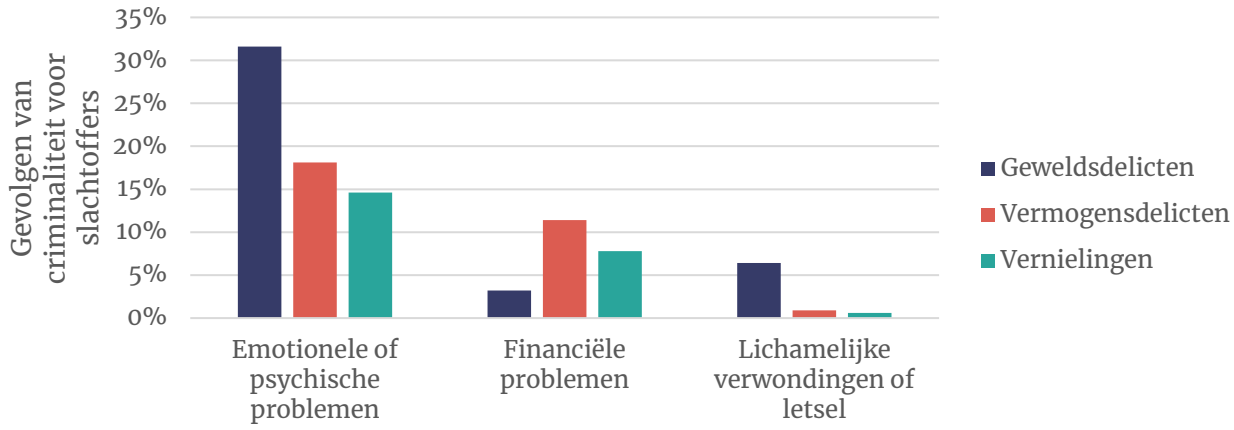

De mate waarin slachtoffers emotionele, lichamelijke of financiële problemen ervaren na hun slachtofferschap verschilt naar geslacht. Dit verschil is voornamelijk zichtbaar als het gaat om emotionele of psychische problemen. Vrouwen hebben in 23 procent van de gevallen last van emotionele problemen na hun slachtofferschap, voor mannen is dit 19 procent.

Burgers en politie

De mate waarin inwoners (zeer) tevreden zijn over het functioneren van de politie verschilt niet tussen meer en minder verstedelijkte gebieden. Dit geldt zowel voor de tevredenheid over het functioneren van de politie in de buurt als het functioneren van de politie in het algemeen. In meer verstedelijkte gebieden is de tevredenheid over het functioneren van de politie wel iets hoger dan in gebieden met minder verstedelijking.

De mate waarin inwoners vinden dat de politie zichtbaar is in de buurt verschilt naar stedelijkheid. In meer verstedelijkte buurten geven relatief meer inwoners aan dat de politie vaak zichtbaar is in hun buurt, dan inwoners in minder stedelijke buurten. In zeer stedelijke buurten ziet 18 procent van de inwoners de politie vaak, in niet stedelijke buurten is dit 3 procent (CBS, 2021, p. 62). De tevredenheid van burgers over de hoe zichtbaar de politie is in hun buurt verschilt ook naar stedelijkheid, al in mindere mate dan bij de zichtbaarheid. I

n zeer stedelijke buurten is 38 procent van de inwoners (zeer) tevreden over de zichtbaarheid van de politie in hun buurt, in weinig stedelijke buurten bedraagt dit 28 procent (CBS, 2021, p. 63).

Preventie

De mate van Whatsapp-buurtpreventie verschilt naar de mate van stedelijkheid. Als de stedelijkheid afneemt, is Whatsapp-buurtpreventie vaker aanwezig. In niet stedelijke buurten geven ruim twee keer zoveel inwoners aan dat er Whatsapp-preventie aanwezig is dan inwoners van zeer stedelijke buurten (46 procent tegen 20 procent). De aanwezigheid van buurt- of burgerwachten verschilt ook naar stedelijkheidsgraad, maar wel in mindere mate. In minder verstedelijkte buurten is de deelname van inwoners aan Whatsapp buurtpreventie en Burgernet groter dan in buurten met meer stedelijkheid.

Bron:

Centraal Bureau voor de Statistiek (2022), Veiligheidsmonitor 2021, Den Haag (online publicatie) https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/09/veiligheidsmonitor-2021

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl

Amendement Zevenaar, een veilige gemeente zonder uitzondering

De ondergetekende stelt volgend amendement voor bij voorstel Z/23/441425 Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026:

De raad besluit:

overwegende dat;
- de gemeente Zevenaar verantwoordelijk is voor de regie op het lokaal veiligheidsbeleid;
- veiligheidsvraagstukken vragen om een integrale aanpak door interne en externe partners;
- de integrale aanpak gewaarborgd wordt door de gestelde prioriteiten in de Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026.

wordt gewijzigd in:

overwegende dat;
- de gemeente Zevenaar verantwoordelijk is voor de regie op het lokaal veiligheidsbeleid;
- veiligheidsvraagstukken vragen om een integrale aanpak door interne en externe partners;
- de integrale aanpak gewaarborgd wordt door de gestelde prioriteiten in de Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026;
-De gemeente Zevenaar een veilige haven moet zijn waarbij veiligheid voor alle inwoners gewaarborgd wordt en gelijk is;
- De gemeente Zevenaar er alert op is dat vrouwen, kinderen, LHBTIQ+'ers en mensen van kleur extra aandacht behoeven in de uitwerking van het integrale veiligheidsbeleid.

Toelichting
- Elke 8 dagen wordt in Nederland een vrouw vermoord, en in meer dan de helft van de gevallen is een partner of ex-partner de dader;
- Huiselijk geweld vaak een lange geschiedenis kent en zich gradueel ontwikkelt en escaleert van verbaal en/of fysiek geweld, tot stalking en bedreiging;
- Er in de integrale veiligheidsagenda geen gestructureerde aandacht is voor specifieke groepen die onevenredig te maken krijgen met onveilige situaties;
- In de integrale veiligheidsagenda voor de groep 'kwetsbare inwoners' beleid is voor de personen met verward gedrag en jongeren, terwijl voor slachtoffers van huiselijk geweld beleid grotendeels ontbreekt vanuit de Zevenaarse justitiële keten;
- De huiselijk geweld meldingen worden overdragen aan Veilig Thuis, waarna er geen monitoring meer is vanuit de Zevenaarse justitiële keten;
- Er in de integrale veiligheidsagenda wordt afgezien van het registreren van huiselijk geweld; deze meldingen zouden, indien van toepassing, specifiek moeten worden geregistreerd als huiselijk geweld, als kindermishandeling dan wel als geweld tegen de LHBTIQ+ gemeenschap of op basis van discriminatie/racisme. Dit betekent

dat het monitoren van de meldingen nu niet mogelijk is vanuit de Zevenaarse justitiële keten.

Zevenaar, 29 maart 2023

B. van Bindsbergen, D66 Zevenaar

Dit amendement is ingetrokken in de vergadering van 29 maart 2023.

Z070E19D405

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Normenkader 2022
zaaknummer	Z/23/439857
documentnummer	INT/23/1141609
portefeuillehouder	A.M. Boone
portefeuille	Financiën
behandelend ambtenaar/afdeling	T. Noordermeer/Staf
telefoon	
email	

1. Samenvatting

De accountant geeft bij de controle op de jaarstukken 2022 een oordeel af over de rechtmatigheid. De kaders voor de controle zijn vastgelegd in de controleverordening (ex artikel 213). Het normenkader geeft invulling aan de verordening.

2. Raadsvoorstel

1 Het normenkader 2022 vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

Op basis van de controleverordening (ex artikel 213) geeft de accountant een oordeel over de rechtmatigheid. De normen die de accountant moet toetsen voor zijn rechtmatigheidsoordeel zijn vastgelegd in het normenkader 2022.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Vaststellen van de grondslag voor het rechtmatigheidsoordeel die de accountant afgeeft bij de jaarstukken 2022.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Zonder vastgesteld normenkader kan de accountant geen oordeel over de rechtmatigheid afgeven.

Alternatieven

Niet van toepassing. Zonder vastgesteld normenkader kan er geen rechtmatigheidsverklaring worden afgegeven.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Tot en met het verslaggevingsjaar 2021 was kennisneming middels een raadsinformatiebrief toereikend. Met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording zijn de vereisten gewijzigd. Vanaf 1-1-2023 is de rechtmatigheidsverantwoording wettelijke geregeld, waarmee de verantwoordelijk en opzet van de controle wordt gewijzigd. In mei ontvangt u het normenkader aangepast aan de nieuwe wetgeving.

7. Klimaat en duurzaamheid
Niet van toepassing.

8. Communicatie
Het vastgestelde normenkader wordt als kader aan de accountant verstrekt.

9. Kosten, baten en dekking
Niet van toepassing.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/23/1139983	Normenkader 2022

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Normenkader 2022
zaaknummer	Z/23/439857
documentnummer	INT/23/1141609

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat de accountant zonder vastgesteld normenkader geen verklaring omtrent rechtmatigheid kan afgeven;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op de controleverordening en artikel 213 van de Gemeentewet.

besluit:

1. Het normenkader 2022 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 29 maart 2023 .

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Programma 0 - Taakveld: Bestuur en ondersteuning			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Aanbestedingsbesluit		Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers	
Aanbestedingsreglement werken (ARW2016)		Regeling schatkistbankieren decentrale overheden	
Aanbestedingswet		Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)	
Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers		Richtlijn gunnen van concessieopdrachten (2014/23/EU)	
Algemene wet bestuursrecht (Awb)		Richtlijn gunnen van overheidsopdrachten (2014/24/EU)	
Algemene groepsvrijstellingsverordening, Verordening EU 651/2014		Sociale verzekeringswetten	
Ambtenarenwet 2017		Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Udfo)	
Besluit financiële verhouding 2001		Uitvoeringsregeling invorderingswet	
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden (Bldo)		Verdrag betreffende werking van de Europese Unie 2008/C115/01 (VWEU)	
Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten		Vrijstellingsverordening EG Staatssteun (Deminimis) 1407/2013	
Burgerlijk Wetboek (BW)		Wet Basisregistratie Personen (BRP)	
Faillissementswet		Wet financiering decentrale overheden	
Financiele verhoudingswet		Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR)	
Gemeentewet (Gem. w)		Wet op de Loonbelasting 1964	
Gids Proportionaliteit (M.u.v. Normbedragen niet-Eur. Aanbest.)		Wet op de Omzetbelasting 1968	
Invorderingswet 1990		Wet op de Vennootschapsbelasting 1969	
Legesbesluit akten Burgerlijke stand		Wet op het BTW compensatiefonds	
Paspoortwet		Wet rechten burgerlijke stand	
Pensioenwet		Wet Waardering Onroerende zaken	
Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers			
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Controleverordening gemeente Zevenaar 2018	9/26/2018	Verordening Leges 2022	12/22/2021
Financiële verordening gemeente Zevenaar 2018	1/31/2018	Verordening onroerende zaakbelastingen 2022	12/22/2021
Garantiebeleid Zevenaar 2005	12/18/2019	Verordening parkeerbelastingen 2022	12/22/2021
Mandatenregeling Zevenaar 2018 (College)	1/9/2018	Verordening precariobelasting 2022	12/22/2021
Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2019	12/19/2018	Verordening precariobelasting kabels en leidingen 2021	12/16/2020
Verordening op de auditcommissie 2018	1/2/2018	Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden	10/9/2019
Verordening op de ambtelijke bijstand en fractie-ondersteuning 2018	1/2/2018	Verordening Reclamebelasting 2022	12/22/2021
Verordening hondenbelasting 2022	12/22/2021	Wegsleepverordening Zevenaar 2019	10/9/2019

Programma 1 - Taakveld: Veiligheid			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Alcoholwet		Wet Veiligheidsregio's	
Wet op de kansspelen			
Interne regelgeving	**Datum**		
Alcoholverordening 2021	11/24/2021	Verordening Speelautomatenhal Zevenaar 2020	7/9/2020
Algemene Plaatselijke Verordening 2018 Gemeente Zevenaar	11/24/2021		
Programma 2 - Taakveld: Verkeer, vervoer, waterstaat			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)		Wegenverkeerswet 1994	
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Parkeerverordening Zevenaar 2017 (Zevenaar)	12/18/2019		
Programma 3 - Taakveld: Economie			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Mededingingswet		Wet op de bedrijveninvesteringszones	
Wet markt en overheid			
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Verordening marktgelden 2022	12/22/2021	Verordening vermakelijkhedenretributie 2022	12/22/2021
Verordening toeristenbelasting 2022	12/22/2021		
Programma 4 - Taakveld: Onderwijs			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Besluit bekostiging WPO		Wet kinderopvang	
Besluit bekostiging WEC		Wet passend onderwijs	
Wet educatie en beroepsonderwijs		Wet op het primair onderwijs	
Wet op de expertisecentra		Wet op het voortgezet onderwijs	
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Verordening leerlingenvervoer 2018 gemeente Zevenaar	3/21/2018	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2020	12/18/2019
Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs 2020 (Zevenaar)	12/18/2019		

Programma 5 - Taakveld: Sport, cultuur en recreatie			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Algemene subsidieverordening provincie Gelderland		Wet op specifiek cultuurbeleid	
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Algemene subsidieverordening 2020	9/18/2019	Subsidieverordening waardevolle/monumentale bomen 2019	11/27/2019
Bomenverordening Zevenaar	11/27/2019	Verordening tarieven gebruik Lentebad 2020-2021	6/11/2020
Subsidieverordening monumenten 2018	9/26/2018	Verordening tarieven sportaccomodaties 2019-2020	6/5/2019
Programma 6 - Taakveld: Sociaal domein			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)		Regeling participatiewet, IOAW en IOAZ	
Besluit inburgering 2021		Regeling opvang Asielzoekers	
Besluit Jeugdwet		Regeling vrijwillige inburgering niet-G31 2007	
Besluit loonkostensubsidie Participatiewet 2021		Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	
Besluit Participatiebudget		Uitvoeringsbesluit WMO 2015	
Invoeringswet Jeugdwet		Uitvoeringsregeling WMO	
Wet IOAW		Wet inburgering 2021	
Wet IOAZ		Wet kinderopvang	
Jeugdwet		Wet langdurige zorg	
Landelijke accountantsprotocol financiële verantwoording wmo en jeugdwet		Wet maatregelen wet werk en bijstand	
Participatiewet		Wet maatschappelijke ondersteuning (2015)	
Regeling Jeugdwet		Wet sociale werkvoorziening	
		Zorgverzekeringswet	
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Verordening Inburgering gemeente Zevenaar 2022	10/20/2021	Verordening Jeugdwet	11/26/2020
Verordening Individuele inkomenstoeslag gemeente Zevenaar 2022	11/24/2021	Verordening Maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2022	12/22/2021
Verordening Individuele studietoeslag gemeente Zevenaar	11/24/2021		

Programma 7 - Taakveld: Volksgezondheid en milieu			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Wet belastingen op milieugrondslag		Wet op de lijkbezorging	
Wet bodembescherming		Wet milieubeheer	
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Beheerverordening begraafplaatsen gemeente Zevenaar 2019	4/3/2019	Verordening lijkbezorgingsrechten 2022	11/22/2021
Subsidieverordening inzameling oud papier 2018	1/31/2018	Verordening rioolaansluitgeld 2022	11/22/2021
Verordening afvalstoffenheffing 2022	11/22/2021	Verordening rioolheffing 2022	11/22/2021
Programma 8 - Taakveld: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Externe regelgeving		**Externe regelgeving**	
Besluit ruimtelijke ordening		Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)	
Huisvestingswet		Wet ruimtelijke ordening	
Leegstandwet		Woningwet	
Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte			
Interne regelgeving	**Datum**	**Interne regelgeving**	**Datum**
Bouwverordening Zevenaar 2019	9/18/2019	Verordening duurzaamheidslening 2019	5/8/2019
Nota Grondbeleid	7/8/2021	Verordening starterslening 2020	7/9/2020

Raadsvoorstel

Onderwerp	Beschikbaar stellen investeringsbudgetten voor de uitvoering van geplande vervangingen in de openbare ruimte
Zaaknummer	Z/22/436909
Documentnummer	INT/22/1132999
Portefeuillehouder	T. Albers
Portefeuille	openbare ruimte
Behandelend ambtenaar/afdeling	R. Janssen
Telefoon	0316-595111
E-mail	r.janssen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De raad heeft op 21 september 2022 het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 (WTP) vastgesteld. Ook heeft u op 8 juni 2022 ingestemd met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie waarin investeringen zijn opgenomen voor klimaatadaptieve maatregelen. Met de vaststelling van de meerjarenbegroting 2023-2026 heeft de raad ook ingestemd met de in de genoemde plannen opgenomen investeringsschema's.

Voor 2023 en volgende jaren zijn vernieuwingen gepland van de riolering in geselecteerde delen van de kernen Angerlo, Lobith, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek. Deze werkzaamheden worden gefaseerd in de periode 2023 -2027 uitgevoerd.

Deze werkzaamheden aan de riolering worden integraal opgepakt waarbij ook wegen, groen en speelvoorzieningen worden vervangen. De onderbouwing voor wegen en groen en speelvoorzieningen staat in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) waarmee u op 19 oktober 2022 heeft ingestemd. Met de vaststelling van de meerjarenbegroting 2023 – 2026 op 2 november 2022 heeft u de middelen beschikbaar gesteld voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende vier jaar. Om ook de vernieuwing van de riolering uit te kunnen voeren vragen wij de raad om de investeringsbudgetten zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026 beschikbaar te stellen.

2. Raadsvoorstel

1. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 16.312.236 in totaal) beschikbaar te stellen voor de revitalisatie in delen van de kernen Angerlo, Lobith-Zuid, Lobith-Noord, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek.

2. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 2.000.000) beschikbaar te stellen voor de vervanging van de gemalen.

3. Waarom naar de raad

U bent het bevoegde orgaan om investeringsbudgetten voor vernieuwing van de riolering opgenomen in de meerjarenbegroting voor dit doel beschikbaar te stellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De riolering in delen van de kernen Angerlo, Lobith-Zuid, Lobith-Noord, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek wordt vernieuwd en/of gerenoveerd. De werken in genoemde kernen en wijken worden gecombineerd met vervangingswerkzaamheden aan de wegen, groen, en speelvoorzieningen.

Door de vernieuwing van het verouderde rioolstelsel en rioolgemalen die aan vervanging toe zijn verhogen we de bedrijfszekerheid en daarmee zijn de kosten voor het onderhoud lager.

We leveren een bijdrage aan de ambities op het gebied van klimaatadaptatie door bijvoorbeeld het afkoppelen, bergen en infiltreren van het hemelwater.

Door de integrale aanpak krijgt de fysieke woonomgeving een kwaliteitsimpuls. Daarbij houden we rekening met de ambities in het IBOR (o.a. klimaatadaptaties, inclusiviteit en biodiversiteit).

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Uit inspecties en klimaatstresstesten blijkt dat de riolering in enkele kernen van de gemeente Zevenaar aan renovatie en/of vervanging toe is.
De riolering in Lobith en een deel van de kern Zevenaar (Schrijvershoek en Bloemenkamp) is verouderd en daarom vervangen en/of renoveren we slechte rioolstrengen en –putten. Daarnaast leggen we nieuw gescheiden regenwaterafvoer aan omdat we het hemelwater in de toekomst op een andere manier moeten gaan verwerken. Hiermee belasten we minder de waterzuiveringsinstallaties en bergen en infiltreren we meer regenwater. Investeringen die in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie voor klimaatadaptatie zijn opgenomen worden in de projecten ingezet.

1.2. Er zijn voldoende middelen voor de dekking van de kosten voor de geplande investering.
U heeft op 21 september 2022 het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 vastgesteld. Tevens heeft u besloten de budgetten en investeringen jaarlijks conform de planning in het WTP op te nemen in de meerjarenbegroting. De gemeente gaat de komende planperiode investeren in het vervangen van slechte en verouderde riolen waarbij maatregelen m.b.t. klimaat en duurzaamheid worden meegenomen. In het Watertakenplan en de daaruit voortvloeiende rioolheffing is rekening gehouden met deze investeringen.

1.4. Door nu investeringen te doen kan een koppeling worden gemaakt met geplande vervangingen in de openbare ruimte.
Uitgangspunt bij grootschalige vervangingen van wegen, groen en riolering is een gebiedsgerichte aanpak waarbij zoveel mogelijk werk met werk wordt gemaakt. Dit biedt de mogelijkheid om een wijk integraal aan te pakken, de kwaliteit van de woonomgeving te verbeteren en klimaat robuust in te richten. Daarbij houden we rekening met de ambities en maatregelen in het IBOR in deze gebiedsgerichte aanpak. Verder levert deze aanpak maatschappelijke voordelen op (slechts één keer overlast) en middelen worden effectief ingezet. Deze methode biedt daarnaast kansen om in te spelen op doelstellingen binnen andere beleidsterreinen zoals de energietransitie en de leefbaarheid en sociale cohesie in wijken. Ook leent een dergelijke aanpak zich voor een doelmatig participatieproces.

2.1. Uit inspecties blijkt dat een aantal hoofd- en drukgemalen in Zevenaar aan vervanging of vernieuwing toe zijn

We vervangen slechte gemalen, inclusief besturingskasten en voorzien de hoofdgemalen van een telemetriesysteem.

Alternatieven
n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Na uw besluit wordt gestart met de voorbereiding voor het werk in verschillende delen van de kernen Angerlo, Lobith, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Schrijvershoek/Bloemenkamp. De aanpak van de gebieden vindt gefaseerd plaats maar de voorbereiding pakken we in één keer op. De planning in hoofdlijnen:

Gebied	Start (*)	Gereed
Angerlo	Reeds gestart	Eind 2023
Lobith-Zuid	Voorjaar 2024	Eind 2025
Lobith-Noord	Medio 2023	Eind 2027
Bloemenkamp	Medio 2023	Eind 2027
Schrijvershoek	Medio 2023	Eind 2027
Pannerden (gedeelte)	Medio 2023	Eind 2026

(*) voorbereidingsfase

Eenzelfde integrale aanpak als in Giesbeek en Angerlo staan wij voor. Via de reguliere P&C cyclus informeren wij u over de voortgang.

7. Klimaat en duurzaamheid

In het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte in samenhang met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en het Watertakenplan de Liemers 2022-2026 zijn eenmalige en structurele middelen opgenomen voor realisering van ambities op het gebied van o.a. :
- Klimaatadaptatie;
- Biodiversiteit;
- Circulariteit.

De geplande revitalisaties bieden bij uitstek de gelegenheid om functionele aanpassingen in de openbare ruimte te doen. Bij de verdere uitwerking van plannen houden we hiermee rekening en zetten we gereserveerde middelen hiervoor in.

8. Communicatie

De werkzaamheden in delen van de kernen Lobith, Pannerden, en de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek worden gecombineerd uitgevoerd met lokale herinrichtingsprojecten en groot onderhoudswerkzaamheden aan de wegen, speelvoorzieningen en het groen. Hierover is een communicatietraject uitgewerkt gebaseerd op de ervaringen die wij hebben opgedaan bij de integrale aanpak van het project revitalisering Giesbeek en Angerlo. Het communicatietraject met de bewoners in Lobith-Zuid heeft reeds plaatsgevonden. Deze bijeenkomsten gaan wij ook organiseren voor de overige projectgebieden. Tijdens deze bijeenkomst worden de inwoners geïnformeerd over de plannen en willen we hun wensen, ideeën en knelpunten horen over de nieuwe invulling van de buitenruimte.

De bewoners die mogelijk last kunnen ondervinden van de werkzaamheden zullen van tevoren worden geïnformeerd. Afhankelijk van de locaties waar de werken gaan plaatsvinden, wordt ook bekeken of er

aanvullende communicatie nodig is. Bijvoorbeeld gericht op verkeersgebruikers in de buurt of aan belangenorganisaties of verenigingen die actief zijn in de regio. Deze dienen ook geïnformeerd te worden. Denk hierbij aan organisaties op gebied van milieu, recreatie of omliggende bedrijven etc. Op basis van de werkplanning wordt dit bepaald in overleg met team communicatie.

9. Kosten, baten en dekking

U heeft op 21 september 2022 het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 vastgesteld. Tevens heeft u besloten de exploitatie- en investeringsbudgetten m.b.t. riolering jaarlijks conform de planning in het WTP op te nemen in de meerjarenbegroting. Verder heeft u op 19 oktober 2022 ingestemd met het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR). Met de vaststelling van de meerjarenbegroting 2023-2026 op 2 november 2022 heeft u dus de middelen beschikbaar gesteld voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende vier jaar.

Deze investeringsbudgetten op het gebied van riolering, wegen, groen en spelen willen wij specifiek inzetten voor de herinrichtingsprojecten in Angerlo, Lobith-Zuid, Lobith-Noord, Pannerden, Bloemenwijk en Schrijvershoek. Dit betekent een herverdeling van investeringsbudgetten die geen effect heeft op de structurele afschrijvingslasten. Deze herverdeling biedt ons niet alleen meer inzicht maar ook meer sturingsmogelijkheden.
In het Watertakenplan 2017-2021 heeft u reeds middelen beschikbaar gesteld voor Angerlo, Lobith-Zuid en Lobith-Noord. Deze hebben wij verder aangevuld op basis van de meest recente ramingen. Voor de herinrichtingsprojecten in Pannerden, Bloemenkamp en Schrijvershoek waren vanuit het verleden nog geen middelen beschikbaar gesteld. Deze dekken wij uit het WTP en IBOR.
Deze herverdeling leidt tot het volgende overzicht van de totale openstaande investeringsbudgetten:

Gebied	2023	2024	2025	2026	2027	Totale openstaande investering
Angerlo	€ 4.560.900	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.560.900
Lobith-Zuid	€ 1.172.600	€ 1.365.600	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.538.200
Lobith-Noord	€ 1.206.600	€ 1.575.000	€ 2.100.800	€ 2.584.700	€ 4.667.100	€ 12.134.200
Pannerden	€ 170.000	€ 356.000	€ 295.000	€ 870.000	€ 900.000	€ 2.591.000
Bloemenkamp	€ 150.000	€ 324.100	€ 368.600	€ 824.000	€ 1.420.000	€ 3.086.700
Schrijvershoek	€ 300.000	€ 400.000	€ 603.400	€ 1.831.500	€ 2.701.800	€ 5.836.700
Totaal	€ 7.560.100	€ 4.020.700	€ 3.367.800	€ 6.110.200	€ 9.688.900	€ 30.747.700

Bedragen zijn exclusief BTW

Door deze herverdeling worden enkele investeringsbudgetten later afgesloten dan opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026. Dit leidt dan ook tot het volgende incidentele voordeel op de afschrijvingslasten:

	2023	2024	2025	2026	2027
Groen	€ 0	€ 18.000	€ 14.000	€ 37.000	€ 16.900
Spelen	€ 0	€ 7.300	€ 5.600	€ 25.500	€ 5.600
Riolering	€ 2.500	€ 153.800	€ 166.900	€ 274.700	€ 279.200
Wegen	€ 0	€ 60.000	€ 88.400	€ 163.800	€ 155.900
Totaal	€ 2.500	€ 239.100	€ 274.900	€ 501.000	€ 457.600

De incidentele voordelen binnen riolering brengen we ten gunste van de voorziening riolering. De overige voordelen (groen, spelen en wegen) brengen we ten gunste van het begrotingsresultaat.

10. Bijlagen
n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Beschikbaar stellen investeringen voor de uitvoering van geplande vervangingen van de openbare ruimte
Zaaknummer	Z/22/436909
Documentnummer	INT/22/1132999

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat voor de komende jaren investeringen moeten worden gedaan voor het vervangen van delen van de openbare ruimte;

dat hiervoor de investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie beschikbaar gesteld dienen te worden.

gezien het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 en het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet ;

besluit:

1. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 16.312.236 in totaal) beschikbaar te stellen voor de revitalisatie in delen van de kernen Angerlo, Lobith-Zuid, Lobith-Noord, Pannerden en in de kern Zevenaar de wijken Bloemenkamp en Schrijvershoek.

2. De investeringsbudgetten uit het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 voor de jaren 2022 t/m 2026 (€ 2.000.000) beschikbaar te stellen voor de vervanging van de gemalen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 29 maart 2023 .

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	L.J.E.M. van Riswijk

Aanvullende vraag raadsvoorstel investeringsbudget vervangingen in de openbare ruimte

Tijdens de commissie vergadering ruimte op 22 maart 2023 zijn een aantal vragen gesteld over de financiën in het raadsvoorstel investeringsbudget vervangingen in de openbare ruimte. De wethouder heeft toegezegd dat er een aanvullende memo komt, waarin meer duidelijkheid wordt gegeven over de herverdeling van de bedragen zoals deze in het raadsvoorstel genoemd worden. Via deze memo hopen wij uw vragen goed te beantwoorden.

Wat is een herverdeling van investeringsbudgetten?

In de paragraaf 'kosten, baten en dekking' geven we aan dat verschillende investeringsbudgetten worden herverdeeld. We vragen hierbij dus niet meer (of minder) budget aan, we gaan dit puur herverdelen. In IBOR en het Watertakenplan hebben we namelijk investeringsbudgetten geraamd met een algemene omschrijving. Denk hierbij aan 'wegen 2023', 'wegen 2024, 'vrijverval rioolvervanging 2025' en 'vervanging speeltoestellen 2026'. Hierdoor konden we in de meerjarenbegroting 2023-2026 rekening houden met deze budgetten.

Door het raadsvoorstel 'investeringsbudget vervangingen in de openbare ruimte' konden we deze investeringsbudgetten met een algemene omschrijving specifiek inzetten voor de herinrichtingsprojecten in Angerlo, Lobith-Zuid, Lobith-Noord, Pannerden, Bloemenwijk en Schrijvershoek. We hebben daardoor bijvoorbeeld het investeringsbudget 'wegen 2023' verlaagd naar € 0, zodat we het investeringsbudget 'revitalisatie wegen Pannerden' konden verhogen. Per saldo passen we het totale investeringsbudget dus niet aan.

Deze herverdeling biedt ons niet alleen meer inzicht maar ook meer sturingsmogelijkheden.

Herverdeling investeringsbudgetten voor specifieke herinrichtingsprojecten

Verder hebben we in de paragraaf 'kosten, baten en dekking' een tabel opgenomen met de totale openstaande investering per project. Zoals we in het raadsvoorstel aangeven heeft u reeds middelen beschikbaar gesteld voor Angerlo, Lobith-Zuid en Lobith-Noord. Deze hebben wij verder aangevuld op basis van de meest recente ramingen. In de tabel in het raadsvoorstel hebben we alleen niet expliciet opgenomen hoe hoog deze aanvulling was. Dat hebben we in onderstaande tabel wel gedaan:

Gebied	Reeds beschikbaar gestelde nog openstaande investering	Aanvulling investering uit IBOR en WTP	Totale openstaande investering
Angerlo	€ 2.915.000	€1.645.900	€ 4.560.900
Lobith-Zuid	€ 940.600	€ 1.597.600	€ 2.538.200
Lobith-Noord	€ 1.992.000	€ 10.142.200	€ 12.134.200
Pannerden	€ 0	€ 2.591.000	€ 2.591.000
Bloemenkamp	€ 0	€ 3.086.700	€ 3.086.700
Schrijvershoek	€ 0	€ 5.836.700	€ 5.836.700
Totaal	€ 5.847.600	€ 24.900.100	€ 30.747.700

Hieruit blijkt dat de totale aanvulling van investeringsbudgetten vanuit IBOR en WTP € 24.900.100 is. Het is belangrijk om hierbij aan te geven dat dit gaat om de investeringsbudgetten voor riolering,

wegen, groen en spelen gecombineerd. In het raadsvoorstel spitsen de beslispunten zich puur toe op riolering. In het meerjareninvesteringsplan in de begroting 2023-2026 is bij deze investeringen namelijk aangegeven dat we een separaat voorstel opstellen waarin wij aangeven hoe wij deze middelen gaan besteden. Door onze integrale werkwijze hebben we er echter voor gekozen om het raadsvoorstel ook integraal op te stellen en hier ook groen, wegen en spelen bij te betrekken.

Z07016E6D91

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

onderwerp	Verordening cliëntenraad RSD de Liemers
zaaknummer	Z/23/439350
documentnummer	INT/23/1138934
portefeuillehouder	S. Bijl
portefeuille	Inkomensondersteuning / Participatiewet
behandelend ambtenaar/afdeling	Evert Breman
telefoon	0316-595237
email	e.breman@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De cliëntenraad RSD adviseert gemeenten over de beleidsvoorbereiding en de uitvoering van de Participatiewet. De gemeenteraad wordt voorgesteld om de huidige verordening te vervangen door een nieuwe verordening cliëntenraad RSD de Liemers. Dit op initiatief van de cliëntenraad en om hiermee de werking van deze raad te verbeteren.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:
1. de verordening cliëntenraad RSD de Liemers vast te stellen.
2. de bestaande verordening cliëntenraad RSD 2019 in te trekken.

3. Waarom naar de raad

De gemeenteraad is bevoegdheid tot het vaststellen en intrekken van verordeningen (artikel 147 lid 1 en artikel 149 Gemeentewet).

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met een nieuwe verordening wordt beoogd de werking van de cliëntenraad van de RSD te verbeteren.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Aanpassing verordening van belang voor beter functioneren cliëntenraad en betere verbinding met de gemeente

Op initiatief van de cliëntenraad RSD wordt een aantal aanpassingen gedaan gericht op het verbeteren van de werking van deze raad. Het gaat hier met name om aanpassingen voor de borging van een evenwichtige verdeling en continuïteit van leden van de cliëntenraad.
Deze aanpassingen zijn van gemeentewege uitgebreid met een aantal bepalingen om de verbinding cliëntenraad en gemeenten verder te verbeteren (bepalingen over een periodiek overleg wethouders met de cliëntenraad en het uitbrengen van een jaarverslag dat aan de gemeenteraden zal worden aangeboden). De voorgestelde aanpassingen van de gemeente zijn besproken met de cliëntenraad en zij kunnen zich hierin vinden.
Er is een bijlage toegevoegd waarin de verschillen tussen de bestaande en de nieuwe verordening zijn weer gegeven (de aanpassingen hebben ertoe geleid dat er een nieuwe verordening is

opgesteld).

2.1. Intrekken bestaande verordening aan de orde.
Formeel dient de raad de bestaande verordening in te trekken.

Alternatieven
Uit artikel 47 van de Participatiewet volgt de verplichting dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt over cliëntenparticipatie. Het vaststellen van de verordening volgt uit de wet en daarom stellen wij geen alternatieven aan u voor.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
In de nieuwe verordening is een bepaling opgenomen (artikel 7, lid 8) dat de cliëntenraad jaarlijks een verslag uitbrengt, dat zal worden aangeboden aan de gemeenteraden.

7. Klimaat en duurzaamheid
N.v.t.

8. Communicatie
Na besluitvorming door de gemeenteraad wordt de verordening gepubliceerd op www.overheid.nl en wordt het besluit aangekondigd in Zevenaar Post.

9. Kosten, baten en dekking
Bekostiging van de activiteiten van de cliëntenraad verloopt via de reguliere begroting/jaarrekening van de RSD/SDL. Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INK/23/1142134	Brief cliëntenraad RSD met het verzoek om de verordening cliëntenraad RSD te actualiseren.
2.	INT/23/1143200	Verschillen tussen bestaande verordening cliëntenraad RSD 2019 en nieuwe verordening cliëntenraad RSD.
3.	INT/23/1142147	Verordening cliëntenraad RSD de Liemers.
4.	INT/23/1142148	Verordening cliëntenraad RSD de Liemers 2019.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Verordening cliëntenraad RSD de Liemers
zaaknummer	Z/23/439350
documentnummer	INT/23/1138934

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het voor het beter laten functioneren van de cliëntenraad en de verbinding met de gemeente noodzakelijk is de bestaande verordening aan te passen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 147 lid 1 en artikel 149 van de Gemeentewet en artikel 47 van de Participatiewet:

besluit:

1. De verordening cliëntenraad RSD de Liemers vast te stellen;
2. De bestaande verordening cliëntenraad RSD 2019 in te trekken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 29 maart 2023.

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Aan: Burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven, Westervoort en Zevenaar en gemeenteraden

Van: Cliëntenraad RSD de Liemers

D.D.: 16 september 2022

Onderwerp: Actualisering verordening cliëntenraad.

Geachte B&W, geachte gemeenteraden,

Op ons verzoek, zijn een aantal wijzigingen aangebracht in de verordening cliëntenraad 2018 om deelname aan de raad te bestendigen. Het gaat hierbij om de zittingsduur van de voorzitter, deelname van vertegenwoordigers van maatschappelijke partners en deelname van de eigen leden:

Artikel 3, lid 4 toegevoegd: Om het evenwicht en de continuïteit binnen de cliëntenraad te borgen, wordt er gestreefd naar een 50/50 zitting verdeling van cliënten en vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties.

Artikel 3, lid 10 aangevuld: Om te voorkomen dat er meerdere personen van dezelfde belangenorganisatie zitting nemen in de Cliëntenraad is de volgende zin toegevoegd: Hierbij stelt de organisatie één persoon aan als lid van de cliëntenraad.

Artikel 3, lid 11 toegevoegd: We willen de positie van de vertegenwoordiger van maatschappelijke organisaties verstevigen. Daarom is toegevoegd: De maatschappelijke- en/of belangenorganisatie stelt de vertegenwoordig in de gelegenheid om aanwezig te kunnen zijn bij alle clientenraadvergaderingen en formaliseert de vertegenwoordiging middels een opgestelde verklaring.

Artikel 3, lid 12: de zittingsduur van de voorzitter bedroeg 3 jaar en kan vervolgens nogmaals met 3 jaar verlengd worden. De is gelijk getrokken met de zittingsduur voor de andere leden, zijnde: de termijn voor de voorzitter te verlengen naar 4 jaar met eventuele volgende termijn van nog eens 4 jaren.

Artikel 3-13: Vertegenwoordigers namens maatschappelijke organisaties waren meermaals benoembaar voor termijnen van 4 jaren. Dit is aangepast naar: De zittingsduur van vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties bedraagt vier jaar. Na een zittingsperiode zijn aftredende vertegenwoordigers van deze organisaties aansluitend nog éénmaal opnieuw benoembaar voor 4 jaar. Daarna kan het aftredende Cliëntenraadslid worden vervangen door een andere vertegenwoordiger van de organisatie.

Artikel 3, lid 17 toegevoegd: Om te bewerkstelligen dat de leden zo veel mogelijk aanwezig zijn bij de Cliëntenraadvergaderingen is toegevoegd: Indien een lid drie maal verzuimt aanwezig te zijn bij vergaderingen en zich niet afmeldt en/of legitieme reden voor afwezigheid kan geven, is het aan de voorzitter en de leden om deze zetel ter discussie te stellen, dan wel te vervangen.

De cliëntenraad ziet de wijzigingen als verbeteringen voor de werking van de cliëntenraad en vraagt het college en de gemeenteraad hiermee in te stemmen.

Namens de Cliëntenraad RSD:

Hans van Bussel
voorzitter

Verschillen (in rood aangegeven) tussen bestaande verordening cliëntenraad RSD 2019 en nieuwe verordening cliëntenraad RSD

Art. 1: geen verschil (cfm oude tekst)
Art. 2: geen verschil (cfm oude tekst)
Art. 3: lid 1 t/m 3 geen verschil (cfm oude tekst)
lid 4 (nieuw toegevoegd) *Om het evenwicht en de continuïteit binnen de cliëntenraad te borgen, wordt er gestreefd naar een 50/50 zitting verdeling van cliënten en vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties.*
lid 5 (= cfm tekst lid 4 oud)
lid 6 (= cfm tekst lid 5 oud)
lid 7 (= cfm tekst lid 6 oud)
lid 8 (= cfm tekst lid 7 oud)
lid 9 (= cfm tekst lid 8 oud)
lid 10 (= cfm tekst lid 9 + de aanvulling: *Hierbij stelt de organisatie één persoon aan als lid van de cliëntenraad.*
lid 11 (nieuw toegevoegd). *De maatschappelijke- en/of belangenorganisatie stelt de vertegenwoordiging in de gelegenheid om aanwezig te kunnen zijn bij alle cliëntenraad vergaderingen en formaliseert de vertegenwoordiging middels een opgestelde verklaring.*
lid 12 (= cfm tekst lid 10 oud + de wijziging: *de zittingsduur is gewijzigd van 3 naar 4 jaar.*
lid 13 (= cfm tekst lid 11 oud + de aanvulling: *Daarna kan de het aftredende Cliëntenraadslid worden vervangen door een andere vertegenwoordiger van de organisatie.*
lid 14 (= cfm tekst lid 12)
lid 15 (= cfm tekst lid 13)
lid 16 (= cfm tekst lid 14)
lid 17 (nieuw toegevoegd). *Indien een lid drie maal verzuimt aanwezig te zijn bij vergaderingen en zich niet afmeldt en/of legitieme reden voor afwezigheid kan geven, is het aan de voorzitter en de leden om deze zetel ter discussie te stellen, dan wel te vervangen.*
lid 18 (=cfm tekst lid 15)
lid 19 (=cfm tekst lid 16)
Art. 4: geen verschil (cfm oude tekst)
Art. 5: lid 4 (oud) is toegevoegd aan lid 3 (nieuw)
Art. 6: geen verschil (cfm oude tekst)
Art. 7: lid 2 (= cfm tekst lid 2 + de aanvulling: *Hierbij heeft het de voorkeur dat er in ieder geval jaarlijks een overleg plaatsvindt tussen cliëntenraad en verantwoordelijk wethouders.*
+ aanvulling lid 8 (nieuw): *De cliëntenraad brengt jaarlijks een jaarverslag uit.*
Hierin staat beschreven: de samenstelling van de cliëntenraad, hoe de raad in verbinding stond met RSD en cliënten, welke onderwerpen, adviezen en successen aan bod zijn gekomen. Dit jaarverslag zal worden aangeboden aan RSD en gemeenteraden.
Art. 8: geen verschil (cfm oude tekst)
Art. 9: geen verschil (cfm oude tekst)
Art.10: aanpassing heeft betrekking op de inwerkingtreding en citeertitel.

Verordening cliëntenraad RSD de Liemers

Inhoudsopgave

Artikel 1 - Begripsbepalingen .....pag. - 2

Artikel 2 - Doel, taken en bevoegdheden cliëntenraad.....pag. - 2

Artikel 3 - Samenstelling, benoeming, zittingsduur en rechtsbescherming .....pag. - 2

Artikel 4 - Ondersteuning van de cliëntenraad .....pag. - 3

Artikel 5 - Budget cliëntenraad en vergoeding van kosten .....pag. - 3

Artikel 6 - Verantwoordelijkheden voorzitter, vicevoorzitter, plaatsvervangend voorzitter .....pag. - 4

Artikel 7 - Vergaderingen, besluiten en adviezen.....pag. - 4

Artikel 8 - Geheimhouding.....pag. - 4

Artikel 9 - Onvoorziene omstandigheden .....pag. - 4

Artikel 10 - Inwerkingtreding en citeertitel .....pag. - 5

Verordening Cliëntenparticipatie Werk en Inkomen RSD De Liemers

Artikel 1 - Begripsbepalingen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
   a. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar;
   b. Raad: de gemeenteraden van deze gemeenten;
   c. RSD de Liemers: Regionale Sociale Dienst de Liemers vanaf hier RSD;
   d. Cliëntenraad: cliëntenraad Regionale Sociale Dienst de Liemers;
   e. Doelgroep: personen zoals bedoelt in artikel 7, lid-1 van de Participatiewet die woonachtig zijn in de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar;
   f. Ambtelijk ondersteuner: door RSD aangewezen medewerker ter ondersteuning van de cliëntenraad.

Artikel 2 - Doel, taken en bevoegdheden cliëntenraad

1. De personen bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Participatiewet worden bij de uitvoering van deze wet betrokken door de cliëntenraad Regionale Sociale Dienst de Liemers.
2. De cliëntenraad heeft tot doel het bevorderen van een optimaal beleid voor de doelgroep en richt zich hierbij op beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering, beleidsevaluatie, kwaliteit van de dienstverlening door de RSD en het signaleren van de knelpunten van het vastgesteld beleid.
3. De cliëntenraad geeft gevraagd en ongevraagd advies en/of doet voorstellen aan het college en/of de gemeenteraad en/of de RSD over de in artikel 2 lid 2 genoemde onderwerpen.
4. Indien het college en/of de gemeenteraad en/of de RSD afwijkt van het uitgebrachte advies of dit niet overneemt wordt de cliëntenraad hiervan gemotiveerd schriftelijk in kennis gesteld.
5. In een adviesaanvraag aan de cliëntenraad zal vermeld worden: de stukken waarop het advies betrekking heeft, welk advies er gevraagd wordt en binnen welk tijdsbestek.
6. De cliëntenraad wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door de voorzitter en/of vicevoorzitter. Bij afwezigheid van beiden, door de cliëntenraadleden.
7. De cliëntenraad heeft geen bevoegdheden in de vertegenwoordiging van zaken betreffende individuele klachten, bezwaarschriften en andere zaken met betrekking tot een individueel persoon.
8. De cliëntenraad heeft het recht om tijdig te beschikken over alle informatie die nodig is voor de vervulling van zijn taken.
9. Ieder lid is bevoegd agendapunten aan te dragen. Dit dient te geschieden uiterlijk veertien werkdagen voorafgaand aan de vergadering door toezending aan de voorzitter en de ambtelijk ondersteuner voor de cliëntenraad.

Artikel 3 - Samenstelling, benoeming, zittingsduur en rechtsbescherming

1. De cliëntenraad is, voor zover redelijkerwijs mogelijk, zodanig samengesteld dat deze een afspiegeling is van diversiteit van de bij de uitvoering van de Participatiewet betrokken personen.
2. De leden van de cliëntenraad kunnen zijn cliënten en/of hun vertegenwoordigers en vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties die zich inzetten voor cliënten.
3. Uitgaande van het bovenstaande bestaat de raad uit maximaal elf leden en een onafhankelijk voorzitter.
4. Om het evenwicht en de continuïteit binnen de cliëntenraad te borgen, wordt er gestreefd naar een 50/50 zitting verdeling van cliënten en vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties.
5. Alle leden worden benoemd door de cliëntenraad.
6. De cliëntenraad kiest uit haar midden een vicevoorzitter.
7. Voorafgaand aan de benoeming van de leden vindt een proefperiode plaats van zes aaneengesloten vergaderingen. De proefperiode van de voorzitter bedraagt drie aaneengesloten vergaderingen.
8. De voordracht van leden uit de doelgroep geschiedt door de cliëntenraad en/of de RSD.
9. Bij vervulling van een vacature wordt iedere cliënt in de gelegenheid gesteld zich kandidaat te stellen.

10. De voordracht van leden namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties is voorbehouden aan deze organisaties. Bij vacatures voorzien zij zelf in vervulling hiervan. Hierbij stelt de organisatie één persoon aan als lid van de cliëntenraad.
11. De maatschappelijke- en/of belangenorganisatie stelt de vertegenwoordiging in de gelegenheid om aanwezig te kunnen zijn bij alle clientenraadvergaderingen en formaliseert de vertegenwoordiging middels een opgestelde verklaring.
12. De zittingsduur van de voorzitter bedraagt vier jaar. Dit kan éénmaal met dezelfde duur verlengd worden.
13. De zittingsduur van vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties bedraagt vier jaar. Na een zittingsperiode zijn aftredende vertegenwoordigers van deze organisaties nog éénmaal opnieuw benoembaar voor 4 jaar. Daarna kan het aftredende Cliëntenraadslid worden vervangen door een andere vertegenwoordiger van de organisatie.
14. De zittingsduur van de overige leden is, behoudens tussentijds aftreden, vier jaar. Dit kan éénmaal met een termijn van vier jaar verlengd worden.
15. De zittingsduur van de voorzitter en alle leden van de cliëntenraad wordt vastgelegd in een rooster van aftreden. Het aftreden is in overeenstemming met dit rooster maar wel zo dat voorkomen wordt dat de cliëntenraad in één keer vervangen moet worden.
16. Het lidmaatschap eindigt:
    a. Indien een lid daar zelf om verzoekt;
    b. Bij overlijden;
    c. Indien een lid niet meer behoort tot de doelgroep van deze verordening;
    d. Indien een organisatie bedoeld in artikel 3 lid 2 zich terug trekt uit de cliëntenraad en/of in gebreke blijft bij vertegenwoordiging van de doelgroep;
    e. Indien een lid niet langer meer actief is bij een maatschappelijke organisatie;
    f. Indien de cliëntenraad, om welke redenen dan ook, haar werkzaamheden beëindigt.
17. Indien een lid drie maal verzuimt aanwezig te zijn bij vergaderingen en zich niet afmeldt en/of legitieme reden voor afwezigheid kan geven, is het aan de voorzitter en de leden om deze zetel ter discussie te stellen, dan wel te vervangen.
18. De cliëntenraad kan een lid, ongeacht zijn functie, schorsen, van zijn functie ontheffen, dan wel diens benoeming intrekken na hoor en wederhoor en indien een meerderheid van 2/3 van de leden hiermee instemt.
19. Het lidmaatschap van de cliëntenraad is van geen enkele invloed op de behandeling van de cliënt door medewerkers van de RSD en/of de gemeente.

Artikel 4 - Ondersteuning van de cliëntenraad

1. De RSD draagt zorg voor een adequate ondersteuning van de cliëntenraad. Hierbij kan men o.a. denken aan:
    a. Beschikbaar stellen vergaderruimte inclusief vergaderfaciliteiten en koffie en thee;
    b. Zorg dragen voor tijdige verzending van alle relevante stukken welke de cliëntenraad nodig heeft voor de uitvoering van haar werkzaamheden;
    c. Mogelijkheid om gebruik te maken van een kopieerapparaat en materialen om presentaties te geven;
    d. Mogelijkheid om medewerkers van de RSD uit te nodigen om tijdens de vergaderingen vragen te beantwoorden c.q. beleidsstukken toe te lichten.
2. Naast het vermelde in het eerste lid van dit artikel stelt de RSD twee uur per week ambtelijke ondersteuning beschikbaar aan de cliëntenraad zodat deze op adequate en effectieve wijze haar taak kan uitvoeren. Deze ondersteuning wordt uitgevoerd door de ambtelijk ondersteuner welke tijdens vergaderingen en/of bijeenkomsten tevens optreedt als notulist voor de cliëntenraad.

Artikel 5 - Budget cliëntenraad en vergoeding van kosten

1. Voor de cliëntenraad wordt jaarlijks, door de RSD, een budget geoormerkt voor de vergoeding van onkosten door de leden gemaakt in het kader van hun werkzaamheden voor de cliëntenraad, representatiekosten, scholing en deskundigheidsbevordering, kostenvergoeding, teambuilding activiteit(en) en de jaarafsluiting. Dit budget wordt ten behoeve van de cliëntenraad beheerd door de RSD.
2. Leden van de cliëntenraad ontvangen vanuit het budget een kostenvergoeding. Deze kostenvergoeding heeft geen gevolgen voor Participatiewet uitkeringen mits het maximum als bedoeld in artikel 31 lid 2 onder k van de Participatiewet niet wordt overschreden. Indien nodig kan deze vergoeding in overleg met de RSD worden aangepast.

3. Reiskosten en overige relevante kosten gemaakt voor activiteiten van of in opdracht van de cliëntenraad zullen, na goedkeuring door de voorzitter, op declaratiebasis worden vergoed uit het budget.
   De cliëntenraad benoemt een kascommissie ter controle op de gevoerde boekhouding van de RSD ten behoeve van de cliëntenraad. Deze benoeming is voor een periode van twee jaar.

Artikel 6 - Verantwoordelijkheden voorzitter, vicevoorzitter, plaatsvervangend voorzitter

1. De voorzitter coördineert de werkzaamheden van de raad en is verantwoordelijk voor een ordelijk verloop van de vergaderingen. Hij heeft de leiding over alle vergaderingen en/of overleggen van de cliëntenraad.
2. De voorzitter vertegenwoordigt de raad naar buiten en onderhoudt de externe contacten van de raad. De voorzitter is tevens eerstverantwoordelijke voor de contacten met het management en de daartoe aangewezen medewerkers van de RSD de Liemers, met organen van de gemeente, waaronder het college en leden van de gemeenteraad en bestuur, alsmede de media.
3. De voorzitter ondertekent de adviezen van de raad en alle in- en externe correspondentie.
4. Bij ontstentenis van de voorzitter neemt de vicevoorzitter zijn taken waar. Indien voorzitter en vicevoorzitter ontbreken, wijst de raad een der leden aan als plaatsvervangend voorzitter.
5. Bij langdurige afwezigheid van voorzitter en vicevoorzitter worden taken en bevoegdheden van de plaatsvervangende voorzitter door de raad schriftelijk vastgelegd en komen te vervallen op het moment dat voorzitter en/of vicevoorzitter weer present zijn.

Artikel 7 - Vergaderingen en besluiten

1. De cliëntenraad vergadert een aantal keren per jaar naar mate zij dit wenselijk acht. Aan het begin van ieder jaar wordt hiervoor een vergaderschema opgesteld door de ambtelijk ondersteuner.
2. Indien de cliëntenraad het wenselijk acht kan een vergadering en/of overleg met de manager RSD en/of de verantwoordelijk wethouders aangevraagd worden. Hierbij heeft het de voorkeur dat er in ieder geval jaarlijks een overleg plaatsvindt tussen cliëntenraad en verantwoordelijk wethouders.
3. De agenda voor vergaderingen en/of overleggen wordt door de voorzitter, in samenwerking met de ambtelijk ondersteuner, opgesteld.
4. Vergaderstukken en agenda dienen tien werkdagen voor de vergadering verzonden te worden aan de leden van de cliëntenraad.
5. Besluiten van de cliëntenraad worden met meerderheid van stemmen van de aanwezige leden genomen. De cliëntenraad mag geen besluiten nemen, als niet meer dan de helft van het aantal leden aanwezig is. Ieder lid kan een stem uitbrengen. Stemmen gebeurt mondeling of door middel van handopsteking. Stemmen bij volmacht is niet toegestaan. Als er evenveel voor- als tegenstemmen zijn, dan volgt een korte pauze. Daarna volgt nog eenmaal een stemming. Staken de stemmen dan weer, dan wordt het voorstel geacht verworpen te zijn.
6. Adviezen worden eveneens uitgebracht met meerderheid van stemmen. Desgewenst kan een minderheidsstandpunt in de notulen opgenomen worden.
7. De vergaderingen zijn openbaar. De cliëntenraad kan besluiten, indien noodzakelijk c.q. gewenst, een besloten vergadering te houden. De notulen van een besloten vergadering zijn niet openbaar.
8. De cliëntenraad brengt jaarlijks een jaarverslag uit. Hierin staat beschreven: de samenstelling van de cliëntenraad, hoe de raad in verbinding stond met RSD en cliënten, welke onderwerpen, adviezen en successen aan bod zijn gekomen. Dit jaarverslag zal worden aangeboden aan RSD en gemeenteraden.

Artikel 8 - Geheimhouding

De cliëntenraad neemt kennis van het bepaalde in artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht en zorgt dat zijn leden ook worden geïnformeerd over de hiervoor bedoelde geheimhoudingsplicht. Behalve na voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente, zal de cliëntenraad informatie en gegevensdragers die hem ter beschikking staan niet aan derden kenbaar maken.

Artikel 9 - Onvoorziene omstandigheden

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college, de cliëntenraad gehoord.

Artikel 10 - Inwerkingtreding en citeertitel
Deze verordening treedt in werking na de dag van publicatie. Op deze datum wordt ingetrokken de **verordening cliëntenraad RSD 2019.** Deze verordening wordt aangehaald als: **Verordening cliëntenraad RSD de Liemers**.

Inhoudsopgave verordening cliëntenraad RSD 2019

Artikel 1 - Begripsbepalingen ..... pag. - 1

Artikel 2 - Doel, taken en bevoegdheden cliëntenraad ..... pag. - 1

Artikel 3 - Samenstelling, benoeming, zittingsduur en rechtsbescherming ..... pag. - 1

Artikel 4 - Ondersteuning van de cliëntenraad ..... pag. - 2

Artikel 5 - Budget cliëntenraad en vergoeding van kosten ..... pag. - 2

Artikel 6 - Verantwoordelijkheden voorzitter, vicevoorzitter, plaatsvervangend voorzitter ..... pag. - 3

Artikel 7 - Vergaderingen, besluiten en adviezen ..... pag. - 3

Artikel 8 - Geheimhouding ..... pag. - 3

Artikel 9 - Onvoorziene omstandigheden ..... pag. - 3

Artikel 10 - Inwerkingtreding en citeertitel ..... pag. - 3

Verordening Cliëntenparticipatie Werk en Inkomen RSD De Liemers 2019

Artikel 1 - Begripsbepalingen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
   a. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar;
   b. Raad: de gemeenteraden van deze gemeenten;
   c. RSD de Liemers: Regionale Sociale Dienst de Liemers vanaf hier RSD;
   d. Cliëntenraad: cliëntenraad Regionale Sociale Dienst de Liemers;
   e. Doelgroep: personen zoals bedoelt in artikel 7, lid-1 van de Participatiewet die woonachtig zijn in de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar;
   f. Ambtelijk ondersteuner: door RSD aangewezen medewerker ter ondersteuning van de cliëntenraad.

Artikel 2 - Doel, taken en bevoegdheden cliëntenraad

1. De personen bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Participatiewet worden bij de uitvoering van deze wet betrokken door de cliëntenraad Regionale Sociale Dienst de Liemers.
2. De cliëntenraad heeft tot doel het bevorderen van een optimaal beleid voor de doelgroep en richt zich hierbij op beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering, beleidsevaluatie, kwaliteit van de dienstverlening door de RSD en het signaleren van de Knelpunten van het vastgesteld beleid.
3. De cliëntenraad geeft gevraagd en ongevraagd advies en/of doet voorstellen aan het college en/of de gemeenteraad en/of de RSD over de in artikel 2 lid 2 genoemde onderwerpen.
4. Indien het college en/of de gemeenteraad en/of de RSD afwijkt van het uitgebrachte advies of dit niet overneemt wordt de cliëntenraad hiervan gemotiveerd schriftelijk in kennis gesteld.
5. In een adviesaanvraag aan de cliëntenraad zal vermeldt worden: de stukken waarop het advies betrekking heeft, welk advies er gevraagd wordt en binnen welk tijdsbestek.
6. De cliëntenraad wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door de voorzitter en/of vicevoorzitter. Bij afwezigheid van beiden, door de cliëntenraadleden.
7. De cliëntenraad heeft geen bevoegdheden in de vertegenwoordiging van zaken betreffende individuele klachten, bezwaarschriften en andere zaken met betrekking tot een individueel persoon.
8. De cliëntenraad heeft het recht om tijdig te beschikken over alle informatie die nodig is voor de vervulling van haar taken.
9. Ieder lid is bevoegd agendapunten aan te dragen. Dit dient te geschieden uiterlijk veertien werkdagen voorafgaand aan de vergadering door toezending aan de voorzitter en de ambtelijk ondersteuner voor de cliëntenraad.

Artikel 3 - Samenstelling, benoeming, zittingsduur en rechtsbescherming

1. De cliëntenraad is, voor zover redelijkerwijs mogelijk, zodanig samengesteld dat deze een afspiegeling is van diversiteit van de bij de uitvoering van de Participatiewet betrokken personen.
2. De leden van de cliëntenraad kunnen zijn cliënten en/of hun vertegenwoordigers en vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties die zich inzetten voor cliënten.
3. Uitgaande van het bovenstaande bestaat de raad uit maximaal elf leden en een onafhankelijk voorzitter.
4. Alle leden worden benoemd door de cliëntenraad.
5. De cliëntenraad kiest uit haar midden een vicevoorzitter.
6. Voorafgaand aan de benoeming van de leden vindt een proefperiode plaats van zes aaneengesloten vergaderingen. De proefperiode van de voorzitter bedraagt drie aaneengesloten vergaderingen.
7. De voordracht van leden uit de doelgroep geschiedt door de cliëntenraad en/of de RSD.

8. Bij vervulling van een vacature wordt iedere cliënt in de gelegenheid gesteld zich kandidaat te stellen.
9. De voordracht van leden namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties is voorbehouden aan deze organisaties. Bij vacatures voorzien zij zelf in vervulling hiervan.
10. De zittingsduur van de voorzitter bedraagt drie jaar. Dit kan éénmaal met dezelfde duur verlengd worden.
11. De zittingsduur van vertegenwoordigers namens maatschappelijke- en/of belangenorganisaties bedraagt vier jaar. Na een zittingsperiode zijn aftredende vertegenwoordigers van deze organisaties aansluitend meermalen opnieuw benoembaar voor 4 jaar.
12. De zittingsduur van de overige leden is, behoudens tussentijds aftreden, vier jaar. Dit kan éénmaal met een termijn van vier jaar verlengd worden.
13. De zittingsduur van de voorzitter en alle leden van de cliëntenraad wordt vastgelegd in een rooster van aftreden. Het aftreden is in overeenstemming met dit rooster maar wel zo dat voorkomen wordt dat de cliëntenraad in één keer vervangen moet worden.
14. Het lidmaatschap eindigt:
    a. Indien een lid daar zelf om verzoekt;
    b. Bij overlijden;
    c. Indien een lid niet meer behoort tot de doelgroep van deze verordening;
    d. Indien een organisatie bedoeld in artikel 3 lid 2 zich terug trekt uit de cliëntenraad en/of in gebreke blijft bij vertegenwoordiging van de doelgroep;
    e. Indien een lid niet langer meer actief is bij een maatschappelijke organisatie;
    f. Indien de cliëntenraad, om welke redenen dan ook, haar werkzaamheden beëindigt.
15. De cliëntenraad kan een lid, ongeacht zijn functie, schorsen, van zijn functie ontheffen, dan wel diens benoeming intrekken na hoor en wederhoor en indien een meerderheid van 2/3 van de leden hiermee instemt.
16. Het lidmaatschap van de cliëntenraad is van geen enkele invloed op de behandeling van de cliënt door medewerkers van de RSD en/of de gemeente.

Artikel 4 - Ondersteuning van de cliëntenraad

1. De RSD draagt zorg voor een adequate ondersteuning van de cliëntenraad. Hierbij kan men o.a. denken aan:
    a. Beschikbaar stellen vergaderruimte inclusief vergaderfaciliteiten en koffie en thee;
    b. Zorg dragen voor tijdige verzending van alle relevante stukken welke de cliëntenraad nodig heeft voor de uitvoering van haar werkzaamheden;
    c. Mogelijkheid om gebruik te maken van een kopieerapparaat en materialen om presentaties te geven;
    d. Mogelijkheid om medewerkers van de RSD uit te nodigen om tijdens de vergaderingen vragen te beantwoorden c.q. beleidsstukken toe te lichten.
2. Naast het vermelde in het eerste lid van dit artikel stelt de RSD twee uur per week ambtelijke ondersteuning beschikbaar aan de cliëntenraad zodat deze op adequate en effectieve wijze haar taak kan uitvoeren. Deze ondersteuning wordt uitgevoerd door de ambtelijk ondersteuner welke tijdens vergaderingen en/of bijeenkomsten tevens optreedt als notulist voor de cliëntenraad.

Artikel 5 - Budget cliëntenraad en vergoeding van kosten

1. Voor de cliëntenraad wordt jaarlijks, door de RSD, een budget geoormerkt voor de vergoeding van onkosten door de leden gemaakt in het kader van hun werkzaamheden voor de cliëntenraad, representatiekosten, scholing en deskundigheidsbevordering, kostenvergoeding, teambuilding activiteit(en) en de jaarafsluiting. Dit budget wordt ten behoeve van de cliëntenraad beheerd door de RSD.
2. Leden van de cliëntenraad ontvangen vanuit het budget een kostenvergoeding. Deze kostenvergoeding heeft geen gevolgen voor Participatiewet uitkeringen mits het maximum als

bedoeld in artikel 31 lid 2 onder k van de Participatiewet niet wordt overschreden. Indien nodig kan deze vergoeding in overleg met de RSD worden aangepast.
3. Reiskosten en overige relevante kosten gemaakt voor activiteiten van of in opdracht van de cliëntenraad zullen, na goedkeuring door de voorzitter, op declaratiebasis worden vergoed uit het budget.
4. De cliëntenraad benoemt een kascommissie ter controle op de gevoerde boekhouding van de RSD ten behoeve van de cliëntenraad. Deze benoeming is voor een periode van twee jaar.

Artikel 6 - Verantwoordelijkheden voorzitter, vicevoorzitter, plaatsvervangend voorzitter
1. De voorzitter coördineert de werkzaamheden van de raad en is verantwoordelijk voor een ordelijk verloop van de vergaderingen. Hij heeft de leiding over alle vergaderingen en/of overleggen van de cliëntenraad.
2. De voorzitter vertegenwoordigt de raad naar buiten en onderhoudt de externe contacten van de raad. De voorzitter is tevens eerstverantwoordelijke voor de contacten met het management en de daartoe aangewezen medewerkers van de RSD de Liemers, met organen van de gemeente, waaronder het college en leden van de gemeenteraad en bestuur, alsmede de media.
3. De voorzitter ondertekent de adviezen van de raad en alle in- en externe correspondentie.
4. Bij ontstentenis van de voorzitter neemt de vicevoorzitter zijn taken waar. Indien voorzitter en vicevoorzitter ontbreken, wijst de raad een der leden aan als plaatsvervangend voorzitter.
5. Bij langdurige afwezigheid van voorzitter en vicevoorzitter worden taken en bevoegdheden van de plaatsvervangende voorzitter door de raad schriftelijk vastgelegd en komen te vervallen op het moment dat voorzitter en/of vicevoorzitter weer present zijn.

Artikel 7 - Vergaderingen en besluiten
1. De cliëntenraad vergadert een aantal keren per jaar naar mate zij dit wenselijk acht. Aan het begin van ieder jaar wordt hiervoor een vergaderschema opgesteld door de ambtelijk ondersteuner.
2. Indien de cliëntenraad het wenselijk acht kan een vergadering en/of overleg met de manager RSD en/of de verantwoordelijk wethouders aangevraagd worden.
3. De agenda voor vergaderingen en/of overleggen wordt door de voorzitter, in samenwerking met de ambtelijk ondersteuner, opgesteld.
4. Vergaderstukken en agenda dienen tien werkdagen voor de vergadering verzonden te worden aan de leden van de cliëntenraad.
5. Besluiten van de cliëntenraad worden met meerderheid van stemmen van de aanwezige leden genomen. De cliëntenraad mag geen besluiten nemen, als niet meer dan de helft van het aantal leden aanwezig is. Ieder lid kan een stem uitbrengen. Stemmen gebeurt mondeling of door middel van handopsteking. Stemmen bij volmacht is niet toegestaan. Als er evenveel voor- als tegenstemmen zijn, dan volgt een korte pauze. Daarna volgt nog eenmaal een stemming. Staken de stemmen dan weer, dan wordt het voorstel geacht verworpen te zijn.
6. Adviezen worden eveneens uitgebracht met meerderheid van stemmen. Desgewenst kan een minderheidsstandpunt in de notulen opgenomen worden.
7. De vergaderingen zijn openbaar. De cliëntenraad kan besluiten, indien noodzakelijk c.q. gewenst, een besloten vergadering te houden. De notulen van een besloten vergadering zijn niet openbaar.

Artikel 8 - Geheimhouding
De cliëntenraad neemt kennis van het bepaalde in artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht en zorgt dat zijn leden ook worden geïnformeerd over de hiervoor bedoelde geheimhoudingsplicht. Behalve na voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente, zal de cliëntenraad informatie en gegevensdragers die hem ter beschikking staan niet aan derden kenbaar maken.

Artikel 9 - Onvoorziene omstandigheden
In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college, de cliëntenraad gehoord.

Artikel 10 - Inwerkingtreding en citeertitel
Deze verordening treedt per 1 januari 2019 in werking. Op deze datum wordt ingetrokken de **verordening cliënten participatie werk en inkomen RSD de Liemers 2010**

Deze verordening wordt aangehaald als: **verordening cliëntenraad RSD 2019.**

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 19 december 2018.

De griffier, De voorzitter,

Motie Zwembaden in de Liemers worden schaars

De gemeenteraad van Zevenaar, in vergadering bijeen op 29 maart 2023;

Constaterende dat:

1. Het zwembad in Westervoort gaat (volgens de media) begin april sluiten.
2. De gemeente Duiven zoekt een nieuwe exploitant voor het huidige zwembad in cultureel centrum De Ogtent.
3. Het zwembad in Didam is in 2020 gesloten en inmiddels gesloopt. Daar lopen op dit moment nieuwe onderzoeken voor een nieuw zwembad.
4. Het zwembad in Lobith is in het verleden door de gemeente Rijnwaarden verkocht en is nog in gebruik.
5. Het zwembad in Doesburg en Zevenaar zijn over enkele jaren toe aan renovatie/nieuwbouw toe.
6. De recreatieve waarde van zwembaden buiten de Liemers steeds meer klanten trekt uit de Liemers.
7. Discussies rondom zwembaden een onderwerp gesprek is van nu en van de afgelopen jaren. In 2016 was het onderwerp zwembaden in de gemeenten Rijnwaarden, Montferland en Zevenaar ook actueel. Toen dreigde het zwembad in Didam en Lobith te sluiten en Zevenaar stond aan de vooravond van een verbouwing.

Overwegende dat:

1. Het belangrijk is om zwemonderwijs te bieden zeker in onze waterrijke omgeving.
2. Er in de regio 3 zwembaden zijn/ mogelijk worden gesloten.
3. Er zich mogelijkheden voor doen om het zwemmen van doelgroepen te accommoderen en te stimuleren.
4. Wij als Zevenaar een initiërende rol kunnen oppakken in het gesprek rondom zwembaden in de Liemers.

Draagt het college op:

1. In een verkennend gesprek te gaan met de andere gemeenten in de Liemers over de mogelijkheden en onmogelijkheden rondom zwembaden. En de raad over de uitkomsten van dit gesprek te informeren

en gaat over tot de orde van de dag.

Zevenaar, 29 maart 2023

Micha van Aken, GroenLinks Zevenaar
Eric Vernes, Lijst 11 Zevenaar

Peter Vos, VVD Zevenaar
Tjeerd Boekhorst, Lokaal Belang

Deze motie is aangenomen / verworpen in de vergadering van 29 maart 2023 .

Stemverhouding: 11 stemmen voor en 11 stemmen tegen

Voor stemden leden van de fracties: VVD (4);GroenLinks (2); Lijst11 (2); Lokaal Belang (3)
Tegen stemden leden van de fracties: CDA (4); Sociaal Zevenaar (1); ONS Zevenaar (1); SP (1); WijZZ (2); D66 (2).

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk

Motie Zwembaden in de Liemers worden schaars

De gemeenteraad van Zevenaar, in vergadering bijeen op 29 maart 2023;

Constaterende dat:

1. Het zwembad in Westervoort gaat (volgens de media) begin april sluiten.
2. De gemeente Duiven zoekt een nieuwe exploitant voor het huidige zwembad in cultureel centrum De Ogtent.
3. Het zwembad in Didam is in 2020 gesloten en inmiddels gesloopt. Daar lopen op dit moment nieuwe onderzoeken voor een nieuw zwembad.
4. Het zwembad in Lobith is in het verleden door de gemeente Rijnwaarden verkocht en is nog in gebruik.
5. Het zwembad in Doesburg en Zevenaar zijn over enkele jaren toe aan renovatie/nieuwbouw toe.
6. De recreatieve waarde van zwembaden buiten de Liemers steeds meer klanten trekt uit de Liemers.
7. Discussies rondom zwembaden een onderwerp gesprek is van nu en van de afgelopen jaren. In 2016 was het onderwerp zwembaden in de gemeenten Rijnwaarden, Montferland en Zevenaar ook actueel. Toen dreigde het zwembad in Didam en Lobith te sluiten en Zevenaar stond aan de vooravond van een verbouwing.

Overwegende dat:

1. Het belangrijk is om zwemonderwijs te bieden zeker in onze waterrijke omgeving.
2. Er in de regio 3 zwembaden zijn/ mogelijk worden gesloten.
3. Er zich mogelijkheden voor doen om het zwemmen van doelgroepen te accommoderen en te stimuleren.
4. Wij als Zevenaar een initiërende rol kunnen oppakken in het gesprek rondom zwembaden in de Liemers.

Draagt het college op:

1. In een verkennend gesprek te gaan met de andere gemeenten in de Liemers over de mogelijkheden en onmogelijkheden rondom zwembaden. En de raad over de uitkomsten van dit gesprek te informeren

en gaat over tot de orde van de dag.

Zevenaar, 29 maart 2023

Micha van Aken, GroenLinks Zevenaar
Eric Vernes, Lijst 11 Zevenaar

Peter Vos, VVD Zevenaar
Tjeerd Boekhorst, Lokaal Belang

Deze motie is aangenomen / verworpen in de vergadering van 29 maart 2023 .

Stemverhouding: 11 stemmen voor en 11 stemmen tegen

Voor stemden leden van de fracties: VVD (4);GroenLinks (2); Lijst11 (2); Lokaal Belang (3)
Tegen stemden leden van de fracties: CDA (4); Sociaal Zevenaar (1); ONS Zevenaar (1); SP (1); WijZZ (2); D66 (2).

De griffier	De burgemeester
M. van Bergen	drs. L.J.E.M. van Riswijk